

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

MØTEINNKALLING

Utvalg: Utvalg for plan og samferdsel
Møtedato: 29.11.2013
Møtested: Møterom Viksjøen, Rådhuset
Møtetid: Kl. 10:00

Ved eventuelt forfall, er representantene selv ansvarlig for å innkalle vara.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Kirkenes, 22.11.2013

Kurt Wikan
Utvalgsleder

SMW

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	ArkivsakID:	
085/13	SØKNAD OM FRAVIK FRA TEK10 - BRUKSENDRING GBNR 19/78 MELKEFOSS, BIRK HUSKY AS Saksordfører: Liv Mikkelborg (liv- mikk@hotmail.com)	13/2267	
086/13	PLANPROGRAM TIL KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNES Saksordfører: Kurt Wikan (kuwik@frisurf.no)	13/1191	
087/13	PLANPROGRAM TIL OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL AS PÅ GAMNESET Saksordfører: Kurt Wikan (kuwik@frisurf.no)	13/1537	
088/13	PLANPROGRAM TIL OMRÅDEREGULERING FOR HØYBUKTMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT Saksordfører: Karine Emanuelsen (kem@svk.no)	12/2677	
089/13	PLANPROGRAM TIL OMRÅDEREGULERING FOR KIRKENES MARITIME PARK Saksordfører: Kurt Wikan (kuwik@frisurf.no)	12/1572	
090/13	BUDSJETT 2014 - ØKONOMIPLAN 2014-2017 SØR-VARANGER KOMMUNE Saksordfører: Kurt Wikan (kuwik@frisurf.no)	13/2372	

Sør-Varanger kommune
Bugøynes oppvekstsenter barnehage og skole

Til trafikksikkerhetsutvalget
i Sør-Varanger kommune.

Bugøynes 07.05.13

Vedr: Sykkel og gangsti på Bugøynes fra Tyttebærsletta og ned til bygda.

Bugøynes oppvekstsenter ønsker at trafikksikkerhetsutvalget ser på muligheten av å lage sykkel og gangsti fra Tyttebærsletta og ned til bygda. Det er mange barn på Tyttebærsletta og vi ønsker at barna skal kunne komme seg trygt på skolen uten at foreldre må kjøre de. I dag er det en turløype som går langs den gamle veien med lyspunkter. Dersom denne hadde blitt asfaltert så kunne denne ha vært brukt til sykkel og gangsti i det verste partiet som er "Matti svingen". Vi håper at trafikk sikkerhetsutvalget tar seg tid til å befare området, da det er mange år siden de har vært her. De er meldt inn flere punkter som skulle vært utbedret men ingenting har skjedd. Til Bugøynes har vi fått 2 speil.

Håper på svar fra dere.

Med hilsen
Eva Høiberget
Enhetsleder.

Fra: Kate-Inger Wessel
Sendt: 15.11.2013
Til: Postmottak
Kopi:
Emne: VS: Brev til Trafikk og sikkerhets utvalget

Fra: Eva Høiberget
Sendt: 15. november 2013 12:30
Til: Servicekontoret
Emne: Brev til Trafikk og sikkerhets utvalget

Hei.
Kan der sende denne til rette personen.
Eva Høiberget.

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Anja Hansen Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 07.11.2013
Arkivkode: K2-L42, GBN-19/78, K2-L42	Arkivsaksnr.: 13/2267
Saksordfører: Liv Mikkelborg	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Rådet for likestilling av funksjonshemmede		
Utvalg for plan og samferdsel	29.11.2013	085/13

SØKNAD OM FRAVIK FRA TEK10 - BRUKSENDRING GBNR 19/78 MELKEFOSS, BIRK HUSKY AS

Vedlagte dokumenter:

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
24.09.2013	I	Sweco Norge AS	SØKNAD OM BRUKSENDRING FRA ENEBOLIG TIL OVERNATTINGSBYGG -
30.10.2013	U	Sweco Norge AS	FORELØPIG SVAR PÅ DERES SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK
05.11.2013	I	Sweco Norge AS	ANG. FORELØPIG SVAR PÅ SØKNAD

Kort sammendrag:

Birk Husky AS har ombygd eksisterende bolig på gbnr. 19/78, Melkefoss, til overnattingsbygg med 14 sengeplasser, konferanserom og te - kjøkken. Området er regulert

til LNFR - formål og omfatter blant annet utmarksnæring. Jakt, fiske overnattingstilbud og rekreasjonstilbud er de vanligste formene for utmarksnæring.

Sweco Norge AS søker på vegne av Birk Husky AS v/Trine Beddari om fravik fra krav i TEK10 for isolasjonskrav i tak og yttervegger, eksisterende vinduer, ventilasjon, tekniske installasjoner, universell utforming av bad.

Faktiske opplysninger:

Birk Husky AS har ombygd eksisterende bolig på gbnr. 19/78 til overnattingsbygg med 14 sengeplasser, konferanserom og te - kjøkken. Bygningen har et bruksareal på ca. 173 m² fordelt på 3 etasjer. Yttervegger er etterisolert til 17cm, samtlige rom unntatt kjeller er pusset opp, det er lagt gips i alle delevegger, samt gulv mellom 1. og 2. etasje, 5 vinduer er skiftet ut i 2. etasje, alle tekniske anlegg i bygningen er nye, det er bygd rullestolrampe og skiftet ut eksisterende dører til dører med tilstrekkelig brannkvalitet og størrelse.

Området er regulert til LNFR - formål og omfatter blant annet utmarksnæring. Bygninger innenfor denne sonen kan være bygninger som er nødvendige for/nyttes innenfor husdyrhold, eller annen virksomhet i jordbruk, skogbruk, yrkesfiske eller liknende næringsutøvelse. Jakt, fiske overnattingstilbud og rekreasjonstilbud er de vanligste formene for utmarksnæring.

Sweco Norge AS søker på vegne av Birk Husky AS v/Trine Beddari om fravik fra krav i TEK10 for ombygging og bruksendring på eksisterende bolig med hjemmel i plan- og bygningslovens § 31-2 tiltak på eksisterende byggverk.

Det søkes fravik fra:

- TEK10 § 14-5 Isolasjonstykkelse 250 mm for yttervegger og isolasjonsverdi på vinduer i 1.etg samt 4 stk i 2.etg. Deler av tak/gulv oppfyller ikke krav til isolasjon, det er etterisolert med 50mm fra innsiden til en total tykkelse på 170mm. Innebygget veranda oppfyller krav i vegg og tak. 5 vinduer i 2.etg er nye.
- TEK10 § 13-3 Ventilasjon. Det er ikke montert ventilasjonsanlegg i bygget.
- TEK10 § 12-9 Bad og toalett. Fastmontert utstyr er hvitt, veggene er hvite, krav om fargekontrast til gulv/vegg er ikke oppfylt. Toalett har ikke håndstøtte på begge sider. Det er ikke fri plass under servant. Dusjsone oppfyller ikke minimumskrav til størrelse, 1,6 x 1,3. Dusjsone er 0,9 x 0,9 m.
- TEK10 § 12-15 Dører. Ved sidehengslede dører skal det være minimum 30cm fri sideplass på dørens karmside. Her er det sideplass på ca. 10 cm.
- TEK10 § 11-10 Tekniske installasjoner jfr. TEK10 § 3-2. Brannalarmanlegg. Krav til produktgodkjenning er ikke oppfylt.

I Plan- og bygningslovens § 31-2 fjerde ledd står følgende om tiltak på eksisterende byggverk:

"Kommunen kan gi tillatelse til bruksendring og nødvendig ombygging og rehabilitering av eksisterende byggverk også når det ikke er mulig å tilpasse byggverket til tekniske krav uten uforholdsmessige kostnader, dersom bruksendringen eller ombyggingen er forsvarlig og nødvendig for å sikre hensiktsmessig bruk. Kommunen kan stille vilkår i tillatelsen".

Ved søknad om unntak/fravik må søker redegjøre for hvorfor kravene ikke kan oppfylles og redegjøre for kompensierende tiltak for å redusere effekten av at kravene fravikes. Dersom det ikke er grunnlag for å gjøre unntak, og det ikke er tilfredsstillende, kan det vurderes om det er grunnlag for å søke dispensasjon etter pbl § 19-2.

Det søkes om fravik fra TEK10 § 14-5 Isolasjonstykkelse 250 mm, fordi innvendig etterisolering utover 50mm vil medføre endringer i planløsning som vil være uhensiktsmessig. Eksisterende vinduer er produsert i 1993 med u-verdi på 2,4 W/m²K, krav i TEK10 er 1,2 W/m²K. Kostnadene med utskifting av eksisterende vindu anses å utgjøre en forholdsvis liten gevinst. Bygningen vil ikke være i bruk til enhver tid gjennom hele året. Bygningens utforming med flere etasjer anses som energieffektivt, og relativt små vegg- og takflater anses ikke å utgjøre et vesentlig varmetap. Full oppvarming av bygget vil finne sted ca. 20-30 % av året.

Bygningsmassen står for om lag 40 % av innenlands energibruk i Norge. Byggenæringen er derfor en viktig aktør i arbeidet med å redusere landets samlede miljøpåvirkning fra energibruk. Reglene i forskriftens kapittel 14 skal bidra til at bygninger som oppføres eller rehabiliteres har lavt energibehov og miljøvennlig energiforsyning. Etterisolering kan gjøres utvendig på bygningen.

Innvendig etterisolering utover 50mm vil medføre endringer i planløsning som vil være uhensiktsmessig. Utvendig etterisolering er mulig og vil også redusere kuldebroer.

Det søkes om fravik fra TEK10 § 13-3 ventilasjonskrav fordi installasjon av ventilasjonsanlegg vil medføre for lav innvendig takhøyde. Det er mekanisk avtrekk fra alle bad og fra kjøkken gjennom yttervegg eller over tak. Alle soverom har installert luftventil. Det skal ikke lages mat utover frokost, maten blir laget i annet kjøkken som Birk disponerer og eventuelt varmet opp på te-kjøkken. Alle vinduene i bygningen foruten 2 av 4 i konferanserommet, er åpningsbare. Installasjon av balansert ventilasjon vil medføre omfattende ombygginger og høye kostnader.

Hensikten med ventilasjon i bygninger er å tilføre oksygen, fjerne lukt, fjerne forurensning og unngå fuktproblemer i innemiljøet. Det skal tas hensyn til romtype, innredning, utstyr og forurensningsbelastning fra materialer, prosesser, personer og husdyr. Publikumsbygg og yrkesbygg skal ha ventilasjon tilpasset aktivitet og personbelastning i de enkelte rom. Dette oppnås normalt ved bruk av mekanisk ventilasjon. Det må være mulighet for tilførsel av uteluft i tilstrekkelige mengder til å oppnå den ventilasjon som er forutsatt. Boliger som ikke har mekanisk tilførsel av uteluft, skal ha regulerbare åpninger i yttervegg.

Det søkes fravik fra TEK10 § 12-9 fordi badet ikke er stort nok til å oppfylle alle avstandskrav for universell utforming av bad. Ombygging av bad for å oppnå større gulvareal vil medføre uforholdsmessige kostnader og føre til en uheldig endring av planløsning for øvrige tiliggende rom. Vesentlige momenter er likevel oppfylte som; trinnfri dusjsone, dusjvegger er sidehengslet og kan foldes inn mot vegg. Det er gulvplass til snusirkel foran toalett med diameter på 1,5. Baderomskledning er våtromsplater på vegg og gulvbelegg på gulv.

Universell utforming av byggverk tilsier at hovedløsningene skal være utformet slik at de kan brukes av flest mulig på en likestilt måte. Kravet omfatter både planløsning og andre forhold som påvirker brukbarheten av byggverket, for eksempel lysforhold, lydforhold og innemiljø. Krav om universell utforming gjelder byggverk for publikum og arbeidsbygning. Bad og toalett som skal være universelt utformet må ha planløsning og innredning som sikrer at personer med ulike brukerforutsetninger kan benytte disse

I Byggteknisk forskrift § 12-9 andre ledd står følgende:

(2) I byggverk med krav om universell utforming skal, i etasjer som har bad og toalett, 1/10 og minst ett av disse være universelt utformet i samsvar med følgende:

- a) Gulv og vegg skal ha synlig fargekontrast. Fastmontert utstyr skal ha synlig fargekontrast til gulv/vegg.
- b) Størrelse og planløsning skal være slik at det er fri gulvplass til en snusirkel med diameter på minimum 1,5 m foran toalett og minimum 0,9 m fri gulvplass på begge sider av toalett. Det skal være fri passasjebredden på 0,9 m fram til fri plass ved siden av toalett. Toalett skal ha håndstøtte på begge sider.
- c) Det skal være tilstrekkelig fri plass under servant.
- d) Dusjsone skal være trinnfri og minimum 1,6 m x 1,3 m. Dusjhode skal være høyderegulerbart og dusjsone skal ha veggmontert utstyr.

Synlighet oppnås ved kontrast mellom farge på gulv og vegg og kontrast mellom fastmontert utstyr og gulv/vegg. For at rullestolsbrukere skal komme til servanten, skal det være tilstrekkelig fri høyde under servant for plass til bena. Fri høyde under servant må være minimum 0,67 m. Utskifting av våtromsplater på vegg for og oppnå fargekontrast og tiltak i forbindelse med oppfylling av krav til servant, anses ikke som uforholdsmessige kostnader. Hensikten med krav d), er å sikre at rullestolsbruker kan benytte dusjsonen. For og oppfylle dette kravet må det foretas en ombygging som vil være mer kostnadskrevende og vil omfatte endringer i planløsningen.

Det søkes fravik fra TEK10 § 12-15. Ved sidehengslede dører skal det være minimum 30cm fri sideplass på dørens karmside. Her er det sideplass på ca. 10 cm. Verandadør er i ferd med å bli byttet ut med ny 1-meters dør. Dersom det er teknisk mulig vil ny verandadør bli flyttet slik at fri sideplass på dørens karmside oppfyller gjeldende krav

I Byggteknisk forskrift § 12-15 tredje ledd står følgende:

(3) I byggverk med krav om universell utforming gjelder i tillegg til første og annet ledd følgende:

- a) Ved sidehengslede dører skal det være minimum 0,5 m fri sideplass ved låskant på dørens hengselsside og minimum 0,3 m på dørens karmside. Ved skyvedører er det tilstrekkelig med fri sideplass på 0,3 m på begge sider.

Bredde og høyde skal tilpasses forventet ferdsel og transport, inklusiv rømning ved brann. Med en sideplass på 10 cm ved dørens karmside vil en rullestol bruker ha problemer med rask rømning ved en eventuell brann.

Det søkes fravik fra TEK10 § 11-10 Tekniske installasjoner jfr. TEK10 § 3-2.

Brannalarmanlegget ble montert i 2012 og anlegget hadde da produktgodkjenning. Slikt utstyr godkjennes for en periode, ved utløp må de godkjennes på nytt. Dette ble ikke gjort med Baron serien, da nye produkter har overtatt for denne. Dersom Sør-Varanger kommune ikke gir dispensasjon fra TEK 10 for godkjenning av montert brannalarmanlegg som beskrevet, vil det alternativt bli montert et nytt trådløst anlegg som også er tilpasset bedrifter som innehar produktgodkjenning.

Total Brannsikring AS har utført prosjektering/brannvurdering av tiltaket. Sweco AS har utført uavhengig kontroll brannteknisk vurdering. Prosjekterende har beregnet bygningen som risikoklasse 4 og brannklasse 1. Risikoklasse 4 brukes til byggverk der personer i byggverket er kjent med bygningen, rømningsforhold og kan bringe seg selv i sikkerhet. Det er ikke gitt begrunnelse for plassering av tiltaket i risikoklasse 4 av ansvarlig prosjekterende.

Stue/spiserom er adskilt fra resterende del av 1. etg. med branncelle EI30. 2.etg er skilt med tilsvarende konstruksjon for å hindre brann og røykspredning og sikre rømningsveier. Total Brannsikring vurderer det som svært viktig at brannalarmanlegget fungerer som forutsatt, og at alarm høres på alle rom med styrke på min. 60 dB. Dette er den viktigste brann og sikkerhetstiltaket i bygningen.

Hovedformålet med forskriftens krav til sikkerhet ved brann er å redusere sannsynligheten for tap av liv og helse ved brann. Dette oppnås ved at byggverket, bygnings- og installasjonsdelene utformes slik at brannspredningen begrenses. Byggverk må dessuten utformes med sikte på rask og sikker rømning ved brann. Dette oppnås gjennom aktive og passive tiltak som reduserer den nødvendig rømningstiden og øker den tilgjengelige rømningstiden.

Risikoklassen bestemmes ut fra den virksomheten byggverket er planlagt for og de forutsetningene menneskene i byggverket har for å bringe seg selv i sikkerhet ved brann. Risikoklasse er primært bestemmende for hvilke tiltak og ytelser som skal til for å sikre rømning og tilrettelegge for redning ved brann. Risikoklasse skal plasseres i samsvar med med TEK10 § 11-2, tabell 1. Virksomhet som tradisjonelt faller i en risikoklasse kan unntaksvis, og etter særskilt vurdering, plasseres i en lavere risikoklasse dersom det er få mennesker i byggverket og byggverk er tilrettelagt for rask og enkel rømning og redning. Vurderingen må gjøres av ansvarlig prosjekterende og må være begrunnet og dokumentert.

Iht. TEK10 § 11-2, tabell 1 skal overnattingssted prosjekteres i risikoklasse 6.

Iht. TEK10 § 11-3, kan overnattingsbygg i høyst to etasjer og med bruttoareal mindre enn 300 m² i hver etasje oppføres i brannklasse 1. I teknisk forskrift stilles det andre krav til bygninger i risikoklasse 6, brannklasse 1 enn en bygning i risikoklasse 4, brannklasse 1. En bygning i risikoklasse 6 skal bla. ha automatisk slukkeanlegg, brannalarmanlegg, evakueringsplan, 1,2 m bredde på dør i rømningsvei. Iht. § 11-14 andre ledd skal *"trapp skilles fra den øvrige rømningsvei og andre brannceller, slik at trappens funksjon som sikker rømningsvei ivaretas i den fastlagte tilgjengelige rømningstid"*. Fri bredde i rømningsvei skal være minimum 1,2 meter. Trapperommet i denne bygningen er ikke utført som egen branncelle og oppfyller ikke krav til bredde i rømningsvei.

Vurderinger:

I henhold til plan- og bygningslovens § 31-2 fjerde ledd kan det gis tillatelse til bruksendring når det ikke er mulig og tilpasse byggverket til tekniske krav uten uforholdsmessige kostnader, dersom bruksendringen er forsvarlig og nødvendig for å sikre hensiktsmessig bruk.

Ansvarlig søker skriver at hensynet med bestemmelsen i pbl § 31-2 fjerde ledd bygger på at bygninger skal kunne brukes i stedet for å forfalle. Dette følger av Ot. Prp.45 (2007-2008) at bestemmelsen søker å sikre hensiktsmessig bruk av eksisterende bygg.

Dette er først og fremst for å sikre at gammel bebyggelse fortsatt kan brukes på en hensiktsmessig måte i stedet for å forfalle. Unntakshjemmelen er tatt inn i § 31-2 siste ledd

I Plan- og bygningslovens § 31-2 femte ledd står følgende:

"For å sikre hensiktsmessig bruk av eksisterende byggverk og unngå urimelige kostnader, kan departementet gi forskrifter om hvilke krav som gjelder ved tiltak på eksisterende byggverk."

Forskrifthjemlene til § 31-2 gir ikke rom for lokal differensiering, ut over at kommunen etter § 31-2 fjerde ledd har en viss anledning til å avgjøre konkret om et tiltak skal tillates selv om det ikke kan oppfylle tekniske krav. En absolutt sperre mot unntak vil kun gjelde krav til sikkerhet, som regler om brannsikring og konstruksjonssikkerhet.

For at kommunen skal kunne gi slik tillatelse uten å dispensere etter lovens kapittel 19 må en rekke kriterier være oppfylt:

- Det er uforholdsmessige kostnader ved å oppfylle dagens tekniske krav
- Bruksendringen/ombyggingen er forsvarlig for å sikre hensiktsmessig bruk
- Bruksendringen/ombyggingen er nødvendig for å sikre hensiktsmessig bruk

I vurdering av kostnadene bør det sees på:

- Verdien på tiltaket, markedsverdi salg/leie og byggekostnader
- En sammenligning av kostnadene knyttet til tiltaket med og uten kostnadene som knytter seg til oppfyllelse av de aktuelle tekniske kravene.
- Eventuell verdiøkning/besparelser som resultat av tiltaket.

I forsvarlighetsvurderingen må helsemessige, brann og bygningstekniske, arkitektur- og kulturhistoriske og estetiske hensyn vurderes. Tiltak som er energieffektive må også oppfylle lovens estetikk- og funksjonskrav. Det kan stilles vilkår for oppfyllelse av krav.

Hensiktsmessig bruk må ikke forstås som at unntak bare kan gjøres dersom bygget som helhet vil bli stående ubrukt. Det skal gjøres en konkret vurdering av om tiltaket vil innebære en hensiktsmessig bruk av bygningen.

Søkers begrunnelse etter første punkt:

Krav til ventilasjonsanlegg og ombygging av bad for å oppnå større areal for badegulv innebærer at det må gjøres så omfattende arbeider i byggets konstruksjon at det fremstår som uforholdsmessig. Dette ved siden av at det vanskelig lar seg gjennomføre uten at det fører til mindre heldige planløsninger for øvrige rom, tilsier at det vil fremstå som urimelig å kreve kravene oppfylt for denne type tiltak. Bedriften har investert i for dem, betydelige summer i materiell, inventar, arbeidspenger, samt egne arbeidstimer for å få bygningen tilrettelagt for overnattingsvirksomhet og turisme. Dersom de tekniske kravene til byggverket kreves innfridd, tilsier dette at tiltaket ikke vil bli kostnadssvarende. Etter det vil et krav om å oppfylle de tekniske krav fremstå som uforholdsmessige kostnader, og vilkårene er med dette oppfylt.

Administrasjonens vurdering:

Installasjon av ventilasjonsanlegg vil føre til lav innvendig takhøyde og omfattende ombygginger med høye kostnader. Alle soverom har installert luftventil og alle vinduer er åpningsbare. Husdyr vil ikke bli tillatt i bygningen.

Vilkårene etter første punkt er oppfylt i forhold til ventilasjon.

Byggenæringen er en viktig aktør i arbeidet med å redusere landets samlede miljøpåvirkning fra energibruk. Reglene i forskriftens kapittel 14 skal bidra til at bygninger som oppføres eller rehabiliteres har lavt energibehov og miljøvennlig energiforsyning. Innvendig etterisolering utover 50mm vil medføre endringer i planløsning som vil være uhenksom. Utvendig etterisolering er mulig og vil også redusere kuldebroer. Utvendig etterisolering og utskifting av resterende vinduer anses ikke som så omfattende arbeider at det vil være

uforholdsmessige kostnader i forhold til energigevinst. Ved et eventuelt vedtak om tillatelse vil tiltakshaver ha 3 år til å utføre etterisolering utvendig. Det kan søkes om midletidig brukstillatelse før etterisolering er utført.

Vilkårene etter første punkt er ikke oppfylt i forhold til etterisolering av bygningen.

Søkers begrunnelse etter andre punkt:

Bygningen er tilgjengelig for personer med funksjonsnedsettelse gjennom rullestolrampe. Soverom og bad av tilstrekkelig størrelse i inngangsplanet, samt at det er tilgjengelighet til stue og oppholdsrom i samme etasje. Fravik fra de nevnte tekniske kravene vil ikke gå ut over sikkerheten i tiltaket, og faller derav ikke innunder vesentlige og viktige tekniske krav som bestemmelsen skal avgrenses mot. Etter dette vil et fravik fra tekniske krav tilfredstille vilkåret til forsvarlighet, og vilkåret er etter dette oppfylt.

Administrasjonens vurdering:

Bad og toalett som skal være universelt utformet må ha planløsning og innredning som sikrer at personer med ulike brukerforutsetninger kan benytte disse. Synlighet oppnås ved kontrast mellom farge på gulv og vegg og kontrast mellom fastmontert utstyr og gulv/vegg. Badet er kledd med lyse våtromsplater på vegg som gir liten kontrast til servant og toalett. Servant er ikke tilgjengelig for rullestolbruker. Administrasjonen anser det ikke som uforholdsmessige kostnader og oppfylle krav i tek10 § 12-9 e), f) og g). For å oppfylle krav iht. tek10 § 12-9 h) må det foretas en ombygging som vil være mer kostnadskrevende og vil omfatte endringer i planløsningen.

Vilkårene etter andre punkt er oppfylt i forhold til endring av planløsning for bad.

Hovedformålet med forskriftens krav til sikkerhet ved brann er å redusere sannsynligheten for tap av liv og helse ved brann. Dette oppnås ved at byggverket, bygnings- og installasjonsdelene utformes slik at brannspredningen begrenses. Byggverk må utformes med sikte på rask og sikker rømning ved brann. Dette oppnås gjennom oppfyllelse av krav iht. risikoklasse og brannklasse, TEK10 kapittel 11.

Risikoklassen bestemmes ut fra den virksomheten byggverket er planlagt for og de forutsetningene menneskene i byggverket har for å bringe seg selv i sikkerhet ved brann. Risikoklasse er primært bestemmende for hvilke tiltak og ytelser som skal til for å sikre rømning og tilrettelegge for redning ved brann.

Risikoklasse skal plasseres i samsvar med TEK10 § 11-2, tabell 1. Virksomhet som tradisjonelt faller i en risikoklasse kan unntaksvis, og etter særskilt vurdering, plasseres i en lavere risikoklasse dersom det er få mennesker i byggverket og byggverk er tilrettelagt for rask og enkel rømning og redning. Vurderingen må gjøres av ansvarlig prosjekterende og må være begrunnet og dokumentert. Iht. TEK10 § 11-2, tabell 1 skal overnattingssted prosjekteres i risikoklasse 6. Iht. TEK10 § 11-3, kan overnattingsbygg i høyst to etasjer og med bruttoareal mindre enn 300 m² i hver etasje oppføres i brannklasse 1. Ansvarlig prosjekterende har ikke begrunnet og dokumentert fastsettelsen av lavere risikoklasse enn det står i plan- og bygningsloven med forskrifter.

Bredde og høyde på dører og rømningsvei skal tilpasses forventet ferdsel og transport, inklusiv rømning ved brann. Med en sideplass på 10 cm ved dørens karmside vil en rullestol bruker ha problemer med rask rømning ved en eventuell brann. Fri bredde i rømningsvei skal være minimum 1,2 meter. Trapperommet i denne bygningen er ikke utført som egen

branncelle og oppfyller ikke krav til bredde i rømningsvei. Trapperommet oppfyller heller ikke krav om tiltaket plasseres i risikoklasse 4.

Etter dette vil et fravik fra tekniske krav kapittel 11, ikke tilfredstille vilkåret til forsvarlighet, og vilkåret er etter dette ikke oppfylt.

Søkers begrunnelse etter tredje punkt:

I gjeldende kommuneplan utgjør næringsutvikling et av Sør-Varanger kommunes hovedsatsingsområder og tiltaket er i henhold til LNF-formålet. Bedriftens ytterligere satsing innen turisme bidrar til en positiv utvikling som har betydning for sysselsetting og aktivitet i Pasvikdalen. Ved å ta i bruk bygningen til nytt formål som omsøkt, vil man sikre fremtidig hensiktsmessig bruk av bygget. Bygningen er oppgradert og vil bli benyttet, i stedet for at denne forfaller og blir stående ubrukt. Bygningens lokalitet som nabobygg til et allerede etablert turistanlegg er unik, og gjør at denne vil inngå i, og bidra til, et større aktivitetstilbud. I tillegg vil utvidet drift bidra til flere og stedlige arbeidsplasser i bygda. Lokale arbeidsplasser har i tillegg et miljømessig og bærekraftig aspekt. Etter dette er det helt klart at fravik fra tekniske krav er nødvendig for å sikre hensiktsmessig bruk, og vilkåret er etter dette oppfylt.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 31-2 gir Utvalg for plan og samferdsel tillatelse til fravik fra TEK10 § 12-9 Bad og toalett og TEK10 § 13-3 Ventilasjon.

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 31-2 avslår Utvalg for plan og samferdsel tillatelse til fravik fra TEK10 § 14-5 minstekrav til energi, TEK10 § 12-15 dør i rømningsvei og TEK10 § 11-10 Tekniske installasjoner brannalarmanlegg.

Begrunnelse:

Ombygging av bad for å oppnå større gulvareal vil medføre uforholdsmessige kostnader og føre til uheldig endring av planløsning. Ventilasjonsanlegg vil medføre for lav takhøyde og det er installert mekanisk avtrekk og lufteventiler i alle rom for og kompensere for ventilasjonsanlegg.

For at kommunen skal kunne gi tillatelse til fravik må ombyggingen være forsvarlig for å sikre hensiktsmessig bruk. Fravik fra krav til brannsikkerhet kan ikke gis. Hovedformålet med forskriftens krav til sikkerhet ved brann er å redusere sannsynligheten for tap av liv og helse ved brann. Dette oppnås ved at byggverket, bygnings- og installasjonsdelene utformes slik at brannspredningen begrenses. Risikoklassen bestemmes ut fra den virksomheten byggverket er planlagt for og de forutsetningene menneskene i byggverket har for å bringe seg selv i sikkerhet ved brann. Risikoklasse er primært bestemmende for hvilke tiltak og ytelser som skal til for å sikre rømning og tilrettelegge for redning ved brann. Iht. TEK10 § 11-2 skal overnattingsbygg plasseres i risikoklasse 6, brannklasse 1.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Vegar Nilsen Trasti Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 20.11.2013
Arkivkode: K1-143	Arkivsaksnr.: 13/1191
Saksordfører: Kurt Wikan	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Utvalg for plan og samferdsel	29.11.2013	086/13

PLANPROGRAM TIL KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNES

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	12.11.2013	KOMMUNEDELPLAN MED KONSEKVENsutredning for TØMMERNES - PLANPROGRAM

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
22.04.2013	I	AVINOR AS	PLANARBEID PÅ TØMMERNES - KIRKENES LUFTHAVNS AREALBEHOV I OMRÅDEPLAN
26.04.2013	U	Multiconsult AS; Asplan viak AS;	KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNES ANBUDSKONKURRANSE:
03.06.2013	I	Varanger KraftNett AS	ANG. TØMMERNES

27.06.2013	U	Saksbehandler Ørjan Stubhaug	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR PLAN OG SAMFERDSEL 27.06.13: FORSLAG
02.07.2013	U	102 mottakere...	VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID OG UTLEGGING AV FORSLAG TIL
08.07.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	FYLKESMANNEN BER OM UTSATT HØRINGSFRIST TIL 13.09.2013
05.08.2013	I	Fiskeridirektoratet region Finnmark	KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNES - FORSLAG TIL PLANPROGRAM -
23.08.2013	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	VEDR. PLANARBEID PÅ TØMMERNES
26.08.2013	I	Forsvarsbygg	UTTALELSE - OPPSTART AV PLANARBEID TØMMERNESET
26.08.2013	I	Sametinget	UTTALELSE - OPPSTART AV PLANARBEID KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNESET
27.08.2013	U	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark;	REFERAT: ORIENTERING OG INNLEDENDE DIALOG OM PLANARBEID PÅ TØMMERNES
02.09.2013	U	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	VEDR. PLANARBEID PÅ TØMMERNES
02.09.2013	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	INNSPILL TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - KOMMUNEDELPLAN FOR
03.09.2013	I	Finnmark fylkeskommune	INNSPILL - OPPSTART AV PLANARBEID OG UTLEGGING AV FORSLAG TIL
05.09.2013	I	Kystverket Troms og Finnmark	INNSPILL - OPPSTART AV PLANARBEID OG UTLEGGING AV FORSLAG TIL
06.09.2013	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	INNSPILL TIL KOMMUNEPLAN MED KONSEKVENsutredning FOR
09.09.2013	I	Avinor	UTTALELSE VEDRØRENDE VARSEL OM OPPPARTART AV PLANARBEID OG
11.09.2013	I	Statens vegvesen	MERKNADER TIL OPPSTARTVARSEL - KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNES
12.09.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	UTTALELSE - KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNESET
13.09.2013	I	4 og 5b Sállan - Cižášnjarga /	UTTALELSE FRA RBD 4 OG 5B OM UTBYGGING TØMMERNES
03.10.2013	I	UiT Norges Arktiske Universitet	INNSPILL TIL PLANPROGRAM MED KONSEKVENsutredning FOR
07.10.2013	U	Deltakere iht liste	RAPPORT FRA DIALOGKONFERANSE - KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNES
10.10.2013	U	Forsvarsbygg	VEDRØRENDE UTTALELSE - OPPSTART AV PLANARBEID TØMMERNESET
28.10.2013	I	Norconsult AS	HØRINGSUTTALELSER TIL PLANPROGRAM - SAMLEDOKUMENT
28.10.2013	I	The Barents Euro-Arctic Region	JOINT BARENTS TRANSPORT PLAN

05.11.2013	I	Forsvarsbygg	SUPPLERENDE UTTALELSE TIL PLANPROGRAMTØMMERNESET
19.11.2013	I	sweco v/ Solveig Steinmo	FELLES INNSPILL ANG. KOMMUNEDELPLAN FOR TØMMERNESET, FRA
19.11.2013	I	Forsvarsbygg utvikling nord	KRAFTLINJE TRASE TØMMERNESET - AVKLARINGSBEHOV
20.11.2013	I	Greger Mannsverk. Bergen Group Kimek	INNSPILL KOMMUNEDELPLAN I SØR-VARANGER

Kort sammendrag:

Den 27.2.2013 valgte Kommunestyret å utpeke Leirpollen som fremtidig stamnetthavn. Samtidig ble det vedtatt at man ønsker en veiforbindelse i en korridor fra Strømmer bro og Slambanken til Leirpollen. I den sammenheng ba kommunestyret rådmannen om å iverksette arbeid med kommunedelplan for Tømmerneset, inklusiv KILA og forsvarrets øvings- og skytefelt.

Kommunestyrevedtaket baseres på at Sør-Varanger kommune skal stimulere til at alle interesserte aktører på Tømmerneset blir i stand til å realisere sine industrisatsninger. Kommunedelplan vil gi rammer og overordnede prinsipper for utbygging av framtidig infrastruktur for hele området. Forslag til planprogram ble behandlet i Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 26.06.13 og utlagt til offentlig ettersyn/høring. Med bakgrunn i innkomne merknader legges her revidert planprogram fram for 2.gangsbehandling før fastsetting i Kommunestyret.

Faktiske opplysninger:

Kommunen ønsker å tilrettelegge for havne- og industriutbygging til petroleumsrelatert næring på egnede lokaliteter på Tømmerneset. Kirkenes med kaier og havnearealer, som i dag benyttes til sjørelatert og annen industri, har ikke utbyggingsmuligheter i den størrelsesorden som er påkrevd for større petroleumsrelaterte aktører. Det er derfor nødvendig å legge slik aktivitet utenfor eksisterende havneområder. Videre vil det være ønskelig at denne aktiviteten etableres med nærhet til annen type industri og næringsaktivitet, bysentrum og tilhørende boligområder. Vegløsningen til denne industriutbyggingen må avlaste E6 som innfartsåre til Kirkenes og lede tungtrafikk utenom boligområder.

Sør-Varanger kommune har som mål å gi god informasjon om planarbeidet, slik at alle parter har mulighet for god innsikt i prosessen, foreslåtte løsninger og konsekvensene av disse. Informasjonen blir først og fremst gitt gjennom åpne møter, samt møter med berørte parter og myndigheter, informasjonen vil også bli kunngjort i Sør-Varanger Avis og gjennom elektroniske medier via kommunens hjemmesider. For å sikre muligheter til medvirkning legges det blant annet opp til følgende:

- Åpent informasjonsmøte 5.mars 2013
- Planforum 6.mars 2013

- Åpen Dialogkonferanse 3.september 2013
- Åpne informasjonsmøter ved offentlig ettersyn av planforslag
- Dialog med interessegrupper
- Tett dialog mellom aktørene for Pulkneset, Norterminal og Forsvarsbygg

Kommunen har som hovedmålsetning å ha en ferdigbehandlet Kommunedelplan for Tømmernes innen utgangen av 2014. Kommunen søker å gjennomføre planprosessen parallelt med prosessene for områdereguleringene av Gamneset, Pulkneset og Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Kommunedelplanen vil legge føringer for de øvrige Områdereguleringene.

Kommunedelplanen skal sikre arealer for infrastruktur tilhørende framtidig havne- og industriutbygging på Tømmernes. Plangrunnlaget skal gi nødvendig grunnlag for prosjektering av vegtilknytning til Leirpollen og grunnlag for erverv av grunn og rettigheter til gjennomføring av tiltak for utbygging av denne vegstrekningen.

Forslag til planprogram for Kommunedelplanen og de tre områdereguleringene ble behandlet i Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 26.06.13 og vedtatt utlagt til offentlig ettersyn/høring. I forbindelse med høringen innkom det inn 15 uttalelser til Kommunedelplanen. Det ble den 3. september d.å. gjennomført en åpen dialogkonferanse, resultatet fra denne er gjengitt nedenfor. I tillegg er det fremmet en felles transportplan for landene i Barentssamarbeidet, Joint Barents Transport Plan.

Planprogram for kommunedelplan med konsekvensutredning for Tømmernes følger vedlagt, rådmannen forutsetter at Kommunestyret setter seg inn i dokumentet og vil derfor ikke gjengi dette i detalj her.

Til planprogrammet tilhører følgende vedlegg (disse dokumentene er ikke vedlagt saken):

- Innkomne høringsuttalelser til forslag til planprogram for kommunedelplan for Tømmernes
- Rapport Dialogkonferanse – Kommunedelplan for Tømmernes - September 2013
- Joint Barents Transport Plan – September 2013

Innkomne høringsuttalelser til forslag til planprogram for Tømmernes:

Høringsuttalelsene er behandlet ved at

- a) de vesentlige element i høringsuttalelsene er gjengitt i den etterfølgende oppstilling
- b) rådmannen har til enkelte høringsuttalelser gitt sine merknader
- c) rådmannen har til slutt gitt sin tilråding ovenfor Utvalg for plan- og samferdsel og Kommunestyret

I tilrådingen som rådmannen har gitt er det benyttet følgende begrep:

- *Tas til orientering* – betyr at den som gir høringsuttalelsen fremmer opplysninger som kan ha betydning for planleggingen videre, men som ikke aktualiserer seg i form av at det nå må gjøres endringer – f. eks. at Statens Vegvesen (SVV) viser til Joint Barents Transportplan som nå er fremmet og opplyser at SVV vil komme tilbake til denne planen nå når planforslaget foreligger.
- *Tas til etterretning* – betyr at den som gir høringsuttalelsen fremmer/gir råd om en mulighet av flere muligheter for å løse en oppgave – f.eks. Fylkesmannen i Finnmark tilrår/anmoder om at ulike veiledere og håndbøker blir benyttet under konsekvensutredning av flere temaer. Det betyr at disse veiledere ikke er eneste måten å

løse oppgaven på, men fylkesmannen viser her til en måte som er akseptabel. Tas til etterretning betyr i denne sammenheng at kommunen tar med seg rådet i det videre arbeid og vil vurdere det sammen med andre metoder.

- *Tas til følge* – betyr at høringsuttalelsen inneholder konkrete forslag der kommunen blir bedt om å justere/gjør tilføyelser i planprogrammet slik at innspillet i høringsuttalelsen blir en del av konsekvensutredningen. F. eks. reindriftsforvaltningens krav om å konsekvensutrede følgene av en samlokalisering av ny havn- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes.
- *Tas delvis til følge* – betyr at planprogram/planer er endret for noen av flere innspill men ikke alle.
- *Tas ikke til følge* – betyr at kommunen ikke vil rette seg etter det konkrete innspill/forslag som er fremmet. Årsaken kan være flere – f. eks. at de strider mot vedtak som allerede er fattet i kommunestyret.
- *Innsigelse* – er et begrep som betyr at kommunens forslag i plansaker og vedtak i denne forbindelse ikke blir rettslig bindende. Myndighetene, fylkesmannen eller Miljøverndepartementet er de som har vedtaksmyndighet i innsigelsessaker. Rett til å fremme innsigelse har en rekke statlige og fylkeskommunale organ. Eksempel på slike organ er fylkesmannen, fylkeskommunen, Forsvarsbygg, Avinor AS, Sametinget, Kystverket, Mattilsynet, osv. Det som ofte skjer er at statlige organ varsler innsigelse dersom deres forslag ikke blir imøtekommet av kommunen.

1. Høringsuttalelse fra Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet uttaler at det ikke er gjort registreringer av gyteområder og fiskeplasser innenfor planområdet. Likevel er det vesentlig at de igangsatte utredninger knyttet til fiskeri og havbruk blir gjennomført.

Det bes om at lokale fiskerlag blir tatt med i den videre planlegging.

Rådmannens tilråding:

Høringsuttalelsen fra fiskeridirektoratet tas til etterretning

2. Sametinget – Innspill til forslag til planprogram for kommunedelplan for Tømmernes

Sametinget foreslår følgende utredningsprogram for temaet reindrift, jfr. Pkt. 7.3 – Reindrift:

- Reindriftsnæringens bruk av de berørte områdene skal beskrives
- Direkte og indirekte beitetape som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes. Det skal også gjøres en vurdering av beitetape hvor det tas hensyn til samlet virkning av inngrep, eksempelvis ved veianlegg, hyttefelt og lignende
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke det fastsatte reintallet for det berørte reinbeitedistriktet
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriften bruk av området gjennom barrierevirkning, skremmel/støy og økt ferdsel
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om vegetasjon, trekk- og flytteleier, bruksomfang mv. og eksisterende kunnskap, eventuelt supplert med befaringer. Reindriftsnæringen og reindriftsforvaltningen skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et

kunnskapsgrunnlag bestående av ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap

Sametinget fremmer følgende forslag til utredningstemaer for temaet samisk bosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske, jmfør (jf.) pkt. 7.8.1 og 7.8.3:

- Samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske i de berørte områdene skal beskrives
- Direkte og indirekte konsekvenser for utmarksbruk som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke sjølaksefisket i området
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen vil påvirke fjordbosettingen gjennom blant annet økt aktivitet i planområdet
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske, eventuelt supplert med befaringer. Berørte organisasjoner og privatpersoner skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et kunnskapsgrunnlag bestående av relevant informasjon, ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap.

Sametinget fremmer at følgende punkter mht. kulturminner skal omfattes av konsekvensutredningen:

- Kjente automatisk fredede kulturminner, vedtaksfredete kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innenfor det berørte området skal og oversiktlig beskrives og vises på kart. Kulturminnene skal analyseres og verdien skal vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner skal beskrives og vises på kart.
- Direkte og indirekte konsekvenser av tiltakene for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes for både anleggs- og driftsfase.
- Kulturlandskapet skal beskrives
- Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med forekomster av kulturminner kan unngås ved plantilpasninger, herunder hensynssoner, avbøtende tiltak og miljøovervåkning

Rådmannens tilråding:

Innspillene fra Sametinget tas til følge.

3. Uttalelse fra Forsvarsbygg

Forsvarets område er i dag godkjent og båndlagt til militært formål i kommunen arealplan godkjent av kommunestyret i 2005.

Forsvarsbygg opplyser at det etter godkjenning fra Forsvarsdepartementet inngått innledende forhandlinger med private forslagsstillere som planlegger tiltak som delvis overlapper eller på annen måte påvirker forsvarets virksomhet. Konsekvenser av ulike tiltak kan bli behov for flytting av deler av dagens virksomhet. Det samme gjelder dagens drikkevannskilde.

Forsvarsbygg har merknader knyttet til infrastruktur og rekkefølgekrav, vegforbindelser, friluftsliv, risiko og sårbarhet og bruk av eksisterende veg innenfor forsvarets område som anleggsveg.

Forsvaret peker på eventuelt behovet for utforming av rekkefølgekrav og utbyggingsavtaler dersom det skal gjennomføres tiltak som har konsekvenser for forswarets øvingsmuligheter.

Rådmannens tilråding:
Forsvarsbygg uttalelse tas til orientering.

4. Innspill fra Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE)

NVE peker på at det må gjøres en konkret vurdering av byggeavstand mot vassdrag blant annet pga. at elveosser og randsoner langs vassdrag er blant de mest artsrike og bevaringsverdige med hensyn til landskapsøkologi og biologisk mangfold. Det påpekes videre at i deler av planområdet er det tykke marine avsetninger. Dette kan indikere ustabile grunnforhold. Plandokumentet skal på en tydelig måte vise hvordan kvikkleireskred er vurdert og tatt hensyn til.

Rådmannens tilråding:
NVEs innspill vedrørende byggeavstand til vassdrag og vurdering av mulige kvikkleireskred som følge av tykke marine avsetninger, tas til følge.

5. Innspill fra Finnmark fylkeskommune

Fylkeskommunen ønsker å påpeke at kravet om universell utforming og estetisk utforming skal ivaretas i planleggingen.

Til kulturminner:

I Leirpollen ligger vraket av «Olsa», ID nr. 117334, i Ellinghamn vraket av «Astrid», ID nr. 117336.

Ved Pulkneset er det ei automatisk freda røys, et mulig gravsted, ID nr. 147727, Gamnes, automatisk fredet gammetuft, ID nr. 158949 og en eldre steinalderboplass, ID nr. 158956. Automatisk fredede kulturminner bør i konsekvensutredningen omfatte følgende

- Kjente automatisk freda kulturminner, vedtaksfreda kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innafor det berørte området skal klart og oversiktig beskrives og vises på kart. Kulturminnene skal analyseres og verdien vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk freda kulturminner skal beskrives og vises på kart.
- Direkte og indirekte konsekvenser av planlagte tiltak for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes både for anleggs og driftsfase.
- Kulturlandskap skal beskrives
- Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med kulturminner kan unngås gjennom plantilpasninger, herunder hensynssoner, avbøtende tiltak og miljøovervåking.

Videre forutsetter fylkeskommunen at det i kommunedelplanens bestemmelser stilles krav for framtidige utbyggingsområder hvor forholdet til automatisk freda kulturminner ennå ikke er avklart.

Når det gjelder samferdsel bør planen ha et perspektiv frem mot år 2040. Planen bør gjøre vurderinger knyttet til en jernbanetrase med havneterminal på Tømmernesområdet.

Rådmannens tilråding:
Innspillene fra Finnmark fylkeskommune tas til følge.

6. Merknad fra Kystverket

I og med at det i dag ikke er hverken infrastruktur eller noen form for havneaktivitet ved Leirpollen har Kystverket ikke noe grunnlag for å si at Leirpollen kan være en fremtidig stamnetterminal i Kirkenes.

Forhold som bør utredes:

- Planlagt infrastruktur i havna på Leirpollen
- Maritime forhold ved Leirpollen
- Overføring av trafikk og gods frå dagens stamnetterminal til Leirpollen
- Leirpollen som godsknytepunkt i Sør-Varanger og Øst-Finnmark

Rådmannens tilråding:

Merknad fra Kystverket tas til følge.

7. Merknad fra Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark

Reindriftsforvaltningen gjengir deler av merknadene fra reinbeitedistriktene 5A/C og 4/5B. Reindriftsforvaltningen uttaler at en utbygging slik det er skissert i kommunedelplanen vil føre til store konsekvenser for reindriften i området. Området vest for E6 er et viktig og attraktivt sommerbeite for distrikt 5A. Området blir også benyttet som vinterbeite. Reindriftsforvaltningen viser til at det i kommunedelplanen er vist at fremtidig havne- og industriutbygging er lokalisert på nord og sørsiden av Tømmernes. Det er ikke skissert noen alternative plasseringer eller mulighet for samlokalisering av disse anleggene. Reindriftsforvaltningen krever at det også konsekvensutredes hvilke konsekvenser det har på reindriften at kommunen foreslår en større utbygging og samlokalisering i Leirpollen og Jakobsnes i henhold til kommuneplanen. Dette vil føre til mindre konsekvenser for reindriften på Tømmernes.

Rådmannens merknader:

Rådmannen vil bemerke at det ikke er fremmet forslag til kommunedelplan for Tømmernes, men et forslag til planprogram. Planlegging med konsekvensutredning er nettopp ment å belyse de forhold som reindriftsforvaltningen påpeker. Det er derfor i kommunens interesser at planprogrammet søker å belyse de forhold som forventes å ha vesentlig virkning. Kommunens tre åpne møter om temaet og utlegging av forslag til planprogram til offentlig høring er nettopp ment å rette søkelyset mot aktuelle vesentlige virkninger av ulike tiltak.

Rådmannens tilråding:

Reindriftsforvaltningens merknad/krav om å konsekvensutrede følgene av en samlokalisering av ny havne- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes tas til følge. Øvrige merknader tas til etterretning.

8. Radius Kirkenes AS - Innsigelse til planprogram for områderegulering for Høybuktkmoen skyte- og øvingsfelt

Denne protest (Radius Kirkenes AS har ikke innsigelsesmyndighet men kan protestere) omfatter egentlig Forsvarsbyggs forslag til planprogram for utarbeidelse av områdereguleringsplan for Høybuktkmoen skyte- og øvingsfelt. Men ettersom protesten er rettet til Sør-Varanger kommune tas den med også i denne sammenheng. Radius Kirkenes AS opplyser at firmaet er i ferd med en reetablering på Sandnes med en investeringsramme på 30 mill. kroner. Det skal etableres overnatting i snøhoteller og hytter, restaurantdrift, hundekjøring og reinsdyropplevelser, snøskuteropplevelser, Nordllysopplevelser, fiske i saltvann og ferskvann samt turer til fots med truger og ski.

Radius Kirkenes AS peker på at dersom forsvarets skyte- og øvingsområde flyttes vest for E6 vil det medføre at selskapets virksomhet blir umulig å drive. Det protesteres derfor mot en slik etablering.

Rådmannens merknader:

Protesten fra Radius Kirkenes AS vil også bli oversendt Forsvarsbygg for behandling.

Rådmannens tilråding:

Protest fra Radius Kirkenes AS mot Forsvarsbyggs vurderinger om å etablere skyte- og øvingsområde vest for E6 tas til etterretning. Konsekvensene vil bli nærmere utredet i plansammenheng, KDP Tømmernes og områderegulering som omhandler forsvarets båndlagte område.

9. Uttalelse fra Avinor

Avinor ber om at planprogrammet tar inn følgende tema:

- Fastlegge arealbehov for Kirkenes Lufthavn, Høybuktmoen til forlengelse av rullebanen og utvidelse av områder for framtidig helikopteraktivitet/fraktområde
- Innarbeiding av høyderestriksjoner rundt rullebanen etter forskrift om utforming av store flyplasser i planområdet, og fastsettelse av restriksjonsområder rundt radionavigasjons-anlegg etter for skrift om kommunikasjons, navigasjons- og overvåkningstjeneste. Alle planlagte infrastrukturiltak må også vurderes i forhold til nevnte restriksjoner.

Selskapet opplyser at det vil kunne bistå med plandata som angir utstrekning på restriksjonsflatene.

Rådmannens tilråding:

Innspill fra Avinor AS tas til følge.

10. Uttalelse fra Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik

Reinbeitedistriktet peker på at planprogrammet omfatter en del av distrikt 5A som er et helårsdistrikt. Videre påpeker distriktet at

- Det er viktig at reinens utnyttelse av strandlinjen blir en del av konsekvensutredningen
- Samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv blir en del av konsekvensutredningen
- Omfanget av planene for Leirpollen som stamnetthavn må omtales og konsekvensutredes
- Av hensyn til sakens betydning og omfang bør behandlingen av kommunedelplanen ikke skje i samme møte som behandling av kommunens budsjett
- Det er konsekvensene av de totale inngrep og ringvirkninger som er av betydning for reindriften
- Under kap. 5 bør det også omtales betydningen som inngrepene vil ha på naturen i det aktuelle området samt virkning for de omkringliggende områder
- De alternative vegtraseene som vurderes ligger i områder som i dag er trekkveier for rein ut og inn av området. Utforming av vegskuldre, vegfyllinger, m.m. er viktig for å hindre fremtidig situasjon mellom rein og trafikk
- Det er viktig å ta beslutninger i forkant av konsekvensutredningene mht. vannforsyning, strømforsyning, valg av veitraseer, antall skytebaner som skal flyttes samt en beskrivelse av planlagt tiltak ved Leirpollen
- Det er viktig at de eksisterende næringer innenfor planområdet blir ivaretatt

- Reindriften forutsetter at utbyggingsaktørene/tiltakshaverne dekker de kostnader som distriktet måtte ha som følge av prosessen samt dekke kostnadene til nødvendig bistand i prosessen for distriktet. Reindriften anser det nødvendig å lage en samarbeidsavtale mellom aktørene som regulerer hvordan de videre prosesser skal forgå.

Rådmannens merknader:

Rådmannen vil hevde at det vil være uheldig og imot hensikten med konsekvensutredninger at det skal fattes beslutninger i tilknytning til sentrale utbyggingselement før det gjennomføres konsekvensutredninger. Planprogrammet er ment å få fram alternativ bruk av arealene og at det så skal utredes konsekvensene av denne alternative bruken. Utgangspunkt er dagens bruk av arealene i henhold til godkjente planer.

Rådmannen vil også vise til uttalelsene fra Sametinget og Reindriftsforvaltningen samt behandlingen av disse innspill.

Rådmannens tilråding:

- *Reinbeitedistrikt 5A/C merknader vedrørende konsekvensutredning av planlagte tiltaks følger for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv tas til følge.*
- *Distriktets uttalelse vedrørende behov for å utrede konsekvensene av de totale inngrep og ringvirkninger, også på naturen, tas til følge.*
- *Distriktets uttalelse om viktigheten av at det fattes utbyggingsbeslutninger i forkant av konsekvensutredningene tas ikke til følge.*
- *Distriktets uttalelse om nødvendigheten av å lage en samarbeidsavtale mellom aktørene samt dekning av de kostnader som distriktet måtte ha som følge av prosessen er å anse som privatrettslige avtaler som i tilfelle må inngås mellom partene. Merknaden tas til orientering.*

11. Statens vegvesen – merknader til oppstartvarsel

Statens vegvesen (SVV) anser kommunedelplanen for Tømmernes å være områdereguleringene overordnet. SVV har derfor i liten grad vurdert planprogrammene for de tre områdereguleringene.

- Joint Barents Transport Plan er nå fremmet og SVV vil komme tilbake til denne plan nå når planforslaget foreligger.
- SVV uttaler at det ikke er plass til petroleumsrelatert havne- og industriutbygging i Kirkenes, og denne utbygging kan også komme i konflikt med sentrums- og boligfunksjoner i byen. Det er derfor ønskelig å tilrettelegge for slike aktiviteter på Tømmernes. SVV er enig i denne vurdering og er positiv til kommunens ønske om å fremme en kommunedelplan for Tømmernes. Det presiseres at dette ikke innebærer en aksept for en ny E6-forbindelse.
- SVV vil videre presisere at en eventuell stamnettforbindelse til Leirpollen er avhengig av at Leirpollen får status som stamnetterminal. Kostnadene til og finansieringen av en eventuell ny E6 må utredes uavhengig av kommunedelplanen.
- SVV savner en nærmere vurdering av Leirpollen som stamnetterminal og mener dette bør være et eget utredningstema.
- SVV uttaler at også dagens E6 (nullalternativ) må utredes sammenholdt med alternativene på begge sider av Langfjorden og med bru over Langfjorden ved KILA. Dimensjoneringsklasse S2 tilrådes lagt til grunn for planleggingen.

- SVV påpeker at i kap. 7.2 – Samfunnsmessige konsekvenser – både som prissatte og ikke-prissatte konsekvenser. SVV er i tvil om det er mulig å utrede disse konsekvensene på en så nøyaktig måte at det vil kunne tjene som beslutningsgrunnlag for kommunedelplanen. Arbeidet blir i tilfelle svært omfattende.

Rådmannens tilråding.

Merknadene fra Statens vegvesen (SVV) med hensyn til Leirpollen som stamnetterminal, vegløsninger i denne forbindelse og utredning av de samfunnsmessige konsekvenser tas til følge.

Merknaden vedrørende Joint Barents Transport Plan tas til orientering.

12. Høringsuttalelse fra Reinbeitedistrikt 4/5B- Skogerøya-Spurvneset

Som saksopplysning opplyser reinbeitedistriktet at området som er omfattet av denne høring – Pulkneset og Tømmerneset, tilhører i henhold til gjeldende distriktsinndeling/rein-beiteforordning, reinbeitedistrikt 4 og 5b, og er vårt vinterbeiteområde.

Til orientering uttaler reinbeitedistriktet at reinbeitedistriktene har navn etter sommerbeitedistriktet. Området som denne høringen omfatter, ligger innenfor det som i distriktsinndelingen heter 5A. Vinterbeiteområdene våre heter «Sør-Varanger vinterbeite 5C» og dette området er fordelt mellom oss og reinbeitedistrikt 5A Pasvik. De bruker også 5A området, men kun om sommeren i barmarkstiden. Pasvik har begynt å bruke vinterbeitedistrikts-benevnelsen i omtale av sitt distrikt slik: 5A/5C Pasvik. Dette til orientering for å forklare denne inkonsekvente navnebruken.

Reinbeitedistriktet ønsker at det tas initiativ til at det gjøres en helhetlig vurdering av virkningen av den samlede utbygging og all endring i bruk av dette utmarksområdet. Dette innebærer en reindrifsfaglig analyse og utredning av følgene av at rein fra Pasvik ikke kan beite i området om sommeren og rein fra distrikt 4/5B ikke kan beite i området på vinteren.

Reinbeitedistriktet ønsker en tett, god og faglig dialog med planmyndigheter, utbyggere og andre berørte under planprosessen. Distriktet mener det vil kunne bidra med gode løsninger og forslag til alternative løsninger underveis når det er påkrevd.

Rådmannens merknader:

Det vises til merknadene fra Sametinget, Reindriftsforvaltningen og Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik samt rådmannens uttalelse og tilråding i denne forbindelse.

Rådmannens tilråding:

- *Reinbeitedistrikt 4/5B sine ønsker om at det tas initiativ til en helhetlig, reindrifsfaglig analyse av virkningen av den samlede utbygging og endret av bruk av utmarka tas til følge.*
- *Reinbeitedistrikt 4/5Bs ønsker om en tett, god og faglig dialog underveis i planprosessen tas til orientering.*

13. Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesmannen har ikke innvendinger til den foreslåtte planavgrensning men påpeker at konsekvensutredningene også må omfatte influensområdene utenfor plangrensene, f. eks. miljørisiko knyttet til tankskipsfart.

Andre merknader:

- Til kap. 7.4 – Landskapsbilde/bybilde: Landskapsbildet må visualiseres fra representative områder og anmoder om at metodikken beskrevet i Miljødirektoratets (Mdir) og Riksantikvarens «*Veileder – Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi – Versjon februar 2010*» benyttes i landskapsanalysen.
- Til kap. 7.5 – Nærmiljø og friluftsliv: Fylkesmannen anmoder om at metodikken beskrevet i Mdirs *DN-Håndbok 18-2001 Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven*, benyttes i utredningsarbeidet for friluftsliv
- Til kap. 7.6.2 – Naturens mangfold: Fylkesmannen anmoder om at *DN-Håndbok 13-2007 Kartlegging av naturtyper – verdsetting av biologisk mangfold*, benyttes i utredningsarbeidet. Fylkesmannen ber kommunen legge til grunn også «*Veileder – Naturmangfoldloven kapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring*» (T-1514) i det videre arbeid med reguleringsplanen.
- Til kap. 7.10 – Risiko og sårbarhetsanalyse -bør følgende belyses:
  - Kommunens ansvar i sjøområdene i henhold til havne- og farvannsloven inkl. isforhold
  - Fremtidige farer knyttet til klimaendringer, f.eks. endring i havnivå, stormflo, osv.
  - Fremtidige farer knyttet til økt skipstrafikk
  - Miljørisiko og behovet for oljevernberedskap
  - Luftfart – forholdene for drift og innflyging
- Alle oppfølgende og avbøtende tiltak i forbindelse med ROS-analysen må inngå som del av planbestemmelsene
- Støy forutsettes utredet i forbindelse med planarbeidet og støysoner inntegnet på plankart
- Hensynet til barn og unge utredes og ivaretas i planarbeidet
- Inngrepsfrie naturområder i Norge – INON. Fylkesmannen tilrår at det utarbeides to kart, ett som viser omfanget av inngrepsfritt areal i dag og ett kart som viser forventet situasjon etter utbygging.
- Utslipp til jord og vann må vurderes i forbindelse med søknad om utslippstillatelse etter vannforskriften og forurensningsloven
- Konsekvensene for planarbeidet for strandsoneverdiene må utredes. Det samme gjelder dersom det er aktuelt å fravike byggeforbudet i 100-metersbeltet. I sistnevnte tilfelle må byggegrense mot sjø angis.
- Fylkesmannens krever at følgende tas inn som et rekkefølgekrav i reguleringsplanens bestemmelse:
  - *Før det settes i gang bygge- eller gravearbeider på området, må det vurderes om grunnen kan være forurenset. Ved mistanke om forurensning må det utføres nødvendige undersøkelser for å få kartlagt omfanget og betydningen av eventuell forurensning i grunnen, jf. Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.*
- Miljørisiko og oljevernberedskap utredes som egne tema i konsekvensutredningen. Om omlasting av russiske oljeprodukter i norske farvann innebærer en overføring av miljørisiko fra Russland til Norge, er det kommunens oppgave som ansvarlig myndighet å vurdere.

Rådmannens tilråding:

- Fylkesmannens krav om å ta inn i reguleringsplanens planbestemmelser et rekkefølgekrav vedrørende vurdering av om grunnen kan være forurenset, tas til følge
- Øvrige merknader tas til etterretning.

14. Forsvarsbygg – uttalelse til planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel

Forsvarsbygg påpeker innledningsvis at de er innsigelsesmyndighet etter Plan- og bygningsloven (pbl.) § 5-4. Siden gjeldende kommuneplan for Sør-Varanger kommune ble vedtatt i 2005 er Forsvaret blitt eget formål ved endring av pbl. i 2008.

Forsvarsbygg uttaler at dersom arealdelen skal utarbeides parallelt med planene for Tømmerneset, så bør det vurderes om Tømmernes skal gis en båndleggingssone etter pbl. § 11-8, punkt d, sone for båndlegging i påvente av annet vedtak etter plan- og bygningsloven.

Rådmannens merknader:

I gjeldende kommuneplan vedtatt i 2005 er forsvarrets område nettopp båndlagt til formålet. Denne arealplanen er gjeldende inntil ny er vedtatt. Rådmannen kan derfor ikke se at det er behov for at området skal pånytt tas opp som båndleggingssone før nye planer er fremmet.

Rådmannens tilråding:

Uttalelse fra Forsvarsbygg der kommunen anmodes om å vurdere båndleggingssone for Tømmernes tas ikke til følge ettersom området allerede er båndlagt til formålet i henhold til gjeldende arealplan.

15. Innspill fra Tromsø Museum – Kulturminner under vann

Sjøområdet i nærheten av Kirkenes som omfatter Tømmerneset med Pulkneset, Gamneset, Leirpollen og Slambanken, inngår i et av flere områder som er utpekt av Riksantikvaren som såkalte marinarkeologiske prioriteringsområder (område nr. 5001).

- Bøkfjorden er kjent for en rekke krigsvrak med flere som er automatisk vernet etter kulturminneloven, kml, § 14. Det gjelder blant annet vraket av D/S Olsa (ID nr. 117334) som ligger delvis over vannflaten ned til -15 m i Leirpollen.
- Det ligger to krigsvrak i området utenfor Slambanken. D/S Gothia (ID nr. 117330) og D/S Stør (ID nr. 117331). Kun D/S Gothia er automatisk vernet etter kulturminneloven. Vrakene er langt på vei dekket av slam.
- Sjøarealet i planområdene for Pulkneset og Gamnes ble befart og registrert av Tromsø Museum sommeren 2013. Ingen automatisk fredete kulturminner ble registrert, men flere installasjoner fra andre verdenskrig ble registrert langs strandlinjen og i fjæra ved Pulkneset. Det ble også registrert en del eldre båtstøer/landingsvorr på nordsiden av Gamnesbukta.

Rådmannens tilråding:

Tromsø Museums påpekning av de automatisk vernede skipsvrak, D/S Olsa (ID nr. 117334) ved Leirpollen og D/S Gothia (ID nr. 117330) nord for Slambanken tas til etterretning.

Øvrige merknader tas til orientering.

16. Uttalelse fra Øst-Finnmark Kystfiskarlag:

Kystfiskarlaget har i brev av 7. feb. 2103 som ble sendt til Fiskeridirektoratet, Finnmarkseiendom og Sør-Varanger kommune gitt en uttalelse som omhandler bruk av sjøarealene i Sør-Varanger. Selv om laget ikke har gitt en uttalelse til planprogrammet som har vært lagt ute til offentlig ettersyn fra juni 2013, velger rådmannen å ta denne uttalelsen med i merknadsbehandlingen til planprogrammet.

Laget hevder at en omlastningshavn for olje vil gjøre det umulig å kombinere denne aktiviteten med faststående bruk. Det hevdes videre at Korsfjorden og Bøkfjorden er tapt som fiskefelt dersom planene realiseres.

Fiskarlaget ber om følgende:

- a. Øst-Finnmark Kystfiskarlag ber om at Finnmarkseiendommen, Sør-Varanger kommune og Fiskeridirektoratet gir pålitelig svar på hvordan fiskerne blir berørt av planene om oljeomlastning på Korsfjorden.
- b. Fiskerne har brukt sjøarealene i generasjoner. Vi ber om at Finnmarkseiendommen sørger for at de historiske rettighetene til kyst- og fjordfiskerne blir kartlagt, om fiskerne fortsatt vil ha rett til å utøve sin virksomhet eller kan ha adgang til fiskeressursene som befinner seg på Kors- og Bøkfjorden dersom planene blir gjennomført.
- c. Øst-Finnmark Kystfiskarlag mener det foreløpig ikke finnes lovgivning som kan tilside sette førsteretten fiskerne har til sine fangstfelt. Om det mot for modning likevel skulle være slik at kyst- og fjordfiskerne mister sin rett til de aktuelle sjøarealene ber vi FEFO klargjøre lovgrunnlaget som er brukt til å endre fiskernes rettigheter. Rettighetsspørsmålet bør etter vår mening forelegges Finnmarkskommisjonen for nærmere avklaring, herunder eventuelle erstatningsordninger dersom fiskerne fratras sine hevdvunne rettigheter til de angjeldende sjøarealer.
- d. Bi ber om at Fiskeridirektoratet sørger for at de fiskeribiologiske forholdene på Bøkfjorden og Korsfjorden blir kartlagt på en forsvarlig måte der det også gis en vurdering av hva fiskeressursene kan utsettes for dersom planene blir realisert.

Fiskarlaget ber om inn til foranstående punkter er utredet og avklart at utbygger av oljeomlastingsanlegget orienteres om at planene på nåværende tidspunkt ikke kan iverksettes.

Rådmannens merknader:

Sydvaranger Gruve AS har tatt initiativet sammen med Sør-Varanger kommune til å få gjennomført et studium i fjordsystemet i Sør-Varanger med hensyn til

Del 1: Anadrome laksefiskers (laks, sjørret, sjørøye, sik, pukkellaks) vandringsmønster i fjordsystemet knyttet til Nasjonal Laksefjord i Sør-Varanger

Del 2: Oppvekst- og gyteområder for de mest aktuelle, viktige fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem

Del 3: De mest aktuelle, viktige marine fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem – Dyreplankton.

Programmet er bygd opp slik at vi foretar en kunnskapsinnhenting i løpet av to år og korrigerer undersøkelsene etter resultatet hvert år. Det er videre tatt med i planprogrammene for Sydvaranger Gruve AS og Norterminal AS at det skal utarbeides miljøovervåknings- og miljøoppfølgingsprogram for årene som kommer basert på kunnskapsinnhenting som det er redegjort for foran.

Rådmannens tilråding:

*Kommunestyret viser til at Øst-Finnmark Kystfiskerlags anmodning, pkt. 1 og 4, allerede er imøtekommet og dermed tatt til følge i og med de undersøkelser som er igangsatt i fjordsystemet i Sør-Varanger fra våren 2013.
Anmodningens pkt. 2 og 3 er rettet til Finnmarkseiendommen og oversendt selskapet.*

17. Forsvarsbygg – Varsel om innsigelse:

Forsvarsbygg varslar i brev av 1. nov. 2013 innsigelse på generelt grunnlag mot nye veitraséer mellom E6, Leirpollen og Gamnes dersom disse skulle vise seg å komme i konflikt med skytefeltgenser og tilhørende fare- og sikkerhetssoner for Høybuktkmoen skytefelt.

Rådmannens merknader:

Denne innsigelsen er kommet etter merknadsfristens utløp, men rådmannen anser den så alvorlig med hensyn til kommunestyrets endelige valg av planområde, planprogram og fremdrift at den fremmes sammen med øvrige uttalelser til planprogrammet.

Rådmannen vil vise til gjeldende kommuneplan vedtatt 2005 som viser næringsareal for områdene KILA og Leirpollen samt veiforbindelse fra E6 via KILA og ut til Leirpollen. Denne arealdisponering gjelder og den kan forsvaret heller ikke reise innsigelse imot i henhold til plan- og bygningslovens § 5-5 – Begrensning i adgangen til å fremme innsigelse. Imidlertid vil Forsvaret under gitt forutsetninger kunne fremme innsigelse på arealbruk ut over det godkjente arealbruk under forutsetning av at dette kommer i konflikt med den virksomhet som forsvaret i dag driver innenfor forsvarets båndlagte område. Konsekvensene av denne innsigelse vil rådmannen komme tilbake til under kap. VI – Alternative løsninger.

Rådmannens tilråding:

Kommunestyret tar forsvarsbyggs varslede innsigelse til etterretning.

18. Dialogkonferanse:

3. september 2013 inviterte Sør-Varanger kommune til åpen Dialogkonferanse.

Målet med konferansen var

1. å samle tiltakshavere med planer i Tømmernesområdet, personer og firma som har virksomhet i området i dag og personer som for øvrig er interessert i utviklingen av området
2. å samle og bearbeide ideer om den beste måten å utvikle Tømmerneset på
3. å sikre involvering av sentrale interesser og bred involvering av alle aktører i kommunen.

50 personer deltok i konferansen.

Dialogkonferansen ble innledet med innlegg av

- Varaordfører Tove Alstadsæter, Sør-Varanger kommune
- Plan- og utviklingssjef Håvard Lund, Sør-Varanger kommune
- Forsvarsbygg ved Øystein Løvli, Prosjektsjef Plan & miljø
- Pulkneset – Kirkenes Maritime Industrial Park, ved Greger Mannsverk
- Norterminal AS ved Arne Ramstad
- Tschudi Kirkenes AS ved Audun Celius
- Naturvernforbundet i Finnmark ved Gunnar Reinholdtsen
- Kirkenes Næringsshage ved Monica Jerijævi

- Avinor AS ved Knut Kristoffersen, Lufthavnsjef ved Kirkenes Lufthavn, Høybukthmoen

Etter innleggene ble det gjennomført gruppearbeid som bestod av to deler:

Del 1: Alle deltakere fikk mulighet til å skrive ned sin visjon for Tømmernes i 2030

Del 2: Enkeltpersoner/gruppene fikk mulighet til å beskrive sine visjoner mer konkret på kart, enten omforent i gruppen eller ved at hvert gruppe medlem leverte sitt eget forslag

Rapporten fra dialogkonferansen er vedlagt planprogrammet.

En evalueringsgruppe fra kommunen og Norconsult AS har oppsummert innspillene som kom under konferansen i følgende hovedkategorier:

	Hovedkategorier		Underkategorier	Merknad
A	Konservativ tilnærming	LNFR (landbruk, natur-, friluft- og reindrifts-område)	LNFR	Ingen større barrierer, og innebærer liten forandring
		Turisme	Turisme	
		Miljøhensyn	Miljøhensyn	
B	Bygg ja, men tenk helhet!	Samspill-tilnærming	Samspill- / omforent utvikling	Vurderes til å kreve store ambisjoner for å få etablert og vil kreve store forandringer som gjør tilnærmingen til en større barriere
			Avlaste byen	
C	Bygg nå!	Industriell tilnærming	Industri utbygging	Vurderes til å innebære en middels forandring, store barrierer, men vurderes som en middels ambisiøs tilnærming
D	Vær ambisiøs!	Knutepunkt-tilnærming	Knutepunkt	Vurderes til å medføre store forandringer, behov for store ambisjoner, men vil med allerede etablert industri være vurdert som en middels barriere

I tillegg ble visjonene fra grupper og enkeltpersoner konkretisert på kart over planområdet. Disse innspillene er vist i rapporten.

Rådmannens merknader:

Det ble lagt ned betydelig innsats fra deltakerne under dialogkonferansen. Innspillene og diskusjonene var omfattende og konstruktive. Dette er et viktig grunnlag for kommunestyrets videre valg av utviklingsretning for Tømmernes og de nære byområder.

På bakgrunn av merknadene, visjoner og konkrete innspill vil Rådmannen fremme følgende tilråding:

1. Kommunestyret velger i gjeldene situasjon, som overordnet strategi, en samspillstrategi for den videre planlegging og utvikling av Tømmernes. Kommunestyret er innforstått med at dette vil kreve mye av alle involverte parter for å få dette til.
2. Kommunestyret vil legge til grunn at ved rullering av kommunedelplanen for Tømmernes i forbindelse med videre utvikling av Leirpollen som stamnetterminal, så vil kommunestyret legge til grunn en strategi som har en knutepunkt-tilnærming.

19. Joint Barents Transport Plan:

24. september 2013 la en ekspertgruppe med representanter fra Russland, Finland, Sverige og Norge frem et forslag til transportplan for Barentsregionen. Fremleggelsen skjedde under en transportkonferanse i Narvik der samferdselsminister Marit Arnstad og hennes kollegaer i Sverige, Finland og Russland var tilstede. Samferdselsminister Marit Arnstad var vert for konferansen. Tema for konferansen var utvikling av transportsystemene, transportkorridorer med veger og jernbaner, havner og flyplasser i Barentsregionen.

Ovennevnte plan foreslår utvikling av følgende transportkorridorer i Barentsregionen som berører Sør-Varanger kommune:

- Korridor 5.4: Northern Maritime Corridor Arkhangelsk-Murmansk-The European Continent
- Korridor 5.6: Jernbanekorridoren Petrozavodsk – Murmansk - Kirkenes. Det innebærer bygging av en ca. 40 km lang jernbane mellom Nikel og Kirkenes
- Korridor 5.7: Veg- og jernbanekorridor Kemi - Rovaniemi - Salla - Kandalaksha som gir tilknytning til October jernbane og korridor 5.6
- Korridor 5.8: Veg- og jernbanekorridor Kemi – Rovaniemi - Kirkenes. Jernbane er en opsjon for fremtiden.
- Korridor 5.9: Vegkorridor Kirkenes – Mosjøen, med tilknytning til Korridor 5.2 – Veg- og jernbanekorridor Narvik – Luleå

Rådmannens merknader:

Joint Barents Transport plan signaliserer at Sør-Varanger kommune og Kirkenes er tiltenkt en sentral rolle i fremtidens transportnett innenfor Barentsregionen. Særlig interessant er en videreføring av jernbane fra Nikel til Kirkenes som er sammen med Northern Maritime Corridor den mest nærliggende transportløsning for Sør-Varanger kommune i Barents sammenheng. Russland og Finland har samme sporvidde på jernbanen og forskjellig fra Sverige og Norge. Det betyr at en løsning via Kemi – Rovaniemi – Salla – Kandalaksha - Kirkenes også kan være aktuell dersom en jernbane mellom Nikel og Kirkenes blir bygd.

Jernbane Rovaniemi-Kirkenes vurderes å være et prosjekt på noe lengre sikt på grunn av store kostnader.

Bruk av eksisterende infrastruktur er klart den rimeligste måte å få i gang nye transportkorridorer. F. eks. går det i dag 34 godstog i uken, 17 godstog i hver retning, mellom Oslo og Narvik via det svenske jernbanenett. En bruk av det russiske og finske jernbanenett kan gi store muligheter for Sør-Varanger i fremtiden forutsatt bygging av jernbane mellom Nikel og Kirkenes.

Rådmannens tilråding:

1. Sett i sammenheng med Northern Maritime Corridor Arkhangelsk- Murmansk- The European Continent er Leirpollen allerede vedtatt av kommunestyret til å være fremtidens stamnetterminal i Sør-Varanger.
2. I forbindelse med revisjon av kommuneplanen, men også i tilknytning til kommunedelplan for Tømmernes, vurderes det korridorer for mulig fremføring av jernbane til stamnetterminalen som er under planlegging i Leirpollen, på et overordnet nivå.

Med korridorer mener rådmannen at det i Kommunedelplanen ses på områder som kan være aktuelle for en jernbanetrasé til stamnetterminalen i Leirpollen, på et overordnet nivå. Dette innebærer ikke å avtegne traseer i plankart, men snarere å ikke legge hindringer for en framtidig jernbane ved å stenge aktuelle korridorer med områder for bebyggelse og anlegg. Rådmannen ser det ikke som kommunens oppgave å planlegge for en internasjonal jernbane og mener dette må løftes opp på nasjonalt nivå. Rådmannen minner også om de krav som stilles til planprosessen vedrørende jernbaneutbygging, og kan ikke stresse nok den framdriftsplan som planarbeidet på Tømmernes er avhengig av.

Oppsummering av rådmannens tilråding:

Merknad fra/vedrørende	Tilråding
1 Fiskeridirektoratet	<i>Høringsuttalelsen fra fiskeridirektoratet tas til etterretning</i>
2 Sametinget	<i>Innspillene fra Sametinget tas til følge.</i>
3 Forsvarsbygg	<i>Forsvarsbyggs uttalelse tas til orientering.</i>
4 NVE	<i>NVEs innspill vedrørende byggeavstand til vassdrag og vurdering av mulige kvikkleireskred som følge av tykke marine avsetninger, tas til følge.</i>
5 Finnmark fylkeskommune	<i>Innspillene fra Finnmark fylkeskommune tas til følge.</i>
6 Kystverket	<i>Merknad fra Kystverket tas til følge</i>
7 Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	<i>Reindriftsforvaltningens merknad/krav om å konsekvensutrede følgene av en samlokalisering av ny havne- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes tas til følge. Øvrige merknader tas til etterretning.</i>
8 Radius Kirkenes AS	<i>Protest fra Radius Kirkenes AS mot Forsvarsbyggs vurderinger om å etablere skyte- og øvingsområde vest for E6 tas til etterretning. Konsekvensene vil bli nærmere utredet i plansammenheng, KDP Tømmernes og områderegulering som omhandler forswarets båndlagte område.</i>
9 Avinor AS	<i>Innspill fra Avinor AS tas til følge.</i>
10 Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reinbeitedistrikt 5A/C merknader vedrørende konsekvensutredning av planlagte tiltaks følger for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv tas til følge.</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Distriktets uttalelse vedrørende behov for å utrede konsekvensene av de totale inngrep og ringvirkninger, også på naturen, tas til følge.</i> • <i>Distriktets uttalelse om viktigheten av at det fattes utbyggingsbeslutninger i forkant av konsekvensutredningene tas ikke til følge.</i> • <i>Distriktets uttalelse om nødvendigheten av å lage en samarbeidsavtale mellom aktørene samt dekning av de kostnader som distriktet måtte ha som følge av prosessen er å anse som privatrettslige avtaler som i tilfelle må inngås mellom partene. Merknaden tas til orientering.</i>
11	Statens vegvesen	<p><i>Merknadene fra Statens vegvesen (SVV) med hensyn til Leirpollen som stamnetterminal, vegløsninger i denne forbindelse og utredning av de samfunnsmessige konsekvenser tas til følge.</i></p> <p><i>Merknaden vedrørende Joint Barents Transport Plan tas til orientering.</i></p>
12	Reinbeitedistrikt 4/5B – Skogerøya-Spurvneset	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reinbeitedistrikt 4/5B sine ønsker om at det tas initiativ til en helhetlig, reindriftsfaglig analyse av virkningen av den samlede utbygging og endret av bruk av utmarka tas til følge.</i> • <i>Reinbeitedistrikt 4/5Bs ønsker om en tett, god og faglig dialog underveis i planprosessen tas til etterretning.</i>
13	Fylkesmannen	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Fylkesmannens krav om å ta inn i reguleringsplanens planbestemmelser et rekkefølgekrav vedrørende vurdering av om grunnen kan være forurenset, tas til følge</i> ○ <i>Øvrige merknader tas til etterretning.</i>
14	Forsvarsbygg	<i>Uttalelse fra Forsvarsbygg der kommunen anmodes om å vurdere båndleggingssone for Tømmernes tas ikke til følge ettersom området allerede er båndlagt til formålet i henhold til gjeldende arealplan.</i>
15	Tromsø Museum	<i>Tromsø Museums påpekning av de automatisk vernede skipsvrak, D/S Olsa (ID nr. 117334) ved Leirpollen og D/S Gothia (ID nr. 117330) nord for Slambanken tas til etterretning.</i> <i>Øvrige merknader tas til orientering.</i>
16	Øst-Finnmark Kystfiskarlag	<i>Kommunestyret viser til at Øst-Finnmark Kystfiskarlags anmodning, pkt. 1 og 4, allerede er imøtekommet og dermed tatt til følge i og med de undersøkelser som er igangsatt i fjordsystemet i Sør-Varanger fra våren 2013. Anmodningens pkt. 2 og 3 er rettet til Finnmarkseiendommen og oversendt selskapet.</i>
17	Forsvarsbygg	<i>Kommunestyret tar forsvarsbyggs varslede innsigelse til etterretning.</i>

18	Rapport fra dialogkonferanse 3. september 2013	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Kommunestyret vedtar i gjeldene situasjon, som overordnet strategi, en samspill-strategi for den videre planlegging og utvikling av Tømmernes. Kommunestyret er innforstått med at dette vil kreve mye av alle involverte parter for å få dette til.</i> 2. <i>Kommunestyret vil legge til grunn at ved rullering av kommunedelplanen for Tømmernes i forbindelse med videre utvikling av Leirpollen som stamnetterminal så vil kommunestyret legge til grunn en strategi som har en knutepunkt-tilnærming.</i>
19	Joint Barents Transport Plan	Ved fremtidig rullering av kommunedelplan for Tømmernes vil det være naturlig å legge til grunn en knutepunkt-tilnærming slik alt. D i resultatet fra dialogkonferansen peker på. Joint Barents Transport Plan gir føringer for at Sør-Varanger kommune og Kirkenes vil i fremtiden ha en sentral plass i transportnettet i Barentsregionen. Det er viktig at kommunen følger opp denne planen.

20. Felles innspill fra Reinbeitedistrikt 4/5B, Forsvarsbygg og Kirkenes Maritime Park AS (tidl. Pulkneset AS):

I brev av 19.11.13 er det gitt et felles innspill fra Reinbeitedistrikt 4/5B, Forsvarsbygg og Kirkenes Maritime Park AS (tidl. Pulkneset AS). I Brevet står følgende:

”Vi (overnevnte aktører) har fått forståelse av at administrasjonen i Sør-Varanger kommune vurderer å anbefale for politikerne å vedta endringer for planprogrammet for kommunedelplanen for Tømmerneset, ved å ta ut vei og annen infrastruktur som var tenkt innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Noe som gjør at Pulkneset AS må kjøre en egen prosess mht veiløsning, kraftlinje mm.

Vi mener i så tilfelle at konsekvensutredningen vil mangle det tiltenkte helhetsfokus, og at alternativer utelukkes, noe som vil gi et betenkelig snevert beslutningsgrunnlag for politisk behandling. Vi vil anmode om at kommunedelplanen kjøres samlet slik det var planlagt, samt at det også utredes et alternativ med at vei og aktivitet (maritime industriområder/ stamnetthavn) samles på vestsiden av Tømmerneset. Dette med bakgrunn i at en «rundsløyfe» eller vei på begge sider så lagt vurderes å ha mest negative konsekvenser både for Reindriften og Forsvarsbygg.”

I brevet listes det opp noen alternativer som aktørene mener bør utredes, disse blir ikke gjengitt her.

Som en kommentar til dette fellesbrevet har Forsvarsbygg (i e-post 19.11.13) gjort en vurdering som oppsummerer tre alternativer. Bakgrunnen for dette er at avgivelse av arealer i skytefeltet må fremmes Forsvarsdepartementet (FD) seinest juni 2014 for å holde den framdrift som er satt for planarbeidet (med vedtak januar 2015). Alternativene er oppsummert som følger:

”

Forsvarsbygg kan om ønskelig legge frem 3 prinsipielle hovedalternativ for FD, så kan de vurdere om alle eller noen er akseptable.

1. Etableringer på begge sider (av Tømmernes), sannsynligvis med veg rundt hele feltet.
2. Alternativ øst, hvor all aktivitet etableres på østsiden utenfor skytefeltet
3. Alternativ vest, hvor all aktivitet etableres på vestsiden.

Her må Varanger kraft evt vurdere om tilførsel av kraft vil komme fra en annen retning?

Hvis dette gjøres innen rimelig tid kan alle aktører forholde seg til alternativ som forventes godkjent av FD.

Hvis ikke vil flere aktører, herunder Varanger kraft, enten måtte vente på avklaringer eller bruke utredningsressurser på alternativ som kanskje ikke er gjennomførbare.

...

Til Sør-Varanger kommune er dette en utfordring om å avklare hvilke alternativ som er aktuelt å fremme for FD slik at avklaringer for videre planarbeid kan fastsettes. Alternativt vil denne avklaringen komme lengre frem i tid, forhåpentligvis innen juni 2014.

”

Rådmannens kommentar:

Rådmannen har etter de innspill og det varsel om innsigelse som foreligger til planprogrammet, gjort en nærmere vurdering for hvordan problemstillinger tilknyttet utbygging på Tømmernes kan løses gjennom pågående planarbeid. Rådmannen finner det av vesentlig betydning at utredningsarbeidet som gjennomføres har et helhetlig fokus, dette er også intensjonen med Kommunedelplanarbeidet, hvor flere fellestema skal utredes. Videre understreker rådmannen at man i dette arbeidet nettopp må forholde seg til de innspill og det varsel om innsigelse som foreligger til planprogrammet. I dette ligger at alternativer må utredes for å imøtekomme andre interesser på Tømmerneset.

I brevet anmodes det at det gjøres en utredning for ”alternativ med at vei og aktivitet (maritime industriområder/ stamnetthavn) samles på vestsiden av Tømmerneset”. Rådmannen legger til grunn den foregående prosess om Strategi for fremtidig havneutbygging på Tømmerneset og Kommunestyrets vedtak av 27.02.13 som utpeker Leirpollen som framtidig stamnetthavn. Rådmannen vil ut av dette trekke fram at de områder som ligger i gjeldende Kommuneplan tilrettelegger for ca 2500daa med havne- og industriarealer (KILA og Leirpollen). Til sammenlikning planlegges det ved Pulkneset ca 750daa med tilsvarende havne- og industriarealer. Rådmannen er opptatt av at infrastrukturtiltak i området skal tilgjengeliggjøre mest mulig industriarealer, samtidig legges til grunn de samfunnsmessige fordelene som ligger i etableringene på østsiden av Tømmerneset. Norterminal på Gamneset er i denne sammenhengen i særstilling, ettersom dette er stedsavhengig og skal tilrettelegge for en helt spesiell virksomhet.

Videre nevner rådmannen at dersom det er forventet at veier til disse områdene skal finansieres over Nasjonal Transportplan (NTP), må det foreligge en kommunal plan innen 2015. Dersom det i tillegg må utarbeides en Konseptvalgutredning (KVU), må denne foreligge før februar 2016 som er frist for å komme med innspill til NTP-utvalget for NTP 2018-2027. Utsettelse i planarbeidet på Tømmernes som bryter med denne framdriften kan medføre at veiløsinger ikke kan finansieres over NTP før evt. påfølgende periode. Dersom

kommunen skal ha som ambisjon å imøtekomme den forventede aktivitet som er forespeilet gjennom Nasjonale og Internasjonale planer finnes det ikke tid for utsettelse i planarbeidet eller i verste fall oppstart av nytt planarbeid. Av dette finner rådmannen det uaktuelt at det i dette arbeidet skal utredes å samle all aktivitet til vestsiden av Tømmerneset. Rådmannen vurderer det som svært viktig at kommunen ovenfor andre offentlige myndigheter er svært klar på valg av traseer og lokalisering av Stamnetterminal, så tidlig som mulig i prosessen. Dette er vesentlig for å sikre forutsigbarhet i planleggingen og bidrar til å holde nødvendig framdrift for planarbeidet men også påfølgende vedtaksprosesser. Til dette mener rådmannen kommunen så langt har opptrådt ryddig gjennom prosessen som ledet til Kommunestyrets vedtak 27.02.13 og påfølgende planprosess, rådmannen ser det som svært viktig at dette videreføres.

Alternative løsninger:

På bakgrunn av resultatet av dialogkonferansen, høringsuttalelsene og Forsvarsbyggs varslede innsigelse på generelt grunnlag mener Rådmannen at følgende alternative utnyttelser av Tømmernes kan være aktuelle:

Alternative løsninger mht. avgrensning av planområdet		Merknader
Alt.0	Uendret bruk – Bruken av Tømmernes beholdes i hovedsak uendret i forhold til dagens bruk. Gjeldende kommuneplan danner grunnlaget for utnyttelse av området	<i>Grunnlag: Godkjent kommuneplan 2005</i> <i>Resultatet fra dialogkonferansens alt. A – konservativ tilnærming – legges til grunn for utvikling av området.</i> <i>Landbruks-, natur-, friluft-, reindrifts-, turisme- og miljøinteresser legges til grunn for utnyttelse av området.</i> <i>Innsigelsen fra forsvaret er også grunnlaget for dette alternativ</i>
Alt.1	Begrenset utbygging – Prinsippene bak gjeldende kommuneplan legges til grunn. Det tolkes dit hen at etableringen av virksomhetene til Pulkneset AS og Norterminal AS lokaliseres til nordøstre del av Tømmernes i området Leirpollen.	<i>Ut fra</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Resultatet fra dialogkonferanse, tilnærmet alt. A- konservativ tilnærming</i> • <i>Innsigelse fra forsvaret</i> • <i>Uttalelse fra Sametinget</i> • <i>Uttalelse fra reindriftsforvaltningen</i> • <i>Uttalelse fra de to reinbeitedistrikt</i> <i>så lokaliseres virksomhetene til Pulkneset AS og Norterminal AS til nordøstre del av Tømmernes til området Leirpollen i henhold til intensjonene bak eksisterende kommuneplan. Forsvarets bruk av det båndlagte område beholdes uendret. Det legges til rette for at flyplassen kan forlenges noe i nordøstre og sørvestre del som planlagt.</i>
Alt.2	Samspill/omforent utvikling/tenk	<i>Alternativet søker å legge til grunn alt. B –</i>

	<p>helhet – Prinsippene bak gjeldende kommuneplan beholdes i hovedsak som i dag. Pulkneset AS etableres i området ved/i nærheten av Leirpollen. Norterminal etableres som omsøkt ved Gammes.</p>	<p><i>Samspill/omforent utvikling/tenk helhet - fra dialogkonferansen. Dvs. at forsvarets bruk av det båndlagte område blir som i dag. Ved at Pulkneset AS lokaliseres i område på ytre del av Tømmernes vil dette ikke få konsekvenser for dagens virksomhet i forsvaret. Sametingets, reindriftsforvaltningens og reinbeitedistriktenes uttalelser vurderes for en god del å bli imøtekommet.</i> <i>Det legges til rette for at flyplassen kan forlenges noe i nordøstre og sørvestre del som planlagt.</i></p>
Alt.3	Industriutbygging	<p><i>Alternativ C – Industriutbygging/bygg nå - fra dialogkonferansen legges til grunn. Dvs. at Pulkneset AS, Norterminal AS og Stamnett-terminal etableres som omsøkt med den konsekvens at i alle fall deler av forsvarets virksomhet må flyttes på sørsiden av E6. Det innebærer også flytting/etablering av ny vannforsyning til Høybuktmoen.</i> <i>Dette alternativ er det alternativ som har størst konsekvenser for reindriften i området</i></p>
Alt.4	Begrenset planområde Kommunedelplanen begrenses til kun å omfatte arealene nord for E6 og som ikke omfattes av forsvarets båndlagte område.	<p><i>Alternativet fremmes med den bakgrunn at Forsvarsbygg har varslet innsigelse på generelt grunnlag. Resultatet av dette kan føre til den konsekvens at dersom planene fremmes uten at det er tatt tilstrekkelig hensyn til forsvarets virksomhet, så vil vi om vel ett år kunne havne i den situasjon at planene ikke vil kunne godkjennes av kommunen. Dette medfører pålagte meklingsrunder med fylkesmann og Miljøverndepartementet. Erfaringer viser at slik meklings kan ta flere år før et resultat foreligger.</i></p>
Alt.5	Planprosessen fortsetter som før, men alternativsvurdering og evt. innsnevring i planene gjøres etter konklusjoner i konsekvensutredningene.	<p><i>Alternativ C - Industriutbygging/bygg nå, og Alternativ B - Samspill/omforent utvikling/tenk helhet - fra dialogkonferansen legges til grunn for utredningsarbeidet. Planprogrammene fremmes med det mål å komme til enighet med berørte innsigelsesmyndigheter i konsekvensutredningsfasen. Det gjøres alternativsvurdering fortløpende i KU-arbeidet og planene innsnevres etter konklusjonene i dette arbeidet.</i></p>

Rådmannens merknader:

Rådmannen vurderer at alternativene alt. 0, alt. 1, alt. 3 vil med stor sannsynlighet medføre at en eller flere industrietableringer ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet/frist for inngåelse av avtaler eller at reindriftsnæringens betingelser blir så redusert at innsigelse mot slik utbygging vil bli resultatet. Langdryg meklings vil høyst sannsynlig bli resultatet av en slik fremgangsmåte. Alt. 4 vil med stor sannsynlighet medføre innsigelse med samme utfall som for førstnevnte alternativer.

Kraftforsyning til industrietableringene på Tømmernes krever en 132kV linje som vil være konsesjonspliktig etter energiloven. Etablering av strømlinje utredes i konsesjonsbehandling, tema i konsekvensutredningen sammenfattes i kommunedelplanen, hvor traseen avsettes i plankart, ref. planprogrammets kapittel 6.3. Innsigelser til kommunedelplanen vil derfor få konsekvenser for konsesjonsbehandlingen, dette kan videre føre til at kraftutbygging til området blir forsinket. Dette kan igjen medføre at en eller flere industrietableringer ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet/frist for inngåelse av avtaler

Ut fra de to gjenstående alternativ over vil rådmannen tilrå at alt. 2 – Samspill/omforent utvikling/tenk helhet – legges til grunn for den videre planlegging. Rådmannen mener ut i fra dette at det i allerede i denne fasen av planarbeidet er riktig å innsnevre planområdet. Slik rådmannen ser det er planprosesser ment for å få fram problemstillinger knyttet til eksisterende bruk av et område for så å planlegge den framtidige bruken. Hvis det i dette arbeidet, som her, viser seg at konflikten mellom eksisterende og planlagt bruk er uforholdsmessig store, kan det være hensiktsmessig å ta ut deler av tiltak eller å flytte disse til mindre konfliktfylte områder.

Rådmannen vurderer alt. 5 som et reelt alternativ for den videre planprosessen, men understreker at det i utredningsfasen må gjøres valg av alternativer for å imøtekomme varslede innsigelse fra Forsvarsbygg. Videre må disse valgene ikke få følgekonskvenser som igjen kan medføre innsigelse fra andre berørte, som for eksempel reindriften med reindriftsforvaltningen. Dersom dette ikke lar seg gjøre vil risikoen være at det med stor sannsynlighet medfører at en eller flere industrietableringer ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet og frist for inngåelse av avtaler.

Innsigelse er en innskrenkning i kommunens selvråderett i planlegging. Rådmannen presiserer at selv om mekling kan avgjøre innsigelsessaker vil det med stor sannsynlighet ta så lang tid at realisering av de foreliggende planlagte industrietableringer på Tømmernes ikke vil være mulig.

Forsvarsbygg legger til grunn at de ved vurdering vedrørende avståelse av arealer og i så måte godkjenning av planarbeidene skal se på helheten av påvirkningen på skytefeltet. Forsvarsbygg vil slik rådmannen forstår det etter en forsvarsfaglig vurdering av planlagte tiltak som kommer i konflikt med skyte- og øvingsfeltet, samt skytebaner med tilhørende sikkerhetssoner først etter at alternativene er utredet. Dette mener rådmannen medfører en betydelig risiko for at Forsvarsbygg vil nedlegge innsigelse til planforslag som berører Forsvarets arealer. Rådmannen vil derfor tilrå at det tas sikte på at planlagte utbygging på Tømmerneset i sin helhet holdes utenfor Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt.

Rådmannens tilråding:

Alternativ 2 – Samspill/omforent utvikling/tenk helhet – legges til grunn for den videre planlegging på Tømmernes. Dette innebærer at forsvarets bruk av det båndlagte området blir som i dag. Pulkneset AS flytter sin etablering til området et område på ytre del av Tømmerneset og Norterminal AS sin etablering på Gamneset blir som planlagt. Flyplassen vil kunne få en begrenset men nødvendig utvidelse i nordøst og sørvest.

Etter rådmannens vurdering er planprogrammet utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 og forskrift om konsekvensutredning § 6.

Planprogrammet redegjør for formålet med planarbeidet på en tilfredsstillende måte. De problemstillinger som stilles i planprogrammet anses av rådmannen som dekkende med

tanke på å utrede konsekvenser for miljø og samfunn. Planprogrammet legger til rette for at relevante og realistiske alternativ kan vurderes.

Rådmannen anser at opplegg for medvirkning er tilstrekkelig beskrevet.

Det er rådmannens vurdering at Planprogram for kommunedelplan med konsekvensutredning for Tømmernes fastsettes etter plan og bygningslovens samt forskrift om konsekvensutredningers bestemmelser. Før planprogrammet kan fastsettes i Kommunestyret skal det legges fram for Miljøverndepartementet for uttalelse.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Planarbeidet er i tråd med kommunens hovedmål, da kommunedelplanen legger til rette for framtidig havne- og industriutbygging på Tømmerneset.

Planlegging med konsekvensutredning er ment å belyse de forhold som forventes å ha vesentlig virkning. Planprogrammet er ment å få fram alternativ bruk av arealene og at det så skal utredes konsekvensene av denne alternative bruken. Utgangspunkt er dagens bruk av arealene i henhold til godkjente planer. Rådmannen vil ut i fra dette ikke gjøre vurderinger etter satsningsområdene over i denne fasen av planarbeidet.

Alternativ innstilling:

1. Kommunestyret vedtar å legge til grunn rådmannens tilrådning med hensyn til behandling av de innkomne merknader og høringsuttalelser.
2. Kommunestyret registrerer at forhold i enkelte innspill kan vanskeliggjøre realiseringen av enkelte konkrete tiltak. Disse forhold og eventuelle alternativer må vurderes nærmere når resultatene fra konsekvensutredningene foreligger.
3. Alternativ 5 – Samspill/omforent utvikling/tenke helhet – legges til grunn for utredningsarbeidet. Konklusjoner i konsekvensutredningen legges til grunn for valg av nødvendige alternativer eller innsnevring i planarbeidene. Kommunestyret forutsetter at forholdet til varslede innsigelse ivaretas i dette arbeidet.
4. Kommunestyret vil ved fremtidig rullering av kommunedelplan for Tømmernes legge til grunn en knutepunkt-tilnærming slik alt. D i resultatet fra dialogkonferansen peker på. Joint Barents Transport Plan gir føringer for at Sør-Varanger kommune og Kirkenes vil i fremtiden ha en sentral plass i transportnettet i Barentsregionen. Dette vil kommunestyret følge opp.
5. I medhold av plan- og bygningslovens § 11-13, 2. ledd samt forskrift om konsekvensutredningers § 7 fastsetter Kommunestyret *Planprogram for kommunedelplan med konsekvensutredning for Tømmernes*, planID 2013017, datert 08.11.2013.
6. Før planprogrammet fremmes for kommunestyret for endelig behandling, oversendes det Miljøverndepartementet for uttalelse i henhold til forskrift om konsekvensutredninger, § 8.

Begrunnelse:

Kommunestyret finner at planprogrammet tar opp de problemstillinger som knytter seg til tidligere vedtak i kommunestyret og som har relevans for saken. De innkomne høringsuttalelser og innspill ansees som tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jamfør rådmannens vurderinger over. Kommunestyret ønsker å bruke konsekvensutredningsfasen til å gjøre nødvendige valg av alternativer, jf. alt. 5 i rådmannens alternative løsninger over.

Forslag til innstilling:

1. Kommunestyret vedtar å legge til grunn rådmannens tilrådning med hensyn til behandling av de innkomne merknader og høringsuttalelser.
2. Kommunestyret registrerer at forhold i enkelte innspill kan vanskeliggjøre realiseringen av enkelte konkrete tiltak. Disse forhold og eventuelle alternativer må vurderes nærmere når resultatene fra konsekvensutredningene foreligger.
3. Alternativ 2 – Samspill/omforent utvikling/tenke helhet – legges til grunn for den videre planlegging på Tømmernes. Dette innebærer at forsvarets bruk av det båndlagte området videreføres. Pulkneset AS utreder å flytte sin etablering til et område på ytre del av Tømmerneset. Norterminal AS sin etablering på Gamneset videreføres som planlagt. Flyplassen vil kunne få en begrenset men nødvendig utvidelse i nordøst og sørvest. Kommunestyret vil at det ved rullering av kommunedelplanen for Tømmernes i forbindelse

med videre utvikling av Leirpollen som stamnetterminal, legges til grunn en strategi som har en knutepunkt-tilnærming.

4. Kommunestyret vil ved fremtidig rullering av kommunedelplan for Tømmernes legge til grunn en knutepunkt-tilnærming slik alt. D i resultatet fra dialogkonferansen peker på. Joint Barents Transport Plan gir føringer for at Sør-Varanger kommune og Kirkenes vil i fremtiden ha en sentral plass i transportnettet i Barentsregionen. Dette vil kommunestyret følge opp.
5. I medhold av plan- og bygningslovens § 11-13, 2. ledd, samt forskrift om konsekvensutredningers § 7 fastsetter Kommunestyret *Planprogram for kommunedelplan med konsekvensutredning for Tømmernes*, planID 2013017, datert 08.11.2013.
6. Før planprogrammet fremmes for kommunestyret for endelig behandling, oversendes det Miljøverndepartementet for uttalelse i henhold til forskrift om konsekvensutredninger, § 8.

Begrunnelse:

Kommunestyret finner at planprogrammet tar opp de problemstillinger som knytter seg til tidligere vedtak i kommunestyret og som har relevans for saken. De innkomne høringsuttalelser og innspill ansees som tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jamfør rådmannens vurderinger over. Kommunestyret støtter seg til rådmannens vurdering for alt. 2 i alternative løsninger over og mener ut i fra dette at det i allerede i denne fasen av planarbeidet er riktig å innsnevre planomfanget.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Sør-Varanger kommune

/

Kommunedelplan med
konsekvensutredning for Tømmernes,
infrastruktur til framtidig havne- og
industriutbygging

Planprogram

Revidert 8. november 2013 på bakgrunn av
høringsuttalelser/varsel om innsigelse

*En
grensesprengende
kommune*

*Engasjerte,
Grensesprengende,
Modige og
Helhetstenkende*

PlanID	2013017
ArkivsakID	13/1191
Behandling i planutvalget	26.06.13, Utvalg for Plan og Samferdsel, sak 045/13
Varsel, off. ettersyn/høring planprogram	27.06.13-10.09.13
Dato for siste revisjon	08.11.13
2.gangs behandling planutvalget	
Fastsatt i kommunestyret	

Innhold

1.	Innledning.....	5
1.1	Bakgrunn for prosjektet	5
1.2	Organisering og roller.....	5
1.3	Planprosessen.....	5
1.4	Kommunedelplan med konsekvensutredning	6
2.	Rammebetingelser	7
2.1	Sør-Varanger kommunestyre	7
2.2	Statlige retningslinjer	7
2.3	Nordområdesatsningen - nye byggesteiner i nord.....	8
2.4	Nasjonal Transportplan	8
3.	Mål for planarbeidet	9
3.1	Samfunnsmål.....	9
3.2	Effektmål	9
3.3	Resultatmål.....	9
4.	Beskrivelse av planområdet	9
4.1	Eiendomsforhold	10
5.	Viktige utfordringer og problemstillinger.....	11
5.1	Dagens situasjon.....	11
5.2	Utredninger	11
5.3	Samordning med andre planarbeider	11
5.3.1	Forsvarets skyte- og øvingsfelt.....	12
5.3.2	Vannforsyning.....	12
5.3.3	Kraftforsyning.....	12
5.3.4	Reindrift.....	12
5.3.5	Nasjonal laksefjord	12
5.3.6	By- og stedsutvikling.....	13
5.4	Rødlistede arter	13
5.5	Kulturminner	13
6.	Tiltaket.....	14
6.1	Alternativer for vegtrasé	14
6.2	Vegstandard og utforming	15
6.2.1	Veistrekningen E6-Leirpollen.....	15

6.2.2	Vegstrekningen Leirpollen-Gamnes-Pulknes-E6 ved Høybuktknoen.....	15
6.3	Kraftlinje og transformatorstasjon.....	15
6.4	Vannforsyning.....	15
6.5	Metodikk i utredningsarbeidet.....	15
7.	Konsekvensutredningstema	17
7.1	Innledning.....	17
7.2	Samfunnsmessige konsekvenser	17
7.3	Reindrift.....	18
7.4	Landskapsbilde/bybilde.....	19
7.5	Nærmiljø og friluftsliv.....	19
7.6	Naturmiljø.....	19
7.7	Kulturmiljø	20
7.8	Naturressurser.....	20
7.9	Tema som omtales i planbeskrivelsen	21
7.10	Risiko og sårbarhetsanalyse	22
7.11	Sammenstilling av tema	23
8.	Planprosess og medvirkning.....	24
9.	Vedlegg.....	26

---

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for prosjektet

Sør-Varanger kommune anser at framtidig havne- og industriutbygging på KILA (Slambanken), Leirpollen, Gamneset, og Pulkneset alle er avhengig av den samme infrastrukturen. Skal de ulike aktører realisere utbygging på Tømmerneset, bør det utarbeides en egen kommunedelplan (delplan for areal) for hele området. Denne planen bør også inkludere de militære områdene som også blir berørt av næringsaktiviteten. Kommunedelplan vil gi rammer og overordnede prinsipper for utbygging av framtidig infrastruktur for hele området. Den enkelte ulike næringsaktørene må selv ta ansvar for områderegulering av de områdene de besitter, og dette forutsettes skje i et samarbeid mellom kommunen og den enkelte grunneier/utbygger.

1.2 Organisering og roller

Tiltakshaver og planforslagsstiller er Sør-Varanger kommune.

Planarbeidet er organisert i Sør-Varanger kommune ved Plan- og byggesaksavdelingen.

Planfaglig konsulent er: Norconsult AS.

1.3 Planprosessen

Plannivå

Kommunedelplan (delplan for areal) jf. plan- og bygningslovens § 11-5. Planarbeidet er konsekvensutredningspliktig etter forskrift om konsekvensutredninger § 2 bokstav c "*Planer eller tiltak som alltid skal behandles etter forskriften*".

Planprogram

Dette planprogrammet er det første formelle leddet i arbeidet med kommunedelplanen, formålet med planprogrammet er å:

- klargjøre formålet med planarbeidet
- redegjøre for rammer og premisser avklart gjennom overordnet plan
- beskrive hvilke utbyggingsstrategier og alternativer som vil bli vurdert
- beskrive antatte problemstillinger som vil bli belyst, herunder valg av metode
- være tilpasset omfanget av, og nivået på, planarbeidet og de aktuelle problemstillinger
- beskrive opplegg for informasjon og medvirkning.

Planprogrammet skal ikke omfatte alle mulige effekter av tiltaket, men begrenses til tema der man forventer *vesentlige* virkninger, jf. KU-forskriftens § 4. Detaljeringen skal legges på et nivå som er tilstrekkelig for å fatte en beslutning. Planprogrammet skal sikre en forutsigbar prosess.

Foreliggende forslag til planprogram søker å gi planmyndigheten et solid grunnlag for å treffe de nødvendige beslutningene knyttet til tilrettelegging av nødvendig infrastruktur til framtidig havne- og industriutbygging på Tømmernes. Arbeidet bygger på Plan- og bygningsloven (LOV-2008-06-27-71) samt Forskrift om konsekvensutredninger (FOR 2009-06-26). Forskriften skal sikre at hensynet til

miljø og samfunn blir vurdert og ivaretatt under planarbeidet. Det er også et mål å forenkle prosessene og sikte mot de utredninger som er relevante for beslutningene.

Konsekvensutredning (KU)

Målet med å gjennomføre en konsekvensutredning er at hensynene til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsene av planene eller tiltaket. Konsekvensutredningen er viktig når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, planen eller tiltaket kan gjennomføres.

Konsekvensutredningen skal utarbeides i samsvar med fastsatt planprogram.

Konsekvensutredningen innarbeides som en del av Kommunedelplanens planbeskrivelse.

Informasjon og medvirkning

Sør-Varanger kommune har som mål å gi god informasjon om planarbeidet, slik at alle parter har mulighet for god innsikt i prosessen, foreslåtte løsninger og konsekvensene av disse. Informasjonen blir først og fremst gitt gjennom åpne møter, samt møter med berørte parter og myndigheter, informasjonen vil også bli kunngjort i Sør-Varanger Avis og gjennom elektroniske medier via kommunens hjemmesider (www.svk.no). For å sikre muligheter til medvirkning legges det blant annet opp til følgende:

- Åpent informasjonsmøte 5.mars 2013
- Planforum 6.mars 2013
- Åpen dialogkonferanse 3. sept. 2013
- Åpne informasjonsmøter i forbindelse med høring og offentlig ettersyn i planprosessen

Tidsplan

Kommunen har som hovedmålsetning å ha en ferdigbehandlet Kommunedelplan for Tømmernes ved årsskiftet 2014/2015. Kommunen søker å gjennomføre planprosessen parallelt med prosessene for områdereguleringene av Gamneset, Pulkneset og Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Under kap. 8 – Planprosess og medvirkning - er det redegjort for en planlagt fremdrift.

1.4 Kommunedelplan med konsekvensutredning

Planforslaget skal inneholde:

- Plankart
- Planbestemmelser
- Planbeskrivelse inklusiv konsekvensutredning
- Risiko og sårbarhetsanalyse.

2. Rammebetingelser

2.1 Sør-Varanger kommunestyre

Sør-Varanger Kommunestyre vedtok i møte 27.02.13, sak 015/13 å utpeke Leirpollen som framtidig stamnetthavn og at det skal iverksettes arbeid med kommunedelplan for Tømmernes.

2.2 Statlige retningslinjer

Samordnet areal- og transportplanlegging

Samordnet areal- og transportplanlegging er nær knyttet til areal- og transportpolitiske vedtak.

Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging (T-5/93) er utarbeidet for å sikre at utviklingen ses i et langsiktig regionalt perspektiv.

Retningslinjenes mål er at:

- arealbruk og transportsystem skal utvikles slik at det fremmer samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, med miljømessig gode løsninger, trygge lokalsamfunn og bomiljø, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling
- det skal legges til grunn et langsiktig, bærekraftig perspektiv
- det skal legges vekt på å oppnå gode regionale helhetsløsninger på tvers av kommunegrensene

Det henvises til retningslinjene for prinsipper for hvordan disse målene skal nås.

Barn og planlegging

I plan- og bygningslovens formålsparagraf (§ 2) står det at det skal legges spesielt til rette for å sikre barn gode oppvekstvilkår. Det er også utarbeidet egne rikspolitiske retningslinjer på området.

Formålet med rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (T-1/95) er å:

- synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven
- gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling
- gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser

Retningslinjene stiller krav om det skal skaffes fullverdig erstatning for områder som barn og unge bruker dersom disse bygges ned.

Klima- og energiplanlegging

Den statlige planretningslinjen for klima- og energiplanlegging i kommunene setter nasjonale mål for klima- og energiplanleggingen i kommuner og fylkeskommuner. De skal gjennom planlegging og øvrig

myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging.

Kommunene skal i kommuneplanen eller i en egen kommunedelplan innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i tråd med denne retningslinjen.

Revisjon av planer som behandler klima- og energispørsmål, skal vurderes regelmessig og minst hvert fjerde år i forbindelse med kommunal planstrategi.

Differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen følger opp den nye plan- og bygningsloven, der byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen er videreført og strammet inn. Målet er å ivareta allmennhetens interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. I 100-metersbeltet skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Retningslinjene deler kysten inn i 3 områder. Det er strengest føringer der det er størst press på arealene, mens det i mindre sentrale strøk (som Finnmark) er større rom for å vurdere utbygging gjennom kommunale planer, spesielt til næringsutvikling, som for eksempel sjørettede reiselivsbygg.

2.3 Nordområdesatsningen - nye byggesteiner i nord

Nye byggesteiner i nord viderefører regjeringens nordområdesatsning, hvor regjeringen vil:

1. Utvikle kunnskap om klima og miljø i nordområdene
2. Styrke overvåking, beredskap og sjøsikkerhet i de nordlige havområder
3. Stimulere til bærekraftig utnyttelse av petroleumsressursene og fornybare ressurser til havs
4. Fremme landbasert næringsutvikling i nord
5. Videreutvikle infrastrukturen i nord
6. Opprettholde en fast suverenitetshevdelse og styrke samarbeidet over grensene i nord
7. Sikre urfolks kultur og livsgrunnlag

2.4 Nasjonal Transportplan

Som oppfølging av nordområdestrategien vil transportetatene gjennom forslag til Nasjonal Transportplan (NTP) 2014-2023 bidra til utviklingen av knutepunkter blant annet gjennom bedre vegadkomst til eventuell ny havn i Kirkenes, her heter det: *”Dersom det blir aktuelt å bygge ut ny Stamnetthavn ved Slambanken, vil en ny atkomst fra E6 bli prioritert.”*

3. Mål for planarbeidet

3.1 Samfunns mål

Kommunen ønsker å tilrettelegge for havne- og industriutbygging til petroleumsrelatert næring på egnede lokaliteter på Tømmerneset. Kirkenes med kaier og havnearealer, som i dag benyttes til sjørelatert og annen industri, har ikke utbyggingsmuligheter i den størrelsesorden som er påkrevd for større petroleumsrelaterte aktører. Det er derfor nødvendig å legge slik aktivitet utenfor eksisterende havneområder. Videre vil det være ønskelig at denne aktiviteten etableres med nærhet til annen type industri og næringsaktivitet, bysentrum og tilhørende boligområder. Vegløsningen til denne industriutbyggingen må avlaste E6 som innfartsåre til Kirkenes og lede tungtrafikk utenom boligområder.

3.2 Effektmål

Følgende målsettinger legges til grunn for planarbeidet/tiltaket:

- Sikre veitilknytning til Leirpollen som framtidig stamnetthavn
- Tilrettelegge for vegtilknytning til havn/industri på hhv. Gamnes og Pulknes
- Tilrettelegging for bedre trafikkavvikling til Kirkenes sentrum
- God trafiksikkerhet
- Reduserte transportkostnader
- Ivaretagelse av bomiljø (herunder støyforhold)
- Sikre at prinsipper for universell utforming ivaretas
- Minimalisere konsekvenser for naturmiljø
- God landskapstilpasning
- Minimalisere vedlikeholdsbehov/kostnader.

3.3 Resultatmål

Kommunedelplanen skal sikre arealer for infrastruktur tilhørende framtidig havne- og industriutbygging på Tømmernes. Plangrunnlaget skal gi nødvendig grunnlag for prosjektering av vegtilknytning til Leirpollen og grunnlag for erverv av grunn og rettigheter til gjennomføring av tiltak for utbygging av denne vegstrekningen.

4. Beskrivelse av planområdet

Tømmerneset regnes her som neset som ligger vest for Kirkenes by og strekker seg nordover fra E6 ved Høybuktknoen. Planområdet inkluderer Tømmerneset og Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Planområdet inkluderer også kommunens vannforsyning i Sandnesdalen. Plangrensen i øst innbefatter E6 på strekningen Strømmen bru til Hurtigrutekaia i Kirkenes (dagens stamnetthavn). I sjø omfatter planen deler av Bøkfjorden og Korsfjorden, samt Langfjorden. I denne tidlige fasen av planarbeidet vil planområdet defineres større enn selve tiltaket, dette fordi man ønsker å vurdere ulike alternativer for veg og annen infrastruktur. Videre inkluderer planområdet planavgrensningen til områdereguleringer for framtidig havne- og industriutbygging på Gamnes og Pulknes samt forsvarets område. Dette for at planprosessene kan samkjøres og utredninger samles.

Tømmerneset er omgitt av Bøkfjorden og Langfjorden i øst og Korsfjorden i vest. Neset består for det meste av bart fjell med bratte skråninger og stup mot sjøen, men har flere bukter og nes med skog og

myrområder. Topografien i sjøen er for det meste lik den på land hvor fjellet stuper i sjø med store dybder nært land. Enkelte områder langs land er imidlertid grunne.

Området benyttes i dag som reinbeite av reinbeitedistrikt 5A og 5C *Pasvik* (sommerbeite) og reinbeitedistrikt 4/5B *Skogerøya-Spurvneset* (vinterbeite). Store deler av området benyttes av Forsvaret (Garnisonen i Sør-Varanger) som skyte- og øvingsfelt, samt vannforsyning til Høybuktknoen og Høybukta. På Høybuktknoen ligger Kirkenes lufthavn. Forsvarets område og området for øvrig brukes som tur- og friluftsområde i begrenset grad. Planområdet inkluderer spredt boligbebyggelse i Høybukta og boligområdet Hesseng. Det finnes enkelte hytter langs kystlinja og et hyttefelt i Høybukta.

Korsfjorden og ytre deler av Bøkfjorden har status som Nasjonal laksefjord. Kirkeneshalvøya viltfredningsområde omfatter Kirkeneshalvøya, hvor alle pattedyr og fugler er fredet hele året (forskrift 1961-10-20 nr 5).

4.1 Eiendomsforhold

Det er i hovedsak Finnmarkseiendommen (FeFo) som er hjemmelshaver i området. Avhengig av valgt veialternativ kan andre private eiendommer bli berørt.

5. Viktige utfordringer og problemstillinger

5.1 Dagens situasjon

Gjeldende regulering er Kommuneplanens arealdel (2005-2016), hvor Tømmerneset er avsatt til hhv. *Landbruks-, Natur- og Friluftsmål (samt reindrift), Område båndlagt for forsvaret og framtidig havn (Leirpollen)*.

Kirkenes Industrial Logistics Area (KILA) ligger på Slambanken i Langfjorden og er regulert i områderegulering vedtatt 25.04.12. Reguleringen av KILA inkluderer atkomst til Slambanken i nord fra Kirkenes sentrum via tunnel (under Sydvaranger gruves verksområde) og atkomst i sør fra Stormyra ved Hesseng.

Sydvaranger Gruve AS har igangsatt arbeid med områderegulering og konsekvensutredning for dobling av produksjonen av magnetittkonsentrat (jernmalm).

I dag ledes all trafikk til Kirkenes sentrum og Hurtigrutekaia (stamnetthavn) i vest på E6 og i øst på E105 via Hesseng (Bjørkheim) og videre på E6. I/gjennom Kirkenes sentrum fordeles trafikken på E6 ned Solheimslia og Fv. 367 ned Pasvikveien-Kirkegårdsveien-Hans Væggersvei.

Drikkevannskilden ved Suolojávri forsyner i dag Garnisonen i Sør-Varanger, Kirkenes lufthavn og boliger i Høybukta. Den kommunale drikkevannskilden ligger i Sandnesdalen.

5.2 Utredninger

Kystverket har i sin rapport *”mulige oljebasehavner i Øst-Finnmark, Vurdering av lokaliteter”*, slått fast at det bare er Kirkenes-området i hele Øst-Finnmark som kan oppfylle de krav som stilles til en framtidig oljebasehavn. Flere av de andre havnene i Øst-Finnmark kan, med større eller mindre investeringer i infrastruktur, vurderes som mulige service- og basehavner.

I rapporten *”mulighetsstudie for Kirkenes Havn”* utført av Rambøll blir det vist at Kirkenes Havn og Sør-Varanger kommune har svært gode muligheter til å løfte det havnerelaterte næringslivet i forhold til dagens nivå. Det påpekes at dette krever en betydelig innsats i form av lobbyvirksomhet, samordning og målrettet planlegging. I mulighetsstudien for Kirkenes Havn har man sett på de ulike aktuelle havneområdene i Sør-Varanger kommune og hvilket potensial som ligger i disse.

Det er igangsatt et prosjekt hvor framtidige behov for veg-/infrastrukturløsninger i Kirkenesområdet skal vurderes (også kalt Kirkenespakken). Dette ledes av en egen styringsgruppe med representanter fra Sør-Varanger kommune, Finnmark fylkeskommune, Avinor AS, Kystverket og Statens vegvesen.

5.3 Samordning med andre planarbeider

Det er igangsatt arbeid med områderegulering(er) av Gamnes (Norterminal AS – olje- og gassomlastningsterminal), Pulkneset AS (Pulkneset-Kirkenes Maritime Industrial Park) og Forsvaret (Høybukta skyte- og øvingsfelt), samt Kirkenes lufthavn. Kommunedelplanen skal tilrettelegge for infrastruktur til framtidig stamnett-terminal i Leirpollen og utbygging på Gamneset og Pulkneset eller alternativ lokalisering av Pulkneset AS til området ved Leirpollen. Planprosessene for

områdereguleringene og Kommunedelplanen skal løpe parallelt. Kommunedelplanen skal utrede de samlede konsekvenser av disse utbyggingene, på et strategisk og overordnet nivå.

5.3.1 Forsvarets skyte- og øvingsfelt

Forsvaret utarbeider områdereguleringsplan for det båndlagte området. Områdereguleringen vil også omfatte en begrenset utvidelse av flyplassen i nordøst og sørvest. Forsvaret har varslet innsigelse på generelt grunnlag mot tiltak som kan medføre begrensninger i forsvarets øvingsvirksomhet.

5.3.2 Vannforsyning

Drikkevannskilden ved Suolojávri forsyner i dag Garnisonen i Sør-Varanger, Kirkenes lufthavn og boliger i Høybukta. Den kommunale drikkevannskilden ligger i Sandnesdalen. Etableringen av havne- og industrivirksomhet vil medføre et betydelig vannforbruk. Videre vil en flytting av forsvarets skytebaner kunne komme i konflikt med drikkevannskilden Suolojávri.

5.3.3 Kraftforsyning

Havne- og industriutbygging på Tømmernes vil kreve utbygging av kraftledning med spenning 132kV og transformatorstasjon. Slik utbygging må konsesjonsbehandles etter energiloven og er konsekvensutredningspliktig etter forskrift om konsekvensutredninger.

5.3.4 Reindrift

Hele planområdet benyttes som reinbeite av reinbeitedistrikt 5A og 5C *Pasvik* og reinbeitedistrikt 4/5B *Skogerøya-Spurvneset*. Utnyttelse av deler av Tømmernes til næringsformål vil kunne komme i konflikt med reindriften i området. Planarbeidene på Gamnes og Pulknes og Forsvarets skyte- og øvingsfelt vil være i konflikt med reindriften i området. Avhengig av løsning av problemstillinger rundt flytting av skytebaner og vannforsyning (nevnt over), kan trolig konsekvensene for reindrifta reduseres.

5.3.5 Nasjonal laksefjord

Beskyttelsesregimene for nasjonale laksefjorder og laksevassdrag bygger på den grunnleggende forutsetningen at summen av endringer i aktivitetene i vassdragene og fjordene over tid ikke skal medføre økt, men snarere redusert risiko for villaksen. Det må derfor foretas en vurdering av eventuelle konsekvenser for villaks som følge av etablering av havne- og industrivirksomhet ved Bøkfjorden og Korsfjorden og eventuelle ikke-operasjonelle akutte driftsutslipp. Det må utredes hvorvidt de planlagte aktivitetene innebærer økt risiko for villaksen. Nødvendige forundersøkelser vil omfatte kartlegging av vandringsmønster, vandringshastighet og oppholdstid i fjordsystemet for utvandrende smolt og vinterstøinger og innvandrende gytelaks.

Mai 2013 ble det igangsatt følgende registreringer:

- Del 1 – Anadrome laksefiskers vandringsmønster i fjordsystemet knyttet til Nasjonal Laksefjord i Sør-Varanger
- Del 2 – Oppvekst- og gyteområder for de mest aktuelle, viktige marine fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem
- Del 3 – De mest aktuelle, viktige marine fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem - Dyreplankton

5.3.6 By- og stedsutvikling

Valg av trasealternativer for atkomst til havne- og industriutbyggingen til de aktuelle områdene på Tømmernes må ses i sammenheng med by- og stedsutvikling på Kirkeneshalvøya og spesielt Kirkenes sentrum. De statlige retningslinjene for samordna areal- og transportplanlegging skal legges til grunn.

5.4 Rødlistede arter

Flere rødlistede dyre- og plantearter er registrert innenfor planområdet. Naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn for offentlig forvaltning, jf lovens § 7. Det er for deler av området gjennomført registreringer i regi av Forsvaret. Der hvor det planlegges tiltak må det gjennomføres kartlegging.

5.5 Kulturminner

Det er gjennomført befaringsfor deler av planområdet og registrert både automatisk freda kulturminner og SEFRAK-registrerte bygninger innenfor planområdet. Det er et potensial for funn av automatisk fredete kulturminner som ikke er kartlagt tidligere.

Det er gjennomført sommeren 2013 registrering av marine arkeologiske kulturminner i området Pulkneset og Gamneset. Rapport forventes å foreligge innen årets utgang.

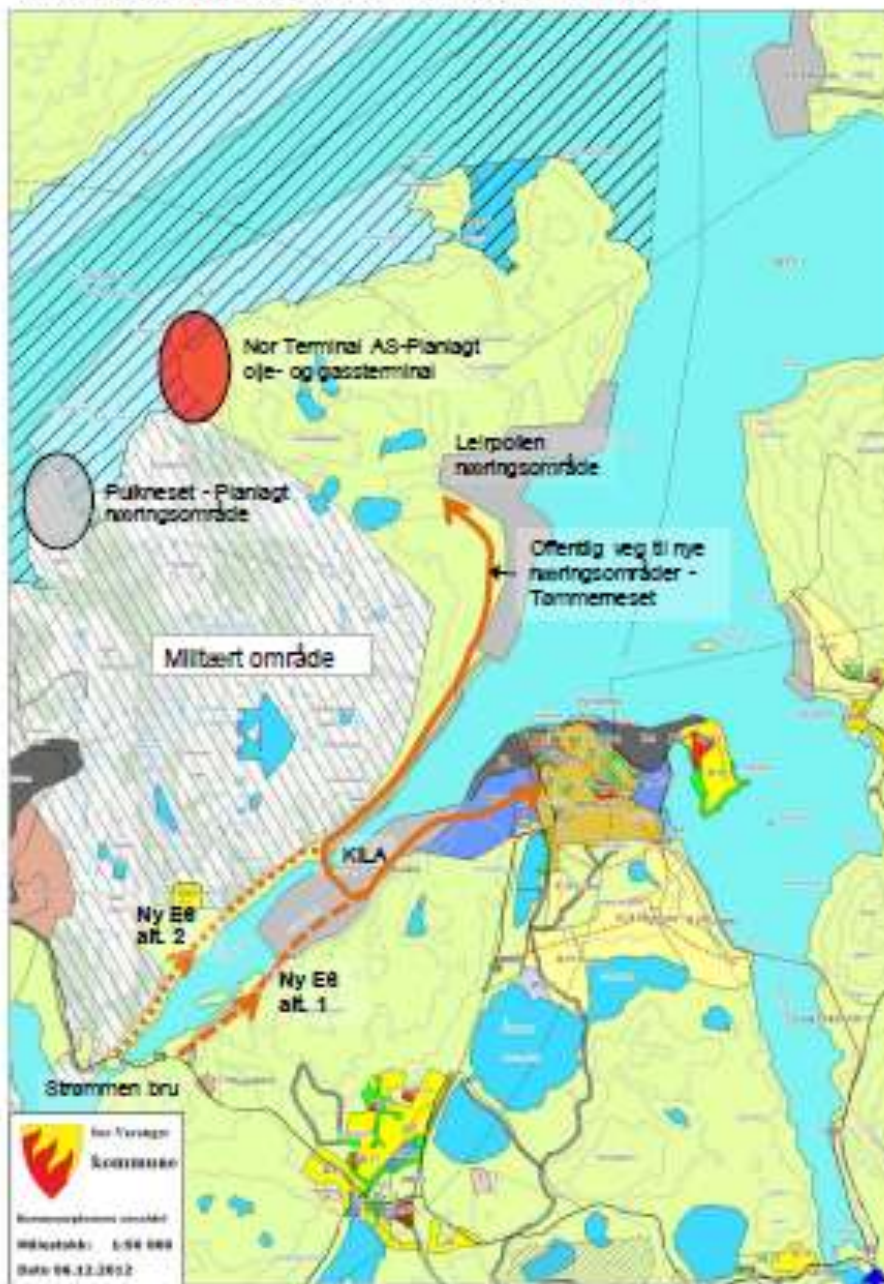
6. Tiltaket

6.1 Alternativer for vegtrasé

Det skal utredes forslag til vegløsninger for strekningen E6-Leirpollen med tilkobling til KILA og Kirkenes sentrum. Alternativer utarbeides og en utvelgesprosses gjennomføres ut i fra overordnede prinsipper, valgt trasé utredes. Detaljeringsnivå skal være forprosjektnivå.

Det skal utredes forslag til vegløsning for strekningen Leirpollen-Gamnes-Pulknes-E6. Alternativer utarbeides og en utvelgesprosses gjennomføres ut i fra overordnede prinsipper, valgt trasé utredes. Detaljeringsnivå skal være skisseprosjektnivå.

Aktuelle traseer for ny E6 til Kirkenes med veg til nye næringsområder
Kartgrunnlag: Utsnitt av Sør-Varanger kommunes arealplan 2004-2016

6.2 Vegstandard og utforming

Som grunnlag for planarbeidet og utforming og dimensjonering av veg- og trafikk-løsninger tas det utgangspunkt i krav i håndbok 017 veg- og gateutforming.

6.2.1 Veistrekningen E6-Leirpollen

Veistrekning fra E6 til Leirpollen skal utredes etter dimensjoneringsklasse S2 Stamveger og andre hovedveger etter innspill fra Statens vegvesen. Det planlegges for 10 tonns helårs bæreevne.

For å oppnå best mulig framkommelighet for tungtrafikken er det ønskelig å tilstrebe maksimal stigning på 6 % på planstrekningen.

Langs veistrekningen skal det i tillegg etableres tilfredsstillende løsning for gående og syklende fortrinnsvis som gang- og sykkelveg.

6.2.2 Vegstrekningen Leirpollen-Gamnes-Pulknes-E6 ved Høybukta

Vegforbindelsen fra Leirpollen, via Gamnes og Pulknes til E6 ved Høybukta skal utredes etter dimensjoneringsklasse H2 Andre hovedveger

Det planlegges for 10 tonns helårs bæreevne.

6.3 Kraftlinje og transformatorstasjon

Kraftlinje med spenning 132kV og transformatorstasjon skal utredes etter gjeldende dimensjoneringskrav.

Det skal i kommunedelplanen avsettes et belte på 50 meters bredde for linjetrasé og et areal på 2,5 daa til transformatorstasjonen. Etablering av strømlinje 132 kV er konsesjonspliktig etter energiloven og konsekvensutredningspliktig etter forskrift om konsekvensutredninger. Etablering av strømlinje utredes i konsesjonsbehandling, tema i konsekvensutredningen sammenfattes i kommunedelplanen, hvor traseen avsettes i plankart.

6.4 Vannforsyning

Vannforsyning til utbyggingen på Tømmernes, hhv Gamnes og Pulknes, samt Forsvarets garnison i Sør-Varanger (GSV), Kirkenes lufthavn og boliger i Høybukta skal utredes etter gjeldende dimensjoneringskrav.

Det skal utredes for muligheter til å tilknytte kommunal vannforsyning til utbygging og eksisterende bebyggelse på Tømmerneset (inkl. Høybukta).

6.5 Metodikk i utredningsarbeidet

Metodikk i vegvesenets håndbok 140 Konsekvensanalyser skal benyttes i planarbeidet.

Håndbøker utgitt av Direktoratet for Naturforvaltning, som er aktuelle for planarbeidet skal benyttes.

På bakgrunn av innkomne merknader fra fylkesmannen er følgende forslag og presiseringer tatt inn:

Fylkesmannen viser i sin merknad til følgende håndbøker/veiledere:

- Til kap. 7.4 – Landskapsbilde/bybilde: Landskapsbildet må visualiseres fra representative områder og anmoder om at metodikken beskrevet i Miljødirektoratets (Mdir) og Riksantikvarens «*Veileder – Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi – Versjon februar 2010*» benyttes i landskapsanalysen.
- Til kap. 7.5 – Nærmiljø og friluftsliv: Fylkesmannen anmoder om at metodikken beskrevet i Mdirs *DN-Håndbok 18-2001 Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven*, benyttes i utredningsarbeidet for friluftsliv
- Til kap. 7.6.2 – Naturens mangfold: Fylkesmannen anmoder om at *DN-Håndbok 13-2007 Kartlegging av naturtyper – verdsetting av biologisk mangfold*, benyttes i utredningsarbeidet. Fylkesmannen ber kommunen legge til grunn også «*Veileder – Naturmangfoldloven kapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring*» (T-1514) i det videre arbeid med reguleringsplanen.

7. Konsekvensutredningstema

7.1 Innledning

En konsekvensutredning skal i følge forskrift om konsekvensutredninger inneholde en vurdering av behovet for, og eventuelle forslag til:

- Nærmere undersøkelser før gjennomføring av planene
- Undersøkelser og tiltak med sikte på å klargjøre de faktiske virkninger av gjennomføringen.
- Dialog med sektormyndigheter, eventuelt behov for befarings.

Konsekvensutredningen vil bli gjennomført etter metoder beskrevet i Statens vegvesens håndbok 140 Konsekvensanalyser. Utredningen omfatter ikke-prissatte konsekvenser. De ikke-prissatte konsekvensene er inndelt i fem fagtema som representerer ulike aspekter av miljøet og utfyller hverandre. Alle relevante ikke-prissatte konsekvenser utredes innenfor en av de fem hovedgruppene under, i tillegg er tema samfunnsmessige konsekvenser og reindrift gitt særlig oppmerksomhet:

- Samfunnsmessige konsekvenser
- Reindrift
- Landskapsbilde/bybilde
- Nærmiljø og friluftsliv
- Naturmiljø
- Kulturmiljø
- Naturressurser

Tre begreper står sentralt når det gjelder vurdering og analyse av ikke-prissatte konsekvenser; verdi, omfang og konsekvens.

- Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er.
- Med omfang menes en vurdering av hvilke endringer tiltaket antas å medføre for de ulike miljøene eller områdene, og graden av denne endringen.
- Med konsekvens menes en avveining mellom de fordeler og ulemper et definert tiltak vil medføre i forhold til alternativ 0 (ingen tiltak).

Det er utarbeidet egne kriterier for fastsettelse av verdi og omfang innenfor hvert av de fem fagtemaene.

Konsekvensen for et miljø/område framkommer ved å sammenholde miljøet/områdets verdi og omfang. Siden de fem fagtemaene er ulike av natur vil sammenstilling av konsekvens innenfor hvert fagtema derfor bli noe ulik.

Andre tema som ikke utredes særskilt skal behandles/beskrives i planbeskrivelsen (jf. kap. 7.8).

Konsekvensutredningen skal bidra til at prosjektet tar hensyn til nasjonale miljømål.

7.2 Samfunnsmessige konsekvenser

Samfunnsmessige konsekvenser av en industrisatsing (prissatte og ikke prissatte) på Tømmerneset er nevnt som viktig element. En slik analyse er en systematisk vurdering av alle relevante fordeler og ulemper av et tiltak, hvordan det vil påvirke samfunnet som helhet. Lokalisering av atkomst til industriområdene vil påvirke utviklingen i de sentrumsnære områdene og boligområdene. Litt avhengig hva en legger opp til, vil et industriområde utenfor de sentrumsnære områdene også

medføre andre behov for offentlig transport, pendling, eventuelt boligmønster. Dette vil igjen kunne virke inn på planlegging av skole, barnehage, kulturtilbud etc. og ulemper/kostnadskrevende utbygginger som et tiltak kan føre til for samfunnet. Samfunnsmessige konsekvenser, prissatte og ikke prissatte utredes.

7.3 Reindrift

Temaet omhandler området bruk for reindrifta og hvordan denne bruken påvirkes av en industrisatsning på Tømmerneset. Kommunedelplanen skal sammenfatte konsekvensene av den samlede påvirkningen av utbygging på Tømmerneset og endringer i forsvarets bruk. Avbøtende og konfliktreduserende tiltak utredes og beskrives.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Sametinget:

- Reindriftnæringens bruk av de berørte områdene skal beskrives
- Direkte og indirekte beitetap som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes. Det skal også gjøres en vurdering av beitetap hvor det tas hensyn til samlet virkning av inngrep, eksempelvis ved veianlegg, hyttefelt og lignende.
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke det fastsatte reintallet for det berørte reinbeitedistriktet.
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriftens bruk av området gjennom barrierevirkning, skremsel/støy og økt ferdsel.
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes.

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om vegetasjon, trekk- og flytteleier, bruksomfang mv. og eksisterende kunnskap, eventuelt supplert med befaringer. Reindriftnæringen og reindriftsforvaltningen skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et kunnskapsgrunnlag bestående av ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap.

Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark:

- Konsekvensene for reindriftnæringen av en samlokalisering av ny havne- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes utredes.

Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik:

- Merknader vedrørende konsekvensutredning av planlagte tiltaks følger for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv tas til følge.
- Merknader vedrørende behov for å utrede konsekvensene av de totale inngrep og ringvirkninger, også på naturen, tas til følge.

Reinbeitedistrikt 4/5B Skogerøya-Spurvneset:

- Det tas initiativ til en helhetlig, reindriftsfaglig analyse av virkningen av den samlede utbygging og endret av bruk av utmarka.

7.4 Landskapsbilde/bybilde

Temaet omhandler de visuelle og estetiske kvalitetene i omgivelsene og hvordan disse endres som følge av vegtiltaket. Det skal redegjøres for hvordan tiltaket påvirker landskapsbildet sett fra omgivelsene.

Estetiske/visuelle verdier skal kartfestes og vurderes og sårbarhet for inngrep bør inngå i vurderingen. Kartfestingen suppleres med foto etc.

Den visuelle virkningen av tiltaket skal beskrives, og det skal utarbeides illustrasjoner som viser tiltakets innvirkning på omgivelsene.

Det skal legges særlig vekt på:

- Fjernvirkning fra Kirkenes sentrum
- Landskapets tåleevne mot inngrep
- Terrengsår i form av store skjæringer og fyllinger
- Inngrep i vassdrag/strandsonen

Forslag og vurdering av eventuelle avbøtende tiltak skal beskrives.

7.5 Nærmiljø og friluftsliv

Vegforbindelse til Tømmernes, herunder en gang/sykkel forbindelse til Leirpollen vil gjøre området bedre tilgjengelig for friluftsliv med nærhet til Kirkenes sentrum. Det skal redegjøres for planens betydning for friluftsliv. Forsvarets bruk av området og konfliktreducerende tiltak vurderes.

7.6 Naturmiljø

Laksefisk og marin fisk

Kommunedelplanen legger til rette for utbygging og aktivitet som kan påvirke villaksen i Kors- og Bøkfjorden. Det er inngått avtale med utbyggerne på Tømmernes og Sydvaranger Gruve om å kartlegge og utrede forholdet til laksefisk og marin fisk i fjordsystemene. Kommunedelplanen skal sammenfatte de samlede konsekvensene for utbygging på Tømmerneset og aktivitet i fjordsystemet.

Naturens mangfold

Kartlegging av naturens mangfold skal gjennomføres for valgte traseer. Kartleggingen skal gi nødvendig kunnskapsgrunnlag iht. Naturmangfoldloven § 8, jf. § 7. Eventuelle avbøtende tiltak skal beskrives.

7.7 Kulturmiljø

Kartlegging av automatisk fredede kulturminner, her også samiske, skal gjennomføres for valgte traseer. Det skal redegjøres som planens betydning for samiske og andre kulturminner og kulturmiljøer.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

- Kjente automatisk fredede kulturminner, vedtaksfredete kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innenfor det berørte området skal og oversiktlig beskrives og vises på kart. Kulturminnene skal analyseres og verdien skal vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner skal beskrives og vises på kart.
- Direkte og indirekte konsekvenser av tiltakene for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes for både anleggs- og driftsfase.
- Kulturlandskapet skal beskrives.
- Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med forekomster av kulturminner kan unngås ved plantilpasninger, herunder hensynssoner, avbøtende tiltak og miljøovervåkning.

Supplerende om kulturminner fra fylkeskommunen):

- I Leirpollen ligger vraket av «Olsa», ID nr. 117334, i Ellinghamn vraket av «Astrid», ID nr. 117336.
- Ved Pulkneset er det ei automatisk freda røys, et mulig gravsted, ID nr. 147727, Gamnes, automatisk fredet gammetuft, ID nr. 158949 og en eldre steinalderboplass, ID nr. 158956.
- I kommunedelplanens bestemmelser stilles krav for framtidige utbyggingsområder hvor forholdet til automatisk freda kulturminner ennå ikke er avklart.

7.8 Naturressurser

Fiskeri/havbruk

Konsekvenser for fiskeri/havbruk utredes ut i fra konklusjoner fra utredningene av Korsfjorden og Bøkfjorden, ref. kapittel 7.5. Herunder også samisk sjølaksefiske.

På bakgrunn av innkomne merknader (fra Sametinget) er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Samisk bosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske

- Samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske i de berørte områdene skal beskrives.
- Direkte og indirekte konsekvenser for utmarksbruk som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes.
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke sjølaksefisket i området.
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen vil påvirke fjordbosettingen gjennom blant annet økt aktivitet i planområdet.
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes.

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske, eventuelt supplert med befaringer. Berørte organisasjoner og

privatpersoner skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et kunnskapsgrunnlag bestående av relevant informasjon, ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap.

Reindrift

Utredes som eget tema, ref. kapittel 7.2.

Utmarksressurser

Omfanget av utmarksressurser i området beskrives.

Berggrunn/løsmasser

Omfanget av jordsmonn og georessurser beskrives.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Det må gjøres en konkret vurdering av byggeavstand mot vassdrag, blant annet pga. at elveoser og randsoner langs vassdrag er blant de mest artsrike og bevaringsverdige med hensyn til landskapsøkologi og biologisk mangfold.

I deler av planområdet er det tykke marine avsetninger. Dette kan indikere ustabile grunnforhold. Plandokumentet skal på en tydelig måte vise hvordan kvikkleireskred er vurdert og tatt hensyn til.

7.9 Tema som omtales i planbeskrivelsen

I tillegg til særskilte utredninger innenfor hovedgruppene i kapittel 7.1 – 7.7 er det behov for en nærmere vurdering/beskrivelse av en rekke andre forhold/problemstillinger. Dette innarbeides i planbeskrivelsen til kommunedelplanen sammen med konsekvensutredningene og gjelder følgende tema:

- Standardvalg og eventuelle avvik
- Trafikkgrunnlag og -fordeling
- Trafikksikkerhet, herunder forhold for gående og syklende
- Støyberegninger og støyskjermingstiltak – forholdet til støyretningslinjen T-1442
- Eiendomsforhold og grunnerverv, arealforbruk
- Geologiske og geotekniske forhold
- Anleggsgjennomføring
- Anleggskostnader
- Massetak/massedeponi.

På bakgrunn av innkomne merknader (fra Kystverket, Avinor, Statens vegvesen og fylkesmannen) er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Havneinfrastruktur (Kystverket)

I og med at det i dag ikke er hverken infrastruktur eller noen form for havneaktivitet ved Leirpollen har Kystverket ikke noe grunnlag for å si at Leirpollen kan være en fremtidig stamnetterminal i Kirkenes.

Forhold som bør utredes:

- Planlagt infrastruktur i havna på Leirpollen
- Maritime forhold ved Leirpollen
- Overføring av trafikk og gods fra dagens stamnetterminal til Leirpollen
- Leirpollen som godsknutepunkt i Sør-Varanger og Øst-Finnmark.

Kirkenes Lufthavn (Avinor)

- Fastlegge arealbehov for Kirkenes Lufthavn, Høybuktknoen til forlengelse av rullebanen og utvidelse av områder for framtidig helikopteraktivitet/fraktområde.
- Innarbeiding av høyderestriksjoner rundt rullebanen etter forskrift om utforming av store flyplasser i planområdet, og fastsettelse av restriksjonsområder rundt radionavigasjonsanlegg etter forskrift om kommunikasjons-, navigasjons- og overvåkningstjeneste. Alle planlagte infrastrukturtiltak må også vurderes i forhold til nevnte restriksjoner.

Stamnetthavn og vegløsninger (Statens vegvesen)

- Merknadene vedrørende Leirpollen som stamnetterminal og vegløsninger i denne forbindelse tas til følge.
- Dimensjoneringsklasse S2 legges til grunn for planlegging av ny E6 til Leirpollen.
- Samfunnsmessige konsekvenser – prissatte og ikke-prissatte konsekvenser: SVV er i tvil om det er mulig å utrede disse konsekvensene på en så nøyaktig måte at det vil kunne tjene som beslutningsgrunnlag for kommunedelplanen. Arbeidet blir i tilfelle svært omfattende. Jf. pkt. 7.2. Merknaden tas til følge.

Grunnforurensning (Fylkesmannen)

- Følgende tas inn som et rekkefølgekrav i reguleringsplanens bestemmelse: Før det settes i gang bygge- eller gravearbeider på området, må det vurderes om grunnen kan være forurenset. Ved mistanke om forurensning må det utføres nødvendige undersøkelser for å få kartlagt omfanget og betydningen av eventuell forurensning i grunnen, jf. Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

7.10 Risiko og sårbarhetsanalyse

I forbindelse med nye og omfattende tiltak er det viktig å kartlegge mulige uønskede hendelser, samt potensialet for at dette skal skje. Dette gjelder hendelser som representerer farer for mennesker, miljø, økonomiske verdier og samfunnsmessige funksjoner.

Det skal utarbeides risiko og sårbarhetsanalyse iht. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sin veileder.

I risiko- og sårbarhetsanalysen som skal gjennomføres er følgende tema relevante:

- Trafikkulykker med mindre enn 7 skadde personer
- Store trafikkulykker (mer en 7 skadde/drepte)
- Olje- og kjemikalieforurensning

- Jord-, snø-, eller steinras
- Leirras eller ustabil grunn
- Terroraksjoner, sabotasje eller hærverk
- Storm, orkan eller flom
- Vegstengning
- Ulykker i tilknytning til anleggsarbeidet
- Funn av eksplosiver etter krigshandlinger under 2. verdenskrig.

7.11 Sammenstilling av tema

Prissatte og ikke prissatte konsekvenser vurderes i sammenheng. Det skal gjøres en systematisk sammenlikning og vurdering av fordeler og ulemper ved de aktuelle alternativene.

8. Planprosess og medvirkning

Planprosessens tre faser

I Planprogramfasen

Planprogrammet har vært lagt ut til offentlig ettersyn fra 26. juni 2013 – 13. sept. 2013, samtidig med at kommunen har foretatt kunngjøring om oppstart av planarbeidet. Uttalelser/merknader behandles og endelig planprogram vedtas. 3. sept. 2013 ble det gjennomført en åpen dialogkonferanse omkring problemstillingene som ligger til grunn for kommunestyrets vedtak om å utarbeide en kommunedelplan for Tømmernes. Det er utarbeidet en rapport fra dialogkonferansen. Rapporten følger som vedlegg til forslag til planprogram.

II Konsekvensutrednings- og planforslagsfasen

Konsekvensutredninger gjennomføres, med utgangspunkt i vedtatt planprogram. Alternative planløsninger vurderes, og det gjennomføres en silingsprosess for aktuelle vegalternativer. Valgt trase tegnes ut og konsekvensutredes.

III Planforslag og vedtaksfasen

Planforslaget ferdigstilles og kommunen legger det ut til offentlig ettersyn. Det arrangeres offentlig møte i høringsfasen.

Medvirkning

I tillegg til de møter som er gjennomført tidligere legges det opp til en medvirkningsdel i hovedfase II, under arbeidet med utarbeiding av planskisser med alternativanalyser. Det er blant annet forutsatt at det skjer en utvelgelsesprosess mellom de aktuelle vegalternativer, før valgt trase utredes i mer i detalj. Videre er det i fremdriftsplanen lagt inn et åpent folkemøte under utlegging av planforslaget til offentlig ettersyn.

Tidsplan - Forslag til framdriftsplan for kommunedelplanen

Tidsplanen gir en oversikt over planlagt framdrift i prosessen, viktige milepæler (**markert med rød skrift**).

Innledende arbeider

Februar - mars 2013

Aktivitet	Tidsperiode
Kommunestyrevedtak, sak nr. 15/13 – Strategi for fremtidig havneutbygging på Tømmerneset	27. feb. 2013
Fellessmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes	19. feb. 2013
Fellessmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes	5. mars 2013
Regionalt planforum - møte	6. mars 2013

Hovedfase I – Planprogramfasen

Mars 2013 – januar 2014

Aktivitet	Tidsperiode
Utarbeiding av forslag til planprogram	11. mars – 6. juni 2013
Administrativ behandling av forslag til planprogram	7.-12. juni 2013
Politisk behandling – Utvalg for plan og samferdsel (Utv. Plan og samf.) Utlekking av forslag til planprogram til høring, varsling om planoppstart	26. juni 2013
Høring av forslag til planprogram	26. juni – medio sept. 2013
Dialogkonferanse	3. sept. 2013
Merknadsbehandling/Utarbeidelse av saksfremlegg for Utv. Plan og samf.	Sept. – okt. 2013
Fellesmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes	3. okt. 2013
Politisk behandling Utv. Plan og samferdsel – Forslag til planprogram	14.-21. nov. 2013
Planprogrammet sendes Miljøverndepartementet for høring	25. nov. 2013
Fellesmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes etter at svar fra Miljøverndep. foreligger og før saken fremmes for kommunestyret	Des. 2013/Jan. 2014
Kommunestyret fastsetter planprogrammet	Jan-feb. 2014

Hovedfase II – Konsekvensutrednings- og planforslagsfasen

Januar – juni 2014

Aktivitet	Tidsperiode
Analyser og konsekvensutredninger	Jan.- juni 2014
Utarbeiding av plankonsept/planskisser, med alternativsanalyser	Jan.- juni 2014
Medvirkning: - Fagmøter/lokalt samråd/folkemøte	April 2014

Hovedfase III – Planforslag og vedtaksfase

Juni 2014 – jan. 2015

Aktivitet	Tidsperiode
Ferdigstille planforslag: • Plankart • Bestemmelser • Planbeskrivelse • Vedlegg til planbeskrivelsen: Temautredninger	Juni 2014
Koordinering og samordning mellom kommunedelplan og de øvrige områdereguleringer	Jan. – juni 2014
Administrativ behandling av planforslag	Juni – aug. 2014
Politisk behandling – Utv. Plan og Samferdsel Utlekking av planforslag til offentlig ettersyn	Primo sept. 2014
Høring av planforslag Folkemøte/åpent møte	Primo sept. – medio okt. 2014 Primo okt. 2014
Merknadsbehandling og eventuell revisjon av planforslag	Medio okt.- primo nov. 2014
Politisk behandling i Utv. Plan og samferdsel	Medio nov. 2014

9. Vedlegg

1. Kart med forslag til planavgrensning
2. Rapport fra dialogkonferanse 3. sept. 2013

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Vegar Nilsen Trasti Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 20.11.2013
Arkivkode: K2-L12	Arkivsaksnr.: 13/1537
Saksordfører: Kurt Wikan	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Utvalg for plan og samferdsel	29.11.2013	087/13

PLANPROGRAM TIL OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL AS PÅ GAMNESET

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	12.11.2013	PLANPROGRAM NORTERMINAL AS OMRÅDEREGULERING MED KU091113

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
25.04.2013	I	Universitetet i Tromsø v/Stephen	ETABLERING AV INDUSTRI I OMRÅDE VED GAMNESET / GAMBUKTNES:
06.05.2013	I	Norconsult as	FORSLAG TIL PLANPROGRAM NORTERMINAL AS
03.06.2013	I	Universitetet i Tromsø - Tromsø	NORTERMINAL AS - OMLASTINGSTERMINAL GAMNES I SØR-

27.06.2013	U	Saksbehandler Ørjan Stubhaug	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR PLAN OG SAMFERDSEL 26.06.13: FORSLAG
02.07.2013	U	50 mottakere...	VARSELL OM OPPSTART AV PLANARBEID OG UTLEGGING AV FORSLAG TIL
03.07.2013	I	Norconsult AS	SØKNAD OM DISPENSASJON FOR FRIGIVELSE AV KULTURMINNE - ID 158956
03.07.2013	I	Norconsult AS	SØKNAD OM DISPENSASJON FOR FRIGIVELSE AV KULTURMINNE - ID 158949
05.07.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL AS GAMNES - FYLKESMANNEN BER OM Å
19.08.2013	U	Fiskeridirektoratet	UTSATT HØRINGSFRIST PLANPROGRAM GAMNESET
20.08.2013	I	Finnmark Fylkeskommune	INNSPILL TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - OMRÅDEREGULERING FOR
26.08.2013	I	Kystverket Troms og Finnmark	SVAR FRA KYSTVERKET - VARSEL OM OPPSTART - GAMNES
26.08.2013	I	Sametinget	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL
26.08.2013	I	AVINOR	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL
26.08.2013	I	Sametinget	SØKNADER OM DISPENSASJON FOR FRIGIVELSER AV KULTURMINNER -
26.08.2013	I	Forsvarsbygg	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID GAMNESET
02.09.2013	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	INNSPILL TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - OMRÅDEREGULERING FOR
03.09.2013	I	Fiskeridirektoratet	UTTAELSE - OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL AS GAMNES - FORSLAG TIL
11.09.2013	I	Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL
13.09.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEREGULERING FOR NORTERMINAL
13.09.2013	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	UTTAELSE - PLANPROGRAM NORTERMINAL AS GAMNES
18.09.2013	I	Finnmark fylkeskommune	UTTAELSE - SØKNAD OM DISPENSASJON FOR FRIGIVELSE AV KULTURMINNE
25.09.2013	I	Norconsult	RESULTATER AV MARINARKEOLOGISK BEFARING - OMRÅDEREGULERING FOR
18.11.2013	I	Universitetsmuseet Tromsø Museum	OVERSENDELSE AV RAPPORT FRA MARTIMARKEOLOGISK BEFARING

Kort sammendrag:

Norterminal AS planlegger å etablere en omlastningsterminal for råolje og naturgass (LNG) på Gamnes ved Korsfjorden.

Utvalg for Plan og Samferdsel behandlet i møte 26.06.13 forslag til planprogram for Norterminal AS som ble vedtatt utlagt til offentlig ettersyn/høring. Med bakgrunn i innkomne merknader legges her revidert planprogram fram for 2.gangsbehandling før fastsetting i Kommunestyret.

Faktiske opplysninger:

Norterminal AS planlegger å etablere en omlastningsterminal for råolje og naturgass (LNG) på Gamnes ved Korsfjorden.

Området ved Gamnes er i Kommuneplanens arealdel avsatt til LNFR formål og dels båndlagt for Forsvaret. Deler av planområdet er regulert til *område tilknyttet aktiviteter ved omlastning av petroleumsprodukter* i reguleringsplan for deler av Bøkfjorden og Korsfjorden (vedtatt 29.10.07). Arealene i sjø er i gjeldende plan regulert til *område i sjø for omlastning av petroleumsprodukter* samt *område for akvakultur*.

Planprogram for Norterminal følger vedlagt, rådmannen forutsetter at Kommunestyret setter seg inn i dokumentet og vil derfor ikke gjengi dette i detalj her.

Forslag til planprogram ble behandlet i Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 26.06.13 og vedtatt utlagt til offentlig ettersyn/høring. Planarbeidet for Norterminal går parallelt med prosessen for Kommunedelplan for Tømmernes, samt områdereguleringer for hhv Pulkneset - Kirkenes Maritime Industrial Park og Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Kommunedelplanen er styrende for de øvrige planarbeidene. Det vises til saksframstilling for andregangsbehandling av planprogram for Kommunedelplanen for dette opplegget.

Rådmannen gjør oppmerksom på at enkelte utredningstema er løftet inn i Kommunedelplanen, dette etter ønske om å utrede tema på et overordnet nivå for å synliggjøre de samlede konsekvensene, samt følgekonskvenser. Der dette er relevant er dette henvist til i planprogrammet for områdereguleringen.

Innkomne høringsuttalelser til forslag til planprogram for Norterminal:

Høringsuttalelsene er behandlet ved at

- a) de vesentlige element i høringsuttalelsene er gjengitt i den etterfølgende oppstilling
- b) rådmannen har til enkelte høringsuttalelser gitt sine merknader
- c) rådmannen har til slutt gitt sin tilråding ovenfor Utvalg for plan- og samferdsel og Kommunestyret

I tilrådingen som rådmannen har gitt er det benyttet følgende begrep:

- *Tas til orientering* – betyr at den som gir høringsuttalelsen fremmer opplysninger som kan ha betydning for planleggingen videre, men som ikke aktualiserer seg i form av at det nå må gjøres endringer – f. eks. at Statens Vegvesen (SVV) viser til Joint Barents Transportplan som nå er fremmet og opplyser at SVV vil komme tilbake til denne planen nå når planforslaget foreligger.
- *Tas til etterretning* – betyr at den som gir høringsuttalelsen fremmer/gir råd om en mulighet av flere muligheter for å løse en oppgave – f.eks. Fylkesmannen i Finnmark tilrår/anmoder om at ulike veiledere og håndbøker blir benyttet under

konsekvensutredning av flere temaer. Det betyr at disse veiledere ikke er eneste måten å løse oppgaven på, men fylkesmannen viser her til en måte som er akseptabel. Tas til etterretning betyr i denne sammenheng at kommunen tar med seg rådet i det videre arbeid og vil vurdere det sammen med andre metoder.

- *Tas til følge* – betyr at høringsuttalelsen inneholder konkrete forslag der kommunen blir bedt om å justere/gjør tilføyelser i planprogrammet slik at innspillet i høringsuttalelsen blir en del av konsekvensutredningen. F. eks. reindriftsforvaltningens krav om å konsekvensutrede følgene av en samlokalisering av ny havn- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes.
- *Tas delvis til følge* – betyr at planprogram/planer er endret for noen av flere innspill men ikke alle.
- *Tas ikke til følge* – betyr at kommunen ikke vil rette seg etter det konkrete innspill/forslag som er fremmet. Årsaken kan være flere – f. eks. at de strider mot vedtak som allerede er fattet i kommunestyret.
- *Innsigelse* – er et begrep som betyr at kommunens forslag i plansaker og vedtak i denne forbindelse ikke blir rettslig bindende. Myndighetene, fylkesmannen eller Miljøverndepartementet er de som har vedtaksmyndighet i innsigelsessaker. Rett til å fremme innsigelse har en rekke statlige og fylkeskommunale organ. Eksempel på slike organ er fylkesmannen, fylkeskommunen, Forsvarsbygg, Avinor AS, Sametinget, Kystverket, Mattilsynet, osv. Det som ofte skjer er at statlige organ varsler innsigelse dersom deres forslag ikke blir imøtekommet av kommunen.

1. Innspill fra Sametinget 5. nov. 2012 vedrørende forhåndsundersøkelse av kulturminner innenfor planområdet til områdereguleringsplan for Gamnes

Sametinget opplyser at det er registrert et automatisk fredet samisk kulturminne innenfor Gamnes-området. Det er en gammetuft, ID 158949, som er lokalisert på eidet ute ved Ganeset.

For øvrig er det registrert et automatisk fredet kulturminne, ID 158956, som er et kulturminne fra eldre steinalder. Dette kulturminnet forvaltes av fylkeskommunen.

Rådmannens tilråding:

Innspillet fra Sametinget vedrørende resultatet av forhåndsundersøkelser tas til etterretning.

2. Innspill/resultat fra marinarkeologisk befaring

Befaring ble gjennomført 11. juli 2013. Undersøkelsene påviste ikke automatisk vernet kulturminner eller funn av kulturhistorisk interesse innenfor planområdet. Tromsø Museum har derfor ingen merknader til tiltaket som planlegges i sjøen.

Rådmannens tilråding:

Resultatet av Tromsø Museums marinarkeologiske befaring innenfor planområdet utenfor Gamnes tas til orientering.

3. Uttalelse fra Forsvarsbygg

Forsvarets område er i dag godkjent og båndlagt til militært formål i kommunen arealplan godkjent av kommunestyret i 2005.

Forsvarsbygg opplyser at det etter godkjenning fra Forsvarsdepartementet inngått innledende forhandlinger med private forslagsstillere som planlegger tiltak som delvis overlapper eller på annen måte påvirker forsvarets virksomhet. Konsekvenser av ulike tiltak

kan bli behov for flytting av deler av dagens virksomhet. Det samme gjelder dagens drikkevannskilde.

Forsvarsbygg har merknader knyttet til infrastruktur og rekkefølgekrav, vegforbindelser, friluftsliv, risiko og sårbarhet og bruk av eksisterende veg innenfor forsvarrets område som anleggsveg.

Forsvaret peker på eventuelt behovet for utforming av rekkefølgekrav og utbyggingsavtaler dersom det skal gjennomføres tiltak som har konsekvenser for forsvarrets øvingsmuligheter.

Rådmannens tilråding:

Forsvarsbygg uttalelse tas til orientering.

4. Høringsuttalelse fra Avinor AS

De restriksjoner som gjelder for Gamnes-området er knyttet til sirklingsflaten rundt flyplassen og trasé for utflyging ved motorbortfall.

- For å unngå operative begrensninger for fly må ingen planlagte tiltak bryte hinderflaten som ligger 130 m over havet.
- Ny atkomstveg til terminalen må også legges slik at kjøretøy og eventuell gatebelysning ikke bryter hinderflaten.
- Det må tas hensyn til ved belysning av terminalen at lyskildene ikke stråler oppover og i retning av innflygingssektorer. Det bør utarbeides belysningsplan som forelegges Avinor for godkjenning. Dette må tas inn i bestemmelsene til planen.
- Eventuell svevestøvproblemer under anleggsarbeidene kan gi driftsforstyrrelser ved lufthavna. Prosedyrer og avbøtende tiltak avklares mellom tiltakshaver og Avinor.

Avinor anbefaler at det gjøres en vurdering av behovet for stasjonering av los-helikopter. Vedlagt uttalelsen ligger kart med angivelse av koter for maksimal byggehøyde i rullebanens inn-, utflygings- og sirklingsflater.

Rådmannens merknader:

Kirkenes Lufthavn, Høybukthoen, er viktig for videre utvikling av Sør-Varanger kommune så vel som hele regionen. Rådmannen legger derfor til grunn at innspillene fra Avinor AS tas med i den videre planlegging.

Rådmannens tilråding:

Innspillene fra Avinor AS tas til følge.

5. Høringsuttalelse fra Kystverket

Kystverket har en del generelle merknader vedrørende kystverket, kystverkets interesser, ny havne- og farvannslov og generelle merknader til planforslaget.

Kystverket har følgende anbefalinger til hva som bør tas med:

- i. Skipstrafikk
  - Fartøystørrelse
  - Antall fartøy
- ii. Maritime forhold
  - Beskrivelse av farled
  - Inn- og utseiling
  - Ankringsområder, herunder behov
  - Meteorologiske forhold
  - Behov for tau- og slepebåt
  - Bølger og svell

- Manøvreringsareal
- Dybder
- Bruk av los

Rådmannens merknader:

Kommunen er i den heldige situasjon at det allerede foreligger en godkjent reguleringsplan av 29.10.2007 for Korsfjorden forbi Gamnes inklusiv ankringsplasser m.m. Dette er et godt utgangspunkt for den videre planlegging som skal skje i forbindelse med Norterminals etablering.

Rådmannens tilråding:

Innspillene fra Kystverket tas til etterretning.

6. Sametinget – Innspill til forslag til planprogram for kommunedelplan for Tømmernes

Sametinget foreslår følgende utredningsprogram for temaet reindrift, jfr. Pkt. 7.3 – Reindrift:

- Reindriftnæringens bruk av de berørte områdene skal beskrives
- Direkte og indirekte beitetape som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes. Det skal også gjøres en vurdering av beitetape hvor det tas hensyn til samlet virkning av inngrep, eksempelvis ved veianlegg, hyttefelt og lignende
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke det fastsatte reintallet for det berørte reinbeitedistriktet
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriften bruk av området gjennom barrierevirkning, skremsel/støy og økt ferdsel
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om vegetasjon, trekk- og flytteleier, bruksomfang mv. og eksisterende kunnskap, eventuelt supplert med befaringer. Reindriftnæringen og reindriftsforvaltningen skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et kunnskapsgrunnlag bestående av ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap

Sametinget fremmer følgende forslag til utredningstemaer for temaet samisk bosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske, jmfør (jf.) pkt. 7.8.1 og 7.8.3:

- Samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske i de berørte områdene skal beskrives
- Direkte og indirekte konsekvenser for utmarksbruk som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke sjølaksefisket i området
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen vil påvirke fjordbosettingen gjennom blant annet økt aktivitet i planområdet
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske, eventuelt supplert med befaringer. Berørte organisasjoner og privatpersoner skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et kunnskapsgrunnlag bestående av relevant

informasjon, ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap.

Sametinget fremmer at følgende punkter mht. kulturminner skal omfattes av konsekvensutredningen:

- Kjente automatisk fredede kulturminner, vedtaksfredete kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innenfor det berørte området skal og oversiktlig beskrives og vises på kart. Kulturminnene skal analyseres og verdien skal vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner skal beskrives og vises på kart.
- Direkte og indirekte konsekvenser av tiltakene for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes for både anleggs- og driftsfase.
- Kulturlandskapet skal beskrives
- Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med forekomster av kulturminner kan unngås ved plantilpasninger, herunder hensynssoner, avbøtende tiltak og miljøovervåking

Rådmannens tilråding:

Innspillene fra Sametinget tas til følge.

7. Innspill fra Finnmark fylkeskommune

Fylkeskommunen ønsker å påpeke at kravet om universell utforming og estetisk utforming skal ivaretas i planleggingen.

Til kulturminner:

Ved Pulkneset er det ei automatisk freda røys, et mulig gravsted, ID nr. 147727, Gamnes, automatisk fredet gammetuft, ID nr. 158949 og en eldre steinalderboplass, ID nr. 158956. Automatisk fredede kulturminner bør i konsekvensutredningen omfatte følgende

- Kjente automatisk freda kulturminner, vedtaksfreda kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innafor det berørte området skal klart og oversiktlig beskrives og vises på kart. Kulturminnene skal analyseres og verdien vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk freda kulturminner skal beskrives og vises på kart.
- Direkte og indirekte konsekvenser av planlagte tiltak for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes både for anleggs og driftsfase.
- Kulturlandskap skal beskrives
- Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med kulturminner kan unngås gjennom plantilpasninger, herunder hensynssoner, avbøtende tiltak og miljøovervåking.

Prinsippene om universell utforming må kunne gjenfinnes i planprogrammet.

Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at avgrensningen av planområdet er større enn det som ligger til grunn for de kulturminneregistreringene som ble gjennomført i 2012. Dette gjelder området mellom Gamnes og Leirpollen.

Rådmannens merknader:

Klarlegging av området mellom Gamnes og Leirpollen som vil være aktuelt å ta i bruk til vei fra Leirpollen til Gamnes, vil skje i forbindelse med fremmelse av forslag til veisystem i kommunedelplanen for Tømmernes. Kulturminneregistreringer vil bli bestilt ut fra denne klarlegging.

*Rådmannens tilråding:
Innspillene fra Finnmark fylkeskommune tas til følge.*

8. Innspill fra Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE)

NVE peker på at det må gjøres en konkret vurdering av byggeavstand mot vassdrag blant annet pga. at elveosser og randsoner langs vassdrag er blant de mest artsrike og bevaringsverdige med hensyn til landskapsøkologi og biologisk mangfold. NVE ber om at selskapets retningslinjer, NVEs retningslinjer 2/2011 – *Flaum- og skredfare i arealplaner*, blir benyttet i forbindelse med utarbeidelse av konsekvensutredning og ROS-analyse.

*Rådmannens tilråding:
NVEs innspill vedrørende byggeavstand til vassdrag og ROS-analyse tas til følge.*

9. Høringsuttalelse fra Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet uttaler at det ikke er gjort registreringer av gyteområder og fiskeplasser innenfor eller i umiddelbar nærhet til planområdet. Likevel er det vesentlig at de igangsatte utredninger knyttet til fiskeri og havbruk blir gjennomført og at utredningene bør inkludere gyteområder og fiskeplasser.

*Rådmannens merknader:
Den igangsatte undersøkelsen i fjordsystemet i Sør-Varanger knyttet til anadrome laksefisker omfatter også registreringer av gyteområder og fiskeplasser.*

*Rådmannens tilråding:
Høringsuttalelsen fra fiskeridirektoratet tas til etterretning*

10. Uttalelse fra Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik

Reinbeitedistriktet peker på at planprogrammet omfatter en del av distrikt 5A som er et helårsdistrikt. Videre påpeker distriktet at

- Reinen benytter fjordsystemet som dette tiltaket berører til næringstilgang samt fjorden krysses av rein under flytting. Det er derfor viktig at utredningen tar høyde for den innvirkning tiltaket kan ha på nærområdet, men også på områdene hvor rein kommer i kontakt med sjøen/strandsonen.
- Reinbeitedistriktet forutsetter at utbyggingsaktørene/tiltakshaverne dekker de kostnader som distriktet måtte ha som følge av prosessen samt dekke kostnadene til nødvendig bistand i prosessen for distriktet. Reinbeitedistriktet anser det nødvendig å lage en samarbeidsavtale mellom aktørene som regulerer hvordan de videre prosesser skal forgå.

*Rådmannens merknader:
Rådmannen vil også vise til uttalelsene fra Sametinget og Reindrifftsforvaltningen samt behandlingen av disse innspill.*

Rådmannens tilråding:

- *Reinbeitedistrikt 5A/C Pasviks merknader vedrørende konsekvensutredning av planlagte tiltaks følger for nærområdet, reinens næringstilgang og mulighet for kryssing av fjorden tas til følge.*

- *Distriktets uttalelse om nødvendigheten av å lage en samarbeidsavtale mellom aktørene samt dekning av de kostnader som distriktet måtte ha som følge av prosessen er å anse som privatrettslige avtaler som i tilfelle må inngås mellom partene. Merknaden tas til orientering.*

11. Merknad fra Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark

Reindriftsforvaltningen gjengir deler av merknadene fra reinbeitedistriktene 5A/C og 4/5B. Reindriftsforvaltningen uttaler at en utbygging slik det er skissert i kommunedelplanen vil føre til store konsekvenser for reindriften i området. Området vest for E6 er et viktig og attraktivt sommerbeite for distrikt 5A. Området blir også benyttet som vinterbeite.

Reindriftsforvaltningen viser til at det i kommunedelplanen er vist at fremtidig havne- og industriutbygging er lokalisert på nord og sørsiden av Tømmernes. Det er ikke skissert noen alternative plasseringer eller mulighet for samlokalisering av disse anleggene.

Reindriftsforvaltningen krever at det også konsekvensutredes hvilke konsekvenser det har på reindriften at kommunen foreslår en større utbygging og samlokalisering i Leirpollen og Jakobsnes i henhold til kommuneplanen. Dette vil føre til mindre konsekvenser for reindriften på Tømmernes.

Rådmannens merknader:

Rådmannen vil bemerke at det ikke er fremmet forslag til kommunedelplan for Tømmernes, men et forslag til planprogram. Planlegging med konsekvensutredning er nettopp ment å belyse de forhold som reindriftsforvaltningen påpeker. Det er derfor i kommunens interesser at planprogrammet søker å belyse de forhold som forventes å ha vesentlig virkning.

Kommunens tre åpne møter om temaet og utlegging av forslag til planprogram til offentlig høring er nettopp ment å rette søkelyset mot aktuelle vesentlige virkninger av ulike tiltak.

Rådmannens tilråding:

Reindriftsforvaltningens merknad/krav om å konsekvensutrede følgene av en samlokalisering av ny havne- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes tas til følge.

Øvrige merknader tas til etterretning.

12. Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesmannen uttaler at planprogrammet er oversiktlig og tilfredsstillende de krav som er satt i plan- og bygningslovens kapittel 4 – Generelle utredningskrav.

Andre merknader:

- Til kap. 5.1 – Naturmiljø på land. Fylkesmannen ber om at *Veileder – Naturmangfoldloven kap. II Alminnelige bestemmelser om berekraftig bruk – en praktisk innføring* (T-1514) legges til grunn for arbeidet med reguleringsplanen. Det betyr at det må redegjøres for hvilke virkninger planen kan få på prioriterte arter for regionalt og nasjonalt viktige naturtyper og prioriterte arter.
- Til kap. 5.3 – Landskaps- og terrengforming: Landskapsbildet må visualiseres fra representative områder.
- Støy (punkt 5.6) forutsettes utredet i henhold til *Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442/2012*.
- Til kap 5.7 – Utslipp til sjø: Fylkesmannen uttaler at det også må utredes konsekvenser av akutte driftsutslipp.
- Til kap. 7.10 – Risiko og sårbarhetsanalyse -bør følgende belyses:

- Kommunens ansvar i sjøområdene i henhold til havne- og farvannsloven inkl. isforhold
- Fremtidige farer knyttet til klimaendringer, f.eks. endring i havnivå, stormflo, osv.
- Fremtidige farer knyttet til økt skipstrafikk
- Miljørisiko og behovet for oljevernberedskap
- Luftfart – forholdene for drift og innflyging
- Til kap. 5.8 – Forurensing til grunn og vann skal utredes på et nivå som tilfredsstillende Miljødirektoratets (Mdir) krav i forhold til behandlinga av søknad om utslipp. Det må også gjøres en vurdering av hvilke vannforekomster som kan bli påvirket, vurdering i henhold til vannforskriftens vedlegg V, *klassifisering og overvåking*.
Følgende tre momene
  - Hvilke praktisk gjennomførbare tiltak som kan settes inn for å begrense miljøforringelsen
  - Forholdet mellom samfunnsnyttene av tiltaket og tapet av miljøkvalitet
  - Hvorvidt hensikten med tiltaket kan oppnås med andre midler som er miljømessig vesentlig bedre, og i så fall må dokumenteres at disse ikke er teknisk gjennomførbare, eller medfører uforholdsmessig store kostnader, vurdert opp mot miljøgevinsten.
- Støy (punkt 5.6) forutsettes utredet henhold til *Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442/2012*.
- Hensynet til barn og unge utredes og ivaretas i planarbeidet
- Inngrepsfrie naturområder i Norge – INON. Fylkesmannen tilrår at det utarbeides to kart, ett som viser omfanget av inngrepsfritt areal i dag og ett kart som viser forventet situasjon etter utbygging.
- Utslipp til jord og vann må vurderes i forbindelse med søknad om utslippstillatelse etter vannforskriften og forurensningsloven
- Konsekvensene for planarbeidet for strandsoneverdiene må utredes. Det samme gjelder dersom det er aktuelt å fravike byggeforbudet i 100-metersbeltet. I sistnevnte tilfelle må byggegrense mot sjø angis.
- Fylkesmannens krever at følgende tas inn som et rekkefølgekrav i reguleringsplanens bestemmelse:
  - *Før det settes i gang bygge- eller gravearbeider på området, må det vurderes om grunnen kan være forurenset. Ved mistanke om forurensning må det utføres nødvendige undersøkelser for å få kartlagt omfanget og betydningen av eventuell forurensning i grunnen, jf. Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.*
- Miljørisiko og oljevernberedskap utredes som egne tema i konsekvensutredningen. Om omlasting av russiske oljeprodukter i norske farvann innebærer en overføring av miljørisiko fra Russland til Norge, er det kommunens oppgave som ansvarlig myndighet å vurdere.

Rådmannens tilråding:

- *Fylkesmannens krav om å ta inn i reguleringsplanens planbestemmelser et rekkefølgekrav vedrørende vurdering av om grunnen kan være forurenset, tas til følge*
- *Øvrige merknader tas til etterretning.*

13. Statens vegvesen – merknader til oppstartvarsel

Statens vegvesen (SVV) anser kommunedelplanen for Tømmernes å være områdereguleringene overordnet. SVV har derfor i liten grad vurdert planprogrammene for de tre områdereguleringene.

- Joint Barents Transport Plan er nå fremmet og SVV vil komme tilbake til denne plan nå når planforslaget foreligger.
- SVV uttaler at det ikke er plass til petroleumsrelatert havne- og industriutbygging i Kirkenes, og denne utbygging kan også komme i konflikt med sentrums- og boligfunksjoner i byen. Det er derfor ønskelig å tilrettelegge for slike aktiviteter på Tømmernes. SVV er enig i denne vurdering og er positiv til kommunens ønske om å fremme en kommunedelplan for Tømmernes. Det presiseres at dette ikke innebærer en aksept for en ny E6-forbindelse.
- SVV vil videre presisere at en eventuell stamnettforbindelse til Leirpollen er avhengig av at Leirpollen får status som stamnetterminal. Kostnadene til og finansieringen av en eventuell ny E6 må utredes uavhengig av kommunedelplanen.
- SVV savner en nærmere vurdering av Leirpollen som stamnetterminal og mener dette bør være et eget utredningstema.
- SVV uttaler at også dagens E6 (nullalternativ) må utredes sammenholdt med alternativene på begge sider av Langfjorden og med bru over Langfjorden ved KILA. Dimensjoneringsklasse S2 tilrådes lagt til grunn for planleggingen.
- SVV er i tvil om det er mulig å utrede de samfunnsmessige konsekvensene, både som prissatte og ikke-prissatte konsekvenser, på en så nøyaktig måte at det vil kunne tjene som beslutningsgrunnlag for kommunedelplanen. Arbeidet blir i tilfelle svært omfattende.

Rådmannens merknader:

Statens vegvesen (SVV) har gitt sin uttalelse i hovedsak til kommunedelplanen for Tømmernes. Rådmannen har derfor saksbehandlet denne uttalelsen også til planprogrammet for den enkelte områderegulering fordi uttalelsen gir føringer også for disse planene.

Rådmannens tilråding.

Merknadene fra Statens vegvesen (SVV) med hensyn til Leirpollen som stamnetterminal, vegløsninger i denne forbindelse og utredning av de samfunnsmessige konsekvenser tas til følge.

Merknaden vedrørende Joint Barents Transport Plan tas til orientering.

14. Høringsuttalelse fra Reinbeitedistrikt 4/5B- Skogerøya-Spurvneset

Som saksopplysning opplyser reinbeitedistriktet at området som er omfattet av denne høring – Pulkneset og Tømmerneset, tilhører i henhold til gjeldende distriktsinndeling/reinbeiteforordning, reinbeitedistrikt 4 og 5b, og er vårt vinterbeiteområde.

Til orientering uttaler reinbeitedistriktet at reinbeitedistriktene har navn etter sommerbeitedistriktet. Området som denne høringen omfatter, ligger innenfor det som i distriktsinndelingen heter 5A. Vinterbeiteområdene våre heter «Sør-Varanger vinterbeite 5C» og dette området er fordelt mellom oss og reinbeitedistrikt 5A Pasvik. De bruker også 5A området, men kun om sommeren i barmarkstiden. Pasvik har begynt å bruke vinterbeitedistrikts-benevnelsen i omtale av sitt distrikt slik: 5A/5C Pasvik. Dette til orientering for å forklare denne inkonsekvente navnebruken.

Reinbeitedistriktet ønsker at det tas initiativ til at det gjøres en helhetlig vurdering av virkningen av den samlede utbygging og all endring i bruk av dette utmarksområdet. Dette

innebærer en reindriftsfaglig analyse og utredning av følgene av at rein fra Pasvik ikke kan beite i området om sommeren og rein fra distrikt 4/5B ikke kan beite i området på vinteren. Reinbeitedistriktet ønsker en tett, god og faglig dialog med planmyndigheter, utbyggere og andre berørte under planprosessen. Distriktet mener det vil kunne bidra med gode løsninger og forslag til alternative løsninger underveis når det er påkrevd.

Rådmannens merknader:

Det vises til merknadene fra Sametinget, Reindriftsforvaltningen og Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik samt rådmannens uttalelse og tilråding i denne forbindelse.

Rådmannens tilråding:

- *Reinbeitedistrikt 4/5B sine ønsker om at det tas initiativ til en helhetlig, reindriftsfaglig analyse av virkningen av den samlede utbygging og endret av bruk av utmarka tas til følge.*
- *Reinbeitedistrikt 4/5Bs ønsker om en tett, god og faglig dialog underveis i planprosessen tas til orientering.*

15. Uttalelse fra Øst-Finnmark Kystfiskarlag

Kystfiskarlaget har i brev av 7. feb. 2103 som ble sendt til Fiskeridirektoratet, Finnmarkseiendom og Sør-Varanger kommune gitt en uttalelse som omhandler bruk av sjøarealene i Sør-Varanger. Selv om laget ikke har gitt en uttalelse til planprogrammet som har vært lagt ute til offentlig ettersyn fra juni 2013, velger rådmannen å ta denne uttalelsen med i merknadsbehandlingen til planprogrammet.

Laget hevder at en omlastningshavn for olje vil gjøre det umulig å kombinere denne aktiviteten med faststående bruk. Det hevdes videre at Korsfjorden og Bøkfjorden er tapt som fiskefelt dersom planene realiseres.

Fiskarlaget ber om følgende:

- a. Øst-Finnmark Kystfiskarlag ber om at Finnmarkseiendommen, Sør-Varanger kommune og Fiskeridirektoratet gir pålitelig svar på hvordan fiskerne blir berørt av planene om oljeomlasting på Korsfjorden.
- b. Fiskerne har brukt sjøarealene i generasjoner. Vi ber om at Finnmarkseiendommen sørger for at de historiske rettighetene til kyst- og fjordfiskerne blir kartlagt, om fiskerne fortsatt vil ha rett til å utøve sin virksomhet eller kan ha adgang til fiskeressursene som befinner seg på Kors- og Bøkfjorden dersom planene blir gjennomført.
- c. Øst-Finnmark Kystfiskarlag mener det foreløpig ikke finnes lovgivning som kan tilsidesette førsteretten fiskerne har til sine fangstfelt. Om det mot for modning likevel skulle være slik at kyst- og fjordfiskerne mister sin rett til de aktuelle sjøarealene ber vi FEFO klargjøre lovgrunnlaget som er brukt til å endre fiskernes rettigheter. Rettighetsspørsmålet bør etter vår mening forelegges Finnmarkskommisjonen for nærmere avklaring, herunder eventuelle erstatningsordninger dersom fiskerne fratras sine hevdvunne rettigheter til de angjeldende sjøarealer.
- d. Bi ber om at Fiskeridirektoratet sørger for at de fiskeribiologiske forholdene på Bøkfjorden og Korsfjorden blir kartlagt på en forsvarlig måte der det også gis en vurdering av hva fiskeressursene kan utsettes for dersom planene blir realisert.

Fiskarlaget ber om inn til foranstående punkter er utredet og avklart at utbygger av oljeomlastingsanlegget orienteres om at planene på nåværende tidspunkt ikke kan iverksettes.

Rådmannens merknader:

Sydvaranger Gruve AS har tatt initiativet sammen med Sør-Varanger kommune til å få gjennomført et studium i fjordsystemet i Sør-Varanger med hensyn til

Del 1: Anadrome laksefiskers vandringsmønster i fjordsystemet knyttet til Nasjonal Laksefjord i Sør-Varanger

Del 2: Oppvekst- og gyteområder for de mest aktuelle, viktige fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem

Del 3: De mest aktuelle, viktige marine fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem – Dyreplankton.

Programmet er bygd opp slik at vi foretar en kunnskapsinnhenting i løpet av to år og korrigerer undersøkelsene etter resultatet hvert år. Det er videre tatt med i planprogrammene for Sydvaranger Gruve AS og Norterminal AS at det skal utarbeides miljøovervåknings- og miljøoppfølgingsprogram for årene som kommer basert på kunnskapsinnhenting som det er redegjort for foran.

Rådmannens tilråding:

Kommunestyret viser til at Øst-Finnmark Kystfiskerlags anmodning, pkt. 1 og 4, allerede er imøtekommet og dermed tatt til følge i og med de undersøkelser som er igangsatt i fjordsystemet i Sør-Varanger fra våren 2013.

Anmodningens pkt. 2 og 3 er rettet til Finnmarkseiendommen og oversendt selskapet.

16. Forsvarsbygg – Varsel om innsigelse

Forsvarsbygg varsler i brev av 1. nov. 2013 til Sør-Varanger kommune innsigelse på generelt grunnlag mot nye veitraséer mellom E6, Leirpollen og Gamnes dersom disse skulle vise seg å komme i konflikt med skytefeltgenser og tilhørende fare- og sikkerhetssoner for Høybuktnoen skytefelt. De øvrige tiltakshavere er orientert om brevet av Sør-Varanger kommune.

Rådmannens merknader:

Denne innsigelsen er kommet etter merknadsfristens utløp, men rådmannen anser den så alvorlig med hensyn til kommunestyrets endelige valg av planområde, planprogram og fremdrift at den fremmes sammen med øvrige uttalelser til planprogrammet.

Rådmannen vil vise til gjeldende kommuneplan vedtatt 2005 som viser næringsareal for områdene KILA og Leirpollen samt veiforbindelse fra E6 via KILA og ut til Leirpollen. Denne arealdisponering gjelder og den kan forsvaret heller ikke reise innsigelse imot i henhold til plan- og bygningslovens § 5-5 – Begrensning i adgangen til å fremme innsigelse. Imidlertid vil Forsvaret under gitt forutsetninger kunne fremme innsigelse på arealbruk ut over det godkjente arealbruk under forutsetning av at dette kommer i konflikt med den virksomhet som forsvaret i dag driver innenfor forsvarets båndlagte område.

Konsekvensene av denne innsigelse vil rådmannen komme tilbake til under kap. Alternative løsninger.

Rådmannens tilråding:

Kommunestyret tar forsvarsbyggs varslede innsigelse til etterretning.

Oppsummering av rådmannens tilråding:

Merknad fra/vedrørende	Tilråding
1 Sametinget	Innspillet fra Sametinget vedrørende resultatet av

		<i>forhåndsundersøkelser tas til etterretning.</i>
2	Tromsø Museum	<i>Resultatet av Tromsø Museums marinarkeologiske befaringsplan innenfor planområdet utenfor Gamnes tas til orientering.</i>
3	Forsvarsbygg	<i>Forsvarsbyggs uttalelse tas til orientering.</i>
4	Avinor AS	<i>Innspill fra Avinor AS tas til følge.</i>
5	Kystverket	<i>Merknad fra Kystverket tas til etterretning</i>
6	Sametinget	<i>Innspillene fra Sametinget tas til følge.</i>
7	Finnmark fylkeskommune	<i>Innspillene fra Finnmark fylkeskommune tas til følge.</i>
8	NVE	<i>NVEs innspill vedrørende byggeavstand til vassdrag og ROS-analyse tas til følge.</i>
9	Fiskeridirektoratet	<i>Høringsuttalelsen fra fiskeridirektoratet tas til etterretning</i>
10	Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reinbeitedistrikt 5A/C Pasviks merknader vedrørende konsekvensutredning av planlagte tiltaks følger for nærområdet, reinens næringstilgang og mulighet for kryssing av fjorden tas til følge.</i> • <i>Distriktets uttalelse om nødvendigheten av å lage en samarbeidsavtale mellom aktørene samt dekning av de kostnader som distriktet måtte ha som følge av prosessen er å anse som privatrettslige avtaler som i tilfelle må inngås mellom partene. Merknaden tas til orientering.</i>
11	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	<i>Reindriftsforvaltningens merknad/krav om å konsekvensutrede følgene av en samlokalisering av ny havne- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes tas til følge. Øvrige merknader tas til etterretning.</i>
12	Fylkesmannen	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Fylkesmannens krav om å ta inn i reguleringsplanens planbestemmelser et rekkefølgekrav vedrørende vurdering av om grunnen kan være forurenset, tas til følge</i> ○ <i>Øvrige merknader tas til etterretning.</i>
13	Statens vegvesen	<i>Merknadene fra Statens vegvesen (SVV) med hensyn til Leirpollen som stamnetterminal, vegløsninger i denne forbindelse og utredning av de samfunnsmessige konsekvenser tas til følge. Merknaden vedrørende Joint Barents Transport Plan tas til orientering.</i>
14	Reinbeitedistrikt 4/5B – Skogerøya-Spurvneset	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reinbeitedistrikt 4/5B sin ønsker om at det tas initiativ til en helhetlig, reindriftsfaglig analyse av virkningen av den samlede utbygging og endret av bruk av utmarka tas til følge.</i> • <i>Reinbeitedistrikt 4/5Bs ønsker om en tett, god og faglig dialog underveis i planprosessen tas til orientering.</i>

15	Øst-Finnmark Kystfiskarlag	<i>Kommunestyret viser til at Øst-Finnmark Kystfiskarlags anmodning, pkt. 1 og 4, allerede er imøtekommet og dermed tatt til følge i og med de undersøkelser som er igangsatt i fjordsystemet i Sør-Varanger fra våren 2013. Anmodningens pkt. 2 og 3 er rettet til Finnmarkseiendommen og oversendt selskapet.</i>
16	Forsvarsbygg	Kommunestyret tar forsvarsbyggs varslede innsigelse til etterretning.

Alternative løsninger:

På bakgrunn av resultatet av dialogkonferansen, høringsuttalelsene og Forsvarsbyggs varslede innsigelse på generelt grunnlag mener vi følgende alternative utnyttelser av Gamnes-området kan være aktuelle:

Alternative løsninger mht. avgrensing av planområdet		Merknader
Alt.0	<p>Uendret bruk – Bruken av Tømmernes beholdes i hovedsak uendret i forhold til dagens bruk. Gjeldende kommuneplan danner grunnlaget for utnyttelse av området</p>	<p><i>Grunnlag: Godkjent kommuneplan 2005</i></p> <p><i>Resultatet fra dialogkonferansens alt. A – konservativ tilnærming – legges til grunn for utvikling av området.</i></p> <p><i>Landbruks-, natur-, friluft-, reindrifts-, turisme- og miljøinteresser legges til grunn for utnyttelse av området.</i></p> <p><i>Innsigelsen fra forsvaret er også grunnlaget for dette alternativ</i></p> <p><i>Norterminals etablering vil høyst sannsynlig ikke kunne gjennomføres ettersom tiden som går med til å finne ny lokalisering, dersom det i det hele tatt er mulig, vil ikke være tilfredsstillende for de kunder som er aktuelle for Norterminal.</i></p>
Alt.1	<p>Begrenset utbygging – Prinsippene bak gjeldende kommuneplan legges til grunn. Det tolkes dit hen at etableringen av virksomheten til Norterminal AS bør lokaliseres til nordøstre del av Tømmernes i området Leirpollen.</p>	<p><i>Ut fra</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• Resultatet fra dialogkonferanse, tilnærmet alt. A- konservativ tilnærming</i> <i>• Innsigelse fra forsvaret</i> <i>• Uttalelse fra Sametinget</i> <i>• Uttalelse fra reindriftsforvaltningen</i> <i>• Uttalelse fra de to reinbeitedistrikt</i> <p><i>så bør virksomheten til Norterminal AS lokaliseres til området Leirpollen i henhold til intensjonene bak eksisterende kommuneplan.</i></p> <p><i>Med dette alternativ vil Norterminals etablering høyst sannsynlig ikke kunne gjennomføres</i></p>

		<i>ettersom tiden som går med til å finne ny lokalisering ikke vil være tilfredsstillende for de kunder som er aktuelle for Norterminal.</i>
Alt.2	Samspill/omforent utvikling/tenk helhet – Prinsippene bak gjeldende kommuneplan beholdes i hovedsak som i dag. Norterminal AS etableres som omsøkt ved Gamnes.	<i>Alternativet søker å legge til grunn alt. B – Samspill/omforent utvikling/tenk helhet - fra dialogkonferansen. Forsvarsbyggs varsel om innsigelse legges til grunn slik at forswarets bruk av det båndlagte område blir som i dag. Sametingets, reindrifftsforvaltningens og reinbeitedistriktenes uttalelser vurderes på denne bakgrunn for en god del å bli imøtekommet.</i>

Rådmannens tilrådning:

Alternativ 2 – Samspill/omforent utvikling/tenke helhet – legges til grunn for den videre planlegging på Tømmernes. Dette innebærer at Norterminal AS sin etablering på Gamneset kan gjennomføres som planlagt.

Etter rådmannens vurdering er planprogrammet utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 og forskrift om konsekvensutredning § 6.

Planprogrammet redegjør for formålet med planarbeidet på en tilfredsstillende måte. De problemstillinger som stilles i planprogrammet anses av rådmannen som dekkende med tanke på å utrede konsekvenser for miljø og samfunn. Planprogrammet legger til rette for at relevante og realistiske alternativ kan vurderes.

Rådmannen anser at opplegg for medvirkning er tilstrekkelig beskrevet.

Rådmannen finner at innkomne høringsuttalelser er vurdert og ivaretatt i planprogrammet. Det er rådmannens vurdering at Planprogram for Norterminal fastsettes etter plan og bygningslovens, samt forskrift om konsekvensutredningers bestemmelser. Før planprogrammet kan fastsettes i Kommunestyret skal det legges fram for Miljøverndepartementet for uttalelse

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Planarbeidet er i tråd med kommunedelplanen for Tømmerneset.

Planlegging med konsekvensutredning er ment å belyse de forhold som forventes å ha vesentlig virkning. Planprogrammet er ment å få fram alternativ bruk av arealene og at det så skal utredes konsekvensene av denne alternative bruken. Utgangspunkt er dagens bruk av arealene i henhold til godkjente planer. Rådmannen vil ut i fra dette ikke gjøre vurderinger etter satsningsområdene under i denne fasen av planarbeidet.

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

1. Kommunestyret vedtar å legge til grunn rådmannens tilrådning med hensyn til behandling av de innkomne merknader og høringsuttalelser.
2. I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, 3. ledd, samt forskrift om konsekvensutredninger § 7 fastsetter kommunestyret *Planprogram for områderegulering med konsekvensutredning for Norterminal AS på Gamnes*, planID 2013010, datert 09.11.13.
3. Før planprogrammet fremmes for kommunestyret for endelig behandling, oversendes det Miljøverndepartementet for uttalelse i henhold til forskrift om konsekvensutredninger § 8.

Begrunnelse:

Kommunestyret finner at planprogrammet tar opp de problemstillinger som knytter seg til tidligere vedtak i kommunestyret og som har relevans for saken. De innkomne høringsuttalelser og innspill ansees som tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jamfør rådmannens vurderinger.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Planprogram

Områderegulering for Norterminal AS Gamnes, Sør-Varanger kommune

Rev 1/ 9. november 2013 på bakgrunn av høringsuttalelser

Planens ID:	2013010	
Saksnr i WebSak:	13/1537	
1.gangs behandling i planutvalget:	26.06.2013	UFPS sak 043/13
Varsel, Forslag til planprogram utlagt til offentlig ettersyn:	27.06.2013-27.08.2013	
Dato for siste revisjon:	09.11.2013	
Forelegging av program:		
2.gangs behandling i planutvalget:		
Fastsatt planprogram i kommunestyret:		

Innhold

INNHold	2
1 FORMÅL OG BAKGRUNN	4
1.1 Formål	4
1.2 Bakgrunn	4
1.3 Planområde	5
2 FORELIGGENDE PLANER OG ALTERNATIVER FOR OMRÅDET	6
2.1 Terminalområdet som planlegges	6
2.2 Atkomstalternativer	8
3 BESKRIVELSE AV DAGENS SITUASJON	10
3.1 Beliggenhet og størrelse	10
3.2 Eiendomsforhold	11
3.3 Topografi og landskap	11
3.4 Arealbruk og bebyggelse	12
3.5 Kulturminner og -kulturmiljø	12
3.6 Naturmiljø og friluftsliv	13
3.7 Reindrift.....	13
3.8 Trafikale forhold	14
3.9 Teknisk infrastruktur	14
4 OVERORDNEDE RETNINGSLINJER OG PLANER	15
4.1 Nasjonale mål og retningslinjer	15
4.2 Regionale retningslinjer og planer	15
4.3 Kommuneplan for Sør-Varanger 2004-2016.....	16
4.4 Kommunedelplaner.....	17
4.4.1 Kommunedelplan for kystsonen Sør-Varanger kommune 2004-2016	17
4.5 Reguleringsplaner	17
4.6 Pågående planarbeid	18
4.6.1 Kommunedelplan for Tømmerneset, infrastruktur til fremtidig havne- og industriutbygging ..	18
4.6.2 Ny innfartsvei til Kirkenes	18
5 VESENTLIGE PROBLEMSTILLINGER OG UTREDNINGSOPPGAVER	19
5.1 Naturmiljø på land	19
Definisjon av tema	19
5.2 Naturmiljø i sjø	20
5.3 Landskaps- og terrengforming	21

5.4	Kulturminnevern/arkeologi.....	22
5.5	Marin arkeologi	23
5.6	Støy.....	23
5.7	Utslipp til sjø.....	23
5.8	Forurensning til grunn og vann	24
5.9	Friluftsliv/rekreasjon	24
5.10	Samiske interesser	25
5.11	Vei og trafikk	26
5.12	Teknisk infrastruktur	26
5.13	Folkehelse og barn og unges oppvekstmiljø	27
5.14	Samfunnsmessige konsekvenser, inkludert næringsliv	27
5.15	Risiko og sårbarhet.....	27
5.16	Miljøovervåking og miljøoppfølging.....	29
5.17	Forholdet til overordnede retningslinjer og planer	29
5.18	Forholdet til Kirkenes lufthavn.....	29
6	PLANPROSESSEN	31
6.1	Planprosess	31
6.2	Flere parallelle planprosesser	32
6.3	Medvirkning	32
6.4	Tidsplan for planprosessen	33
KILDER	35	

1 Formål og bakgrunn

1.1 Formål

Planprosess og valg av plantype

Norterminal AS planlegger å etablere en omlastningsterminal for råolje og naturgass (LNG) på Gamnes i Sør-Varanger kommune. Terminalen vil ligge til Korsfjorden.

Det er den formelle planlegging for områdeplan med konsekvensutredning etter Plan- og bygningsloven (PBL) som igangsettes med dette planprogrammet. Planen fremmes gjennom et samarbeid mellom Sør-Varanger kommune og Norterminal AS.

Planprogrammet skal redegjøre for formålet med planarbeidet, vesentlige problemstillinger, hvilke alternativer som vil bli utredet, behovet for utredninger og hvordan planprosessen skal gjennomføres, spesielt medvirkningsdelen.

Etter at planprogrammet har ligget ute til offentlig høring er alle innkomne bemerkninger/høringsuttalelser vurdert, og forslag til endringer er blitt innarbeidet før endelig planprogram skal fastsettes av kommunestyret.

Fastsatt planprogram vil danne grunnlag for det videre arbeidet med områdereguleringen.

1.2 Bakgrunn

Utviklingen av oljevirkosomheten i Barentshavet og åpning av nye seilingsleder i nord, gjør Finnmark til et strategisk egnet sted for mellomlagring av olje og gass. En terminal på land i Finnmark vil gi bedre transportløsninger og gjøre omlasting av olje og gass mer sikkert. Bygging av en olje- og gassterminal vil føre til at den regionale kapasiteten innen oljevern blir styrket. Byggeperioden og driften av anlegget vil skape mange nye arbeidsplasser i området.

I dag går seilingsledene fra russiske oljefelt sørover langs norskekysten til terminaler i Europa, som for eksempel Rotterdam. Noen laster går direkte til Nord-Amerikas østkyst. En terminal for omlasting av råolje i Finnmark og nye seilingsleder til markedene vil åpne for mer kostnadseffektiv transport ved å kunne bruke store skip i videretransporten til markedene i Nord-Amerika og Asia. I tillegg reduseres transporttiden når skipene ikke må ta omveien via terminaler sør i Europa, men kan sette kurs direkte mot markedene.

Norterminal planlegges for å kunne ta imot skip opp til 300 000 dødvekttonn (dwt). Terminalen vil få en kapasitet på i størrelsesorden 700.000 m³ for råolje i kaverner og tanker, og vil trolig ta imot mellom 150 og 300 skip i løpet av et år. Terminalens løsninger vil redusere risikoen til så lav som praktisk mulig for utslipp og andre miljøskader. I dag omlastes olje fra Russland ved å pumpe olje fra skip til skip mens fartøyene ligger i fjordsystemet i Finnmark. Løsningen med en landterminal vil redusere risikoen ved omlasting betydelig. Terminalen vil ha kapasitet med taubåter og utstyr for oljevern, som vil være tilgjengelig for hele regionen.

Ved en eventuell byggeperiode vil de økonomiske ringvirkningene være betydelige for området rundt terminalen. Under driften kan fra 60 til 110 personer få sin faste arbeidsplass ved Norterminal.

Fra pressemelding fra Norterminal 15. januar 2013:

Norterminal AS vurderer å bygge en olje-, petroleum- eller gassterminal for den fremtidige økende produksjonen fra Barentshavet og Arktiske strøk. Norterminals visjon er å etablere en regional omlastnings- og lagringsterminal med de høyeste internasjonale standarder som gjør det mulig å eksportere direkte til verdensmarkedene med store skip, på en effektiv og miljøvennlig måte. Infrastrukturen på terminalen vil gi en langsiktig løsning, som vil erstatte dagens midlertidige logistikk. Norterminal antar at investeringene i terminalen vil være NOK 2-4 milliarder og skal være ferdigstilt i 2016 – 2017. Prosjektet vil skape et mangfold av nye arbeidsplasser, og vil ha positive ringvirkninger i Finnmark.

I Sør-Varanger kommunestyre 27.2.2013 (sak 12/2638) ble «Strategi for fremtidig havneutbygging på Tømmerneset» lagt frem. Saken omhandler behov for fremtidig næringsutvikling på Tømmerneset, og forslag til kommunal strategi for vegløsninger i området. Leirpollen ble av kommunestyret pekt ut som stamnetthavn.

1.3 Planområde

Planområdet er i utgangspunktet definert slik at vi med stor sikkerhet vil kunne føre frem nødvendig infrastruktur til terminalområdet på Gamnes uten å måtte starte planarbeidet på nytt. Etter at planprogram har vært lagt ut til offentlig ettersyn og merknader til planprogrammet er kommet inn, samt aktuelle veigløsninger frem til Gamnes er vurdert, vil det være aktuelt å stramme inn planområdet i betydelig grad.

Grensene for planområdet er lagt slik at de ikke berører sikkerhetssonene til skytefeltene som forsvaret har på Høybuktknoen. Dog går planområdet i nord noe inn på området som forsvaret fester av Fefo. Det endelige forslag til områderegeringsplan vil sannsynligvis i liten grad berøre forsvarets eiendom.

Figur 1-1. Avgrensing av planområdet

2 Foreliggende planer og alternativer for området

2.1 Terminalområdet som planlegges

De foreliggende skisser og illustrasjoner av anlegget som tenkes bygget ut på Gamneset er laget i forbindelse med tidlige mulighetsstudier. Det pågår et kontinuerlig arbeid med å planlegge terminalen, samtidig som man vurderer de muligheter beliggenheten gir. Illustrasjonene er derfor ikke endelige, men må sees på som illustrasjoner for denne tidlige fasen som planleggingen er inne i.

Det er sannsynlig at anlegget bygges i to faser. Figur 2-1 under viser en foreløpig avgrensning av tiltaksområdet for selve terminalen, samt grenser for utbyggingen for fasene.

Figur 2-1. Oversikt over planlagt utbyggingsområde for fase 1 og 2

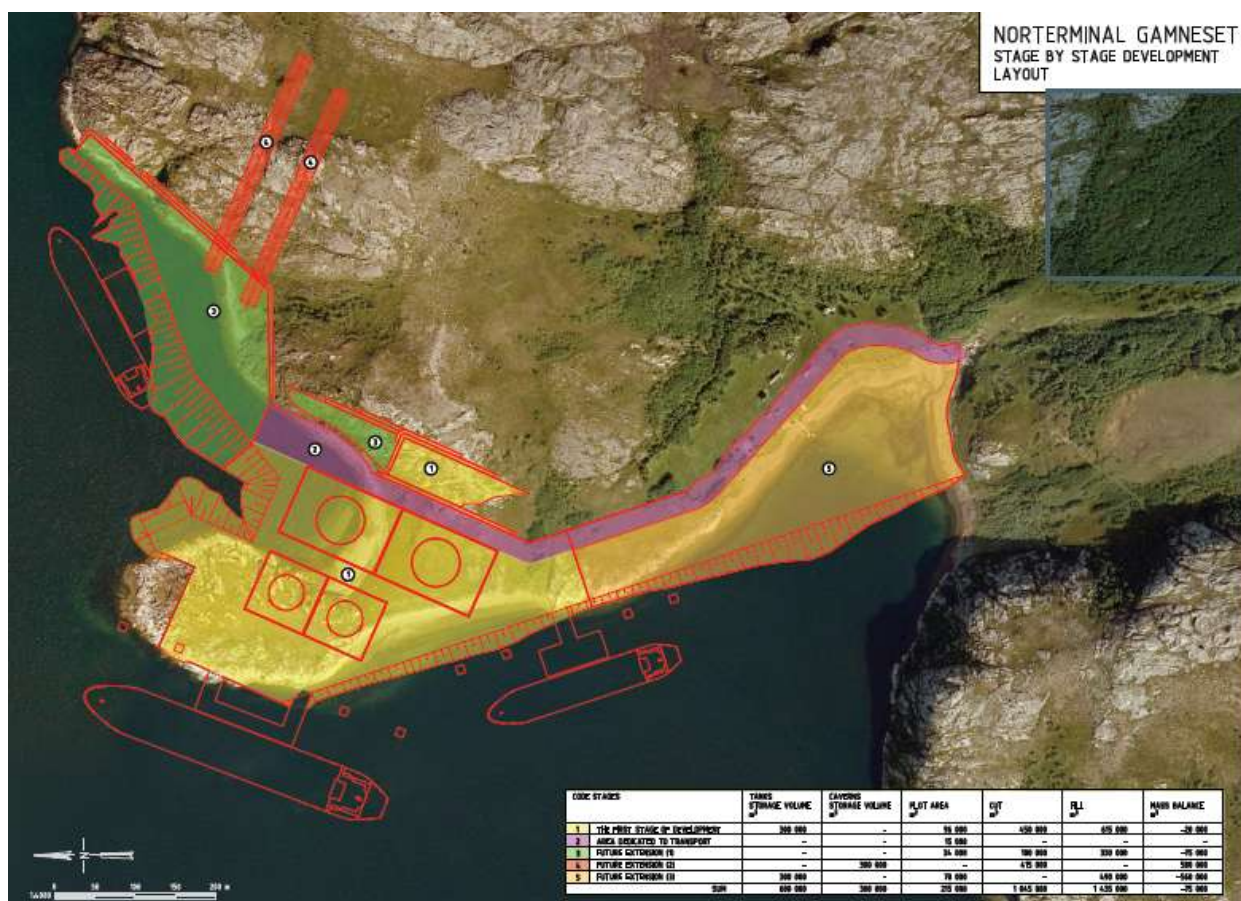
Initiell lagringskapasitet i fase 1 vil være på ca. 700 000 kubikkmeter råolje. Eksportskipninger ut av Barentshavet tilsvarer allerede 10-15 millioner tonn per år. Norterminal AS forventer at anlegget medfører investeringer på mellom to til fire milliarder norske kroner.

I forbindelse med etableringen av terminalen vil det bli anlagt betydelige sikkerhetsanordninger. For eksempel vil det bli anlagt oljeverndepot. I tillegg vil det bli etablert stasjonære bukserbåter (taubåter) som også vil kunne være en betydelig økning av sikkerhetsopplegget til sjøs i Øst-Finnmark.

Figur 2-2 viser de deler av tiltaket som blir forventes å være synlig i terrenget ut fra de foreløpige planer.

Det er i tillegg skissert 4 kaverner, hver 450 m lange og med et samlet oljelagringsvolum i størrelsesorden 900 000 m³. Toppen av kavernene ligger 37 m under havnivå.

Mellomlagring av LNG (naturgass) kan også være aktuelt. LNG blir i tilfellet lagret i tanker i dagen på land. Det forventes at anleggselementene i dagen for fase 1 skal dekkes innenfor det gule området i figur 2-2.

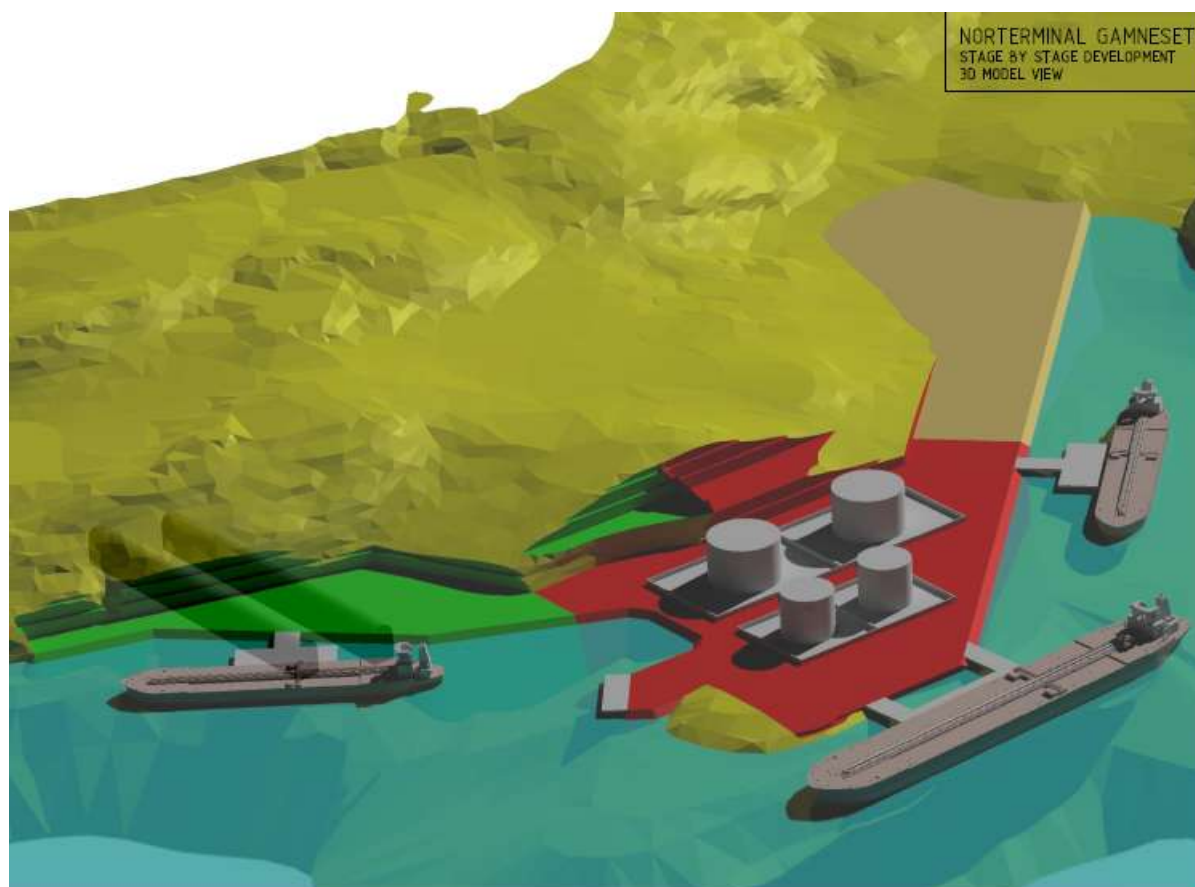

Figur 2-2. Anleggselementer - framhevet i hvitt de anleggselement som blir synlige i dagen

Det ytterste kaianlegget er beregnet på eksportskip, VLCC 300 000 dwt (Very Large Crude Carrier). Kaia lenger inn er beregnet for importskip fra Russland, 16-70 000 dwt. Det planlegges en importkai i fase 1 og to i fase 2.

Planene for lokalisering av kaverner er flyttet østover og vekk fra området hvor det er registrert automatisk fredet kulturminne fra eldre steinalder. Mulig lokalisering av kaverner er vist som oransje felt inn i fjellet.

I etterfølgende figur, fig. 2-3, viser anleggselementene som vil bli synlige i dagen.

Figur 2-3. Elementene i dagen

2.2 Atkomstalternativer

Det er per dags dato flere mulige scenarier for løsning av atkomst til terminalområdet på Gamneset. Kommunen har igangsatt arbeid med en kommunedelplan for infrastruktur til framtidig havne- og industriutbygging på Tømmerneset, og det forutsettes at man gjennom denne kommunedelplanen skal avklare valg av konseptløsning.

Fra sak 12/2638 er hentet:

«Rådmannen anser at KILA, Leirpollen, Gamneset, og Pulkneset alle er avhengig av den samme infrastrukturen. Skal de ulike aktører realisere utbygging på Tømmerneset er det rådmannens vurdering at det bør utarbeides en egen kommunedelplan (delplan for areal) for hele området. Denne planen bør også inkludere de militære områdene som også blir berørt av næringsaktiviteten. Selv om kommunen står ansvarlig for en egen Kommunedelplan må de ulike næringsaktørene selv utarbeide egne områdereguleringer for de områdene de selv besitter. En kommunedelplan vil inneholde overordnede prinsipper for utbygging av framtidig infrastruktur, da spesielt adkomst til havneområdene. Spørsmål som vegstandard, bruk og vern nær vegen og byggegrenser er sentrale avklaringer som tas i en kommunedelplan. Også de samfunnsmessige konsekvensene av all aktivitet bør behandles i kommunedelplanen.»

«Målsettingen bør være at kommunen stimulerer til at det blir mulig å realisere flest mulig av de forliggende utviklingsprosjektene på Slambanken, Pulkneset og Gamneset. I så måte bør kommunen planlegge for en transportsløyfe som går fra Strømmen bro – (bro fra slambanken) - Leirpollen – Gamneset – Pulkneset – Høybuktmoen. Et slik transportsløyfe vil kunne stimulere til at alle utviklingsprosjekter på Tømmerneset vil være attraktiv for framtidig havneutbygging. Da har man for fremtiden definert hvor industriområder i Sør-Varanger kommune skal lokaliseres og man har i en lang tid fremover tilstrekkelig med industriareal. En slik løsning støttes også av Kirkenes Næringshage, samt at nyetableringer av større industrivirksomheter holdes unna Kirkenes sentrum.

Det bør også være en målsetting at vegadkomst til industriområdene i første omgang er lokaliseres så nært Kirkenes, Hesseng, Bjørnevattn og Sandnes som mulig. Det er noe som kan stimulere til at de som arbeider på industriområdene velger å bosette seg i de sentrumsnære områdene.

Hvor man ønsker å påbegynne vegutbygging til Tømmerneset vil med stor sannsynlighet påvirke fremtidig boligutvikling, handelsnæring, barnehageutvikling og øvrig infrastruktur i de sentrumsnære strøk. Dersom det er ønskelig at de som skal arbeide på industriområdene bosetter seg i områder som allerede i dag er avsatt til boligformål bør man i første omgang bygge adkomstvei fra Strømmen bro.»

«Ved en ferdigstilt kommunedelplan for Tømmerneset som inkluderer en transportsløyfe for Tømmerneset kan man påbegynne vegbygging både fra strømmen bro og vest for Høybukta flyplass. Men det er rådmannens anbefaling at den offentlige innsatsen bør begrense seg til en vegstrekning ut til Leirpollen. Dette alternativet støttes også av Statens Vegvesen.»

Det mest aktuelle alternativet for atkomstveg til Gamneset er via Leirpollen. Dette må også ses i sammenheng med at kommunen har utpekt Leirpollen som kommunal stamnett-terminal. Dette er lagt til grunn for avgrensningen av planområdet, som omfatter en korridor mellom Gamneset og Leirpollen.

Det forutsettes at Leirpollen får offentlig vegtilknytning, og at denne avklares gjennom det kommende kommunedelplanarbeidet. Denne områdereguleringen regulerer traseen mellom Gamneset og Leirpollen. Det henvises til gjeldende kommuneplan, samt politisk sak for strategi for Tømmerneset og kommunens igangsetting av kommunedelplan for infrastrukturen på Tømmerneset.

Figur 2-4. Avgrensningen til planområdet for kommunedelplan for Tømmernes

3 Beskrivelse av dagens situasjon

3.1 Beliggenhet og størrelse

Planområdet på Gamneset i Korsfjorden i Sør-Varanger kommune er ca. 1 500 dekar (mål) stor. I tillegg kommer planområde som omfatter en korridor for fremtidig atkomstveg mot Leirpollen på østsiden av Tømmerneset.

Figur 3-1. Planområdet avgrensning med hvit stiplet linje.

Plassering av terminalområdet er avklart, men vegtilknytning mellom næringsområdet og E6 er ikke avklart. Det er per dags dato flere mulige scenarier. Det vises til kapittel 2.2.

3.2 Eiendomsforhold

Planområdet eies hovedsakelig av Finnmarkseiendommen (FeFo). Norterminal AS signerte 15. januar 2013 festekontrakt med FeFo for det areal selskapet trenger for å utvikle terminalen. Norterminal har også innledet samtaler med eierne av fem private eiendommer i Gammesbukta.

Planområdet grenser opp mot området som forsvaret fester av FeFo. Tiltaket til Norterminal vil ikke berøre sikkerhetssonene til skytebanene som forsvaret har på Høybuktknoen. Tiltaket vil heller ikke berøre sikkerhetssonene for flyplassen på Høybuktknoen.

3.3 Topografi og landskap

Planområdet har alpint kystlandskap, typisk for denne delen av Finnmark, med topper opp til ca. 160 meter. Bergarten er i hovedsak diorittisk til granittisk gneis, migmatitt. Mellom Gammeset i vest og Lillevik i øst (sør for Leirpollen) går det et skogkledd daldrag. Det er flere mindre vann på høyden midt på neset. Ved Store Gammesbukta ligger det eldre bygninger, trolig et gammelt bruk, omgitt av landbruksmark. Sør for Gammesbukta stiger fjellet bratt opp, mens nord for bukta stiger landskapet noe slakere.

3.4 Arealbruk og bebyggelse

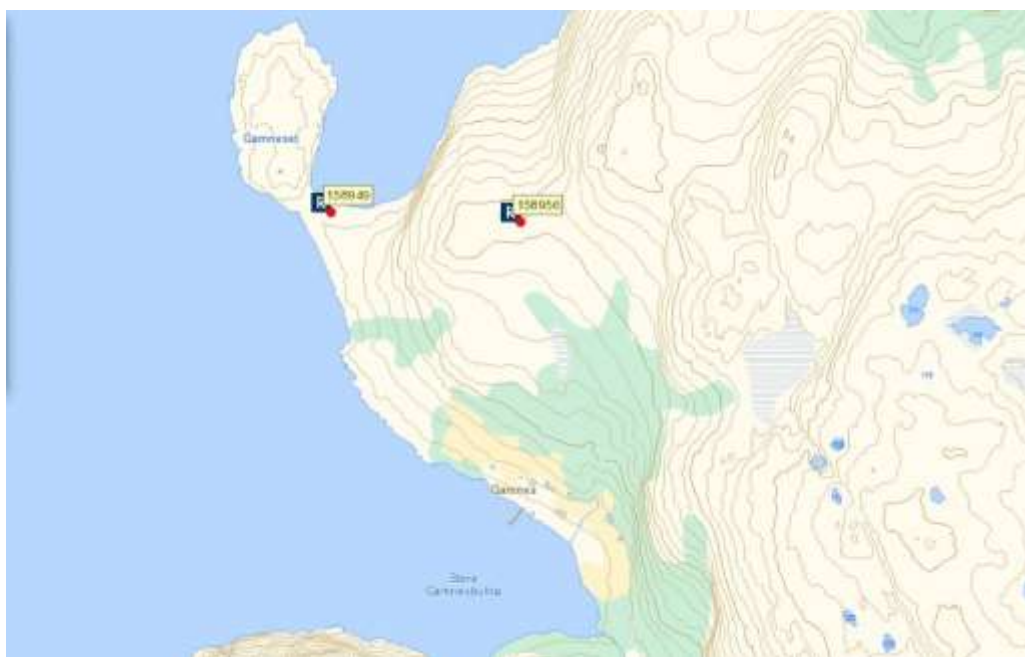
Det ligger noen eldre bygninger på østsiden av Gamnesbukta, se figur 3-2 under. Noen brukes som fritidsboliger. Ut over disse er det ikke bebyggelse innenfor planområdet. Planområdet er i gjeldende kommuneplan avsatt til øvingsområde for forsvaret, Landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) samt fremtidig havn/næringsområde (Leirpollen).

Figur 3-2. Bebyggelse i Gamnesbukta (kilde: gulesider.no)

3.5 Kulturminner og -kulturmiljø

I 2012 ble området befart, Geresbåkti, Store Gamnesbukta og Geresvålla/Gamneset i forbindelse med forhåndsundersøkelse av et annet industriområde. Her ble det registrert en gammetuft (ID 158949) og en eldre steinalderlokalitet (ID 158956) rundt 50 m.o.h, som begge er automatisk fredet (Rapport Finnmark fylkeskommune og Sametinget, 2012).

Figur 3-3. Kartutsnitt som viser kulturminner.

3.6 Naturmiljø og friluftsliv

Det er gjennomført en kartlegging av vegetasjon og naturtyper i aktuelt område for ny oljeterminal, sommeren 2012.

Området viser seg å inneha god variasjon i landskapsformer og vegetasjonstyper. Dette resulterte i en forholdsvis rikholdig artsliste med 124 karplanter for området. Særlig vurderes funnene av arten håret myrflatbelg (NT) som interessant da denne er oppført på rødlista. Andre arter som silkenellik og sibirgrasløk bidrar også til at området vurderes som noe interessant.

Området er ikke kjent for å være viktig for rekreasjon på land. Forsvarets øvelsesområder på store deler av søndre Tømmerneset har begrenset tilgangen noe fra land. For friluftsliv på sjøen er Korsfjorden mye brukt.

3.7 Reindrift

I dag drives det reindrift i området. Tømmernes er sommerbeiteområde for reinbeitedistrikt 5A/5C Pasvik og vinterbeite for reinbeitedistrikt 4/5B Skogerøya – Spurvneset. Området fungerer som reinbeiteområde selv om Høybuktmoen flyplass og forsvarets skytefelt ligger innenfor området. Forsvaret driver skyteaktivitet på skytebaner innenfor forsvarets område på Tømmernes.

Fig. 3-4 viser det offisielle kart over deler av reinbeiteområdene og trekkveiene mellom deler av området. I følge opplysninger fra reinbeitedistriktene og reindrifftsforvaltningen så er ikke kartene korrekte og nye vil bli presentert i nærmeste fremtid.

Figur 3-4. Kartutsnitt som viser kart over deler av reinbeiteområdene samt trekkveier mellom delområdene (nye kart vil bli presentert av reindrifftsforvaltningen i nær fremtid)

3.8 Trafikale forhold

Det er ikke atkomstveg til planområdet i dag. Sør-Varanger kommune har igangsatt arbeid med kommunedelplan for Tømmernes. Denne planen forventes å avklare vegløsninger for Tømmernesområdet inklusiv atkomst til Norterminal sitt planlagte anlegg på Gamnes.

3.9 Teknisk infrastruktur

Det er ingen teknisk infrastruktur i eller rundt planområdet i dag. En 22 kV kraftledning krysser Tømmernes ca. 1 km sør for planområdet. Denne kraftledning har uansett for dårlig kapasitet til å betjene Norterminals planlagte anlegg.

4 Overordnede retningslinjer og planer

4.1 Nasjonale mål og retningslinjer

Regjeringens nordområdestrategi

Nye byggesteiner i nord - neste trinn i regjeringens nordområdestrategi Regjeringens nordområdestrategi innebærer en kraftig satsning på næringsutvikling til lands og til havs og en opptrapping på investeringer til samferdsel, farleier og havner i nord. Nordområdesatsningen fokuserer på det nasjonale og det internasjonale. Dette dokumentet er både en oppsummering av alt arbeidet med nordområdestrategien fram til nå, og veien videre, et styringsdokument.

Nasjonal laksefjord

Beskyttelsesregimet for nasjonal laksefjord er gitt av begrensningen *"Virksomhet som innebærer risiko for alvorlig forurensning som kan skade villaksen tillates ikke"*. I St.prp. nr. 32 (15. desember 2006) *"Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale vassdrag og laksefjorder"* gis det en mer detaljerte redegjørelse for beskyttelsesregimet utover det som tidligere har fremkommet i St.prp. 79 og i Innstilling til Stortinget nr. 134.

Neidenfjorden/Bøkfjorden er opprettet som nasjonal laksefjord av hensyn til laksebestanden i det nasjonale laksevassdraget Neidenelva. Neidenelva er Finnmarks tredje beste og blant landets ti beste laksevassdrag. To andre laksevassdrag munner ut i denne nasjonale laksefjorden. Neidenfjorden og Bøkfjorden utgjør et fjordsystem på om lag 35 km lengde.

4.2 Regionale retningslinjer og planer

Fylkesplan for Finnmark 2006-2009

Planens del om arealpolitikken er forlenget og gjelder inntil det foreligger vedtatt «Regional plan for arealutvikling».

Fra den foreliggende plan:

Visjon: *"Finnmark – der drømmer blir virkelighet"*

Utfordringer: Arbeid – arbeid - arbeid

Arealpolitiske hovedmål: *"Finnmark – der vi tar vare på miljøet, sikrer en langsiktig og bærekraftig arealpolitikk og en fornuftig bruk av naturressurser og kulturarv."*

Næringspolitisk hovedmål: *"Finnmark – der næringslivet er framtidsrettet og konkurransedyktig med økt verdiskaping og sysselsetting basert på fylkets fortrinn og muligheter."*

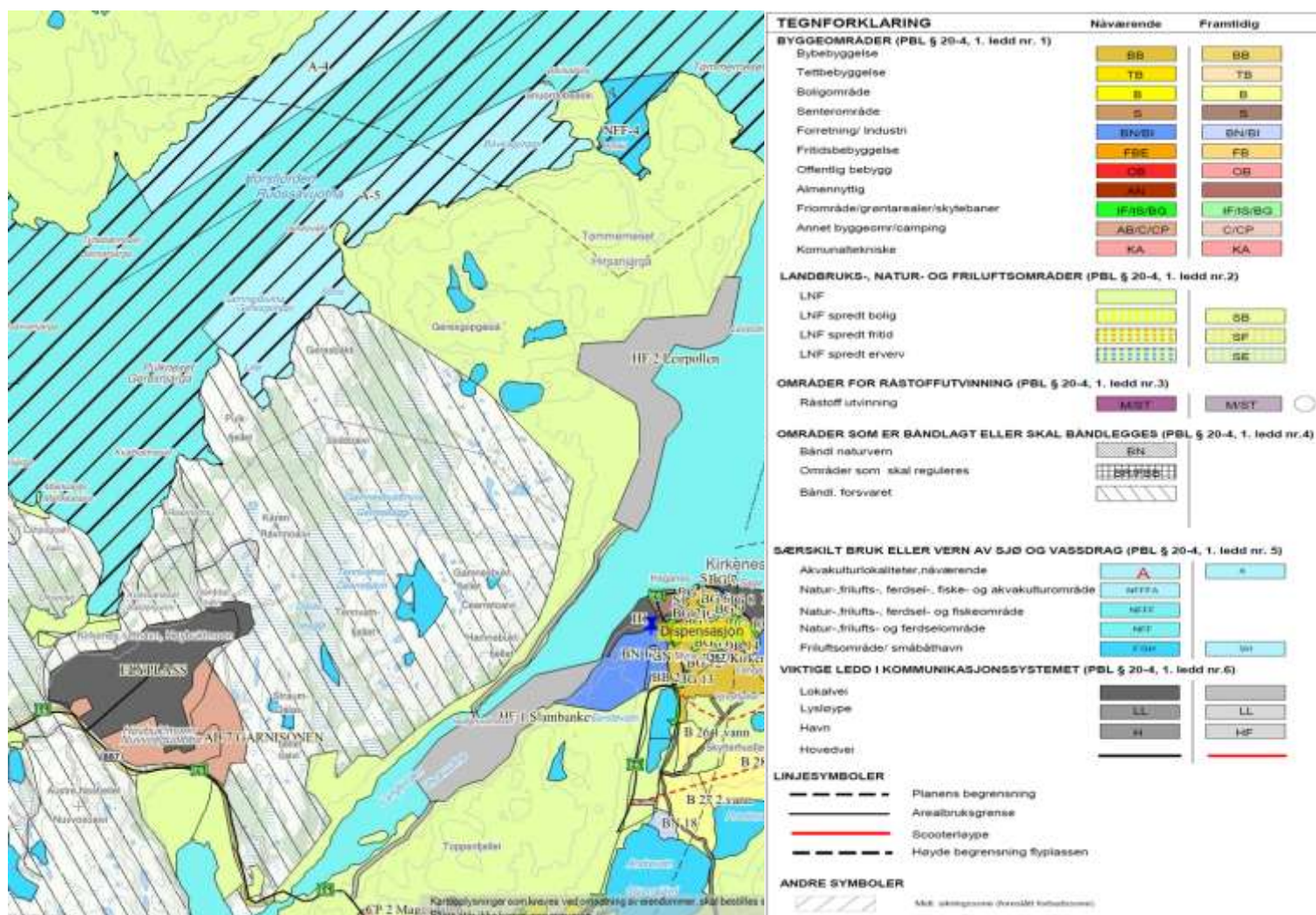
Fylkesplanen gir retningslinjer for en rekke områder, blant annet

- retningslinjer for naturvern
- retningslinjer for hyttebygging, anleggsutbygging og masseuttak
- retningslinjer for reindriftens arealvern
- retningslinjer for stedsutvikling
- retningslinjer for fiskeri og kystsoneforvaltning

En viktig faktor i forhold til utvikling av arbeidsplasser i Finnmark har vært satsingen mot Nordvest-Russland på områdene servicenæringer og produksjon for det russiske markedet. Den geografiske nærheten til Russland med stor befolkning og store markeder gir muligheter innen flere sektorer.

4.3 Kommuneplan for Sør-Varanger 2004-2016

Kommuneplan for Sør-Varanger 2004–2016 ble vedtatt i kommunestyret 5. oktober 2005.

Figur 4-1. Oversikt over kommuneplanens arealdel som gjelder for planområdet

I samfunnsdelen til kommuneplanen er følgende hovedmål definert:

«Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekt i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv»

Næringsutvikling er et av hovedsatsningsområdene til kommunen i perioden. Det skal settes av areal for næringslivets behov og nye næringsareal skal fortrinnsvis lokaliseres i nærheten av eksisterende areal til samme formål.

I arealdelen er Gamneset og planområdet vist som LNF-område.

4.4 Kommunedelplaner

4.4.1 Kommunedelplan for kystsonen Sør-Varanger kommune 2004-2016

Kommunedelplanen skal være med på å sikre en forsvarlig og langsiktig forvaltning av sjøarealene og ressursene i havet. Planen er et tillegg til kommuneplanens arealdeler og består av arealplankart over kommunens sjøarealer og beskrivelse. Planen gir retningslinjer for: Akvakultur; flerbruksområde natur-, friluft-, fiske-, ferdsel- og akvakulturområde (NFFFA); friluftsområder; flerbruksområde natur-, friluft og ferdselsområder (NFF); flerbruksområde: Natur-, friluft-, fiske-, og ferdselsområder (NFFF).

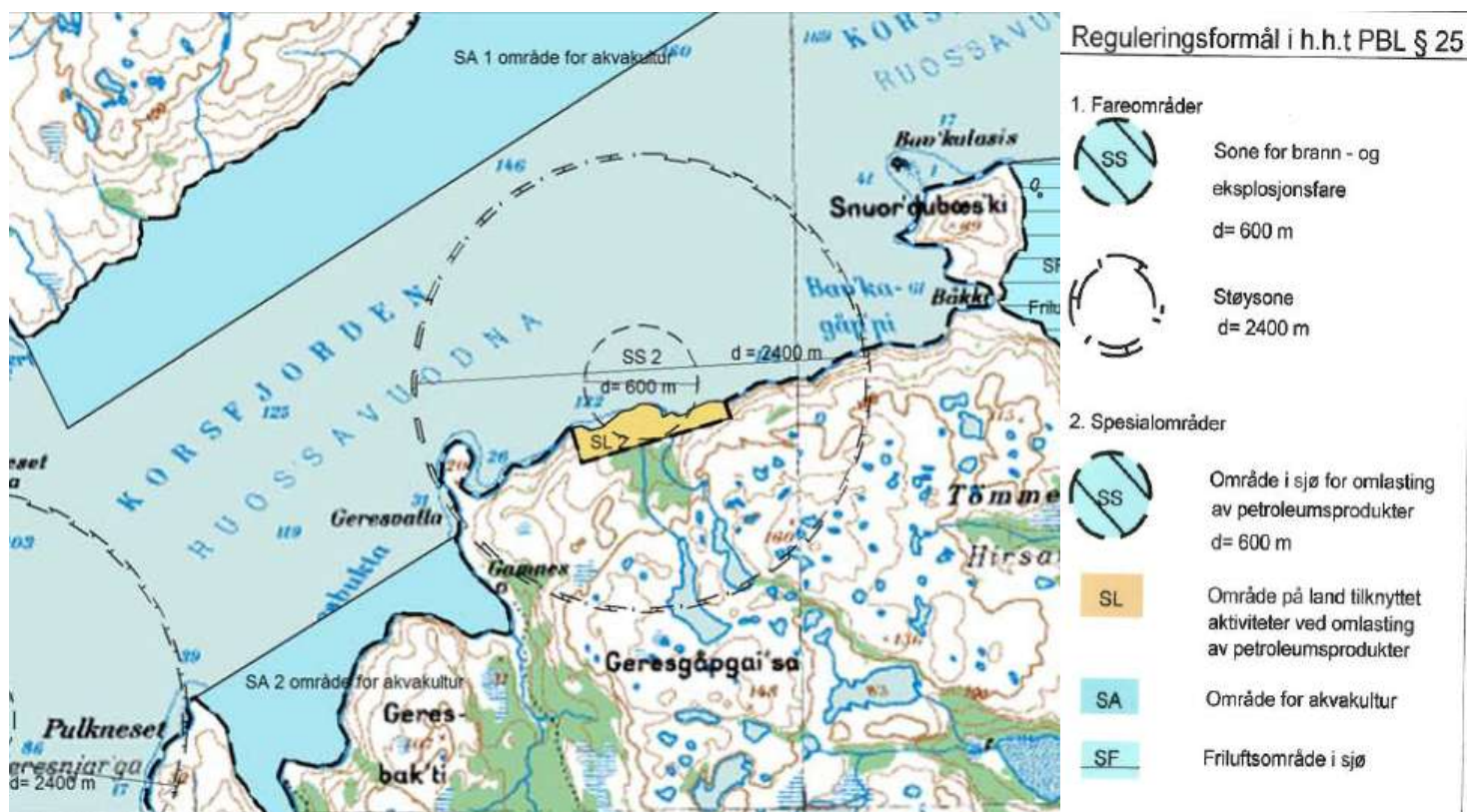
4.5 Reguleringsplaner

Det er godkjent reguleringsplan for deler av Kors- og Bøkfjorden. Planen omhandler areal for akvakulturformål samt lokaliteter for omlasting av olje

Figur 4-2. Oversikt over området som reguleringsplanen for deler av Korsfjorden og Bøkfjorden omfatter

Figur 4-3. Oversikt over de deler av reguleringsplanen for deler av Korsfjorden og Bøkfjorden som grenser opp til Norterminals festede areal på Garnes

4.6 Pågående planarbeid

4.6.1 **Kommunedelplan for Tømmerneset, infrastruktur til fremtidig havne- og industriutbygging**
Sør-Varanger kommune har startet opp arbeidet med utarbeidelse av kommunedelplan for Tømmernes. Planen ventes godkjent av kommunestyret årsskiftet 2014/2015 og da samtidig med kommunestyrets behandling av områderegulering med konsekvensutredning (KU) for Norterminals planlagte terminalanlegg. Bakgrunnen for utarbeidelse av kommunedelplan er at kommunen ønsker en overordnet koordinering av tiltakene planlagt for forsvaret på Høybuktnoen inklusiv områderegulering for flyplassområdet, Pulkneset AS på Pulkneset, Norterminals anlegg på Games, ny stamnett-terminal i Leirpollen vedtatt av kommunestyret 27. januar 2013 samt avklaring av trase for føring av ny E6 inn mot Kirkenes og offentlig veg til Leirpollen.

4.6.2 Ny innfartsvei til Kirkenes

Statens vegvesen opplyser at det foreløpig ikke er tatt stilling til om det skal lages reguleringsplan for ny innfartsveg. Statens vegvesen er helt i startfasen i forhold til et plan/utredningsarbeid for vegløsninger i Kirkenesområdet. Dette arbeidet vil gjøre en helhetlig vurdering av veg/infrastrukturløsninger i Kirkenes-området, hvor ny innfartsveg også vil bli vurdert. Målet for utredningsarbeidet er å danne grunnlag for innspill (tiltak/prosjekter) til rulleringen av Nasjonal Transportplan (NTP) for 2018 – 2027. Først når eventuelle tiltak/løsninger er avklart vil det være aktuelt å sette i gang et nærmere planarbeid.

5 Vesentlige problemstillinger og utredningsoppgaver

I forslaget til planprogram er det gitt en kort beskrivelse av antatte vesentlige virkninger av planforslaget for miljø, naturressurser og samfunn. Dette er gjort for alle aktuelle tema, og for hvert tema er det gjort en beskrivelse og presisering av hva konsekvensutredningen skal svare på. Når det gjelder hva som er vesentlige virkninger er det lagt stor vekt på hvor beslutningsrelevant virkningen antas å være.

Det forutsettes at de enkelte tema utredes i henhold til de metoder som foreskrives, slik disse er beskrevet i aktuelle metodehåndbøker. Aktuelle metodebøker er:

- Direktoratet for Naturforvaltnings (DN) og riksantikvarens veileder (2010): «*Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi*»
- DN-håndbok 13: «*Kartlegging av naturtyper*»
- DN-håndbok 19: «*Kartlegging av marint biologisk mangfold*»
- DN-håndbok 25: «*Kartlegging og verdsetting av friluftsområder*»

5.1 Naturmiljø på land

Definisjon av tema

Temaet defineres her som mangfold av naturtyper og arter på land. Utredningen skal omfatte viktige lokaliteter, resipienter og biologiske verdier.

Begrunnelse for utredning og utforming

Teamet omfatter naturmangfoldet på land. I tiltaksområdet vil det bli iverksatt aktiviteter som berører nye urørte områder. Planområdet er i naturbase vist som inngrepsfritt område (INON 2008), delvis som 1-3 km og delvis 3-5 km fra nærmeste tyngre tekniske inngrep. Naturmangfoldloven § 10 krever at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. Av føre-var prinsippet følger det at når beslutningsgrunnlaget om påvirkninger på naturmangfoldet er utilstrekkelig, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade. Vannforskriften er sentralt regelverk i forhold til å kartlegge påvirkningen og bærekraften på biologisk mangfold. Det er gjennomført en vegetasjonskartlegging av aktuelle områder sommeren 2012, som resulterte i en artsliste med 124 karplanter for området. Særlig vurderes funnene av arten håret myrflatbelg (nær truet, i hht. norsk rødliste 2012) som interessant da denne er oppført på rødlista. Andre arter som silkenellik og sibirgrasløk bidrar også til at området vurderes som noe interessant. Det ble ikke funnet områder som kvalifiserer til å kalles prioriterte naturtyper. Nærmest er nok kulturmarka nord for Gammesbukta, men gjengroingen er langt kommet uten noen rimelig grunn til å forvente at driften i området skal tas opp igjen. Verdier som har vært her har nok blitt redusert år for år siden driften opphørte. Myrflatbelgen ble funnet flere steder i overgangene mellom bjørkeskog og åpnere områder med myr eller gjengroende eng. Det vil være viktig å forsøke å bevare i det minste deler av de sterke bestandene av myrflatbelg som vokser i området. I den videre planleggingen av tiltaket bør en bestrebe og bevare så mange som mulig av disse områdene.

Utredningens omfang

Det skal gjøres en vurdering av bestemmelsene §§8-12 i naturmangfoldloven for tiltaket.

Det er gjennomført en forstudie, med oversiktskartlegging av vegetasjon og naturtyper i planområdet. Formålet er å få en vurdering av potensialet for verdifulle naturverdier i området på bakgrunn av eksisterende informasjon og en oversiktsbefaring i området.

På bakgrunn av forstudien utarbeides det en rapport som oversiktlig beskriver naturverdiene i området og peker på spesielle verdier som bør hensyntas videre i planprosessen. Det gjøres en vurdering av kunnskapsgrunnlaget i området sett i forhold til kravene i naturmangfoldloven og utarbeides en anbefaling for nødvendige oppfølgende undersøkelser.

På dette grunnlag besluttes det hva som skal gjennomføres av nødvendige oppfølgende undersøkelser.

Bestemmelsene §§8-12 i naturmangfoldloven skal vurderes for tiltaket.

Utredningselementene drøftes med fylkesmannen gjennom hele prosessen.

Følgende styrende dokumenter gir for metodikken som er valgt for undersøkelser knyttet til utslipp til sjø/naturmiljø i sjø:

- DN-håndbok 11: Viltkartlegging
- DN-håndbok 13: Kartlegging av naturtyper – verdisseting av biologisk mangfold
- DN-håndbok 25: Kartlegging og verdsetting av friluftsområder

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

- Det gjøres en konkret vurdering av byggeavstand mot vassdrag, fordi elveosser og randsoner langs vassdrag er blant de mest artsrike og bevaringsverdige med hensyn til landskapsøkologi og biologisk mangfold.

5.2 Naturmiljø i sjø

Definisjon av tema

Temaet defineres her som mangfold av naturtyper og arter i sjø. Utredningen skal omfatte viktige lokaliteter, resipienter og biologiske verdier, og tiltakets mulige konsekvenser for disse.

Begrunnelse for utredning og utforming

Teamet omfatter naturmangfoldet i sjø. I tiltaksområdet vil det bli iverksatt aktiviteter som berører nye urørte områder. Planområdet er i naturbase vist som inngrepsfritt område (INON 2008), delvis som 1-3 km og delvis 3-5 km fra nærmeste tyngre tekniske inngrep. Naturmangfoldloven § 10 krever at påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. Vannforskriften er sentralt regelverk i forhold til å kartlegge påvirkningen og bærekraften på biologisk mangfold. Korsfjordens og Bøkfjordens status som nasjonale laksefjorder er en viktig premis for konsekvensutredningen.

Det foreligger et omfattende materiale om tilstanden i fjordsystemet, og om mulige konsekvenser ved utslipp. Det er gjort mye undersøkelser gjennom årene i forbindelse med Sydvaranger Gruves virksomhet i Kirkenes og deponering av avgangsmasser i Bøkfjorden, og det ble utarbeidet en konsekvensutredning i forbindelse med reguleringsplan for oljeomlasting (skip til skip) i Bøkfjorden og Korsfjorden. Her ble 4 lokaliteter i Korsfjorden/Bøkfjorden avsatt/regulert for oljeomlasting.

I forbindelse med planene om å fordoble produksjonen i Sydvaranger Gruve og utarbeidelse av kommunedelplan for Tømmernes, og da spesielt den næringsutvikling som planlegges for Tømmernes, er det i mai 2013 satt i gang et program for ytterligere kartlegging og utredning i det samme fjordsystemet. I dette programmet inngår en omfattende kartlegging og utredning av laksefiskers vandringsmønster i fjordsystemet utenfor Kirkenes.

Den flerårige utredning som er igangsatt omfatter kartlegging av

- Del 1 – Anadrome laksefiskers vandringsmønster i fjordsystemet knyttet til Nasjonal Laksefjord i Sør-Varanger
- Del 2 – Oppvekst- og gyteområder for de mest aktuelle, viktige marine fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem
- Del 3 De mest aktuelle, viktige marine fiskearter og krepsdyr i samme fjordsystem – dyreplankton

Som et resultat av kunnskapsinnhentingene redegjort for foran skal det utarbeides et miljøoppfølgingsprogram og et miljøovervåkingsprogram for fjordsystemet.

Utredningens omfang

Utredningen må vurdere konsekvenser for anadrome laksefisker, også som følge av ikke-akutte operasjonelle driftsutslipp. Neidenvassdraget vurderes i forhold til verneplan for Neidenelva som et nasjonalt elvevassdrag. Det gjøres vurderinger av utslippenes potensial for påvirkning av all anadrom fisk, særlig laks men også sjørørret og sjørøye. Nye registreringer av vandringsmønsteret til laks, sjørørret og sjørøye, legges til grunn som grunnlag for å vurdere konsekvenser.

- Det skal gjennomføres vannundersøkelser i 8 prøvetakingsstasjoner over 4 sesonger (til sammen ett år) Oppstarttidspunkt har konsekvenser for om undersøkelsene vil måtte forskyves.
- Kartlegging av hardbunn (tareskog): Slik kartlegging må gjøres i løpet av sommermånedene. Oppstarttidspunkt har konsekvenser for om kartleggingen må forskyves til sommeren 2014
- I tillegg til kartlegging av anadrome laksefisker skal andre relevante fiskeriundersøkelser kartlegges (innsamling og sammenstilling av eksisterende informasjon og kunnskap)
- Ved kartlegging av vandringsmønster for anadrome laksefisker vil oppstarttidspunkt har føringer for når kartleggingsrapport kan foreligge
- Det skal vurderes utslipp i sjøs påvirkning i grensesnittet mot Varangerfjorden på relevante fiskeriressurser
- Eventuelle konsekvenser knyttet til ballastvann vurderes.

Aktuelle bestander av krepsdyr beskrives.

Når det gjelder konsekvenser for oppdrettsanlegg vurderes blant annet landanlegget Røye ved Ropelv og slaktermerder ved Jakobsnes.

Det skal gjøres registrering av gyteområder i planområdet og aktuelle influensområder.

Det skal gjøres vurderinger omkring sjømattrygghet.

Bestemmelsene §§8-12 i naturmangfoldloven skal vurderes for tiltaket.

Følgende styrende dokumenter gir føringer for metodikken som er valgt for undersøkelser knyttet til utslipp til sjø/naturmiljø i sjø:

- Veileder 01:2009 Klassifisering av miljøtilstand i vann: Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, innsjøer og elver i henhold til vannforskriften
- Klif 1997: TA-1467/1997 Klassifisering av miljøkvalitet i fjorder og kystfarvann
- Klif 2007: TA-2229/2007 Veiledning for klassifisering av miljøkvalitet i fjorder og kystvann
- DN-håndbok 19: «Kartlegging av marint biologisk mangfold»
- Standarder:
  - o NS-EN ISO 16665 Vannundersøkelse – Retningslinjer for kvantitativ prøvebehandling av marin bløtbunnsfauna.

5.3 Landskaps- og terrengforming

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter tiltakenes innvirkning på landskapsbildet, herunder landskapets egnethet for plassering av anlegg, tankanlegg, kaier, bygg, samt eventuelle tilpasninger i terrenget. Landskapsutredningen vil også omfatte vegatkomst til terminalen, fra Leirpollen.

Begrunnelse for utredning og utforming

Tiltaket vil medføre endringer i landskapsbildet.

Utredningens omfang

En enkel landskapsanalyse skal identifisere viktige landskapskvaliteter og områder som er spesielt sårbare for inngrep. Anleggets plassering i terrenget og tomtens egnethet skal vurderes. Det skal redegjøres for landskapskvaliteter i området. Det skal gjøres vurdering av hvilken visuell påvirkning aktuelle utbygging vil ha for omgivelsene. Fjernvirkninger skal vurderes.

5.4 Kulturminnevern/arkeologi

Definisjon av tema

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon. Kulturmiljø er en samling av kulturminner eller områder hvor kulturminner inngår som en del av en større sammenheng. Det inngår både automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner.

Begrunnelse for utredning og utforming

Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer er en del av våre omgivelser, og skal forvaltes og ivaretas som bruksressurs og som grunnlag for opplevelse og kunnskap.

Det er gjennomført en kartlegging av kulturminner på land, i regi av Finnmark fylkeskommune og Sametinget (2012). Mange av disse områdene er imidlertid ikke undersøkt i forhold til steinalder, og det gjenstår også områder som ennå ikke er undersøkt i forhold til samiske kulturminner. De mest interessante områdene her i forhold til videre undersøkelser i 2013 ser ut til å være vest og nord for Geresjeaggi /Garnesbuktskyra frem til Ruossavuotna/Korsfjorden i nordvest.

Utredningens omfang

Kulturminner i planområdet skal beskrives på bakgrunn av de kartleggingene som er gjennomført/gjennomføres. Tiltakets innvirkning på kulturmiljøer og kulturminner skal utredes i forhold til direkte påvirkning/inngrep i miljøer, samt endringer i miljøenes lesbarhet og opplevelse. Krav om bevaring av kulturminner må avveies mot krav om sikkerhet for liv og helse. Det skal gjøres en vurdering om mulige marinarkeologiske forekomster i planområdet.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

- Kjente automatisk freda kulturminner, vedtaksfreda kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø med bevaringsverdi innenfor det berørte området skal klart og oversiktlig beskrives og vises på kart. Kulturminnene skal analyseres og verdien vurderes. Potensialet for funn av hittil ukjente automatisk freda kulturminner skal beskrives og vises på kart.
- Direkte og indirekte konsekvenser av planlagte tiltak for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes både for anleggs og driftsfase.
- Kulturlandskap skal beskrives.
- Det skal redegjøres for hvordan eventuelle konflikter med kulturminner kan unngås gjennom plantilpasninger, herunder hensynssoner, avbøtende tiltak og miljøovervåking.

5.5 Marin arkeologi

Definisjon av tema

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon.

Begrunnelse for utredning og utforming

Tromsø Museum gjennomførte i juli 2013 marinarkeologisk befaring i fjordsystemet som berøres av tiltaket. Det ble ikke registrert marine kulturminner. Rapport fra befaringen forventes å foreligge innen årets utgang. Det finnes imidlertid registrerte krigsvrak i sjøen utenfor Kirkenes.

Utredningens omfang

Det skal gjøres en vurdering om mulige marinarkeologiske forekomster i planområdet.

5.6 Støy

Definisjon av tema

Støy er definert som uønsket lyd. Utredningsteamet omfatter støy følger av tiltaket som berører omkringliggende områder og eventuell støyfølsom bebyggelse.

Begrunnelse for utredning og utforming

Planforslaget genererer økt trafikk til et område som tidligere har vært uten vegtilknytning eller annen omfattende aktivitet, samt at anleggets virksomhet vil generere trafikk. Det er lite bebyggelse i nærheten, men noe fritidsbebyggelse er lokalisert lengre inn og på motsatt side av Korsfjorden. Det antas derfor at støy ikke er et beslutningsrelevant tema, men at det bør gjøres en overordnet vurdering.

Utredningens omfang

Det skal gjøres vurderinger rundt støynivåer med utgangspunkt den planlagte fremtidige virksomheten. Det antas at det ikke er nødvendig med støyberegninger i hht. Miljøverndepartementets retningslinje T-1442 Støy i arealplanlegging.

5.7 Utslipp til sjø

Definisjon av tema

Temaet omfatter nasjonal laksefjord, effekter av ikke-akutte driftsutslipp i sjø på biota og fysisk/kjemisk tilstand i resipient, og konsekvenser for annen næringsbruk av resipienten.

Begrunnelse for utredning og utforming

Forurensning og ivaretagning av biota og det fysiske/kjemiske miljøet i sjø reguleres av ulike lovverk og forskrifter. Forurensningsloven er sentral i forhold til tillatelse til utslipp. Utslipp skal vurderes opp mot vannforskriftens krav. Vannforskriften er særlig sentral og gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre helhetlig beskyttelse og bærekraft. Naturmangfoldloven gir føringer som bl.a. skal sikre bærekraft ut over økologiske prosesser. Nasjonal laksefjord og vassdrag har vernestatus og dette setter premisser for påvirkning.

Korsfjorden utgjør en del av nasjonal laksefjord, knyttet til Neidenelva, med krav til særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter i vassdragene og mot oppdrettsvirksomhet, forurensning og munningsinngrep i de nærliggende fjord- og kystområdene.

Utredningens omfang

Det legges vekt på å fremskaffe en tilstrekkelig god beskrivelse av mulig utslipp til sjø som viser om tiltaket er bærekraftig. Det vises til temaet Naturmiljø i sjø vedr. kunnskap om biota og fysisk/kjemisk tilstand i sjøresipienten.

Delutredningens fokusområder:

Gjennomgang av kjemikalier og tilhørende volum som kan bli tilført sjø og identifisering av risiko for forurensning. Risiko for akutt forurensning og påvirkning på blant annet anadrome laksefisker utredes under ROS-kapitlet. Vurdering av laksestammen i nasjonal laksefjord foretas i naturmiljøutredningen.

Beskrive potensialet for uakseptabel endret samlet belastning på naturmangfoldet i resipienten (influensområdet), herunder å vurdere påvirkning på biota, endringer i økologisk tilstand (forringelse) og eventuelle konflikter mot annen næringsaktivitet/bruk av resipienten.

5.8 Forurensning til grunn og vann

Definisjon av tema

Temaet omhandler forurensning til grunnen og ferskvann fra anlegg/aktivitet på land.

Begrunnelse for utredning og utforming

Forurensning og ivaretagning av biota og det fysiske/kjemiske miljøet reguleres av ulike lovverk og forskrifter. Forurensningsloven er sentral i forhold til tillatelse til utslipp. Vannforskriften er særlig sentral og gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre helhetlig beskyttelse og bærekraft. Naturmangfoldloven gir føringer som bl.a. skal sikre bærekraft ut over økologiske prosesser.

Korsfjorden er del av det fjordsystemet som inngår i den nasjonale laksefjord, knyttet til Neidenelva. Nasjonale laksefjorder har spesiell vernestatus og dette setter premisser for etablering av en oljeterminal i området. Fjordsystemet særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter i gjør at forhold omkring mulig forurensning til grunn som kan ha konsekvenser for Korsfjorden må utredes. Det vises til kapittel 6.2.

Utredningens omfang

Gjennomgang av kjemikalier og tilhørende volum som kan bli tilført grunnen og identifisering av risiko for forurensning. Beskrive potensialet for uakseptabel endret samlet belastning på naturmangfoldet i resipienten (influensområdet), herunder å vurdere påvirkning på biota, endringer i økologisk tilstand (forringelse) og eventuelle konflikter mot annen næringsaktivitet/bruk av resipienten.

5.9 Friluftsliv/rekreasjon

Definisjon av tema

Temaet defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft, knyttet til bolig- og tettstedsnære uteområder, samt friluftsområder.

Begrunnelse for utredning og utforming

Etablering av et anlegg som planprogrammet beskriver vil medføre virkninger i områder som i dag benyttes til friluftsliv hovedsakelig i sjø/fjord.

Utredningens omfang

Vurdering av virkninger for områder som er viktig for rekreasjon og friluftsliv; eventuelt lokale og regionale turområder; samt områder for eventuell rekreasjon på sjøen. Det forutsettes samordning med kommunedelplan for vegsystem og atkomstløsninger på Tømmerneset.

Konsekvensene av planforslaget for friluftslivet skal vurderes.

5.10 Samiske interesser

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter de samiske interesser i området, i hovedsak knyttet til reindrift og samiske næringsinteresser i fjordsystemet knyttet til sjølaksefiske. Konsekvenser for samiske kulturminner er også et tema.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det drives i dag reindrift i området. Tømmerneset er sommer- og vinterbeiteområde. To reinbeitedistrikt utnytter området. Reinbeitedistrikt 5A/5C Pasvik benytter området om sommeren. Reinbeitedistrikt 4/5B Skogerøya-Spurvneset benytter område om vinteren.

Utredningens omfang

Følgene for samiske interesser av etableringen av tiltaket skal belyses. Konsekvenser for reinbeiteområde 5A skal utredes. Det samme gjelder konsekvenser for Skoltekulturen.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Temaet reindrift:

- Reindriftnæringens bruk av de berørte områdene skal beskrives.
- Direkte og indirekte beitetap som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes. Det skal også gjøres en vurdering av beitetap hvor det tas hensyn til samlet virkning av inngrep, eksempelvis ved veianlegg, hyttefelt og lignende.
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke det fastsatte reintallet for det berørte reinbeitedistriktet.
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriften bruk av området gjennom barrierevirkning, skremmel/støy og økt ferdsel.
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes.

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om vegetasjon, trekk- og flytteleier, bruksomfang mv. og eksisterende kunnskap, eventuelt supplert med befaringer. Reindriftnæringen og reindriftsforvaltningen skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et kunnskapsgrunnlag bestående av ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap.

Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik:

- Konsekvenser for reinens næringstilgang samt mulighet for kryssing av fjorden utredes.

Reinbeitedistrikt 4/5Bogerøya-Spurvneset:

- Det tas initiativ til en helhetlig, reindriftsfaglig analyse av virkningen av den samlede utbygging og endret bruk av utmarka.

Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark:

- Konsekvensene for reindriftsforvaltningen av en samlokalisering av ny havne- og industriutbygging til Leirpollen og Jakobsnes utredes.

Temaet samisk bosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske

- Samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske i de berørte områdene skal beskrives.

- Direkte og indirekte konsekvenser for utmarksbruk som følge av den planlagte utbyggingen skal vurderes.
- Det skal i konsekvensutredningen vurderes hvor mye/i hvilken grad kommunedelplanen vil påvirke sjølaksefisket i området.
- Det skal vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen vil påvirke fjordbosettingen gjennom blant annet økt aktivitet i planområdet.
- Eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes.

Fremgangsmåte:

Utredningen skal gjøres på bakgrunn av eksisterende informasjon om samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske, eventuelt supplert med befaringer. Berørte organisasjoner og privatpersoner skal kontaktes. Det forutsettes at konsekvensutredningen bygger på et kunnskapsgrunnlag bestående av relevant informasjon, ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap.

Samiske kulturminner

Jf. pkt. 5.4

5.11 Vei og trafikk

Definisjon av tema

Utredningsteama omfatter veg- og trafikkløsninger, herunder vegtrafikk, samt atkomst til Gamneset.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er tidligere gjort en analyse av de trafikale virkningene av samtlige nye utbyggingstiltak i Kirkenesområdet. Dette er gjort for Statens vegvesen, som ønsket et samlet bilde av fremtidig vegtrafikk. I rapporten er det omtalt et mulig ilandføringsanlegg for LNG i Kirkenesområdet, og det er gitt estimater for trafikk for året 2030.

For øvrig så forventes tiltaket som planlegges i planområdet ikke å generere særlige mengder med trafikk på land i driftsfasen, og trolig heller ikke i anleggsfasen. Det antas at anleggsfase i stor grad kan basere seg på transport sjøveien, og driftsfase vil være industriell virksomhet inn-ut per sjø. Arbeidsreiser vil være det som medfører noe trafikk. Trafikkmengder forutsettes derfor å behandles og å koordineres mot andre planlagte utbygginger i den kommende kommunedelplanen, og det forventes også at føringer for trafikk legges der.

Utredningens omfang

Betydning av utbyggingsvolum for total trafikkgenerering skal vurderes. Trafikksikkerhet og trafikkavvikling skal beskrives. Samme tema vil inngå i kommunedelplanen for infrastruktur Tømmerneset, og det forutsettes en samordning.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Det gjøres en nærmere vurdering av Leirpollen som stamnetterminal, og vegalternativene for en slik løsning gir en bakgrunn for vegutredningen for Norterminal. Dette innbefatter vegalternativer på begge sider av Langfjorden og med bru over Langfjorden ved KILA. Dimensjoneringsklasse S2 tilrådes lagt til grunn for planleggingen.

5.12 Teknisk infrastruktur

Definisjon av tema

Temaet dekker her overvann og spillvann, vann- og energiforsyning til planområdet. Veginfrastruktur vil bli utredet i kommunedelplanen for Tømmernes. Det samme gjelder kraftforsyning og vannforsyning.

Begrunnelse for utredning og utforming

Planforslaget vil legge til rette for en ny utbygging. Utbygging vil kreve ny infrastruktur til Gamneset, samt tilstrekkelig kapasitet på eksisterende offentlig teknisk infrastruktur.

Utredningens omfang

Konsekvensutredningen skal inneholde vurderinger av kapasitet på teknisk infrastruktur i området, håndtering av overvann, samt vurderinger av tiltak og investeringsbehov for å sikre tilstrekkelig kapasitet.

5.13 Folkehelse og barn og unges oppvekstmiljø

Definisjon av tema

Temaet omfatter folkehelse og barn og unges oppvekstmiljø, som boligforhold, ytre miljø og sikkerhet, økonomi og arbeidsliv og medvirkning i planprosessen.

Begrunnelse for utredning og utforming

Plan og bygningsloven krever at all planlegging etter loven skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet (Plan og bygningsloven § 3-1). Videre sier loven at det skal vurderes om nye planer kommer i konflikt med barn og unges hensyn og interesser. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (1989) har som formål å sikre at barn og unges interesser blir ivaretatt i planleggingen. Dette står også presisert i plan- og bygningsloven, § 1-1 Lovens formål. Det skal vurderes om nye planer kommer i konflikt med barn og unges hensyn og interesser.

Utredningens omfang

Det skal redegjøres for hvordan tiltaket generelt påvirker folkehelsen, med fokus på ytre miljø og sikkerhet, økonomi og arbeidsliv og medvirkning i planprosessen.

5.14 Samfunnsmessige konsekvenser, inkludert næringsliv

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter samfunnsmessige konsekvenser av tiltaket, i hovedsak tiltakets virkninger på sysselsetting og næringsliv i kommunen, samt boligmarkedet og behovet for kommunal service og infrastruktur.

Begrunnelse for utredning og utforming

Dette vil være konsekvenser knyttet til demografiske endringer, virkninger for lokalt og regionalt arbeidsmarked, endringer i pendlingsomfang og virkninger for lokalt boligmarked. Slike endringer vil ha betydning for behovet for kommunal service og infrastruktur, som igjen vil ha betydning for kommunal økonomi.

Utredningens omfang

Forventede virkninger på arbeidsmarkedet og sysselsettingen i kommunen beskrives, med framskrivninger frem til 2040. Det skal gjøres vurderinger for hvordan en utbygging på Gamnes vil kunne påvirke befolkningsutviklingen i kommunen, samt arbeidsmarked, sysselsetting og næringslivets kår i kommunen. Det forutsettes samordning med kommunedelplan for atkomstløsninger.

5.15 Risiko og sårbarhet

Definisjon av tema

Utredning av risiko- og sårbarhet har som formål å gi grunnlag for å forebygge risiko for skade på og tap av liv, helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mm.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det følger av PBL § 4-3 at ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av det planlagte utbyggingstiltaket.

Utredningens omfang

Det skal utføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for prosjektet. I ROS-analysen vurderes hvorvidt det planlagte tiltaket vil medføre endret risiko for mennesker, miljø og/eller materielle verdier som er knyttet til spesielle forhold ved planforslaget. Gjennom en ROS-analyse gjøres en systematisk gjennomgang av mulige uønskede hendelser, og det vurderes hvilken risiko disse hendelsene representerer. Konsekvenser som følge av klimaendringer er temaer som skal inkluderes i ROS-analysen.

Spesielle fokusområder i analysen vil være:

- Virksomhetsrisiko (driftsfase og anleggsperiode)
- Brann/ eksplosjon
- Akutt forurensning
- Sjøverts transport
- Kjemikaliehåndtering
- Infrastruktur (intern/ ekstern)
- Naturbaserte hendelser.

Styrende dokumenter som legges til grunn for utredningen:

Tittel	Dato	Utgiver
NS 5814:2008 Krav til risikovurderinger	2008	Standard Norge
Byggteknisk forskrift – TEK 10. Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) <u>FOR-2010-03-26-489</u>	26.3.2010	Kommunal- og regionaldepartementet
Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen)	2008	Miljøverndepartementet
Brann- og eksplosjonsvernloven	2002	Justis- og beredskapsdepartementet
Storulykkeforskriften	2005	Justis- og beredskapsdepartementet
Forskrift om strålevern og bruk av stråling	2010	Helse- og omsorgsdepartementet
Samfunnssikkerhet i arealplanlegging	Jan 2010	DSB
Samfunnssikkerhet i plan- og bygningsloven	2011	DSB

Tittel	Dato	Utgiver
NVEs retningslinjer nr. 2-2011: Flaum og skredfare i arealplaner	2011	Norges vassdrags- og energidirektorat
Retningslinjer for Fylkesmannens bruk av innsigelse i plansaker etter plan og bygningsloven	Sept 2010	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

5.16 Miljøovervåking og miljøoppfølging

Ut fra den virksomhet som Norterminal skal drive og for ivaretagning av ytre miljø er det naturlig å legge til grunn at Norterminal etablerer et HMS/KS-styringsregime som skal gjelde under alle faser av prosjekterings- og utbyggingsarbeidene. Utvikling av og innholdet i et miljøprogram og miljøoppfølgingsplan for ytre miljø for bygg, anleggs- og eiendomsnæringen (MOP) følger av Norsk Standard, NS, 3466:2009, og det er naturlig at dette legges til grunn for Norterminals videre detaljeringer og virksomhet.

Dette planprogrammet vil kun peke på viktige forhold for ivaretagelse i et slikt regime. Slike identifiserte forhold eventuelt veiledninger, kan overføres som bestemmelser i områderuleringsplanen.

De ulike delutredninger vil bidra til å synliggjøre virkninger i anleggsperioden med hensyn til verdifulle naturressurser – dette vil bli sammenfattet og ivare tatt overordnet. Tiltak for å avbøte slike tilstander (det vil si behov for planer, overvåkningstiltak, med videre) følger av etablering av MOP.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelse og presisering lagt inn:

Grunnforurensning

- Følgende tas inn som et rekkefølgekrav: Før det settes i gang bygge- eller gravearbeider på området, må det vurderes om grunnen kan være forurenset. Ved mistanke om forurensning må det utføres nødvendige undersøkelser for å få kartlagt omfanget og betydningen av eventuell forurensning i grunnen, jf. Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

5.17 Forholdet til overordnede retningslinjer og planer

Definisjon av tema

Det henvises til kap. 4, som gir en oversikt over viktige overordnede føringer som tiltaket skal vurderes i forhold til.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er et generelt krav om at det i alle planer på dette nivået skal redegjøres for om tiltaket er i samsvar med og/eller i konflikt med overordnede retningslinjer og planer. Dersom tiltaket er i konflikt med slike skal det begrunnes hvorfor tiltaket likevel bør gjennomføres.

Utredningens omfang

Beskrivelse av hvorvidt tiltaket er i samsvar med eller i strid med overordnede føringer, og dersom tiltaket er i strid skal det begrunnes hvorfor tiltaket er nødvendig å gjennomføre.

5.18 Forholdet til Kirkenes lufthavn

Nytt tema tatt inn på bakgrunn av merknader

Avinor har følgende merknader som må vurderes i planprosessen/konsekvensutredningen:

- For å unngå operative begrensninger for fly må ingen planlagte tiltak bryte hinderflaten som ligger 130 m over havet.
- Ny atkomstveg til terminalen må også legges slik at kjøretøy og eventuell gatebelysning ikke bryter hinderflaten.
- Det må tas hensyn til ved belysning av terminalen at lyskildene ikke stråler oppover og i retning av innflygingssektorer. Det bør utarbeides belysningsplan som forelegges Avinor for godkjenning. Dette må tas inn i bestemmelsene til planen.
- Eventuell svevestøvproblemer under anleggsarbeidene kan gi driftsforstyrrelser ved lufthavna. Prosedyrer og avbøtende tiltak avklares mellom tiltakshaver og Avinor.
- Det gjøres en vurdering av behovet for stasjonering av los-helikopter.

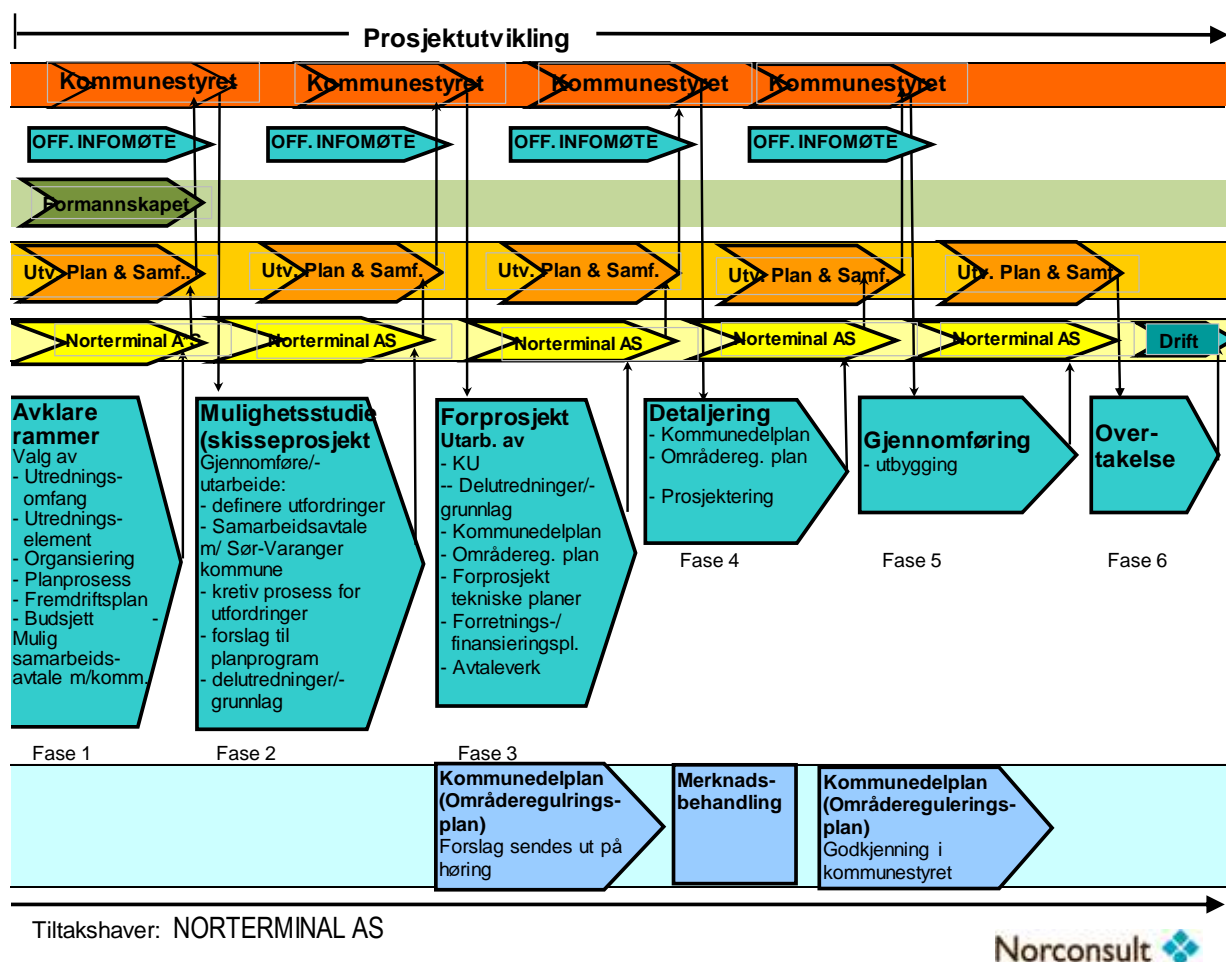
6 Planprosessen

6.1 Planprosess

Det legges til grunn at utviklingen av områdereguleringsplan med tilhørende tekniske planer for Norterminals etablering på Gamnes skal skje gjennom en planprosess som er delt i seks faser. Dette er gjort for at i sær statlige og fylkeskommunale myndigheter og kommunestyret skal kunne komme med innspill under veis i prosessen som sikrer at anlegget blir etablert på en måte som tjener eier og samfunn.

Etterfølgende figur viser faseutviklingen i planarbeidet og tilhørende behandling i Sør-Varanger kommunes styrende organ.

Sammenheng mellom prosjektutvikling, konsekvensutredning (KU), reguleringsplan, tekniske planer, utbygging og behandling i de styrende organ.

Figur 6-1. Oversikt over prosessen som legges til grunn for å fremme områderegulering m/KU for Norterminal AS etablering på Gamnes

6.2 Flere parallelle planprosesser

Det igangsettes i 2013 et parallelt planarbeid med utarbeidelse av kommunedelplan for Tømmerneset, som blant annet skal avklare vegtilknytning mellom aktuelle utbyggingsområder og E6. Sør-Varanger kommune er oppdragsgiver for kommunedelplanen som er ment å gi føringer for de overordnede løsninger, f. eks. vegatkomst til de ulike utbyggingsområder, kraftforsyning, vannforsyning, o.l.

Det igangsettes også områderegulering for utvikling av Pulkneset, sør-vest for Gamneset. Arbeidet er omtrent i samme fase som for Norterminal, med utarbeidning av plan- og utredningsprogram for Pulkneset industriområde. Også forsvaret fremmet i løpet av mai måned 2013 forslag til planprogram for områderegulering av forsvarets områder på Høybukta, nord og sør for E6.

Tiltakshaverne for tiltak på Tømmernes, Sør-Varanger kommune, Forsvaret, Pulknes AS og Norterminal AS har hatt flere møter for å koordinere en samhandling i forbindelse med utarbeidelse av de planer som er aktuelle for Tømmernes. Det er enighet blant flere at når merknadene til planprogrammene foreligger, er det aktuelt å vurdere en samhandling/samarbeid knyttet til flere utredningstemaer.

6.3 Medvirkning

Det ble holdt et offentlig orienteringsmøte 5. mars 2013 der alle tiltakshavere orienterte om de tiltak som er aktuelle å gjennomføre. 6. mars 2013 presenterte tiltakshaverne sine planer for Det regionale planforum. I oppfølging av presentasjonene ble det gitt tilbakemeldinger og innspill fra de statlige, fylkeskommunale og samiske institusjoner som deltok på møtet. 3. september 2013 ble det gjennomført en offentlig dialogkonferanse som omhandlet utviklingen av Tømmernes der tiltakshaverne, blant annet Norterminal AS, redegjorde for de planlagte tiltak.

Planfasen med planprogrammet legger til rette for at berørte grunneiere, naboer og offentlige etater blir orientert om prosjektet i en tidlig fase, slik at de kan komme med innspill til det videre planarbeidet.

Kravet til informasjon og medvirkning iht. § 12-5 i denne planprosessen sikres gjennom:

- Varsel om planoppstart. Brev til samtlige berørte og avisannonser i to aviser, og informasjon på kommunens nettsted.
- Høring av forslag til planprogram. Kunngjøres ved avisannonse og direkte henvendelse til berørte parter, offentlige myndigheter og organisasjoner.
- Offentlig ettersyn av reguleringsplan med konsekvensutredning.
- Åpent medvirkningsmøte i perioden for offentlig ettersyn.

Figur 6-2. Prosessflyt for områdereguleringprosessen

Den formelle planprosessen for en områderegulering starter i hovedregelen med varsling av planoppstart, med samtidig utlegging og høring av forslag til planprogram. Viktige elementer i planprogrammet er:

- a) Vesentlige problemstillinger
- b) Alternativer som skal utredes.

Omfang og metode for medvirkning tilpasses situasjonen i den enkelte planprosess. I mange planprosesser vil mye av medvirkningen skje i arbeidet med utredningene.

Alle planer som kan ha vesentlig virkning for miljø og samfunn skal konsekvensutredes etter forskrift om konsekvensutredning. Dette innebærer at det må utarbeides med konsekvensutredning parallelt med planen, og som en integrert prosess hvor resultater fra konsekvensutredningen legges til grunn for utformingen av planen.

Som grunnlag for planprosessen og konsekvensutredningene, er det krav om at det skal utarbeides et planprogram. I planprogrammet avklares de viktigste spørsmålene i planarbeidet, hvordan planarbeidet skal legges opp, medvirkning og hvilke utredningstemaer som må vurderes. Planprogrammet vil på denne måten skape forutsigbarhet, og gjøre det klart både hva det skal planlegges for og hvordan ulike interesser kan og skal delta i planleggingen. Planfasen med planprogrammet legger således til rette for at berørte grunneiere, naboer og offentlige etater blir orientert om prosjektet i en tidlig fase, slik at de kan komme med innspill til det videre planarbeidet.

6.4 Tidsplan for planprosessen

Tidsplan - Forslag til framdriftsplan for kommunedelplanen

Tidsplanen gir en oversikt over planlagt framdrift i prosessen, viktige milepæler (**markert med rød skrift**).

Innledende arbeider

Februar - mars 2013

Aktivitet	Tidsperiode
Kommunestyrevedtak, sak nr. 15/13 – Strategi for fremtidig havneutbygging på Tømmerneset	27. feb. 2013
Fellesmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes	19. feb. 2013
Fellesmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes	5. mars 2013
Regionalt planforum – møte hvor planene for Norterminal ble presentert og drøftet med offentlige myndigheter	6. mars 2013

Hovedfase I – Planprogramfasen

Mars 2013 – januar 2014

Aktivitet	Tidsperiode
Utarbeiding av forslag til planprogram for Gamnes-området	11. mars – 6. juni 2013
Administrativ behandling av forslag til planprogram	7.-12. juni 2013
Politisk behandling – Utvalg for plan og samferdsel (Utv. Plan og samf.) Utlegging av forslag til planprogram til høring, varsling om planoppstart	26. juni 2013
Høring av forslag til planprogram	26. juni – medio sept. 2013

Dialogkonferanse	3. sept. 2013
Merknadsbehandling/Utarbeidelse av saksfremlegg for Utv. Plan og samferdsel	Sept. – okt. 2013
Fellesmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes	3. okt. 2013
Politisk behandling Utv. Plan og samferdsel – Forslag til planprogram	14.-21. nov. 2013
Planprogrammet sendes Miljøverndepartementet for høring	25. nov. 2013
Fellesmøte mellom tiltakshavere for utvikling på Tømmernes etter at svar fra Miljøverndep. foreligger og før saken fremmes for kommunestyret	Des. 2013/Jan. 2014
Kommunestyret fastsetter planprogrammet	Jan-feb. 2014

Hovedfase II – Konsekvensutrednings- og planforslagsfasen

Januar – juni 2014

Aktivitet	Tidsperiode
Analyser og konsekvensutredninger	Jan.- juni 2014
Utarbeidning av plankonsept/planskisser, med alternativanalyser	Jan.- juni 2014
Medvirkning: - Fagmøter/lokalt samråd/folkemøte	April 2014

Hovedfase III – Planforslag og vedtaksfase

Juni 2014 – jan. 2015

Aktivitet	Tidsperiode
Ferdigstille planforslag: • Plankart • Bestemmelser • Planbeskrivelse • Vedlegg til planbeskrivelsen: Temautredninger	Juni 2014
Koordinering og samordning mellom kommunedelplan og de øvrige områdereguleringer	Jan. – juni 2014
Administrativ behandling av planforslag	Juni – aug. 2014
Politisk behandling – Utv. Plan og Samferdsel Utlekking av planforslag til offentlig ettersyn	Primo sept. 2014
Høring av planforslag Folkemøte/åpent møte	Primo sept. – medio okt. 2014 Primo okt. 2014
Merknadsbehandling og eventuell revisjon av planforslag	Medio okt.- primo nov. 2014
Politisk behandling i Utv. Plan og samferdsel	Medio nov. 2014
Kommunestyret vedtar områderegulering for Gamnes-området	Des. 2014/jan. 2015

Kilder

Finnmark fylkeskommune og Sametinget. 2012. Rapport fra kulturminneundersøkelse av Høybuktmoen skytefelt 2012. Innledende befaring av nærområdene rundt Høybuktmoen lufthavn og Garnisonen i Sør-Varanger.

Norconsult. 2012. Kartlegging av vegetasjon og naturtyper i område for ny oljeterminal på Gamneset.

Norconsult. 2009. Transportanalyse på bakgrunn av økt aktivitet i Kirkenesområdet.

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Vegar Nilsen Trasti Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 20.11.2013
Arkivkode: K1-610	Arkivsaksnr.: 12/2677
Saksordfører: Karine Emanuelsen	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Utvalg for plan og samferdsel	29.11.2013	088/13

PLANPROGRAM TIL OMRÅDEREGULERING FOR HØYBUKTMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	13.11.2013	PLANPROGRAM HØYBUKTMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT231013
2	13.11.2013	NOTAT HØYBUKTMOEN MERKNADSBEHANDLING

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
02.11.2012	I	Finnmarkseiendomm en	FORSVARETS FESTE HØYBUKTMOEN 12/1/12 I SØR-VARANGER
16.05.2013	I	Forsvarsbygg	HØYBUKTMOEN SKYTEFELT - AVTALE OM OMRÅDEREGULERING
28.05.2013	I	Forsvarsbygg	PLANPROGRAM HØYBUKTMOEN SKYTEFELT

27.06.2013	U	Saksbehandler Ørjan Stubhaug	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR PLAN OG SAMFERDSEL 26.06.13:
28.06.2013	I	Forsvarsbygg utvikling nord	GODKJENNING TIL Å GJENNOMFØRE UTREDNINGER OG FORHANDLINGER
04.07.2013	U	32 mottakere...	VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID OG UTLEGGING AV FORSLAG TIL
08.07.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	FYLKESMANNEN BER OM UTSATT HØRINGSFRIST TIL 13.09.2013
11.07.2013	I	Per Guttu	MERKNAD TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
02.08.2013	I	Kystverket Troms og Finnmark	UTTAELSE FRA KYSTVERKET - VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID OG
07.08.2013	I	Fiskeridirektoratet region Finnmark	OMRÅDEPLAN FOR HØYBUKTMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT - FORSLAG TIL
20.08.2013	I	Riksantikvaren	HØYBUKTMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT - OPPSTART AV PLANARBEID OG
23.08.2013	I	Finnmark Fylkeskommune	INNSPILL TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - HØYBUKTMOEN SKYTE OG
23.08.2013	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	VEDR. PLANARBEID PÅ FORSVARETS SKYTE OG ØVNINGSOMRÅDE - GSV
26.08.2013	I	Sametinget	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEPLAN HØYBUKTMOEN SKYTE- OG
26.08.2013	I	AVINOR	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEPLAN HØYBUKTMOEN SKYTE- OG
26.08.2013	I	Kristin Schjønsby Kværnø	OMRÅDEPLAN HØYBUKTMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT - KRAV OM ERSTATNING FOR
26.08.2013	I	Forsvarsbygg	UTTAELSE - OMRÅDEPLAN FOR HØYBUKTMOEN
02.09.2013	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	INNSPILL TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - OMRÅDEPLAN FOR
06.09.2013	I	Radius Kirkenes as	INNSIGELSER PÅ ETABLERING AV SKYTEFELT
11.09.2013	I	Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik	UTTAELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEPLAN HØYBUKTMOEN SKYTE- OG
12.09.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	UTTAELSE - VARSEL OM OPPSTART AV OMRÅDEPLAN FOR HØYBUKTMOEN
13.09.2013	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	UTTAELSE OPPSTART OG UTLEGGING AV FORSLAG TIL PLANPROGRAM
01.11.2013	I	AVINOR	OMRÅDEPLAN FOR HØYBUKTMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT - AVINORS
05.11.2013	I	Forsvarsbygg	HØYBUKTMOEN SKYTEFELT - MERKNADSBEHANDLING PLANPROGRAM

Kort sammendrag:

Forsvarsbygg har på vegne av Forsvarsdepartementet satt i gang prosjekter for å sikre rammebetingelser i Forsvarets skyte- og øvingsfelt i hele landet. Gjennomføringsoppdrag for Høybuktmoen ble gitt i februar 2013. Rammebetingelser innebærer områderegulering, utslippstillatelse og flerbruksplan for feltet

Det skal etableres en områderegulering som sikrer de offentligrettslige rammene for Forsvarets arealer samtidig som de avklarer eventuelle avgrensninger mot annen virksomhet. Planen skal ta høyde for en fremtidig utvikling i Forsvarets aktivitet.

Forslag til planprogram ble behandlet i Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 26.06.13 og vedtatt utlagt til offentlig ettersyn/høring. Med bakgrunn i innkomne merknader legges her revidert planprogram fram for 2.gangsbehandling før fastsetting i Kommunestyret. Planprogrammet og behandlingen må ses i sammenheng med behandlingen av Kommunedelplan for Tømmernes og områdereguleringer for hhv Norterminal og Pulkneset.

Faktiske opplysninger:

Forsvarsbygg har på vegne av Forsvarsdepartementet satt i gang prosjekter for å sikre rammebetingelser i Forsvarets skyte- og øvingsfelt i hele landet. Gjennomføringsoppdrag for Høybuktmoen ble gitt i februar 2013. Rammebetingelser innebærer områderegulering, men også utslippstillatelse og flerbruksplan for feltet. Søknad om utslippstillatelse vil med utgangspunkt i vedtatt områdeplan sendes forurensningsmyndighet. Når områdeplan og utslippstillatelse foreligger vil det etter planen lages en flerbruksplan som oppsummerer den flerbruken som er mulig for alle interesser i skyte- og øvingsfeltet.

Forsvarsbygg har fått utarbeidet planprogram til områderegulering for Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt. Det skal etableres en områdeplan som sikrer de offentligrettslige rammene for Forsvarets arealer samtidig som de avklarer eventuelle avgrensninger mot annen virksomhet. Planen skal ta høyde for en fremtidig utvikling i Forsvarets aktivitet.

Forslag til planprogram ble behandlet i Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 26.06.13 og vedtatt utlagt til offentlig ettersyn/høring. Planarbeidet for skytefeltet går parallelt med prosessen for Kommunedelplan for Tømmernes, samt områdereguleringer for hhv Norterminal og Pulkneset - Kirkenes Maritime Industrial Park. Kommunedelplanen er styrende for de øvrige planarbeidene. Det vises til saksframstilling for andregangsbehandling av planprogram for Kommunedelplanen for dette opplegget.

Innkommne høringsuttalelser til forslag til planprogram for Tømmernes:

Høringsuttalelsene er behandlet ved at

- a) de vesentlige element i høringsuttalelsene er gjengitt i vedlagte notat fra Forsvarsbygg, datert 21.10.13
- b) Forsvarsbygg har i notatet gitt sine merknader til de enkelte høringsuttalelser
- c) Rådmannen gir i denne saksframstilling sin tilråding ovenfor Utvalg for plan- og samferdsel og Kommunestyret

Rådmannens vurdering:

Til de innkomne merknader støtter rådmannen seg til de vurderinger av Forsvarsbygg som gjengitt i vedlagte notat. Rådmannen gjør oppmerksom på at enkelte utredningstema er løftet

inn i Kommunedelplanen, dette etter ønske om å utrede tema på et overordnet nivå for å synliggjøre de samlede konsekvensene, samt følgekonskvenser. Der dette er relevant er dette henvist til i planprogrammet for områdereguleringen, samt vedlagte notat.

Rådmannen finner at innkomne høringsuttalelser er vurdert og ivaretatt gjennom Forsvarsbyggs merknader i vedlagte notat, konkrete endringer i planprogrammet er vist i notatets kapittel 3. Planprogrammet er revidert iht. til vurderingene i notatet.

Etter rådmannens vurdering er forslaget til planprogram utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 og forskrift om konsekvensutredning § 6. Forslag til planprogram redegjør for formålet med planarbeidet på en tilfredsstillende måte. De problemstillinger som stilles i planprogrammet anses av rådmannen som dekkende med tanke på å utrede konsekvenser for miljø og samfunn. Forslag til planprogram legger til rette for at relevante og realistiske alternativ kan vurderes.

Rådmannen anser at opplegg for medvirkning er tilstrekkelig beskrevet, her nevnes at prosessen for områdereguleringen følger opplegget for Kommunedelplan for Tømmernes.

Det må påpekes at Forsvarsbygg og Sør-Varanger kommune, ved arealdelen, har forskjellig mening om hvor grensene for forswarets øvings- og skytefelt faktisk ligger. I kommuneplanens arealdel er strandsonen på nordvest av langfjorden fra Strømmen bro i sin helhet avsatt til LNFR-område. Men Forsvarsbygg har i sine kart tegnet inn øvings- og skytefeltet helt ned til store deler av Langfjorden fra Strømmen bro og helt ut til Hamnbukt. Følgelig anbefaler rådmannen at Forsvarsbygg og kommunen kommer til enighet om grensegangen før endelig områdeplan vedtas av kommunestyret. Kommunen, ved administrasjonen har bedt Finnmarkseiendommen om bistand i dette arbeidet.

Rådmannen finner ut i fra overnevnte vurderinger at planprogrammet er i tråd med gjeldende regelverk og at det derfor kan fastsettes. Rådmannen legger til grunn at planarbeidet ikke kommer innunder forskrift om konsekvensutredninger § 8 og at planprogrammet derfor ikke er påkrevd framlagt for Miljøverndepartementet. Likevel vil rådmannen anbefale at planprogrammet ikke fastsettes før planprogrammet for Kommunedelplanen for Tømmernes er fastsatt, Kommunedelplanen er i denne sammenheng et styringsdokument. Ettersom planarbeidet her må ses samlet og helhetlig bør også planprogram for Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt oversendes Miljøverndepartementet for uttalelse sammen med øvrige planer på Tømmernes.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Planarbeidet er i tråd med kommuneplanens arealdel, planområdet omfatter de arealer båndlagt til forsvaret i gjeldende arealdel.

Planlegging med konsekvensutredning er ment å belyse de forhold som forventes å ha vesentlig virkning. Planprogrammet er ment å få fram alternativ bruk av arealene og at det så skal utredes konsekvensene av denne alternative bruken. Utgangspunkt er dagens bruk av arealene i henhold til godkjente planer. Rådmannen vil ut i fra dette ikke gjøre vurderinger etter satsningsområdene under i denne fasen av planarbeidet.

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

1. I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, samt forskrift om konsekvensutredninger § 7 fastsetter Kommunestyret *Planprogram til områderegulering for Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt*, planID 2013008, datert 23.10.13.
2. Kommunestyret forutsetter at Finnmarkseiendommen og Forsvarsbygg avklarar grensen mellom Forsvarets øvings- og skytefelt og Finnmarkseiendommen, slik at den blir i samsvar med gjeldende kommuneplan i området fra Strømmen bru til Leirpollen, før endelig områdeplan vedtas.
3. Planprogrammet oversendes Miljøverndepartementet for uttalelse sammen med øvrige planer på Tømmernes før behandling i Kommunestyret.

Begrunnelse:

Kommunestyret finner at planprogrammet tar opp de problemstillinger som har relevans for saken. De innkomne høringsuttalelser og innspill ansees som tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jamfør rådmannens vurderinger over.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Områderegulering Høybuktnoen skyte- og øvingsfelt

Planprogram

PlanID 2013008

ArkivsakID 12/2677

Dato 23.10.13

Planprogram

Behandling etter plan- og bygningsloven:

1.gangs behandling:

26.06.13, UFPS 044/13

Varsel om oppstart/ Utlagt til offentlig ettersyn:

03.07.13-27.08.13

Dato for siste revisjon:

23.10.13

2.gangs behandling:

Dato for fastsettelse i kommunestyret:

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	4
1.1	BAKGRUNN	4
1.2	FORMÅL MED PLANARBEIDET.....	4
2	PLANPROSESSEN	4
2.1	VURDERING AV FORHOLDET TIL KU-FORSKRIFTEN	4
2.2	OPPSTARTSMØTE MED KOMMUNEN.....	4
2.3	ORGANISERING.....	4
2.4	FRAMDRIFT.....	4
3	BESKRIVELSE AV OMRÅDET	5
3.1	LOKALISERING	5
3.2	EKSISTERENDE VIRKSOMHET OG ANLEGG	5
3.3	EIENDOMSFORHOLD	6
4	OVERORDNEDE PLANER OG FØRINGER	6
4.1	KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2004-2016	6
4.2	REGULERINGSPLANER.....	6
5	OFFENTLIGE OG PRIVATE TILTAK	6
6	BESKRIVELSE AV OMRÅDET OG AKTUELLE PROBLEMSTILLINGER	6
6.1	INNLEDNING.....	6
6.2	BYGGESKIKK OG ESTETIKK.....	7
6.3	FRILUFTSLIV	7
6.4	KLIMATILPASNING/KLIMAENDRINGER	7
6.5	LANDSKAP	7
6.6	NATUR OG MILJØ	7
6.7	SAMISKE INTERESSER.....	7
6.8	NÆRINGSINTERESSER	8
6.9	TEKNISK INFRASTRUKTUR	8
6.10	UTEROM OG GRØNNSTRUKTUR	9
6.11	VERNEVERDIER	9
6.12	KULTURMINNER OG KULTURMILJØ	9
6.13	RISIKO OG SÅRBARHET.....	9
6.14	SAMFUNNSMESSIGE FORHOLD	10
6.15	UNIVERSELL UTFORMING	11
6.16	TRAFIKALE FORHOLD	11
7	FORSLAG TIL PLANPROGRAM	11
7.1	BESKRIVELSE AV DAGENS SITUASJON	11
7.2	BESKRIVELSE AV PLANTILTAKET.....	11
7.3	BESKRIVELSE AV ALTERNATIVER	11
7.4	OFFENTLIGE OG PRIVATE TILLEGGSTILTAK	11
7.5	OFFENTLIGE PLANER OG TILLATELSER.....	12
7.6	AKTUELLE UTREDNINGSTEMAER	12
7.7	OMRÅDEREGULERINGSPLAN	14
7.8	MEDVIRKNING.....	14

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Forsvarsbygg har på vegne av Forsvarsdepartementet satt i gang prosjekter for å sikre rammebetingelser i Forsvarets skyte- og øvingsfelt i hele landet. Gjennomføringsoppdrag for Høybuktknoen ble gitt i februar 2013. Rammebetingelser innebærer områdeplanen som beskrevet i dette planprogrammet, men også utslippstillatelse og flerbruksplan for feltet. Søknad om utslippstillatelse vil med utgangspunkt i vedtatt områdeplan sendes forurensningsmyndighet. Når områdeplan og utslippstillatelse foreligger vil det etter planen lages en flerbruksplan som oppsummerer den flerbruken som er mulig for alle interesser i skyte- og øvingsfeltet.»

1.2 Formål med planarbeidet

Det skal etableres en områdeplan som sikrer de offentligrettslige rammene for Forsvarets arealer samtidig som de avklarer eventuelle avgrensninger mot annen virksomhet. Planen må ta høyde for en fremtidig utvikling i Forsvarets aktivitet.

2 Planprosessen

2.1 Vurdering av forholdet til KU-forskriften

Områdeplanen for Høybuktknoen skal i utgangspunktet regulere aktivitet som eksisterer og har eksistert i mange år. Samtidig skal den legge til rette for fremtidig utvikling som er i henhold til plan- og bygningsloven. Dette gjør at ingen av plantypene listet i KU-forskriftens § 2 er helt dekkende for denne planen. Punkt e) *områdereguleringer som legger til rette for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I*, er det som ligger nærmest opp til planen. I dialog med kommunen er ambisjonen å lage en områdeplan som er tilstrekkelig for kommunen til å gi byggetillatelse i skytefeltet og leirområdet uten å utarbeide detaljreguleringsplaner. I forskriftens vedlegg I er Forsvarets skyte- og øvingsfelt et eget tiltak som skal konsekvensutredes, og feltet som helhet utredes gjennom denne områdeplanen.

2.2 Oppstartsmøte med kommunen

Oppstartsmøte ble gjennomført med kommunen 2.5.2013.

2.3 Organisering

Planarbeidet gjennomføres av Forsvarsbygg i samarbeid med Sør-Varanger kommune. Forsvarsbygg etablerer en plangruppe hvor kommunen inviteres til å delta. Øvrige berørte og overordnede myndigheter involveres i nødvendig utstrekning.

2.4 Framdrift

Planarbeidet og gjennomføring av planen har følgende framdriftsplan:

Planprogram. Høring og offentlig ettersyn.	Juni-august 2013
Kommunen fastsetter planprogram	September 2013
Utforme planforslag med KU	September 2013-August 2014
Planforslag behandles av kommunen	September 2014
Offentlig ettersyn	September-Desember 2014
Planvedtak	Januar 2015

3 Beskrivelse av området

3.1 Lokalisering

Planområdets yttergrenser vises på kartet under og tilsvarer det som i dag er etablert skytefelt og leiområde. Det er lokalisert på Høybuktmoen ved Kirkenes lufthavn, og strekker seg på begge sider av E6. Avgrensning mot flyplass er langs reguleringsgrensen for flyplassen. Området nordøst for E6 omtales heretter som «østfeltet» og området sørvest for E6 omtales som «vestfeltet».

3.2 Eksisterende virksomhet og anlegg

Områdeplanen dekker et område som allerede er i bruk til det formål som søkes regulert. Området har vært i bruk som treningsområde for Forsvaret siden 1921, og leiren ble etablert på 50-tallet. Til tross for lang tids bruk bærer det meste av terrenget lite preg av bruken. Det meste av anlegg og alle skytebaner er etablert i området som ligger rett øst og nordover fra leiren. Dette arealet er også noe belastet i forhold til kjøreskader i terrenget.

Vestfeltet er lite utbygd med anlegg og veger. Det er noen enkle vegtraseer og bygg, samt at det er et utdanningsanlegg med en lengre utdanningsløype for 6-hjulinger under etablering i området. Området har tidligere vært brukt til skytefelt med mange typer våpen, og det er fortsatt spor av denne aktiviteten i denne delen av feltet. Men hovedsakelig er det forholdsvis få synlige spor etter Forsvarets aktivitet i området.

3.3 Eiendomsforhold

Det er Finnmarkseiendommen (FEFO) som er hjemmelshaver i området. Forsvarets rettigheter er etablert i en festeavtale med FEFO.

4 Overordnede planer og føringer

4.1 Kommuneplanens arealdel 2004-2016

I kommunens arealplan som ble vedtatt 5.10.2005 er hele arealet som omfattes av områdeplanen satt av til område for Forsvaret. Men det er noe divergens i grenser mellom arealplanen og festeavtalen som må avklares i planprosessen.

4.2 Reguleringsplaner

Kirkenes lufthavn ligger omsluttet av skytefeltet, og det er etablert en egen reguleringsplan for lufthavnen i 1999.

Det jobbes parallelt med en kommunedelplan og to områdeplaner i området. Disse vil delvis berøre samme areal som skytefeltet. Det vil foregå en parallell prosess for å avklare mulighetene om en avgivelse av areal fra Forsvaret til privat næringsformål. Inntil dette er avklart legger Forsvarsbygg opp til en områdeplan som dekker gjeldende areal i skytefeltet. Så vil planen justeres hvis man kommer til enighet om endring av grensene. Samtidig må planen tidlig ta høyde for konsekvensene ved å avgi areal, da det vil kunne medføre flytting av skytebaner og aktivitet til andre deler av feltet. Dette må konsekvensutredes og alternativer må vurderes.

5 Offentlige og private tiltak

Det vil være behov for å vurdere følgende tiltak i planområdet:

- Kraftforsyning
- Vannforsyning
- Nye vegtraseer

Behovet for ny kraftforsyning og vegtraseer vil være som følge av de planlagte private etableringene på Tømmerneset. Forsvarsbygg har ikke behov isolert sett. Det samme gjelder for så vidt også vannforsyning. Men en ny vannledning til området som medfører at Høybuktnoen kan kobles til kommunalt nett vil kunne ha stor betydning for samlet arealutnyttelse, da vannkilden i skytefeltet kan legges ned.

6 Beskrivelse av området og aktuelle problemstillinger

6.1 Innledning

I det følgende beskrives aktuelle problemstillinger tilknyttet de foreliggende planer i området som grunnlag for «Aktuelle utredningstema» i punkt 7.6.

Ved vurdering av hvilke tema som er aktuelle i forbindelse med planarbeidet, er i tillegg følgende grunnlag benyttet:

- Data fra ulike sentrale fagdatabaser, bl.a. Naturbase, Askeladden, Granada, Skrednett,

Planprogram

- Grus- og pukkdatabasen, DMK, samt data fra NGU og reindriftsforvaltningen
- Forskrift om konsekvensutredninger.

6.2 Byggeskikk og estetikk

Det legges til grunn at planen vil angi rammer for ny bebyggelse tilknyttet leirområdet og eventuelle bygg og anlegg i skytefeltet.

Dette vil i stor grad baseres på Forsvarsbyggs interne krav til kvalitet og estetikk. Forholdet til estetikk skal redegjøres for i planbeskrivelsen, og evt krav nedfelles i planbestemmelsene.

6.3 Friluftsliv

Skytefeltet er i stor grad benyttet til jakt, fiske og friluftsliv. Dette er i utgangspunktet uproblematisk så lenge man forholder seg til sikkerhetsbestemmelser, merking og varsling i de områder der det foregår skarpskyting. Ut over sikkerhetsmessige begrensninger legges det ikke opp til noen begrensning i allmenn ferdsel i områdene. Eventuell flytting av baner til vestfeltet vil legge slike sikkerhetsmessige begrensninger på nye områder sammenlignet med dagens situasjon.

6.4 Klimatilpasning/klimaendringer

Vil være et naturlig tema i ROS-analyse for området.

6.5 Landskap

Foruten bebygd areal i tilknytning til leir og flyplass så består området hovedsakelig av åpne fjell og heiområder med en mosaikk av fjellbjørkeskog i daler og lavere partier. Det meste av skogområdene ligger i østfeltet.

Eksposering og synlighet av nye bygg og anlegg synes å være det som har betydning i forhold til vurdering av landskap. Planen tar sikte på å vurdere dette i de områder hvor det legges opp til nye anlegg/inngrep.

6.6 Natur og miljø

Forsvarsbygg har gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold i hele skytefeltet i 2003. Kartleggingen inngår i et landsdekkende opplegg som ledd i oppfølgingen av Forsvarets sektorhandlingsplan for biologisk mangfold.

En oppdatering av denne kartleggingen planlegges sommeren 2013, og den vil sammen med DN's naturbase danne grunnlaget for områder som eventuelt må innarbeides i områdeplanen med vern eller restriksjoner.

6.7 Samiske interesser

Etter innføringen av Finnmarksloven, utarbeidet Sametinget retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av utmark.

Formålet med retningslinjene er å sikre naturgrunnlaget for- og sikre videre utvikling av samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Samt en bærekraftig bruk og forvaltning av dette naturgrunnlaget på samenes egne premisser.

6.7.1 Samisk kultur

Forholdet til samisk kultur behandles under punkt 6.12. Kulturminner.

Planprogram

6.7.2 Reindrift

Områdene i skytefeltet benyttes som vår- og sommerbeite av reinbeitedistrikt «5 A/C Pasvik». De kystnære områdene benyttes først og fremst på våren og ved varme somre. Deler av vestfeltet benyttes som kalvingsområde. På høsten trekker de mer over mot Svanvik og omegn før de trekker til vinterbeiter i Pasvik.

Nabodistriktet i nord «4/5B Vestre Sør-Varanger» benytter også området til vinterbeite.

6.8 Næringsinteresser

6.8.1 Industri og oljevirkksomhet

Som nevnt foregår det planlegging av oljeterminal og industrihavn på nordsiden av Tømmerneset.

Oljeterminal på Gamneset er så vidt i berøring med skytefeltet i nordøst, mens industrihavn på Pulkneset i sin helhet ligger innenfor det som i dag er skytefelt. Hvis disse planene skal realiseres må Forsvaret avgi areal fra skytefeltet, samtidig som en forventet økt sivil aktivitet i området vil kunne påvirke bruken av skytefeltet på ulike måter. Forsvarsbygg har i utgangspunktet en positiv tilnærming til planene, men forutsetter at dette må løses på en slik måte at Forsvarets øvingsmuligheter ikke forringes.

6.8.2 Geo-ressurser

I følge NGU sin nasjonale grunnvannsdatabase «Granada», er Høybuktknoen-plataet en breelv-avsetning med en betydelig grunnvannsressurs. For øvrig er det lite grunnvannspotensiale i området.

Breelv-avsetningen på Høybuktknoen er registrert som en betydelig grusressurs i NGU's database. Det er flere nedlagte grusuttak i området.

6.8.3 Landbruk

Ut fra Skog og Landskap sine arealkart kan det avledes at tiltaksområdet er klassifisert som åpne områder med noe uproduktiv skog, og innslag av myr.

Området omfatter ingen produktive jordbruks- eller skogbruksarealer.

I følge samme arealkart er planområdet ikke benyttet som beite av små- eller storfe.

6.9 Teknisk infrastruktur

I planen skal det redegjøres for tilknytning til eksisterende vannforsyningsanlegg, avløpsanlegg og kraftforsyning, samt løsninger for energibruk / oppvarming.

6.9.1 Kraftforsyning

Planen på Høybuktknoen vil ikke kreve endring i kraftforsyningen, isolert sett. Men områdeplanene og kommunedelplanen sett under ett vil sannsynligvis medføre behov som vil kunne berøre skytefeltarealet. Utredning av konsekvenser bør tilligge tiltakshavere som utløser behovet.

6.9.2 Vannforsyning

Konsekvensene ved å avgi areal fra skytefeltet til privat industriformål medfører at vannforsyningen må vurderes spesielt. Hvis skytebaner må flyttes fra østfeltet til vestfeltet så vil det ha stor betydning om vannkilden som forsyner Høybuktknoen kan legges ned ved å legge kommunalt vann frem til Høybuktknoen.

Dagens vannkilde for Høybukta.

6.9.3 Spillvann

Behov ut over dagens system vil bli vurdert i planen.

6.9.4 Overvann

Behov ut over dagens system vil bli vurdert i planen.

6.10 Uterom og grønnstruktur

Kfr punkt 6.3. Friluftsliv og 6.6. Natur og miljø

6.11 Verneverdier

Kfr punkt 6.6. Natur og miljø og 6.12. Kulturminner og kulturmiljø

6.12 Kulturminner og kulturmiljø

I Riksantikvarens database «Askeladden» er det svært lite registrerte freda kulturminner, freda bygninger eller freda kulturmiljøer innenfor planområdet, eller i nærheten av dette.

Forsvarsbygg har allerede iverksatt ny kartlegging av planområdet sammen med Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Kartleggingen startet opp høsten 2012, og vil fullføres i 2013.

6.13 Risiko og sårbarhet

6.13.1 Samfunnsikkerhet

Bruken og utviklingen av planområdet kan medføre en ulykkesrisiko som bør utredes i planarbeidet.

6.13.2 Forurensning

Gjennom mange års bruk av skytefeltet vil det i enkelte områder være forurensning og etterlatenskaper etter øvelser og skarpskyting. Dagens skytebaner ligger i et område med begrenset omfang, men i vestfeltet er det områder som tidligere har vært benyttet som nedslagsfelt. Det gjennomføres overvåkning av forurensning i vannsystemene. Målingene viser at det noen steder er forhøyede verdier av enkelte tungmetaller, men rapporten anbefaler ikke spesielle tiltak i forhold til dette.

Det er betydelig risiko for å finne etterlatenskaper fra krigen i området. Noe av dette er eksplosiver som må behandles deretter, dette vurderes fortløpende ved funn.

Planprogram

Forsvarsbygg planlegger å utarbeide en søknad om utslippstillatelse etter forurensningsloven når reguleringsplanen er godkjent. Denne vil regulere disse forholdene.

6.13.3 Grunnforhold

NVE's «Skrednett» viser at det er lite fare for ras/skred i planområdet. Ca. 70 % av området er bart fjell eller tynne løsmasser.

6.13.4 Støy

Beliggenheten til skytefeltet og dagens skytebaner er gunstig i forhold til spredning av støy til omgivelsene. Støyen spres hovedsakelig i nord-sør retning, og topografien hindrer spredning mot Kirkenes i øst. Det må i planarbeidet avklares om eventuell industrivirksomhet på Tømmerneset kan skape begrensninger for eksisterende skytebaner som ligger nært det planlagte arealet.

Som nevnt i punkt 6.13.2. så vil Forsvarsbygg søke om utslippstillatelse for skytefeltet. Her vil støy være et sentralt moment.

Bakgrunnsstøy i området vil i hovedsak komme fra Kirkenes lufthavn og vegtrafikk langs E6. En eventuell industriutbygging på Tømmerneset vil i fremtiden bidra ytterligere til støy i området.

6.13.5 Flytrafikk

Kirkenes lufthavn ligger i praksis midt i skytefeltet på Høybuktmoen, noe som skaper litt utfordring for gjennomføring av skarpskyting i feltet. Selv om de fleste banene pr. definisjon er sikre med tanke på rikosjetter så stoppes likevel skyting når fly lander og letter. I dag er flytrafikken stort sett konsentrert rundt lunsjtid og på kvelden, så det greit å ta pause i skytingen i den perioden. Det er likevel et mulig problem hvis det viser seg at flytrafikken øker i omfang på grunn av den økte industri- og oljesatsningen. Da vil man risikere at noen baner må stenges store deler av dagen på grunn av flytrafikken. Dette spørsmålet må utredes i planen og tas med i vurderingen rundt flytting av baner.

Avinor har også planer om å utvide flystripa i østlig retning. En utvidelse vil berøre areal som i dag er skytefelt, og må tas med i en helhetlig vurdering av hvordan området rundt skal benyttes i fremtiden.

6.13.6 Avfall

All avfallshåndtering skjer via avtaler med privat renovatør. Avfall i skytefeltet tas med inn til leir og sorteres på miljøstasjonen der.

Ved bygging er det normalt å avtalefeste rutiner for avfallshåndteringen med entreprenør.

6.14 Samfunnsmessige forhold

Som en del av beslutningsgrunnlaget vil det være aktuelt å redegjøre for positive virkninger lokalt, regionalt og nasjonalt.

6.14.1 Forsvaret

Grensen mot Russland er en yttergrense for Schengen-området, og GSV har en sentral rolle i overvåkingen av denne. Forsvarets tilstedeværelse og muligheter for utdanning og trening er derfor svært viktig i et nasjonalt perspektiv. Avgrensning og koordinering mot planlagt industri og oljevirkosomhet på Tømmerneset vil derfor være en avgjørende faktor for om de planene lar seg

Planprogram

realisere. Forsvarets muligheter for utdanning og trening må ikke reduseres nevneverdig uten at andre løsninger kommer på plass. Dette må beskrives i planen.

6.14.2 Sysselsetting og kommunal økonomi

Planen vil redegjøre for positive virkninger av å sikre Forsvarets tilstedeværelse, og samtidig vurdere virkningene av å avgi areal til privat industri. Noen av løsningene i planen vil være direkte knyttet til spørsmålet om det er mulig å avgi dette arealet.

6.15 Universell utforming

Med bakgrunn i helsekravene til norske soldater så vil ikke universell utforming være fokus på skytebaner og utdanningsanlegg. I leirområdet vil dette derimot vurderes for de ulike typer bygg som er aktuell.

6.16 Trafikale forhold

E6 krysser gjennom planområdet, og lufthavnen har felles avkjøring med Forsvarets anlegg på Høybuktmoen.

Planen for Forsvarets område vil ikke endre trafikken i området. Endringer vil eventuelt komme av etablering av industriområder på Tømmerneset.

Siden skytefeltet ligger på hver side av E6 så vil det vurderes om det skal tilrettelegges spesielt for kryssing av vegen for militære avdelinger.

7 Forslag til planprogram

Områdereguleringsplan med konsekvensutredning skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram, og i nødvendig utstrekning omfatte følgende:

7.1 Beskrivelse av dagens situasjon

Planen skal omfatte en beskrivelse av dagens situasjon innenfor planområdet.

7.2 Beskrivelse av plantiltaket

Beskrivelsen skal omfatte:

- Begrunnelse for plantiltaket
- Beskrivelse av eksisterende arealbruk som videreføres i planen
- Beskrivelse av planlagte endringer i arealbruken og eventuelle konkrete utbyggingsplaner.

7.3 Beskrivelse av alternativer

Det kan være aktuelt å beskrive hvilke alternativsvurderinger som er gjort i forhold til plassering av nye anlegg. Det vil særlig være aktuelt ved flytting av skytebaner som følge av industrietablering på Tømmerneset.

7.4 Offentlige og private tilleggstiltak

Oversikt over offentlige og private tiltak som er nødvendig for gjennomføring av planen skal beskrives.

7.5 Offentlige planer og tillatelser

Det skal redegjøres for forholdet til kommunale, fylkeskommunale og statlige planer og andre overordnede føringer, samt gis en oversikt over eventuelle tillatelser fra offentlige myndigheter som er nødvendige for å gjennomføre planen.

7.6 Aktuelle utredningstemaer

Ved vurdering av hvilke temaer som er aktuelle i forbindelse med planarbeidet, er følgende dokumenter benyttet:

- Forskrift om konsekvensutredninger
- Statens vegvesens håndbok 140 om konsekvensanalyser
- Referat fra oppstartsmøte med Sør-Varanger kommune

Iht forskriftene skal problemstillingene være relevante i forhold til de beslutninger som skal tas.

Under foreslås hvilke tema som skal vurderes i forbindelse med planarbeidet, og på hvilken måte, kfr. vurderingene under punkt 6. Generelt skal vurderingene baseres på anerkjent metodikk.

7.6.1 Friluftsliv

Forholdet til friluftsliv vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Beskrivelser i Områdeplan for skyte- og øvingsfeltet vil baseres på dette. I den forbindelse skal dagens rutiner for bruk av området vurderes.

7.6.2 Klimatilpasning/klimaendringer

Temaet vurderes i ROS-analysen.

7.6.3 Landskap

Enkle synlighetsvurderinger vurderes hvis det er områder hvor det planlegges betydelig endret arealbruk eller oppføring av bygg/anlegg. Herunder skal det redegjøres for både nær- og fjernvirkninger.

7.6.4 Natur og miljø

Det skal redegjøres for planens betydning for naturmiljø. Vurderingene baseres på kjent metodikk, jfr. Statens vegvesens håndbok 140. Dette ivaretar også føringer i Ramsar konvensjonen.

Kartleggingen av områder med biologisk mangfold fra 2003 kan være noe utdatert. Det er derfor gjennomført ny kartlegging sommeren 2013. Dataene vil bli gjort tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringsystemer for biologisk mangfold, bl.a. i Miljødirektoratets Naturbase.

Det skal spesielt redegjøres for konsekvenser av nye anlegg, herunder flytting av skytebaner hvis det blir aktuelt.

7.6.5 Samiske interesser

Forholdet til samiske interesser, bl.a. reindrift, tradisjonell utmarksbruk og næring, samt sjøsamisk fiske, vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Beskrivelser i Områdeplan for skyte- og øvingsfeltet vil baseres på dette.

Planprogram

7.6.6 Næringsinteresser

Det skal redegjøres for planens betydning for planlagt industri og annen næringsvirksomhet som måtte bli påvirket av planen.

7.6.7 Teknisk infrastruktur

Det skal redegjøres for planens betydning for vannforsyning, avløp og kraftforsyning, samt løsninger for energibruk / oppvarming.

7.6.8 Kulturminner og kulturmiljø

Det skal redegjøres for planens betydning for samiske og andre kulturminner og kulturmiljøer.

Forsvarsbygg har allerede iverksatt ny kartlegging av planområdet sammen med Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Kartleggingen startet opp høsten 2012, og vil fullføres i 2013.

7.6.9 Risiko og sårbarhet

Det skal utarbeides en ROS-analyse som skal avdekke mulige uønskede hendelser, og for å vurdere tiltak for å redusere risikonivået eller begrense skadeomfanget. Hendelser knyttet til ulike typer militær aktivitet skal inngå i ROS-analysen.

Analysen legges til grunn ved utforming av planen, og eventuelle krav nedfelles i planbestemmelsene.

7.6.10 Forurensning

Det skal redegjøres for planens betydning i forhold til utslipp til luft, grunn og vann, innenfor rammene av bl.a. vannforskriften.

7.6.11 Støy

Det skal redegjøres for den kjente påvirkningen av støy fra planområdet til omgivelsene.

Når planen er vedtatt vil det bli sendt en utslippssøknad til forurensningsmyndighet (Miljødirektoratet eller Fylkesmann). Utslippstillatelsen vil regulere støy og annen forurensning der det er nødvendig.

7.6.12 Trafikksikkerhet

Det skal redegjøres for trafikale forhold i planområdet. Dette avklares i samråd med Statens vegvesen.

7.6.13 Flytrafikk

Det skal redegjøres for planens betydning for flytrafikken til og fra Kirkenes lufthavn, og flytrafikkens betydning for tiltak/virksomhet i planområdet.

Framtidige flyplassarealer avsettes til lufthavnformål, men utredes ikke i områdeplanen. At Avinor forutsettes å utarbeide en detaljreguleringsplan som evt må konsekvensutredes, nedfelles i planens bestemmelser.

7.6.14 Samfunnsmessige forhold

Tiltakets betydning for samfunnsmessige forhold vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Beskrivelser i Områdeplan for skyte- og øvingsfeltet vil baseres på dette.

Planprogram

7.7 Områdereguleringsplan

Planforslaget skal inneholde:

- Plankart
- Planbestemmelser
- Planbeskrivelse inkl. konsekvensvurderinger

I planforslaget skal det bl.a. redegjøres for gjennomføring av nye tiltak hjemlet i planen. Behov for rekkefølgekrav skal vurderes.

7.8 Medvirkning

Det vil i samarbeid med kommunen og de to private aktørene holdes åpne møter i løpet av planprosessen for å orientere om planarbeidet og utredningsoppgaver. Informasjonsinnhenting til dokumentasjonen i konsekvensutredningene vil innhentes fra berørte parter.

Offentlig innsyn og høringsrunder vil være i henhold til plan og bygningsloven.

Forslagsstiller er åpen for dialog med interessenter for å sikre en god helhetlig løsning på planen.

NOTAT

OPPDRAG	Områdereguleringsplan for Høybuktknoen	DOKUMENTKODE	712048-PLAN-NOT-001_rev02
EMNE	Uttalelser til forslag til planprogram. Sammenstilling og kommentarer.	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAGSGIVER	Forsvarsbygg	ANSVARLIG ENHET	4032 Tromsø Plan / Arkitektur
KONTAKTPERSON	Øystein Løvli		
KOPI	Guri Ugedahl, her		

1 Uttalelser til forslag til planprogram

Oppstart av reguleringsplanarbeid og offentlig ettersyn av forslag av planprogram ble annonsert og varslet samtidig, med uttalelsesfrist den 27.08.13.

Nedenfor oppsummeres det viktigste fra de 12 innkomne uttalelsene til foreslått planprogram for områdeplanen.

De ulike elementene er kommentert av forslagsstiller (Forsvarsbygg).

1.1 Fiskeridirektoratet Region Finnmark

Fiskeridirektoratet har uttalt seg i brev av 07.08.13.

Til planprogrammet har man følgende merknader:

Direktoratet finner forslag til planprogram som noe vagt og overfladisk og at det derfor er vanskelig å gi en konstruktiv uttalelse.

Fiskeridirektoratet ber om at påvirkning på fiskeri utredes i planen og at man får planene tilsendt på høring.

Områdeplanen legger ikke opp til tiltak i sjø, selv om plangrensen i utgangspunktet går ned til sjøen. Det vil primært være de øvrige planene på Tømmernes som potensielt vil ha betydning for fiskeriinteressene.

Siden de har sendt inn forhåndsmerknad vil Fiskeridirektoratet være en part i det videre planarbeidet.

REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV
02	21.10.13	Revidert notat etter tilbakemelding fra kommunen		TL	GU
01	09.10.13	Revidert notat etter innspill og møte		TL	GU
00	02.10.13	Utkast til notat	SEØ	TL	GU

1.2 Avinor

Avinor har uttalt seg i brev av 26.08.13.

Til planprosessen har Avinor følgende uttalelse:

Avinor planlegger forlengelse av rullebanen, ny parallell taksebane og areal for offshore helikopter. Disse planene vil berøre Forsvaret sine aktiviteter i området. Avinor jobber med å fornye konsesjonen til lufthavnen. I dette arbeidet, som planlegges gjennomført i 2014, vurderer man å ta inn forlengelse av rullebanen som en del av søknaden. Dette forutsetter at baneforlengelsen inngår i en reguleringsplan og at konsekvensene av tiltaket er utredet. Forlengelse av rullebanen vil medføre endringer i dagens arealbruk, blant annet for Forsvarets interne veisystem. Avinor håper overnevnte endringer kan tas med i områdeplanen og at konsekvensene avklares gjennom planprosessen. Avinor er innstilt på å bidra finansielt. Avinor vil også kunne stå for den generelle delen av utredningen i forhold til konsekvenser for egen arealbruk.

Til planprogrammet har Avinor følgende uttalelse:

Til forlengelsen av rullebanen, bør planprogrammet suppleres med konsekvenser for endring av Forsvarets interne veisystem, hinderflater og flystøysoner.

Vurdering/utredning av endret arealbruk for Vestleiren (ny taksebane og offshore helikopter) bør også inngå i planprogrammet.

I møte den 3. oktober ble det enighet mellom Forsvarsbygg, Avinor og kommunen om hvordan forholdet til lufthavna skal håndteres i områdeplanen.

Justerte arealer avsettes da til lufthavnformål, men utredes ikke i områdeplanen. At Avinor forutsettes å utarbeide en detaljreguleringsplan som evt må konsekvensutredes, nedfelles i planens bestemmelser.

Avsnitt 7.6.13 Flytrafikk i planprogrammet omformuleres i hht dette.

1.3 Sametinget

Sametinget har uttalt seg i brev av 26.08.13.

Sametinget skal ivareta interesser i forhold til samiske interesser som kultur, næringsutøvelse og samfunnsniv, samt samiske kulturminner. I denne forbindelse har Sametinget utarbeidet en planveileder som vil være relevant i gjeldende planarbeid.

Til planprosessen har man følgende merknader:

Vedrørende forholdet til Samiske kulturminner nevnes det at man i 2012 startet med å registrere kulturminner innenfor Høybuktnoen skytefelt. Brev med befaringsrapport ble oversendt Forsvarsbygg 06.12.2012. Dette registreringsarbeidet har fortsatt i 2013 og er ennå ikke avsluttet. Brev fra Sametinget ventes i løpet av høsten 2013.

Til grunn for undersøkelser etter §9 i kulturminneloven, skal konsekvensutredningen foreligge. Det varslede området i forbindelse med områdeplan for Forsvaret er større enn det området som ble gjenstand for forhåndsundersøkelser i 2011. Alle områder innenfor planområdet er derfor ikke befart. Sametinget vil gjøre en endelig vurdering av undersøkelsesplikten når endelig forslag til områdeplan foreligger.

Til planprogrammet har man følgende merknader:

Sametinget kommer med presiseringer til foreslått utredningsprogram i forhold til hhv reindrift, samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske samt samiske kulturminner. Utredningen skal inneholde beskrivelse av eksisterende bruk, direkte og indirekte konsekvenser av tiltaket knyttet opp mot interesser og forslag til avbøtende tiltak.

Forholdet til samisk kultur og naturbruk, herunder reindrift, vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset. Avsnitt 7.6.5 Samiske interesser i planprogrammet omformuleres i hht dette.

Forholdet til kulturminner vil bli fulgt opp i de enkelte reguleringsplanene. I den forbindelse avventes brev fra Sametinget vedrørende de pågående undersøkelser. Ovennevnte fanges opp av avsnitt 7.6.8 Kulturminner og kulturmiljø i planprogrammet.

1.4 Kristin S. Kværnø

Kristin S. Kværnø har uttalt seg i brev datert 26.08.13.

Til planprosessen har man følgende merknader:

Er eier av eiendommen 11/55 hvor det i dag står en hytte. Hytten er i dårlig forfatning. Grunneier har vært i kontakt med Forsvarsbygg (e-post datert 11.03.09) om kjøp av eiendommen. Forsvarsbygg var ikke interessert i dette. Grunneier har derfor ønsket å oppgradere eiendommen. Grunneier mener at en bruk av området, slik en fremtidig områdeplan antyder, vil gi vesentlige negative virkninger for området rundt nevnte eiendom og slik sett gjøre hytteeiendommen ubrukelig.

Det kreves med dette erstatning etter plan- og bygningslovens § 15-3 ved tap som følge av en reguleringsplan. Argumentet er at eiendommen ikke kan benyttes på en regningsvarende måte.

Områdeplanen vil i utgangspunktet ikke medføre noen endring av dagens virksomhet i området rundt angitte eiendom, men innspillet vurderes i det videre arbeidet. Generelt er dette forhold som blir behandlet når planen er vedtatt og man har startet gjennomføring av planen.

1.5 Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesmannen har uttalt seg i brev av 11.09.13.

Etter Fylkesmannens vurdering, vil områdereguleringsplan for Høybuktnoen skyte- og øvingsfelt ikke være i konflikt med nasjonale mål eller viktige regionale hensyn. Dersom de nevnte interesser allikevel skulle bli berørt, skal planprogrammet forelegges Miljøverndepartementet før fastsetting.

Fylkesmannen forutsetter at kommunedelplanen legges til grunn for de 3 pågående områdeplaner.

Til planprogrammet har Fylkesmannen følgende merknader:

Planprogrammet er oversiktlig og tilfredsstillende i hovedsak de kravene som er satt i plan- og bygningslovens kapittel 4 – Generelle utredningskrav. Planprogrammet mangler imidlertid en redegjørelse for forholdet mellom fylkeskommunale og andre regionale og nasjonale planer som er relevante i forhold til den aktuelle planen. Det mangler også redegjørelse for relevante mål fastsatt gjennom rikspolitiske retningslinjer eller bestemmelser, statlige retningslinjer eller bestemmelser, regionale planbestemmelser, nasjonale miljømål gitt i St.meld. nr. 26 (2006-2007), stortingsmeldinger eller lignende, og hvordan disse er tatt hensyn til.

Fylkesmannen anmoder om at kjente håndbøker innenfor de enkelte temaer benyttes i utredningsarbeidet. Dette for å sikre at kjent metodikk og relevante forhold blir gjennomgått.

Innenfor de ulike temaer fremheves følgende:

Innenfor natur- og miljø, så er foreliggende kartlegging av biologisk mangfold i mindre grad basert på feltarbeid. Det må derfor påregnes nykartlegging innenfor dette feltet. Dette bør fremgå i planprogrammet.

Fylkesmannen anmoder om at det stilles krav i utredningsprogrammet som sikrer at eventuelle områder for biologisk mangfold skal gjøres tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringssystemer for biologisk mangfold, bl.a. i Miljødirektoratets Naturbase.

Innenfor forurensning, så sies det at konsekvensutredningen skal utarbeides på et nivå som tilfredsstillende kravene Miljødirektoratet stiller i forhold til behandling av søknad om utslippstillatelse. En utslippstillatelse skal også vurderes etter vannforskriftens § 12.

Innenfor støy, så forutsettes det utredning etter «retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen». Ellers vises det til at Avinor har utarbeidet et støysonekart for Kirkenes Lufthavn Høybuktmoen.

Eventuelle tap av inngrepsfrie områder (INON-områder) bør vises på kart.

Om bygging i strandsonen bør tillates må ses i forhold til de samfunnsmessige interessene som er knyttet til aktuelle utbyggingsformål, og om det er mulighet for lokalisering andre steder. Konsekvensene av planarbeidet for strandsoneverdiene må utredes.

Behov for grunnundersøkelser bør inngå som tema i ROS-analysen.

Til planprosessen har Fylkesmannen følgende merknader:

Utnyttelsesgrad må påføres plankartet.

Fylkesmannen forventer at man bruker kartlegging av funksjonell strandsone som verktøy for fastsetting av arealformål og byggegrenser mot sjøen.

Fareområder og støysoner må vises som hensynssoner på plankartet.

Naturmangfoldloven pålegger offentlig myndighet å gjøre vurderinger etter Naturmangfoldlovens § 8-12 i sine besluttede vedtak

I tråd med innspill fra fylkesmannen skal det redegjøres for forholdet mellom fylkeskommunale og andre regionale og nasjonale planer som er relevante i forhold til den aktuelle planen. Samt for relevante mål fastsatt gjennom rikspolitiske retningslinjer eller bestemmelser, statlige retningslinjer eller bestemmelser, regionale planbestemmelser, nasjonale miljømål gitt i St.meld. nr. 26 (2006-2007), stortingsmeldinger eller lignende, og hvordan disse er tatt hensyn til. Ovennevnte er fanget opp av avsnitt 7.5 *Offentlige planer og tillatelser* i planprogrammet.

Videre legges til grunn at utredningsarbeidet baseres på kjente håndbøker og i tråd med anerkjent metodikk.

Forsvarsbygg stiller seg positiv til at gjennomført kartlegging gjøres tilgjengelig som nevnt.

Nevnte innspill til planprosessen vurderes i det videre planarbeidet.

1.6 Reinbeitedistrikt 4 og 5b / Skogerøya-Spurvneset

Reinbeitedistrikt 4 og 5b har uttalt seg i brev av 12.09.13.

Til planprosessen har man følgende merknader:

Området som går inn under foreslått plan, tilhører reinbeitedistrikt 4 og 5 b og er deres vinterbeiteområde. Reinbeitedistrikt 5 A bruker området som sommerbeite. Området har hatt en kontinuerlig bruk i minst 70-100 år. Dette betyr at reineierne i reinbeitedistriktet juridisk sett er "bærere av reindriftsrett" i dette området og har opparbeidet seg rett gjennom alderstids og sedvanemessig bruk.

Et viktig spørsmål er hvor man skal ha vinter-/ og sommerbeite om Tømmerneset blir bygd ut. En annen utfordring er at rein fra andre reinbeitedistrikt trekker inn i deres vinterbeiteområder sommerstid og fører til tråkkaskader og slik sett reduserer kvaliteten på området som et vinterbeite.

Reinbeitedistriktet ønsker at det gjøres grundige undersøkelser omkring den helhetlige virkning av den samlede utbygging og all endring i bruk av dette utmarksområde som vi driver reindrift i.

I utgangspunktet ønsker næringen at området verdi som beiteland ikke reduseres og at kommunen kan vurdere alternative areal som ikke er reinbeite, til industrivirksomhet og til Forsvarets virksomheter.

Forholdet til samisk kultur og naturbruk, herunder reindrift, vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Avsnitt 7.6.5 Samiske interesser i planprogrammet omformuleres i hht dette.

1.7 Norges Vassdrags- og Energidirektorat

NVE har uttalt seg i brev av 11.09.13.

Til planprosessen har man følgende merknader:

NVE viser til at det pågår arbeid med kommunedelplan for Tømmerneset, samt 2 områdeplaner i samme området. Man ønsker å se disse planene i sammenheng.

NVE minner om at det går kraftlinjer gjennom området og at disse tas hensyn til i det videre planarbeidet.

Ber om å få tilsendt planen når den sendes ut på høring.

Til planprogrammet har man følgende merknader:

Det må gjøres en konkret vurdering og begrunnelse for byggeavstand til vassdrag.

Flom og skredfare må utredes.

Deler av området består av tykk havavsetning. Marine avsetninger kan være en indikasjon på ustabile masser. Planen må på en tydelig måte vise hvordan Kvikkleireskred er vurdert og tatt hensyn til, også for tilgrensede områder.

Siden de har sendt inn forhåndsmerknad vil NVE være en part i det videre planarbeidet.

Hensynet til eksisterende kraftlinjer fanges opp av avsnitt 7.6.7 Teknisk infrastruktur i planprogrammet.

Forholdet til biologisk mangfold omkring vassdrag, fanges opp av avsnitt 7.6.4 Naturmiljø i planprogrammet. I den grad spørsmålet om byggeavstand til vassdrag aktualiseres, vil dette bli fulgt opp i planarbeidet.

Grunnforholdene i områder det planlegges utbygging, herunder risiko for kvikkleireskred, vil bli undersøkt som en del av arbeidet med nevnte ROS-analyse, kfr avsnitt 7.6.9 i planprogrammet. I den grad flom- og skredfare er relevante problemstillinger, vil dette bli avklart nærmere.

1.8 Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik

Reinbeitedistriktet har uttalt seg i brev av 11.09.13.

Til planprosessen har man følgende merknader:

Reindriften ber om at man tas med der utredningen omhandler forhold som kan ha betydning for reindriften.

Reindriften forventer at utbygger dekker kostnader reindriften måtte ha i forbindelse med prosessen og kostnadene til nødvendig bistand i prosessen.

Reindriften anser det som nødvendig at det lages en samarbeidsavtale mellom de ulike aktørene i prosessen.

Til planprogrammet har man følgende merknader:

I følge Avinor skal tiltak/utvidelser i forbindelse med flyplassen, være en del av områdeplanen. Dette kommer ikke frem i planprogrammet.

Forsvaret har tidligere pekt på at valg av veitrasé vil ha betydning for hvor mange skytebaner som skal flyttes.

Forholdet til samisk kultur og naturbruk, herunder reindrift, vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset. Avsnitt 7.6.5 Samiske interesser i planprogrammet omformuleres i hht dette.

Innspillene vedrørende prosess og kostnader vil bli fulgt opp i kommunedelplanarbeidet.

Når det gjelder forholdet til flyplassen, vises det til forslagsstillers kommentarer til innspill fra Avinor.

1.9 Radius Kirkenes AS

Radius Kirkenes har uttalt seg i brev av 06.09.13.

Til planprosessen har man følgende merknad:

Radius Kirkenes AS protesterer på Forsvarets planer om flytting av skytefelt.

Selskapet driver turistanlegg med mange forskjellige aktiviteter. Man har tidligere inngått avtale om å flytte fra dagens beliggenhet ved Andrevann, dette for å gi plass til Kirkenes sykehus. Selskapet har nylig fått vedtatt en reguleringsplan for turistanlegg ved Sandnes på eiendommen 11/19 m.fl. Prosjektet har en investeringsramme på 30 mill.

En plassering av skytefelt som skissert, vil gjøre det umulig å drive deres virksomhet. Selv med dagens plassering ved Andrevann, får man reaksjoner fra besøkende på øvelser som skjer i skytefeltet.

Selskapet ønsker et møte med Sør-Varanger kommune for å utdype deres protester.

Radius Kirkenes er etablert like ved grensen til Høybukta skyte- og øvingsfelt. Områdeplanen bør derfor ikke medføre noen overraskelse for bedriften. Støyende virksomhet må forventes fra et slikt område, og Radius Kirkenes har hatt møter med Forsvaret før de etablerte seg på Sandnes. På disse møtene har Forsvaret vært tydelig på at ferdsel med turister i skytefeltet er mulig, men må tilpasses Forsvarets til enhver tids gjeldende virksomhet. Flytting av skytebaner vil medføre at noe støy kommer nærmere turistanlegget enn ved dagens situasjon. Dette er en følgekonsekvens av industrietableringen på Tømmerneset, og vil bli belyst i konsekvensutredningene.

Det bør også bemerkes at de baner som vurderes flyttet til vestfeltet er mer sporadisk i bruk sammenlignet med andre baner hvor det er mer mengdeskyting. Det innebærer at det er lettere å få til en fornuftig koordinering med turistnæringen.

Områdeplanens betydning for evt turistvirksomhet ved Sandnes vil være et tema i planarbeidet, kfr avsnittene 7.6.1 Friluftsliv og 7.6.6 Næringsinteresser i planprogrammet.

1.10 Kystverket Troms og Finnmark

Kystverket har uttalt seg i brev av 02.08.13.

Til planprosessen/planprogrammet har man følgende merknad:

Kystverket viser til ny havne- og farvannsløp som trådte i kraft i 2010. Loven har endret kommunen sitt forvaltningsansvar og myndighet i egne sjøområder.

Kystverket har noen generelle merknader til planarbeidet. Dette går i hovedsak ut på at bi-/ og hovedleder forbeholdes sjøverts ferdsel og at det ikke etableres bygg eller tiltak som kommer i konflikt med eksisterende navigasjonsinstallasjoner.

Kystverket ser det som viktig at alle planer i området vil bli samkjørt når det gjelder medvirkning, informasjon og utredninger og ber om å bli holdt løpende orientert.

Områdeplanen legger ikke opp til tiltak i sjø, selv om plangrensen i utgangspunktet går ned til sjøen. Følgelig vil det primært være de øvrige planene som potensielt vil ha betydning for Kystverkets interesser.

Siden de har sendt inn forhåndsmerknad vil Kystverket være en part i det videre planarbeidet.

1.11 Per Guttu

Guttu har uttalt seg pr. e-post av 11.07.13.

Til planprosessen har man følgende merknad:

I følge eget skjøte er det feil på Forsvarets sine kart når det gjelder grenser opp mot Guttu sin eiendom. I øst medfører dette at Guttu sin hytte ikke står på egen eiendom. I vest er det et stort areal, som nå tilsynelatende hører inn under skytefeltet. Forsvaret har tatt seg til rette gjennom ulike øvelsesaktiviteter samt hugging av skog i dette området.

Guttu ønsker at man justerer grenser i kart og terreng, slik at disse stemmer med skjøtet.

Innspillet vurderes i det videre i planarbeidet.

1.12 Finnmark Fylkeskommune

Fylkeskommunen har uttalt seg i brev av 23.08.13.

Til planprosessen har man følgende merknader:

Fylkeskommunen har på nåværende tidspunkt ingen planfaglige merknader utover at en merker seg at universell utforming vil bli vurdert for de ulike typer bygg i leiområdet.

Vedrørende kulturminner, vises det til befaringer som er gjort sammen med Sametinget i 2012 og 2013. Ingen kjente eller nyregistrerte kulturminner er i direkte konflikt med Forsvarets aktivitet i øvingsområdet.

Uttalelsen tas til orientering.

2 Forhåndsuttalelser til kommunedelplanen

Nedenfor oppsummeres det viktigste fra 3 relevante uttalelser til foreslått planprogram for kommunedelplanen.

De ulike elementene er kommentert av forslagsstiller (Forsvarsbygg).

2.1 Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark

Reindriftsforvaltningen har uttalt seg i brev av 13.09.13, til både kommunedelplan- og områdereguleringsplanprosessen.

Til planprosessen har man følgende merknader:

Reindriftsforvaltninger er kritisk til at det igangsettes flere områdereguleringsplaner før en overordnet kommunedelplan er vedtatt.

Videre stilles det krav om at det utredes andre alternativer for lokalisering av planlagte industriaktiviteter, bl.a. ved Leirpollen og Jakobsnes.

Når det gjelder Tømmernes pekes det på flere elementer som er viktige i forhold til å beskrive konsekvenser for reindrifta.

Forholdet til samisk kultur og naturbruk, herunder reindrift, vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Avsnitt 7.6.5 Samiske interesser i planprogrammet omformuleres i hht dette.

2.2 Forsvarsbygg

Forsvarsbygg har uttalt seg i brev av 26.08.13.

Forsvarsbygg avgir en felles uttalelse til alle pågående planarbeider for Tømmerneset, også planarbeidet som Forsvarsbygg selv står som forslagsstiller til.

Forsvaret ønsker å rette oppmerksomheten på utforming av rekkefølgebestemmelser og utbyggingsavtaler rundt de tiltak som er nødvendig dersom de ulike prosjekter skal kunne realiseres uten at Forvarets øvingsmuligheter blir skadelidende.

Til planprosessen har man følgende merknader:

Forsvarsbygg har som utgangspunkt at man ikke skal belastes økonomisk av tiltak som foranlediges av andre brukere på Tømmerneset.

Vedrørende rekkefølgekrav, så nevnes det at de ulike utbyggingsprosjekter vil kunne få konsekvenser for teknisk infrastruktur som vei, vann- og kraftforsyning. Pr. dags dato er det ikke avklart i hvilken rekkefølge dette skal komme, hvem som står ansvarlig for gjennomføring og finansiering av disse.

En utbyggingsavtale må være på plass før planene vedtas, dette for å sikre gjennomføring, både i forhold til rekkefølge og finansiering av tiltakene.

I enkelte skisser som er presentert med veiløsning mellom Leirpollen og Gamneset, vil det være en utfordring å unngå faresonen til feltskytebanen.

Dersom det legges opp til økt friluftsliv på Tømmerneset kan dette få betydning for aktiviteten på øvingsfeltet. Ferdsløse bør derfor kanaliseres på utsiden av feltet på Tømmerneset.

Man kan ikke utelukke muligheten for blindgjengere (udetonerte eksplosiver) i området, selv om risikoen er liten.

I planprogrammet for Pulkneset, står det at eksisterende vei fra Garnison Sør-Varanger til Pulkneset ønskes benyttet som anleggsvei inntil ny vei er bygd. Eksisterende vei går gjennom leirområdet og det ønskes derfor at ny vei bygges tidlig i prosessen.

Uttalelsen bygger på at det er viktig å se alle planarbeidene i sammenheng for å sikre en god og helhetlig løsning.

2.3 Statens vegvesen

Statens vegvesen har uttalt seg i brev av 13.09.13.

Kommunedelplanen for Tømmernes er overordnet områdereguleringene. Statens vegvesen har derfor i liten grad vurdert planprogrammene for de tre områdereguleringene.

Statens vegvesen er enig i vurderingen om at petroleumsrelatert havne- og industriutbygging i Kirkenes kan også komme i konflikt med sentrums- og boligfunksjoner, og er positiv til at kommunen ønsker å fremme en kommunedelplan for Tømmernes. Det presiseres at dette ikke innebærer en aksept for en ny E6-forbindelse.

Statens vegvesen vil presisere at en eventuell stamvegforbindelse til Leirpollen er avhengig av at Leirpollen får status som stamnetterminal. En vil også bemerke at kostnadene til, og finansieringen av en eventuell ny E6 må utredes uavhengig av kommunedelplanen. Beslutningen om plassering av stamnetterminal ligger i Stortinget etter forutgående saksbehandling av Fiskeri- og

kystdepartementet og Samferdselsdepartementet. Det vurderes som sannsynlig at det blir foretatt en omfattende vurdering av konsekvensene for veg, jernbane og sjøtrafikk før et slikt vedtak fattes.

Statens vegvesen savner en nærmere vurdering av Leirpollen som stamnetterminal, og mener at det bør være et eget utredningstema. Utredningen bør inneholde en behovsanalyse. Målene i planprogrammet bør spesifiseres, og det må skille hva som er målsettinger og hva som blir virkninger. Det bør angis hva som er virkningene for brukerne i form av kapasitet, regularitet, tidsbesparinger og ulykkesfrekvens. Virkningene av tiltakene bør også ha fokus på verdiskapningen som en ny stamnetterminal vil gi. Vi viser også til Kystverkets høringsuttalelse.

I planprogrammet foreslås at alternative vegløsninger for en eventuelt ny E6-Leirpollen med tilkobling til KILA og Kirkenes sentrum utredes. Alternativene gjelder strekningen fra dagens E6 til KILA - ett alternativ langs vestsiden av Langfjorden og ett alternativ langs østsiden. Det forutsettes i begge alternativer forbindelse fra sentrum via bru over Langfjorden ved KILA.

Statens vegvesen bemerker at også dagens E6 må utredes som et nullalternativ, slik at man får et grunnlag for å vurdere konsekvensene opp mot dagens vegstruktur.

En er i tvil om det er mulig å utrede prissatte konsekvenser på en så nøyaktig måte at det vil kunne tjene som et beslutningsgrunnlag for kommunedelplanen.

En registrerer at Statens vegvesen så langt ikke har kommentert detaljer knyttet til de enkelte områdeplanene.

Vegvesenet peker på flere viktige forutsetninger i forhold til planlegging og realisering, og kommer også med konkrete krav om nye alternativer og temaer som bør utredes.

Innspillet tas til orientering.

3 Endringer i planprogrammet

I avsnittene foran har forslagsstiller kommentert de ulike forhåndsuttalelsene.

Basert på dette, og omforent forståelse i møte den 03.10.13 om i hvilken plan ulike temaer utredes, foreslås følgende endringer/tillegg i forslag til planprogram:

«1.1 Bakgrunn

Forsvarsbygg har på vegne av Forsvarsdepartementet satt i gang prosjekter for å sikre rammebetingelser i Forsvarets skyte- og øvingsfelt i hele landet. Gjennomføringsoppdrag for Høybuktmoen ble gitt i februar 2013. Rammebetingelser innebærer områdeplanen som beskrevet i dette planprogrammet, men også utslippstillatelse og flerbruksplan for feltet. Søknad om utslippstillatelse vil med utgangspunkt i vedtatt områdeplan sendes forurensningsmyndighet. Når områdeplan og utslippstillatelse foreligger vil det etter planen lages en flerbruksplan som oppsummerer den flerbruken som er mulig for alle interesser i skyte- og øvingsfeltet.»

«7 Forslag til planprogram

Områdereguleringsplan med konsekvensutredning skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram, og i nødvendig utstrekning omfatte følgende:

7.1 Beskrivelse av dagens situasjon

Planen skal omfatte en beskrivelse av dagens situasjon innenfor planområdet.

7.2 Beskrivelse av plantiltaket

Beskrivelsen skal omfatte:

- Begrunnelse for plantiltaket
- Beskrivelse av eksisterende arealbruk som videreføres i planen
- Beskrivelse av planlagte endringer i arealbruken og eventuelle konkrete utbyggingsplaner.

7.3 Beskrivelse av alternativer

Det kan være aktuelt å beskrive hvilke alternativsvurderinger som er gjort i forhold til plassering av nye anlegg. Det vil særlig være aktuelt ved flytting av skytebaner som følge av industrietablering på Tømmerneset.

7.4 Offentlige og private tilleggstiltak

Oversikt over offentlige og private tiltak som er nødvendig for gjennomføring av planen skal beskrives.

7.5 Offentlige planer og tillatelser

Det skal redegjøres for forholdet til kommunale, fylkeskommunale og statlige planer og andre overordnede føringer, samt gis en oversikt over eventuelle tillatelser fra offentlige myndigheter som er nødvendige for å gjennomføre planen.

7.6 Aktuelle utredningstemaer

Ved vurdering av hvilke temaer som er aktuelle i forbindelse med planarbeidet, er følgende dokumenter benyttet:

- Forskrift om konsekvensutredninger
- Statens vegvesens håndbok 140 om konsekvensanalyser
- Referat fra oppstartsmøte med Sør-Varanger kommune

Iht forskriftene skal problemstillingene være relevante i forhold til de beslutninger som skal tas.

Under foreslås hvilke tema som skal vurderes i forbindelse med planarbeidet, og på hvilken måte, kfr. vurderingene under punkt 6. Generelt skal vurderingene baseres på anerkjent metodikk.

7.6.1 Friluftsliv

Forholdet til friluftsliv vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Beskrivelser i Områdeplan for skyte- og øvingsfeltet vil baseres på dette.

I den forbindelse skal dagens rutiner for bruk av området vurderes.

7.6.2 Klimatilpasning/klimaendringer

Temaet vurderes i ROS-analysen.

7.6.3 Landskap

Enkle synlighetsvurderinger vurderes hvis det er områder hvor det planlegges betydelig endret arealbruk eller oppføring av bygg/anlegg. Herunder skal det redegjøres for både nær- og fjernvirkninger.

7.6.4 Natur og miljø

Det skal redegjøres for planens betydning for naturmiljø. Vurderingene baseres på kjent metodikk, jfr. Statens vegvesens håndbok 140. Dette ivaretar også føringer i Ramsar konvensjonen.

Kartleggingen av områder med biologisk mangfold fra 2003 kan være noe utdatert. Det er derfor gjennomført nykartlegging i 2013. Dataene vil bli gjort tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringssystemer for biologisk mangfold, bl.a. i Miljødirektoratets Naturbase.

Det skal spesielt redegjøres for konsekvenser av nye anlegg, herunder flytting av skytebaner hvis det blir aktuelt.

7.6.5 Samiske interesser

Forholdet til samiske interesser, bl.a. reindrift, tradisjonell utmarksbruk og næring, samt sjøsamisk fiske, vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Beskrivelser i Områdeplan for skyte- og øvingsfeltet vil baseres på dette.

7.6.6 Næringsinteresser

Det skal redegjøres for planens betydning for planlagt industri og annen næringsvirksomhet som måtte bli påvirket av planen.

7.6.7 Teknisk infrastruktur

Det skal redegjøres for planens betydning for vannforsyning, avløp og kraftforsyning, samt løsninger for energibruk / oppvarming.

7.6.8 Kulturminner og kulturmiljø

Det skal redegjøres for planens betydning for samiske og andre kulturminner og kulturmiljøer.

Forsvarsbygg har allerede iverksatt ny kartlegging av planområdet sammen med Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Kartleggingen startet opp høsten 2012, og vil fullføres i 2013.

7.6.9 Risiko og sårbarhet

Det skal utarbeides en ROS-analyse som skal avdekke mulige uønskede hendelser, og for å vurdere tiltak for å redusere risikonivået eller begrense skadeomfanget. Hendelser knyttet til ulike typer militær aktivitet skal inngå i ROS-analysen.

Analysen legges til grunn ved utforming av planen, og eventuelle krav nedfelles i planbestemmelsene.

7.6.10 Forurensning

Det skal redegjøres for planens betydning i forhold til utslipp til luft, grunn og vann, innenfor rammene av bl.a. vannforskriften.

7.6.11 Støy

Det skal redegjøres for den kjente påvirkningen av støy fra planområdet til omgivelsene.

Når planen er vedtatt vil det bli sendt en utslippssøknad til forurensningsmyndighet (Miljødirektoratet eller Fylkesmann). Utslippstillatelsen vil regulere støy og annen forurensning der det er nødvendig.

7.6.12 Trafikksikkerhet

Det skal redegjøres for trafikkale forhold i planområdet. Dette avklares i samråd med Statens vegvesen.

7.6.13 Flytrafikk

Det skal redegjøres for planens betydning for flytrafikken til og fra Kirkenes lufthavn, og flytrafikkens betydning for tiltak/virksomhet i planområdet.

Framtidige flyplassarealer avsettes til lufthavnformål, men utredes ikke i områdeplanen. At Avinor forutsettes å utarbeide en detaljreguleringsplan som evt må konsekvensutredes, nedfelles i planens bestemmelser.

7.6.14 Samfunnsmessige forhold

Tiltakets betydning for samfunnsmessige forhold vil bli konsekvensutredet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset.

Beskrivelser i Områdeplan for skyte- og øvingsfeltet vil baseres på dette.

Tromsø, 21.10.13

MULTICONSULT AS

Tom Langeid

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Vegar Nilsen Trasti Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 20.11.2013
Arkivkode: K1-611 - Arealer, grunneiendommer	Arkivsaksnr.: 12/1572
Saksordfører: Kurt Wikan	

SAKSGANG

Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Utvalg for plan og samferdsel	29.11.2013	089/13

PLANPROGRAM TIL OMRÅDEREGULERING FOR KIRKENES MARITIME PARK

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	13.11.2013	PLANPROGRAM TIL OMRÅDEREGLUERING AV PULKNESET - KIRKENES MARITIME PARK

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
24.05.2012	I	GTI Eiendom AS	NYTT INDUSTRIOMRÅDE FOR MARITIME SERVICENÆRINGER PÅ PULKNESET
31.10.2012	I	Sweco v/Oystein.Willersrud	OMRÅDEREGULERING PULKNESET - ANMODNING OM OPPSTARTSMØTE
16.11.2012	I	Øystein Forsvarsbygg	PLANPROSESS HØYBUKTMOEN- TØMMERNESET

18.12.2012	I	Forsvarsbygg	KOSTNADER VEDRØRENDE FLYTTING AV SKYTEFELT
19.12.2012	I	Sweco Norge AS	PRESENTASJON AV PULKNESET PÅ FORMANNSKAPETS STRATEGIMØTE OM
20.12.2012	U	Sweco Norge AS	VEDRØRENDE UTKAST TIL AVTALE OM OMRÅDEREGULERING PULKNESET
03.05.2013	I	Sweco Norge as v/Oystein.Willersrud	FORSLAG TIL PLANPROGRAM TILKNYTTET OMRÅDEREGULERING AV PULKNESET
19.06.2013	I	TROMSØ MUSEUM -	MARINARKEOLOGISK REGISTRERING
27.06.2013	U	Saksbehandler Ørjan Stubhaug	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR PLAN OG SAMFERDSEL 26.06.13: FORSLAG
28.06.2013	I	Forsvarsbygg utvikling nord	GODKJENNING TIL Å GJENNOMFØRE UTREDNINGER OG FORHANDLINGER
03.07.2013	U	Finnmark Fylkeskommune	VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID OG UTLEGGING AV FORSLAG TIL
08.07.2013	I	Fylkesmennen i Finnmark	FYLKESMANNEN BER OM UTSATT HØRINGSFRIST TIL 13.09.2013
08.07.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	REGULERINGSPLAN FOR PULKNESET - KONSEKVENsutredning for biologisk
10.07.2013	I	Riksantikvaren	PULKNESET - KIRKENES MARITIME INDUSTRIAL PARK - OMRÅDEREGULERING
16.08.2013	I	Fiskeridirektoratet region Finnmark	FORESPØRSEL OM UTSATT HØRINGSFRIST
18.08.2013	I	Astrid og Arnulf Larsen	INNSPILL TIL PLANPROGRAM FOR OMRÅDEREGULERING FOR PULKNESET
19.08.2013	U	Fiskeridirektoratet region Finnmark	UTSATT HØRINGSFRIST PLANPROGRAM PULKNES
23.08.2013	I	Finnmark Fylkeskommune	INNSPILL TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID PULKNESET MARITIME
26.08.2013	I	Kystverket Troms og Finnmark	SVAR FRA KYSTVERKET - VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - PULKNESET
26.08.2013	I	Sametinget	UTTALELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEREGULERING PULKNESET
26.08.2013	I	AVINOR	UTTALELSE - OPPSTART AV PLANARBEID OMRÅDEREGULERING PULKNESET
26.08.2013	I	Forsvarsbygg	UTTALELSE - OPPSTART AV PLANARBEID PULKNESET
02.09.2013	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	INNSPILL TIL VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - PULKNESET
04.09.2013	I	Fiskeridirektoratet	UTTALELSE - PLANPROGRAM PULKNESET KIRKENES MARITIME INDUSTRIAL PARK
11.09.2013	I	Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik	UTTALELSE - OPPSTART AV PLANARBEID PULKNESET

12.09.2013	I	Fylkesmannen i Finnmark	UTTALELSE - VARSEL OM OPPSTART AV OMRÅDEPLAN MED PLANPROGRAM FOR
13.09.2013	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	UTTALELSE - VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID OG UTLEGGING AV FORSLAG
20.11.2013	I	Greger Mannsverk. Bergen Group Kimek	INNSPILL KOMMUNEDELPLAN I SØR-VARANGER

Kort sammendrag:

Pulkneset AS har i samarbeid med Sør-Varanger Kommune igangsatt planarbeid med områderegulering for Pulkneset – Kirkenes Maritime Park. Hovedformålet med områdereguleringen er å tilrettelegge for etablering av nye maritimeservice- og industriarealer for å imøtekomme et framtidig økt behov for denne type industriarealer i Sør-Varanger kommune. Dagens sjørettete industriarealer i Kirkenes ligger sentralt i byområdet og det er stort press på arealene og stadig økende konflikt med øvrig bebyggelse.

Forslag til planprogram ble behandlet i Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 26.06.13 og vedtatt utlagt til offentlig ettersyn/høring. Flere pågående planarbeider for Tømmerneset foregår parallelt og vil være svært relevant for det videre arbeidet. Herunder kommunedelplan for Tømmerneset, Norterminal oljeomlastingsstasjon på Gamneset og Forsvarsbygg sin plan for flytting av skyte- og øvingsfelt. Flere av tiltakene vil på flere områder ha felles influensområder. Planene vil derfor samkjøres når det gjelder medvirkning, informasjon og fagutredning. Planprogrammet omfatter plan for medvirkning, informasjon og utredningsprosessen knyttet til områdereguleringen. Med bakgrunn i innkomne merknader legges her revidert planprogram fram for 2.gangsbehandling før fastsetting i Kommunestyret.

Faktiske opplysninger:

Pulkneset AS har i samarbeid med Sør-Varanger Kommune igangsatt planarbeid med områderegulering for Pulkneset – Kirkenes Maritime Park.

Bakgrunnen for planarbeidet er den økte offshorevirksomheten i regionen og et kommende behov for nye sjørettete service- og industriarealer i regionen. Dagens sjørettete industriarealer i Kirkenes ligger sentralt i byområdet og det er stort press på arealene og stadig økende konflikt med øvrig bebyggelse. Tiltakshaverne har et klart mål om at det skal etableres nye industriarealer som ligger skjermet fra tettsteds- og sentrumsbebyggelsen i Kirkenes.

Tiltakshaver bak planarbeidet er Pulkneset AS. Pulkneset AS ble stiftet 8.4.2013 og er eid av CCB AS (1/3), Barlindhaug Eiendom AS (1/3) og Sør-Varanger Invest AS og GT Eiendom AS (tilsammen 1/3).

Forslag til områderegulering utarbeides av Sweco Norge AS. CCB bistår med utformingen av industriområdene. Arbeidet gjennomføres i samarbeid med Sør-Varanger kommune som er formell forslagsstiller.

Planområdet ligger nord for Kirkenes lufthavn/Høybuktknoen 7-8 km innover Korsfjorden på vestsiden av Tømmernes.

Innenfor planområdet, ved lille Gammesbukta er det 1 fritidsbolig og tilhørende bygninger. Det er også et mindre uregistrert bygg på eiendommen gnr 11 bnr 22. Planområdet er ellers ubebygd.

Selve planområdet er i sin helhet foreslått i et område som i kommuneplanen er båndlagt av forsvaret til skyte- og øvingsfelt. I tillegg til forsvarsaktivitet drives det også reindrift i området. Tømmernes er sommerbeiteområde for reinbeitedistrikt 5a og vinterbeiteområde for reinbeitedistrikt 4/5b. Tømmerneset fungerer som beiteområde selv om Høybuktknoen flyplass ligger innenfor området. Forsvaret driver skyteaktivitet på skytebaner innenfor forsvarets område på Tømmernes.

Rådmannen forventer at Kommunestyret setter seg inn i planprogrammet og vil ikke i detalj gjengi dette her, det henvises til vedlagte planprogram.

Innkommne høringsuttalelser til forslag til planprogram for Pulkneset:

Høringsuttalelsene er behandlet ved at

- a) de vesentlige element i høringsuttalelsene er gjengitt i planprogrammets kapittel 8
- b) rådmannen har til enkelte høringsuttalelser gitt sine merknader
- c) rådmannen har til slutt gitt sin tilråding ovenfor Utvalg for plan- og samferdsel og Kommunestyret

Rådmannens vurdering:

Til de innkomne merknader støtter rådmannen seg i hovedsak til de vurderinger av tiltakshaver som gjengitt i vedlagte planprogramms kapittel 8. Rådmannen gjør oppmerksom på at enkelte utredningstema er løftet inn i Kommunedelplanen, dette etter ønske om å utrede tema på et overordnet nivå for å synliggjøre de samlede konsekvensene, samt følgekonsekvenser. Der dette er relevant er dette henvist til i planprogrammet for områdereguleringen, samt vedlagte notat.

Rådmannen finner at innkomne høringsuttalelser til planprogrammet er vurdert og ivaretatt gjennom tiltakshavers merknader i planprogrammets kapittel 8. Planprogrammet er revidert iht. til tiltakshavers vurderinger.

Til kommunedelplanen for Tømmernes er det innkommet varsel om innsigelse fra Forsvarsbygg (05.11.13) som også har en avgjørende betydning for planarbeidene på Pulkneset. Planene på Pulkneset ligger i sin helhet innenfor Høybuktknoen Skyte- og Øvingsfelt og kommer i konflikt med forsvarets skytebaner. Planen er derfor avhengig av at forsvaret avstår arealer. I Kommunedelplanen skal det avsettes traseer for infrastruktur til områdereguleringen, som Forsvarsbygg altså har varslet innsigelse mot.

Til kommunedelplanen har rådmannen gjort følgende vurderinger som har relevans for planarbeidet på Pulkneset:

”

Rådmannen vurderer at alternativene alt. 0, alt. 1, alt. 3 vil med stor sannsynlighet medføre at en eller flere industrietableringer ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet/frist for inngåelse av avtaler eller at reindriftnæringens betingelser blir så redusert at innsigelse mot slik utbygging vil

bli resultatet. Langdryg mekling vil høyst sannsynlig bli resultatet av en slik fremgangsmåte. Alt. 4 vil med stor sannsynlighet medføre innsigelse med samme utfall som for førstnevnte alternativer.

Kraftforsyning til industrietableringene på Tømmernes krever en 132kV linje som vil være konsesjonspliktig etter energiloven. Etablering av strømlinje utredes i konsesjonsbehandling, tema i konsekvensutredningen sammenfattes i kommunedelplanen, hvor traseen avsettes i plankart, ref. planprogrammets kapittel 6.3. Innsigelser til kommunedelplanen vil derfor få konsekvenser for konsesjonsbehandlingen, dette kan videre føre til at kraftutbygging til området blir forsinket. Dette kan igjen medføre at en eller flere industrietableringer ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet/frist for inngåelse av avtaler

Ut fra de to gjenstående alternativ over vil rådmannen tilrå at alt. 2 – Samspill/omforent utvikling/tenk helhet – legges til grunn for den videre planlegging. Rådmannen mener ut i fra dette at det i allerede i denne fasen av planarbeidet er riktig å innsnevre planområdet. Slik rådmannen ser det er planprosesser ment for å få fram problemstillinger knyttet til eksisterende bruk av et område for så å planlegge den framtidige bruken. Hvis det i dette arbeidet, som her, viser seg at konfliktene mellom eksisterende og planlagt bruk er uforholdsmessig store, kan det være hensiktsmessig å ta ut deler av tiltak eller å flytte disse til mindre konfliktfylte områder.

Rådmannen vurderer alt. 5 som et reelt alternativ for den videre planprosessen, men understreker at det i utredningsfasen må gjøres valg av alternativer for å imøtekomme varslede innsigelse fra Forsvarsbygg. Videre må disse valgene ikke få følgekonssekvenser som igjen kan medføre innsigelse fra andre berørte, som for eksempel reindriften med reindriftsforvaltningen. Dersom dette ikke lar seg gjøre vil risikoen være at det med stor sannsynlighet medfører at en eller flere industrietableringer ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet og frist for inngåelse av avtaler.

Innsigelse er en innskrenkning i kommunens selvråderett i planlegging. Rådmannen presiserer at selv om mekling kan avgjøre innsigelsessaker vil det med stor sannsynlighet ta så lang tid at realisering av de foreliggende planlagte industrietableringer på Tømmernes ikke vil være mulig.

Rådmannens tilråding:

Alternativ 2 – Samspill/omforent utvikling/tenk helhet – legges til grunn for den videre planlegging på Tømmernes. Dette innebærer at forswarets bruk av det båndlagte området blir som i dag. Pulkneset AS flytter sin etablering til området ved/i nærheten av Leirpollen og Norterminal AS sin etablering på Gamneset blir som planlagt. Flyplassen vil kunne få en begrenset men nødvendig utvidelse i nordøst og sørvest.

”

I planprogrammet for Pulkneset er tiltakshaver bestemt på å ikke gjennomføre alternativsvurderinger for alternativ lokalisering av Kirkenes Maritime Park. Her står følgende:

Pulkneset vurderes som et godt alternativ fordi:

- Pulkneset vurderes som godt skjermet fra eksisterende tettstedsbebyggelse.*
- Korsfjorden er som regel isfri året rundt.*
- Korsfjorden vurderes som egnet med tanke på trafikksikker skipstrafikk.*
- Strandkanten ved Pulkneset er godt egnet til etablering av dypvannskaier.*

- Området er relativt nært eksisterende hovedveinett og lufthavn.
- Norterminals planer om en etablering av oljeomlastingsstasjon på Gamneset vil også kunne medføre positive synergieffekter dersom begge prosjektene realiseres.

...

Alternative lokaliseringer av industriområdet skal ikke utredes.

”

Rådmannen finner ikke at de momenter som listes opp i planprogrammet er av en avgjørende karakter for hvorvidt alternative lokaliseringer bør utredes. Rådmannen legger til grunn at områdeplanen er i konflikt med Høybuktmoen Skyte- og Øvingsfelt, og at løsninger for aksept til bruk av området fra forsvaret kan resultere i at reindriftsnæringens betingelser blir vesentlig redusert. Således er det en risiko for at planarbeidet for Pulkneset og Kommunedelplan for infrastruktur kan utløse innsigelse fra enten Forsvarsbygg eller reindriftsforvaltningen, eller begge. Dette vil med stor sannsynlighet medføre at en eller flere av de foreliggende industrietableringer på Tømmernes ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet/frist for inngåelse av avtaler.

Rådmannens tilråding:

Alternativ 2 – Samspill/omforent utvikling/tenk helhet fra dialogkonferansen legges til grunn for den videre planlegging på Tømmernes. Dette innebærer at forsvarets bruk av det båndlagte området blir som i dag. Pulkneset AS flytter sin etablering til området ved/i nærheten av Leirpollen og Norterminal AS sin etablering på Gamneset blir som planlagt. Flyplassen vil kunne få en begrenset men nødvendig utvidelse i nordøst og sørvest.

Alternativ løsning, ”Alternativ 5”:

Alternativ C – Industriutbygging/bygg nå og Samspill/omforent utvikling/tenk helhet – fra dialogkonferansen legges til grunn for utredningsarbeidet. Alternativet er benevnt alternativ 5 i rådmannens saksframstilling til kommunedelplan for Tømmernes, referert over. Rådmannen understreker at det i utredningsfasen må gjøres valg av alternativer for å imøtekomme varslede innsigelse fra Forsvarsbygg. Videre må disse valgene ikke få følgekonskvenser som igjen kan medføre innsigelse fra andre berørte, som for eksempel reindriften med reindriftsforvaltningen. Dersom dette ikke lar seg gjøre vil risikoen være at det med stor sannsynlighet medfører at en eller flere industrietableringer ikke vil finne sted på grunn av tidsmomentet og frist for inngåelse av avtaler.

Etter rådmannens vurdering er forslaget til planprogram utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven § 4-1 og forskrift om konsekvensutredning § 6. Forslag til planprogram redegjør for formålet med planarbeidet på en tilfredsstillende måte. De problemstillinger som stilles i planprogrammet anses av rådmannen som dekkende med tanke på å utrede konsekvenser for miljø og samfunn. Forslag til planprogram legger til rette for at relevante og realistiske alternativ kan vurderes.

Rådmannen anser at opplegg for medvirkning er tilstrekkelig beskrevet, her nevnes at prosessen for områdereguleringen følger opplegget for Kommunedelplan for Tømmernes.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Planlegging med konsekvensutredning er ment å belyse de forhold som forventes å ha vesentlig virkning. Planprogrammet er ment å få fram alternativ bruk av arealene og at det så skal utredes konsekvensene av denne alternative bruken. Utgangspunkt er dagens bruk av arealene i henhold til godkjente planer. Rådmannen vil ut i fra dette ikke gjøre vurderinger etter satsningsområdene under i denne fasen av planarbeidet.

Alternativ innstilling:

1. Utvalg for Plan og Samferdsel vedtar å legge til grunn rådmannens tilrådning med hensyn til behandling av de innkomne merknader og høringsuttalelser.
2. I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, 3.ledd, samt forskrift om konsekvensutredninger § 7 vedtar Utvalg for Plan og Samferdsel å sende tilbake *Planprogram for områderegulering av Pulkneset – Kirkenes Maritime Park*, planID 2013009, datert 08.11.13. Det gis følgende føringer for det videre arbeidet:
  - a) Det skal for Pulkneset – Kirkenes Maritime Park utredes alternative lokaliseringer.
  - b) Alternativ 2 – Samspill/omforent utvikling/tenke helhet – legges til grunn for den videre planlegging på Tømmernes. Dette innebærer at forsvarets bruk av det båndlagte området videreføres. Pulkneset AS gis anledning til å flytte sin etablering til et område på ytre del av Tømmernes.

Begrunnelse:

Utvalg for Plan og Samferdsel finner at planarbeidet er i konflikt med Høybuktnoen skyte- og øvingsfelt. Utbyggingen vil med stor sannsynlighet medføre følgekonskvenser som resulterer i at reindriftsnæringens betingelser blir vesentlig redusert. Utvalget vurderer ut i fra innkomne uttalelser og varsel om innsigelse at det kan finnes andre realistiske lokaliseringalternativer for en slik utbygging.

Forslag til innstilling:

1. Kommunestyret vedtar å legge til grunn rådmannens tilrådning med hensyn til behandling av de innkomne merknader og høringsuttalelser.
2. Det skal for Pulkneset – Kirkenes Maritime Park utredes alternative lokaliseringer.
3. Alternativ 5 – Samspill/omforent utvikling/tenke helhet – legges til grunn for utredningsarbeidet. Konklusjoner i konsekvensutredningen legges til grunn for valg av nødvendige alternativer eller innsnevring i planarbeidene.
4. Kommunestyret forutsetter at forholdet til varslede innsigelse ivaretas i konsekvensutredningsarbeidet og at avklaringene foreligger før behandling av forslag til områderegulering.
5. I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, 3.ledd, samt forskrift om konsekvensutredninger § 7 fastsetter Kommunestyret *Planprogram for områderegulering av Pulkneset – Kirkenes Maritime Park*, planID 2013009, datert 08.11.2013 med tillegg jf. dette vedtaks punkt 1-3.
6. Før planprogrammet fremmes for kommunestyret for endelig behandling, oversendes det Miljøverndepartementet for uttalelse i henhold til forskrift om konsekvensutredninger, § 8.

Begrunnelse:

Kommunestyret finner at planprogrammet tar opp de problemstillinger som knytter seg til tidligere vedtak i kommunestyret og som har relevans for saken. De innkomne høringsuttalelser og innspill ansees som tilstrekkelig vurdert og ivare tatt i planprogrammet, jmfør rådmannens vurderinger over. Kommunestyret ønsker å bruke konsekvensutredningsfasen til å gjøre nødvendige valg av alternativer, jf. alt. 5 i rådmannens alternative løsninger over.

Bente Larssen
rådmann

Pulkneset AS

Planprogram tilknyttet områderegulering av Pulkneset – Kirkenes Maritime Park i Sør-Varanger kommune

8.11.2013

PlanID 2013009

- En grensesprengende kommune

Rapport nr.: Planprogram	Oppdrag nr.: 662201	Dato: 8.11.2013
Kunde: Pulkneset AS		
Planprogram tilknyttet områderegulering av Pulkneset - Kirkenes Maritime Park i Sør-Varanger kommune		
<p>Sammendrag:</p> <p>Hovedformålet med områdereguleringen er å tilrettelegge for etablering av nye maritime service- og industriarealer for å imøtekomme et framtidig økt behov for denne type industriarealer i Sør-Varanger kommune. Dagens sjørettete industriarealer i Kirkenes ligger sentralt i byområdet og det er stort press på arealene og stadig økende konflikt med øvrig bebyggelse. Flere områder ved sjø er i kommuneplanen satt av til industri. Tiltakshaverne vurderer dog at Pulkneset er bedre egnet enn de arealene som er satt av i kommuneplanen.</p> <p>Planlagte tiltak omfatter et nytt industriareal på og ved Pulkneset. Industriarealet utgjør i overkant av 750 dekar og vil kunne omfatte basevirksomhet, skipsverft og annen sjørettet serviceindustri. Ny atkomstvei ønskes anlagt nord for Kirkenes lufthavn.</p> <p>Flere pågående planarbeider for Tømmerneset foregår parallelt og vil være svært relevant for det videre arbeidet. Herunder kommunedelplan for Tømmerneset, Norterminal oljeomlastingsstasjon på Gamneset og Forsvarsbygg sin plan for flytting av skyte- og øvingsfelt. Flere av tiltakene vil på flere områder ha felles influensområder. Planene vil derfor samkjøres når det gjelder medvirkning, informasjon og fagutredning.</p> <p>Planprogrammet omfatter plan for medvirkning, informasjon og utredningsprosessen knyttet til områdereguleringen.</p>		
Utarbeidet av: Øystein Willersrud	Sign.:	
Kontrollert av: Thor-Arthur Didriksen	Sign.:	
Oppdragsansvarlig / avd.: Thor-Arthur Didriksen/ Alta	Oppdragsleder / avd.: Solveig Steinmo/ Kirkenes	

Innhold

1	Bakgrunn og formål	1
1.1	Intensjon med planarbeidet	1
1.2	Bakgrunn for planarbeidet	1
1.3	Om tiltakshaverne og grunneiere	1
1.3.1	Tiltakshavere	1
1.3.2	Grunneiere og andre rettighetshavere	2
1.4	Hensikten med planprogrammet	2
1.5	Lovgrunnlag og krav til konsekvensutredning.....	2
2	Beskrivelse av planområdet	3
2.1	Planområdets beliggenhet.....	3
2.2	Avgrensning av planområdet.....	4
2.3	Eiendomsforhold	5
2.4	Dagens bruk av planområdet	5
2.4.1	Eksisterende bebyggelse innenfor varslet planområde	5
2.4.2	Forsvarets bruk av området	5
2.4.3	Reindrift.....	5
2.5	Bruk av omkringliggende landarealer	6
2.5.1	Boliger og fritidsbebyggelse ved Høybukt	6
2.5.2	Fritidsbebyggelse ved Makkskjæret.....	6
2.5.3	Kirkenes lufthavn	6
2.5.4	Garnison Sør-Varanger	6
2.6	Bruken av sjøarealet	6
2.6.1	Fritidsfiske i Korsfjorden	6
2.6.2	Fiskeriinteresser	6
2.6.3	Sjøtrafikk	6
2.7	Veier og atkomstforhold	6
2.8	Øvrig teknisk infrastruktur.....	7
2.8.1	Vannforsyning	7
2.8.2	Avløpsanlegg.....	7
2.8.3	Strømforsyning	7
2.9	Landskap, natur og miljø	7
3	Overordnede rammer og føringer	8
3.1	Gjeldende arealplanstatus.....	8
3.2	Kommuneplanens samfunnsdel 2004 – 2016.....	8
3.3	Nasjonale eller viktige regionale interesser	9
3.3.1	Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging	9
3.3.2	Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.....	9
3.3.3	Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand	9
3.3.4	Inngrepstomme naturområder i Norge (INON).....	10
3.3.5	Nasjonal laksefjord	10
3.3.6	EUs rammedirektiv for vann 2000/60/EF (Vanndirektivet).....	11
3.3.7	Regjeringens Nordområdestrategi datert 1.12.2006	11
3.4	Relevant pågående planarbeid.....	11
3.4.1	Norterminal - Omlastningsstasjon for råolje	11
3.4.2	Forsvarets skyte- og øvingsfelt	11
3.4.3	Kommunedelplan for Tømmerneset.....	12
3.4.4	Anleggskonsesjon for nytt 132 kV nett til Tømmerneset	12
3.4.5	Plan for utvidelse av produksjonskapasitet i Sydvaranger Gruve.....	12

4	Planens intensjon	13
4.1	Arealformål.....	13
4.2	Type virksomheter planen vil tilrettelegge for	13
4.3	Detaljeringsnivå for områdereguleringen.....	13
4.4	Planlagt opparbeidelse av industriområdet.....	14
4.4.1	Etappevis utbygging	14
4.4.2	Massebehov og massebalanse	14
4.4.3	Bearbeiding av lokale masser.....	14
4.5	Etablering av veiatkomst	14
4.5.1	Driftsatkomstvei.....	14
4.5.2	Anleggsvei.....	14
4.6	Etablering av virksomheter	15
4.7	Fremdriftsplan for utbygging.....	15
5	Skisseprosjekt	15
5.1	Utforming av industriområde	15
5.2	Prinsipløsninger for strømforsyning	16
5.3	Løsning for vannforsyning	16
5.4	Løsning for avløpshåndtering.....	17
6	Utredningsbehov og beskrivelse av planens virkninger	18
6.1	Planbeskrivelsen.....	18
6.2	Oppbygning av konsekvensutredningen.....	18
6.3	Alternativer som skal utredes	18
6.3.1	Alternative lokaliseringer.....	18
6.3.2	Alternative utbyggingsløsninger	18
6.3.3	Sammenligningsalternativ.....	18
6.4	Vurdering av behov for utredning av fagtema.....	20
6.4.1	Forurensning	21
6.4.2	Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	25
6.4.3	Kulturminner og kulturmiljø	27
6.4.4	Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	28
6.4.5	Landskap.....	31
6.4.6	Sikring av jordressurser (jordvern).....	31
6.4.7	Samisk natur- og kulturgrunnlag	32
6.4.8	Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen	33
6.4.9	Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett.....	33
6.4.10	Kriminalitetsforebygging	34
6.4.11	Beredskap og ulykkesrisiko jf. pbl. § 4-3.....	34
6.4.12	Barn og unges oppvekstvilkår	37
6.4.13	Risiko ved havstigning	37
6.4.14	Arkitektur og estetisk utforming.....	37
6.4.15	Konkurransforhold	38
6.4.16	Øvrige konsekvenser for samfunn	38
6.5	Konsekvenser for annen stat.....	40
6.6	Beskrivelse av samvirke mellom ulike forhold	40
6.7	Samlet konsekvens av alle tiltak.....	40
6.8	Ivaretagelse av utredningskrav iht. annet lovverk	40
6.8.1	Kommunehelsetjenesteloven.....	40
6.8.2	Energiloven	40
6.8.3	Mineralloven	40

7	Informasjon om planprosessen	41
7.1	Formell planprosess.....	41
7.1.1	Behandlingsprosess	41
7.1.2	Samkjøring av planarbeider for Tømmerneset.....	41
7.1.3	Samarbeid med offentlige instanser og sektormyndigheter.....	42
7.2	Opplegg for medvirkning og informasjon	42
7.2.1	Krav til medvirkning og informasjon	42
7.2.2	Samkjørt medvirkning og informasjon.....	43
7.2.3	Medvirkning og informasjon	43
7.3	Fremdriftsplan for planarbeidet.....	44
7.4	Øvrige tillatelsesprosesser	45
8	Innspill fra berørte parter	46
8.1	Innspill fra berørte offentlige instanser.....	46
8.1.1	Fylkesmannen i Finnmark.....	46
8.1.2	Sametinget	51
8.1.3	Finnmark fylkeskommune	52
8.1.4	Forsvarsbygg.....	53
8.1.5	Statens vegvesen	54
8.1.6	Kystverket.....	55
8.1.7	Avinor	55
8.1.8	Fiskeridirektoratet	56
8.1.9	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark.....	57
8.1.10	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	57
8.2	Innspill fra private berørte parter	58
8.2.1	Berørte hytteeiere Astrid og Arnulf Larsen m/fl	58
8.2.2	Reinbeitedistrikt 5 A/C Pasvik.....	59
8.2.3	Reinbeitedistrikt 4 og 5b Sállan – Cižašnjarga / Skogerøya - Spurvneset..	61
9	Kilder.....	62

Figurliste

Figur 2-1	Oversiktskart som viser lokalisering av planområdet.....	3
Figur 2-2	Planens avgrensning.....	4
Figur 2-3	Eiendommer som omfattes av reguleringsplanen	5
Figur 2-4	Forsvarets skytebaner	5
Figur 2-5	Oversiktsbilde over landskapet	7
Figur 3-1	Utsnitt av kommuneplanens arealdel	8
Figur 3-2	INON-områder hentet fra Direktoratet for naturforvaltning	10
Figur 3-3	Hentet fra vann-nett.nve.no	11
Figur 4-1	Visualisering av foreløpig forslag til industriareal og atkomstvei.	13
Figur 5-1	Visualisering av deler av fase 1 med atkomstvei.....	16
Figur 6-2	Utsnitt fra Riksantikvarens kulturminnedatabase på nett	27
Figur 6-3	Kartutsnitt fra rapport vedrørende Biologisk mangfold i skyte- og øvingsfelt	28
Figur 6-5	Utsnitt av reindriftskart	32
Figur 6-6	Kartutsnitt fra Nasjonal løsmassedatabase	35

1 Bakgrunn og formål

1.1 Intensjon med planarbeidet

Hovedformålet med områdereguleringen er å tilrettelegge for etablering av nye maritime service- og industriarealer, med dypvannskaier, for å imøtekomme et framtidig behov for denne type industriarealer i Sør-Varanger kommune.

1.2 Bakgrunn for planarbeidet

Bakgrunnen for planarbeidet er den økte offshorevirksomheten i regionen og et kommende behov for nye sjørettete service- og industriarealer i regionen. Dagens sjørettete industriarealer i Kirkenes ligger sentralt i byområdet og det er stort press på arealene og stadig økende konflikt med øvrig bebyggelse. Tiltakshaverne har et klart mål om at det skal etableres nye industriarealer som ligger skjermet fra tettsteds- og sentrumsbebyggelsen i Kirkenes.

I gjeldende kommuneplan er områdene Slambanken, Leirpollen/Tømmerneset, Jakobsnes og Reinøya alle satt av til industriområder. Samlet utgjør disse betydelige arealer tiltenkt sjørettet industri. Tiltakshaverne bak områdereguleringen for Pulkneset – Kirkenes Maritime Park heretter forkortet KMP, vurderer dog at Pulkneset er bedre egnet til basevirksomhet og sjørettet industri enn de nevnte områdene. Tiltakshaver har utarbeidet eget notat vedrørende vurdering av alternative områder. Pulkneset vurderes som et godt alternativ fordi:

- Pulkneset vurderes som godt skjermet fra eksiterende tettstedsbebyggelse.
- Korsfjorden er som regel isfri året rundt.
- Korsfjorden vurderes som egnet med tanke på trafiksikker skipstrafikk.
- Strandkanten ved Pulkneset er godt egnet til etablering av dypvannskaier.
- Området er relativt nært eksisterende hovedveinett og lufthavn.
- Norterminals planer om en etablering av oljeomlastingsstasjon på Gamneset vil også kunne medføre positive synergieffekter dersom begge prosjektene realiseres.

1.3 Om tiltakshaverne og grunneiere

1.3.1 Tiltakshavere

Tiltakshaver bak planarbeidet er Pulkneset AS. Pulkneset AS ble stiftet 8.4.2013 og er eid av CCB AS (1/3), Barlindhaug Eiendom AS (1/3) og Sør-Varanger Invest AS og GT Eiendom AS (tilsammen 1/3). Selskapets formål er eie, utleie, utvikling og nybygg av eiendommer, samt investere i andre selskaper.

CCB og Barlindhaug Eiendom er begge medeiere i Kirkenesbase sammen med Bergen Group Kimek. Basen ble etablert i 2006 og er en flerbruksterminal innen logistikk som disponerer et område på inntil 80 dekar. Kirkenesbase tilbyr blant annet subsea- og kompetansesenter gjennom morselskapet CCB AS på Ågotnes. Det er inngått en intensjonsavtale mellom Pulkneset AS og aksjonærene i Kirkenesbase at Kirkenesbase skal flytte deres virksomhet til Pulkneset Maritime Park når anlegget står ferdig.

Forslag til områderegulering utarbeides av Sweco Norge AS. CCB bistår med utformingen av industriområdene. Arbeidet gjennomføres i samarbeid med Sør-Varanger kommune som er formell forslagsstiller.

Sør-Varanger Invest AS er et regionalt investeringselskap med base i Barentsregionens hovedstad, Kirkenes. Av investeringsområder prioriteres maritim servicevirksomhet, verkstedindustri, sjømatbaserte næringer, eiendom, reiselivsprosjekter og energi.

GT Eiendom AS driver med eiendoms- og driftsmiddelbesittelse, utleie av eiendommer og driftsmidler og annen virksomhet som faller naturlig med dette, samt investere i andre selskaper.

CCB AS (Coast Center Base AS) er et av de største baseselskapene i landet og har baser fra Bergen i sør til Kirkenes i øst. CCB har omfattende kompetanse og lang erfaring med drift av forsyningsbaser og Yard Service aktiviteter. CCB skal bidra med sin kompetanse for å legge til rette for at Pulkneset AS kan utvikle fasiliteter for Kirkenesbase sine aktiviteter på området.

Barlindhaug Eiendom AS er det selskapet i Barlindhaug-konsernet som har ansvaret for eiendomsutvikling og egeninvesteringer. Dette inkluderer investerrollen og ivaretagelse av byggherrefunksjonen både i utviklings- og gjennomføringsfasen. Barlindhaug Eiendom vil få en sentral rolle i gjennomføring av prosjektering og utbyggingsfasen på Pulkneset.

1.3.2 Grunneiere og andre rettighetshavere

Det er inngått opsjonsavtale med Finnmarkseiendommen om tilgang på deres arealer. Man har nær dialog med Forsvarsbygg som i dag fester arealet. Øvrige private grunneiere som blir direkte berørt er eller vil bli kontaktet av tiltakshaver med hensikt å inngå avtale om oppkjøp. Det vises til oversikt over eiendommer og grunneiere i kapittel 2.3. Det vises også til kapittel 2.4.2 vedrørende forsvarrets rettigheter og 2.4.3 vedrørende reinbeitedistrikt 5 A/C og 5 B sine rettigheter i området.

1.4 Hensikten med planprogrammet

Planprogrammet omfatter plan for utarbeidelse av områderegulering for KMP i Sør-Varanger kommune iht. plan- og bygningslovens § 12-2 jf. § 4-1. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning, behovet og opplegget for utredning av planens virkninger for miljø og samfunn og hvordan dette arbeidet skal gjennomføres og hvilke alternativer som skal ligge til grunn for arbeidet med konsekvensutredningen.

1.5 Lovgrunnlag og krav til konsekvensutredning

Områderegulering hjemles i plan- og bygningslovens § 12-2. Planmyndighet er Sør-Varanger kommune. Områdereguleringen omfatter utlegging av nytt område for utbyggingsformål i form av industriareal (§ 2 bokstav d). Videre innebærer områdereguleringen industrianlegg med en utbyggingskostnad på over 500 millioner kroner og bruksareal over 15 000 m² (vedlegg I punkt 1), samt nyetablering av farleder, havn og havneanlegg der skip over 1 350 tonn kan seile og anløpe (vedlegg 1 punkt 32). Planen er dermed konsekvensutredningspliktig i henhold til Forskrift om konsekvensutredninger. Ansvarlig myndighet for konsekvensutredningen er Sør-Varanger kommune.

2 Beskrivelse av planområdet

2.1 Planområdets beliggenhet

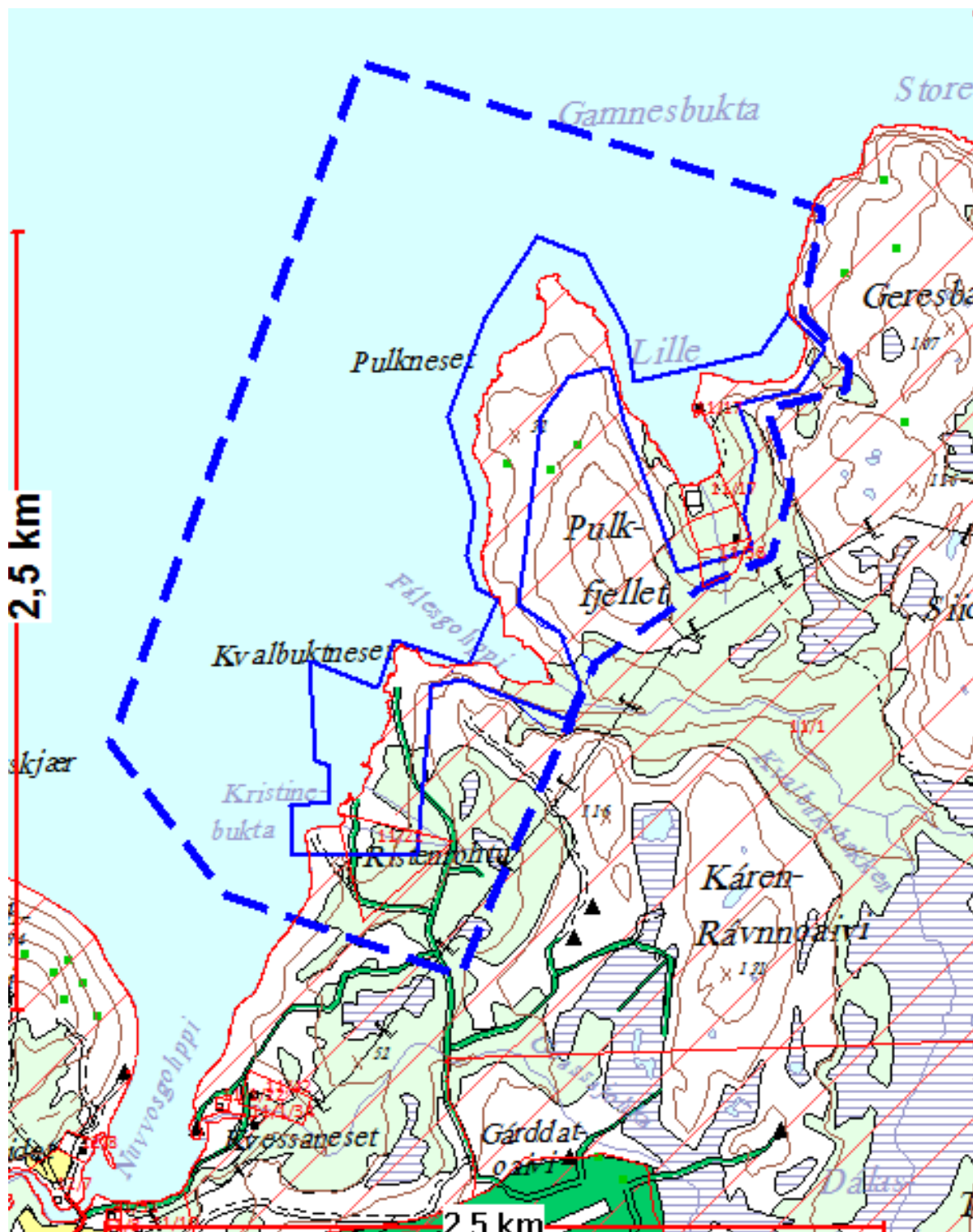
Planområdet ligger nord for Kirkenes lufthavn/Høybuktmoen 7-8 km innover Korsfjorden. I luftlinje ligger området 6-7 km vest-nordvest for Kirkenes.

Planområdet omfatter området fra og med lille Gannesbukt/Geresgohppi i nordøst, Pulkfjellet inklusive Pulkneset/Geresnjårga, Kvalbukta/Fálesgohppi og Kvalbuktneset, Kristinebukta.

Figur 2-1 Oversiktskart som viser lokalisering av planområdet (kartgrunnlag fra www.norgeskart.no)

2.2 Avgrensning av planområdet

Figur 2-2 Planens avgrensning

Varslet planområdet vist med blå stiplet linje omfatter område for etablering av industriområde, etablering av vannforsynings-anlegg; herunder høydebasseng. Endelig planforslag vil ikke omfatte hele det varslede planområdet. Heltrukken blå linje viser foreløpig område for industribebyggelse.

2.3 Eiendomsforhold

Følgende eiendommer inngår helt eller delvis i planområdet:

Eiendom (gnr/bnr/fnr)	Grunneier/fester	Notat
11/1	Finnmarkseiendommen/ Forsvarsbygg	Forsvarets øvingsområde
11/17	Privat	Fritidsbebyggelse
11/22	Privat	Ikke registrert bebyggelse
11/36	Privat	Ubebygde
Ikke matrikkelført eiendom	Eiendommen grenser til 11/17 og 11/36 og er ikke matrikkelført.	Ubebygde

Figur 2-3 Eiendommer som omfattes av reguleringsplanen

2.4 Dagens bruk av planområdet

2.4.1 Eksisterende bebyggelse innenfor varslet planområde

Innenfor planområdet, ved lille Gammesbukta er det 1 fritidsbolig med tilhørende bygninger. Det er også et mindre uregistrert bygg på eiendommen gnr 11 bnr 22. Planområdet er ellers ubebygde.

2.4.2 Forsvarets bruk av området

Forsvaret benytter deler av arealene innenfor planområdet til øvings- og skytefelt. Hele området inngår i båndlagt området for forsvaret. Forsvarets skytebaner ved Garnison Sør-Varanger er vist på kartet under. Med unntak av sprengningsfeltet ligger alle de øvrige banene inklusive skytebanenes faresoner utenfor planområdet. Forsvarsbygg vurderer likevel å flytte inntil 4 av deres skytebaner i tillegg til sprengningsfeltet. I tillegg til ønske om utvikling av industriområde på Pulkneset merker Forsvaret press fra økt sivil lufttrafikk ved Høybukta, samt annen utbygging på Tømmerneset. Se kapittel 3.4.2.

Figur 2-4 Forsvarets skytebaner (Kart fra Forsvarsbygg)

2.4.3 Reindrift

Planområdet inngår i reinbeitedistriktene 5 A/C Passvik og 4 og 5 B Sállan – Cižašnjarga / Skogerøya - Spurvneset sine beiteområder. Det vises til kapittel 0 vedrørende ytterligere informasjon vedrørende reindriftenes bruk av området og konsekvenser for reindriften.

2.5 Bruk av omkringliggende landarealer

Av omkringliggende bebyggelse finnes spredt bolig- og fritidsbebyggelse, Kirkenes lufthavn og Forvarets Garnison Sør-Varanger.

2.5.1 Boliger og fritidsbebyggelse ved Høybukta

Ved Høybukta nord for planlagt atkomstvei er det spredt bolig- og fritidsbebyggelse. Bebyggelsen omfatter i alt 7 eneboliger/våningshus og 2 fritidsboliger. Bebyggelsen ligger 0,8 til 1,7 km sør/sørvest for industriområdet.

2.5.2 Fritidsbebyggelse ved Makkskjæret

Ved Makkskjæret nord for høyden Láhpogoahoavi/ Lappegammehodet ligger det ytterligere 5 fritidsboliger. Fritidsboligene ligger i en avstand på 1,1 til 1,7 km rett vest for planlagt industriområdet.

2.5.3 Kirkenes lufthavn

Kirkenes lufthavn, Høybuktknoen ligger like sør for planlagt atkomstvei til industriområdet. Selve industriområde vil ligge ca 1,2 km fra rullebanen og ca 70-75 høydemeter lavere i terrenget.

2.5.4 Garnison Sør-Varanger

Garnison Sør-Varanger ligger ca 2 km sør for planlagt industriområde.

2.6 Bruken av sjøarealet

2.6.1 Fritidsfiske i Korsfjorden

Det er en lakseplass på FeFo-grunn innenfor området som vil bli direkte berørt (Fylkesmannen i Finnmark mfl.). Det er også flere nærliggende lakseplasser like sør for tiltaksområdet. Omfanget av øvrig fritidsfiske er ikke kjent.

2.6.2 Fiskeriinteresser

Det er ikke registrert gyteplasser eller andre særlige fiskeriinteresser i nærområdet jf. fiskeridirektoratets kartdata (Fiskeridirektoratet).

2.6.3 Sjøtrafikk

Korsfjorden har etablert farled (biled) fra Bøkfjorden til Kjøfjorden (Fiskeridirektoratet). Ellers blir fjorden benyttet som transportåre for småbåttrafikk mellom Fiskebukta/Gáanasnjárga og Skogerøya.

2.7 Veier og atkomstforhold

Området vil ha behov for ny atkomstvei fra Ev. 6 ved Høybuktknoen. Det er etablert vei ned fra Garnison Sør-Varanger til sørlig del av planlagt industriområde som tenkes utnyttet som anleggsvei.

2.8 Øvrig teknisk infrastruktur

2.8.1 Vannforsyning

Industriområdet krever tilgang til store mengder vann. Det er ikke utbygd vannforsyning i området med tilstrekkelig kapasitet. Vannforsyningsanlegget som forsyner Kirkenes lufthavn og Garnison Sør-Varanger har ikke nok kapasitet til å utvides. Ny vanntilførsel fra kommunalt vannforsyningsanlegg ved Sandnes vurderes som mest relevant.

2.8.2 Avløpsanlegg

Det er ikke utbygd kommunalt avløpsanlegg i nærheten eller annet privat anlegg som kan benyttes. Det er derfor nødvendig å etablere eget avløps- med renseanlegg.

2.8.3 Strømforsyning

Eksisterende 22 kV kraftlinje som ligger like sør for Pulkneset har i følge Varanger kraft begrenset overskuddskapasitet per i dag. Det er behov for å oppgradere kraftforsyningsnettet. Det vises til kapittel 3.4.4.

2.9 Landskap, natur og miljø

Planområdet utgjør fjellområder med enkelte skogkledde områder og spredt vegetasjon. Vegetasjonen i området er ellers sparsom. Landskap, natur og miljø beskrives ytterligere under vurdering av konsekvenser med tanke på forurensning, landskap og naturmangfold.

Figur 2-5 Oversiktsbilde over landskapet (Ortofoto fra www.norgei3d.no)

3 Overordnede rammer og føringer

Kapittelet omfatter gjeldende planer, retningslinjer og vedtak som anses som relevant for planområdet og den planlagte virksomhet.

3.1 Gjeldende arealplanstatus

Planområdet er uregulert. Kommuneplanens arealdel for Sør-Varanger kommune som trådte i kraft 5.10.2005 er gjeldende for området. Planområdet på land er her avsatt til bruk av forsvaret. Områdene i sjø vest for Pulkneset er avsatt til allmenn flerbruk i sjø, mens områdene øst for Pulkneset er avsatt til akvakulturområde for marine fiskearter. Det er også avsatt et område for akvakultur for marine fiskearter på nordsiden av Korsfjorden mot Skogerøya.

Figur 3-1 Utsnitt av kommuneplanens arealdel (hentet fra Sør-Varanger kommunes kartinnsyn)

3.2 Kommuneplanens samfunnsdel 2004 – 2016

Kommuneplanens samfunnsdel for Sør-Varanger kommune ble vedtatt av kommunestyret den 5.10.2005 og gjelder for perioden 2004-2016. I planen er det gjengitt en tydelig målsetning om satsing på økt næringsvirksomhet, herunder blant annet basefunksjoner overfor norsk og russisk petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Næringsutvikling og infrastruktur er to av fire vedtatte satsingsområder.

Et av målene for kommunal næringspolitikk er å: «*posisjonere Kirkenes Havn som nasjonal knutepunkthavn i forhold til godsomslag i samhandel med Russland, og for basefunksjoner overfor norsk og russisk petroleumsvirksomhet i Barentshavet*». For satsingsområde «infrastruktur» er det synliggjort behov for å:

- *sikre tilstrekkelige bakareal ved eksisterende kaianlegg for omlasting, lagring og annen sjørelatert vare- og tjenesteproduksjon og*
- *sikre nye areal, av nødvendig størrelse for petroleumsrelatert virksomhet, til fremtidig havneutbygging*».

Målet for den kommunale innsatsen i planperioden er blant annet: «*I prioritert rekkefølge tilrettelegge følgende arealer for sjøvendt næringsvirksomhet; Slambanken, Leirpollen/Tømmerneset, Jakobsnes, Reinøya.*»

3.3 Nasjonale eller viktige regionale interesser

3.3.1 Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging

Planlagt tiltak vurderes å være i tråd med RPR for samordnet areal- og transportplanlegging, rundskriv T-5/93, 20.8.1993 med tanke på lokalisering i forhold til eksisterende veinett og i forhold til avstand fra bolig og sentrumsbebyggelse. Lokaliseringen vurderes også som gunstig med tanke på nærhet til flyplass.

3.3.2 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

T-1497 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging vedtatt 24. juni 2011 stiller forventninger til kommuner og fylkeskommuner vedrørende følgende tema:

- Klima og energi
- By- og tettstedsutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kulturmiljø og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Områdereguleringen har til hensikt å tilfredsstille de aktuelle forventninger som gis i resolusjonen. Ingen av forventningene vurderes å være i direkte strid med de nasjonale forventningenes prinsipper.

3.3.3 Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand

Nasjonale miljømål er nedfelt i St.meld. nr. 26 (2006-2007) "Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand". Herunder nevnes de tema som anses å være relevant med tanke på planlagt tiltak.

Bærekraftig areal- og transportpolitikk:

- «*Arealpolitikken både nasjonalt og lokalt skal legge til rette for redusert utslipp av klimagasser.*»
- «*Miljøkvaliteter i landskapet skal bevares og styrkes gjennom økt kunnskap om verdier og bevisst planlegging og arealpolitikk.*»

Bevaring av naturens mangfold og friluftsliv - bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder:

- «I truede naturtyper skal inngrep unngås, og i hensynskrevende naturtyper skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes.»

Bevaring av kulturminner:

- «Fredete og fredningsverdige kulturminner og kulturmiljøer skal være sikret og ha ordinært vedlikeholds nivå i 2020.»

Rent hav og vann og et giftfritt samfunn – miljøgifter:

- «Sedimenter (bunnmasser i vann) som er forurenset med helse- eller miljøfarlige kjemikalier, skal ikke medføre fare for alvorlige forurensningsproblemer.»

Et stabilt klima og ren luft – reduksjon av støy:

- «Støyproblemer skal forebygges og reduseres slik at hensynet til menneskenes helse og trivsel ivaretas.»

3.3.4 Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Det er et nasjonalt mål om å bevare inngrepsfrie naturområder i Norge. Bakgrunnen for dette er ønske om å hindre ødeleggelse av viktige biotoper og å bevare storslåtte fjellandskap. Som del av dette er områder mer enn 1 km unna tyngre tekniske inngrep definert som INON-områder. Deler av planområdet inngår i inngrepsfrie naturområder i Norge (INON).

Figur 3-2 INON-områder hentet fra Direktoratet for naturforvaltning

Kartet viser avstand fra tyngre teknisk inngrep:

Lys grønn = 1-3 km
Mellomgrønn = 3-5 km
Mørk grønn = >5 km

3.3.5 Nasjonal laksefjord

Stortinget har opprettet 52 nasjonale laksevassdrag og 29 nasjonale laksefjorder for å gi våre viktigste laksebestander en særskilt beskyttelse. Laksebestandene som inngår i ordningen skal beskyttes mot inngrep og aktiviteter i vassdragene og i de nærliggende fjord- og kystområdene. En forutsetning for beskyttelse av villaksen er at «summen av endringer i aktivitetene i vassdragene og fjordene over tid ikke skal medføre økt, men snarere redusert risiko for villaksen» (St.prp. nr. 32 (2006-2007)). Korsfjorden inngår i den nasjonale laksefjorden Neidenfjorden/Bøkfjorden nedfelt i St.prp.nr.32 (2006-2007) «Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder». Fjordsystemet som utgjør den nasjonale laksefjorden Neidenfjorden/Bøkfjorden er et omfattende fjordsystem.

3.3.6 EUs rammedirektiv for vann 2000/60/EF (Vanddirektivet)

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (Vannforskriften) trådte i kraft 1.1.2007 og gjennomfører EUs vanddirektiv i norsk rett. Det generelle målet er at alle vannforekomster minst skal opprettholde eller oppnå "god tilstand" i tråd med nærmere angitte kriterier. Tilstanden i overflatevann (herunder blant annet kystvann) skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand, i samsvar med gitte klassifiseringsfaktorer.

Figur 3-3 Hentet fra vann-nett.nve.no

Korsfjorden er registrert som en egen vannforekomst (0424030400-C) og er en del av Neiden vannregion (Geodata). Både økologisk tilstand, økologisk potensial og kjemisk tilstand er udefinert/ikke behandlet av vannregionutvalget (VRU). Området er videre klassifisert som risiko for at miljømålet ikke nås innen 2021.

3.3.7 Regjeringens Nordområdestrategi datert 1.12.2006

Planlagt tiltak vurderes å være i tråd med intensjonene i regjeringens Nordområdestrategi. Av de politiske hovedprioriteringene som trekkes opp i nordområdestrategien er et av momentene at man «vil legge til rette for en videreutvikling av petroleumsvirksomheten i Barentshavet, og at virksomheten får størst mulig betydning for norsk og nordnorsk kompetansebygging og for lokal og regional næringsutvikling.»

3.4 Relevant pågående planarbeid

3.4.1 Norterminal - Omlastningsstasjon for råolje

Stolt-Nielsen Limited har igangsatt planarbeid knyttet til ny omlastningsstasjon for råolje på Gamnes like nord for Pulkneset. Planen utarbeides som en områderegulering i samarbeid med Sør-Varanger kommune.

3.4.2 Forsvarets skyte- og øvingsfelt

Forsvarsbygg har på vegne av Forsvarsdepartementet igangsatt planarbeid med hensikt å sikre rammebetingelsene i Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Som et resultat av økt press jf. kapittel 2.4.2 vurderer Forsvaret å flytte deler av sitt skyte- og øvingsfelt til sør for Ev. 6. Planen for skyte- og øvingsfeltet til Garnison Sør-Varanger utarbeides som en områderegulering.

3.4.3 Kommunedelplan for Tømmerneset

Sør-Varanger kommune har igangsatt planarbeid knyttet til ny kommunedelplan for Tømmerneset. Formålet med planarbeidet er å avsette areal til infrastruktur til framtidig havne- og industriutbygging. Herunder vil veiatkomst være et sentralt tema. Atkomst til Pulkneset, Norterminal og Leirpollen vurderes samlet. Atkomstvei til Pulkneset er ikke en del av områdereguleringen. Veitraseen til Pulkneset vil avklares som del av kommunedelplan for Tømmerneset. Det er avtalt at tiltakshaverne for Pulkneset igangsetter privat regulering av veiatkomst til Pulkneset som vil kjøres parallelt med kommunedelplan.

Arealene knyttet til Pulkneset og Norterminal vil vurderes som del av områdereguleringene og avsettes i tråd med disse.

3.4.4 Anleggskonsesjon for nytt 132 kV nett til Tømmerneset

Varanger Kraft i samråd med Statnett har igangsatt arbeider med anleggskonsesjon knyttet til nytt 132 kV nett herunder ny trafostasjon og kraftlinjer. Konsesjon behandles etter energiloven.

3.4.5 Plan for utvidelse av produksjonskapasitet i Sydvaranger Gruve

Sydvaranger Gruve AS har igangsatt områderegulering med konsekvensutredning med hensikt å utvide sin produksjonskapasitet i Sydvaranger Gruve. Planlagt utvidelse omfatter iht. planprogrammet dobling av avgangsmasser fra 4 millioner tonn til 8 millioner tonn. Herunder er et av to aktuelle alternativer som utredes å utvide dagens deponering i Bøkfjorden. Som del av konsekvensutredningen er Sydvaranger Gruve pålagt å bekoste miljøundersøkelser i Bøkfjorden. Herunder kartlegging av villaksens vandringsmønster, vandringshastighet og oppholdstid i fjordsystemet for utvandrende smolt, vinterstøinger og innvandrende gytelaks.

4 Planens intensjon

4.1 Arealformål

Hensikten med områdereguleringen er å regulere et samlet areal på minimum 750 dekar til industriformål og nødvendig teknisk infrastruktur, herunder blant annet vannforsyningsanlegg med høydebasseng.

Figur 4-1 Visualisering av foreløpig forslag til industriareal og atkomstvei.

4.2 Type virksomheter planen vil tilrettelegge for

Industriområdet tenkes hovedsakelig tilrettelagt for servicevirksomheter knyttet til offshorevirksomhet. Området tenkes å tilby dypvannskaier og tørrdokk for store fartøy. Inspeksjon, reparasjon og vedlikehold av rigger, skip og andre fartøy er av tjenestene som tenkes tilbudt. Lagervirksomhet og mottak av avfall fra offshorevirksomhet er også aktuelt. Andre tjenester knyttet til sjørelatert virksomhet kan også bli aktuelt. Av sammenlignbare områder vises det til Polarbase i Hammerfest.

4.3 Detaljeringsnivå for områdereguleringen

Det er en målsetning om at områdereguleringen skal utformes så detaljert at de aller fleste bygge- og anleggstiltak kan gjennomføres uten ytterligere krav til detaljregulering. Som minimum skal områdereguleringen utformes på et så detaljert nivå at den kan gi direkte grunnlag for byggesøknad for etablering av første fase av industriområdet. Krav om detaljregulering av fase 2 og 3 avklares som del av planprosessen.

4.4 Planlagt opparbeidelse av industriområdet

4.4.1 Etappevis utbygging

Utbyggingen av industriområdet vil gjennomføres etappevis over en lengre periode. Foreløpig ser man for seg en utbygging i tre faser. Hvert av de tre fasene tenkes å utgjøre mellom 200 og 350 dekar.

4.4.2 Massebehov og massebalanse

Planlagte tiltak omfatter omdisponering av store mengder masser. Herunder uttak av masser på land og utfylling av masser i sjø. Den totale mengden masser som må tas ut/omdisponeres og evt. fraktes ut/inn for fase 1-3 vil avklares som del av skisseprosjektet.

Det er en målsetning at utbygningsfasene skal ha mest mulig massebalanse. Det vil si at de massene som tas ut vil fortrinnsvis benyttes som fyllmasser lokalt, samt at behovet for tilførte masser skal bli minst mulig. Hoveddelen av de stedege massene er dog vurdert som uegnet som topplag under veier og transportområder. Det vil derfor være behov for et visst massetilskudd av dertil egnete masser. Andelen faste masser (fjell) og løse masser er ikke nøyaktig kartlagt, men hoveddelen ser ut til å bestå av fjell.

Totalt sett er tilgjengeligheten på egnete utfyllingsmasser i området god. Hovedutfordringen er å skape mest mulig egnet areal med minst mulig masseforflytning. Det arbeides med å minimere behovet for omdisponering av masser. Foreløpig beregning viser at det er behov for omdisponering av om lag 6 m^3 per m^2 industriareal. En utfordring er at det er mer tilgjengelige masser enn det er behov for i den sørlige delen av området, mens nordlige del har underskudd på tilgjengelige masser. Aktuelle løsninger kan være:

- midlertidig masselager
- vurdere annen rekkefølge på utbygging
- revurdere utformingen av områdene, herunder hvorvidt større deler av områdene vil ligge på høyere nivå enn normalt kavnivå.

4.4.3 Bearbeiding av lokale masser

For å kunne utnytte tilgjengelige masser i området som fyllmasser til utfylling i sjø og på land vil massene måtte bearbeides på stedet. Nødvendige anlegg for bearbeiding av stein vil etableres på stedet.

4.5 Etablering av veiatkomst

4.5.1 Atkomstvei

Atkomstveiens trasé avklares som del av kommunedelplan for Tømmerneset og reguleres i egen reguleringsplan. Ny trase for atkomstvei tenkes foreløpig lagt i fjellsiden ovenfor Kvessaneset/ Båktenjuni mellom 30 og 50 meter over havet. Det vil være aktuelt å flytte eller evt. utbedre eksisterende avkjørsel fra Ev6.

4.5.2 Anleggsvei

Eksisterende vei fra Garnison Sør-Varanger og ned til Pulkneset tenkes benyttet for transporterung av utstyr inn til anleggsområdet etter nærmere avtale med Forsvaret. Veien

er i forholdsvis god stand. Evt. utbedring avklares med grunneier og Forsvarsbygg. Anleggsarbeidere tenkes å transporteres med båt inn til området inntil ferdig atkomstvei er ferdigstilt.

4.6 Etablering av virksomheter

Opparbeidet areal vil forvaltes av Pulkneset Maritime Industripark. Virksomheter som ønsker å etablere seg innenfor området vil feste nødvendig areal til sitt formål.

4.7 Fremdriftsplan for utbygging

Tiltakshaver har en målsetning om at grunnarbeidene knyttet til første fase kan igangsettes i løpet av medio 2015 og at operativ virksomhet vil kunne igangsettes i løpet av 2018. Fremdriftsplan for fase 2 og 3 er ikke avklart og vil avhenge blant annet av den videre utviklingen av olje- og gassvirksomhet og annen næringsvirksomhet i regionen. Man bør ha en ferdig atkomstvei før utbygging av kaianlegg og bebyggelse igangsettes.

5 Skisseprosjekt

Som del av grunnlaget for planarbeidet arbeides det med et skisseprosjekt for utforming av industriarealet. Skisseprosjektet vil utformes som grunnlag for reguleringsplanen med konsekvensutredning og vil inneholde følgende elementer:

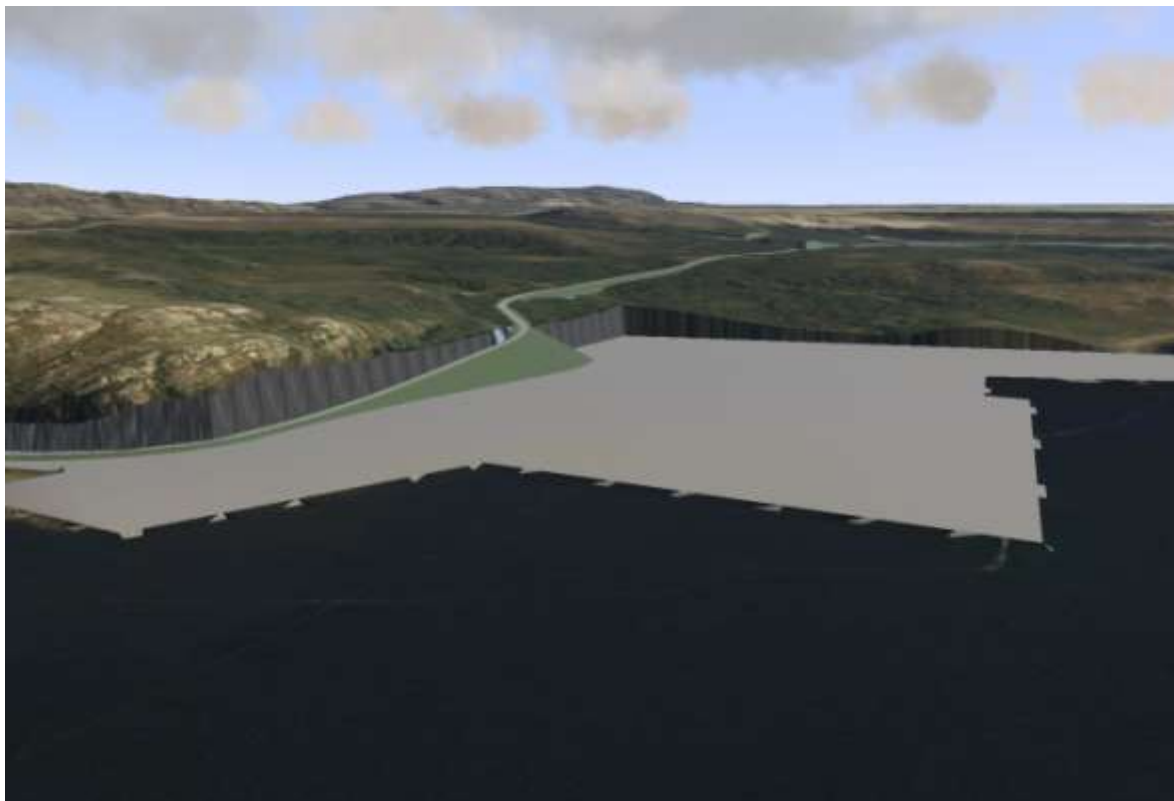
- Utforming av industriområdet
- Strømforsyning
- Vannforsyning
- Avløpshåndtering

Skisseprosjektets detaljering skal gi godt nok grunnlag for byggesøknad etter områderegulering.

5.1 Utforming av industriområde

Skisseprosjektet skal omfatte utforming av industriområdet som grunnlag for reguleringsplan.

- vurdere arealdisponering og evt. nivåinndelinger
- vurdere trinnvis opparbeidelse av industriområdet
- masseberegninger uttak og utfylling
- kostnadsberegning av tilrettelegging
- vurdere potensielle lokaliseringer av kaier og ulike industri- og havneformål

Figur 5-1 Visualisering av deler av fase 1 med atkomstvei

5.2 Prinsipløsninger for strømforsyning

Som del av skisseprosjektet skal det vurderes hvilket strømbehov industriområdet vil ha i oppstartsfasen og ferdig utbygd og prinsipløsninger for strømforsyning internt på området. Herunder vil det vurderes om det finnes midlertidige løsninger for strømforsyning til Pulkneset i en oppstartsfasen som ikke omfatter utbygging av nytt 132 kV nett.

Løsning for strømforsyning til selve industriområdet og øvrige utbyggingsområder på Tømmerneset er ikke en del av skisseprosjektet.

Skisseprosjekt for strømforsyning vil gjennomføres i dialog med samarbeidsgruppen og Varanger Kraft.

5.3 Løsning for vannforsyning

Som del av skisseprosjektet skal det vurderes hvilket vannforsyningsbehov industriområdet vil ha og prinsipløsninger for vannforsyning internt for Pulkneset industriområde. Herunder vurderes behovet for høydebasseng og lokalisering av høydebasseng.

Prinsipløsning for vannforsyning til Pulkneset og de øvrige utbyggingsområdene på Tømmerneset er ikke en del av skisseprosjektet.

Skisseprosjekt for vannforsyning vil gjennomføres i dialog med samarbeidsgruppen.

5.4 Løsning for avløpshåndtering

Som del av skisseprosjektet skal det vurderes aktuell(e) prinsipløsning(er) for avløpshåndtering, herunder;

- industrielt avløpsvann,
- spillvann (sanitært avløpsvann fra kontorer, kantiner og toaletter),
- overvann og
- infiltrasjons- og innlekkingsvann.

Det skal vurderes hvilke type renseanlegg som er aktuelle for Pulkneset og lokalisering av renseanlegget. Utbyggingskostnader knyttet til aktuell(e) renseanlegg skal estimeres ut fra erfaringstall. Det skal så langt som mulig avklares hvilke typer forbehandlinger av avløpsvannet som den enkelte virksomhet selv må stå for.

Prinsipløsning for avløpshåndtering skal vurderes i samråd med samarbeidsgruppen i forhold til de ulike utbyggingsområdene på Tømmerneset.

6 Utredningsbehov og beskrivelse av planens virkninger

6.1 Planbeskrivelsen

Reguleringsplanen skal ved offentlig ettersyn omfatte en planbeskrivelse jf. § 4-2 i plan- og bygningsloven.

Planbeskrivelsen skal beskrive planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området. Konsekvensutredningen inngår som del av planbeskrivelsen.

6.2 Oppbygning av konsekvensutredningen

Kapittelet omfatter beskrivelse av hvordan konsekvensutredningen skal bygges opp iht. forskrift om konsekvensutredning vedlegg III.

Konsekvensutredningen vil bestå av fagutredninger som beskriver konsekvensene knyttet til et eller flere særskilte angitte tema. Fagutredningene vil utformes som egne rapporter, mens sammenfatning av disse tas inn som del av planbeskrivelsen. For temaene som ikke behøves utredet skal det i planbeskrivelsen likevel gis en kvalitativ vurdering og beskrivelse av virkningene. Kvalitative vurderingene vil hovedsakelig utføres på bakgrunn av foreliggende tilgjengelig kunnskap, samt i nødvendig grad innhenting av lokal kunnskap. Beskrivelser av virkninger vil i mindre grad baseres på innhenting av ny informasjon enn utredninger. Tema nevnt under bokstav a) i forskrift om konsekvensutredning vedlegg III som ikke omfattes av fagutredningene skal omfattes av planbeskrivelsen.

6.3 Alternativer som skal utredes

Et viktig element i arbeidet med konsekvensutredningen vil være å vurdere relevante og realistiske alternativer. Alternativvurderinger kan både dreie seg om alternative områder for lokalisering av det aktuelle tiltaket, om ulik plassering innenfor reguleringsområdet og om alternative tiltak for å redusere ulempene av en foreslått utbygging.

6.3.1 Alternative lokaliseringer

Alternative lokaliseringer av industriområdet skal ikke utredes.

6.3.2 Alternative utbyggingsløsninger

Utredningene skal baseres utformingen i skisseprosjektet som er under utarbeidelse. For hvert av fagtemaene som utredes vil det også gjøres alternativvurderinger knyttet til avbøtende tiltak for å redusere ulemper.

6.3.3 Sammenligningsalternativ

Konsekvensutredningen knyttet til områdereguleringen for Pulkneset maritime industriområde skal omfatte beskrivelse av virkningene av en realisering av plantiltaket sett

i forhold til dagens situasjon (0-alternativet). Konsekvenser av tiltak som medfører endringer av gjeldende planer og strategier skal vektlegges.

Kun konsekvenser knyttet til etablering av Pulkneset vil beskrives. Vurdering av konsekvenser i forhold til alternative utbygginger på Tømmerneset forutsettes tilstrekkelig utredet som del av kommunedelplan der annet ikke nevnes spesifikt.

Utredningene skal gjøres på bakgrunn av kjent kunnskap og ny kunnskap innhentet i forbindelse med relevante planarbeid iht. kapittel 3.4. Se kapittel 7.1.2 vedrørende samkjøring av de ulike planprosessene.

For områdereguleringen for Pulkneset maritime industriområde er følgende alternativer angitt:

- Alternativ 0: Dagens situasjon med videre utvikling iht. gjeldende planer
- Alternativ 1: Pulkneset Park realiseres

Alternativ 0

Alternativ 0 - Dagens situasjon innebærer følgende:

- Videre utvikling skjer i tråd med gjeldende planer for Sør-Varanger kommune iht. kapittel 3.
  - o Forvarets virksomhet i området opprettholdes.
  - o Stamnetthavn etableres på Leirpollen.
  - o Akvakulturvirksomhet etableres på avsatte områder i kommuneplan.
- Norterminals oljeomlastingsstasjon ved Gamnes realiseres ikke.
- CCB-Kirkenes opprettholder sin virksomhet der den er i dag.

Alternativ 1

Alternativ 1 innebærer følgende:

- KMP realiseres (trinn 1-3)
- CCB flytter sin virksomhet i Kirkenes sentrum til Pulkneset
- Den del av Forsvarets virksomhet som kommer i konflikt med etablering av industriområde flyttes vekk fra området iht. forsvarets egen plan.
- Norterminals oljeomlastingsstasjon ved Gamnes realiseres iht. igangsatt områderegulering.
- Øvrig utvikling i tråd med gjeldende planer for Sør-Varanger kommune iht. kapittel 3. Stamnetthavn lokaliseres til Leirpollen.

Fagspesifikke alternativer

Innenfor de enkelte fagtema skal det vurderes behovet for fagspesifikke alternativer som skal utredes.

6.4 Vurdering av behov for utredning av fagtema

Kapittelet omfatter vurdering av behovet for nærmere utredning av virkninger for miljø og samfunn knyttet til hvert av temaene iht. forskrift om konsekvensutredning vedlegg III - Rammer og krav til innhold i konsekvensutredningen bokstav b). Herunder:

- forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann),
- transportbehov, energiforbruk og energiløsninger,
- kulturminner og kulturmiljø,
- naturens mangfold (dyre- og planteliv),
- landskap,
- sikring av jordressurser (jordvern),
- samisk natur- og kulturgrunnlag,
- befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen,
- tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett,
- kriminalitetsforebygging,
- beredskap og ulykkesrisiko, jf. pbl. § 4-3,
- risiko ved havstigning,
- barn og unges oppvekstvilkår,
- arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet,
- påvirkning av konkurranseforholdene

I tillegg er følgende tema knyttet til samfunnsmessige konsekvenser vurdert som relevant:

- befolkningsutvikling, arealbruk og bosetning
- arbeidsplasser og næringsutvikling, herunder konsekvenser for eksisterende næringsvirksomheter
- friluftsliv

For hvert tema er det vurdert hvilke aktuelle fagtema som er aktuelle knyttet til realisering av KMP. For hvert aktuelt fagtema det igjen vurdert følgende

1. aktuelle problemstillinger i forhold til foreliggende kunnskap,
2. behovet for å innhente ny/oppdatert kunnskap og
3. hvordan virkningene av plantiltaket skal beskrives eller utredes

For de temaene hvor det skal benyttes en særskilt metodikk for å innhente ny kunnskap og/eller utrede virkningene av tiltaket er dette oppgitt.

Dersom det underveis i planarbeidet avdekkes beslutningsrelevante forhold som ikke er tatt høyde for i planprogrammet skal disse forholdene også vurderes og beskrives i konsekvensutredningen. Aktuell metodikk for å beskrive/utrede konsekvensene av slike forhold som ikke er tatt høyde for vil avklares med planmyndighet i samråd med fagmyndighet.

6.4.1 Forurensning

Forurensning kan påvirke blant annet befolkningens liv og helse (miljøgifter, matsikkerhet, støy, støv), menneskers trivsel og mulighet for utfoldelse ved friluftsliv og rekreasjon (støy, lukt), dyre- og planteliv i sjø, luft og på land, beredskap og ulykkesrisiko (akutt forurensning), samt medføre økonomiske og driftsmessige ulemper/forstyrrelser for virksomheter. Forventet forurensning vil være ulik i de ulike anleggsfasene og driftsfasene. Beredskap og ulykkesrisiko knyttet til akutt forurensning dekkes av ROS-analysen.

Følgende fagtema er vurdert innenfor forurensning;

- Klimagassutslipp
- Støy
- Lokal luftforurensning
- Utslipp til jord og vann

Klimagassutslipp	
Aktuelle problemstillinger:	Etablering av industri medfører utslipp av klimagasser som følge av: <ul style="list-style-type: none"> • Økt trafikk • Evt. utslipp fra industrivirksomhet
Behov for ny kunnskap:	Det skal utarbeides grunnlagsdata til transportutredning i kommunedelplan, herunder beregninger av skapte trafikkmengder som følge av industrietablering. For beregning av trafikkmengder skal det benyttes personell med nødvendig kompetanse vedrørende trafikkanalyser mv.
Behov for medvirkning:	Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark er med som høringsparter.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser med tanke på klimagassutslipp fra transport beskrives ikke nærmere da forholdet vil dekkes i overordnet plan.

Støy	
Aktuelle problemstillinger:	Plantiltaket vil medføre støyende virksomhet både i driftsfasen og i anleggsfasen. Plantiltaket omfatter ikke nye støyfølsomme bruksformål, men vil kunne påvirke støynivå ved nærliggende bolig- og fritidsbebyggelse. Nærmeste boligbebyggelse ligger fra ca 1 km fra planlagt industriområde. Støy fra Kirkenes lufthavn og Forsvarets skytebaner påvirker støynivået ved bolig- og fritidsbebyggelsen i dag.
Behov for medvirkning:	Konklusjoner fra konsekvensutredningen vil presenteres for lokalbefolkningen senest i forbindelse med offentlig ettersyn. Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark er med som høringsparter.
Konsekvensutredning:	<p>Konsekvensene av støy knyttet til etablering av industri- og havneområdet skal utredes. Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442/2012 skal legges til grunn for arbeidet.</p> <p>Som del av utredningen skal det utarbeides støysonekart iht. T-1442/2012. Støysonekartene skal vise beregnet støy som følge av anleggsarbeider ved angitte byggetrinn og støy fra forventet industri- og havnevirksomhet.</p> <p>Støy fra veitrafikk vurderes i forbindelse med kommunedelplan og vil derfor ikke utredes som del av områdereguleringen.</p> <p>Samlet støypåvirkning inklusive eksisterende støykilder og konsekvensene av økt støy skal vurderes. Videre skal behovet for avbøtende tiltak for å redusere støy vurderes.</p> <p>Utredningen skal gjennomføres av kvalifisert personell med erfaring vedrørende støyanalyser.</p>

Lokal luftforurensning	
Aktuelle problemstillinger:	Plantiltaket vil medføre aktivitet som kan påvirke lokal luftkvalitet. Herunder vurderes svevestøv som særlig aktuelt i forbindelse med anleggsarbeider og uttak/bearbeiding av masser. Svevestøv og andre lokale utslipp kan være helseskadelig, samt at svevestøv kan skape driftsforstyrrelser for etablerte virksomheter innenfor industriområde og/eller flytrafikk ved Høybuktmoen.
Behov for medvirkning:	Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Finnmark og kommunelegen er med som høringsparter vedrørende folkehelse. Forslagsstiller vil avholde dialog med Avinor vedrørende svevestøv i forhold til luftferdsel.
Konsekvensutredning:	<p>Konsekvenser med tanke på lokal luftforurensning skal utredes. Utredningen skal legge særlig vekt på problematikken knyttet til svevestøv.</p> <p>Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520), samt Folkehelseinstituttets og Miljødirektoratet (tidligere Klif og SFT) sine anbefalte luftkvalitetskriterier legges til grunn for vurderingene vedrørende folkehelse. Utredningens omfang vil avklares nærmere med Miljødirektoratet.</p>

Utslipp til jord og vann	
Aktuelle problemstillinger:	<p><u>Spredning av eksisterende forurensning:</u> Tiltaket kan medføre spredning av evt. eksisterende forurensning i grunn/sjøbunn. Ved utbygging av området må det være tilstrekkelig sikkerhet for at grunnen ikke inneholder forurensning.</p> <p><u>Utslipp som følge av industrietablering:</u> Tiltaket vil medføre utslipp fra båter, samt industri- og havnevirksomhet på land.</p>
Foreliggende kunnskap:	<p><u>Grunnforurensning:</u> I Klima- og forurensningsdirektoratets database over grunnforurensning er det registrert miljøgifter i nærheten av lufthavna (Klima og forurensningsdirektoratet). Det kan også være forurensning fra skytebanene sør for planområdet.</p> <p><u>Sjøbunn:</u> Det er uvisst hvorvidt sjøbunn er forurenset. Gruvevirksomhet, forswarets virksomhet og Kirkenes lufthavn sin virksomhet kan ha medført forurensning av sjøbunn.</p>

Utslipp til jord og vann forts.	
Behov for ny/oppdatert kunnskap:	<p>På bakgrunn av skisseprosjektet som er under utarbeidelse skal det i samråd med Fylkesmannen i Finnmark avklares om det er behov for å undersøke om grunnen og/eller sjøbunn er forurenset jf. forurensningsforskriftens § 2-4 knyttet til utbygging av industriområdet. Omfang og metode for evt. kartlegging av miljøgifter avklares i samråd med Fylkesmannen i Finnmark.</p> <p>Fiske- og gyteplasser innenfor influensområde skal kartlegges.</p>
Behov for medvirkning:	<p>Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Finnmark og Fiskeridirektoratet er med som høringsparter. Det skal avholdes dialog med Avinor og Forsvaret vedrørende eksisterende forurensning.</p> <p>Behovet for evt. miljøoppfølging og overvåkning avklares med Fylkesmannen i Finnmark og Miljødirektoratet.</p>
Konsekvensutredning:	<p>Konsekvenser som følge av utslipp til jord og vann skal utredes.</p> <p>Konsekvensutredningen skal avdekke eventuelle konsekvenser av selve anlegget og byggeaktiviteten, samt belyse eventuelle negative konsekvenser av forurensning som virksomheten på anlegget kan medføre. Det skal i utredningen tas høyde for etablering av den type virksomheter som er gitt i planprogrammets kapittel 4.2.</p> <p>Konsekvensutredningen skal også vurdere eventuelle negative konsekvenser fra økt skipsfart, herunder forurensning/utslipp fra båtene.</p> <p>Som del av utredningen skal det gjøres en vurdering av hvilke vannforekomster som kan bli påvirket i en slik grad at økologisk eller kjemisk tilstand vesentlig påvirkes. Vesentlig berørte vannforekomster skal kartlegges iht. vannforskriftens vedlegg V., slik at dagens tilstand kan bestemmes.</p> <p>Risiko og sårbarhet knyttet til utslipp som følge av uforutsette hendelser vurderes i ROS-analysen.</p>

6.4.2 Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger

Følgende fagtema er vurdert som relevante innenfor transportbehov, energiforbruk og energiløsninger;

- Økt transportbehov og fremkommelighet
- Energiforbruk og energiforsyning

Transportbehov og fremkommelighet	
Aktuelle problemstillinger:	<p><u>Veitrafikk</u> Etablering av industrivirksomheter medfører lokale trafikkøkninger. Det må anlegges ny atkomstvei fra Ev. 6 til industriområdet. Atkomstveien vil måtte dimensjoneres for vogntog. Trafikken vil kunne skape økt trafikkstøy. Henvises til tema forurensning.</p> <p><u>Sjøtransport</u> Etablering av ny havn og industriområde på Pulkneset vil endre båttrafikken i fjordområdet. Det vil være behov for tiltak for å sikre sikker transport til sjøs. Økt båttrafikk vil også få konsekvenser for eksisterende bruk av sjøområdet, herunder fritidsfiske.</p> <p><u>Lufttransport</u> Økt virksomhet i området vil medføre noe økt flytrafikk til Høybukta, men forholdet anses ikke som vesentlig.</p>
Behov for medvirkning:	<p><u>Sjøtransport</u> Forslagsstiller vil gå i dialog med Kystverket og lokal havnemyndighet vedrørende behov for tiltak knyttet til transport til sjøs mv.</p>
Konsekvensutredning:	<p>Konsekvenser med tanke på transportbehov på land utredes som del av kommunedelplan for Tømmerneset.</p> <p>Konsekvenser knyttet til økt sjøtransport, transportmønster og endring i bruk av farled skal beskrives. Herunder skipstrafikk som fartøystørrelse og antall fartøy og maritime forhold som beskrivelse av fareled, inn- og utseiling, ankringsområder, meteorologiske forhold, behov for tau- og slepebåt, bølger og svell, manøvreringsareal, dybder og bruk av los.</p>

Energibehov og energiforsyning	
Aktuelle problemstillinger:	<p><u>Energibehov og energiforsyning:</u> Ny industrivirksomhet på Pulkneset vil medføre et vesentlig energiforbruk knyttet til både drift og oppvarming. Utbyggingen må sees i sammenheng med Norterminals planer om ny oljeomlastningsstasjon ved Gambukt og Sør-Varanger kommunes planer om ny stamnetthavn på Leirpollen som også vil ha et omfattende energibehov.</p> <p>Ut i fra erfaringstall for tilsvarende anlegg og i samråd med Varanger Kraft (netteier) er det gitt at dagens energinett ikke har kapasitet til å dekke fremtidig kraftbehov på Tømmerneset. Det er derfor behov for å anlegge nytt kraftforsyningsanlegg med 132 kV trafostasjon og linjenett. Fremføringen av energi avklares ved egen søknad om anleggskonsesjon.</p> <p>Dersom en realisering av et slikt anlegg vil komme i konflikt med ønsket fremdrift for realisering av industriområde på Pulkneset vil det være behov for å se på midlertidige løsninger som kan løses innenfor Varanger kraft sin eksisterende områdekonsesjon. Arbeidet med konsesjonssøknad knyttet til å etablere 132 kV kraftnett til Tømmerneset er igangsatt.</p> <p><u>Alternativ energiforsyning:</u> En betydelig del av energiforbruket på industriområdet er avhengig av strøm som energiforsyning. Alternative energikilder til oppvarming av kaiområder etc. kan være aktuelt.</p>
Behov for medvirkning:	Forslagsstiller vil opprettholde dialog med Varanger kraft (netteier) og Statnett vedrørende permanent og evt. midlertidig kraftforsyning.
Konsekvensutredning:	<p>Konsekvenser med tanke på energiforsyning utredes ikke i områdereguleringsplanen. Temaet vil vurderes på et overordnet nivå i kommunedelplan for Tømmerneset. Utbygging av energinett behandles etter energiloven. Parallelt med de igangsatte plan- og utredningsarbeidene på Tømmerneset vil det søkes om anleggskonsesjon etter energiloven. Konsekvenser av nytt permanent energiforsyningssystem vil redegjøres for i konsesjonssøknad knyttet til etablering av ny 132 kV trafo.</p> <p>Dersom det blir behov for midlertidige løsninger innenfor gjeldene områdekonsesjon skal disse tiltakene beskrives. Som del av planbeskrivelsen skal det redegjøres for områdets egnethet med tanke på utnyttelse av alternativ energi og i hvilken grad alternative energikilder tenkes utnyttet for oppvarming av kaiområder mv.</p>

6.4.3 Kulturminner og kulturmiljø

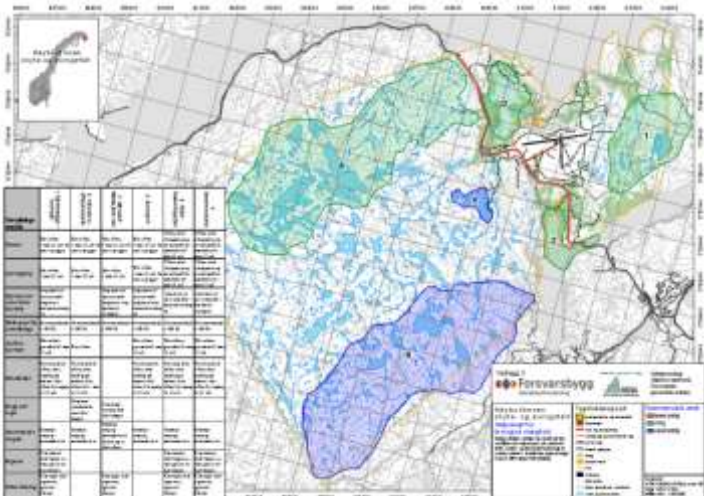
Området omfatter registrert automatisk freda kulturminne innenfor planområdet og flere kulturminner i nærområdet (Riksantikvaren).

Kulturminner og kulturmiljø	
Aktuelle problemstillinger:	Automatisk freda kulturminne vil kunne bli direkte berørt.
Foreliggende kunnskap:	<p><u>Kulturminner innenfor planområdet:</u> Det er registrert et kulturminne innenfor planområdet:</p> <p>Navn: Geresgohppi ID: 147727 Kategori: Arkeologisk minne Type kulturminne: Gravminne Vernestatus: Automatisk fredet</p> <p><i>Figur 6-1 Utsnitt fra Riksantikvarens kulturminnedatabase på nett (kulturminnesok.no)</i></p> <p><u>Kulturminner i nærområdet:</u> Det er registrert en rekke kulturminner i nærområdet. Kulturminnene består av blant annet automatisk freda arkeologiske kulturminner. Ingen av kulturminnene vil bli fysisk berørt som følge av plantiltaket.</p>
Behov for ny/oppdatert kunnskap:	Behovet for evt. ytterligere kartlegginger avklares med kulturminnemyndighetene og Forsvarsbygg.
Behov for medvirkning:	Dialog med Sametinget, fylkeskommunen og Tromsø museum vedrørende kulturminne innenfor området.
Konsekvensutredning:	<p>Konsekvensene for registrerte kulturminner skal utredes. Utredningen skal omfatte de punkter og gjennomføres iht. punkt 3.1 i Sametingets brev datert 26.8.2013.</p> <p>For utredning av konsekvenser for samiske kulturminner og kulturmiljø skal det benyttes institusjon/konsulent som har tilstrekkelig faglig og kulturell kompetanse i samisk kultur og samiske kulturminner.</p>

6.4.4 Naturens mangfold (dyre- og planteliv)

Følgende tema vurderes som relevant med tanke på naturmangfold:

- Flora og Fauna
- Vannmiljø, marine arter
- Anadrom laksefisk - nasjonal laksefjord
- Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Flora og fauna	
Aktuelle problemstillinger:	Området omfatter direkte inngrep i naturområder. Virksomhetene vil medføre forurensning i form av blant annet støy og støv som kan påvirke dyre- og planteliv.
Foreliggende kunnskap:	<p><u>Registrerte verdier</u> Iht. miljøstatus er det registrert en rekke truede fuglearter (rødlista) i området ved Kirkenes lufthavn og i området ved Høybukta/Geassenjårga. Herunder nevnes Stellerand, Sanglerke, Fiskemåke, Stær, Storlom og Tyvjo (Direktoratet for naturforvaltning mfl.).</p> <p><u>Tidligere undersøkelser</u> Forsvarsbygg fikk i 2003 utarbeidet en rapport vedrørende Biologisk mangfold i Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt. Rapporten er utarbeidet av Norsk institutt for naturforskning og har tittel BM-rapport nr 59 (2003) og er datert 11.4.2005. For kartlegging av biologisk mangfold ble det gjennomført søk i litteratur, søk i databaser, intervju med lokalkjente (i Forsvaret og sivilt), kvalitetssikring og kontroll av opplysninger innhentet fra lokalkjente og feltregistreringer. Flere nærliggende områder vurderes her som viktige /lokalt viktig. Planlagt atkomstvei og industriområdet er i sin helhet utenfor områdene som vurderes som viktige.</p> <p><i>Figur 6-2 Kartutsnitt fra rapport vedrørende Biologisk mangfold i Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt</i></p>

Flora og fauna forts	
Behov for ny/oppdatert kunnskap:	Berørte områder skal kartlegges iht. metodikken angitt i DN-håndbok 13-2007 Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold. Eventuelle områder for biologisk mangfold skal gjøres tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringsystemer for biologisk mangfold.
Behov for medvirkning:	Lokale miljøinteresser vil tas med som høringsparter.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser for flora og fauna skal utredes. Virkningene av tiltaket skal beskrives på bakgrunn foreliggende og ny oppdatert kunnskap fra grunnlagsundersøkelsene. Utredningen skal danne et tilfredsstillende grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. Herunder skal det blant annet synliggjøres hvordan muligheten til å nå forvaltningsmålene for naturtyper og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 blir påvirket.

Vannmiljø, marine arter	
Aktuelle problemstillinger:	Plantiltaket omfatter utfylling i sjø og økt båttrafikk i Korsfjorden, samt risiko for forurensning til sjø. Tiltaket vil kunne påvirke livet i fjorden.
Foreliggende kunnskap:	Sjøområdene som vil fylles ut er ikke kartlagt med tanke på naturmangfold. I henhold til Fiskeridirektoratets kartdata er det ikke registrert verdier innenfor direkte berørte områder (Fiskeridirektoratet). Sjøbunn og strandkant kan inneholde miljøgifter som påvirker vannmiljø.
Behov for ny/oppdatert kunnskap:	Potensielt sårbart marint biologisk mangfold skal kartlegges innenfor influensområdet. Det skal gjennomføres vannundersøkelser og kartlegging av bløtbunnundersøkelser. Videre skal det gjøres registreringer av gyteområder innenfor influensområdet.
Konsekvensutredning:	Konsekvensene for vannmiljø, marine arter skal utredes. Virkningene av tiltaket skal beskrives på bakgrunn foreliggende og ny oppdatert kunnskap fra grunnlagsundersøkelsene.

Anadrom laksefisk – Nasjonal laksefjord	
Aktuelle problemstillinger:	Plantiltaket omfatter utfylling langs land og økt båttrafikk i Korsfjorden. Tiltaket kan påvirke forholdene for smolt og laks i fjorden, samt annen anadrom laksefisk.
Foreliggende kunnskap:	Foreliggende informasjon om laksefjorden og forholdene i fjorden anses som noe mangelfull.
Behov for ny/oppdatert kunnskap:	<p>På bakgrunn av flere aktører i området vil det i forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset planlegges en større undersøkelse knyttet til anadrom laksefisk. Det henvises her til planprogrammet for kommunedelplan for Tømmernes.</p> <p>Dersom denne undersøkelsen ikke lar seg gjennomføre skal det gjøres en registrering av laksefisk i form av et prøvefiske i området rundt Pulkneset. Prøvefiske vil minimum gjennomføres 2 ganger i løpet av perioden juni – august. Det vil bli gjennomført prøvefiske med garn i områder ved Pulkneset som anses som egnet for de ulike artene av anadrom laksefisk. Det vil i hovedsak bli fisket med flytegarn med ulike maskestørrelser. Det vil bli gjennomført en standard prøvetaking av fangsten (lengde, vekt, alder, mageinnhold, osv.). Hovedhensikten med undersøkelsen vil være å kartlegge om anadrom laksefisk benytter området som blir påvirket av utbyggingen ved Pulkneset.</p>
Behov for medvirkning:	Lokale jeger- og fiskeforeninger tas med som høringsparter.
Konsekvensutredning:	Konsekvensene for anadrom laksefisk og nasjonal laksefjord skal utredes som del av kommunedelplan. Konsekvenser knyttet til Pulkneset særskilt skal beskrives.

Inngrepsfrie naturområder i Norge – INON	
Aktuelle problemstillinger:	Det vises til kapittel 3.3.4 vedrørende mål om å ivareta inngrepsfrie naturområder i Norge.
Konsekvensutredning:	Som del av planbeskrivelsen skal det utarbeides en oppdatert bortfallsrapport hvor konsekvenser for INON synliggjøres i kart og arealtall. For øvrig vil tap av INON synliggjøres mer helhetlig i forhold til øvrige utbyggingsplaner på Tømmerneset i konsekvensutredningen for kommunedelplan for Tømmerneset.

6.4.5 Landskap

Landskapet omgir oss alle og vi forholder oss både bevist og ubevist til omgivelsene. Landskapet påvirker kommunens innbyggere sin identitet, tilhørighet og opplevelsen av kommunen. Et landskap gir et helhetsperspektiv på omgivelsene som favner både naturgitte, kulturhistoriske og romlig-estetiske forhold og samspillet mellom disse (Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren, 2011). Endringer i landskapet kan endre et områdes karakter og derunder verdien av område sett i forhold til bruken av området. Under hovedtema landskap vurderes følgende forhold som relevant:

- Endringer av landskapsbildet
- INON – beskrevet under naturmangfold (dyre- og planteliv)

Endringer i landskapsbildet	
Aktuelle problemstillinger:	Plantiltaket vil medføre endringer av landskapsbildet. Tiltaket medfører omfattende terrenginngrep i form av utsprenninger på land og utfyllinger i sjø.
Behov for ny/oppdatert kunnskap:	Landskapsanalyse, lokalkunnskap vedrørende bruken av influensområdet. Som grunnlag for å kunne vurdere konsekvensene for landskapet skal det utarbeides en landskapsanalyse. Landskapsanalysen skal gjennomføres iht. Riksantikvarens og Direktoratet for naturforvaltning sin veileder "Landskapsanalyse- fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi" versjon februar 2010.
Medvirkning/ samarbeid:	Dialog med lokale vedrørende bruken av influensområde.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser av endring av landskapsbildet skal utredes. Som del av utredningen av virkningene skal det planlagte tiltaket visualiseres. Visualiseringen skal bestå av en 3D modell hvor ny atkomstvei og industriområdet med representative bygninger, installasjoner etc. er tatt med. Visualiseringen skal omfatte separate fremvisninger av trinn 1, trinn 1 og 2 og samlet trinn 1-3. Videre skal det inngå en vurdering av forslag til eventuelle avbøtende tiltak som kan redusere negative konsekvenser for landskapet.

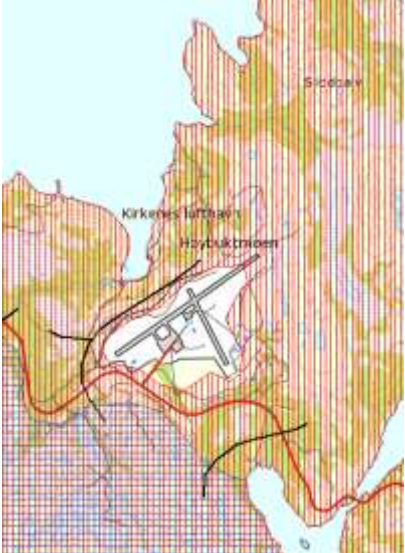
6.4.6 Sikring av jordressurser (jordvern)

Plantiltaket berører verken dyrket eller dyrkbar mark i vesentlig grad. Konsekvenser for reindrifta omfattes av tema Samisk natur- og kulturgrunnlag. Sikring av jordressurser vurderes ikke som aktuelt og vil ikke beskrives nærmere.

6.4.7 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Følgende tema anses særlig relevant med tanke på samisk natur- og kulturgrunnlag:

- Reindrift
- Samisk bosetning, sjølaksefiske og annen bruk av området

Reindrift	
Aktuelle problemstillinger:	<p>Planområdet er en del av Reinbeitedistriktene 5 A/C og 4 og 5 B sine beitedistrikt. Beitetiden er fra 1. januar til 31. desember. Området nord for Kirkenes lufthavn er en av to trekkleier til beiteområdene på Tømmerneset.</p> <p>Kartutsnittet til høyre viser trekkleier markert med sorte linjer og område for sommerbeite markert med loddrett rød skravur</p> <p style="text-align: right;"><i>Figur 6-3 Utsnitt av reindriftskart (Reindriftsforvaltningen)</i></p>
Behov for medvirkning:	<p>Forslagsstiller vil søke dialog med reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktene for å innhente lokalkunnskap om bruken av områdene og drøfte konsekvensene av planforslaget og evt. avbøtende tiltak mv.. Møte(r) med reindriftsaktører og forvaltning vil søkes samkjørt med øvrige planprosesser i nærområde jf. kap. 7.1.2.</p>
Konsekvensutredning:	<p>Konsekvenser for reindrift skal utredes som del av kommunedelplanen for Tømmerneset.</p> <p>I planbeskrivelsen skal områdets verdi og tiltakets omfang beskrives på bakgrunn av utredningen. Særskilte avbøtende tiltak knyttet til Pulkneset skal vurderes.</p>

Samisk bosetning, sjølaksefiske og annen bruk av området	
Aktuelle problemstillinger:	Det er sjøsamisk befolkning bosatt i nærområdet. Deler av Korsfjorden benyttes til fiske og det er sjølaksefiskeplasser i området. Med unntak av reindrift er det ikke kjennskap til at områdene på land benyttes til hevdvunnen tradisjonell utmarksbruk eller næringsutøvelse jf. Sametingets retningslinjer for utmarksvurdering § 6.
Behov for medvirkning:	Forslagsstiller vil søke dialog med lokale jakt og fiskeforeninger og andre lokale lag som sitter med lokalkunnskap om bruken av områdene for å drøfte konsekvenser og evt. avbøtende tiltak. Møte(r) med lokale lag og foreninger vil søkes samkjørt med øvrige planprosesser i nærområde jf. kap. 7.1.2.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser for samisk bosetning, sjølaksefiske og annen bruk av område skal dekkes av kommunedelplan for Tømmerneset.

6.4.8 Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen

Generelt vil utslipp fra industrivirksomhet kunne påvirke befolkningens helse med tanke blant annet støy, støv, matsikkerhet og andre opptak av miljøgifter. Faren for utslipp som følge av ulykker og naturvernberedskap vurderes i forbindelse med ROS-analysen. Virksomheter som har behov for utslippstillatelse etter forurensningsloven må selv utrede konsekvensene knyttet til deres spesifikke utslipp. Temaet vurderes ellers dekket av temaet forurensning. Ingen nærmere beskrivelse/utredning av konsekvenser for befolkningens helse vurderes dermed som nødvendig.

6.4.9 Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett

Konsekvenser med tanke på tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett vurderes ikke som relevant og vil ikke utredes eller beskrives ytterligere.

Tilgjengelighet til uteområder

Tiltaket vil ikke medføre konsekvenser for tilgjengelighet til eksisterende uteområder. Tilgjengelighet til nye uteområder innenfor utbyggingsområde og universell utforming vil håndteres ved prosjektering av områdene/tiltakene.

Gang- og sykkelveinett

Selve plantiltaket vil i seg selv ikke medføre konsekvenser for etablert gang- og sykkelveinett. Det foreslås heller ikke å anlegge ny gang- og sykkelvei til området. Planområdet ligger drøyt 8 km fra nærmeste tettsted (Hesseng) hvor det er etablert sykkelveinett videre til Kirkenes sentrum og Bjørnevatn. En eventuell etablering av ny sykkelvei fra Hesseng til planlagt industriområde vil etter forslagsstillers vurdering ikke medføre en betydelig økning i antall syklist. Vurderingen begrunnes med at avstanden og stigningsforholdene på strekningen mellom eksisterende boligbebyggelse og planlagte nye områder i kommuneplanen er for stor til at andelen som vil velge sykkel trolig vil være minimal.

6.4.10 Kriminalitetsforebygging

Etablering av større næringsområder kan medføre konsekvenser med tanke på kriminalitetsforebygging i regionen.

Kriminalitetsforebygging	
Aktuelle problemstillinger:	Industriområdet omfatter blant annet nye havne- og lagerarealer. Området vil ha god atkomst til hovedveinett og samtidig ligge isolert og skjermet fra øvrig bebyggelse. Det er også en fare for at området vil være folketomt deler av døgnet og at kriminelle dermed kan arbeide usett. Områder med gode atkomst- og fluktruter som står tomme deler av døgnet er et dårlig utgangspunkt for kriminalitetsforebygging. Tydelig markering av overgangen til atkomstvei og færrest mulig fluktruter er et hovedpoeng for å gjøre atkomsten besværlig for lovbrutere (Det kriminalitetsforebyggende råd). Deler av havnearealene vil sikres iht. krav til ISPS-havner.
Behov for medvirkning:	Øst-Finnmark politidistrikt tas med som høringspart. Forebyggende tiltak vurderes i samråd med politimyndighet.
Konsekvensutredning:	I planbeskrivelsen skal det redegjøres for hvilke områder hvor det stilles særskilte krav til sikkerhet knyttet til havnevirksomhet. Det skal også vurderes behov for særskilte krav til kriminalitetsforebyggende tiltak som for eksempel inngjerding, atkomstkontroll og belysning mv.

6.4.11 Beredskap og ulykkesrisiko jf. pbl. § 4-3

Som del av plan- og utredningsarbeidet skal det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse jf. pbl. § 4-3. Analysen skal foretas etter Direktoratet for sivilt beredskap (DSB) sine manualer og veiledere. Analysen skal ta utgangspunkt i ting som man forventer kan skje i fredstid. For områder med risiko skal det vurderes forebyggende tiltak, skadereduserende tiltak og beredskapstiltak for håndtering av restrisiko.

Det er gjort en foreløpig vurdering av hvilke tema som bør vurderes særskilt:

Naturfarer

Grunnforhold og kvikkleire

I følge nasjonal løsmassedatabase (NGU) består store deler av tiltaksområdet av marine strandavsetninger og tykke havavsetninger hvor det kan være fare for dårlige masser. Faren for kvikkleireskred og utglidninger må derfor kartlegges og nødvendige tiltak for å sikre mot fare gjennomføres.

Figur 6-4 Kartutsnitt fra Nasjonal løsmassedatabase (www.ngu.no)

For å vurdere stabiliteten i grunnen både på land og på sjøbunnen skal det gjennomføres geotekniske kartlegginger og undersøkelser innenfor planområdet. Både sjøbunn og tiltaksområdene på land skal kartlegges i tilstrekkelig grad for å kunne vurdere områdets egnethet i forhold til planlagte tiltak. Planlagte utfyllinger i sjø og terrenginngrep på land skal vurderes med tanke på sikker grunn. Grunnundersøkelsene med fagvurderinger skal dokumenteres gjennom egen rapport. For områdene som reguleres på detaljnivå som grunnlag for byggesøknad skal det dokumenteres at grunnforholdene er egnet. For øvrige områder skal det avklares hvilke ytterligere undersøkelser det er behov for i forbindelse med detaljregulering. Dersom det vurderes som nødvendig med avbøtende tiltak skal disse beskrives i rapporten. NVEs retningslinjer for 2/2011 *Flaum- og skredfare i arealplanar* skal legges til grunn for arbeidet.

Steinskred/ steinsprang:

Det er ikke registrert steinskred i området (NVE). Det er heller ikke registrert fareområde for steinskred/steinsprang innenfor området. For å vurdere områdets potensielle rasfare knyttet til steinskred/ steinsprang skal det gjennomføres befarings av området hvor normale steinarter i området kartlegges. Steinartene innenfor området skal vurderes på generelt grunnlag i forhold til faren for steinsprang/skred sett i forhold til eksisterende terreng og planlagte inngrep vist i skisseprosjektet. Det skal på generelt grunnlag vurderes om det er behov for rassikringstiltak, og/eller ytterligere undersøkelser for å kartlegge behovet for tiltak. Det skal vurderes om tiltaket vil kunne realiseres uten uforholdsmessige store rassikringskostnader. Spesifikke rassikringstiltak vil ikke vurderes i ROS-analysen, men vil vurderes i prosjekteringsfasen. NVEs retningslinjer for 2/2011 *Flaum- og skredfare i arealplanar* skal legges til grunn for arbeidet.

Snøskred:

Det er ikke registrert snøskred i området (NVE). I følge NVE sitt skredatlas er fjellsiden sør for Kvalbukta og områder ved Lille Gamnesbukta registrert som aktsomhetsområder for snøskred. I forhold til snøskred skal planlagt terrenginngrep som vist i skisseprosjektet vurderes i forhold til endret risiko. Registrert potensielt fareområde for snøskred skal befares og snøskredfaren kartlegges. Behovet for ytterligere skredanalyser og behov for tiltak skal vurderes på generelt grunnlag. Spesifikke sikringstiltak mot ras vil vurderes i

prosjekteringsfasen. NVEs retningslinjer for 2/2011 *Flaum- og skredfare i arealplanar* skal legges til grunn for arbeidet.

Radon

Det er ikke kjennskap til radonmålinger i området. Radon forventes ivaretatt ved prosjektering av bebyggelsen og vil ikke vurderes nærmere i ROS-analysen.

Stormflo

Risikoen for stormflo skal utføres iht. veileder for håndtering av havnivåstigning i kommunal planlegging utarbeidet av Klimatilpasning Norge.

Flom og isgang

Flomføring og håndtering av bekker som renner gjennom planområdet/ har utløp innenfor planområdet forventes ivaretatt ved prosjektering av industriområdet.

Menneske- og virksomhetsbaserte farer

Krigsetterlatenskaper

Forsvaret har ingen informasjon som tyder på at området er særlig utsatt for fare knyttet til krigsetterlatenskaper. Risikoen knyttet til krigsetterlatenskaper er derfor tilsvarende som i regionen for øvrig. Behovet for ytterligere undersøkelser før grunnboringer og/eller utfylling kan igangsettes skal avklares med kommunen og Forsvaret.

Flytrafikk

Det er foreløpig vurdert at utbygging av industriområde ikke vil medføre risiko knyttet til flytrafikk. Avinor skal gis anledning til å uttale seg til planforslaget og evt. avbøtende tiltak.

Storm/uvær – ulykker til sjøs

Som del av ROS-analysen skal det vurderes behovet for økt kapasitet av nødhavnkapasitet og andre sikringstiltak knyttet til sikker båttrafikk. Vurderingen skal gjøres på bakgrunn av samlet vurdering i forhold til øvrige relevante planer. Kystverket skal få anledning til å gi innspill til ROS-analysen. Utforming av selve industriområdet forventes å ivaretas under prosjektering.

Storbrann og eksplosiver

Tilstrekkelig tilgang på brannvann, behovet for økt brannberedskap/nytt utstyr for å håndtere branner på land og i sjø skal vurderes. Herunder skal samarbeid med Kirkenes lufthavns brannberedskap vurderes. Vurderinger knyttet til risiko og beredskap skal se samlet på alle plantiltakene for Tømmerneset.

Akutt forurensning - oljeutslipp

Behovet for økt oljevernberedskap og evt. annen beredskap knyttet til akutt forurensning skal vurderes. Vurderinger knyttet til risiko og beredskap skal se samlet på alle plantiltakene for Tømmerneset.

Spredning av miljøgifter

Faren for spredning av miljøgifter i forbindelse med anleggelse av industriområdet og fra etablerte virksomheter skal vurderes. Type miljøgifter som erfaringsmessig kan forekomme

ved tilsvarende industriområder skal kartlegges og tiltak for å hindre spredning av miljøgifter skal vurderes.

Forurensing av drikkevann

Faren for at grunnforurensning fra Kirkenes lufthavn trenger inn i vannforsyningsanlegget til industriområdet vil vurderes ved prosjektering av vannforsyningsanlegget.

Trafikkulykker

Områdereguleringen omfatter ingen eksisterende veier. Krav til utforming av trafikkarealer internt på industriområdet skal vurderes.

Øvrige tema i ROS-analysen som skal vurderes

Det skal i tillegg til nevnte tema gjennomføres en kartlegging av potensielle andre risikoområder som skal vurderes.

6.4.12 Barn og unges oppvekstvilkår

Konsekvenser for nærliggende boligbebyggelse med tanke på støy mv. dekkes av øvrige tema. Særskilte konsekvenser for barn- og unges oppvekstvilkår skal beskrives på bakgrunn av blant annet støyberegninger. Hensynet til barn og unge beskrives også som del av kommunedelplan.

6.4.13 Risiko ved havstigning

Tema risiko for havnivåstigning anses som tilfredsstillende dekket av ROS-analysen.

6.4.14 Arkitektur og estetisk utforming

Å sikre at bebyggelse og anlegg utføres med god arkitektur og estetisk utforming er et av formålene med plan- og bygningsloven.

Arkitektur og estetisk utforming	
Aktuelle problemstillinger:	Området er ubebygget og vil dermed ikke få konsekvenser for eksisterende arkitektur. Bebyggelsen som vil etableres innenfor området vil i stor grad ha spesifikke krav til størrelser, form og volum ut i fra bygningenes funksjon.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser med tanke på arkitektur og estetikk utredes ikke. Som del av planbeskrivelsen skal overordnet arkitektonisk og estetisk målsetning vurderes og beskrives. Vurderingene skal gjøres blant annet på bakgrunn av landskapsutredningen. Nødvendige føringer vil stilles for å sikre at fremtidig utbygging skjer i tråd med avklart målsetning. Herunder vil evt. krav til utforming av uterom, fargebruk mv drøftes. Krav til visualisering av fremtidige større/vesentlige byggetiltak som grunnlag ved søknad om tiltak vil vurderes.

6.4.15 Konkurransforhold

Konsekvenser for eksisterende virksomheter omfattes av utredning av øvrige samfunnsmessige konsekvenser. Det vurderes at planen ikke vil føre til vesentlig påvirkning av konkurransforhold. Temaet vurderes derfor ikke som relevant.

6.4.16 Øvrige konsekvenser for samfunn

Følgende tema er ikke omfattet av punktene ovenfor, men vurderes likevel som relevant:

- Befolkningsutvikling, bosetning og arealbruk
- Næringsliv og sysselsetting; herunder også eksisterende næringsvirksomheter
- Kommunal økonomi
- Friluftsliv
- Strandsoneverdier

Befolkningsutvikling, bosetning og arealbruk	
Aktuelle problemstillinger:	Etablering av industrivirksomhet på Pulkneset vil medføre økt behov for arbeidskraft som vil kunne medføre tilflytting til regionen. Dette kan medføre noe økt press på eksisterende og evt. nye boligområder i nærområdene. Dersom industrivirksomhet som i dag er lokalisert i sentrumsområde flyttes ut til Pulkneset vil dette kunne frigjøre store arealer som da kan tenkes benyttes til andre formål.
Konsekvensutredning:	Vurderingene knyttet til befolkningsutvikling, bosetning og arealbruk utredes samlet i forhold til øvrige planer for Tømmerneset i kommunedelplan for Tømmerneset.

Næringsliv og sysselsetting	
Aktuelle problemstillinger:	Etablering av industriarealer på Pulkneset vil generere arbeidsplasser både i form av nyetablerte virksomheter og gjennom ringvirkninger for eksisterende næringsliv.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser med tanke på næringsliv og sysselsetting som følge av industrietablering utredes som del av kommunedelplanen.

Kommunal økonomi	
Aktuelle problemstillinger:	En utbygging av industriområde vil medføre offentlige inntekter og kostnader.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser med tanke på kommunal økonomi som følge av industrietablering utredes som del av kommunedelplanen for Tømmerneset

Friluftsliv	
Aktuelle problemstillinger:	<p><u>Friluftsliv på land:</u> Forsvarets bruk av planområdet i dag begrenser landområdets tilgjengelighet for allmennheten. Så lenge forsvaret opprettholder sin aktivitet ønskes det heller ikke at skyte- og øvingsfeltene skal gjøres mer tilgjengelig.</p> <p>Området innehar dog et potensiale for økt friluftsliv ettersom forsvarets bruk er reversibelt. Planlagt tiltak vil medføre en permanent påvirkning. Inngrepet vil direkte berøre et samlet areal på om lag 800 dekar langs sjøen pluss veiareal. Opplevelseskvalitetene i nærområde vil også endres som følge av inngrepet. Ved etablering av ny helårsvei inn til området vil dog naturområdene rundt gjøres mer tilgjengelig. Plantiltaket medfører også at Forsvaret vurderer å flytte deler av sin virksomhet, men hvorvidt denne flyttingen medfører færre restriksjoner på Tømmerneset er ikke avklart.</p> <p>Plantiltaket vil ikke ha konsekvenser for sammenhengen mellom etablerte friluftsområder.</p> <p><u>Fritidsfiske på sjøen:</u> Økt båttrafikk og en betydelig andel store skip vil gjøre fjorden mindre attraktiv for fiske med småbåter.</p>
Behov for medvirkning:	Lokale friluftssinteressenter skal inviteres til dialog. Medvirkning skal samkjøres med øvrige planarbeider for Tømmerneset.
Konsekvensutredning:	Konsekvenser med tanke på friluftsliv vil utredes som del av kommunedelplan for Tømmerneset.

Strandsoneverdier	
Aktuelle problemstillinger:	En utbygging av industriområde vil medføre nedbygging i strandsonen. Iht. § 1-8 i plan- og bygningsloven skal det i 100-metersbeltet langs sjøen «tas særlige hensyn til naturkulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenne interesser».
Konsekvensutredning:	Konsekvensutredningen skal omfatte en vurdering av strandsoneverdiene opp mot de samfunnsmessige interessene som er knyttet til aktuelle utbyggingsformål og om det er mulighet for lokalisering andre steder.

6.5 Konsekvenser for annen stat

Plantiltaket vil etter forslagsstillers vurdering ikke medføre vesentlige miljøvirkninger for annen stat. Tema vurderes derfor ikke nærmere.

6.6 Beskrivelse av samvirke mellom ulike forhold

Dersom flere forhold samlet påvirker ett område eller én virksomhet skal samvirke mellom alle forholdene knyttet til det aktuelle området/virksomheten beskrives jf. forskrift om konsekvensutredning. For de områdene/virksomhetene som etter vurdering av hvert enkelt fagtema vil bli berørt av flere tema samlet skal samvirke vurderes i planbeskrivelsen. Behovet for eventuelle ytterligere undersøkelser/utredninger knyttet til samvirke mellom de ulike tema skal drøftes.

6.7 Samlet konsekvens av alle tiltak

Iht. forskrift om konsekvensutredning skal konsekvensutredningen beskrivelse de samlede kumulative konsekvensene av alle tiltakene innenfor planområdet og øvrige tiltak i influensområdet. Herunder vil øvrig pågående planarbeid være særlig relevant.

Det vises til alternativer som skal utredes og vurdering av de enkelte fagtema. For de tema som har felles influensområder med plantiltakene iht. relevante pågående planarbeid i kapittel 3.4 skal utredningene samkjøres med felles kunnskapsgrunnlag eller felles utredninger. Hvilke utredninger som vil kjøres som felles utredninger vil avklares før planprogrammene fastsettes.

6.8 Ivaretagelse av utredningskrav iht. annet lovverk

6.8.1 Kommunehelsetjenesteloven

Konsekvensutredningen vurderes å tilfredsstillende behovet for å utrede konsekvenser av mulige helsemessige konsekvenser av forslaget jf. kommunehelsetjenestelovens § 4a-5 gjennom ROS-analysen og konsekvenser med tanke på forurensning. Kommuneoverlegen tas med som høringspart.

6.8.2 Energiloven

Utredningen av konsekvenser knyttet til kraftforsyning ivaretas av konsesjonssøknad iht. kapittel 3.4.4.

6.8.3 Mineralloven

Masseuttaket for etablering av industriområdet er ment å foregå raskest mulig innenfor hver fase. Hovedmålsetningen med masseuttaket er kun opparbeidelse av industriområdet og ikke kommersielt uttak av masser. Evt. overskuddsmasser som ikke skal benyttes internt vil kunne selges. På bakgrunn av dette vurderes det foreløpig at det ikke er behov for driftskonsesjon etter mineralloven. Hvorvidt tiltaket krever driftskonsesjon med driftsplan iht. mineralloven skal avklares med Direktoratet for mineralforvaltning.

7 Informasjon om planprosessen

7.1 Formell planprosess

7.1.1 Behandlingsprosess

Herunder gis en kort oppsummering av kommunestyrets behandlinger knyttet til planprosessen:

- Vedtak om utleggelse av planprogram til offentlig ettersyn
- Fastsettelse av planprogram
- 1. gangs behandling av planforslag med konsekvensutredning
- 2. gangs behandling (vedtak) av planforslag med konsekvensutredning
- Dersom det er behov for vesentlige endringer av planforslaget etter offentlig ettersyn vil det være behov for ytterligere behandling.

7.1.2 Samkjøring av planarbeider for Tømmerneset

Det vises til kapittel 3.4 vedrørende relevant pågående planarbeid for Tømmerneset, herunder:

- Kommunedelplan for Tømmerneset
- Områderegulering for Norterminal oljeomlastingsstasjon på Gamneset
- Områderegulering for relokalisering av Forsvarets virksomhet
- Privat detaljregulering for ny atkomstvei til Pulkneset

Forslagsstillerne med tiltakshavere bak de ulike planene for Tømmerneset har en felles intensjon om å samkjøre planarbeidene med tanke på fremdrift, informasjon, medvirkning og utredninger. Det er opprettet en samarbeidsgruppe med representanter fra de ulike aktørene.

Part	Rolle	Plankonsulent
Sør-Varanger kommune	Planmyndighet, tiltakshaver kommunedelplan for Tømmerneset, samt formell forslagsstiller for Pulkneset og Norterminal	Norconsult AS
Pulkneset AS	Tiltakshavere Pulkneset	Sweco Norge AS
Stolt-Nielsen Limited	Tiltakshaver Norterminal	Norconsult AS
Forsvarsbygg	Regulering av skyte- og øvingsområde	Multiconsult AS

7.1.3 Samarbeid med offentlige instanser og sektormyndigheter

Regionalt planforum

Som del av det innledende arbeidet og arbeidet med planprogrammet ble det den 6.3.2013 avholdt et regionalt planforum for planarbeid på Tømmerneset i regi av Finnmark fylkeskommune (regional planmyndighet). Under planforumet ble det gitt orientering om intensjonene med de ulike planprosessene og aktuelle tema som bør vurderes i plan- og utredningsarbeidet ble drøftet.

Videre samarbeid og dialog med offentlige myndigheter

Det vil vurderes hvorvidt det skal avholdes et nytt regionalt planforum når Berørte instanser vil for øvrig kontaktes underveis etter behov. Følgende parter anses som særlig relevant med tanke på avklaringer knyttet til plan- og utredningsarbeidet:

- Forsvarsbygg - konsekvenser for forsvaret og avbøtende tiltak
- Statens vegvesen - tilknytning til Ev 6, trafikkisikkerhet
- Avinor - støy og evt. konsekvenser for Kirkenes lufthavn
- Fylkesmannen i Finnmark - generelt vedrørende plan- og utredningsarbeidet og ivaretagelse av naturmangfoldloven og forurensningsloven.
- Reindriftsforvaltningen - ivaretagelse av reindrifta og evt. avbøtende tiltak
- Sametinget - kulturminner og øvrige samiske interesser
- Finnmark Fylkeskommune - kulturminner
- Kystverket - tiltak knyttet til endringer av fareled og sikkerhet til sjøs
- Statnett og Varanger kraft - løsning for kraftforsyning
- Direktoratet for mineralforvaltning - behovet for driftskonsesjon
- Lokal politimyndighet - kriminalitetsforebygging
- Kommuneoverlegen - ivaretagelse av kommunehelsetjenesteloven

7.2 Opplegg for medvirkning og informasjon

Planarbeidet utføres etter plan- og bygningslovens bestemmelser vedrørende medvirkning jfr. kapitlene 5, 12 og 14.

7.2.1 Krav til medvirkning og informasjon

Plan- og bygningslovens kapittel 5 omfatter krav til medvirkning i planleggingen. Her beskrives et opplegg der medvirkning i hovedsak skjer i form av formell offentlig høring, hvor lovmessige forpliktelser for annonsering, tilskrivning og offentlig utleggelse danner minimumskrav. For planer med vesentlige virkninger, dvs planer som faller inn under Forskrift om konsekvensutredning, kreves også ytterligere medvirkning i form av høring av planprogram. Her er det også krav om at planmyndigheten vurderer behovet for et offentlig møte som ledd i arbeidet med å fastsette planprogram. Medvirkning skal:

- bidra til at alle innspill og forslag blir hørt.
- fremme kreativitet i planleggingen og gjør planene bedre.
- bidra til å redusere potensielle konflikter.
- skape forståelse for at det er ulike interesser i en planprosess.
- forankre planene hos dem som blir påvirket og føre til større oppslutning om planene.
- gi politikerne et best mulig beslutningsgrunnlag.
- lette den politiske beslutningsprosessen.

7.2.2 Samkjørt medvirkning og informasjon

Opplegget for offentlig informasjon og medvirkning samkjøres med de øvrige pågående planarbeidene for Tømmerneset, så langt dette er hensiktsmessig. Herunder vil varsel om oppstart av planarbeidene, offentlig informasjonsmøter, offentlig ettersyn og sluttbehandling samkjøres så langt dette er mulig.

7.2.3 Medvirkning og informasjon

Generelt om muligheten for å påvirke planarbeidet

Berørte parter og instanser, samt lokalbefolkning vil få anledning til å komme med formelle innspill til planarbeidet både ved tidlig fase (ved varsel om oppstart) og når planforslag foreligger (ved offentlig ettersyn).

1. Tidlig fase: Varsel om oppstart av planarbeidet og høring av planprogram

Ved varsel om oppstart av planarbeid foreligger mindre informasjon om plantiltaket og planens virkninger enn når det foreligger et ferdig planforslag. Dog er det i tidlig fase at berørte parter vil ha størst mulighet til å påvirke prosessen og dermed utformingen av tiltaket.

Oppstart av planarbeidet kunngjøres i Finnmarken avis og på Sør-Varanger kommunes hjemmeside på internett. Så langt som mulig vil alle berørte hjemmelshavere og andre rettighetshavere varsles ved brev om oppstart av planarbeidet iht. pbl. § 12-8. Planprogrammet gjøres tilgjengelig elektronisk på kommunens hjemmeside på internett og kan ved behov ettersendes etter forespørsel.

Alle innspill som kommer inn i forbindelse med varsel om oppstart vil oppsummeres i endelig planprogram. Forslagsstiller vil kommentere hvordan de enkelte innspillene tenkes ivaretatt i det kommende planarbeidet. Endelig planprogram vil deretter behandles av kommunestyret og ligge til grunn for den kommende planprosessen.

2. Slutfase: Offentlig ettersyn av reguleringsplan med konsekvensutredning:

Ved offentlig ettersyn foreligger et ferdig planforslag med konsekvensutredning. Alle skriftlige innspill i forbindelse med offentlig ettersyn vil oppsummeres i planbeskrivelsen som vil ligge til grunn for sluttbehandling (endelig vedtak) av planforslag. Forslagsstiller og planmyndighet vil kommentere hvordan de enkelte innspillene vurderes ivaretatt i planforslaget.

Øvrige innspill underveis i planprosessen, herunder innspill i forbindelse med offentlige informasjonsmøter vil også vurderes underveis i planprosessen. Referat fra informasjonsmøtene vil tas med som vedlegg til planbeskrivelsen. De tema og innspill som vurderes som relevant vil gis særskilt omtale.

Særskilt tilrettelegging for medvirkning

Grunneiere og andre rettighetshavere som vil kunne bli berørt orienteres ved brev ved varsel om oppstart og offentlig ettersyn jf. kapittel 6.2.1. Medvirkning i forhold til andre berørte parter er beskrevet under de enkelte fagtema i kapittel 0 vedrørende konsekvensutredning.

Offentlige informasjonsmøter vil avholdes på rådhuset eller evt. annet lokale med god tilgjengelighet. Medvirkning i forhold til reindriftsaktører tilpasses deres arbeidssituasjon så langt som mulig. Det anses ikke som nødvendig med spesiell tilrettelegging for medvirkning med barn- og unge da barn- og unge ikke anses å være direkte berørt.

Øvrig tilrettelegging for medvirkning, herunder behovet for møter med berørte parter, vil vurderes på bakgrunn av innspillene i forbindelse med varsel om oppstart og høring av planprogram.

Offentlig informasjonsmøter

Den 5.3.2013 på Sør-Varanger kommunes rådhus ble det avholdt et åpent informasjonsmøte vedrørende de tidligere nevnte påbegynte planarbeidene på Tømmerneset. Det ble her gitt informasjon om intensjonen med de ulike planprosessene, herunder Pulkneset maritime industripark.

Det vil avholdes åpne informasjonsmøter under høringsperioden for planprogrammet og under offentlig ettersyn av planforslaget med konsekvensutredning. Møtene vil så langt som mulig samkjøres med de øvrige pågående planprosessene for Tømmerneset. Informasjonsmøtene vil bli kunngjort i avis og på kommunens hjemmeside i god tid før møtene. Behovet for ytterligere informasjon vil fortløpende vurderes i løpet av planprosessen.

Kontaktpersoner

Det presiseres at planprosessen er en åpen prosess og de som har spørsmål oppfordres til å ta kontakt med en av følgende kontaktpersoner:

Planmyndighet og formell forslagsstiller

Sør-Varanger kommune: Vegar Trasti, vegar.trasti@sor-varanger.kommune.no

Plankonsulent

Sweco Norge AS: Øystein Willersrud, oystein.willersrud@sweco.no

Tiltakshaver

Pulkneset AS: Trond Haukanes, trond.haukanes@svi.no

7.3 Fremdriftsplan for planarbeidet

Det tas høyde for å behandle områdereguleringen samtidig som kommunedelplan for Tømmerneset behandles. Følgende fremdriftsplan er gjeldende:

- Varsel om oppstart av planarbeid/høring av planprogram: juni 2013
- Vedtatt planprogram: jan. 2014
- 1. gangs behandling av planforslaget: høst 2014
- Høring og offentlig ettersyn av planforslaget: høst 2014
- Sluttbehandling og vedtatt plan: jan. 2015

7.4 Øvrige tillatelsesprosesser

I tilknytning til etablering av industriområde vil tiltakshaver være nødt til å innhente en rekke tillatelser ut over vedtatt områderegulering. I tabellen under oppgis de tillatelser som må gis før anleggsarbeider tilknyttet opparbeiding av industriområde kan igangsettes. Enkeltvirksomheter vil i tillegg kunne ha behov for egne tillatelser tilknyttet deres virksomhet.

Tillatelse	Lovverk	Myndighet
Regulering av vei/atkøst	Plan- og bygningsloven § 12-3	Sør-Varanger kommune
Evt. detaljregulering	Plan- og bygningsloven § 12-3	Sør-Varanger kommune
Div. byggetillatelser	Plan- og bygningsloven § 20-1	Sør-Varanger kommune
Endring av fareled, etablering av havn	Havne og farvannsloven §§ 27 og 28	Kystverket
Mudring, dumping og utfylling i sjø	Forurensningsloven (forurensningsforskriften § 22-6), Havne og farvannsloven §§ 27 og 28	Fylkesmannen/Miljødirektoratet Kystverket
Utslippstillatelser: støy, støv, avløp	Forurensningsloven § 11	Sør-Varanger kommune/Miljødirektoratet
Anleggskonsesjon for strømforsyning 132 kV	Energiloven § 3-1	NVE
Frigivelse av automatisk freda kulturminne	Kulturminnelovens § 8 (behandles som del av planprosessen før sluttbehandling av områdereguleringen)	Riksantikvaren
Evt. driftskonsesjon for masseuttak	Mineralloven	Direktoratet for mineralforvaltning

8 Innspill fra berørte parter

I løpet av høringsperioden i forbindelse med varsel om oppstart av planarbeidet og høring av planprogrammet har det kommet inn innspill til planarbeidet fra i alt 12 berørte instanser/parter, herunder:

- Fylkesmannen i Finnmark,
- Sametinget,
- Finnmark fylkeskommune,
- Forsvarsbygg (felles innspill vedrørende planer for Tømmerneset),
- Statens vegvesen (innspill gjelder hovedsakelig KDP for Tømmernes),
- Kystverket,
- Avinor,
- Fiskeridirektoratet,
- Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark (felles vedrørende planer for Tømmerneset),
- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE),
- Berørte hytteeiere Astrid og Arnulf Larsen m/fl,
- Reinbeitedistrikt 5 A/C Pasvik og
- Reinbeitedistrikt 4 og 5b Sállan – Cižašnjarga / Skogerøya – Spurvneset (Innspillet gjelder planarbeid på Tømmerneset og forsvarrets skyte- og øvingsfelt.)

Oppsummering av innspillene med tiltakshavers kommentarer er gjengitt under.

8.1 Innspill fra berørte offentlige instanser

8.1.1 Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesmannen kom med følgende merknader til planprogrammet i brev datert 12.9.2013:

- Samkjøring av planarbeidene for Tømmerneset:

Det er en utfordring at det nå skal utarbeides kommunedelplan for Tømmerneset og tre reguleringsplaner på samme tid. Det er viktig at all beslutningsrelevant informasjon blir synkronisert i tid. Det forutsettes at kommunedelplanen vil legges til grunn for utarbeiding av reguleringsplanene.

Kommentar: Innspillet tas til orientering. Det er en klar målsetning om å samkjøre planarbeidene knyttet til Tømmerneset.

- Planprogrammet generelt:

Etter Fylkesmannens vurdering vil planarbeidet for Pulkneset Kirkenes Maritime Park kunne komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn. Det vises til at Neidenfjorden/Bøkfjorden, herunder Korsfjorden, har status som nasjonal laksefjord, og at strandsonen innenfor planområdet blir bygd ned. Planen må forelegges Miljøverndepartementet før fastsetting, jf. konsekvensutredningsforskriftens § 8.

Kommentar: Planen vil forelegges Miljøverndepartementet. Innspillet vurderes som ivare tatt.

- Utredning av konsekvenser av forurensning:

Støy:

Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging skal legges til grunn og Fylkesmannen ber om at dette følges opp i konsekvensutredningen.

Svevestøv og utslipp til luft og vann:

Konsekvensutredningen skal utredes på et nivå som tilfredsstillere kravene Miljødirektoratet stiller i forhold til behandling av utslippstillatelse. Fylkesmannen oppfordrer tiltakshaver til å kontakte Miljødirektoratet for å få spesifisert hvilke krav som vil stilles.

Det vises til kap. 4.2 om type virksomheter planen vil tilrettelegge for. Avvikling (oppbygging) av oljeplattformer er en type industri som kan medføre omfattende støvspredding og håndtering av store mengder avfall og farlig avfall som tungmetaller, andre miljøgifter, lavradioaktivt materiale og asbest. Dette forsterker behovet for at konsekvenser for utslipp til jord og vann må utredes. Konsekvenser med tanke på svevestøv må utvides til også å gjelde driftsfasen.

Konsekvensutredningen må avdekke eventuelle konsekvenser av selve anlegget og byggeaktiviteten. Videre må konsekvensutredningen belyse eventuelle negative konsekvenser av forurensning som virksomheten på anlegget kan medføre. Videre må også eventuelle negative konsekvenser fra økt skipsfart vurderes, herunder også forurensning/ utslipp fra båtene. Da det ikke er klart hva slags virksomhet som vil etablere seg på anlegget og hva slags skipstrafikk som kan komme, vil det være vanskelig å vurdere alle tenkelige konsekvenser etableringen vil ha på sikt.

Eventuelle konsekvenser av den enkelte virksomhet som etablerer seg må i tilfellet vurderes gjennom en detaljregulering eller ved behandling av utslippstillatelser. Konsekvensutredningen bør i den sammenheng fokusere på hva slags virksomhet som det er sannsynlig vil etablere seg og hvilke typer forurensning slik virksomhet kan medføre. Utredningen bør også vurdere hvilke avbøtende tiltak som kan etableres på anlegget, herunder renseanlegg, barrierer etc.

Vannforskriftens § 12 gir rammer for ny aktivitet og nye tiltak som vil kunne medføre forringelse av miljøtilstanden i berørte vannforekomster. Fylkesmannen er ansvarlig for koordinering og kvalitetssikring av arbeidet med miljøfaglig beslutningsgrunnlag etter vannforskriften.

For å kunne behandle en søknad om utslippstillatelse er det nødvendig at tiltakshaver gjør en vurdering av hvilke vannforekomster som kan forringes og kartlegge disse slik at dagens tilstand kan bestemmes. Graden av tilstandsforringelse som forventes må vurderes, samt evt. skadebegrensende tiltak, samfunnsnyttens vs tapet av miljøkvalitet, mv.

Kommentar støy:

Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging vil legges til grunn i det videre plan- og utredningsarbeidet.

Kommentar utslipp til luft og vann:

Konsekvensene av utslipp til luft og vann skal utredes. Forslagsstiller vil søke dialog med Fylkesmannen og Miljødirektoratet vedrørende utredningens omfang.

Vedrørende avvikling av oljeplattformer var høringsutkastet til planprogrammet upresist. Det er ikke aktuelt med avvikling av oljeplattformer på nåværende tidspunkt. Utredningene vil derfor heller ikke ta høyde for en slik aktivitet. På nåværende tidspunkt kan man ikke forutse alle typer virksomheter som vil ønske å etablere seg innenfor det planlagte industriområdet. Derfor vil man i konsekvensutredningen heller ikke kunne ta høyde for alle typer virksomhet som senere kan bli aktuelt. Utredningen vil kun omfatte den type virksomheter som nå har planer om å etablere seg innenfor området eller som det er stor sannsynlighet for at vil etablere seg innenfor området. Evt. øvrige virksomheter som man ikke tar høyde for i utredningen må derfor utredes særskilt i forbindelse med enten utslippssøknad eller krav om detaljregulering. Innspillet vedrørende utredningens omfang vil etter forslagsstillers vurdering ivaretas med tanke på konsekvenser av utslipp til luft og vann.

Vannforskriften:

Forslagsstiller vil gjennomføre nødvendige kartlegginger av vannmiljø for å ivareta vannforskriftens bestemmelser etter nærere dialog med Fylkesmannen og Miljødirektoratet.

- Naturens mangfold (dyre- og planteliv) - flora og fauna:

Det må stilles krav om nykartlegging i planprogrammet, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 9 1. ledd. Fylkesmannen anmoder om at DN-håndbok 13-2007 Kartlegging av naturtyper - verdsetting av biologisk mangfold, benyttes i utredningsarbeidet.

Det anmodes om at eventuelle områder for biologisk mangfold skal gjøres tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringssystemer for biologisk mangfold..

Konsekvensutredningen må kunne danne et tilfredsstillende grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. Det bør også synliggjøres hvordan muligheten til å nå forvaltningsmålene for naturtyper og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 blir påvirket.

Lovens krav til begrunnelse (§ 7) tilsier, i samsvar med vedlegg III i forskrift om konsekvensutredninger, at begrunnelse for valg av alternativer synliggjøres. Krav til kunnskapsbasert forvaltning (§ 8) og bruk av føre-var-prinsippet (§ 9), tilsier at nye områder ikke legges ut der det foreligger mulig konflikt i forhold til naturmangfoldet, med mindre dette i tilfredsstillende grad er veid opp mot samfunnsmessige hensyn (jf. lovens § 14). En nødvendig forutsetning for en slik avveining er at behovet for lokalisering av nye tiltak/områder er klargjort.

Konflikt i forhold til naturmangfoldet vil kunne foreligge bl.a. der særskilte verdier er registrert. I tillegg vil tiltak i strandsonen langs sjø og vassdrag gjerne være konfliktfylt, jf. at det er av nasjonal interesse at det her "tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap, og andre allmenne interesser".

Fylkesmannen ber om at «Veileder – Naturmangfoldloven kapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk – en praktisk innføring» (T-1514) legges til grunn i det videre arbeidet med reguleringsplanen.

Kommentar: Nykartlegging er gjennomført sommeren 2013. Innspillet vil ivaretas.

- Naturens mangfold (dyre- og planteliv) – vannmiljø, marine arter:

Det må stilles krav om nykartlegging i planprogrammet, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 9 1. ledd. Etter det vi kjenner til, er ikke området tidligere kartlagt med tanke på naturtyper i sjø og marine arter. Miljøgifter i sedimenter og bunndyr må også være en del av grunnlagsundersøkelsene.

Se videre våre merknader til temaet flora og fauna ovenfor.

Fylkesmannen anmoder om at DN-håndbok 19-2007 Kartlegging av marint biologisk mangfold benyttes i utredningsarbeidet.

Kommentar: Det er gjennomført kartlegginger sommeren 2013. Behovet for evt. ytterligere kartlegging avklares med Fylkesmannen. Innspillet vil ivaretas.

- Naturens mangfold (dyre- og planteliv) – nasjonal laksefjord:

Fylkesmannen anser den felles undersøkelsen på anadrom laksefisk som i hovedsak god, med de merknader som følger av vårt innspill til denne undersøkelsen. Videre anser vi det alternative opplegget med prøvefiske rundt Pulkneset som et fornuftig supplement dersom det opprinnelige opplegget ikke lar seg gjennomføre eller ikke gir tilstrekkelig med kunnskap.

Konsekvensutredningen må avdekke eventuelle konsekvenser av tiltaket for anadrom laksefisk, herunder konsekvenser av selve anlegget og byggeaktiviteten, eventuell forurensning fra anlegget og virksomheten tilknyttet anlegget, samt økt skipstrafikk og den forurensning som følger at dette. Begrunnelsen for hvilke forhold utredningen må dekke samt eventuelle avbøtende tiltak er det samme som nevnes under punktet "Utslipp til jord og vann".

Fylkesmannen vil i eget brev komme med merknader og innspill til utredningen Kartlegging av anadrome laksefiskers vandringsmønster og viktige marine fisk og krepsdyr.

Kommentar: Innspillet tas til orientering.

- Friluftsliv:

Fylkesmannen påpeker at konsekvenser for friluftsliv skal utredes som del av kommunedelplanen for Tømmerneset og at de ikke har merknader til dette.

Kommentar: Innspillet tas til orientering.

- Barn og unges oppvekstvilkår:

Fylkesmannen anmoder om at konsekvensene for barn og unge av planarbeidet beskrives i planbeskrivelsen.

Kommentar: Konsekvenser for barn- og unge vil tilstrekkelig beskrives som del av samfunnsutredningen knyttet til kommunedelplan for Tømmerneset. Evt. særskilte tema knyttet til Pulkneset vil beskrives. Innspillet vurderes å ville ivaretas.

- 100-metersbeltet langs sjø:

Det vises til Statlig planretningslinje for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen. Om bygging i strandsonen bør tillates må sees i forhold til de samfunnsmessige interessene som er knyttet til aktuelle utbyggingsformål, og om det er mulighet for lokalisering andre steder.

Konsekvensene av planarbeidet for strandsoneverdiene må utredes.

For å fravike byggeforbudet i 100-metersbeltet må kommunen sette byggegrense mot sjø jf. pbl. § 1-8 tredje ledd. Det forventes at kommunen bruker kartlegging av funksjonell strandsoner som et verktøy for fastsetting av arealformål og byggegrenser.

Kommentar: Kartlegging av strandsoneverdiene og konsekvenser vil ivaretas som del av temaene forurensning, biologisk mangfold, friluftsliv, landskap og kulturmiljø/kulturminner, samt reindrift og fiskeri/havbruk. På bakgrunn av disse utredningene vil konsekvensene for strandsoneverdiene beskrives.

Videre har Fylkesmannen kommet med følgende merknader til reguleringsplanen:

- Utforming av reguleringsplan:

Det minnes om Miljøverndepartementets reguleringsplanveileder og at grad av utnytting må føres på planen.

Kommentar: Innspillet vil ivaretas.

- Støy:

Fylkesmannen anmoder om at støysoner tegnes inn på plankartet.

Kommentar: Støysoner vil enten tegnes inn på plankartet eller legges ved som eget vedlegg avhengig av hva som vurderes mest hensiktsmessig.

- Utfylling i sjø:

Fylkesmannen viser til forurensningslovens krav knyttet til utfylling i sjø. Et hvert tiltak som omfatter utfylling må avklares med Fylkesmannen i forhold til forurensningsloven. Det bes om at dette presiseres i bestemmelsene.

Kommentar: Innspillet vil ivaretas.

- Tiltak som strekker seg fra land og utover i sjø:

For tiltak på land som behandles etter kapittel 2 i forurensningsforskriften og som strekker seg ut i sjø, bør kommunene kontakte Fylkesmannen for bli enige om myndighetsfordeling og behandlingen av den enkelte sak.

Kommentar: Det vil søkes prinsippavklaring på dette forholdet knyttet til Pulkneset i forbindelse med planarbeidet. Ellers vil dette forholdet vurderes i forbindelse med behandling av søknad om tiltak.

- Forurenset grunn:

Det vises til forurensningsforskriftens kapittel 2 med tanke på krav om undersøkelse ved mistanke om forurenset grunn og evt. tiltaksplan ved påvist forurensning. Kommunen er normalt forurensningsmyndighet i slike saker og det anbefales kommunen å vurdere om man skal ta inn bestemmelser om arealbruken som omfatter tilstandsklasser for forurenset jord. Det vises til veileder TA-2553/2009.

Som en sikkerhet for at forurensningslovens krav blir ivaretatt, ber Fylkesmannen om at følgende punkt blir tatt inn som et rekkefølgekrav i reguleringsplanens bestemmelser: «*Før det settes i gang bygge- eller gravearbeider på området, må det vurderes om grunnen kan være forurenset. Ved mistanke om forurensning må det utføres nødvendige undersøkelser for å få klarlagt omfanget og betydningen av eventuell forurensning i grunnen jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.*»

Kommentar: Krav til bestemmelser om arealbruk og forurenset grunn vil vurderes. Rekkefølgekravet vil tas inn i bestemmelsene.

- Naturmangfoldloven:

Det vises til Naturmangfoldlovens § 7 som pålegger offentlig myndighet å synliggjøre sine vurderinger iht. §§ 8-12 i sine besluttede vedtak.

Kommentar: Utredningene knyttet til biologisk mangfold og forurensning skal gi grunnlag for tilstrekkelige vurderinger iht. §§ 8-12.

8.1.2 Sametinget

Sametinget har i brev datert 26.8.2013 kommet med følgende merknader:

- Viktige hensyn i planleggingen:

Sametinget viser plan- og bygningslovens § 3-1, Sametingets egen planveileder for sikring av naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv og Sametingets retningslinje for endret bruk av meahcci/utmark jf. Finnmarkslovens § 4 vedrørende hvilke hensyn som bør og må tas i planleggingen.

Kommentar hensyn: Hensynene vil samlet ivaretas gjennom utredningene i kommunedelplan for Tømmerneset og utredningen av konsekvenser for kulturminner som del av områdereguleringen for Pulkneset.

- Konsekvenser for reindrifta:

Det kan se ut til at planlagt tiltak kan medføre en del negative konsekvenser for berørt reinbeitedistrikt. Det er viktig at konsekvensutredningen beskriver konsekvensene for reindriftenes særrområder, slik som flytteleier, kalvingsområder mv.

Kommentar reindrifta: Konsekvenser for reindrifta vil tilstrekkelig utredes i kommunedelplan for Tømmerneset.

- Samisk fjordbosetning, utmarksbruk og sjølaksefiske:

Det er viktig at konsekvensutredningen beskriver konsekvensene for den samiske fjordbosetningen, utmarksbruket og sjølaksefiske, herunder også østsamisk/skoltesamisk bosetning i området.

Kommentar fjordbosetning mv.: Konsekvenser for Samisk fjordbosetning, utmarksbruk og sjølaksefiske, herunder også østsamisk/skoltesamisk bosetning skal tilstrekkelig utredes i kommunedelplan for Tømmerneset.

- Samiske kulturminner:

Det vises til forhåndsundersøkelse av reguleringsplanområdet utført i 2011 jf. brev datert 3.10.2011. Det ble i 2011 registrert en automatisk fredet røys, mulig gravsted innenfor området. Sametinget gir videre merknad til omfanget av konsekvensutredningen og krav til kompetanse. Det påpekes videre at undersøkelsesplikten ikke anses som oppfylt da varslet planområde er større enn det område som ble befart i 2011. Sametinget vil ta endelig stilling til om undersøkelsesplikten er ivare tatt når endelig planområde foreligger.

Kommentar kulturminner: Forslagsstiller vil søke dialog med Sametinget vedrørende behovet for nye § 9 undersøkelser. Sametingets krav til innhold i utredningen vil tas til følge. Utredningen vil gjennomføres av en institusjon/konsulent som har den nødvendige faglige og kulturelle kompetansen.

8.1.3 Finnmark fylkeskommune

Fylkeskommunen kommer med følgende uttalelser i brev datert 23.8.2013:

- Planfaglige merknader:

Finnmark fylkeskommune er fornøyd med forslag til planprogram for Pulkneset Kirkenes Maritime Park og har ingen planfaglige merknader.

Kommentar planfaglige merknader: Ingen kommentar.

- Kulturminnefaglige innspill:

Fylkeskommunen har befart det aktuelle området og det er påvist ett automatisk freda samisk kulturminne innenfor det planlagte industriområdet. Det er også registrert et automatisk freda kulturminne like ved plangrensa. Kulturminnene som blir berørt kan søkes frigitt ve dispensasjon fra kulturminneloven.

Kommentar kulturminner: Innspillet tas til orientering. Det vises dessuten til innspillet fra Sametinget.

- Evt. ny befaring av området for atkomstvei:

Områdene for planlagt atkomstvei er nylig befart av Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Det kan være nødvendig med ny befaring i forhold til atkomstvei.

Kommentar atkomstvei: Innspillet tas til orientering. Det vises dessuten til innspillet fra Sametinget.

8.1.4 Forsvarsbygg

Forsvarsbygg har ikke kommet med eget innspill til Pulkneset men kommer med felles uttalelse til kommunedelplan, Norterminal og Pulkneset i brev datert 26.8.2013. Under er det gjengitt de momenter som vurderes som relevant for Pulkneset:

- Bakgrunn:

Det vises til pågående planarbeider for blant annet Forsvarsbygg og behovet for å reetablering av enkelte skytebaner.

En etablering av industri på Pulkneset vil være avhengig av at enkelte eksisterende skytebaner må reetableres et annet sted for å unngå konflikt med banenes sikkerhetssoner, og unngå en forringing av Forsvarets øvingsmuligheter. I tillegg kan det måtte vurderes å flytte ytterligere baner som følge av en helhetlig vurdering av bruksverdien av denne delen av skyte- og øvingsfeltet som følge av ny tilgrensende virksomhet, ny nødvendig infrastruktur samt endringer i den sivile bruken av Kirkenes lufthavn.

Det vises videre til krav om utarbeidelse av forprosjekt som skal identifisere nødvendige tiltak og kostnader knyttet til reetableringen av skytebanene. Forsvarsdepartementet avventer forprosjektet før det gis klarsignal til videre forhandlinger om frigivelse av areal. Resultatet av forprosjektet vil nødvendigvis ha konsekvenser også for pågående reguleringsarbeider.

Kommentar bakgrunn: Innspillet tas til orientering. Arbeidet med forprosjekt er igangsatt og vil videreføres i dialog med forsvaret.

- Infrastruktur og rekkefølgekrav:

Som følge av industrietablering på Pulkneset og annen utbygging på Tømmerneset, samt relokalisering av skytebaner vil det være behov for en rekke infrastrukturtiltak. Herunder blant annet etablering av ny vannforsyning, vei og kraftforsyning. Ny vannforsyning og tidspunkt for når denne må være på plass må derfor utredes spesielt nøye. Forsvarsbygg og Forsvarsdepartementet har som utgangspunkt at de ikke skal belastes økonomisk som følge av tiltak som foranlediges av annen bruker på Tømmerneset. Der hvor planlagt tiltak resulterer i rekkefølgekrav må det videre lages utbyggingsavtaler for å sikre gjennomføring. Forsvarsbygg mener det må vurderes felles utbyggingsavtale for berørte aktører.

Kommentar infrastruktur og rekkefølgekrav: Innspillet tas til orientering.

- Veiforbindelser:

Det gjøres oppmerksom på at veiforbindelsen mellom Leirpollen og Gamnes som tidligere er presentert vil kunne utgjøre en utfordring med tanke på faresonen til feltskytebanen. Konsekvensene av veiforbindelsen vurderes når konsekvensutredningen foreligger.

Kommentar veiforbindelser: Innspillet tas til orientering.

- Friluftsliv:

Det er etter Forsvarsbygg sin kjennskap allerede noe friluftsliv på Tømmerneset allerede i dag, men dette er stort sett ikke i konflikt med Forsvarets aktiviteter. Det bør likevel vises tilbakeholdenhet i å tilrettelegge spesielt for friluftsliv i nærheten av skytefeltgrensene. I den grad det planlegges for slik aktivitet vil det være fornuftig å kanalisere ferdselen til utsiden av feltet på Tømmerneset.

Kommentar friluftsliv: Innspillet tas til orientering. Det vises til at konsekvenser for friluftsliv vil utredes som del av kommunedelplanen.

- Risiko og sårbarhet:

Det forventes at de utfordringer som oppstår som følge av Forsvarets aktiviteter blir tilfredsstillende utredet. Det er viktig at man ikke utelukker muligheten for blindgjengere i området.

Kommentar risiko og sårbarhet: Konsekvenser og utfordringer knyttet risiko og sårbarhet vil skje i dialog med forsvaret. Innspillet vil ivaretas.

- Anleggsvei:

Det påpekes at eksisterende vei fra Garnison Sør-Varanger ned til Pulkneset ikke kan benyttes som anleggsvei ut over noe trafikk i innledende fase etter nærmere avtale.

Kommentar anleggsvei: Innspillet tas til orientering. Det påpekes at tiltakshaver er klar over forholdene og at man har god tro på at man kan komme til enighet om rundt bruk veiatkomst tidlig utbyggingsfase. Bruk av atkomstveien vil selvsagt kun skje etter avtale med forsvaret.

- Konklusjon:

Forsvarsbygg er av den oppfatning at det er god dialog mellom de ulike forslagsstillerne på Tømmerneset og mener planprogrammene dekker de mest nødvendige temaene som skal utredes. Det rettes spesielt oppmerksom på utforming av rekkefølgekrav og utbyggingsavtaler for å hindre at Forsvarets øvingsmuligheter blir skadelidende.

Kommentar konklusjon: Innspillet tas til orientering. Forslagsstiller ønsker å opprettholde god dialog med forsvaret.

8.1.5 Statens vegvesen

Statens vegvesen har i brev datert 11.9.2013 kommet med felles innspill for områdereguleringen for Pulkneset, Norterminal, Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt, samt kommunedelplan. Statens vegvesen er positiv til at kommunens igangsatte kommunedelplan, men presiserer at dette ikke innebærer aksept for ny E6-forbindelse. Vegvesenet påpeker at kommunedelplan er overordnet og at de dermed i liten grad har vurdert områdereguleringene.

8.1.6 Kystverket

Kystverket kommer med følgende merknader til planarbeidet i brev datert 26.8.2013:

- Generelle merknader til planarbeidet

Tillatelse etter havne- og farvannsloven: Det gjøres oppmerksom på at tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannslovens bestemmelser.

Sjøtrafikk: Det er viktig at all fremtidig arealdisponering tar høyde for at hoved- og bileder forbeholdes sjøverts ferdsel og at ankerplasser ivaretas. Ny utbygging må ikke skjerme for fyrlykten i Korsfjorden.

ROS-analyse: Risiko og sårbarhetsanalyse er viktig mht. transport langs kysten med forurenset last og oljeprodukter, ivaretagelse av sikkerheten langs kysten og sårbarheten overfor næringsinteresser.

Kommentar generelle merknader: Innspillet tas til orientering.

- Konkrete merknader til planprogrammet:

Innhold i planbeskrivelsen: Kystverket anbefaler at en rekke tema tas med i planbeskrivelsen knyttet til hvilke tiltak som er nødvendig å gjennomføre med tanke på økt sjøtransport, transportmønster og endring av farled.

Kommentar konkrete merknader: Innspillet vil tas til følge.

8.1.7 Avinor

Avinor kommer med følgende merknader i brev datert 20.8.2013:

- Viktige hensyn til luftferdsel

Hinderflater og navigasjonsanlegg: Som det kommer frem av planprogrammet er det lite sannsynlig at tiltak vil berøre hinderflater rundt rullebanen og navigasjonsanlegg. Det påpekes at disse restriksjonene også vil gjelde evt. større fartøy som oljerigger. Det bes derfor om at planprogrammet tar inne et punkt om vurdere temaet knyttet til anlegg og virksomhet i driftsfase. Ny atkomstvei må også legges slik at kjøretøy og evt. veibelysning ikke bryter hinderflater.

Konfliktfylt belysning: Erfaringsmessig kan den type virksomhet som det her planlegges for ha belysning som er konfliktfylt i forhold til flytrafikken. Planen må ta inn vilkår som sikrer at forstyrrende lys ikke etableres.

Svevestøv: Avinor forutsetter at prosedyrer og avbøtende tiltak knyttet til svevestøv avklares mellom tiltakshaver og Avinor i planprosessen.

Kommentar viktige hensyn til lufthavna: Hensynene som Avinor påpeker vil beskrives som del av planbeskrivelsen. Forslagsstiller vil også søke dialog med Avinor knyttet til ivaretagelse av sikkerhetsmessige hensyn knyttet til luftfart.

- Økonomiske konsekvenser for Avinor og Kirkenes lufthavn:

Avinor viser til behov for ny infrastruktur som følge av nytt industriområde og forutsetter at det utarbeides en utbyggingsavtale mellom tiltakshaver og Sør-Varanger kommune/netteier om etablering som vannforsyning, avløpsanlegg og kraftforsyning som sikrer at omlegging av infrastruktur skjer uten ulemper og omkostninger for Avinor og Kirkenes lufthavn.

Kommentar økonomiske konsekvenser: Avinors innspill tas til orientering. Prosess knyttet til rene økonomiske forhold, herunder både private avtaler og utbyggingsavtaler vil foregå parallelt med planprosessen. Avinor vil kontaktes direkte dersom dette er aktuelt.

8.1.8 Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet region Finnmark (FIF) kommer med følgende merknader i brev datert 4.9.2013:

- Mangelfull utredning – utredningsbehov og ønske om detaljregulering

FIF påpeker at planen er i strid med overordnet arealdel og at det er ønskelig med en detaljregulering jf. plan- og bygningslovens bestemmelser.

De tiltak som det vil tilrettelegges for krever ulik infrastruktur, og det er lite samsvar mellom foreslåtte virksomheter og utredningsbehov. Slik FIF ser det er utredningsbehovet for servicevirksomhet til offshore et helt annet enn for avvikling av oljeplattformer. Avvikling av oljeplattformer er etter FIF sin mening ikke dekket av foreslåtte utredning. Hvis man planlegger for avvikling av oljeplattformer uten detaljregulering finner FIF planprogrammet mangelfullt.

Spesifikt mener FIF at det må utredes konsekvenser av utslipp i sjø før en evt. søknad om utslippstillatelse. Det vises til forskrift om konsekvensutredning vedlegg III bokstav b vedrørende krav til utredning knyttet til utslipp.

FIF påpeker videre at kunnskapen om det marine miljøet i området er mangelfull og at de ikke har gjennomført registrering av evt. gyteområder og fiskeplasser i planområdet. Det bes om at konsekvensutredningen inneholder en utredning knyttet til marint biologisk mangfold.

Fiskeridirektoratet varsler videre mulig innsigelse dersom deres merknader ikke tas til følge.

Kommentar utredningsbehov mv.: Planen vil utformes som områderegulering uten krav om detaljregulering for første utbyggingsfase. For senere utbyggingsfaser vil det vurderes krav til detaljregulering.

Vedrørende avvikling av oljeplattformer vises det til innspillet fra Fylkesmannen.

Vedrørende utredninger av konsekvenser av utslipp i sjø og behovet for mer kunnskap om det marine miljø vil dette tas til følge. Det igjen til innspillet fra Fylkesmannen i Finnmark.

8.1.9 Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark

Reindriftsforvaltningen har i brev datert 13.9.2013 henvist til deres uttalelse til kommunedelplan for Tømmerneset som også gjelder Pulkneset. Det er under gjengitt og kommentert de moment som forslagstiller mener er relevant for Pulkneset:

- Krav om utredning av alternative lokaliseringer

Reindriftsforvaltningen varsler innsigelse dersom man i kommunedelplan ikke utreder konsekvensene for reindrifta ved en samlokalisering av de planlagte industriområdene på Tømmerneset til Leirpollen og Jakobsnes.

Kommentar: Konsekvensene for reindrifta som følge av planlagte utbygginger på Tømmerneset og en evt. flytting av skytebaner vil utredes felles som del av utredningene knyttet til kommunedelplan for Tømmerneset. Det vises derfor til planprogrammet for kommunedelplanen.

Det vises dessuten til innspillene fra distriktene og kommentarene til disse.

8.1.10 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

NVE har i brev datert 2.9.2013 kommet med følgende merknader til planarbeidet:

- Vassdrag:

NVE gjør oppmerksom på verdiene knyttet til elveos og vassdrag om ber om en konkret vurdering av og begrunnelse for blant annet byggegrenser mot vassdrag.

Kommentar: Innspillet vil tas til følge. Det påpekes også at konsekvenser for friluftsliv utredes som del av kommunedelplan og konsekvenser for biologisk mangfold skal utredes.

- Flom- og skredfare:

NVE synes det er positivt at det i planprogrammet er beskrevet hvordan risiko og sårbarhet skal ivaretas og viser til kap. 6.4.11 og viser til NVEs egne retningslinjer 2/2011 Flaum- og skredfare i arealplanar og ber om at disse benyttes.

Kommentar: Innspillet vil tas til følge.

- Grunnforhold:

Iht. NGUs løsmassekart består deler av planområdet av tykk havavsetning som kan være indikasjon på ustabile grunnforhold. Reell fare skal utredes før reguleringsplanen kan godkjennes. Det vises til nevnte retningslinjer.

Kommentar: Grunnforholdene vil kartlegges og reell fare vil utredes.

- Energianlegg:

Det går kraftlinjer gjennom planområdet, og det er viktig at det tas hensyn til disse i det videre planarbeidet.

Kommentar: Innspillet vil ivaretas.

8.2 Innspill fra private berørte parter

8.2.1 Berørte hytteeiere Astrid og Arnulf Larsen m/fl

Berørte grunneiere av fritidseiendommer ved Makkskjæret har innsendt felles brev datert 18.8.2013. Brevet er sendt av Astrid og Arnulf Larsen, Runar Tverland og Aud og Egil Ramberg:

- Konsekvenser for hytteområdet:

Makkskjæret har vært et lite hytteområde de siste 50-60 årene. Området har kvaliteter som man ellers må reise mye lenger for å finne. Grunneierne ser for seg at den planlagte industriparken vil påvirke hytteområdets kvaliteter på mange områder både i anleggsperioden og i driftsfasen.

Forurensning: Grunneierne påpeker bekymring knyttet til betydelig støy, støv, utslipp i fjorden, visuell forurensning. Det må også antas at naturen og mangfoldet i området blir påvirket.

Tilgjengelighet til Varangerfjorden: Det stilles spørsmål om hvordan tilgjengeligheten til Varangerfjorden vil være etter utbyggingen.

Tilgang til lakseplass: En av hytteeierne har en god lakseplass øst for Makkskjæret som antas å bli verdiløs.

Verdiforringelse: Samlet vurderer hytteeierne at planene vil medføre en betydelig verdiforringelse både økonomisk og som rekreasjonsområde. «Når ærfuglene og ørna skyr området, når kobbe, oter og nise forlater stedet, -så vil det vi har igjen være utsikt til, og støv og støy fra en gedigen industripark».

Kommentar konsekvenser for hyttefelt: En etablering av et slikt industriområde som her planlegges vil uunngåelig medføre ringvirkninger på nærliggende områder. Ved vurdering av aktuelle områder for industrietablering er det naturlig en rekke hensyn som må vektas i tillegg til konsekvenser for nærliggende bebyggelse. Herunder blant annet nærhet til eksisterende infrastruktur mv. Tiltakshavers vurderer generelt sett at Pulkneset vil ligge godt skjermet fra tyngre bebyggelse i Kirkenes og omegn, og at det er vanskelig å finne et bedre egnet alternativ som ikke berører eksisterende bebyggelse i minst like stor grad som Pulkneset. Det påpekes også at gjeldende områder i sentrumsområde og konflikten med nærliggende bebyggelse er en av hovedhensiktene med å anlegge et nytt industriområde i utkanten av tettstedsbebyggelsen.

For de brukerne av områdene som likevel blir berørt vil dette naturlig ikke endre på deres situasjon. Konsekvenser for hytteområdet vil vurderes og beskrives ut i fra blant annet utredningene av konsekvenser av forurensning (herunder blant annet støy), landskap og til dels biologisk mangfold. Skadebegrensende og avbøtende tiltak for å redusere negative konsekvenser for hytteeierne vil vurderes.

- Konsekvenser for laksefjorden og sjørret:

Korsfjorden har status som nasjonal laksefjord. Grunneierne er bekymret for at samlet utslipp med Sydvaranger Gruve vil kunne medføre katastrofale konsekvenser for fjorden. Sjørretfiske og den forplantninga/unglingen som er i Noselva bør også nevnes. Området er allerede belastet fra GSV og flyplassen.

Kommentar laksefjord og sjørret: Konsekvenser for laks og sjørret vil utredes.

- Videre prosess:

Grunneierne ønsker å holdes orientert i den videre planprosessen.

Kommentar prosess: Det vises til kapittel 7.2 vedrørende medvirkning. Innspillet vil ivaretas.

8.2.2 Reinbeitedistrikt 5 A/C Pasvik

Reinbeitedistrikt 5 A/C Pasvik har kommet med følgende innspill til reguleringsplanarbeidet og planprogrammet i brev datert 11.9.2013:

- Manglende omtale og mulighet for medvirkning:

Reindriften bruk av og rettigheter til områdene er ikke beskrevet. Dette er en gjennomgående svakhet med planprogrammet.

Reinbeitedistriktene forutsetter mulighet til deltakelse og at utbygger kommer i dialog med reindriften i den videre planprosessen slik som forutsettes i plan- og bygningsloven.

Kommentar: Reindriften bruk av området og konsekvensene for reindriften er naturlig vesentlig del av plan- og utredningsarbeidet knyttet til planene for Tømmerneset og herunder også Pulkneset. Det er forslagsstillers intensjon å ha en god dialog med reindriftnæringen og forvaltningen under den videre planprosessen. Reindriften bruk av planområdet, medvirkning og utredning er nevnt i punkt 6.4.7 i planprogrammet. Forslagstiller ser at reindriften bruk av område i høringsutkastet til planprogrammet burde vært beskrevet ytterligere. Det er derfor i endelig planprogram tatt med ytterligere informasjon under punktene 1.3.2 og 2.4.

- Utbygger må dekke kostnader og behov for samarbeidsavtale:

Utbygger må dekke de kostnader som påløper distriktet, herunder også kostnadene knyttet til nødvendig prosessbistand for distriktene. Det er viktig å få til en samarbeidsavtale for å sikre at prosessene blir ryddig og forutsigbar for begge parter. Samarbeidsavtalen kan være utgangspunktet for en hovedavtale på et seinere tidspunkt.

Kommentar: Innspillet tas til orientering. Avtaler vedrørende økonomiske forhold vil søkes avklart parallelt med planprosessen.

- Konsekvensutredningens omfang og oppbygning:

Totaliteten i utredningene: Reinbeitedistriktet er opptatt av at totaliteten i inngrepene blir belyst på en tilfredsstillende måte. Herunder at de enkelte aktørene selv ikke kan igangsette tiltak utenom den overordnede planen.

Samkjøring av enkeltutredninger: Sør-Varanger kommune og utbygger må samkjøre enkeltutredningene slik at man samlet tar de nødvendige hensyn til reindrifta. Det må ikke tas forutsetninger i utredningene som ikke er reelle.

Forurensning: Vedrørende utredningene knyttet til forurensning (punkt 6.4.1) må disse omhandle reindrift. Tilstøtende områder må vurderes med tanke på hensynssoner.

Samisk natur- og kulturgrunnlag: Vedrørende utredningen av Samisk natur og kulturgrunnlag er det viktig at samkjøringen og rekkefølgen blir korrekt sett opp mot de elementer som må utredes.

Kommentar: Konsekvensene med tanke på reindrifta skal i hovedsak utredes og avklares som del av den overordnede kommunedelplanen med tilhørende konsekvensutredning. Denne utredningen skal omfatte de ulike alternative utbygginger jf. reindriftsdistriktenes innspill. Utredningen vil utføres på bakgrunn av blant annet bakgrunnsinformasjon fra Pulkneset vedrørende utforming, forurensning, trafikk mv..

Konsekvenser knyttet til reindrift i områdereguleringsplanen for Pulkneset forutsetter at arealbruken og atkomst til området er avklart i overordnet plan. Konsekvensbeskrivelsen knyttet til Pulkneset vil derfor være på et mer detaljert nivå. Tema som vil være aktuelle her er mer av en utformingskarakter knyttet til å redusere de negative konsekvensene av en etablering. Konsekvensbeskrivelsen og tema vil avklares på bakgrunn av konsekvensutredningen knyttet til kommunedelplan og av dialogen med reindrifta knyttet til planarbeidet for Pulkneset.

- Privat regulering av vei:

Det vises til punkt 3.4.3 vedrørende avtale om privat regulering av veiatomst. Det er vanskelig å få helhetlig overordnet planprogram for Tømmerneset dersom aktørene begynner med egne utredninger og tiltak som er utenom den overordnede.

Kommentar: Regulering av veiatomst til Pulkneset vil følge opp kommunedelplanen som er igangsatt. Reguleringsplanen for atkomstveien til Pulkneset er således avhengig av at traseen er godkjent i vedtatt kommunedelplan før reguleringsplanen kan vedtas. Av hensyn til fremdriften er man avhengig av å kjøre en slik planprosess parallelt med overordnet kommunedelplan.

Konsekvenser for reindrifta knyttet til permanent atkomstvei til Pulkneset skal utredes som del av kommunedelplanen og skal således ikke utredes som del av denne reguleringsplanen. Det vil dog tenkes at kommunedelplan vil gi enkelte føringer knyttet til detaljutforminger mv. som følge av konsekvensutredningen tilhørende kommunedelplan. Disse føringene vil i så tilfelle måtte avklares i dialog med reindrifta som del av reguleringsplanen for atkomstveien.

8.2.3 Reinbeitedistrikt 4 og 5b Sállan – Cižašnjarga / Skogerøya - Spurvneset

Reinbeitedistrikt 4 og 5b Sállan – Cižašnjarga / Skogerøya - Spurvneset v/ distriktformann Knut Magga har kommet med et samlet innspill til planarbeidene på Tømmerneset i brev datert 12.9.2013. Distriktet har ikke egen uttalelse knyttet til Pulkneset. Under er det oppgitt de momenter som vurderes å berøre planarbeidet for Pulkneset:

- Bruk av området:

Det opplyses om bakgrunn for navn på distriktene. Videre opplyses det om at Tømmerneset (herunder også Pulkneset) er en del av reinbeidedistrikt 4 og 5b sitt vinterbeite, samt reinbeidedistrikt 5A sitt sommerbeite. Det påpekes at reinbeidedistrikt 4 og 5b har hatt en kontinuerlig bruk av området i en tidsperiode på minst 70-100 år, med unntak av krigsårene 1940-1945. Dette betyr at reineierne i distriktet juridisk sett er «bærere av reindriftsrett».

Kommentar: Innspillet tas til orientering.

- Helhetlig utredning og reindriftsfaglige vurderinger:

Distriktet påpeker at den planlagte utbyggingen på Tømmerneset vil uten tvil skape store problemer for reindriften og at følgende vil gi skader som kan være irreversible. Konsekvensene må derfor utredes på en helhetlig måte. Reindriftsfaglige vurderinger må legges til grunn og beskrives mv. Det vises videre blant annet til konkrete bekymringer knyttet til gjennomføring av planlagte etableringer.

Kommentar: Innspillet tas til orientering.

- Hovedansvarlig og samarbeid og dialog:

Styret i reinbeitedistriktet henstiller utbyggere og planmyndigheter om å bidra til at det omsøkte området i minst mulig grad skal bli forringet som beiteland. Herunder henstilles det til å velge andre løsninger der det er mulig, som for eksempel andre deler av kommunens areal.

Det er ønske om tett, god og faglig dialog med planmyndigheter og utbyggere underveis i prosessen.

Kommentar: Tiltakshaver for Pulkneset henviser til bakgrunnen for valg av Pulkneset. Tiltakshaver er positiv til Reinbeitedistriktets ønske om tett, god og faglig dialog, samt reindriftsdistriktets konstruktive merknader.

9 Kilder

Skriftlige:

Sør-Varanger kommune: Kommuneplanens samfunnsdel 2004-2016.

St.prp. nr. 32 (2006-2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevasdrag og laksefjorder

St.meld. nr. 26 (2006-2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand

Veiledning T-1497/2011 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Rundskriv T-5/93: Rikspolitiske retningslinjeer for samordnet areal- og transportplanlegging

Sametingets retningslinje for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av utmark (2007).

Sametingets planveileder (2010)

Det kriminalitetsforebyggende råd: Bedre planlegging – færre farer
Kriminalitetsforebyggende sjekklister for planleggere

EUs rammedirektiv for vann 2000/60/EF (Vanndirektivet)

Regjeringens Nordområdestrategi datert 1.12.2006

Rapport: BM-rapport nr 59 (2003), datert 11.4.2005, Biologisk mangfold i Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt. Norsk institutt for naturforskning.

Internett:

Fiskeridirektoratet: *Fiskeridirektoratets kartinnsyn*. Hentet 30.4.2013 fra www.fiskeridir.no

Fylkesmannen i Finnmark mfl.: *Nordatlas*. Hentet 30.4.2013 fra www.nordatlas.no

Direktoratet for naturforvaltning: Inngrepsfrie naturområder i Norge Hentet 30.4.2013 fra www.dirnat.no

Direktoratet for naturforvaltning mfl.: Miljøstatus i Norge. Hentet 30.4.2013 fra www.miljostatus.no

Geodata: Vann-nett. Hentet 30.4.2013 fra www.vann-nett.nve.no

Klima- og forurensningsdirektoratet: Database grunnforurensning. Hentet 30.4.2013 fra <http://grunn.klif.no>

Riksantikvaren: Kulturminnesøk. Hentet 30.4.2013 fra www.kulturminnesok.no

Reindriftsforvaltningen: Reindriftskart. Hentet 30.4.2013 fra www.reindriftno.no

NVE: Skrednett. Hentet 30.4.2013 fra www.skrednett.no

NGU: Løsmassekart. Hentet 30.4.2013 fra www.ngu.no

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 11.11.2013
Arkivkode: K1-150	Arkivsaksnr.: 13/2372
Saksordførere: Formannskapet og kommunestyret: Linda Beate Randal Utvalg for miljø og næring: Bjørnar Gjetmundsen Utvalg for levekår: Stine Ihler Administrasjonsutvalget: Cecilie Hansen Utvalg for plan og samferdsel: Kurt Wikan	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Kommunestyret		
Kontrollutvalget		
Arbeidsmiljøutvalget		
Utvalg for levekår	18.11.2013	046/13
Utvalg for miljø og næring	19.11.2013	013/13
Administrasjonsutvalget	25.11.2013	005/13
Rådet for likestilling av funksjonshemmede	26.11.2013	016/13
Eldrerådet	26.11.2013	004/13
Formannskapet	27.11.2013	081/13
Utvalg for plan og samferdsel	29.11.2013	090/13

BUDSJETT 2014 - ØKONOMIPLAN 2014-2017 SØR-VARANGER KOMMUNE

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	18.11.2013	Presentasjon
2	19.11.2013	Budsjettdokument 2014-2014
3	20.11.2013	BESTILLING FRA KNUT MORTENSEN

4	20.11.2013	SVAR PÅ SPØRSMÅL ANGÅENDE TANKBIL TIL BRANNVESENET - INVESTERINGSBUDSJETTET 2014
5	21.11.2013	Innspill til Sør-Varanger kommune angående lære plasser.docx (L)(421938)
6	21.11.2013	Lærlingeordningen Svar på spørsmål docx

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
13.09.2013	X	Økonomiavdelingen - Nina Bordi Øvergaard	NØKKELTALLSANALYSE 2013
01.10.2013	X	Økonomiavdelingen - Nina Bordi Øvergaard	BUDSJETT 2014 - TILTAK IT (INVESTERING OG DRIFT)
26.10.2013	I	Frivillighetssentralen v/ Sandra Asmyhr	BUDSJETT 2014 - 3001 FRIVILLIG SENTRALEN
26.10.2013	I	Kirkenes Legesenter	BUDSJETT 2014 - VERBALDELEN
26.10.2013	I	TFF v/Jorunn Sandhell	VERBALDEL
28.10.2013	I	Bror Sør-Varanger Høyre v/Sundstrøm	UTREDNING OM GRATIS LEVERING AV AVFALL EN GANG I UKEN
29.10.2013	I	NAV Sør-Varanger	VERBALDEL BUDSJETT 2014
08.11.2013	U	ledere og tillitsvalgte Til alle ansatte	INFORMASJON - BUDSJETT 2014 OG OMSTILLING I ØKONOMIPLANPERIODEN
11.11.2013	I	Elin Steigberg Sør-Varanger SV	SPØRSMÅL TIL ORDFØREREN ANGÅENDE BUDSJETT
14.11.2013	I	Næringslivets Hovedorganisasjon	INNSPILL TIL SØR-VARANGER KOMMUNE ANGÅENDE LÆREPLASSER
18.11.2013	U	ØFAS	GRATIS LEVERING AV AVFALL - UTREDNING
19.11.2013	U	Utvalg for levekår v/Knut Mortensen	OVERSIKT UTGIFTER
20.11.2013	U	Ordfører	SVAR PÅ SPØRSMÅL ANGÅENDE TANKBIL TIL BRANNVESENET -
21.11.2013	I	Judith Celius	VEDRØRENDE LÆRLINGEORDNINGEN

Kort sammendrag:

Kommunestyret skal i henhold til kommunelovens bestemmelser om årsbudsjett innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår. En gang i året skal det vedtas en rullerende økonomiplan. Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår. Årsbudsjettet og økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden, jfr KL §§ 44 og 45.

Kommunens budsjett bygger på prinsippet om virksomhetsbasert økonomistyring hvor virksomhetens budsjetttrammer framstår som netto driftsutgifter basert på sum driftsutgifter og sum driftsinntekter. Både årsbudsjettet og økonomiplan består av en drifts- og en investeringsdel. Årsbudsjettet er økonomiplanens første år.

Kommunen kan ta opp lån til finansiering av investeringer i bygg, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk.

Faktiske opplysninger:

Som for budsjett 2013 legger rådmannen frem et ubalansert budsjett som bygger på konsekvensjustert budsjett med et omstillingsbehov på 27,2 mill.kr. Det er samtidig utredet tiltak for i underkant av 30 mill.kr. Denne fremgangsmåten ble vedtatt i formannskapet 23. oktober 2012.

Omstillingsbehovet fremkommer som en fremskrivning av dagens driftsnivå regulert for lønn- og prisvekst, regulerte inntektsrammer samt dagens rentenivå.

Kommunelovens økonomibestemmelser stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmann er imidlertid ikke omtalt i økonomibestemmelsene bortsett fra ansvar for å gi melding dersom det skjer endringer i løpet av året som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på. Rådmannen er imidlertid ansvarlig for at saksbehandling til politiske organ er forsvarlig.

KL § 22 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Det er altså ikke noe krav i lov eller forskrift om at rådmannen legger fram et fullstendig balansert forslag til budsjett. I merknadene til Budsjettforskriftens §3 står følgende:

Loven eller forskriften er ikke til hinder for at kommunen eller fylkeskommunen kan be administrasjonssjefen utarbeide et fullstendig forslag til årsbudsjett. Et forslag fra administrasjonssjefen er offentlig fra det tidspunkt det er fremmet.

I konsekvensjustert budsjett har rådmannens lagt inn følgende budsjettforutsetninger;

- rentenivå er budsjettert med dagens rentenivå
- Lønnsoppgjøret for 2013 er innarbeidet i virksomhetenes driftsbudsjetter.

- Det er avsatt midler til fremtidig lønnsvekst altså lønnsoppgjør 2014.
- Pensjon er budsjettert etter KLP og SPK prognoser og beregninger
- Frie inntekter er budsjettert etter KS prognose og egne skatteberegninger og anses som realistiske
- Fra 2014 er ordningen med overføring av momskompensasjon fra investering til driftsregnskapet avviklet i sin helhet og momskompensasjonen tilfaller i sin helhet det enkelte investeringsprosjekt.
- Eiendomskatten er beregnet utfra 7 promille og et bunnfradrag på kr. 100 000,- og ingen endringer i eiendomsskatteområdet
- Konesesjonskraften ble solgt 16 oktober 2013 og det er innarbeidet det korrekte inntekspotensialet.
- Det er budsjettert med tilsvarende utbytte fra Varanger kraft som utbetaling i 2013, altså 15,6 mill.kr
- Rådmannen har utarbeidet en investeringsplan basert på vedtatt økonomiplan. For 2014 vil dette medføre et låneopptak tilsvarende 39,2 mill.kr

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende:

Budsjett og økonomiplan 2014–2017 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som fremgår av budsjettdokumentet.

Driftsbudsjettet vedtas med et omstillingsbehov 27,2 mill.kr kr og følgende tiltak for å bringe kommunens budsjett i balanse:

Det er budsjettet med kr. 10 300 000,- i lønnsreserve. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven på enhetene.

Frie inntekter, skatt og rammeskudd er realistisk budsjettet.

Investeringsbudsjettet vedtas som foreslått i budsjettdokumentet.

Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.

Låneopptak:

- Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2014 på kr. 39 200 000,- .
- Rådmannen gis fullmakt til å ta opp inntil 20 mill. kroner i lån i Husbanken til innvilgelse av Startlån.
- Rådmannen gis fullmakt til å ta opp likviditetslån innenfor en kredittramme på 50 mill. kroner.
- Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for de nevnte lånerammer i henhold til kommunens finansreglement.

Salg av fast eiendom:

- Kommunestyret vedtar å selge følgende fast eiendom i 2014:
  - Malmklang
  - Grendehuset på Jakobsnes
  - Gamle legekantoret i Bjørnevatn
- Rådmannen delegeres myndighet til gjennomføring av salget etter gjeldende regelverk. Salgsinntektene skal avsettes på investeringsfond.

Utlignet skatt:

- Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utliknes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter. Det kommunale skatteøret for år 2014 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser.

Eiendomsskatt:

- Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen, esktl § 2 for 2014.

- Eiendomsskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2014 jfr. Eskatl § 11 første ledd. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.
- For eiendomsskatteåret 2014 skal det skrives ut eiendomsskatt i klart avgrenset område, Kirkeneshalvøya avgrenset til gnr. 23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomsskatt, jf. Esktl § 3, bokstav e.
- Eiendomsskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.
- Etter eiendomsskatteovens § 7 vedtas ingen fritak for 2014.
- Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2014 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2005.
- Eiendomsskatten skrives ut i 4 terminer jfr. Esktl. § 25 1. ledd. Forfall 25.02., 25.05., 25.08. og 25.11.

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger:

- Alle gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut i fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetalinger som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator med virkningsdato 1 januar 2014.
- Husleiesatsene øker tilsvarende endringen i konsumprisindeksen, 2,8 %, gjeldende fra 01.01.2014
- De gebyrer og betalingssatser som ikke økes ved egne saksfremlegg økes ikke, men holdes konstant. Dette gjelder blant annet betaling for SFOplass.
- Betaling for barnehageplass for år 2014 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser fastsatt av stortinget.

Ordfører godtgjørelse:

- Ordføreres godtgjørelse fastsettes til kr. 797 745,- for 2014 i 100 % stilling.
- Varaordførers godtgjørelse fastsettes til kr. 398 872,- for 2014 i 50 % stilling.

Bosetting av flyktninger:

- Kommunestyret vedtar å bosette 25 flyktninger i året i perioden 2014-2015 henhold til tidligere vedtak. Kommunestyret vedtar videre å bosette 25 flyktninger hvert år i planperioden.

Behandling 18.11.2013 Utvalg for levekår
Saksordfører: Stine Ihler

Økonomisjef Nina B. Øvergaard orienterte om rådmannens budsjettdokument.

Sandra Asmyhr ba om å få sin habilitet vurdert som følge av sitt ansettelsesforhold til Frivilligsentralen, i og med at nedleggelse av Frivilligsentralen er et av tiltakene i rådmannens budsjettdokument. Asmyhr ble enstemmig erklært inhabil i saken.

Uavhengig representant Knut Mortensen fremmet følgende tilleggsforslag:

Nedleggelse av dagsentertilbud for eldre, Kilden Dagsenter og Utsikten Dagsenter, vedtas ikke. Tiltakene synes ikke gjennomførbart uten at det vil medføre økte kostnader på hjemmebasert omsorg og sykehjemsplasser. Tiltakene vil medføre bortfall av helt nødvendige tjenester for eldre.

Det tas forbehold om partimessig behandling.

Det ble først votert over rådmannens innstilling, som ble enstemmig vedtatt.

Deretter ble det votert over tilleggsforslaget fra Knut Mortensen. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Tilstede under avstemningen: 4 representanter.

Utvalg for levekårs vedtak i sak 046/13:

Utvalg for levekår avgir følgende innstilling til kommunestyret:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende:

Budsjett og økonomiplan 2014–2017 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som fremgår av budsjettdokumentet.

Driftsbudsjettet vedtas med et omstillingsbehov 27,2 mill.kr kr og følgende tiltak for å bringe kommunens budsjett i balanse:

Det er budsjettet med kr. 10 300 000,- i lønnsreserve. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven på enhetene.

Frie inntekter, skatt og rammeskudd er realistisk budsjettet.

Investeringsbudsjettet vedtas som foreslått i budsjettdokumentet.

Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.

Låneopptak:

- Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2014 på kr. 39 200 000,- .
- Rådmannen gis fullmakt til å ta opp inntil 20 mill. kroner i lån i Husbanken til innvilgelse av Startlån.
- Rådmannen gis fullmakt til å ta opp likviditetslån innenfor en kredittamme på 50 mill. kroner.
- Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for de nevnte lånerammer i henhold til kommunens finansreglement.

Salg av fast eiendom:

- Kommunestyret vedtar å selge følgende fast eiendom i 2014:
  - Malmklang
  - Grendehuset på Jakobsnes
  - Gamle legekantoret i Bjørnevatn
- Rådmannen delegeres myndighet til gjennomføring av salget etter gjeldende regelverk. Salgsinntektene skal avsettes på investeringsfond.

Utlignet skatt:

- Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utliknes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter. Det kommunale skatteøret for år 2014 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser.

Eiendomsskatt:

- Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen, esktl § 2 for 2014.
- Eiendomsskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2014 jfr. Eskatl § 11 første ledd. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.
- For eiendomsskatteåret 2014 skal det skrives ut eiendomsskatt i klart avgrenset område, Kirkeneshalvøya avgrenset til gnr. 23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomsskatt, jf. Esktl § 3, bokstav e.
- Eiendomsskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.
- Etter eiendomsskatteovens § 7 vedtas ingen fritak for 2014.
- Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2014 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2005.
- Eiendomsskatten skrives ut i 4 terminer jfr. Esktl. § 25 1. ledd. Forfall 25.02., 25.05., 25.08. og 25.11.

Gebyrer, avgifter og brukerbetaling:

- Alle gebyrer, avgifter og brukerbetaling fastsettes ut i fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetaling som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator med virkningsdato 1 januar 2014.
- Husleiesatsene øker tilsvarende endringen i konsumprisindeksen, 2,8 %, gjeldende fra 01.01.2014

- De gebyrer og betalingssetser som ikke økes ved egne saksfremlegg økes ikke, men holdes konstant. Dette gjelder blant annet betaling for SFOplass.
- Betaling for barnehageplass for år 2014 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser fastsatt av stortinget.

Ordfører godtgjørelse:

- Ordføreres godtgjørelse fastsettes til kr. 797 745,- for 2014 i 100 % stilling.
- Varaordførers godtgjørelse fastsettes til kr. 398 872,- for 2014 i 50 % stilling.

Bosetting av flyktninger:

- Kommunestyret vedtar å bosette 25 flyktninger i året i perioden 2014-2015 henhold til tidligere vedtak. Kommunestyret vedtar videre å bosette 25 flyktninger hvert år i planperioden.

Nedleggelse av dagsentertilbud for eldre, Kilden Dagsenter og Utsikten Dagsenter, vedtas ikke. Tiltakene synes ikke gjennomførbart uten at det vil medføre økte kostnader på hjemmebasert omsorg og sykehjemsplasser. Tiltakene vil medføre bortfall av helt nødvendige tjenester for eldre.

Det tas forbehold om partimessig behandling.

Behandling 19.11.2013 Utvalg for miljø og næring

Saksordfører: Bjørnar Gjetmundsen

Økonomisjef Nina B. Øvergaard orienterte om rådmannens budsjettdokument.

Utvalg for miljø og næring tar rådmannens fremlagte budsjett 2014 til orientering med forbehold om partipolitisk behandling.

Utvalg for miljø og nærings vedtak i sak 013/13:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende:

Budsjett og økonomiplan 2014–2017 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som fremgår av budsjettdokumentet.

Driftsbudsjettet vedtas med et omstillingsbehov 27,2 mill.kr kr og følgende tiltak for å bringe kommunens budsjett i balanse:

Det er budsjettet med kr. 10 300 000,- i lønnsreserve. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven på enhetene.

Frie inntekter, skatt og rammeskudd er realistisk budsjettet.

Investeringsbudsjettet vedtas som foreslått i budsjettdokumentet.

Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.

Låneopptak:

- Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2014 på kr. 39 200 000,- .
- Rådmannen gis fullmakt til å ta opp inntil 20 mill. kroner i lån i Husbanken til innvilgelse av Startlån.
- Rådmannen gis fullmakt til å ta opp likviditetslån innenfor en kredittramme på 50 mill. kroner.
- Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for de nevnte lånerammer i henhold til kommunens finansreglement.

Salg av fast eiendom:

- Kommunestyret vedtar å selge følgende fast eiendom i 2014:
  - Malmklang
  - Grendehuset på Jakobsnes
  - Gamle legekantoret i Bjørnevatn
- Rådmannen delegeres myndighet til gjennomføring av salget etter gjeldende regleverk. Salgsinntektene skal avsettes på investeringsfond.

Utlignet skatt:

- Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utliknes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter. Det kommunale skatteøret for år 2014 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser.

Eiendomsskatt:

- Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen, esktl § 2 for 2014.
- Eiendomsskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2014 jfr. Eskatl § 11 første ledd. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.
- For eiendomsskatteåret 2014 skal det skrives ut eiendomsskatt i klart avgrenset område, Kirkeneshalvøya avgrenset til gnr. 23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomsskatt, jf. Esktl § 3, bokstav e.
- Eiendomsskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.
- Etter eiendomsskatteovens § 7 vedtas ingen fritak for 2014.
- Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2014 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2005.
- Eiendomsskatten skrives ut i 4 terminer jfr. Esktl. § 25 1. ledd. Forfall 25.02., 25.05., 25.08. og 25.11.

Gebyrer, avgifter og brukerbetaling:

- Alle gebyrer, avgifter og brukerbetaling fastsettes ut i fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetaling som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator med virkningsdato 1 januar 2014.
- Husleiesatsene øker tilsvarende endringen i konsumprisindeksen, 2,8 %, gjeldende fra 01.01.2014

- De gebyrer og betalingssetser som ikke økes ved egne saksfremlegg økes ikke, men holdes konstant. Dette gjelder blant annet betaling for SFOplass.
- Betaling for barnehageplass for år 2014 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser fastsatt av stortinget.

Ordfører godtgjørelse:

- Ordføreres godtgjørelse fastsettes til kr. 797 745,- for 2014 i 100 % stilling.
- Varaordførers godtgjørelse fastsettes til kr. 398 872,- for 2014 i 50 % stilling.

Bosetting av flyktninger:

- Kommunestyret vedtar å bosette 25 flyktninger i året i perioden 2014-2015 henhold til tidligere vedtak. Kommunestyret vedtar videre å bosette 25 flyktninger hvert år i planperioden.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Budsjett 2014

Investeringsplan 2014-18

Vedtatt av
Sør-Varanger menighetsråd
22.10.2013

Innholdsfortegnelse

1.	Kommentarer.....	3
2.	Driftsbudsjett 2014.....	4
3.	Investeringsplan 2014-2018.....	9
3.1	Kirkebygg og kirkegårder	9

1. Kommentarer

Sør-Varanger menighetsråd vedtok den 22. oktober 2013 budsjett 2014 og investeringsplan for 2014-2018.

Det totale driftsbudsjettet for 2014 er på kr 7 152 328,- Det er en økning på kr 34 731,- fra i fjor. Sør-Varanger menighetsråd ber om et driftstilskudd for 2014 fra Sør-Varanger kommune på kr 5 008 890,- som er tilsvarende med kommunens bevilgning til drift i 2013. Sør-Varanger menighetsråd legger nå frem et driftsbudsjett der forpliktelsene knyttet til de lovpålagte oppgavene er forsøkt ivaretatt.

Med bevilgningene fra Sør-Varanger kommune er menighetsrådet kommet langt i rehabiliteringsprosessen, og resultatene begynner å bli synlige for befolkningen. Menighetsrådet har lagt planer for utbedring på de resterende områdene i tilstandsrapportene, og er avhengig av at Sør-Varanger kommune viderefører bevilgningene til ferdigstillelse.

Sør-Varanger menighetsråd har vedtatt og presenterer en investeringsplan som omfatter rehabilitering av kirkebygg og rehabilitering av kirkegårdene. I tilstandsrapportene framkommer behov for vedlikehold og rehabilitering av både kirkebygg og kirkegårder, og også behov for nyetablering og utvidelser av kirkegårder.

Sør-Varanger menighetsråd om en bevilgning fra Sør-Varanger kommune på til sammen kr 2 747 036,- til investeringer på kirkegårder og kirkebygg i 2014. Det er behov for utbedring av taket på Kong Oscar II kapell, og det er behov for investeringer knyttet til utvidelser og nyetablering av kirkegårder på grunn av plassmangel.

2. Driftsbudsjett 2014

Avdeling:	1100 KIRKELIG	Budsjett 2013	Endring	Budsjett 2014
	ADMINISTRASJON		2013-2014	
Utgifter:				
1011	Lønn faste stillinger	1 253 300	16 200	1 269 500
1015	Lønnstillegg, faste stillinger	62 665	-5 538	57 128
1021	Lønn, vikar	0	0	0
1041	Lønn, overtid	0	0	0
1081	Godtgjørelse folkevalgte	4 000	0	4 000
1091	Pensjonsutgifter	144 756	1 173	145 929
1095	Trekkpliktige fors.ordn.	26 319	213	26 533
1101	Kontorutgifter	30 000	0	30 000
1115	Bevertning	5 000	0	5 000
1122	Annet forbruksmateriell	2 000	0	2 000
1131	Telefon og datalinjer	12 000	0	12 000
1134	Gebyrer	4 500	0	4 500
1135	Øreregulering	0	0	0
1141	Annonser, reklame info	10 000	0	10 000
1145	Representasjon og gaver	2 500	0	2 500
1151	Opplæring og kurs	30 000	0	30 000
1152	Andre utgifter	6 500	0	6 500
1153	Møteutgifter	0	0	0
1155	Reiseutgifter	10 000	0	10 000
1162	Kjøregodtgjørelse, oppg.pl.	10 000	0	10 000
1165	Telefongodtgj, flyttegodt, oppgpl	1 500	0	1 500
1185	Forsikring	28 000	0	28 000
1195	Avgifter, gebyr og lisenser	75 000	0	75 000
1201	Inventar og utstyr	5 000	0	5 000
1241	Serviceavtaler og reparasjoner	30 000	0	30 000
1271	Revisjon av regnskap	15 000	0	15 000
1391	Kalk.utg.kommunal tjenesteyting	485 000	0	485 000
1429	Mva pliktig ansk.	49 860	0	49 860
1529	Egenkapitalinnskudd, klp			
Sum	Utgifter	2 302 900	12 049	2 314 949
Inntekter:				
1711	Ref. sykepenger		0	
1729	Komp for mva, utg.ført i driftsr.	49 860	0	49 860
1771	Refusjon fra andre		0	
1791	Kalk.innt.kommunal tjenesteyting	485 000	0	485 000
1801	Tilskudd fra staten/statl.inst		0	
1880	Tilskudd fra komm/komm.inst.	1 758 040	12 049	1 770 089
1850	Tilskudd fra mhr		0	
1901	Renteinntekter	10 000	0	10 000
Sum	Inntekter	2 302 900	12 049	2 314 949

Avdeling:	1200 KIRKER	Budsjett 2013	Endring	Budsjett 2014
			2013-2014	
Utgifter:				
1011	Lønn faste stillinger			
1013	Faste tillegg	1 817 181	14 925	1 832 106
1015	Lønnstillegg faste stillinger	90 859	-8 414	82 445
1021	Lønn vikarer	26 000	0	26 000
1041	Lønn overtid	2 000	0	2 000
1050	Honorarer prester	3 700	0	3 700
1091	Pensjonsutgifter	209 884	716	210 601
1095	Trekkpliktige forsikringsordninger	38 161	130	38 291
1099	Arbeidsgiveravgift	0	0	0
1101	Kontorutgifter	5 000	0	5 000
1111	Aktivitetsrelatert forbruk	27 000	0	27 000
1115	Bevertning	5 000	0	5 000
1122	Annet forbruksmateriell	15 000	0	15 000
1123	Salmebøker/min kirkebok	10 000	0	10 000
1131	Telefon/datalinjer	12 000	0	12 000
1134	Gebyrer	9 000	0	9 000
1141	Annonser, reklame, info	10 000	0	10 000
1151	Opplæring/kurs	30 000	0	30 000
1152	Andre utgifter	7 000	0	7 000
1155	Reisutg. opplæring, ikke oppgpl.	5 000	0	5 000
1161	Utgifter/godtgj, reise, diett, bil	5 000	0	5 000
1162	Kjøregodtgjørelse, oppgpl.	50 000	0	50 000
1165	Telefon/flyttegodtgj, oppgpl.	5 500	0	5 500
1181	Energi/strøm	190 000	0	190 000
1185	Forsikring	90 000	0	90 000
1191	Leie av lokaler og grunn	0	0	0
1195	Avgifter, gebyr og lisenser	42 000	0	42 000
1201	Inventar og utstyr	20 000	0	20 000
1230	Vedlikehold kirkebygg	40 000	0	40 000
1233	Vedlikehold teknisk anlegg	2 000	0	2 000
1241	Serviceavtaler og reparasjoner	26 000	0	26 000
1243	Snørydding	30 000	0	30 000
1251	Vedlikehold orgel og piano	5 000	0	5 000
1260	Renholdstjenester/vaskeritjenester	0	0	0
1270	Konsulenttjenester	0	0	0
1391	Kalk.utg. kommunal tjenesteyting	146 000	0	146 000
1429	Mvapliklig anskaffelse	121 695	0	121 695
1465	Utbetalt kollekt til andre			
1467	Utbet. kollekt til barne/ungd.arb			
Sum	Utgifter	3 095 980	7 357	3 103 337
Inntekter:				
1620	Inntekt, vigslar og begravelser	4 000	4 000	8 000
1631	Utleie av kirker	18 000	12 000	30 000
1728	Komp for mva, utgiftsf. i inv.r.	133 250	-133 250	0
1729	Komp for mva, utgi.ført i driftsr.	121 695	0	121 695
1771	Refusjoner fra andre	0	0	0
1775	Tilskudd fra andre	0	0	0
1791	Kalk.innt.kommunal tjenesteyting	146 000	0	146 000

1801	Tilskudd fra staten/statlige inst.	450 000	0	450 000
1880	Tilskudd fra komm/ komm inst	1 963 035	349 607	2 312 642
1861	Kollekt menighetsarbeid	0		0
1862	Kollekt barne og ungdomsarbeid	0	0	0
1865	Kollekt andre til utbet. (ref art 4)	0	0	0
1871	Gaver fra andre	0	0	0
1901	Renteinntekter	10 000	25 000	35 000
1951	Bruk av fond	0	0	0
1931	Overskudd, drift	250 000	-250 000	0
Sum	Inntekter	3 095 980	7 357	3 103 337

Avdeling:	1250 KONFIRMASJON	Budsjett 2013	Endring	Budsjett 2014
			2013-2014	
Utgifter:				
1101	Kontorutgifter	2 000	0	2 000
1111	Forbruksmateriell	15 000	10 000	25 000
1115	Bevertning	60 000	-8 000	52 000
1152	Andre utgifter	50 000	-2 000	48 000
1260	Renholdstjenester	2 000	0	2 000
1340	Refusjon til andre (fellesråd)	8 007	0	8 007
1429	Mva pliktig anskaffelser	24 661	0	24 661
Sum	Utgifter	161 668	0	161 668
Inntekter:				
1611	Egenandel konfirmanter	111 000	0	111 000
1729	Komp mva, utgf. i driftsr.	24 661	0	24 661
1880	Tilskudd fra kommunale inst.	26 007	0	26 007
Sum	Inntekter	161 668	0	161 668

Avdeling:	1300 KIRKEGÅRDER	Budsjett 2013	Endring	Budsjett 2014
			2013-2014	
Utgifter:				
1011	Lønn faste stillinger	757 107	6 608	763 715
1015	Lønnstillegg faste stillinger	37 855	-3 488	34 367
1017	Lønn gravere i distriktet	40 000	0	40 000
1021	Lønn vikarer	0	0	0
1041	Lønn overtid	5 500	0	5 500
1091	Pensjonsutgifter	87 446	343	87 789
1095	Trekpliktige forsikringsordninger	15 899	62	15 962
1101	Kontorutgifter	5 000	0	5 000
1122	Annet forbruksmateriell	8 000	0	8 000
1131	Telefon og datalinjer	5 000	0	5 000
1151	Opplæring/kurs	8 000	0	8 000
1152	Andre utgifter	5 000	0	5 000
1155	Reiseutg. oppl.ikke oppg.pl	0	0	0
1161	Utg./ godtgj. reise, diett, bil	0	0	0
1162	Kjøregodtgjørelse, oppgpl.	3 000	0	3 000
1165	Telefon/Flyttegodtj, oppg.pl	2 000	0	2 000
1171	Driftsutgift transportmidler avg.fri	35 000	0	35 000

1181	Energi/strøm	40 000	0	40 000
1185	Forsikring	26 000	0	26 000
1195	Avgifter, gebyr og lisenser	75 000	0	75 000
1201	Inventar og utstyr	10 000	0	10 000
1210	Leie av transportmidler	0	0	0
1231	Vedlikehold kirkegårder	200 000	0	200 000
1241	Serviceavtaler og reparasjoner	8 000	0	8 000
1242	Drift maskiner og utstyr	8 000	0	8 000
1243	Snørydding	40 000	10 000	50 000
1250	Vedlikehold, transpormidler	40 000	0	40 000
1260	Renholdstjenester	0	0	0
1391	Kalk.utg.kommunal tjenesteyting	2 000	0	2 000
1429	Mva på anskaffelse	93 240	1 800	95 040
Sum	Utgifter	1 557 047	15 325	1 572 373
Inntekter:				
1630	Gravfesteavgift	200 000	50 000	250 000
1711	Ref. sykepenges	0	0	0
1729	Komp. For mva – utgiftsf. i driftsr.	93 240	1 800	95 040
1791	Kalk.innt.kommunal tjenesteyting	2 000	0	2 000
1880	Tilskudd fra kommunale inst.	1 261 807	-36 475	1 225 333
Sum	Inntekter	1 557 047	15 325	1 572 373
SUM	BUDSJETT	7 117 596	34 731	7 152 328

SUM	BUDSJETT	2013	Endring	2014
			2013-2014	
Sum	Egenfinansiering/tilskudd	2 108 706	34 731	2 143 438
Sum	1880 Tilskudd fra kommunen			
Sum	Avd 1100 Administrasjon	1 758 040	12 049	1 770 089
Sum	Avd 1200 Kirker	1 963 035	349 607	2 312 642
Sum	Avd 1250 Konfirmasjon	26 007	0	26 007
Sum	Avd 1300 Kirkegårder	1 261 807	-36 475	1 225 333
SUM	1880 Tilskudd fra kommunen	5 008 890	0	5 008 890
TOTALT	BUDSJETT	7 117 596	34 731	7 152 328

Driftsbudsjettet 2014

Budsjettet er utarbeidet på bakgrunn av en gjennomgang av menighetsrådets driftskostnader. Det er foretatt en del justeringer og i det følgende kommenteres de endringer som er lagt inn.

Avdeling 1100 Kirkelig administrasjon

Fast lønn er beregnet til kr 1 269 500,- Dette gir en økning på kr 16 200,- Det er også lagt inn en reduksjon på art 1015 lønnstillegg på kr 5 538,- til sammen kr 57 128,- denne endringen er en følge av mellomoppgjøret i 2013. Lønnsoppgjøret gjør også utslag på pensjonsutgifter og trekkpliktige forsikringsordninger. Det er ikke lagt opp til vikarbruk eller overtid for kirkelig administrasjon. For øvrig er det ingen endringer på kirkelig administrasjon.

Avdeling 1200 Kirker

Lønn er beregnet til kr 1 832 106,- som er en økning på kr 14 925,- Det er også lagt inn en reduksjon på art 1015 lønnstillegg på kr 8 414,- til sammen kr 82 445,- Endringene er en følge av mellomoppgjøret i 2013 og gjør også utslag på pensjonsutgifter og trekkpliktige forsikringsordninger. Det er lagt inn økning på art 1620 inntekt vigsler/begravelser på kr 4 000,- samt art 1631 utleie av kirker hvor det er lagt inn en økning på kr 12 000,-

Avdeling 1250 Konfirmasjon

Det er lagt inn reduksjon på bevertning og andre utgifter til konfirmasjoner, samt en økning på forbruksmateriell. Dette er justeringer etter de reelle behov som gjenspeiles i regnskapstallene.

Avdeling 1300 Kirkegårder

Fast lønn er beregnet til kr 763 715,- en økning på kr 6 608,- lønnstillegg er beregnet til kr 34 367,-. Det er også lagt inn en reduksjon på art 1015 lønnstillegg på kr 3 488,- til sammen kr 34 367,- Dette er endringer som følge av mellomoppgjøret i 2013. Lønnsoppgjøret gjør også utslag på pensjonsutgifter og trekkpliktige forsikringsordninger. Det er lagt inn en økning på art 1630 gravfesteavgift på kr 50 000,-

På kirkegårder er det lagt inn en økning på kr 10 000,- på snørydding. For øvrig er det ingen endringer.

3. Investeringsplan 2014-2018

Det vises til egne rapporter og prosjektplaner for hhv.:

- Rehabilitering av kirkebygg i Sør-Varanger menighet (2007, oppdatert i 2011),
- Oppdatert statusrapport kirkegårder i Sør-Varanger (2010 prisjustert 2012)

3.1 Kirkebygg og kirkegårder

Investeringsplan					
Investering	2014	2015	2016	2017	2018
Kirkebygg	1 700 000	1 625 270	2 971 347	447 871	371 936
Kirkegårder	3 096 048	3 614 806	690 912	2 374 848	2 245 845
Sum inv. inkl. mva	4 796 048	5 240 076	3 662 259	2 822 719	2 617 781
Mva	1 199 012	1 310 019	915 565	705 680	654 445
Sum investeringer ekskl. Mva	3 597 036	3 930 057	2 746 695	2 117 039	1 963 336

Investeringsbudsjett					
	2014	2015	2016	2017	2018
Tilskudd SVK	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Mva kompensasjon tilbake til invest	1 199 012	1 310 019	915 565	705 680	654 445
Overført fra forrige år		-747 036	-2 247 093	-2 973 787	-3 090 827
Bruk av fond	850000	430 000	20 000		
Behov for midler	2 747 036	4 247 093	4 973 787	5 090 827	5 054 163
Overføres til neste år	-747 036	-2 247 093	-2 973 787	-3 090 827	-3 054 163

I det følgende spesifiseres innholdet i investeringsplanen for kirkebygg og for kirkegårder:

Investeringsplan for kirkebygg

Investering	2014	2015	2016	2017	2018
Svanvik kapell					
Kirkenes kirke		1 525 270			
Neiden kapell			250 000		
Oscar II kapell	1 500 000		1 000 000		
Bugøyenes kapell				256 542	
Prestestua, Grensen					271 936
Kirkenes gravkapell			1 621 347		
Sandnes kapell				91 329	
Brannvern	200 000	100 000	100 000	100 000	100000
Sum investeringer inkl. mva	1 700 000	1 625 270	2 971 347	447 871	371 936
Mva	425 000	406 318	742 837	111 968	92 984
Sum investeringer ekskl. Mva	1 275 000	1 218 953	2 228 510	335 903	278 952

Investeringsplan for kirkegårder

Investering	2014	2015	2016	2017	2018
Sandnes kirkegård	516 048	394 806		1 500 000	1500000
Neiden kirkegård	280 000		59 772		
Bugøynes kirkegård	2 300 000	2 100 000	20 062		
Pasvik kirkegård					255 408
Jarfjord kirkegård			211 078		
Grense jakobselv kirkegård					90 438
Kirkenes kirkegård				201 145	
Hovedkirken				273 702	
Lastebil		720 000			
Gjerder		400 000	400 000	400 000	400 000
Sum investeringer inkl. mva	3 096 048	3 614 806	690 912	2 374 848	2 245 845
Mva	774 012	903 701	172 728	593 712	561 461
Sum investeringer ekskl. Mva	2 322 036	2 711 104	518 184	1 781 136	1 684 384

Investeringsbudsjett 2014-2018

Sør-Varanger menighetsråd legger fram investeringsplan som skal sikre framtidig vedlikehold av kirkebygg og kirkegårder som menighetsrådet forvalter. Denne planen er lagt opp med tanke på videreføring av den årlige bevilgningen fra kommunen på kr 2 000 000,- fram til 2018.

På kirkebyggene er det i 2014 budsjettet med kr 1 500 000,- til rehabilitering av taket på Kong Oscar II kapell. Det er vannlekkasje i taket, som må utbedres så snart som mulig. Etter branntilsyn med en rekke pålegg er det også satt av kr 200 000,- brannverntiltak på kirkebygg for å utbedre brannsikkerheten.

På kirkegårdene er det i 2014 behov for investeringer knyttet til utvidelser av Sandnes og Neiden kirkegård. Det er dessuten en prekær situasjon på Bugøynes kirkegård på grunn av plassmangel. Det er satt av et stipulert beløp på kr 2 300 000,- til forprosjektering av ny kirkegård på Bugøynes.

Til investeringer kirkegårder og kirkebygg i 2014 ber menighetsrådet om en bevilgning fra kommunen på til sammen kr 2 747 036,-

SØR-VARANGER KOMMUNE

Budsjett og økonomiplan 2014-2017

Rådmannens grunnlagsdokument for formannskapet og
kommunestyrets budsjettbehandling

8 november 2013

Rådmannens forord.....	5
1. Forslag til vedtak	7
1.1 Budsjett og økonomiplan 2014–2017	7
1.2 Låneopptak	7
1.3 Salg av fast eiendom.....	7
1.3 Utlignet skatt	7
1.4 Eiendomsskatt.....	8
1.5 Gebyrer, avgifter og brukerbetalingar	8
1.6 Ordfører godtgjørelse	8
1.7 Bosetting av flyktninger	8
2. Innledning.....	9
2.1 Budsjett og økonomiplan	9
2.2 Organisering av budsjettarbeidet.....	10
2.3 Nedbemanning.....	10
2.4 Analyse av barneverntjenesten	11
3. Befolkningsanalyse	12
4. Statsbudsjett	17
4.1 Oversikt over Sør-Varanger kommunens frie inntekter for 2014-2017 som følge av satsingene i statsbudsjettet.....	18
4.2 Tiltak i statsbudsjettet som påvirker rammetilskuddet for 2014.....	19
5. Konsekvensjustert budsjett og økonomiplan 2014-2017	23
5.1 Økonomisk omstillingsbehov 2014.....	23
5.2 Økonomiske rammebetingelser (inntekter)	25
5.3 Lånegjeld - rente og avdragsbelastning.....	30
5.4 Lønns- og pensjonsutgiftene	32
5.5 Overføring til egen særbedrifter.....	34
5.6 Medlemskap og kontingenter	36
Enhetenes konsekvensjusterte budsjettoversikt 2014-2017	37
5.7 Administrative tjenester	37
5.8 Skole og sfo	40
5.9 Barnehager	45
5.10 Kultur og Fritid.....	49
5.11 Helse, behandling og forebygging	52
5.12 Omsorgstjenestene	59
5.13 Tekniske tjenester	65
6. Omstillings- og nedskjæringstiltak	68

Tiltak 1	Avvikling av lærlingordningen.....	69
Tiltak 2	Avvikle tilskudd til de politiske partiene – partistøtten	69
Tiltak 3	Reduksjon av driftstilskuddet til Sør-Varanger menighet med 10 %.....	70
Tiltak 4	Reduksjon av driftstilskudd til Norasenteret IKS 10 %	72
Tiltak 5	Reduksjon av driftstilskudd til museene med 10 %	74
Tiltak 6	Reduksjon av driftstilskudd til Barentshallene KF 10 %	75
Tiltak 7	Eiendomsskatt - reduksjon av bunnfradraget for boligeiendommer	77
Tiltak 8	Avvikle startlånsordningen.....	78
Tiltak 9	Avvikling av kinotilbudet	79
Tiltak 10	Redusert tjenestetilbud kultur	81
Tiltak 11	Avvikle kommunens ungdomsarbeid – alternativ I.....	81
Tiltak 12	Nedleggelse av ungdomskubbene – alternativ II	82
Tiltak 13	Avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede	83
Tiltak 14	Avvikle tilskudd til frivillige lag og foreninger samt andre samarbeidspartnere .	84
Tiltak 15	Redusert tjenestetilbud ved biblioteket	85
Tiltak 16	Redusert tjenestetilbud ved Kirkenes kompetansesenter	86
Tiltak 17	Omstillinger i grunnskolen	87
Tiltak 18	Redusert tjenestetilbud ved PP- tjenesten.....	88
Tiltak 19	Reduksjon i kostnader til skoleskyss	90
Tiltak 20	Reduksjon i kulturskoletilbudet	91
Tiltak 21	Nedleggelse av Skogfoss barnehage	92
Tiltak 22	Nedleggelse av Utsikten dagsenter	93
Tiltak 23	Nedleggelse av Kilden dagsenter	94
Tiltak 24	Nedleggelse av Møteplassen	95
Tiltak 25	Redusert tjenestetilbud ved Psykisk helsetjeneste	96
Tiltak 26	Avvikle Frivillig sentralen	98
Tiltak 27	Avvikle Frisklivssentralen	99
Tiltak 28	Reduksjon innenfor omsorgstjenestene.....	100
Tiltak 29	Redusert bemanning Prestøyhjemmet	100
Tiltak 30	Nedleggelse av Bugøynes omsorgssenter	101
Tiltak 31	Bruk av næringsfondsmidler til dekking av lønnsutgifter	102
Tiltak 32	Ny brannordning.....	103
Tiltak 33	Innføring av avgiftsparkering	107
Tiltak 34	Konkurransesetting av veidrift og veivedlikehold	108
Tiltak 35	Styrking av tjenestetilbudet på Helsestasjon	108

7. Investeringsplan 2014-2017	110
-------------------------------------	-----

Rådmannens forord

Med dette presenteres rådmannens budsjettokument for 2014 og økonomiplan for perioden 2014 – 2017.

I likhet med budsjettfremlegget 2013 legger rådmannen frem et budsjett som ikke er i balanse. Kommunelovens økonomibestemmelser, kapitel 8 - §§44 - 47, stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmannen er ansvarlig for at saksbehandlingen til de politiske organ er forsvarlig. Budsjettokumentet er derfor korrekt oppstilt, og det er utredet en rekke mulige omstillingstiltak som formannskapet kan ta stilling til i sin innstilling. Mulige tiltak er utarbeidet etter mal som tidligere. Omstillingsbehovet på minimum 27 millioner kroner er omfattende, og det er vanskelig å ha oversikt over alle virkninger av tiltakene, og hvordan effektene påvirker hverandre når kommunestyrets budsjettvedtak skal iverksettes.

Rådmannen har over flere år varslet om det økende omstillingsbehovet for kommunen. Den økte rente- og avdragsbelastningen, voksende pensjonsutgifter og høye lønnsoppgjør gjør at kommunens driftsutgifter øker mer enn inntektene. Kommunens driftsinntekter er forutsigbare fra skatt og rammetilskudd. Eiendomsskatten er også en forutsigbar inntekt som utgjør vel 3,4 % av driftsinntektene. Med utvidelse av eiendomsskatteområdet og nytakseringer fra år 2015 kan eiendomsskatten gi kommunen en merinntekt mellom 10-30 mill.kr. Dersom kommunestyret velger å øke skattetrykket på eiendomsskatten vil dette være med å avhjelpe den økonomiske situasjonen til kommunen.

Det er særlig lønnsoppgjøret som bidrar til utgiftsveksten, men også pensjon som øker betydelig. Innenfor omsorgstjenestene kommer utgiftsveksten som følge av særlig ressurskrevende enkeltbrukere med til dels særlig komplekse diagnoser. Også innenfor barnevern og økonomisk sosialhjelp er det innarbeidet økninger som følge av økte behov. Utgifter til økonomisk sosialhjelp og barnevern vil bli underlagt grundigere analyser og vurderinger hvor alle forhold tas opp til nærmere analyse og behandling.

Det er innenfor grunnskolesektoren og pleie- og omsorgssektoren Sør-Varanger kommune har de største utgiftsområdene. Det er derfor uunngåelig at den omstillingen som må foretas, og kuttene som skal gjennomføres, må også gjøres gjeldende innenfor disse sektorene. Synkende elevtall gjør det mulig å redusere driftsnivået i grunnskolen.

Innen helse- og omsorgssektoren har vi de største utfordringer, nå og framover. Vi får stadig flere ressurskrevende brukere, brukere som krever spesielt fagpersonell. Flere av disse brukergruppene var tidligere spesialisthelsetjenesten ansvar, men er nå overført til kommunal sektor som følge av samhandlingsreformen og endringer i spesialisthelsetjenesten. Statlige overføringer til kommunene, også til Sør-Varanger kommune, kompenserer ikke for økte utgifter. Om få år slår eldrebølgen inn over oss, det vil medføre behov økte ressurser i form av kompetanse, personell og økonomi. Stadig flere brukerne innenfor helse og sosialområdet har faglig behov for stadig mer sammensatte tjenester, og et økende antall tjenestemottakere har et komplisert sykdomsbilde som er en utfordring for kommunen å håndtere faglig og økonomisk. Det er mye som tyder på at veksten innenfor sektoren kommer til å øke i årene fremover. Likevel er det ikke økonomisk mulig at helse- og omsorgssektoren får stadig økte deler av kommunens driftsbudsjett. I

2013 er det igangsatt en omfattende analyse av helse- og omsorgssektoren, rapporten er ferdig i desember 2013 og vil være et viktig arbeidsdokument for å iverksette tiltak for å redusere kostnadsveksten fremover.

Hovedoppgaven framover vil være å sikre velferdstjenestene slik at vi kan løse de oppgaver og tjenester vi er ansvarlige for – og med utgangspunkt i kommunens økonomi må vi gjøre alt for å redusere kostnadsveksten

De økonomiske nedskjæringer som er gjort tidligere, og ikke minst i 2013 er merkbare i organisasjonen. I utgangspunktet er det slik at enhver ytterligere nedskjæring vil ha konsekvenser for kvaliteten i tjenesteytingen, og dermed for brukere, ansatte og innbyggere. Det er tvingende nødvendig å bringe kommunens økonomi i balanse, den økonomiske omstillingen må fortsatt gis høyeste prioritet.

Måtte vi i fellesskap lykkes!

Kirkenes 8. november 2013

Bente Larssen

rådmann

1. Forslag til vedtak

1.1 Budsjett og økonomiplan 2014–2017

Budsjett og økonomiplan 2014–2017 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som fremgår av budsjettdokumentet.

1. Driftsbudsjettet vedtas med et omstillingsbehov 27,2 mill.kr kr og følgende tiltak for å bringe kommunens budsjett i balanse:
2. Det er budsjettert med kr. 10 300 000,- i lønnsreserve. Rådmannen gis fullmakt til å fordele lønnsreserven på enhetene.
3. Frie inntekter, skatt og rammeskudd er realistisk budsjettert.
3. Investeringsbudsjettet vedtas som foreslått i budsjettdokumentet.
4. Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.

1.2 Låneopptak

Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2014 på kr. 39 200 000,- .

Rådmannen gis fullmakt til å ta opp inntil 20 mill. kroner i lån i Husbanken til innvilgelse av Startlån.

Rådmannen gis fullmakt til å ta opp likviditetslån innenfor en kredittramme på 50 mill. kroner.

Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for de nevnte lånerammer i henhold til kommunens finansreglement.

1.3 Salg av fast eiendom

Kommunestyret vedtar å selge følgende fast eiendom i 2014:

- Malmklang
- Grendehuset på Jakobsnes
- Gamle legekantoret i Bjørnevatn

Rådmannen delegeres myndighet til gjennomføring av salget etter gjeldende regleverk. Salgsinntektene skal avsettes på investeringsfond.

1.3 Utlignet skatt

Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utliknes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter. Det kommunale skatteøret for år 2014 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser.

1.4 Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen, esktl § 2 for 2014.

Eiendomsskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2014 jfr. Eskatl § 11 første ledd. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.

For eiendomsskatteåret 2014 skal det skrives ut eiendomsskatt i klart avgrenset område, Kirkeneshalvøya avgrenset til gnr. 23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomsskatt, jf. Esktl § 3, bokstav e.

Eiendomsskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.

Etter eiendomsskattelovens § 7 vedtas ingen fritak for 2014.

Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2014 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2005.

Eiendomsskatten skrives ut i 4 terminer jfr. Esktl. § 25 1. ledd. Forfall 25.02., 25.05., 25.08. og 25.11.

1.5 Gebyrer, avgifter og brukerbetaling

Alle gebyrer, avgifter og brukerbetaling fastsettes ut i fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetaling som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator med virkningsdato 1 januar 2014.

Husleiesatsene øker tilsvarende endringen i konsumprisindeksen, 2,8 %, gjeldende fra 01.01.2014.

De gebyrer og betalingssatser som ikke økes ved egne saksfremlegg økes ikke, men holdes konstant. Dette gjelder blant annet foreldrebetaling i barnehage og SFO. Betaling for barnhageplass vedtas til en hver tid gjeldende maksimalsats, vedtatt av stortinget. SFO betalingssats vedtas til kr. 2100,- pr måned og 30 % søskenmoderasjon.

1.6 Ordfører godtgjørelse

Ordføreres godtgjørelse fastsettes til kr. 797 745,- for 2014 i 100 % stilling.

Varaordførers godtgjørelse fastsettes til kr. 398 872,- for 2014 i 50 % stilling.

1.7 Bosetting av flyktninger

Kommunestyret vedtar å bosette 25 flyktninger i året i perioden 2014-2015 henhold til tidligere vedtak. Kommunestyret vedtar videre å bosette 25 flyktninger hvert år i planperioden.

2. Innledning

2.1 Budsjett og økonomiplan

I følge kommuneloven skal kommunestyret hvert år vedta en rullerende økonomiplan som skal omfatte minst de fire neste år. Første året i økonomiplan er kommunens årsbudsjett og er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse.

Kommunestyret vedtar selv årsbudsjettet og økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet oversendes departementet til orientering.

Årsbudsjettet skal omfatte hele kommunens virksomhet og skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret.

Årsbudsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

I årsbudsjettet kan det avsettes midler til bruk i senere budsjettår.

I forskrift om Årsbudsjett for kommuner står følgende

§ 6. Årsbudsjettets innhold og inndeling

I tilknytning til årsbudsjettet skal det gjøres rede for de grunnleggende prinsipper kommunen har nyttet ved framstilling av årsbudsjettet. En beskrivelse av organiseringen av arbeidet med årsbudsjettet skal inngå i redegjørelsen.

Den enkelte bevilgning skal føres opp med beløp og en tekst som angir hva bevilgningen gjelder. I tilknytning til bevilgningen skal kommunestyret angi mål og premisser knyttet til bruken av bevilgningen. Slik angivelse kan likevel utelates dersom anvendelsen åpenbart følger av bevilgningens tekst og beløp.

De anslag over inntekter og innbetalinger som er ført opp i årsbudsjettet skal angis med beløp og en tekst som angir hva inntekten eller innbetalingen gjelder. Når dette må anses nødvendig av hensyn til at årsbudsjettet skal være fullstendig og oversiktlig, skal anslaget ledsages av en nærmere redegjørelse.

Årsbudsjettet skal stilles opp slik at alle forventede inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger samt utgifter, utbetalinger og avsetninger i året skal tas med uavhengig av om de kan påregnes å være betalt eller ikke ved budsjettårets utgang.

I årsbudsjettet kan føres opp midler til avsetning for bruk i senere budsjettperioder. Midler som i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål skal avsettes til fond reservert for nevnte formål. Øvrige avsetninger, herunder pliktig inndekking av tidligere års regnskapsmessig merforbruk, føres opp til styrking av kommunens eller fylkeskommunens frie fondsbeholdning.

2.2 Organisering av budsjettarbeidet

Rådmannen legger frem kommunens konsekvensjusterte drifts- og investeringsbudsjett for 2014-2017 samt omstillings- og nedskjæringstiltak den 7. november 2013.

Budsjettet er utarbeidet av rådmannen og hennes stab. Enhetene vært involvert i budsjettprosessen gjennom utredningsarbeidet til omstillings- og nedskjæringstiltak. Budsjettet bygger på enhetsledernes kunnskap om neste års drift og investeringsbehov.

Politisk ledelse ble i møte den 9. september orientert om kommunens økonomiske utfordringer for 2014 samt de uløste økonomiske utfordringer som rådmannen står ovenfor i 2013. Det ble i dette møtet enighet om at rådmannen ikke skal fremme et budsjett i balanse, men følge samme mal for budsjettet som for 2013. Formannskapet ønsker selv å fremme et forslag til balansert årsbudsjett og økonomiplan til kommunestyret.

Det var en gjennomgang av regnskap 2012 og kommunens nøkkelstall i kommunestyret den 29. mai. Nøkkeltallsanalysen viser utviklingen innefor de ulike tjenesteområdene og benyttes som grunnlagsinformasjon for omstillingsarbeidet i kommunen. Nøkkeltallsanalysen er vedlegg til budsjettet.

Kommunelovens økonomibestemmelser stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmann er imidlertid ikke omtalt i økonomibestemmelsene bortsett fra ansvar for å gi melding dersom det skjer endringer i løpet av året som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på. Rådmannen er imidlertid ansvarlig for at saksbehandling til politiske organ er forsvarlig.

KL § 22 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Det er altså ikke noe krav i lov eller forskrift om at rådmannen legger fram et fullstendig balansert forslag til budsjett. I merknadene til Budsjettforskriftens §3 står følgende:

Loven eller forskriften er ikke til hinder for at kommunen eller fylkeskommunen kan be administrasjonssjefen utarbeide et fullstendig forslag til årsbudsjett. Et forslag fra administrasjonssjefen er offentlig fra det tidspunkt det er fremmet.

Rådmannen legger frem et konsekvensjustert budsjett hvor det fremkommer et omstillingsbehov på vel 27,2 mill.kr. Det er utarbeidet tiltak i størrelsesorden 32 mill.kr.

2.3 Nedbemanning

Med bakgrunn i omstillingsbehovet i 2013 og 2014 kan rådmannen ikke utelukke oppsigelser av ansatte pga av overtallighet. Omfanget er imidlertid avhengig av kommunestyrets budsjettbehandling og vedtak om nedskjæringstiltak. Det kan synes som om omplassering og omorganisering i virksomhetene er ikke lengre et realistisk virkemiddel.

Gjeldende nedbemanningskriterier vedtatt av kommunestyret 25.01.2012 er som følger:

1. Kvalifikasjoner og relevant formalkompetanse
2. Ansiennitet

Utvelgelse av overtallige ved nedbemanning vil skje i hht til vedtatte nedbemanningskriterier.

2.4 Analyse av barneverntjenesten

Sør-Varanger kommune har de senere år gjort en gjennomgang av barnehage- og skolestrukturen. I 2013 analyseres omsorgstjenesten. Rådmannen foreslår at det i 2014 gjennomføres en analyse av barneverntjenesten i Sør-Varanger kommune.

Målet med analysen er å vurdere kvalitet og faglig praksis, ressursbruk og resultateffektivitet.

Analysen skal gi mer treffsikre innslagspunkt for tildeling av tjenester. Bedre faktagrunnlag for å iverksette endringsarbeid. Analyse og vurdering av egen tjeneste gjennom å vurdere i hvilken grad barneverntjenesten lykkes med å gi rett tiltak til rett tid innenfor en kostnadseffektiv ramme, og økt bevissthet om i hvilken grad tiltakene fører til ønsket endring.

Arbeidet ledes av utvalg for levekår.

3. Befolkningsanalyse

Det gis en kortfattet befolkningsanalyse i budsjettokumentet. Rådmannen viser til både nøkkeltallsanalysen, planstrategier og tidligere årsmeldinger for mer utdypende befolkningsanalyser.

Innbyggertallet i Sør-Varanger kommune passerte i løpet av 1.kvartal 2013 10 000 innbyggere. I de siste årene har kommunen opplevd en positiv nettoinnflyttingen og det er spesielt netto utenlandsk innvandring som bidrar til denne utviklingen. Den innenlandske innflyttingen har vært negativ i samme periode. Det må også sies at Sør-Varanger har et noe magert fødselsoverskudd. Hovedårsaken til befolkningsveksten kan spesielt forklares ut i fra tilflytting fra utlandet.

Innvandrere i Sør-Varanger utgjør i dag litt i underkant av 9 % av kommunens innbyggere, eksklusiv innvandring fra nordiske land. De tre største innvandringsgruppene er i dag russere, polakker og estlendere. Det er registrert 61 nasjoner bosatt i Sør-Varanger.

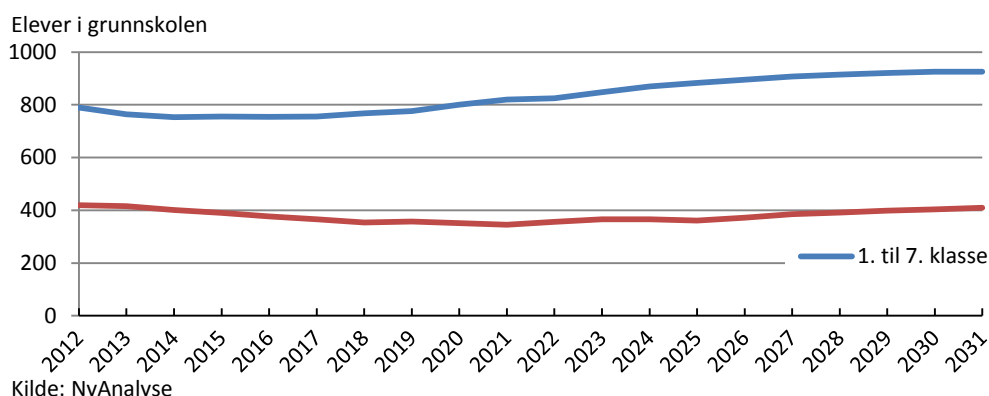
	2008	2009	2010	2011	2012	2013k1	2013K2
Folketallet 1.jan	9 518	9 623	9 738	9 826	9 860	9 968	10 014
Fødde	33	31	22	25	39	28	22
Døde	14	22	34	30	25	21	14
Fødselsoverskudd	19	9	-12	-5	14	7	8
Innvandring	45	42	50	35	44	47	34
Utvandring	7	21	17	14	7	6	19
Innflytting, innalandsk	55	67	67	86	96	94	71
Utflytting, innalandsk	83	75	77	111	82	96	88
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	10	13	23	-4	51	39	-2
Folkevekst	29	22	11	-9	65	46	6
Folketallet ved utgangen av kvartalet	9 547	9 645	9 749	9 817	9 925	10 014	10 020

Pr 1.1.2013 telte Sør-Varangers befolkning 9 968 personer. I løpet at år 2012 hadde Sør-Varanger kommune en befolkningsvekst på 108 personer, en økning på 1,1 %. Kommunens befolkningsutvikling fra 2000 til 2013 viser en befolkningsøkning på 436 personer (4,6 %), noe som viser at man har en positiv befolkningsøkning i kommunen. Likevel er det bare i enkelte områder i Sør-Varanger at befolkningsøkningen er positiv, store deler av distriktene opplever en sterk befolkningsnedgang.

År	2000	2010	2012
Vest (Bugøynes/Bugøyfjord/ Spurvenes, Neiden)	600	508	481
Hesseng (Høybuktmoen, Nato, Bjørkheim A.v.I)	1720	1807	1854
Sandenes øst og vest	1023	1016	1081
Bjørnevatn	1474	1511	1485
Kirkenes	3229	3365	3449
Øst (Elvenes, Jakobsnes, Ropelv, Grense Jakobselv, Jarfjord)	720	790	773
Pasvik (Nedre Passvik, Langfjorddalen, Svanvik, Melkefoss, Øvre Passvik)	735	729	709
Totalt Sør-Varanger kommune	9532	9738	9860

Antall elever i grunnskolen

Elevtallsutviklingen i kommunen er sentralt når en ser på befolkningsutvikling, bosetting og økonomiske prioriteringer.

Estimatene indikerer reduksjon i behovet for skoleplasser de neste ti årene. Etter ca år 2020 indikerer analysen en trend i retning av økt kapasitetsbehov.

Det ser ut til å være noe behov for omprioritering av ressurser fra ungdomstrinn til barnetrinn de neste årene. Trendene her er følsomme for flytterater blant kvinner i alderen 20-40 år.

Fra 2022 til 2031 ventes det at behovet for skoleplasser vil øke med ca 150 plasser

	Elevtallsutvikling				
	2004/2005	2008/2009	2012/2013	2013/2014	% endring 2012-2014
Bjørnevatn skole	254	288	254	240	-5,5 %
Bugøynes skole	18	17	25	26	4,0 %
Hesseng Flerbrukssenter	273	233	216	194	-10,2 %
Jakobsnes oppvekstsenter	32	29	20	24	20,0 %
Jarfjord oppvekstsenter	35	41	26	19	-26,9 %
Kirkenes barne- og ungdomsskole	492	491	492	509	3,5 %
Neiden oppvekstsenter	21	11	9	9	0,0 %
Pasvik oppvekstområde	105	101	74	60	-18,9 %
Sandnes skole	112	109	90	83	-7,8 %
	1342	1320	1206	1164	-3,5 %

Oversikten viser at elevtallsutviklingen er dramatisk endret i distriktene i løpet av de 8 til 10 siste årene. Bare i Pasvik har elevtallet gått ned med hele 45 elever i perioden 2004-2013. Fra skoleår 2012/2013 til 2013/2014 er elevtallet i Pasvik redusert med 18,9 % eller 14 elever. Også Norconsults rapport om skolestrukturanalysen av september 2012 underbygger nedgangen i elevtallet ved Pasvik oppvekstsenter. I analysen fremkommer at elevtallet i Pasvik vil stabilisere seg på om lag 60-65 elever i perioden frem mot 2030.

Også i Jarfjord ser en den samme tendensen. Her er elevtallet redusert med 16 elever fra 2004-2013. Den kraftigste reduksjonen er fra skoleår 2012/2013 til 2013/2014 med hele 7 elever noe som utgjør hele 26,9 % i redusert elevtall. Her oppgir Norconsult analysen at elevtallet skal stabilisere seg på 10-12 elever i årene fremover.

Aldersfordeling

Befolkningsøkningen i Sør-Varanger kommune fremkommer innenfor alle aldersgrupper, med unntak av aldersgruppen 6-15 år. Denne aldersgruppen gikk ned med 34 personer i løpet av 2012.

Tabellen nedenfor viser at aldergruppen 16-66 år er de som økte med flest antall personer i 2012, mens innbyggergruppen 67 år og eldre har den største prosentvise økningen.

Befolkningsfremskrivning

Tabellene nedenfor viser en befolkningsfremskrivning i Sør-Varanger kommune ved henholdsvis middels og høy nasjonal vekst. Kommunen har tidligere fulgt middels nasjonalvekst, men en ser at antall innbyggere i kommunen allerede har passert det

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0-5 år	647	667	674	667	647	658
6-15 år	1 336	1 323	1 286	1 258	1 239	1 205
16-66 år	6 343	6 384	6 508	6 635	6 702	6 796
67 år eller eldre	1 192	1 249	1 270	1 266	1 272	1 309
Sum innbyggere	9 518	9 623	9 738	9 826	9 860	9 968

beregnete antallet som fremkommer i tabellen ved middels vekst for januar 2014. Det er derfor interessant også å se på befolkningsfremskrivning ved høy vekst.

Middels nasjonal vekst

I følge SSB sine beregninger vil Sør-Varanger ved en middels nasjonal vekst ha en befolkningsvekst på om lag 11 % frem mot 2040.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
0-5 år	671	681	673	686	704	730	739	747	769	753	725	712
6-15 år	1204	1183	1184	1174	1163	1145	1152	1160	1195	1259	1268	1239
16-66 år	6758	6786	6822	6873	6912	6922	6947	6944	6948	6874	6806	6739
67 år eller eldre	1303	1358	1399	1428	1465	1515	1530	1576	1753	1938	2133	2331
Sum	9 936	10008	10078	10161	10244	10312	10368	10427	10665	10824	10932	11021

Kilde:SSB

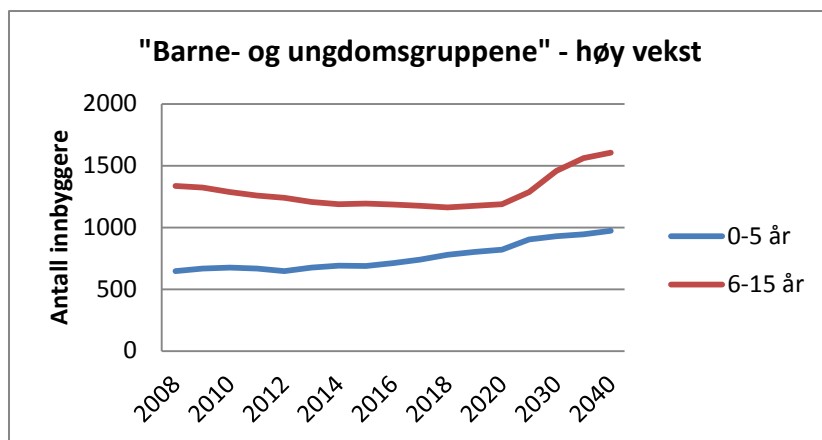
Høy nasjonal vekst

Ved høy nasjonal vekst har SSB beregnet at Sør-Varanger vil ha en befolkningsvekst på 32 % frem mot 2040.

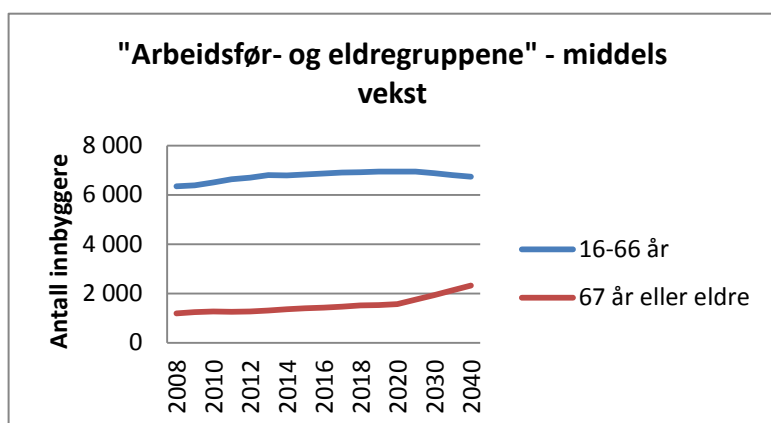
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
0-5 år	674	691	688	711	741	778	801	821	902	930	944	973
6-15 år	1206	1187	1193	1185	1176	1161	1174	1188	1286	1458	1561	1605
16-66 år	6783	6835	6899	6971	7028	7061	7104	7131	7297	7484	7750	8052
67 år eller eldre	1304	1359	1405	1434	1474	1529	1556	1602	1810	2027	2283	2544
Totalt	9967	10072	10185	10301	10419	10529	10635	10742	11295	11899	12538	13174

Kilde:SSB

Sør-Varanger kommune har fra 2008 til 2013 hatt en liten økning av innbyggere i aldersgruppen 0-5 år. Kommunens befolkning i alderen 6-15 år er gått jevnt ned fra 2008 til 2013. Aldersgruppe 6-15 år vil gå ytterligere ned frem mot 2018, men deretter vil den øke betydelig.

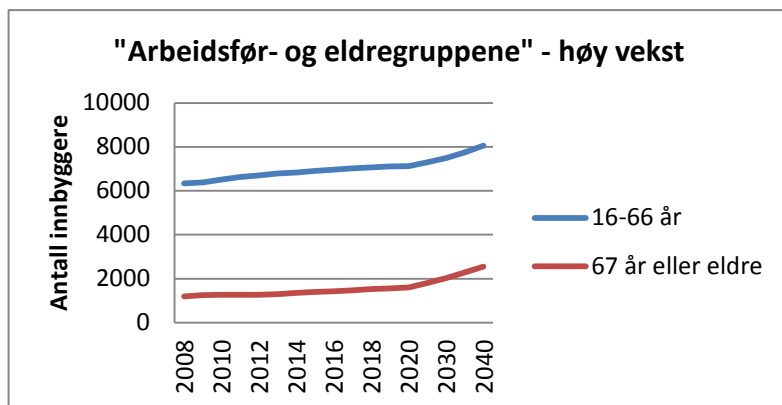

Gruppen av befolkningen i arbeidsfør alder, 16-66 år, har økt jevnt siden 2008. Når det gjelder den eldre delen av befolkningen, 67 år eller eldre, har Sør-Varanger hatt en jevn økning siden 2008.

Ved middels vekst vil gruppen i arbeidsfør alder fortsette å vokse frem til 2025, deretter vil det i følge SSB komme en nedgang.

Antall eldre i kommune vil fortsatt øke jevnt frem mot 2020, deretter forventes det en dramatisk økning av antall eldre i kommunen.

Ved høy nasjonalvekst vil gruppen i aldersfør alder vokse frem mot 2040. Også ved høy vekst vil antall eldre være den gruppen som øker mest frem mot 2040.

Pr januar 2013 er om lag 13 % av kommunens befolkning 67 år eller mer. Dersom utviklingen blir slik SSB beregner ved middels vekst vil den eldre delen utgjøre 21 % av befolkningen Sør-Varanger kommune i 2040. Ved høy vekst vil innbyggerne 67 år eller mer utgjøre 19,3 % av kommunens befolkning.

4. Statsbudsjett

Innholdet i dette kapitlet bygger på opplysninger og tekst fra statsbudsjettet av 14 oktober 2013.

Det økonomiske opplegget for 2014 legger til grunn en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2014 på 7,7 mrd. kroner, tilsvarende 2,0 pst. Av veksten er 5,2 mrd. kroner frie inntekter. Det tilsvarer en realvekst på 1,7 pst. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2013 i revidert nasjonalbudsjett for 2013.

Veksten i frie inntekter i 2014 må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen. Departementet anslår at den delen av kommunesektorens merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen som må dekkes av frie inntekter, utgjør 2,8 mrd. kroner.

De økonomiske forutsetningene for kommunesektoren i 2013 er styrket etter at revidert nasjonalbudsjett for 2013 ble lagt fram. Anslaget for kommunesektorens skatteinntekter er nå oppjustert med 1,8 mrd. kroner. Anslaget på pris- og lønnsvekst i kommunesektoren i 2013 er nå 3,0 pst., som er samme anslag som i revidert nasjonalbudsjett for 2013.

Utover realveksten i frie inntekter legges det til rette for en særskilt styrking innenfor flere kommunale tjenesteområder i 2014. Det foreslås økte bevilgninger blant annet til følgende formål:

- reell reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehage
- opptrapping mot to årlige barnehageopptak
- etablering av valgfag for 10. trinn i ungdomsskolen
- rentekompensasjonsordningene for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg
- utbygging av det kommunale barnevernet
- tiltak mot barnefattigdom
- investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser
- belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene

Tabell 2.1 Realvekst i kommunesektorens inntekter i 2014

	Mrd. kroner
Frie inntekter	5,2
Frie inntekter knyttet til nye oppgaver mv.	1,0
Øremerkede tilskudd	1,2
Gebyrinntekter	0,3
Samlede inntekter	7,7

4.1 Oversikt over Sør-Varanger kommunens frie inntekter for 2014-2017 som følge av satsingene i statsbudsjettet

(tall i 1000)	2011	2012	2013 Prognose pr.okt-13	2014	2015	2016	2017
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	185 769	204 959	216 556	228 571	229 931	229 931	229 931
Utgiftsutjevning	16 798	8 902	2 807	2 046	2 045	2 045	2 045
Overgangsordninger	1 435	2 139	1 182	-616	-	-	-
Saker særskilt fordeling	2 953	2 256	-	360	360	360	360
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd	66 277	69 047	71 574	74 531	74 905	74 905	74 905
Ordinært skjønn	1 500	1 200	1 200	1 000	-	-	-
Kompensasjon Samhandlingsreformen		3 099	3 201	3 297			
Revider nasjonalbudsjett	223	234	114				
Rammetilskudd uten Inntektsutjevning	272 086	291 836	296 634	309 190	307 241	307 241	307 241
Netto inntektsutjevning	2 526	5 979	4 645	4 910	5 106	5 310	5 523
Sum rammetilskudd	274 602	297 815	301 279	314 100	312 347	312 551	312 764
Rammetilskudd - endring i %	37,3	8,5	1,2	4,3	-0,6	0,1	0,1
Skatt på formue og inntekt	213 897	221 102	234 655	243 373	253 108	263 233	273 762
Skatteinntekter - endring i %	-3,6	3,4	6,13	3,72	4,00	4,00	4,00
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	488 499	518 917	535 900	557 500	565 500	575 800	586 500
Sum - endring i %	15,8	6,2	3,3	4,0	1,4	1,8	1,9

Totalt øker rammetilskuddet kr. 12, 556 mill.kr fra 296,6 mill.kr til 309,190 for 2014.

Rammetilskuddet består av ulike tilskudd som beregnes utfra kommunens innbyggertall, alders- og sosialsammensetning.

Innbyggertilskuddet:

Kommunen vil få økt innbyggertilskudd med vel 12 mill.kr. Av dette knyttes vel 1,8 mill.kr til befolkningsutviklingen da innbyggertallet steg med 78 innbygger i perioden som ligger til grunn for beregningen. Det er beregnet ut fra et innbyggertall på 10 018 personer pr 01.07.2013. Innbyggertilskuddet er for 2014 fastsatt til kr. 22 816,- pr innbygger og økte med kr.1030,- fra 2013 til 2014.

Utgiftsutjevning :

skal utjevne kostnadsforskjeller mellom kommunene ut fra forhold som kommunene ikke selv kan påvirke blant annet aldersfordeling, strukturelle og sosiale forhold i kommunen. Som oversikten viser mottar kommune vel 2,0 mill kr i utjevning, en nedgang fra 2013. I korte trekk taper kommunen utgiftsutjevningssmidler som følge av nedgang i barnetall 0-15 år i forhold til landsgjennomsnittet. I tillegg har vi lavere vekst en landsgjennomsnittet hva angår eldre over 90 år, noe vi også blir trukket for.

Overgangsordninger

Formålet med denne ordningen er å gi kommunene en mer helhetlig skjerming mot svikt i rammetilskuddet. Ordningen skal sikre at ingen kommune skal ha en vekst under kr. 300,- pr innbygger utfra beregnet vekst for landsgjennomsnittet. Sør-Varanger kommune har ikke lavere vekst og må bidra til finansiering av ordninga med kr. 616 000,-.

Saker til særskilt fordeling

Kommunen mottar kr. 360 000,- for denne ordningen. Dette gjelder en særlig styrking av skolehelsetjenesten med kr.333 000,- og deltidsbrannordningen med kr. 27 000,-.

Nord-Norges tilskuddet

Nord-Norges tilskuddet er et særskilt regionalpolitisk virkemiddel som skal bidra til å gi kommunene i Nord-Norge og Namdalen muligheter til å gi et bedre tjenestetilbud enn ellers i landet. Tilskuddet skal gjøre det mulig å bidra til en høy kommunal sysselsetting i områder med et konjunkturavhengig næringsliv.

Tilskuddet blir beregnet ut fra en sats pr innbygger som er differensiert mellom de ulike geografiske områdene. Satsene for 2014 er prisjustert :

Nord-Noreg- og Namdalstilskot til kommunar – satsar 2014:

Kommunar i:	Kroner per innbyggjar
Nordland og Namdalen	1 597
Troms utanfor tiltakssona	3 062
Tiltakssona i Troms	3 608
Finmark	7 477

Ordinært skjønn

Skjønntilskuddet skal benyttes til å kompensere kommuner for spesielle, lokale forhold som ikke blir fanga opp av inntektssystemet. Skjønntilskuddet blir fordelt av fylkesmannen. Sør-Varanger kommunes skjønntilskudd er 1,0 mill.kr i 2014 en nedgang med kr. 200 000,- fra 2013 til 2014.

Kompensasjon samhandlingsreformen

Kommunen fikk kr. 3 297 000,- i kompensasjon for samhandlingsreformen. Fra og med 1 januar 2012 fikk kommunene medfinansieringsansvar for medisinsk opphold og konsultasjoner i spesialisthelsetjenesten og betalingsansvar fra dag 1 for utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehus. Den forrige regjeringen har forslått at kommunene kompenseres for dette i 3 år.

4.2 Tiltak i statsbudsjettet som påvirker rammetilskuddet for 2014

4.2.1 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Som varslet i kommuneproposisjonen for 2014 er 180 mill. kroner av veksten i kommunesektorens frie inntekter begrunnet med behovet for styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Midlene inngår i rammetilskuddet til kommunene, men fordeles særskilt basert på antall innbyggere i alderen 0–19 år. Sør-Varanger kommunes andel av dette er kr. 333 000,-.

4.2.2 Valgfag i ungdomsskolen

I Meld. St. 22 (2010–2011) *Motivasjon – Mestring – Muligheter* ble det varslet at regjeringen ville innføre valgfag på ungdomstrinnet. Dette ble fulgt opp med å innføre valgfag for 8. trinn fra høsten 2012 og valgfag for 9. trinn fra høsten 2013. Fra høsten 2014 foreslår regjeringen å innføre valgfag for 10. trinn. Valgfag utgjør 1½ time på hvert trinn, hvorav ½ time er ny tid og 1 time er en omfordeling av eksisterende timetall. Kommunesektorens merutgifter i 2014 som følge av valgfag for 10. trinn, er beregnet til om lag 68 mill. kroner, som er innarbeidet i rammetilskuddet. Et overslag viser at Sør-Varanger kommunes andel utgjør vel kr. 135 000,- for 2014.

4.2.3 Maksimal foreldrebetaling i barnehage

I statsbudsjettet forslås for 2014 å fastsette maksimalprisen for en heltids barnehageplass til 2 360 kroner per måned, samme kronebeløp som for 2013. Kommunene foreslås kompensert for merutgiftene ved en økning i rammetilskuddet på 163 mill. kroner.

4.2.4 Opptapping mot to barnehageopptak i året

I statsbudsjettet forslås å innføre to barnehageopptak i året gjennom en gradvis opptapping, jf. Meld. St. 24 (2012–2013) *Framtidens barnehage*. Det foreslås å øke rammetilskuddet til kommunene med 241 mill. kroner i 2014, noe som gir rom for å etablere 2 900 nye barnehageplasser. Dette utgjør anslagsvis en tredjedel av plassene som kreves for å innføre to opptak. Kunnskapsdepartementet vil i forbindelse med at statsbudsjettet for 2014 blir lagt fram, sende på høring et forslag om endringer i barnehageloven. Forslaget innebærer en utvidelse av den lovfestede retten til barnehageplass, slik at barn som fyller ett år i september eller oktober neste år, blir sikret barnehageplass.

4.2.5 Kommunalt barnevern

I Statsbudsjettet foreslås en styrkning av det kommunale barnevernet med ytterligere 85 mill. kroner i 2014, med en helårsvirkning på 100 mill. kroner. Kommunene skal kunne søke om midler til 150 nye stillinger og til kompetanse- og samhandlingstiltak. Pengene tildeles fylkesmannen som skal viderefordre midlene. Sør-Varanger kommune har fått midler for 2013 og det er forutsatt at vi mottar tilsvarende tilskudd for 2014.

Det foreslås også å øke rammetilskuddet til kommunene med 15 mill. kroner i 2014 som kompensasjon for en endring i barnevernloven. Endringen innebærer at dagens ordning for tilsyn med barn i fosterhjem erstattes med et mer profesjonalisert og tydeligere kommunalt forankret tilsyn, jf. Prop. 106 L (2012–2013) *Endringer i barnevernloven*. Lovendringen trer i kraft 15. juli 2014 for å gi kommunene tilstrekkelig tid til å forberede seg til den nye tilsynsplikten. Helårseffekten av lovendringen anslås til 32 mill. kroner i 2015.

4.2.6 Kommunale egenandeler for institusjonsplasser i barnevernet

I statsbudsjettet foreslås at den kommunale egenandelen ved institusjonsplassering økes med en tredjedel fra 1. januar 2014, til om lag 50 000 kroner per måned per barn. Det legges opp til at satsen vil bli ytterligere økt i 2015 og 2016. Kommunesektoren foreslås kompensert i 2014 ved en økning i rammetilskuddet på om lag 160 mill. kroner.

4.2.7 Refusjonsordningen for barneverntiltak for enslige mindreårige asylsøkere

I statsbudsjettet foreslås det å innføre en kommunal medfinansiering på 10 pst. av utgiftene over innslagspunktet for statlig refusjon av utgifter til barneverntiltak for enslige mindreårige

asylsøkere. Det anslås at dette vil kunne innebære en reduksjon i refusjonsutbetalingene på 120 mill. kroner.

4.2.8 Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom

Regjeringen foreslår å opprette en nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom som har som mål å gi flere fattige barn og unge muligheter til å delta i ferie- og fritidsaktiviteter. Ordningen rettes mot alle landets kommuner og vil bli regulert i et eget rundskriv. Det foreslås en bevilgning på 96 mill. kroner i 2014.

4.2.9 Utdanning av deltidsbrannpersonell

For å legge til rette for å øke utdanningen av deltidsbrannpersonell, foreslår regjeringen at 36 mill. kroner fordeles særskilt innenfor rammetilskuddet til kommuner med utgangspunkt i antall deltidsbrannpersonell i hver kommune. Der det er vertskommunesamarbeid om brannvesen, fordeles midlene til vertskommunen. Fordelingen i 2014 viser at Sør-Varanger kommune blir kompensert med kr.27 000,-.

4.2.10 Toppfinansieringsordning og overslagsbevilgning for særlig ressurskrevende brukere

Formålet med ordningen er å sikre at tjenestemottakere som krever stor ressursinnsats fra det kommunale tjenesteapparatet, får et best mulig tilbud uavhengig av kommunens økonomiske situasjon.

Med ressurskrevende tjenestemottaker menes en person med store hjelpebehov som mottar omfattende helse- og omsorgstjenester fra kommunen. Dette kan blant annet gjelde personer med psykisk utviklingshemming, fysisk funksjonshemmede, personer med rusmiddelproblemer og mennesker med psykiske lidelser.

Kommunene har ansvaret for å gi helse- og omsorgstjenester til dem som har krav på dette i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven. Tjenestene finansieres i hovedsak gjennom kommunenes frie inntekter (skatteinntekter og rammetilskudd). Behovet for ressurskrevende tjenester varierer betydelig mellom kommuner. Det har foreløpig vært vanskelig å finne objektive kriterier i inntektssystemet som kan fange opp denne kostnadsvariasjonen. Inntil det blir utviklet gode nok kriterier, vil det derfor være behov for en egen tilskuddsordning for ressurskrevende tjenester, som et supplement til kommunenes frie inntekter.

Tildelingskriterier; I 2013 får kommunene kompensert 80 pst. av egne netto lønnsutgifter til helse- og omsorgstjenester ut over et innslagspunkt på 975 000 kroner. Tilskuddsordningen gjelder for personer under 67 år. Kompensasjonsgraden er redusert fra 80 pst. til 77,5 pst. for budsjettet 2014, noe som isolert sett medfører en reduksjon på om lag 214 mill. kroner i 2014. For kommunene vil dette også ha virkning på regnskapet for 2013. Innslagspunktet foreslås justert opp med anslått lønnsvekst i kommunesektoren for 2013 på 3,5 pst. Innslagspunktet for 2014 blir derfor på 1 010 000 kroner.

Fylkesmennene er i retningslinjene for fordeling av skjønnstilskuddet for 2013 bedt om å ta hensyn til kommuner som har spesielt høye kostnader knyttet til særlig ressurskrevende tjenester, hvor dette ikke fanges tilstrekkelig opp gjennom inntektssystemet og toppfinansieringsordningen.

Utgiftene i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har økt betydelig siden ordningen ble innført. Fra 2012 til 2013 økte tilskuddet nominelt med over en milliard kroner. Kommunal- og regionaldepartementet foreslår derfor en forsiktig innstramming av ordningen.

4.2.11 Pensjonspremier og pensjonskostnader

Premiene som kommuner betaler inn til pensjonsordningene har de siste årene vært høyere enn de regnskapsmessige pensjonskostnadene. Utviklingen i pensjonspremiene, med kraftig vekst og til dels store svingninger, har synliggjort fordelene med regnskapsreglene som fordeler effekten av premieøkningen i enkeltår over flere regnskapsår. Dette har bidratt til større budsjettmessig stabilitet og forutsigbarhet for kommunesektoren når det gjelder pensjonskostnadene.

Det er flere faktorer som har trukket premienivået opp de siste årene. Hovedårsaken er sterk lønnsvekst og lav rente. Det lave rentenivået var grunnlaget for Finanstilsynets reduksjon i den garanterte avkastningen i 2012. Dette økte sparekravet og dermed premienivået med om lag 12 pst. I tillegg har Finanstilsynet stilt krav om at pensjonsordningene må ta høyde for økt levealder. Innføring av økt levealder i beregningsforutsetningene vil øke nivået på løpende premier fra 2014. I tillegg stiller Finanstilsynet krav om at pensjonsavsetningene må oppkapitaliseres, for å sikre at allerede opptjente rettigheter har forsikringsmessig dekning for økt levealder. Så lenge oppreserveringen pågår, vil premieinnbetalingene ligge noe høyere enn i en normalsituasjon. Denne pukkeeffekten er ventet å vare i de neste tre til fem årene.

Veksten i pensjonskostnadene har de siste årene vært jevn, men likevel noe svakere enn veksten i premiene. Veksten har sammenheng med at Kommunal- og regionaldepartementet siden 2008 årlig har strammet inn på forutsetningene for beregning av pensjonskostnadene. Fra 2011 reduserte departementet amortiseringstiden for premieavvik fra 15 til 10 år. Dette har bidratt til å dempe veksten i premieavviket de siste årene, men allikevel har utviklingen i premiene og kostnadene medført en oppbygging av et akkumulert premieavvik som ved utgangen av 2012 var om lag 28,6 mrd kroner i sektoren.

Finanstilsynet har lagt krav om å ta høyde for økt levealder. Det høye premienivået som følge av oppkapitaliseringen, vil bidra til at premien vil ligge på et høyere nivå enn pensjonskostnadene i 2014. Det vil kunne medføre en ytterligere vekst i det akkumulerte premieavviket i 2014. Over tid vil en stadig vekst i det akkumulerte premieavviket være lite bærekraftig. Departementets vurdering er at nivået på det akkumulerte premieavviket må stabiliseres, og etter hvert også reduseres. På denne bakgrunn har departementet med hjemmel i regnskapsforskriften for kommuner og fylkeskommuner fastsatt at de økonomiske forutsetningene for beregning av den regnskapsmessige pensjonskostnaden for 2014 skal strammes ytterligere til. Innstrammingene i disse beregningsforutsetningene innebærer isolert sett en økning i nivået på den beregnede pensjonskostnaden for 2014 sammenliknet med nivået i 2013. I tillegg kommer veksten i amortiseringskostnadene i 2014 som følge av premieavviket i 2013.

Departementet har gjort et grovt anslag som viser at veksten i de regnskapsmessige pensjonskostnadene (inklusive amortisering) for kommunesektoren i 2014 vil være i størrelsesorden 1¼ mrd. kroner utover det som dekkes av den kommunale deflatoren. Det understrekes at dette anslaget er beheftet med betydelig usikkerhet.

5. Konsekvensjustert budsjett og økonomiplan 2014-2017

5.1 Økonomisk omstillingsbehov 2014

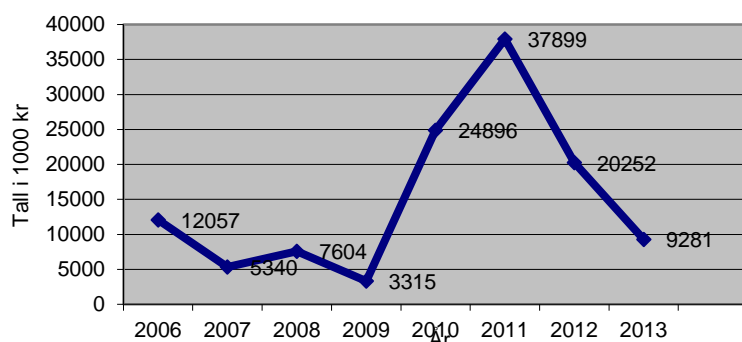
(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Sum driftsinntekter	801 603	785 883	799 823	801 046	800 996	800 996
Sum driftsutgifter	791 674	778 916	829 985	836 030	835 506	835 634
Brutto driftsresultat	9 929	6 967	-30 162	-34 984	-34 511	-34 638
Sum eksterne finansinntekter	20 390	23 300	23 280	23 780	23 780	23 780
Sum eksterne finansutgifter	43 044	63 627	62 278	62 756	63 142	63 244
Resultat eksterne finansransaksjoner	-22 653	-40 327	-38 998	-38 976	-39 362	-39 464
Motpost avskrivninger	32 976	41 921	41 921	41 921	41 921	41 921
Netto driftsresultat	20 252	8 561	-27 238	-32 039	-31 952	-32 181
Bruk av tidligere års mindreforbruk	3 934	370	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 343	4 457	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	7 835	2 730	3 350	3 250	3 250	3 250
Sum bruk av avsetninger	14 112	7 557	3 350	3 250	3 250	3 250
Overført til investeringsregnskapet	13 438	12 432	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	4 134	370	0	10 000	0	0
Avsatt til bundne fond	16 421	3 316	3 309	3 309	3 309	3 309
Sum avsetninger	33 993	16 118	3 309	13 309	3 309	3 309
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	371	0	-27 197	-42 098	-32 011	-32 240

Som oversikten viser har kommunen et økonomisk omstillingsbehov for 2014 på vel 27,2 mill.kr for 2014. Økonomiplanperioden 2015-2017 viser en ytterligere økning.

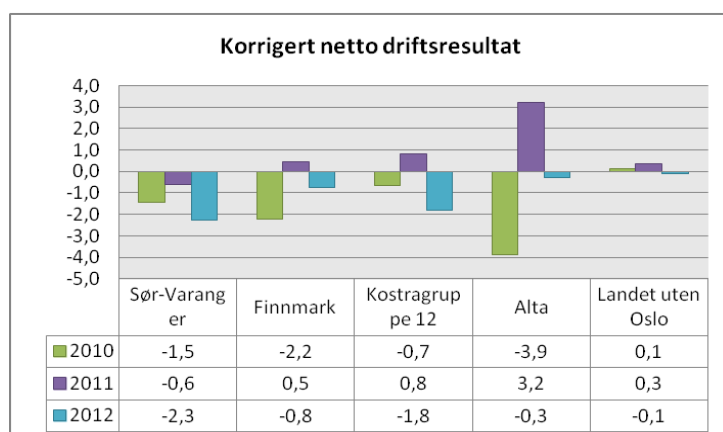
For å bringe kommunens driftsbudsjett for 2014 i balanse kreves det en budsjettreduksjon på minimum 27,2 mill.kr. Dersom kommunen skal fylle kravet til sunn kommuneøkonomi bør det også settes av sparemidler, altså budsjetteres med avsetning til fond. Det uttalte kravet til sunn kommuneøkonomi er at netto driftsresultat bør ligge på 3-4 % av driftsinntektene. For Sør-Varanger kommune vil dette utgjøre mellom 23-30 mill.kr. Dersom en legger dette til grunn bør budsjettert netto driftsresultat ligger på mellom 50-60 mill.kr.

Kravet om 3-4 % netto driftsresultat er ikke absolutt og rådmannen ser utfordringer med å klare kravet i løpet av 2014. Slik rådmannen vurderer situasjonen kan det være mer hensiktsmessig å ha som målsetting å fylle kravet i løpet av økonomiplanperioden eksempelvis ved 1 % i 2014, 2 % i 2015 osv slik at en på sikt kan bygge opp en buffer og fylle kravene til sunn kommuneøkonomi i løpet planperioden.

Netto driftsresultat 2006 - 2013

Oversikten over viser den faktiske utviklingen i netto driftsresultat siden 2006. Årene 2010 til 2012 viser et høyt netto driftsresultat som skyldes momsrefusjon fra investeringsprosjektene. For budsjett 2013 ser en at netto driftsresultat er betydelig svekket. Under fremstilles netto driftsresultat korrigert for momsrefusjon fra investering samt inntektsføring av premieavvik.

Som oversikten viser ville kommunen hatt negativt netto driftsresultat siden 2010 dersom en ikke hadde hatt betydelige midler fra momskompensasjon fra investering og inntektsføring av premieavvik. Bare i årene 2010 og 2011 førte kommunen til sammen 53 mill.kr i momsrefusjon som driftsinntekt fra investeringsprosjektene.

Rådmannen har ved flere anledninger, både i årsmeldinger, nøkkeltallsanalyser og tidligere årsbudsjetter varslet om det økende omstillingsbehovet for kommunen. Den økte rente- og avdragsbelastningen, voksende pensjonsutgifter og høye lønnsoppgjør gjør at kommunens driftsutgifter øker mer enn inntektene. Kommunens driftsinntekter er forutsigbare da hele 65 % er frie inntekter fra skatt og rammetilskudd. Også øvrige inntekter som brukerbetaling og avgifter/gebyrer er forholdsvis konstante og forutsigbare.

Eiendomsskatten er også en forutsigbar inntekt som utgjør vel 3,4 % av driftsinntektene. Med utvidelse av eiendomsskatteområdet og nytakseringer fra år 2015 kan eiendomsskatten gi kommunen en merinntekt mellom 10-30 mill.kr. Dersom kommunestyret velger å øke skattetrykket på eiendomsskatten vil dette være med å avhjelpe den økonomiske situasjonen til kommunen.

Det er særlig lønnsoppgjøret som bidrar til utgiftsveksten, men også pensjon som øker med hele 11 mill kr. Innenfor omsorgstjeneste kommer utgiftsveksten som følge av særlig ressurskrevende enkeltbrukere med til dels særlig komplekse diagnoser. Også innenfor barnevern og økonomisk sosialhjelp er det innarbeidet økninger som følge av økte behov.

5.2 Økonomiske rammebetingelser (inntekter)

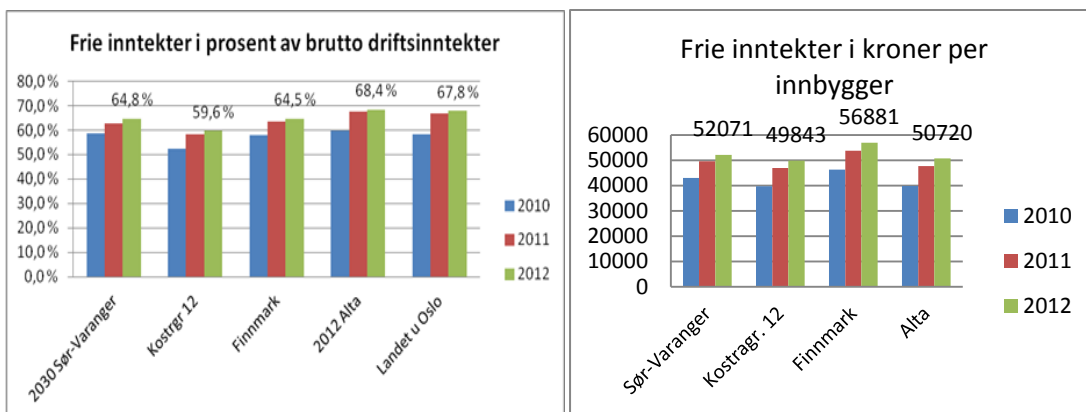
5.2.1 Frie inntekter – skatt og rammetilskudd

(tall i 1000)	2012	Prognose pr.okt-13	2014	2015	2016	2017
Rammetilskudd	291 836	296 634	309 190	307 241	307 241	307 241
Netto inntektsutjevning	5 979	4 645	4 910	5 106	5 310	5 523
Sum rammetilskudd	297 815	301 279	314 100	312 347	312 551	312 764
Rammetilskudd - endring i %	8,5	1,2	4,3	-0,6	0,1	0,1
Skatt på formue og inntekt	221 102	234 655	243 373	253 108	263 233	273 762
Skatteinntekter - endring i %	3,4	6,13	3,72	4	4	4
Sum skatt og rammetilskudd	518 917	535 900	557 500	565 500	575 800	586 500
Sum - endring i %	6,2	3,3	4	1,4	1,8	1,9

Prognosen for de frie inntektene bygger på statsbudsjettet samt KS sin prognose for skatt og rammetilskudd.

Som oversiktene viser øker kommunens frie inntekter fra 2013 til 2014 med om lag 4 %, eller 21,6 mill.kr. Oversikten over viser prognose for 2013 som pr utgangen av oktober ligger vel 1 mill.kr under budsjetter for 2013. Hvorvidt dette vil endre seg i løpet av årets siste måneder er noe usikkert og avhengig av egen skatteinngang samt landets skatteinngang for øvrig. Kommunen opplevde i årene 2009 til 2011 en god skatteinngang, nesten på høyde med skatteinngangen i landet. Dette har endret seg noe for 2012 og 2013 slik at kommunen igjen får kompensasjon gjennom inntektsutjevningen av en viss størrelse.

Videre i økonomiplanperioden har rådmannen prognostisert veksten i de frie inntektene ut fra tilsvarende skattevekst som for år 12/13 samt økt rammetilskuddet basert på erfaringstall og tidligere vekst.

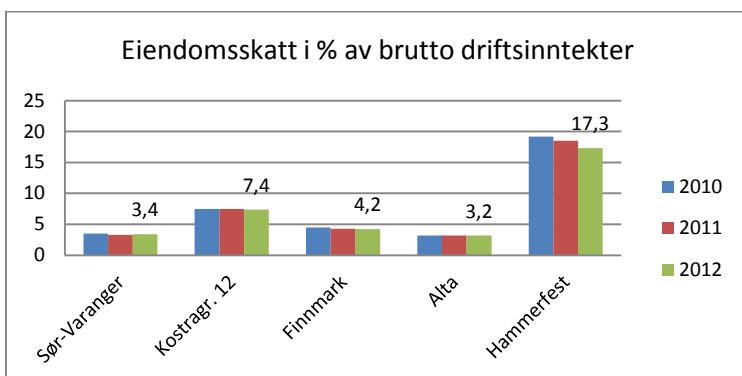
Som oversiktene viser har kommunen jevn økning i de frie inntektene og vil ligge noe over Alta og Kostra gruppa pr. innbygger, men noe under Finnmark generelt.

5.2.2 Eiendomsskatt

(tall i 1000)	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Eiendomsskatt fast eiendom, næring og verk og bruk.	25 551	27 131	28 433	28 500	38 500	38 500

For budsjett 2013 og 2014 er det beregnet en eiendomsskatt på vel 28,5 mill.kr pr år. Dette forutsetter at det ikke vedtas endringer i form av promilleendring, bunnfradrag eller endring av eiendomsskatteområdet. Det er budsjettert med 7 % og et bunnfradrag på kr. 100 000,- på fast eiendom. Eiendomsskatteområdet for fast eiendom og næring er begrenset til Kirkenes halvøya unntatt Elvenes. For verk og bruk er eiendomsskatteområdet hele kommunen.

Årsaken til økning fra regnskap 2012 til budsjett 2013 er eiendomsskatt på kraftverk. Her foretas det fortløpende årlige takster som danner grunnlaget for kommandes års eiendomsskatt. Takstene fastsettes sentralt av skatteetaten.

Eiendomsskatten er et av de få inntektsområder hvor kommunen selv kan regulere inntektpotensialet og til dels fastsette skattetrykket. Eiendomsskatten gir et betydelig bidrag til driftsbudsjettet og utgjorde i 2012 hele 3,4 % av driftsinntektene, noe over Alta. Som

oversikten under viser trone Hammerfest på eiendomsskattetoppen med hele 17,3 % av inntektene fra eiendomsskatt.

Kommunestyret har vedtatt å utvide eiendomsskatteområde til å gjelde hele kommunen med virkning fra og med 2015. Takseringsarbeidet vil pågå i 2014 og det er avsatt 10 mill.kr til prosjektet, finansiert ved bruk av disposisjonsfond.

Det er i økonomiplan lagt inn en økning i inntekten fra eiendomsskatten på vel 10 mill.kr fra 2015. Som nevnt er eiendomsskatten et område hvor kommunestyret innefor visse rammebetingelser kan vedta skattetrykket. I utredning av juni 2013 angående utvidelse av eiendomsskatteområdet ble det påvist et inntekspotensial i størrelsesorden mellom 10-30 mill.kr utover dagens inntekt. Inntekten reguleres ved fastsettelse av takster, vedtatt bunnfradrag samt skattepromille.

For 2015 er kommunestyrets intensjon at merinntekten fra eiendomsskatten skal gå til tilbakebetaling av disposisjonsfond med 10 mill.kr.

5.2.3 Renteinntekter og utbytte

Tall i 1000	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Rentekompensasjon skolebygg	1 508	1 457	1 500	1 500	1 500	1 500
Rentekompensasjon omsorgsboliger	340	0	435	435	435	435
Rentekompensasjon sykehjem	1 062	1489	1 100	1 100	1 100	1 100
Rentekompensasjon kirkebygg	122	140	140	140	140	140
Renteinntekter bankinnskudd	3 026	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Renteinntekter startlån	2 177	2 387	2 387	2 387	2 387	2 387
Renteinntekter SBB	437	400	400	400	400	400
Renteinntekter andre fordringer	185	150	150	150	150	150
Renteinntekter Finnmark fylkeskommune	360	400	400	400	400	400
Utbytte fra selskaper	12 500	15 625	15 625	15 625	15 625	15 625
Mottatte avdrag Finnmark fylkeskommune	550	550	550	550	550	550
Mottatt avdrag SBB	618	618	618	618	618	618
Sum rente- og avdragsinntekter og utbytte	22 888	26 236	26 305	26 305	26 305	26 305

Som tabellen viser er rente- og avdragsinntektene innarbeidet på samme nivå som for 2013.

Utbytte fra Varanger kraft er budsjettert med tilsvarende som for 2013. Det ble i juni 2013 vedtatt å utbetale utbytte av regnskapsåret 2012 til eierne med 50 mill.kr. Sør-Varanger kommunes andel utgjør 15,625 mill.kr.

Ordningen med rentekompensasjon forvaltes av Husbanken. Rentekompensasjon beregnes ut fra en investeringsramme med bakgrunn i innbyggertall og gjennomførte investeringer.

Det er lagt inn rente- og avdragsinntekter fra Stiftelsen boligbygg. Det ble i kommunestyret vedtatt at SBB skal innfri sitt lån til kommunene, men dette er ikke effektuert.

5.2.4 Konesjonskraftinntekter

(tall i 1000)	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter for levering konesjonskraft	5 192	4 792	4 862	5 145	5 145	5 145	5 145
Salg av konesjonskraft	12 583	10 974	9 501	11 153	11 153	11 153	11 153
Nettoinntekt	7 391	6 182	4 639	6 007	6 007	6 007	6 007

Sør-Varanger kommune har anledning til å selge konesjonskraft. Konesjonskraften er å anse som en del av kommunens frie inntekter og kan benyttes til kommunal tjenesteproduksjon. Kommunen selger konesjonskraft fra Varanger kraft 32,182 GWh og Tinfos AS 1,9174 GWh, til sammen 34,09 GWh. Salg av konesjonskraft fra Tinfos AS ble gjeldende fra og med 1 oktober 2013.

Som tabellen viser gir salg av konesjonskraft en nettoinntekt til kommunen på vel 4,6 mill.kr i 2013. Prisen var ved salgstidspunktet lav og kommunen oppnådde kun 295,25 NOK/MWh. Konesjonskraften for 2014 ble solgt 16 oktober og kommunen oppnådde da en pris på 327,1 NOK/MWh. Dette gir en inntekt på 11,1 mill.kr.

Kommunen må betale for levering av kraft og dette gjøres etter en topris modell. Sør-Varanger kommune betaler i 2013 et fast ledd til kr. 107,9 MWK og et variabelt ledd hvor markedsprisen er veiledende. Det er i beregningen av utgifter for levering lagt til grunn samme prismodell som for 2013.

Kommunen mottar også konesjonsavgift. For 2013 og videre i planperioden er denne beregnet til 1,575 mill.kr. Pengene er øremerket næringsutvikling i kommunen, og er i sin helhet budsjettert avsatt til næringsfond.

5.2.5 Øvrige inntekter

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Brukerbetalinger	33 493	32 348	33 430	32 638	32 638	32 638
Andre salgs- og leieinntekter	70 800	70 559	71 949	71 949	71 949	71 949
Overføringer	115 083	84 432	71 374	66 277	66 227	66 227
Andre statlige overføringer	22 697	20 072	22 055	21 153	21 153	21 153
Andre overføringer	11 703	11 505	12 112	12 112	12 112	12 112
Konesjonsavgift	1 655	1 575	1 575	1 575	1 575	1 575
Sum øvrige driftsinntekter	255 431	220 490	212 495	205 704	205 704	205 704

Brukerbetalinger

Brukerbetalinger består av foreldrebetaling i SFO og barnehage samt betaling for institusjonsopphold. Det legges ikke opp til økning i foreldrebetalingen verken i SFO eller barnehage. Inntekten er beregnet ut fra korrekt antall barn på budsjetteringstidspunkt og gir en liten merinntekt.

Når det gjelder oppholdsbetaling ved sykehjemmene er denne justert for lønns- og g-reguleringen. Økningen for betaling av hjemmetjenestene er økt med generell prisstigning.

Fra år 2015 går brukerbetalingen ned som følge av nedleggelse av sykehjemsplasser ved Wesselborgen.

Andre salgs- og leieinntekter

Salgs- og leieinntekter er inntekter fra vann, avløp og renovasjon, festeavgifter, husleieinntekter samt tilfeldige gebyrer og avgifter. Inntektene fra havnevesenet er inkludert her.

Når det gjelder inntektene fra vann og avløp området er disse ikke oppregulert i forhold til regulert budsjett 2013. Rådmann foreslår å holde disse gebyrene konstant for 2013 etter beregning av utgift-/inntektsnivå og kalkulatoriske renter. Vann og avløp er et selvkostområde som budsjetteres i balanse og eventuelt overskudd fra området skal avsettes på fond. Det samme gjelder inntektene fra havn hvor et eventuelt overskudd fra havneområdet avsettes til fond.

Kommunens renovasjon forvaltes av ØFAS ANS. Styret og representantskapet i ØFAS ANS har i møte 24.10.2013 fastsatt følgende endringer av gebyrer for 2014 som er innarbeidet i kommunens budsjett:

- Grunngelbyr renovasjon + 1 %
- Mengdegebyr renovasjon + 1 %
- Andre gebyrer uendret

Overføringer med krav til motytelse

Dette er inntekter og refusjoner fra staten og andre blant annet momskompensasjon, refusjon for ressurskrevende brukere, syke- og svangerskapsrefusjon mv.

Momsrefusjon fra investeringsprosjekter var tidligere å regne som en driftsinntekt. Ordningen har hatt en årlig nedtrapping og fra og med budsjettår 2014 har ordningen opphørt i sin helhet, slik at momsrefusjon for investeringsprosjekter fra 2014 i sin helhet skal føres i investeringsregnskapet. For budsjett 2013 var inntekten budsjettert med 15,540 mill.kr, overføring til investeringsregnskapet var budsjettert med 12,432 slik at nettoen utgjorde 3,1 mill.kr.

Syke- og svangerskapsrefusjonene er nedjustert med vel 1,0 mill.kr. Dette er beregnet utfra erfaringstall og nedgang i legemeldt sykefravær.

Refusjon for særlig ressurskrevende brukere er omtalt nærmere under statsbudsjettet samt under omsorgstjenestene. Isolert er inntekten økt med 6,1 mill.kr fra 2013 til 2014, men det må nevnes at det også er budsjettert med økte utgifter tilhørende. Fra år 2015 er det beregnet en reduksjon i refusjonsinntektene som følge av tildelingsreglene om 67 år og yngre.

Andre statlige overføringer

Dette er overføringer fra staten eksempelvis øremerkede midler og statstilskudd flyktninger. Økningen her skyldes økte statstilskudd flyktninger, se nærmere omtale under flyktningtjenesten.

Sør-Varanger kommune har krav på konsesjonsavgift. Inntekten er budsjettert som tidligere og avsettes til næringsfond og tildeles etter søknad.

5.3 Lånegjeld - rente og avdragsbelastning

5.3.1 Rente og avdragsbelastning i planperioden

En del av kommunens økonomiske utfordringer kan forklares med høye rente- og avdragsutgifter. Lånegjelden har økt betydelig de siste årene som følge av høye investeringer. Fra og med år 2013 betjenes lånet tilhørende Kirkenes barne- og ungdomskole samt bygging av Tangenlia omsorgsboliger og Skytterhusfjellet barnehage. Dette gir økt rente- og avdragsbelastning med vel 20 mill.kr fra år 2012 til 2013 og videre i planperioden. Det er videre fremover i økonomiplan forutsatt en moderat investeringsplan slik at rente og avdragsutgiftene holdes på tilsvarende nivå som 2013.

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Renteutgifter og låneomkostninger	19 567	27 527	26 614	26 393	26 049	25 494
Avdrag på lån	23 095	35 783	35 346	36 045	36 776	37 433
Utlån	381	317	317	317	317	317
Sum eksterne finansutgifter	43 044	63 627	62 278	62 756	63 142	63 244

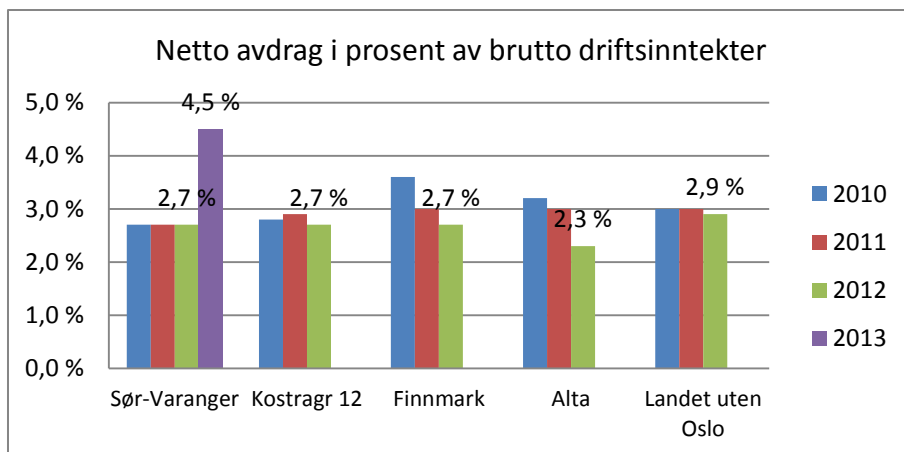
Rente og avdragsutgiftene for år 2014 er beregnet til 62,3 mill.kr. Av dette tilhører vel 2,3 mill.kr Havnevesenet og dekkes innenfor Havnevesenets budsjetter.

Renteutgiftene er beregnet ut fra rentenivået på budsjetteringstidspunktet. Kommunen har i overkant av 65 % av lånene i Kommunalbanken, hvor det ubundne rentenivået er svært lavt fra 2,0 % til 2,26 %. De resterende lånene er i KLP kommunekreditt til en rente på 2,97 %. Kommunen har også i overkant av 100 mill.kr i startlån i Husbanken hvor rentene dekkes av de som innehar startlån.

Det er ikke tatt høyde for renteøkning i budsjettet eller økonomiplan. Rentenivået har holdt seg stabilt lavt de siste årene og det foreløpig ingen signaler som tyder på en rask økning av dagens rentenivå.

Kommunen har i dag lav andel fastrentelån, vel 13 % av lånemassen på vel 1 mrd er bundet opp i fastrente. Å binde rente vil på kort sikt gi økte rentekostnader, men kan motvirke svingninger i renten på lang sikt. Det gjøres fortløpende evalueringer av rentebinder i løpet av året. I finansreglementet anbefales det en rentebinding på 20 % av total lånemasse.

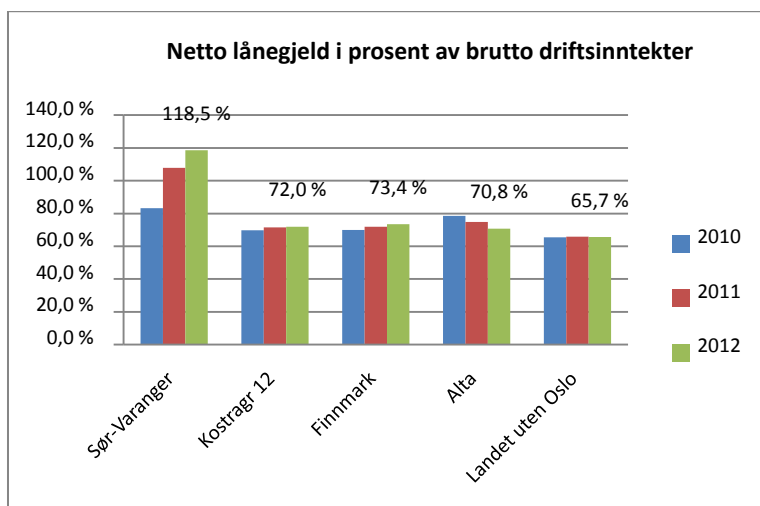

Som oversikten viser benytter Sør-Varanger kommune en høy andel av driftsinntektene til å betjene lånegjelden, langt høyere enn de vi sammenligner oss med. Oversikten viser at avdragene økte betydelig fra og med 2013 pga betjening av lånet til Kirkenes skole.

5.3.2 Lånegjeldsutvikling

Tall i 1000	UB 2011	UB 2012	UB 2013	UB 2014	UB 2015
Lånegjeld	996 123	1 111 343	1 085 671	1 097 450	1 080 469
Lånegjeld pr innbygger	101	113	108	109	108

Som oversikten viser har kommunen en lånegjeld i størrelsesorden 1,1 mrd kr ved utgangen av 2013 og utgjør vel kr. 108 000,- pr innbygger.

Oversikten viser lånegjeld i % av brutto driftsinntekter, Kostra tall. Som oversikten viser ligger Sør-Varanger kommune høyt over de vi sammenligner oss med og godt over landsgjennomsnittet. Fylkesmannen mener et godt måltall på god kommuneøkonomi bør netto lånegjeld ikke utgjøre mer enn 60-65 % av driftsinntektene.

5.4 Lønns- og pensjonsutgiftene

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Fast lønn	388 839	382 078	407 021	412 980	412 980	412 980
Vikar	31 404	27 404	27 071	26 954	26 954	26 954
Engasjementer	4 644	3 029	4 028	3 967	3 967	3 967
Overtid	7 247	6 314	6 414	6 402	6 352	6 402
Honorarer og lærlinger	9 646	9 937	10 132	10 088	10 088	10 088
Godtgjørelser folkevalgte	1 694	1 487	1 488	1 487	1 487	1 487
Kvalifiseringsstønad	647	871	878	871	871	871
Introduksjonsstønad	3 148	5 096	6 603	6 603	6 603	6 603
Kostgodtgjørelser og kjøreavtaler	2 055	1 483	1 379	1 379	1 379	1 379
Flyttestedgodtgjørelser	178	115	115	115	115	115
Telefongodtgjørelser	137	89	79	79	79	79
Fosterhjemsgodtgjørelser	1 524	1 500	1 800	1 800	1 800	1 800
Stipender	327	0	0	0	0	0
Fysioterapitilskudd	2 185	2 254	2 262	2 262	2 262	2 262
Praksiskompensasjon	527	616	616	616	616	616
Basistilskudd	3 528	3 836	4 030	4 030	4 030	4 030
Klesgodtgjørelser	308	60	67	67	67	67
Lønnsutgifter	458 038	446 169	473 983	479 700	479 650	479 700

Som oversikten viser har lønnsbudsjettet totalt økt med 27,8 mill.kr fra år 2013 til 2014.

Det er i all hovedsak fastlønnsbudsjettet som øker med hele 25 mill.kr. Det er innarbeidet avsetning til lønnsoppgjør 2014 med 10,3 mill.kr. Avsetning er beregnet utfra et lønnsoppgjør på 3,5 % etter anbefalinger fra KS. Det er innarbeidet helårsvirkning av årets mellomoppgjør og overheng fra 2012 noe som utgjør vel 5,0 mill.kr.

Faste tillegg er inkludert i fast lønn og utgjør 23,2 mill.kr, en økning med vel 1,0 mill.kr fra 2013 til 2014.

I budsjett 2013 ble det vedtatt flere tiltak som ikke er effektuert. Dette gjelder blant annet avvikling av administrative stillinger og nedleggelse av langtidsplasser ved Wesselborgen. Stillingene er innarbeidet i konsekvensjustert budsjett for 2014 med henholdsvis 2,5 mill.kr og 3,5 mill.kr.

Det er opprettet 11 nye årsverk i hjemmebasert omsorg knyttet til de nye omsorgsboligene i Tangenlia. Stillingene er innarbeidet med helårsvirkning, noe som utgjør om lag 5,2 mill.kr. I tillegg kommer pensjonsutgiftene.

Under Tjenesten for funksjonshemmede er det budsjettet med helårsvirkning av 8,7 årsverk som var budsjettet med halvårsvirkning i 2013, vel 2,0 mill.kr i ytterligere lønnsutgift.

Engasjementer er økt med vel 1,0 mill.kr fra år 2013 til 2014. Dette er utgifter knyttet til frikjøp av fosterforeldre i barnevernet.

Introduksjonsstønadene er oppjustert med vel 1,6 mill.kr. Utgiften finansieres med økt statstilskudd flyktninger.

Basistilskudd gjelder tilskudd for fastleger utfra antall pasienter legene har på sin fastlegeliste. Fra 1. juli 2013 har basistilskuddet/per capita tilskuddet gått opp fra 400 til 407 kroner per pasient legen har på fastlegelista. Basistilskuddet per pasient fra kommunen til legen er regulert i avtalen mellom Helse – og omsorgsdepartementet (HOD), KS og RHF på den eine sida og Den norske legeforening på den andre sida (Statsavtalen).

Pensjon

De kollektive pensjonsordningene i KLP og SPK sikrer de ansatte i kommunen tariffestet tjenestepensjon. Ordningene dekker alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene fra pensjonsselskapene samordnes med utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det.

Pensjonsforpliktelse/-midler	2013	Estimert forpl. 2014	Endring
Pensjonsforpliktelse KLP (1.1.)	-844 345	-937 431	-93 086
Pensjonsmidler KLP (1.1.)	666 590	732 722	66 132
Pensjonsforpliktelse SPK (1.1.)	-209 101	-217 397	-8 296
Pensjonsmidler SPK (1.1.)	151 852	153 817	1 965

Egenkapitalinnskudd KLP	IB 2013	Innbetalt EK-innskudd	UB 2013
Egenkapitalinnskudd KLP	19 492	1 981	21 473

Pensjonskostnadene	2012	2013	2014
Pensjonskostnad KLP	39 443	42 865	47 301
Amortisert premieavvik KLP	2 778	4 838	5 298
Administrasjonskostnad KLP	2 301	2 559	3 042
Samlet kostnad KLP	44 522	50 262	55 641
Innbetalt premie KLP	62 348	50 016	76 050
Premieavvik KLP	20 604	4 592	25 707
Pensjonskostnader SPK	13 903	14 570	15 633
Amortisert premieavvik SPK	415	-424	-620
Administrasjonskostnad SPK	345	338	369
Samlet kostnad SPK	14 663	14 484	15 382
Innbetalt premie SPK	12 113	12 402	14 279
Premieavvik SPK	-1 775	-1 955	-1 724
Innbetalt premie begge ordninger	74 461	62 418	90 329
Samlet kostnad begge ordninger	59 185	64 746	71 023
Kostnadsført/budsjettert premie	54 852	54 881	65 882
Samlet premieavvik	18 829	2 637	23 983
Ansattes andel pensjon (estimat)	4 900	6 000	8 000

Sommeren 2013 falt en dom i arbeidsretten angående små stillinger og disse skal nå meldes inn i pensjonsordningen. Som et foreløpig anslag på effekten av dette er det for 2014 lag inn et påslag på 3% på lønnsmassen fra pensjonsselskapenes side.

Hvert år fastsetter KRD et forhåndstall mellom diskonteringsrenten og lønnsveksten som pensjonsselskapene skal legge til grunn i sine beregninger av pensjonskostnaden. For 2014 er forhåndstallet satt til 1,00. Dette er en nedgang på 0,1 fra 2013. Forhåndstallet er avgjørende for nivået på pensjonskostnadene og pensjonsforpliktelsene. Et lavt forhåndstall gir høyere pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser. Som følge av strengere økonomiske forutsetninger og inkluderingen av små stillinger vil netto pensjonskostnad bli høyere for kommunen i 2014 enn i 2013.

Det er lagt til grunn en lønnsvekst på 3,75% ved beregning av pensjonskostnadene for 2014.

De beregnede pensjonskostnadene i Sør-Varanger kommune for 2013 er budsjettet til 65,9 mill kr. inkludert administrasjonskostnadene.

Innbetalt premie for begge ordninger er beregnet til å være 90,3 mill kr. Differansen mellom budsjettet pensjonskostnad og det innbetalte beløpet er premieavviket, som for 2014 beløper seg til om lag 24 mill kr for begge ordningene. Premieavviket amortiseres, det vil si kostnadsføres, over 10 år.

Da regnskapsforskriften om amortisering ble innført var det en forventning om at premieavviket skulle svinge mellom positive og negative avvik i år med hovedoppgjør og år med mellomoppgjør. En forventet da at dette skulle jevne seg ut slik at nettoeffekten fra år til år skulle bli tilnærmet null. Nå har det imidlertid vist seg at også mellomoppgjørene har vært så høye at en ikke fikk den tilsiktede effekten. Departementet har derfor ute til høring en ytterligere reduksjon av amortiseringstiden til enten 7 eller 5 år. Effekten av en slik endring vil få innvirkning på kommunens regnskap gjeldende fra premieavviket for 2014 som da eventuelt vil få en hurtigere kostnadsføring enn premieavvik fra tidligere år.

De ansatte trekkes 2 % av sin lønn til pensjon.

5.5 Overføring til egen særbedrifter

5.5.1 Finnmark kommunerevisjon IS og Kontrollutvalgan IKS

Kontrollutvalgan IS har i møte 4 oktober 2013 vedtatt et budsjett 2014 for Kontrollutvalgan IKS med kr. 1 526 300,- som skal fordeles mellom eierkommunene. For Sør-Varanger kommune utgjør dette kr. 152 630,-. Rådmannen har innarbeidet dette i konsekvensjustert budsjett.

Finnmark kommunerevisjon IKS

Representantskapet i Finnmark kommunerevisjon IKS har i møte 15 oktober 2013 enstemmig vedtatt budsjett og strategi- og økonomiplan for 2014-2017. Sør-Varanger kommunes andel er beregnet utfra et estimert timetall på 1093 noe som gir et årlig kostnad på kr. 973 000,-.

5.5.2 Barentshallene KF

Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet et tilskudd til Barentshallene KF lik tilskuddet for 2013. I tillegg er det innarbeidet tilskudd med helårsvirkning for de meroppgavene som Barentshallene KF fikk overført fra og med 1 mai 2013. Tilskuddet for 2014 utgjør da kr. 6 444 600,-. Det er ikke tatt høyde for lønns- og prisvekst.

I tillegg foreslår rådmannen å bevilge et investeringstilskudd til opprustning og investering av parker, anlegg og idrettsanlegg med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneopptak.

5.5.3 Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssida IKS

Tilskuddet fra Sør-Varanger kommune til Varanger museum IKS er hjemlet i selskapsavtalen av 2009. I selskapsavtalen står minimumsbeløpet kr. 1 300 000,-. Utover dette er det en avtale om renhold, som ble stipulert til kr. 308 000,-, altså til sammen skal tilskuddet utgjøre kr. 1 608 000,- pr år. Tilskuddet for 2014 er ikke justert for lønn- og prisvekst. I tillegg dekker kommunen driftskostnadene knyttet til Grenselandsmuseet.

Tilskuddet til Tana og Varanger museumssida er budsjettert med kr. 642 000,- i konsekvensjustert budsjett for 2014. Dette inkluderer også tilskuddet til Øst-Samisk museum som nå er en del av Tana og Varanger museumssida. Tilskuddet er ikke justert for lønns- og prisvekst.

5.5.4 NORA – krise og incestsenter IKS

Representantskapet i Nora senteret IKS har vedtatt at Sør-Varanger kommune skal yte kr. 2 410 000,- til Nora senteret IKS for 2014. Rådmannen har innarbeidet tilskuddet i konsekvensjustert budsjett.

5.5.5 Sør-Varanger menighet

Det er i konsekvensjustert budsjett forslått å videreføre tilskuddet til Sør-Varanger menighet i samme størrelsesorden som for budsjett 2013, altså kr. 5 009 000,-. Tilskuddet er ikke justert for pris- og lønnsvekst.

5.5.6 Interkommunalt arkiv IKS

Sør-Varanger kommune er medlem i interkommunalt arkiv. Den årlige kontingenten er i 2013 fastsatt til kr. 387 000. Kontingenten fremkommer ved et grunnbeløp for drift og depot samt vektet innbyggertilskudd.

5.5.7 Aurora kino IKS

Aurora kino IKS er et interkommunalt kinoselskap, der Tromsø kommune, Alta kommune og Sør-Varanger kommune er eiere. Selskapet ble stiftet som en fusjon av de kommunale foretakene Tromsø kino KF og Alta kino KF i 2007. 1.januar 2009 ble Kirkenes kino tilsluttet Aurora kino, og fra 1. april 2010 overtok selskapet driftansvaret for Narvik kino.

Selskapet eies med 8 % av Sør-Varanger kommune, 23 % av Alta kommune, og 65 % av Tromsø kommune. Deltakerne hefter for selskapets forpliktelser pro rata i henhold til sin eierandel. Vårt årlige tilskudd til Aurora Kino er kr. 675 000,-.

I tillegg betaler kommunen husleien for kinolokalet inkludert renhold.

5.6 Medlemskap og kontingenter

5.6.1 Kommunenes sentralforbund

Sør-Varanger kommune er medlem i kommunenes sentralforbund KS. Ordinær kontingent 2014 utgjør kr. 420 000,- . Ou-kontingent 2014 utgjør kr. 812 000,- inkludert ansattes andel kr. 282 000,-.

5.6.2 Brenselsutslaget AS og Grenseprodukter

Det er i konsekvensjustert budsjett innarbeidet tilsvarende tilskudd som for 2013 kr. 1 260 900,-. Tilskuddet er ikke justert for lønns- og prisvekst. I tillegg yter kommunen tilskudd tilsvarende en 50 % stilling, kr.250 000,-.

5.6.3 Tilskudd til private barnehager

Barnehageloven §14 fastslår at kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen, forutsatt at barnehagen har søkt om godkjenning før barnehagesektoren er blitt rammefinansiert. I Sør-Varanger gjelder dette Bjørnehiet familiebarnehage, Prestefjellet barnehage og Villaveien Naturbarnehage.

Fra 2011 ble barnehagetilskuddet innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Kommunene skal nå stå for hele den offentlige finansieringen av private barnehager. Fra samme dato ble tilskuddsordningene endret. Det er fremdeles slik at private og kommunale barnehager skal ha "likeverdig behandling". Nå er det en ren stykkprisordning i kommunal regi. Satsene for stykkprisen avhenger av det gjennomsnittlige utgiftsnivået pr. barn i de kommunale barnehagene. Systemet med maksimumstilskudd og minimumstilskudd er bevart.

I tråd med regjeringens plan for opptrapping av finansieringen av ikke-kommunale barnehager er det i statsbudsjettet for 2014 foreslått å øke minimumstilskuddet fra 94 til 97 prosent av det de kommunale barnehagene får.

Det er budsjettert med 6,2 mill.kr til dette i 2014.

5.6.4 Bedriftshelsetjeneste

Sør-Varanger kommune har inngått avtale om leveranse av bedriftshelsetjenester for perioden 1.4.2012 til 31.3.2015 med HMS Finnmark i Vadsø. Anskaffelsen ivaretar lovpålagte forpliktelser i hht arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter. Den årlige medlemskontingent er kr. 566 425,- eks. mva.

5.6.5 Finnut innkjøpssirkelen

Sør-Varanger kommune har ikke videreført medlemsavtale med Finnut innkjøpssirkel, men vil allikevel sette av budsjettmidler til kjøp av tjenester av Finnut i forbindelse med anbudskonkurranser i henhold til lov om anskaffelser i størrelsesorden kr. 170 000,- tilsvarende beløp som for medlemskap 2013.

5.6.6 Øst-Finnmark regionråd

Sør-Varanger kommune er medlem i Øst-Finnmark regionråd. Årskontingenten er kr. 40 000,-. I tillegg kommer vår andel, 36 %, av driftsutgiftene for rådet. Det er innarbeidet totalt kr. 200 000,- pr år basert på erfaringstall.

5.6.7 Tilskudd til kultur og idrettsformål

Det er i konsekvensjustert budsjett innarbeidet kr. 700 000,- i tilskudd til kultur og idrettsformål. Tilskuddet er budsjettert under enheten for politisk styring "Til levekårsutvalgets disposisjon". Tilskuddet fordeles to ganger i året etter politisk behandling i utvalg for levekår.

Enhetenes konsekvensjusterte budsjettoversikt 2014-2017

5.7 Administrative tjenester

1000 Politisk styring

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	4 458	3 064	3 236	3 585	3 234	3 234
Driftsinntekter	-607	-137	-87	-137	-87	-87
Netto drift	3 851	2 927	3 149	3 448	3 147	3 147

1100 Administrasjon

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	15 965	11 520	4 632	4 632	4 632	4 632
Driftsinntekter	-3 572	-1 343	-442	-442	-442	-442
Netto drift	12 393	10 177	4 190	4 190	4 190	4 190

Enheten består av 3 årsverk: rådmannen, kommunalsjef, og skolefaglig rådgiver.

Rådmannen er ansvarlig for den daglige drift av kommunen, og rådmannens ansvarsområder og oppgaver er definert i Kommuneloven.

Rådmannens viktigste oppgaver:

- Legge til rette for politisk styring av lokalsamfunnet og kommunens virksomhet
- Styre og utvikle forvaltning, tjenester og tilbud
- Styre og utvikle organisasjonen.

Administrasjonenes budsjett er redusert med om lag 6,0 mill.kr som følge av opprettelse av egen enhet for administrasjon barnehager. Alle tilhørende utgifter er overført til den nye enheten. Den største utgiften her er overføring til private barnehager.

1200 Servicekontoret

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	6 357	5 515	5 873	5 873	5 873	5 873
Driftsinntekter	-1 657	-1 169	-1 169	-1 169	-1 169	-1 169
Netto drift	4 700	4 346	4 704	4 704	4 704	4 704

Avdelingen består av servicekontoret, arkivtjenesten, post/kopisentralen og formannskapssekretæren. Avdelingen er bemannet med 9,1 årsverk fordelt på 11 ansatte inkludert 0,5 årsverk ekstraordinært sysselsatt i budtjenesten. Stillingene er fordelt på alle "arbeidsavdelinger" i avdelingen.

Servicekontoret er Rådhusets, og kommunens ansikt utad. Avdelingen betjener Sør-Varanger kommunes felles informasjons- og veiledningstjeneste for publikum med resepsjonstjeneste, sentralbordtjeneste, sentralt postmottak, arkivtjeneste samt intern budtjeneste.

Avdelingen har også ansvaret for tilrettelegging, koordinering og avvikling av kommunens formelle politiske virksomhet og forberedelse, og gjennomføring av valgavvikling i tillegg til delegert ansvar for flere saksforhold. Blant annet kommunens serverings- og skjenkebevillinger.

Arkivtjenesten har administratorrolle for kommunens arkiv og saksbehandlingssystem Acos WebSak. Avdelingen har opplæring og support av systemet for alle ansatte.

Arkivtjenesten journalfører inngående korrespondanse for Rådhuset, og har daglig oppfølging for alle registreringer som gjøres ute i enhetene i WebSak. Arkivtjenesten har også ansvar for alle arkiver ute i Virksomhetene. Avdelingen har en sentral rolle i planlegging og innføring av elektronisk arkiv for andre enheter. Det skannes fra oss inngående post i sikker sone til Tildelingskontoret. Flere enheter vil her følge.

Virksomhet Servicekontoret vil fokusere på fullelektronisk arkivløsning i WebSak (og andre systemer) for alle ytre enheter. Vi vil følge utviklingen av WebSak, og bidra til oppgradering slik at den er tilpasset kommunens saksbehandlers behov.

Det er i budsjett 2014 innarbeidet 0,5 årsverk som følge av ikke gjennomført nedbemanning i henhold til budsjett 2013. Videre er det budsjettert med økt eiertilskudd til IKA Finnmark IKS i henhold til satsene for 2013.

1300 Økonomiavdelinga

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	26 364	26 261	26 230	26 230	26 230	26 230
Driftsinntekter	-3 714	-3 586	-3 571	-3 571	-3 571	-3 571
Netto drift	22 650	22 676	22 659	22 659	22 659	22 659

Økonomiavdelinga består av regnskapsavdeling med 5,1 årsverk og økonomi/budsjett med 2 årsverk og ledes av økonomisjefen. Avdelingen har ansvar for budsjett og økonomiplanarbeidet, kvartals og årsrapportering, kommuneregnskapet, saksbehandling innenfor økonomiområdet, finansforvaltning, økonomifaglig støtte og veiledning, innkjøp og internkontroll samt eiendomsskatt. I tillegg er kommunens skatteavdeling med 4 årsverk underlagt avdelingen.

Innenfor økonomiavdelingens budsjett ligger alle overføringene til kommunens egne foretak og IKS.

Utgiftene til overformyndieret var i 2013 en del av økonomiavdelings utgifter, men ble fra 1 juli 2013 avvirket i kommunal regi og oppgaven overført til fylkesmannen, jfr vergemålsreformen.

1400 Personalavdelinga

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	12 820	12 369	12 883	12 883	12 883	12 883
Driftsinntekter	-1 148	-777	-777	-777	-777	-777
Netto drift	11 672	11 592	12 106	12 105	12 105	12 105

Personalavdelingen skal bistå enhetslederne og organisasjonen for øvrig med veiledning og rådgivning i arbeidsgiverspørsmål. Samtidig skal avdelingen være støttespiller i strategi-, plan- og utviklingsarbeid. Medvirke til videreutvikling og kvalitetssikring av kommunens ansettelsessaker. Koordinere og samordne personaladministrative oppgaver inkl. HMSarbeid. Sekretariat i ansettelsessaker. Lønnsarbeid og lønnskjøring. Vedlikehold av sentralt lønns- og personalarkiv. Personalavdelingen har 7 årsverk.

Personalavdelingens budsjett omhandler også lærlingeordningen, frikjøp av hovedtillitsvalgte jfr. Hovedavtalen og hovedverneombud jfr. arbeidsmiljøloven. For øvrig dekkes utgifter til personforsikringer, bedriftshelsetjeneste, OU-fond og KS-medlemskap.

1500 Plan og Byggesaksavdelinga

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	19 309	12 880	13 799	13 799	13 799	13 799
Driftsinntekter	-13 688	-10 332	-11 062	-11 062	-11 062	-11 062
Netto drift	5 621	2 548	2 737	2 737	2 737	2 737

Avdelingen har i alt 17,5 stillingshjemler og har ansvar for byggesaksbehandling, kart og oppmåling, fysisk/verbal planlegging, landbruk, miljø, kommunale grunneiendommer og saksbehandling av næringsfond/primærnæringsfondssaker. Avdelingens arbeidsområde er i stor grad relatert til utviklingen av Sør-Varanger samfunnet og har de senere år opplevd et stor pågang fra private og offentlige aktører. Avdelingen vil i 2014 prioritere rullering av kommuneplanen i tillegg til slutføring av planprosessene knyttet til industriområdene på Tømmerneset

I budsjettforslaget er det lagt opp til en økning av inntekter fra festeavgifter. Dette som en følge av økt aktivitet og at vi gjennomfører regulering av avgiften i henhold til festekontraktene

I budsjettet for 2014 er det innarbeidet tilskudd til veterinærordningen på i alt kr 500 000,-. Dette er stimuleringstilskudd som kommunen tidligere har bevilget og har inngått avtaler på, og som i budsjettet for 2013 var falt ut. Stimuleringstilskuddet kommer i tillegg til det vi får overført fra Staten som vaktgodtgjørelse og stimuleringstilskudd.

1600 IT-avdelinga

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	17 331	13 161	13 714	13 762	13 812	13 862
Driftsinntekter	-6 327	-1 840	-1 840	-1 840	-1 840	-1 840
Netto drift	11 004	11 321	11 874	11 922	11 972	12 022

IT-avdelingen er bemannet med 6 årsverk.

IT-avdelingen planlegger, utvikler, drifter og vedlikeholder kommunens helhetlige virksomhet innen området IKT.

For 2014 legger IT-avdelingen opp til å fortsette fokus på å videreutvikle kommunens interne tjenstlige infrastruktur basert på gode og relevante fagsystemer for enhetene – med fulldigital saksbehandling støttet med helhetlige e-arkivløsninger. IT-avdelingen vil videreføre fokus på utviklingen av løsninger som støtter helse og omsorgstjenester og samhandlingsreformen.

Fra 2014 vil tjenesten fase inn løsninger for velferdsteknologiske tjenester. Som en konsekvens av investeringstiltak "integreerte velferdsteknologiske tjenester" er det innarbeidet en økning i driftsbudsjettet med kr 100 000 i 2014, deretter en årlig økning på kr 50 000.

IT-avdelingen vil følge opp den helhetlige læringsplattformen for grunnskolen, som ble etablert i 2013 som ett tiltak for forbedret kommunikasjon skole - hjem. Det er innarbeidet en økning i driftsbudsjettet kr 200 000 til videreutvikling av løsningen slik at læringsplattformen kan tas fullt ut i bruk i alle grunnskolene.

IT-avdelingen har også fokus på videreutvikling av kommunens nettportal (www.svk.no) med fokus endret fra basisinformasjon med nyhetsfokus til fokus på tjenester og "digitale førstevalg".

IT-avdelingen vil også fortsette samarbeidet om utviklings- og driftstøtte til Sør-Varanger kommunes konsernselskaper, som ledd i utviklingen av kommunens helhetlige e-tjenesteproduksjon. Disse aktivitetene gjenspeiles som inntekter til IT-avdelingens regnskap.

Budsjettsituasjonen for drift har vært anstrengt i 2013. Dette er tatt hensyn til i forslag til driftsbudsjett fra 2014.

5.8 Skole og sfo

2300-2320 Skoler

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Kirkenes barneskole	20 239	19 816	24 043	24 043	24 043	24 043
Bjørnevatn skole	26 160	23 178	23 797	23 797	23 797	23 797
Sandnes skole	11 615	10 397	8 945	8 945	8 945	8 945
Pasvik skole	10 243	9 302	6 230	6 230	6 230	6 230
Hesseng Flerbr.senter	19 733	18 452	18 402	18 402	18 402	18 402
Bugøynes	3 898	3 511	4 081	4 081	4 081	4 081

oppv.senter						
Neiden oppv.senter Jakobsnes	1 674	1 735	1 671	1 671	1 671	1 671
oppv.senter	3 212	3 240	3 872	3 872	3 872	3 872
Slogfoss oppv.senter	2 689	2 645	1 738	1 738	1 738	1 738
Jarfjord oppv.senter Kirkens	4 739	4 641	3 527	3 527	3 527	3 527
ungdomsskole	23 940	23 942	27 442	27 442	27 442	27 442
Driftskostnader skoler	128 143	120 859	123 748	123 748	123 748	123 748
Driftsinntekter skoler	-13 136	-10 358	-8 979	-8 979	-8 979	-8 979
Netto drift skoler	115 007	110 502	114 769	114 769	114 769	114 769

Fra 2014 er ny beregningsmodell for ressursfordeling i grunnskolen lagt til grunn for fordeling av kostnader på den enkelte skole. Beregningsmodellen tar sikte på en mer rettferdig fordeling av midler mellom skolene.

Beregningsmodellen tar utgangspunkt i budsjettering per elev, med en fast tildeling på inntil 20 elever hvor de skolene som har færre enn 20 elever får en prosentvis avkorting i henhold til elevtall. Erfaringsmessig er det slik at det er dyrere per elev å drive en fådelt enn en fulldelt skole, men med et innslagspunkt på 20 elever tar man høyde for dette.

Ved denne måten å fordele budsjettmidlene vil det være slik at Pasvik oppvekstområde vil få den største budsjettmessige reduksjonen. Rådmannen ser at det vil være vanskelig å gjennomføre denne reduksjonen i 2014, og tar sikte på interne omfordelinger innenfor sektoren for å ivareta alle skolene på en mest hensiktsmessig måte.

Nyere forskning viser at der skolene får marginalt med ressurser der det kun tillates ordinær opplæring etter minimumstimetallet som er gitt fra nasjonalt hold og ressurser til avtalefestede oppgaver i skolen, får økt spesialundervisning for å ivareta elevenes behov. Der skoleeier legger inn en andel fleksibel ressurs som gir skolene rom for bedre tilrettelegging innen ordinær opplæring, blir ikke kravet til spesialundervisning så prekær. Ved å skjære ned slik at vi ikke har rom for fleksibel bruk av ressurser, vil det i neste omgang gå utover innhold og kvalitet i opplæringa. Dette bekreftes også gjennom deltakelse i nasjonalt prosjekt – Ekstern veiledning og Vurdering for læring.

Spesifikke områder

1. Vi ser at det er en vekst på antall elever på de stor sentrumsnære skolene. Samtidig er det nedgang på de fleste av skolene i utkantene. Dette stiller krav til en omfordeling av rammer mellom skolene. Målet må være at rammene fordeles slik at rammene er i samsvar med elevtall, de spesifikke behovene den enkelte skole har.

2. Mottaksskole

Administrasjonen har vurdert å etablere mottaksskole for minoritetsbarn som kommer til kommunen. Det etableres mottaksskole ved Kirkenes barneskole og ungdomsskole for barn fra Bjørnevatn, Sandnes, Hesseng og sentrum i Kirkenes. For å sikre rammer til et slikt tilbud, må det gjøres en omfordeling av rammer mellom skolene for å kunne

gi et forsvarlig tilbud i mottaksskolen.

3. Kvalitetsvurderingssystemer

Det er 2 store fellesprosjekt i kommunen, Vurdering for læring og veilederkorpset. Begge prosjektene ferdigstilles i juni 2014. Administrasjonen må sammen med rektorkollegiet ha en gjennomgang av kommunale satsinger. Dette må framkomme i en felles pedagogisk plan for Sør Varanger kommune. Her må vi avklare om vi skal videreføre allerede igangsatte prosjekt eller om vi igangsetter nye prosjekt. For å igangsette, jobbe utviklingsorientert med kvalitet i skolen, må det settes av midler på felles post som rådmannen disponerer.

I dag er det elektroniske verktøy som kan være til hjelp for kommunen på et overordnet nivå og den enkelte rektor på skolenivå til å utvikle systemer for forsvarlig system, noe som er et krav etter opplæringslovens § 13-10, www.1310.no. Systemet bygger vi opp selv og er dermed lokalorientert og systembasert. Det er knyttet kostnader for å kjøpe og bli bruker av systemet, med årlig innbetaling på kr 10 000 for kommunen og kr 2 000 for den enkelte skole.

Deltakelse i KS Nord Norges program – Gode skoleeiere i Nord Norge, er også et tiltak for å skape gode kvalitetssystemer der administrasjon og politikerne samhandler om å utvikle og fastsette lokale systemer innen innhold og kvalitet i skolen.

4. Investeringer i skolene

Flere skoler opplever at inventar og utstyr til bruk for elever og personale er gammelt og slitt. Her rapporteres det om bord og stoler som er gamle og slitte. Flere skoler har en til dels gammel PC park, samtidig som det fra nasjonalt hold stilles krav til at blant annet elevundersøkelser, nasjonale prøver og avgangsprøver skal gjennomføres elektronisk. Det stiller krav til oppgraderte PC'er på alle trinn slik at elever får opplæring for å mestre kravene som er lagt i nasjonale krav. Skoleåret 2012/13 var det registrert totalt 614 PC'er i skolen fordelt mellom 1206 elever. Det er store variasjoner mellom skolene.

Det må vurderes å ha en pott som skolene kan tildeles midler til avhengig av behov.

5. Merkostnader ved desentralisert struktur

Med kommunens geografi, er det en kjensgjerning at det er merkostnader knyttet til deltakelse på turer, aktiviteter som skjer i Kirkenesområdet. Dette er en utfordring for distriktskolene som må finansiere skyss for både personale, rektor og elever til ulike aktiviteter, kurs og møter.

6. Uteområde

Alle skolene har krav til å ha utstyr og lekeapparater som oppfyller [Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.](#) og [Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr](#). Det gjennomføres årlige tilsyn på uteområdene. Dersom det avdekkes forhold som ikke er i samsvar med forskriftene, må skolene dekke kostnadene til vedlikehold gjennom eget driftsbudsjett. Det er ikke satt av rammer til innkjøp av nye og hensiktsmessige uteleker.

Det må vurderes en fellespott til formålet der skolene søker om midler til innkjøp av nytt lekeplassutstyr og leker til uteområde.

Ledelsesressurs – skolene

Ledelsesressurs til skolene er hjemlet i særavtale SFS 2213: Undervisningspersonalet i kommunal og fylkeskommunal grunnsopplæring.

Punkt 6 i avtalen sier noe om hvordan ledelsesressursen skal beregnes og hva som skal ligge inne i ressursen.

2 - Skoleledelse

2.1 - Årsverket

Skoleledere har et netto årsverk på 1687,5 timer med arbeidstid på 37,5 timer pr uke i 45 uker. Ledere som har undervisningsplikt som del av stillingen sin, legger denne undervisningen inn i ordinær arbeidstid. Fordeling av ledelsesoppgaver og eventuelle undervisningsoppgaver drøftes på den enkelte skole.

2.2 - Ledelsesressurs

Kommunen/fylkeskommunen fastsetter, etter drøfting, samlet ledelsesressurs ved den enkelte skole. I utgangspunktet videreføres ledelsesressursen skoleåret 2005/06 som et minimum. Ved nye skoler eller ved større endringer i elevtall/undervisningsomfang eller andre vesentlige driftsmessige forhold, fastsettes ledelsesressursen med utgangspunkt i sammenlignbare skoler.

I grunnlaget for drøftingene om å øke ledelsesressursen, bør det tas hensyn til lokal styringsstruktur og delegering, og videre det behovet for styrking av pedagogisk og administrativ ledelse som følger av et mer rammepreget avtaleverk og de nasjonale føringene som er lagt for endringer i grunnsopplæringen.

Særavtalen er førende for hvordan kommunen fastsetter ledelsesressurs i skolen. I avtalen er det lagt føringer for pedagogisk ledelse, merkantilt personale er holdt utenom.

I Sør Varanger kommune har vi i dag en ledelsesressurs som er nesten på nivå med den totale ressursen som er førende fra skoleåret 2005/06. Selv om elevtallet er gått ned i perioden, er det lagt til nye oppgaver til rektor. Det må en avklaring på hvilke oppgaver rektor er delegert, og hvorvidt nye oppgaver er kompensert ved delegering. En prinsipiell drøfting er hva vil kommunen med ledelse i skolen. Her må det vurderes forholdet mellom det å være pedagogisk-, personal- og administrativ leder. Prosessene gjennomføres i tett samarbeid med rektorene, administrasjonen og organisasjonen Det må utarbeides prinsipper om hva ledelsesressursen på den enkelte skole skal bygge på. Kriteriene kan være;

- Antall elever på skolen
- Områdeleder/rektor
- Ressurs til pedagogisk ledelse

Før ledelsesressursen vedtas, kreves det drøftelse med organisasjonene.

Skoleskyss

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	5 211	5 155	5 155	5 155	5 155	5 155
Driftsinntekter	-806	-1 710	-1 710	-1 710	-1 710	-1 710
Netto drift	4 404	3 445	3 445	3 445	3 445	3 445

Alle elever i grunnskolen som har en skolevei som er mer enn 2 km for 1.-2. trinn og 4 km for 3.-10. trinn, har rett til gratis skoleskyss. I tillegg har elever som har en særlig vanskelig eller farlig skolevei også rett på gratis skoleskyss.

Skoleskyss på grunnlag av avstand saksbehandles av Finnmark fylkeskommune. Skoleskyss som innvilges på grunnlag av særlig vanskelig eller farlig skolevei er et kommunalt ansvar og søknader på dette grunnlaget saksbehandles av kommunen.

Sør-Varanger kommune er økonomis ansvarlig for kostnader til skoleskyss tilsvarende ordinær bussats for alle elever som får innvilget skoleskyss. Finnmark fylkeskommune dekker kostnader ut over ordinær skyss for elever som får innvilget gratis skoleskyss på grunnlag av avstand. For elever som får innvilget gratis skoleskyss på grunnlag av særlig vanskelig eller trafikkfarlig skolevei må kommunen dekke alle kostnader.

I 2013 har rådmannen tatt et initiativ for gjennomgang av retningslinjer for hva som skal anses som særlig trafikkfarlig eller vanskelig skolevei. Det er nedsatt en arbeidsgruppe bestående av to medlemmer fra trafikksikkerhetsutvalget og representanter fra administrasjonen som skal gjennomgå hvilke kriterier som skal ligge til grunn for vurdering samt en gjennomgang av aktuelle strekninger.

SFO

Skolefritidsordningen er et frivillig omsorgs-, tilsyns- og fritidstilbud utenom den obligatoriske undervisningstiden for elever i 1.-4. trinn og for barn med særskilte behov til og med 7. trinn.

Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i barnas alder, funksjonsnivå og interesse og behov hos barnet og foreldre. Alle barn skal gis gode utviklingsmuligheter tilpasset deres funksjonsnivå og evner.

I Sør-Varanger kommune tilbys det SFO-plass til barn ved alle skoler og oppvekstsentra. For oppvekstsentrene på Bugøynes og Skogfoss ses SFO-tilbudet i sammenheng med barnehagen og det budsjetteres derfor ikke med lønnskostnader til tilbudet.

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Kirkenes barneskole	2 777	2 574	2 997	2 997	2 997	2 997
Bjørnevatn skole	1 568	1 704	1 479	1 479	1 479	1 479
Sandnse skole	1 463	1 736	1 140	1 140	1 140	1 140
Pasvik skole	701	904	879	879	879	879
Hesseng flerbr.senter	2 372	2 701	2 709	2 709	2 709	2 709
Bugøynes oppv.senter	3	5	4	4	4	4
Neiden oppv.senter	117	186	104	104	104	104

Jakobsnes oppv.senter	288	304	324	324	324	324
Skogfoss oppv.senter	0	0	1	1	1	1
Jarfjord oppv.senter	393	551	432	432	432	432
Driftskostnader SFO	9 682	10 665	10 067	10 067	10 067	10 067
Driftsinntekter SFO	-4 717	-4 839	-5 482	-5 482	-5 482	-5 482
Netto drift SFO	4 965	5 827	4 585	4 585	4 585	4 585

I konsekvensjustert budsjett har rådmannen budsjettert driftsutgiftene til SFO med en fast sats per elev. Dette er et budsjetteringsprinsipp som er videreført fra 2013. For 2014 er satsen satt til kr. 1100,- per elev som er den samme som for 2013.

	Antall barn totalt	Antall full plass	Antall delt plass
Kirkenes skole	109	76	33
Bjørnevatn skole	31	23	8
Sandnes skole	28	22	6
Pasvik skole	10	8	2
Hesseng flerbr.senter	75	49	26
Bugøynes oppv.senter	4	0	4
Neiden oppv.senter	4	2	2
Jakobsnes oppv.senter	7	5	2
Skogfoss oppv.senter	1	1	0
Jarfjord oppv.senter	3	1	2
	272	187	85

Det gis tilbud om minimum skoleårsdrift ved alle grunnskoler i kommunen.

Skolefritidsordning i juli måned organiseres av Kirkenes barneskole for elever fra Bjørnevatn, Sandnes, Hesseng og Kirkenes. Ved oppvekstsentrene vil det være et samarbeid mellom skole og barnehage, slik at det kan gis et tilbud om skolefritidsordning i forbindelse med ferier.

5.9 Barnehager

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Administrasjon barnehager	0	0	7 082	7 082	7 082	7 082
Kirkenes barnehage	6 064	6 354	6 092	6 092	6 092	6 092
Einerveien barnehage	5 678	5 015	5 166	5 166	5 166	5 166
Bjørnevatn barnehage	3307	1791	0	0	0	0
Hesseng barnehage	6 551	6 380	6 539	6 539	6 539	6 539
Sandnes barnehage	5 507	4 843	5 254	5 254	5 254	5 254
Prestøya barnehage	8 945	8 010	6 499	6 499	6 499	6 499
Lisadellhaugen barnehage	1 609	1 021	0	0	0	0
Rallarn barnehage	6 480	6 520	6 323	6 323	6 323	6 323
Pasvik barnehage	3 145	3 088	3 148	3 148	3 148	3 148

Knausen barnehage	5 605	5 001	5 121	5 121	5 121	5 121
Skytterhusfjellet barnehage	0	3 229	9 401	9 401	9 401	9 401
Hesseng flerbr.senter	3 800	2 039	0	0	0	0
Buglynes oppv.senter	1 392	1 215	1 298	1 298	1 298	1 298
Neiden oppv.senter	1 141	950	0	0	0	0
Jakobsnes oppv.senter	1 479	1 495	1 417	1 417	1 417	1 417
Skogfoss oppv.senter	1 572	1 364	1 374	1 374	1 374	1 374
Driftskostnader barnehager	62 273	58 316	64 713	64 713	64 713	64 713
Driftsinntekter barnehager	-19 248	-15 212	-13 199	-13 199	-13 199	-13 199
Netto Drift Barnehager	43 025	43 104	51 515	51 515	51 515	51 515

Sør-Varanger har 15 barnehager, 12 kommunale og 3 private. 4 av barnehagene er organisert under oppvekstsentre/-områder, mens resterende er underlagt enhetsleder for barnehager.

Fra 2014 er kostnader knyttet til administrasjon av barnehager lagt til egen enhet, administrasjon barnehager. Dette var tidligere var organisert under administrasjonsavdelingen. Det er budsjettert med lønnskostnader til enhetsleder, felles kompetansemidler samt overføring til private barnehager under denne enheten.

I konsekvensjustert budsjett har rådmannen budsjettert driftsutgiftene til barnehagene med en fast sats per plass. Dette er det samme budsjetteringsprinsippet som lå til grunn for budsjett 2013. For 2014 er satsen satt til kr. 3100,- som er en økning på kr. 100,- per plass i forhold til budsjett 2013. Barnehagene i distriktene har i tillegg midler til å dekke reiseutgifter til møtevirksomhet. Foreldrebetalte kostpenger kommer i tillegg til ordinære driftskostnader.

Til sammen har 531 barn plass, 60 i private barnehager og 471 i kommunale barnehager.

Barnehagene har en viktig rolle i samfunnet og et stort medansvar for at barn får en trygg og god oppvekst. Slik det fremkommer i Lov om barnehager og i rammeplanen er barnehagens samfunnsmandat å være både en pedagogisk virksomhet og et velferdstilbud for småbarnsforeldre.

Full barnehagedekning gir småbarnsforeldre mulighet til deltakelse i arbeidslivet med trygg omsorg for barna. Barnehagene er også en svært viktig arena for å tidlig fange opp barn som er i ferd med å utvikle vansker.

Sør-Varanger kommune innfrir retten til barnehageplass. I tillegg har ca 30 barn utafør retten fått tilbud om plass, rett til barnehageplass trådte i kraft 01.01.09. Retten gjelder for barnsom fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass.

Sør-Varanger kommune har ikke ledige barnehageplasser slik at alle utafør retten til enhver tid de har behov får tilbud om barnehageplass. Ledige plasser tildeles når barn slutter i løpet av barnehageåret. Pr i dag er det kun ledige plasser ved Skogfoss – og Bugøyenes barnehage.

Bemanning, kompetanse og rekruttering:

Kommunestyret har vedtatt at grunnbemanningen i barnehagene er styrer + at hver avdeling har 1 pedagogisk leder, 1 barnehagelærer og 1 barne- og ungdomsarbeider pr. 18 plasser (barn under 3 år teller 2 plasser).

I forhold til nasjonal norm er dette høgt satsing (nasjonalt mål er innen 2020). Det er langt igjen før vi innfrir vedtaket, men vi er på vei. Vår vedtatte bemanningsnorm er et viktig rekrutteringstiltak – å synliggjøre kommunens satsing på kompetanse, voksentetthet og kvalitet.

Pr 15.12.11 var andelen styrere og pedagogiske ledere med midlertidig dispensasjon fra kravet om barnehagelærerutdanning 16.1 %, samme tall var pr 15.12.12 13.1 %. Dette viser en positiv utvikling samtidig som vi må ha fokus på å rekruttere flere barnehagelærere. OPUS Kirkenes videregående skole utdanner assistenter som arbeider i barnehagene til barne- og ungdomsarbeidere. Et viktig kompetanseutviklingstiltak assistentene får tilbud om på ettermiddagstid.

Følgende tall synliggjør stor interesse for barne- og ungdomsarbeiderfaget: I 2008 - 15, i 2010 - 15, i 2012 - 10, i 2013 - 12 + at det er startet opp et nytt kull med 13 assistenter høsten 2013.

Barnehagen skal bidra til at barn får en god start i livet. Personalets kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for danning, omsorg, lek, læring og sosial utjevning. Å investere i de ansattes kompetanse er derfor å investere i barna.

Private barnehager deltar på lik linje med kommunale barnehager i kommunens kompetanseutvikling av barnehageansatte.

Sykefraværsoppfølging – nærværsarbeid:

Mange barnehager har slitt med høgt sykefravær over mange år. Fraværet er en stor belastning for tjenesten vi skal yte, for ansatte som alltid er på jobb, og det er en belastning for de som står for fraværet.

Barnehagene er med i et prosjekt med NAV arbeidslivssenter i 2013. Alle ansatte har deltatt på informasjonsmøte der lov og regelverk er gjennomgått. De har vært med å kartlegge egen arbeidsplass, hvilke utfordringer de har i sin barnehage og hva som skal til for å sikre et godt arbeidsmiljø og forebygge sykefravær. Både ledelse og ansatte har fokus på nærværsarbeid. Ansatte blir mer bevisst på å ta ansvar for eget bidrag og refleksjon over egen rolle i barnehagehverdagen.

3 og 4 avdelings barnehager (Rallaren, Sandnes, Knausen, Hesseng, Kirkenes, Einerveien og Prestøya) hadde fast vikar i 2012. Tilbakemeldingene var at vikar på topp bidro til stabilisering og økt kvalitet i pedagogisk tilbud i barnehagen. Ordningen var rettet mot korttidsfraværet hvor en vikar på topp skulle bidra til å redusere belastningen slik at barnehagene unngikk langtidssykemeldinger.

Ordningen ble ikke videreført i budsjett 2013.

Kvello - modellen;

Sør-Varanger kommune har fra 2010 innført Kvello – modellen, en tverrfaglig modell med målrettet tidlig innsats for barn i barnehager og 1.klasse. Gjennom kompetansesatsing i Sør-Varanger kommune skal vi styrke personalets kompetanse i arbeidet med å få felles ståsted for implementering av Kvello - modellen, og omsette kompetansen i praktisk arbeid i barnehagene. Ved å delta i dette tverrfaglige samarbeidet skal vi øke sannsynligheten for at tiltak med best mulig effekt tas i bruk.

Barnehagene er en viktig forebyggende arena i et barns liv, da svært mange barn i dag tilbringer en stor del av sin hverdag her. Barnehageansatte er viktige tilknytningspersoner for barna, og ansattes kompetanse har en avgjørende betydning for barns utvikling. Ansatte må ha kunnskap og forståelsesgrunnlag om tilknytning, risiko- og beskyttelsesfaktorer, samspills observasjoner, ulike tilnærminger til hvordan vi kan støtte barna i deres utvikling og refleksjoner over egen praksis

Samisk språk og kultur i barnehagene:

I henhold til Lov om barnehager § 8, 4. avsnitt, har kommunens ansvar for å legge til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.

I vedtektene for Sør-Varanger kommunale barnehager § 20, Skal Sandnes barnehage ha en avdeling som bygger på samisk språk og kultur. Det er et mål at Sandnes barnehage skal bli en tospråklig samisk/norsk barnehage, og at hele personalgruppen på den samiske avdelingen skal være samisktalende.

Sandnes barnehage arbeider målrettet med samisk innhold, språk og kultur i hverdagen. Som grunnlag brukes samisk årshjul, for å sikre en rød tråd i det samiske innholdet i hverdagen. Møter og planleggingsdager har samisk innhold, med fokus på å lære nye ord, sanger og korte setninger på samisk. Dette gir barnehagen kunnskap og inspirasjon i det daglige arbeidet. På personalmøter innhenter barnehagen forelesere for å få mer kunnskap om historikk og bedre forståelse for viktigheten av å jobbe med samisk språk og kultur. Før jul 2013 besøker barnehagen reingjerde og er med på reinsamling, med prosjektarbeid i forkant og etterkant, hvor de gjør seg kjent med tradisjoner og skikker i forbindelse med reinsamling.

For 2014 er planen å sette opp tre - lavvo som skal være et stabilt symbol på samisk kultur i barnehagen, delta på samisk barnehagekonferanse, videreutvikle forståelse og respekt for språk og kultur, samt videreutvikle det samiske språket i barnehagen.

Utfordringen er å rekruttere samisk språklig personell på den samiske avdelingen ved Sandnes barnehage. Sør-Varanger kommune tilbyr lønnstillegg på kr 25 000 pr år som rekrutteringstiltak til samisk språklig personell i Sandnes barnehage. Pedagogisk leder på samisk avdeling har i høst tatt samisk språkkurs i Varangerbotn, og fortsetter på nybegynnerkurs i samisk vinteren 2013.

For å fremme samisk språk og kultur i alle barnehagene skal kommunen gjennomføre nybegynnerkurs i samisk i samarbeid med Seg i Tana og Kirkenes kompetansesenter. Kurset gjennomføres mot slutten av 2013 eller begynnelsen i 2014. Det er søkt tilskudd fra Sametinget til nybegynnerkurset.

I samarbeid med kulturskolen gjennomføres et joikeprosjekt i Sør-Varanger. Joikeprosjektet har som mål å styrke samiske barn og unges identitet.

For barnehagene er prosjektet rettet mot styrking av samisk språk og kultur i barnehagene, hvor målgruppa er alle barn. Joikeprosjektet inkluderer alle og løfter fram det samiske som verdifullt, og som igjennom dette styrker samiske barns identitet.

Prosjektet gir verdifull kompetanseheving for ansatte innenfor samisk språk og kultur, hvor joik, historie og kulturforståelse er satt på agendaen. Joikeprosjektet gjør barnehagene mer robuste i forhold til å ivareta samisk språk og kultur, både for norske og samiske barn i en tid hvor det å rekruttere kvalifisert (samisk språklig) personell er utfordrende.

5.10 Kultur og Fritid

Våren 2013 ble den tidligere virksomheten allmenn kultur slått sammen med biblioteket og sammen utgjør de nå den nye enheten kultur og fritid. I tillegg til bibliotek består kultur og fritid av en rekke tilbud innenfor idrett og kultur.

Enheten har i 2013 gått gjennom en omorganiseringsprosess og man har kuttet nesten 2 årsverk innen saksbehandling og annet kulturarbeid.

2500 Allmenn kultur

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	8 505	6 019	5 397	5 397	5 397	5 397
Driftsinntekter	-3 026	-794	-554	-554	-554	-554
Netto drift	5 479	5 225	4 843	4 843	4 843	4 843

Avdelingen kultur omfatter 4,83 årsverk fordelt på 8 stillinger.

Hjertet for ungdomskultur er lagt til Basen i Kirkenes som har åpningstider 3 ganger i uken. Herfra organiseres aktiviteter som UKM, Åpen Hall, Kaos Spektakel og andre prosjekter for ungdom. Foruten om Basen er det også ungdomsklubb på Bugøynes, en gang i uken.

Avdelingen gir rådgivning og konsulenttjenester innenfor idrett og annen kultur og driver med utstrakt saksbehandling når det gjelder kulturmidler, spillemidler og søknader om økonomisk støtte.

Videre gir avdelingen et variert og allsidig fritidstilbud for voksne utviklingshemmede. Tilbudet gis gjennom tirsdags- og torsdagsklubben, samt trening.

Avdelingen er lokal arrangør av Riksteatrets og Hålogaland Teaters teaterstykker.

Det er i budsjett 2014 innarbeidet resteffekt av nedbemanning på 0,5 årsverk vedtatt med besparelse fra og med 2.halvår i budsjett 2013. Utgifter til husleie av lokaler til Basen i Kirkenes er justert opp i henhold til nye satser fra utleier.

Tilskudd til idretts- og kulturtiltak budsjetteres til formannskapetets disposisjon, under området politisk. Allmenn kultur har i løpet av 2013 fått overført budsjettmidler til kulturtiltak etter vedtak fra utvalg for levekår. Disse midlene tilbakeføres formannskapetets disposisjon ved nytt

budsjettår og fremkommer dermed som en reduksjon i utgifter ved allmenn kultur i budsjett 2014.

2700 Sør-Varanger bibliotek

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	6 776	6 219	6 116	6 115	6 115	6 115
Driftsinntekter	-1 616	-1 353	-888	-888	-888	-888
Netto drift	5 160	4 866	5 228	5 227	5 227	5 227

Sør-Varanger bibliotek består av hovedbibliotek i Kirkenes som siden våren 2013 har vært organisert i den nye enheten Kultur og fritid. Det er budsjettert med 5,8 årsverk knyttet til hovedbiblioteket. Biblioteket kjøper bokbusstjenester fra Tana/Nesseby bokbuss til bibliotekstjenester i distriktene Bugøynes, Bugøyfjord og Neiden.

Sør-Varanger bibliotek dekker et vidt spekter av tjenester for barn, ungdom, voksne og eldre. Utlån av bøker/media, informasjonstjenester, formidling og arrangementer.

Målsettinger i bibliotekloven sier at folkebiblioteket i kommuner skal sikre alle fri tilgang til informasjon, kunnskap og kultur. Nytt er lovfesting av biblioteket som fysisk møteplass og læringsarena for hele befolkningen. Den fysiske og digitale møteplassfunksjonen samt formidlingsansvar for alle typer medier, omfattes av loven.

Utgifter til husleie til hovedbiblioteket utgjør en vesentlig del av driftsbudsjettet. Endringer som er lagt inn for budsjett 2014 er besparelser i husleie knyttet til den nedlagte filialen i Svanvik og strømutfgifter knyttet til nedlagt filial på Bugøynes.

Bortfall av tilskudd på kr. 450 000 fra Nordområdemidler medfører en økning av bibliotekets nettoramme med kr 322 000. Dette forklares med at tilskuddet er benyttet til å finansiere 0,5 fast kommunalt årsverk, samt deler av de faste driftsutgiftene til biblioteket som husleie, strøm o.l. Dette er utgifter som fortsatt vil være der selv om prosjektet avvikles.

2550 Kulturskolen

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	5 549	4 712	4 736	4 736	4 736	4 736
Driftsinntekter	-1 802	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Netto drift	3 747	3 512	3 536	3 536	3 536	3 536

Sør-Varanger kulturskole er nettopp flyttet inn i nytt bygg sammen med Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole. Skolen er underlagt virksomhetslederen/rektoren ved Kirkenes barneskole. Skolen har som mål å gi et variabelt og godt kulturskole tilbud til alle elever i Sør-Varanger kommune. Skolebygget innbyr til alle typer aktiviteter fra dans til bandspilling, øvinger i grupperom og opptredener i skolens amfier.

En samlokalisering mellom kulturskolen og Kirkenes barne- og ungdomsskole gjør at både lokaler og ressurser kan utnyttes bedre. Ufordringen til kulturskolen er samspillet med grunnskolene og få til gode samarbeidsprosjekter. Skolen er fortsatt i et samarbeidsprosjekt

om Joik og trommespill, et prosjekt mellom kulturskolens elever og elever fra grunnskolene. Prosjektet har fått stor oppmerksomhet også utenfor kommunens grenser.

Skolen har 360 elever. Skolen har 7,3 årsverk med et godt kvalifisert personell.

For å kunne gi et variabelt og godt tilbud kjøper vi tjenester fra private for å kunne gi teaterundervisning og drive Kirkenes skolekorps. Kjøp av tjenester fra private koster en del men kulturskolen har et ønske om å kunne fortsette å gi et godt kulturskoletilbud til elevene i Sør-Varanger kommune.

2400 Kirkenes kompetansesenter

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	6 578	6 835	7 533	7 533	7 533	7 533
Driftsinntekter	- 1 710	-3 145	-2 450	-2 450	-2 450	-2 450
Tilskudd til språkopplæring	-4 147	-3 150	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Netto drift	721	540	-583	-583	-583	-583

Kirkenes kompetansesenter har ansvar for lovpålagte oppgaver i norskopplæring for voksne innvandrere, samt grunnskole og spesialundervisning for voksne. Senteret tilbyr også norskkurs for arbeidsinnvandrere og russiskkurs. Tolking og oversetting mellom norsk og russisk er en viktig del av oppgavene våre, sammen med tilrettelegging og megling med høgskoler og universitet for å få et tilbud om desentralisert høgskole- og universitetsutdanninger, samt etter- og videreutdanninger. Vi har som mål å levere tjenester av høy kvalitet, og våre elever har gode resultater på offisielle tester.

Kompetansesenteret har 9,4 årsverk, hvorav 8,4 er besatt.

- 4,5 stillinger er knyttet til norskopplæring og spesialpedagogiske tilbud.
- 1 stilling er knyttet til økt bosetting av flyktninger, særlig med tanke på deres rett til grunnskoleopplæring.
- 2 stillinger er knyttet til språklige tjenester, samfunnskunnskap, prosjekterrelaterte oppgaver og russiskopplæring.
- 1 leder og 0,9 administrativ ressurs.

Den største enkeltutgiften foruten lønn, er husleie som for 2014 vil bli ca 1 mill.

Vedtaket om økt bosetting av flyktninger fører til økt press på lærerressursene. Videre medfører vedtaket om distriktsbosetting at må legges til rette for norskopplæring for deltakere som bor i distriktene.

Innen høyere utdanning vil vi videreføre våre oppgaver som megler, motor og møteplass i forhold til Studiesenteret.no, samarbeid med universitetene i Tromsø og Nordland med flere.

Tolking og oversettelse er nøkkeloppgaver for å sikre god kommunikasjon i samarbeidet med Russland.

5.11 Helse, behandling og forebygging

3001 Frivillig Sentralen

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	948	730	685	685	685	685
Driftsinntekter	-606	-360	-385	-385	-385	-385
Netto drift	342	370	300	300	300	300

Frivillig Sentralen har en ansatt; daglig leder i 100 % stilling. Frivillig Sentralen hadde i 2012 117 registrerte frivillig som til sammen utgjorde en arbeidsinnsats på ca 5290 timer.

Målet er at Frivillig Sentralen skal fungere som møteplass, koordinator og kontaktpunkt for frivillige og andre. De skal samarbeide med andre lag og foreninger og kommunale virksomheter. Blant aktivitetene de driver med nevnes: eldrekafe, språkhjelp, "vaktmestertjeneste", transport, internasjonalt arbeid og diverse arrangementer."

Det er i budsjett 2014 innarbeidet reduserte driftsutgifter til lesing av transportmidler samt økning i statlig overføring.

3100 Flyktingtjenesten

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	14 738	12 988	16 111	16 111	16 111	16 111
Driftsinntekter	-16 578	-13 938	-17 061	-17 061	-17 061	-17 061
Netto drift	-1 840	-950	-950	-950	-950	-950

Flyktingtjenesten har ansvar for drift og koordinering av bosetting, tilrettelegging, integreringsarbeid og kvalifisering av flyktinger i introduksjonsprogrammet. Formålet i tjenesten er å arbeide for likestilling som innebærer å bedre flyktingers mestring av hverdagslivet og styrke deres muligheter for kvalifisering til utdanning og arbeidsliv.

Det er 5,5 årsverk i tjenesten: avdelingsleder, 2 koordinatore intro, 1 koordinator integrering, 1 fagarbeider samt 0,5 faglærer som driver språklæring ved hjelp av metoden suggestopedi.

Det bor flyktinger fordelt på 10 nasjoner innenfor 5-års tilskuddsperiode (statstilskudd fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet- IMDi). I tillegg bor her flyktinger som har vært i kommunen i mer enn 5 år. Kommunestyret har vedtatt å bosette 25 flyktinger pr år i perioden 2012-2015.

Integreringstilskuddet brukes til lønn, overføring til 0,5 innvandrersøster, til etablering ved ankomst og utgifter til introduksjonsprogram; introstønad, utgifter til barnehage og SFO, transport, tolking, supplerende økonomisk stønad (refusjoner til NAV), aktiviteter og helsefremmende tiltak.

Lov om introduksjonsprogram gir rett til kvalifisering for bosatte flyktinger mellom 18-55 år. Det er 39 deltakere i introduksjonsprogrammet pr 1.10.2013, samt 6 i permisjon. Antallet deltakere endres etter de som avslutter etter endt program og de nybosatte flyktingene som

kommer til kommunen. Utviklingen av tilbudet i introduksjonsprogrammet skjer i nært samarbeid med deltakerne og samarbeidsparter og det er fokus på god kvalitet i det lovpålagte programmet.

Det er fortsatt en utfordring å skaffe tilveie nok boliger til bosetting av flyktninger og planlegging av bygging av flyktningboliger er i gang jfr kommunestyrets vedtak i sak 041/13.

Det er innarbeidet tiltak der driftsutgifter er redusert med kr 950 100. Det berører budsjett for både bosetting og introduksjonsprogram, slik som utgifter til aktiviteter, etablering, transport og introduksjonsstønad.

Barne- og familieenheten

Sør-Varanger kommune har organisert kommunale tjenester for barn, unge og deres familier i det som heter Barne- og familieenheten.

Barne- og familieenheten består av avdelingene PP- tjenesten, barnevern, helsestasjon, ergoterapi, fysioterapi, psykisk helse, rustjenesten og koordinerende enhet.

Barne- og familieenheten jobber tverrfaglig. Selv om avdelingene er samorganisert jobber de ulike tjenestene fortsatt etter sine lovverk.

2350 PP- Tjenesten

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	0	0	4 746	4 746	4 746	4 746
Driftsinntekter	0	0	-124	-124	-124	-124
Netto drift	0	0	4 622	4 622	4 622	4 622

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PP- tjenesten) har vært organisert i felles virksomhet og hatt felles budsjett med barneverntjenesten. Fra 2014 er PP- tjenestens budsjett fradelt barneverntjenestens.

PP- tjenesten består av 8,5 årsverk hvorav 1 avdelingsleder, 4,5 saksbehandler, 2 logopedstillinger og 1 merkantil. PP- tjenesten vil ha en vakant stilling i deler av 2014 innenfor logopedi for barn, og vil kunne måtte kjøpe noen tjenester fra privat logoped.

PP- tjenesten sitt mandat ligger i Opplæringslovens § 5-6 og har to vesentlige hovedområder:

1. Være sakkyndig instans der loven krever det, med hensyn til barns rett til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.
2. Bistå skoler og barnehager i kompetanseutvikling på individ og systemnivå og være en sterk aktør i utvikling av barnehager og skoler som organisasjon.

PP- tjenesten er også en meget viktig aktør i oppfølging av Kvello modellen, både på individ og systemnivå. Fullført implementering av Kvello modellen vil etter planen være 2015. Ressursbehovet (personalressurs) for gjennomføring av Kvello modellen vil da være mer avklart.

Vakante årsverk i 2013 er innarbeidet i budsjettet utover det er det er ikke innarbeidet vesentlige endringer i budsjett 2014.

2360 Barneverntjenesten

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	23 152	21 825	20 866	20 865	20 865	20 865
Driftsinntekter	-3 074	-1 517	-1 397	-495	-495	-495
Netto drift	20 078	20 308	19 469	20 370	20 370	20 370

Barneverntjenesten er en avdeling i barne- og familieenheten og samlokalisert med PP-tjenesten til første etasje i Postgården.

Barneverntjenesten har til sammen 8,5 stillinger fordelt på 6 saksbehandlerstillinger, 0,5 rådgiverstilling, avdelingsleder og 1,0 årsverk merkantil. Alle stillingene er besatt av kompetent personale. Kommunen har mottatt statlig tilskudd til opprettelse av 1,5 av årsverkene. Den statlige satsingen på kommunalt barnevern er videreført i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2014. Som følge av dette er det innarbeidet statstilskudd på kr 900 000 i barneverntjenesten budsjett for 2014.

Innenfor den statlige satsningen har barneverntjenesten i tillegg midlertidig engasjert 1,0 årsverk familieveileder. Stillingen finansieres med bundne fondsmidler samt med eventuelt friske statstilskudd. Stillingen vil bli regulert inn i budsjettet når det er avklart i forhold til videre statlig satsning for 2014 og stillingens varighet er kjent.

Barneverntjenesten skal ivareta kommunens forpliktelser etter lov om barneverntjenester og i alle ledd av loven; fra undersøkelser av bekymringsmeldinger, iverksetting og oppfølging av hensiktsmessige tiltak i den enkelte sak.

Barneverntjenesten har i 2013 hatt en sterk økning av akutt- og omsorgssaker, noe som har resultert i økte utgifter til tiltak utenom hjemmet (plasseringer i institusjon/fosterhjem). Dette er saker som videreføres også i 2014.

Barneverntjenesten er viktige aktører i oppfølging av Kvello-modellen (for tidlig intervensjon og hjelp til barn/familier som trenger det) i skoler og barnehager.

PP- tjenesten er fra 2014 skilt ut i egen avdeling noe som gir utslag på barneverntjenestens budsjetttramme med en reduksjon på 4 mill kroner. Samtidig er det innarbeidet styrking av barneverntjenestens driftsutgifter knyttet til tiltak utenfor hjemmet med 2,0 mill kroner. Utgifter knyttet til undervisning av fosterhjemsplasserte barn i andre kommune er justert opp med kr 900 000.

3202,3203 og 3204 Helsestasjon, Fysio- og Ergoterapitjenesten

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	11 108	10 492	10 507	10 504	10 504	10 504
Driftsinntekter	-2 434	-2 031	-1 620	-1 520	-1 520	-1 520
Netto drift	8 674	8 461	8 887	8 984	8 984	8 984

Helsestasjon

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et lovpålagt lavterskeltilbud til alle barn, unge og deres foresatte. Tilbudet omfatter svangerskapsomsorgen, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjenesten 6-20 år og helsestasjon for ungdom.

Tjenesten har en sentral rolle i kommunens folkehelsearbeid og arbeider helsefremmende og forebyggende, både med psykisk og fysisk helse og sosiale forhold. Arbeidet innebærer veiledning, helseundersøkelser, vaksinerings, oppfølging og henvisning videre ved behov.

Helsestasjonen har 6,5 årsverk.

Ergoterapitjenesten

Ergoterapitjenesten skal hjelpe mennesker i alle aldre å fungere optimalt i hverdagen når de har problemer med å utføre daglige gjøremål på grunn av sykdom, skade eller annen funksjonshemming. Ergoterapitjenesten tilrettelegger for aktivitet og deltagelse i brukers hjem, fritid, skole/barnehage og på institusjoner. Sentrale oppgaver er hjelpemiddelformidling og boligveiledning/tilrettelegging for å kunne bo lengst mulig hjemme.

Tjenesten har 2,5 årsverk.

Fysioterapitjenesten

Fysioterapitjenesten skal bidra til å sikre innbyggerne et forsvarlig fysioterapitilbud. Fysioterapitjenesten gir tilbud om fysioterapi innen helsestasjon, skolehelsetjenesten, hjemmebehandling, sykehjem og oppfølging i distriktene. Prioriterte oppgaver her er rehabilitering og habilitering. Videre utføres individuell fysikalsk behandling for barn 0-18 år, forebyggende helsearbeid, herunder Kvello modellen, samt ivaretagelse av særskilte tilfeller hvor ordinær fysikalsk behandling på institutt enten ikke er mulig eller hensiktsmessig.

Tjenesten har 4 årsverk inkl en turnusstilling.

I budsjett 2014 er det innarbeidet økte utgifter til tilskudd til driftsavtaler private fysioterapeuter.

Frisklivssentral

Sør-Varanger Frisklivssentral har 0,50 årsverk. Sentralen er delvis finansiert av eksterne midler og bruk av bundet fond i 2014. Det er i budsjettet innarbeidet redusert tilskudd fra staten til Frisklivssentralen slik at nettoutgift i 2014 er 214 000. Fra og med 2015 er Frisklivssentralen budsjettetert med en årlig nettoramme på kr 315 000.

3200,3205og 3300 Psykisk helse- og rustjeneste

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	22 311	19 074	19 153	19 136	19 136	19 136
Driftsinntekter	-7 215	-5 242	-4 761	-4 761	-4 761	-4 761
Netto drift	15 097	13 833	14 392	14 376	14 376	14 376

Psykisk helse- og rustjeneste ble høsten 2013 slått sammen til en avdeling med felles avdelingsleder.

Psykisk helsetjeneste

Psykisk helsetjeneste skal bidra til forebygging av psykiske lidelser gjennom tiltak for småbarnsforeldre og deres barn, gruppetilbud i forhold til angst og depresjon, informasjon og undervisning. Gi god hjelp til mennesker med psykiske lidelser. Ved tilbud om støttesamtaler, koordinering av hjelpetiltak, aktiviteter og opplæring, hjemmebesøk, oppfølging og miljøarbeid.

Tjenesten har 16 årsverk, fordelt på omsorgsboligen/miljøarbeidertjeneste med 9,5 årsverk, Møteplassen 1 årsverk, hjemmekonsulent 1 årsverk og helsesenteret med leder 4,5 årsverk.

Sosialtjenesten

Sosialtjenesten har 6 årsverk i form av hele stillinger bestående av to miljøarbeidere, en boligøkonomisk rådgiver og tre sosialkonsulenter.

Tjenestens hovedmål/arbeidsområder er;

- Rehabilitering og omsorg til personer og familier med rus- og avhengighetsproblemer
- Forebygge rus, økonomiske- og sosiale problemer på både individ og samfunnsnivå
- Saksbehandling av bostøttesaker, startlån og utbedrings- og tilretteleggingstilskudd

I tillegg til ulike tilbud til personer og familier med rusproblemer, har virksomheten gjennom statlige tilskuddsmidler igangsatt/driver ulike rusforebyggende eller skadereuserende prosjekter;

- Boligkoordinatorstilling for å forbedre bolig og bo-oppfølgingstilbud til målgruppen
- Etablering av 4 nye boliger med hjelpe- og vernetiltak til målgruppen i samarbeid med Stiftelsen boligbygg

For 2014 er det kun budsjettet med tilskudd og driftsutgifter knyttet til etablert prosjektstilling som boligkoordinator for 1.halvår.

3206 Diagnose/behandling

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	10 695	11 743	12 432	12 426	12 426	12 426
Driftsinntekter	-1 506	-1 308	-1 241	-1 241	-1 241	-1 241
Netto drift	9 190	10 435	11 191	11 185	11 185	11 185

I legetjenesten er det nå 10 fastlegehjemler etter Kommunestyrets vedtak om opprettelse av ny legehjemmel i 2011. I tillegg har tjenesten 2 kommunalt ansatte turnusleger. Den nye hjemmelen har vært utlyst 3 ganger, men en har dessverre ikke lyktes å ansette noen i hjemmelen foreløpig. Det har imidlertid nettopp vært gjennomført intervjuer i forbindelse med tredje utlysning, og en har nå håp om å få hjemmelen besatt, men trolig ikke før nærmere påske. Det er dessverre meget vanskelig å rekruttere for tiden.

For øvrig er kommuneoverlegen fortsatt sterkt involvert i planlegging av innfasing av samhandlingsreformen. Hvilke budsjettmessige konsekvenser dette vil få for helsetjenesten og for kommunen i 2014 er usikkert. I tillegg til kommuneoverlegen er en av de andre fastlegene også aktivt deltagende i dette arbeidet, og vil komme til å fortsette med dette også i 2014 fordi kommunen starter arbeidet med opprettelse av kommunale ø-hjelpssenger slik samhandlingsreformen krever. Hvilken løsning som velges i vår kommune vet vi foreløpig ikke. Vi vet heller ikke om denne ordningen innføres fra 2014 eller 2015, men når den innføres forventes ikke ubetydelige konsekvenser for legetjenesten – både personellmessig og budsjettmessig. Dette må Rådmannen komme tilbake til.

Et område kommuneoverlegen ser fortsatt må prioriteres er smittevern. På grunn av økt reisevirksomhet øker også infeksjonssykdommer, og det er viktig at kompetansen på området økes og prioriteres. Dette vil bety økning, evt. omrokering av kommunale oppgaver for en av fastlegene i tillegg til kompetanseøkning. Dette vil kunne løses innen rammen av budsjettet.

Forhandlinger mellom legeföreningen og KS sentralt har resultert i noe endrede rettigheter i forbindelse med avvikling av arbeidsdag etter vakt, men fortsatt har dette ikke fått store konsekvenser for legene ved Kirkenes legesenter og dermed for Sør-Varanger kommune.

Det er i budsjett 2014 innarbeidet økte pensjonsutgifter som følge av at også legene i små kommunale stillingsprosent nå omfattes av pensjonsordningen, lønnsjusteringer samt økt basistilskudd i henhold til revidert sentral avtale.

3301 NAV – økonomisk sosialhjelp

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	11 276	9 711	12 624	12 615	12 615	12 615
Driftsinntekter	-1 663	-1 441	-2 241	-2 241	-2 241	-2 241
Netto drift	9 613	8 270	10 383	10 374	10 374	10 374

NAV Sør-Varanger er et samarbeid mellom Sør-Varanger kommune og NAV Finnmark. Kontoret har ansvar for både kommunale og statlige oppgaver som er fordelt på henholdsvis 6 kommunale og 11,6 statlige årsverk. Av kommunale oppgaver kontoret har ansvar for er ivaretagelse av økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet og oppfølging av langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp de viktigste områdene.

Det er et mål for NAV Sør-Varanger å styrke arbeidet i oppfølging av brukerne med sikte på å bli selvforsørget, slik at behovet for sosialhjelp går ned, og at tiltaksordninger skal prioriteres spesielt for sosialhjelpsmottakere. Andre utsatte grupper innenfor rus- og psykiatri vil ha høy prioritet i oppfølgingsarbeidet til NAV Sør-Varanger. I det innebærer at NAV Sør-

Varanger vil prioritere oppfølgingsarbeidet med sikte på arbeid eller tiltak som skal føre til arbeid. I det inngår økonomisk veiledning som svært viktig. Samtidig forsøker enheten å få på plass 0,5 årsverk som gjeldsrådgiver, og som vil kunne bidra til at mange av brukerne skal få bistand fra NAV til å få orden på sin økonomi i langt større grad enn det en ser i dag.

Produktivitet - utvikling	2010	2011	2012
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner, konsern	82 740	82 770	85 156
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner, konsern	33 125	35 268	32 779
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	4 672 929	5 139 780	7 062 874
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	5 421	7 859	9 161
Gjennomsnittlig stønadslengde	4,4	3	3,3
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	4,8	2,9	3,3
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	4,4	3,2	3,4
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	53	35	43
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	27,6	16,4	18,6
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	35,4	31,5	35,5
Har kommunen i løpet av det siste året gjennomført en egen brukerundersøkelse for sosialtjenesten (1=ja, 0=nei)	Nei	Ja	Nei
Årsverk i sosialtjenesten inkludert stillinger til sysselsettingstiltak	13	14,55	15
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år	3,1	2,4	1,8

Som oversikten viser øker stønaden til økonomisk sosialhjelp hvert år siden 2010 til 2012 og ytterligere for 2013. Foreløpig prognose viser at økonomisk sosialhjelp for 2013 vil bli vel 9,0 mill.kr, mot budsjett 4,3 mill.kr. I konsekvensjustert budsjett for 2014 er det innarbeidet en økning innefor økonomisk sosialhjelp til 7 mill.kr. Dette er vel 2,0 mill.kr under det beregnede nivået for 2013.

For å begrense og redusere utgiftene til økonomisk sosialhjelp i 2014 og oppnå budsjettmålet har enheten følgende fokus fremover og inn i 2014 - 2017:

- Igangsette et lavterskeltilbud for brukere med sammensatt rusproblematikk (5 plasser)
- Utnytte plassene i Kvalifiseringsprogrammet ennå bedre – oppfølgingsarbeidet
- intensiveres ovenfor aktuelle brukere (herunder ungdom).
- Gjeldsrådgiving – 0,5 årsverk
- Enheten vil gi tettere oppfølging av brukere på økonomisk sosialhjelp med sikte på arbeid gjennom tiltaksbruk.
- Forebyggende sosialt arbeid
- Enheten vil igangsette et tettere samarbeid med boligkoordinator og ruskoordinator i kommune, herunder 3.parts samarbeid vedr. Lavterskeltilbudet «Ressursbasen – Kirkenes» (under planlegging)
- Enheten vil sikre at arbeidet med å styrke overgangen fra sosialhjelp til arbeid og aktivitet skal ha høyt fokus. Standard for arbeidsrettet brukeroppfølging skal benyttes for alle brukere uavhengig av ytelser.
- Enheten vil ha høyt fokus på forebyggende arbeid internt i forhold til sykefraværet ved NAV Sør-Varanger.

5.12 Omsorgstjenestene

Omsorgstjenestene er organisert i fire enheter Wesselborgen sykehjem, Prestøyhjemmet sykehjem, Tjenesten for funksjonshemmede og Hjemmebasert omsorg.

I budsjett 2014 vil det være 285,53 årsverk knyttet til omsorgstjenestene. Det er lagt inn en økning fra 2013 til 2014 på 18,5 årsverk første halvår og en reduksjon av 12 årsverk fra 01.07, slik at en totalt vil få en økning på 6,5 årsverk til omsorgstjenestene. Økningen vil være knyttet til åpning av nye omsorgsboliger ved Tangenlia og resursskrevde brukere. Reduksjonen er ved nedleggelse av avdeling B ved Wesselborgen sykehjem.

Rekruttering

Omsorgstjenestene sliter med å rekruttere faglært personell til vakante stillinger og vikariater. Det er spesielt vanskelig å få dekket alle ledige stillinger i helger. Omsorgstjenestene hadde rundt 100 vakante stillinger, 80 av disse var under 50 % med arbeidstid i helgene. I tillegg kommer vakanser på grunn av kortere og lengre fravær i stillingene som sykdom og permisjoner. Brukerne har behov for tettere oppfølging av personell med helsefaglig utdanning enn tidligere. For å kunne drive faglig forsvarlig tjenester har en leiet inn vikarbyrå med helsefagarbeider og sykepleie kompetanse i de vakante stillingene og vikariater. Det finnes lite av denne kompetansen ledig på arbeidsmarkedet og det er derfor få søkere til stillingene som lyses ut.

I november 2013 igangsettes en utredning om opprettelse av egen vikarpool/ ressursbank med sikte på å kunne øke stillingene til ansatte, samt redusere bruk av innleid vikarbyrå.

Samhandlingsreformen.

01.01.2012 trådte samhandlingsreformen i kraft. Dette innebar blant annet at kommunen fikk et medfinansieringsansvar for polikliniske konsultasjoner og ferdigbehandlede pasienter på sykehus som fortsatt trenger oppfølging og etterbehandling. Disse pasientene skrives nå ut til kommunale kortidsplasser i sykehjem og hjem og skal behandles der. Dette medfører at pasienter som blir skrevet ut fra sykehus trenger mer omfattende oppfølging både hjemme og på kortidsplassene i sykehjem.

Utviklingen viser et økende antall tjenestemottakere med komplisert sykdomsbilde spesielt innenfor de hjemmebaserte tjenestene. Det ble i 2011 lagt ned 9 langtidsplasser og i 2012 ble det langt ned 8 langtidsplasser ved Wesselborgen sykehjem. Det var vedtatt nedleggelse av 9 langtidsplasser i sykehjemmet i 2013. Det ble også vedtatt nedleggelse av 4 årsverk i hjemmebasert omsorg. Nedleggelse av disse langtidsplassene og samhandlingsreformen har ført til økte tjenester hjemme, spesielt innenfor de som mottar både hjemmesykepleie og praktiskbistand. Hjemmebasert omsorg har ikke klart å gi omfattende tjenester til alle som tidligere fikk langtidsplass i sykehjem. Dette har ført til at ca 50 % av kortidsplassene til enhver tid har vært belagt med brukere som venter på plass i en avdeling som tilbyr langtidsopphold. En har heller ikke klart målsetningen om nedleggelse av langtidsplassene, men videreført tiltaket slik at plassene legges ned i løpet av første halvår i 2014.

Siden pasientene kommer hyppigere, er sykere og kommunen må betale for ligge døgn når sykehuset melder dem ferdig behandlet, blir disse pasientene prioritert inn på kortidsplasser. Da det har vært dårlig kapasitet på kortidsplasser har en ikke kunnet ta ut utskrivningsklare

pasienter så raskt som ønsket. Enkelte ganger er det også faglige og etiske grunner for å la pasienten bli på sykehus noen dager. Dette har ført til enn mye større utgift til utskrivningsklare pasienter enn først beregnet. Budsjettet for utskrivningsklare pasienter er økt med kr. 400 000 for 2014, men samtidig er budsjett for med finansiering redusert, slik at endringene totalt ikke påvirker kommunens nettoramme.

Omsorgstjenestene er delt inn i en omsorgstrapp. Hensikten med dette er å gi tjenester på lavest effektive omsorgsnivå. Noe som innebærer at tjenestene gis på riktig nivå etter brukerens behov og at en skal kunne fylle på med tjenester ettersom behovet øker. Des færre trinn det er i trappa, vil en raskere måtte tilby omfattende og kostbare tjenester til brukerne som hadde klart seg med tjenester på et lavere nivå. Nederst i trappa er forebyggende tiltak som trygghetsalarm, hjelpemidler og praktiskbistand. Øverst er sykehjem.

I 2014 vil en styrke omsorgstrappen med 16 nye omsorgsboliger og tilføring av 11 årsverk til hjemmebasert omsorg. For 10 av boligene er målgruppen eldre. Det vil være fast bemanning tilknyttet boligene slik at trinnet under sykehjem styrkes. Dette vil føre til at en vil kunne gi tjenester på et lavere nivå og dermed et rimeligere nivå enn sykehjem. For de resterende 6 boligene er målgruppen funksjonshemmede under 67 år som har omfattende behov for tjenester. Ved å tilrettelegge for boliger med fellesareal og personalbase vil en kunne bruke ressursene mer effektivt, samtidig som brukerne vil kunne få betydelige tettere oppfølging enn i enkeltstående boliger. Ved åpning av de nye boligene vil det frigis en del andre omsorgsboliger og sykehjemsplasser slik at tiltaket om reduksjon i antall langtidsplasser kan realiseres.

En av forutsetningene for god kommunikasjon og samhandling mellom helsetjenestene har en i samhandlingsreformen lagt opp til at denne skal foregå som elektronisk kommunikasjon med meldinger i journalsystemet. I 2013 har en startet med meldingsutveksling mellom helse- og omsorgstjenestene, fastlegene og UNN. Det vil jobbes videre med denne utviklingen i 2014 der meldingsutveksling mellom kommunen og helseforetaket skal i gang.

Ressurskrevende brukere.

I de siste 10 årene har veksten i antall tjenestemottakere skjedd i aldersgruppen under 67 år. På landsbasis utgjorde 1/3 av alle omsorgstjenestens tjenestemottakere denne gruppen. De som mottok hjemmetjenester (inkl. avlastningstjenester) i 2012 i Sør-Varanger var 48 % av alle brukerne under 67 år.

Mange av de voksne, yngre brukerne har omfattende bistandsbehov. Det er i hovedsak tre grupper:

- Personer med utviklingshemming.
- Personer med psykiske og/eller sosiale problemer.
- Personer med somatiske skader og sykdommer, ofte av nevrologisk art.

Personer med alvorlige nevrologiske skader eller sykdommer representerer en stor andel av omsorgstjenestens nye brukere.

Mange av disse brukerne mottar omfattende og langvarige tjenester. De har oftere personlige assistenter, omsorgsbolig og støttekontakt, enn andre brukere i samme alder. De har også hyppigere besøk av hjemmesykepleien om kvelden og natten.

Omsorgstjenestene opprettet tjenester til 7 nye brukere med omfattende behov i 2013, såkalte ressurskrevende brukere. Enhetene fikk tilført midler til disse i siste halvår i 2013 og det er lagt inn helårs virkning i budsjettet for 2014. I de aller fleste tiltakene er det ansatt eget personell. For noen av disse brukerne er tjenestetilbudet så omfattende at enn ikke har personell nok eller kompetanse til å kunne gi faglige forsvarlige tjenester. Det har derfor vært leid inn vikarer fra vikarbyrå eller kjøpt bo- og omsorgstjenester til disse.

Kommunen kan søke staten om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester. I kriteriene for 2013 refunderer staten 77,5 % av direkte lønnsutgifter utover kr 1 010 00 knyttet til enkelt pasienter. Det er fratrukket for psykisk utviklingshemmede og personer over 67 år omfattes ikke av ordningen.

For 2014 er det beregnet at 21 brukere av helse- og omsorgstjenestene i kommunen vil ha høye nok utgifter til å utløse det statlige tilskuddet. Det er beregnet at disse brukerne vil kunne gi grunnlag for et samlet statlig tilskudd på i overkant av 28,3 millioner kroner. Fra år 2015 er det innarbeidet reduksjon i tilskuddet som følge av tildelingsreglene om 67 år og yngre.

3000 Helse og sosialadministrasjon

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	15 706	15 122	19 378	19 348	19 348	19 348
Driftsinntekter	-5 122	-3 367	-5 633	-5 633	-5 633	-5 633
Netto drift	10 585	11 755	13 745	13 715	13 715	13 715

Avdelingen har 7,5 årsverk og består av tildelingskontoret for omsorgssaker, koordinerende enhet og systemansvarlig for journalsystemet profil.

Koordinerende enhet skal ha generell oversikt over habiliterings- og rehabiliteringstilbudet i kommunen og i helseregionen. Enheten har ansvaret for tildeling og oppfølging av koordinatører og individuell plan.

Tildelingskontorets målsetning er å tildele tjenester etter BEON prinsippet, beste effektive omsorgsnivå, med innplassering i kommunens omsorgstrapp. I 2014 styrkes omsorgstrappen med 16 nye bemannede omsorgsboliger som er trinnet under sykehjem. Tildelingskontoret behandlet rundt 1800 saker i 2012.

Det har vært jobbet med utviklingen av elektroniske meldinger i 2013 og dette videreføres i 2014.

Avdelingens budsjett omfatter også omsorgslønn, lønn til støttekontakter samt kjøp av tjenester fra private knyttet til ressurskrevende brukere.

Det er i budsjett 2014 innarbeidet økte utgifter til kjøp av tjenester samt økt refusjon fra staten til enkelt brukere som følge av behov oppstått i 2013. Dette utgjør en økning i nettorammen med i underkant av 1,2 mill kroner.

Kommunens tilskudd til Norsk pasientskade erstatning er justert opp og det er innarbeidet økning knyttet til utskrivningsklarepasienter.

3400 Prestøyhjemmet

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	33 056	32 637	32 852	32 801	32 801	32 801
Driftsinntekter	-7 881	-7 661	-7 347	-7 347	-7 347	-7 347
Netto drift	25 175	24 977	25 506	25 454	25 454	25 454

Prestøyhjemmet er et sykehjem med totalt 40 plasser. Det er 3 somatiske avdelinger, 1 rehabiliterings/korttidsavdeling og 1 skjermet avdeling for demente. Prestøyhjemmet har totalt 47,61 årsverk fordelt på 70 stillinger for sykepleiere, ergoterapeut og hjelpepleiere. Enheten er organisert med enhetsleder og 3 avdelingsledere som ledere for avdelingene.

Mål for virksomheten er at Prestøyhjemmet skal være et sykehjem der det oppleves at det ytes service, er høy faglig kvalitet og er et sykehjem i stadig utvikling. Sykehjemmet bygger på et menneskesyn der verdier som nestekjærlighet, omsorg, menneskeverd og likeverd står sentralt.

I budsjett 2014 er det endringer i lønnsutgifter, justerte brukerbetaling og reduserte sykelønnsrefusjoner som utgjør endringene fra 2013.

3500 Hjemmebasert omsorg

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	60 780	54 667	67 815	68 186	68 186	68 186
Driftsinntekter	-11 219	-9 522	-13 398	-8 251	-8 251	-8 251
Netto drift	49 561	45 146	54 417	59 935	59 935	59 935

Enheten yter hjemmetjenester som hjemmesykepleie, praktiskbistand, matombringning, ambulerende vaktmester tjeneste, dagsenter og trygghetsalarm til Sør-Varanger kommunes befolkning.

Hjemmebasert omsorgs målsetning er at alle som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig.

I medio januar vil det åpnes 10 nye omsorgsboliger ved Tangenlia bo- og omsorgssenter. Dette vil være omsorgsboliger med heldøgnsbemanning i tillegg til ordinær drift av hjemmesykepleie/praktiskbistand i distriktet Hesseng- Jarfjord.

Hjemmebasert omsorg har 79,9 årsverk til knyttet virksomheten, 11 av disse er tilført i budsjett for 2014 i forbindelse med de nye omsorgsboligene. Virksomheten utførte 646 tjenester som hjemmesykepleie, praktiskbistand, matombringning og trygghetsalarm til 341 brukere i 2012. Etter at samhandlingsreformen trådte i kraft har hjemmebasert omsorg gitt tjenester til stadig sykere pasienter hjemme. Dette er en utfordring i forhold til kompetanse og kapasitet.

Sør-Varanger kommune er vertskommune for Utviklingssenter for hjemmetjenester i Finnmark. Målsetningen til utviklingssentret er å heve den faglige kvaliteten gjennom å utvikle gode modeller for fagutvikling og spre disse til andre kommuner i Finnmark.

Utviklingssentret har mange prosjekter gående i de hjemmebaserte tjenestene, blant annet hverdagsrehabilitering, lindrende omsorg og etisk kompetanseheving i tillegg til at det drives kompetanseheving på flere nivåer.

Det er i budsjettet innarbeidet økte lønns- og driftsutgifter knyttet til åpning av de nye omsorgsboligene i Tangenlia. Videre er det innarbeidet økte utgifter samt økte refusjoner knyttet til ressurskrevende brukere i forhold til behov oppstått i løpet av 2013.

3501 Bugøynes omsorgssenter

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	6 655	5 813	6 100	6 095	6 095	6 095
Driftsinntekter	-543	-400	-400	-400	-400	-400
Netto drift	6 112	5 413	5 700	5 695	5 695	5 695

Bugøynes omsorgssenter gir hjemmetjenester til befolkningen i Bugøynes og Bugøyfjord. Ved omsorgssentret er det 8 boliger, hvor av 1 brukes til kortids- og avlastningsplass for hjemmeboende. Det gis tilbud om korttid- avlastningsopphold ved sentret til hele Sør-Varangers befolkning og ikke primært til innbyggere i Bugøyfjord- Bugøynes distriktet.

Virksomheten har 9 årsverk og utførte tjenester til 27 brukere i 2012. Disse brukerne mottok totalt 73 tjenester. Målsetningen til virksomheten er å tilrettelegge slik at en skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig.

3600 Tjenesten for funksjonshemmede

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	42 540	47 932	53 964	53 935	53 935	53 935
Driftsinntekter	-10 017	-11 348	-10 397	-10 397	-10 397	-10 397
Netto drift	32 523	36 584	43 567	43 538	43 538	43 538

Tjenesten for funksjonshemmede består av 5 avdelinger hvorav 4 avdelinger gir omfattende og langvarige tjenester i hjemmet til voksne personer med ulike funksjonshemminger. Den 5. avdelingen er Villa aktiv som gir avlastning til familier med særlig tyngende

omsorgsoppgaver til barn/unge med ulike funksjonshemninger. Enheten har i dag 70,5 årsverk fordelt på 95 stillinger.

Enheten vil i de nærmeste årene yte tjenester til flere ressurskrevende ungdommer som skal etablere seg i egen bolig for første gang. Dette vil etter hvert få budsjettmessige konsekvenser for enheten.

I henhold til kommunestyrets vedtak i sak 042/13 er det innarbeidet helårvirkning av 8,7 årsverk opprettet i 2013 til nye brukere av tjenesten. I 2013 ble merutgiften finansiert med disposisjonsfond. Bruk av fond er redusert i budsjett 2014 og fremkommer som reduserte inntekter med 2,1 mill kroner.

Det er budsjettert med økte utgifter til kjøp av tjenester fra private samt økt refusjon fra staten for ressurskrevende brukere der behovet er oppstått og varslet kommunestyret ved kvartalsrapportering i 2013.

Budsjettet for 2014 tar også hensyn til reduserte refusjonsutgifter til andre kommuner knyttet til enkeltbrukere.

3700 Wesselborgen

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	51 936	40 677	41 659	38 129	38 129	38 129
Driftsinntekter	-12 271	-9 110	-9 222	-8 430	-8 430	-8 430
Netto drift	39 665	31 567	32 437	29 699	29 699	29 699

Wesselborgen er et sykehjem med 40 langtidsplasser fordelt på to somatiske avdelinger og en skjermet avdeling for demente, samt ni korttids- og avlastningsplasser. Virksomheten inkluderer også Tangenlia bofellesskap med åtte langtidsplasser. Totalt antall årsverk er 63 fordelt på 95 ansatte.

Wesselborgens mål er å yte tjenester med god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte.

I 2013 ble Tangenlia omsorgsboliger med i underkant av 9 årsverk overført til Tjenesten for funksjonshemmede. Dette medfører ingen endring i budsjetttramma for 2014 da det ble justert i budsjettet for 2013.

Tiltak om nedleggelse av avdeling B som ble vedtatt i budsjettbehandlingen for 2013 ble innarbeidet med halvårlig virkning i 2013 og helårvirkning i 2014. Det har ikke vært mulig å utvikle plassene innenfor denne tidsrammen, pr oktober 2013 er det lagt ned en plass. Derfor er tiltaket innarbeidet med halvårlig virkning i 2014 tilsvarende budsjett 2013. Dette innebærer en reduksjon på 12 årsverk, samt reduksjon i driftsutgifter og brukerbetalinger med virkning fra og med andre halvår 2014. En vil oppnå full effekt av tiltaket og ytterligere besparelse på i underkant av 2,8 mill kr i 2015.

3701 Kjøkken pleie og omsorgstjenestene

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	8 095	7 980	8 136	8 133	8 133	8 133
Driftsinntekter	-2 150	-1 960	-1 890	-1 890	-1 890	-1 890
Netto drift	5 945	6 020	6 246	6 243	6 243	6 243

Kjøkkenet produserer mat til beboerne på sykehjemmene og hjemmeboende med behov for matombringning. Antall årsverk er 9,45 fordelt på 12 ansatte.

Kjøkkenets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. De har kontinuerlig fokus på riktig og variert kosthold tilpasset den enkeltes behov, og opplever stadig økende behov for spesialdietter for brukerne. Dette er også ekstra kostnadsdrivende.

3703 Dagsenter for demente

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	2 007	1 996	2 054	2 052	2 052	2 052
Driftsinntekter	-100	-65	-70	-70	-70	-70
Netto drift	1 907	1 931	1 984	1 982	1 982	1 982

Utsikten dagsenter er et avlastningstilbud på dagtid for demenssyke. Virksomheten har 3 årsverk fordelt på 4 ansatte samt en varig tilrettelagt arbeidsplass i 50 % stilling. To av dagsenterets ansatte er med i kommunens demensteam sammen med to ansatte fra hjemmebasert omsorg og tildelingskontoret.

Dagsenterets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning og godt samarbeid med pårørende er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. Dagsenteret har fokus på kontinuerlig kompetanseheving innenfor demens, samt deltakelse i nettverk innenfor dette feltet i landsdelen. Dagsenteret samarbeider med Nasjonalt kompetansesenter for demens for utvikling av kvalitet i tjenesten.

5.13 Tekniske tjenester

4000-4800 Tekniske tjenester

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	146 618	105 874	104 804	104 924	104 924	104 924
Driftsinntekter	-110 929	-55 029	-51 273	-51 273	-51 273	-51 273
Netto drift	35 689	50 845	53 531	53 651	53 651	53 651

Enhet for tekniske tjenester har ansvar for:

- Kommunale bygninger.
- Kommunale veier.
- Vann, avløp og renovasjon.
- Brannvesen.
- Kommunal utbygging.

Samlet har enheten 90 årsverk. Enhet for tekniske tjenester ble opprettet medio 2013 ved at virksomhetene FDV, VAR og brannvesenet ble sammenslått.

Enheten har også i 2013 styrt store kommunale bygge- og anleggsprosjekter. Tangenlia omsorgsboliger med 16 nye omsorgsboliger og Skytterhusfjellet barnehage ble fullført og overtatt i hht fremdriftsplan og budsjett. Nye Kirkenes avløpsrensaneanlegg med nye avskjærende ledninger ble fullført og satt idrift. Utbedring av kommunale veier i hht veiplan ble igangsatt.

Enhetens samlede brutto driftsbudsjett er på vel 100 mill kr. Inntektene er på ca. 55 mill kr, det meste er innenfor selvkostområdet med vann-, avløps- og renovasjonsgebyrer.

De største utgiftspostene er innkjøp av renovasjonstjenester (husholdningsrenovasjon) 11,5 mill kr, energi 11 mill kr, vedlikehold av bygg og anlegg 7 mill, snøbrøyting 4,5 mill, kommunale eiendomsavgifter 3 mill, forsikringspoliser 2 mill kr.

4900 Sør-Varanger havnevesen

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftskostnader	17 301	15 892	18 488	18 483	18 483	18 483
Driftsinntekter	-17 301	-15 892	-18 488	-18 488	-18 488	-18 488
Netto drift	0	0	0	-4	-4	-4

Kirkenes havnevesens hovedoppgaver er å ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Sør-Varanger kommune har etter Havne- og farvannsloven, og de bestemmelser som er gitt i medhold av denne loven.

Havnevesenet skal tilrettelegge og bidra til utvikling av havne- og sjørelatert virksomhet, herunder ivareta sikkerhet og framkommelighet i farledene. Havnevesenets oppgaver spenner fra tilsyn og myndighetsutøvelse, saksbehandling, til salg av tjenester og ytelser etter forretningsmessige prinsipper.

Havnevesenets drift omfatter forvaltning av kaier, kaiarealer, slepebåten Kraft Johansen, oljevernutstyr, farled med tilhørende sjøarealer med mer. Tjenester som ytes består bl.a. av utleie av kai og arealer, inkl ISPS, fortøyning, isbryting, trafikkstyring, slepe og bukseroppdrag, oljevernberedskap, renovasjonstjenester, vann og elektrisk kraft. Sør-Varanger har ca 1000 skipsanløp årlig, og det forutsettes samme etterspørsel etter havnetjenester og samme antall anløp i 2014 som de siste par år. Prisnivået forutsettes å være uendret ifht 2014.

Havneadministrasjonen har 7 stk 100 % stillinger. Mannskap til Kraft Johansen engasjeres ved behov. Havnevesenet kjøper havnebetjenttjenester hos Kirkenes brannvesen slik at havneanleggene holdes åpen alle dager kl 15.00 – 07.30, samt hele døgnet på helgedager.

I 2014 er det lagt inn en økt vedlikeholdskostnad på i overkant av 2 mill.kr som følge av en tilstandsrapport på kaianleggene. Vedlikeholdet gjelder rustskader på betongkaier, og kostnaden dekkes ved bruk av fond.

Totalt skal driften dekkes gjennom inntekter fra anløpsavgift, gebyrer og forretningsmessig drift. Prisene fastsettes av årlig av havnestyret og reguleres i forskrift og prisregulativ for bruk av havnevesenets kaianlegg, landareal, tjenester og sjøareal.

6. Omstillings- og nedskjæringstiltak

I følge kommuneloven § 45 om årsbudsjettet skal kommunestyret innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår.

- Kommunestyret vedtar selv årsbudsjettet og endringer i dette. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet.
- Innstillingen til årsbudsjett, med alle de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret
- Kommunestyrets vedtak om årsbudsjett, samt formannskapets saksdokumenter, sendes departementet til orientering.
- Det skal i tillegg budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

For å bringe kommunens driftsbudsjett for 2014 i balanse kreves det en budsjettreduksjon i størrelsesorden 27,2 mill.kr. Dersom kommunen skal fylle kravet til sunn kommuneøkonomi bør det også settes av sparemidler, altså budsjetteres med avsetning til fond. Det uttalte kravet til sunn kommuneøkonomi er at netto driftsresultat bør ligge på 3-4 % av driftsinntektene. For Sør-Varanger kommune vil dette utgjøre mellom 23-30 mill.kr. Dersom en legger dette til grunn må kommunestyret vedta nedskjæring og omstillingstiltak i størrelsesorden vel 50-60 mill.kr.

Kravet om 3-4 % netto driftsresultat er ikke absolutt og rådmannen ser utfordringer med å klare kravet i løpet av 2014. Slik rådmannen vurderer situasjonen kan det være mer hensiktsmessig å ha som målsetting å fylle kravet i løpet av økonomiplanperioden eksempelvis ved 1 % i 2014, 2 % i 2015 osv slik at en på sikt kan bygge opp en buffer og fylle kravene til sunn kommuneøkonomi i løpet planperioden.

For 2013 viste det konsekvensjusterte budsjettet et omstillingsbehov på vel 43 mill.kr uten avsetning til fond. Budsjettet ble vedtatt med nedskjæringstiltak tilsvarende dette, slik at det for 2013 ikke ble budsjettert med buffer, eller avsetning til disposisjonsfond. Dette er ikke en ønskelig utvikling. Det bør budsjetteres med noe avsetning og buffer for å møte eventuelle uforutsette hendelse. At en budsjetterer knapt og uten avsetning svekker kommunens handlefrihet og ikke minst likviditet.

Flere av nedskjæringstiltakene som ble vedtatt for 2013 har en ikke klart å effektivere i 2013. Dette gjelder blant annet nedleggelse av sykehjemsplasser, noe omstilling i skolene samt avvikling av leder- og administrative stillinger. Dette er igjen innarbeidet i budsjettet for 2014. Rådmannen jobber videre med å redusere innefor disse områdene, men ser at noe vil ta lengre tid enn først antatt.

Rådmannen har utarbeidet omstillings og nedskjæringstiltak for 2014. I dette kapitlet redegjøres det for hvert av tiltakene med konsekvenser. Rådmannen er inneforstått med at det kan fremkomme ytterligere konsekvenser av tiltakene enn utredningen her tar for seg, men allikevel er det forsøkt å gi en fremstilling av tiltakene og et godt nok grunnlag for politisk behandling og politisk vedtak.

Tiltak 1 Avvikling av lærlingordningen

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-650	-1 500	-1 500	-1 500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-650	-1 500	-1 500	-1 500

Sør-Varanger kommune tilbyr lærlingplasser. Tiltaket er opprettet for å gi ungdom mulighet for et yrkesfaglig utdanningsløp og pensiale for rekruttering spesielt av barne- og ungdomsarbeidere og helsefagarbeidere.

Kommunen har opprettet 10 lærlingplasser. I tillegg er det i 2013 tatt inn ytterligere 1 lærling. Det er dermed inngått 11 lærlingkontrakter og lønnskostnaden utgjør 1,5 mill.kr. pr. år. 6 av lærlingkontraktene går ut i 2014. Resterende 5 kontrakter går ut i 2015.

En avvikling av lærlingordningen vil gi en budsjettbesparelse på vel kr 650.000,- i 2014 og i ytterligere kr 850.000,- i 2015.

Tiltak 2 Avvikle tilskudd til de politiske partiene – partistøtten

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-165	-165	-165	-165
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-165	-165	-165	-165

Partistøtten gis med hjemmel i Partilovens § 10 nr. 2: «Kommunen finansierer de folkevalgte gruppene i kommunestyret». En redegjørelse fra FAD av 06.12.05 slår fast følgende:

«Slik bestemmelsen er formulert, kan den imidlertid ikke tolkes som en plikt for den enkelte fylkeskommune eller kommune til å støtte sine folkevalgte grupper. Etter utvalgets forslag vil det være opp til det folkevalgte organ selv å bestemme omfanget av støtten. I prinsippet er derfor ikke bestemmelsen til hinder for at den årlige bevilgningen kan settes til 0 i den enkelte kommune. Regelen slår imidlertid fast at dersom slik støtte gis, skal den ytes (etter de nevnte kriterier)».

Parti- og representantstøtte utbetales inneværende periode med kr 15.000,- pr. parti og kr 3.000,- pr. medlem årlig. I tillegg utbetales i valgår for ikke-representerte grupper i kommunestyret kr 10.000,- pr. gruppe/parti.

Den statlige støtteordningen til partier er overtatt av fylkesmannen, slik at den kommunale støtteordningen kommer i tillegg til denne.

En avvikling av ordningen i kommunal regi vil gi en årlig innsparing på kr. 165 000,-.

Tiltak 3 Reduksjon av driftstilskuddet til Sør-Varanger menighet med 10 %

Besparelse	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgift	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Det er i konsekvensjustert budsjett forslått å videreføre tilskuddet til Sør-Varanger menighet i samme størrelsesorden som for budsjett 2013, altså 5,0 mill.kr. Det er i konsekvensjustert budsjett ikke tatt høyde for lønns- og prisvekst.

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Overføring til Sør-Varanger menighet	4 863	5 009	5 009	5 009	5 009	5 009
Overføring ved reduksjon av driftstilskudd med 10 %	4 863	5 009	4 509	4 509	4 509	4 509

I tillegg foreslår rådmannen å videreføre tilskudd til opprustning og investering av kirker og kirkegårder med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneopptak.

Kommunens økonomiske ansvar overfor menighetsrådet er hjemlet i Kirkeloven

§ 15. Kommunens økonomiske ansvar.

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- Utgifter til bygging, drift og vedlikehold
- Utgifter til anlegg og drift av gravplasser
- utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd
- driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold
- utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring
- utgifter til kontorhold for prester

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Etter avtale med kirkelig fellesråd kan kommunal tjenesteyting tre i stedet for særskilt bevilgning til formål som nevnt i denne paragraf. Sør-Varanger kommune yter tjenester til menigheten i form av regnskap, lønn og økonomitjenester samt verksteddrift.

Representant for kirkelig fellesråd kan gis møte- og talerett i kommunale organ når disse behandler saker som direkte berører fellesrådets virksomhet.

Som lovhjemmelen tilsier har kommunen et økonomisk ansvar overfor menighetsrådet, men lovteksten tilsier ikke noe om tilskuddets størrelse. Kommunens nøkkeltallanalyse viser også at det er forskjeller mellom de økonomiske tilskuddene som kommunene yter til sine respektive menighetsråd.

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner	488	632	687	365	545
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,8	1,1	1,1	0,7	1,1
Netto driftsutgifter til 392 andre religiøse formål pr. innbygger i kroner	24	25	29	21	42
Brutto investeringsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger	581	159	109	10	159

Kostrafunksjonene 390 Den norske kirke, 392 Andre religiøse formål og 393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier.

Som oversikten viser bruker Sør-Varanger kommune fortsatt mindre enn KOSTRA kommunene, men samtidig mer enn Alta. Sør-Varanger kommune bevilger mer i investeringstilskudd enn de øvrige kommunene. Når det gjelder overføring til andre religiøse formål bevilger vi omtrent som de vi sammenligner oss med.

Sør-Varanger menighet er en del av Varanger prosti i Nord Hålogaland bispedømme. Menigheten har ca 8 000 medlemmer. Det er 6 kirkebygg i menigheten, Bugøynes, Neiden, Kirkenes, Sandnes, Svanvik, Kong Oscar II, i tillegg til Tårnet skolekapell som er sjelden i bruk, og Kirkenes gravkapell som ikke er i bruk. Det er 8 kirkegårder i menigheten. SVM er den eneste menigheten som forvalter så mange kirker og kirkegårder, over et så stort geografisk område. I disse kirkebyggene er det kontinuerlig gudstjenester, i tillegg til begravelser og visler.

Konsekvensene ved en 10 % reduksjon av overføring til menigheten er utredet av kirkevergen som redegjør slik:

Det vil bli nødvendig å redusere antall stillinger blant de fellesrådsansatte i menigheten, dette vil føre til reduksjoner i driften. For menighetsrådet vil reduksjon i tilskudd i all hovedsak medføre at det blir umulig å utføre de lovpålagte forpliktelser menigheten har jfr. blant annet gravferdsloven og kirkeloven.

Rehabiliteringsprosjektene som pågår, og som er planlagt for flere år framover, er nødvendige grep for å ivareta forvaltningsansvaret for byggene og kirkegårdene. Kirkeverge er den som iverksetter og styrer prosjekteringen. For å gjennomføre dette har administrasjonen en arbeidsfordeling som frigir kirkevergens arbeidstid slik at det er mulig å gjennomføre rehabiliteringen. Noe av det som gjenstår er utbedringer som er særdeles viktig for bevaring og ivaretagelse av byggene. En del av investeringsprosjektene i 2014 omhandler nyetablering og utvidelser av kirkegårder. Kommunen er forpliktet til å legge til

rette for tilgjengelige gravplasser for befolkningen. Investeringsprosjektene som menighetsrådet har prioritert i 2014 er utskifting av tak på Kong Oscar II's kapell, for å stoppe en stor vannlekkasje som er i ferd med å gjøre stor skade på bygget. Det er dessuten svært nødvendig å prioritere nyetablering av kirkegård på Bugøynes og utvidelse av kirkegårdene i Neiden og hovedkirkegården på Sandnes. En reduksjon i driftstilskudd vil føre til at det ikke vil være mulig å gjennomføre de planlagte investeringsprosjektene.

Sør-Varanger menighetsråd er inne i en prosess knyttet til innføringen av festeavgift, administrasjonen og gravertjenesten jobber intenst med registrering og digitalisering. Det hentes inn festeavgift for de gravstedene som er registrert, det er et omfattende arbeid og registreringen av alle gravfelt på alle sju kirkegårdene er en prosess som vil ta flere år. For å gjennomføre dette er det avgjørende å ha personell i de stillingene som er i dag.

Menighetsrådet er godt i gang med oppgradering og oppdatering av menighetens HMS system, herunder blant annet rutiner, internkontrollsystem og brannsikkerhet. Dette krever store ressurser, og administrasjonen utfører arbeidet, med hjelp av en arbeidsgruppe fra menighetsrådet.

Mye av tilbudet menigheten gir er gjennomførbart ved hjelp av frivilling innsats. Det fryktes at reduksjon i tilbudet vil kunne bidra til å redusere antallet frivillige og dermed vil en reduksjon ha store konsekvenser.

En eventuell oppsigelsesprosess vil kreve store ressurser fra administrasjonen, og vil ikke være mulig å iverksette umiddelbart.

Tiltak 4 Reduksjon av driftstilskudd til Norasenteret IKS 10 %

Besparelse	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgift	-241	-241	-241	-241
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-241	-241	-241	-241

Kommunen er medeier i Nora senteret IKS. Senter er et krise- og incest senter med tilbud til både menn og kvinner. Kommunen yter tilskudd i henhold til selskapsreglene for Nora senteret IKS pkt 18 der representantskapet vedtar budsjett for kommende år og den enkelte deltakerkommune har plikt til å yte sin del av det tilskuddet representantskapet har vedtatt.

Representantskapet i Nora senteret IKS har vedtatt at Sør-Varanger kommune skal yte kr. 2 410 000,- til Nora senteret IKS for 2014. Rådmannen har innarbeidet tilskuddet i konsekvensjustert budsjett.

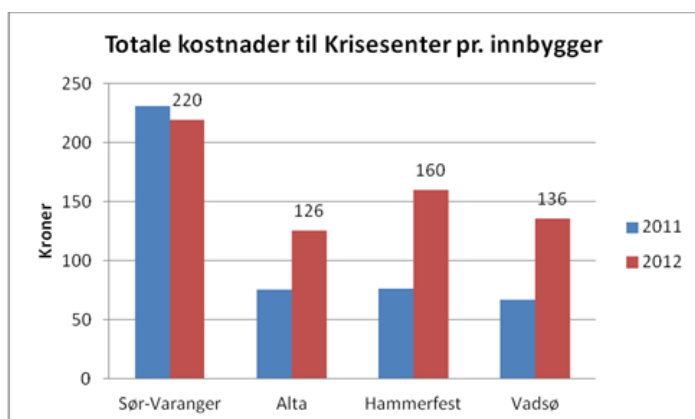
(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2016
Overføring til Nora senteret	2 340	2 340	2 410	2 410	2 410	2 410
Overføring til Nora ved 10 % reduksjon	2 340	2 340	2 169	2 169	2 169	2 169

Nora senteret har i dag 800 % stilling og et budsjett i størrelsesorden 8,1 mill.kr. De er eier av et hus i Henrik Lundsgate hvor lånesaldo pr 01.01.2014 er 11,0 mill.kr. Gjelden betjenes med en årlig rente- og avdragsbelastning på vel kr. 670 000,-.

Daglig leder for Nora senteret har redegjort for konsekvensene ved 10 % reduksjon av Nora senterets budsjett, noe som for Sør-Varanger kommune vil gi en årlig besparelse på kr. 241 000,-.

Konsekvensen vil være:

- Dersom en kommune reduserer overføring bør de øvrige få tilsvarende reduksjon. Dette vil totalt utgjøre vel kr. 600 000,- i tapte inntekter for Nora senteret.
- Dette vil også få konsekvenser for budsjettet til SMI-delen: For dette området gjelder fortsatt finansieringen med 80 % fra Staten og 20 % fra kommunene. En 10 % reduksjon vil til sammen utgjøre vel kr. 650 000,- for senteret mot incest.
- Selskapsavtalen Punkt 18. Årsbudsjettet: «*Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende år. Den enkelte deltaker kommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del, jfr. pkt 5, av det tilskudd representantskapet har vedtatt.*» Det vil gi store konsekvenser for budsjett i ettertid da ingen av kommunene vil forholde seg til selskapsavtalen. I ytterste konsekvens vil kommunene ikke oppfylle kravene om en lovpålagt oppgave etter krisesenterloven.
- Senteret har ikke mange variable poster i budsjettet. De fleste poster er faste utgifter som avdrag lån og renter, forsikring, strøm, avskrivninger, bedriftshelsetjeneste, telefon, data, serviceavtaler på bygget, penger til lønnsforhandlinger, penger til lovpålagt tolketjeneste, nødmat til beboerne og vedlikehold bygg. Vi reiser også en del ut i de andre kommunene som eier oss. Dette for å møte hjelpeapparatet der for å vareta en lovpålagt oppgave som oppfølging i reetableringsfasen til tidligere beboere. Dette krever resurser.

Sør-Varanger kommune yter om lag kr. 220,- pr innbygger til Krise- og incestsenteret. Dette er noe over sammenligningskommunen i Finnmark.

Tiltak 5 Reduksjon av driftstilskudd til museene med 10 %

Besparelse	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgift	-224	-224	-224	-224
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-224	-224	-224	-224

Sør-Varanger, Vadsø og Vardø kommune er eiere av Varanger museum IKS og yter tilskudd til museet. Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet et driftstilskudd til Varanger museum lik det som er redegjort for i avtalen mellom Sør-Varanger kommune og Varanger museum av 2009. Tilskuddet fra Sør-Varanger kommune til Varanger museum IKS er hjemlet i selskapsavtalen av 2009. I selskapsavtalen står minimumsbeløpet kr. 1 300 000,-, i tillegg er det en avtale om renhold, som ble stipulert til kr. 308 000,-, altså til sammen skal tilskuddet utgjøre kr. 1 608 000,- pr år. Dette er innarbeidet i konsekvensjustert budsjett. Tilskuddet for 2014 er ikke justert for lønn- og prisvekst.

For budsjett 2013 ble tilskuddet til Varanger museum IKS vedtatt redusert med 10 % slik at dette ble å utgjøre 1 586 150,- altså under avtalens minimums beløp på kr.1 608 000,-. Varanger museum IKS har ved flere anledninger redegjort for konsekvensene av dette ved blant annet redusert åpningstid ved både Grenselandsmuseet og distriktmuseene.

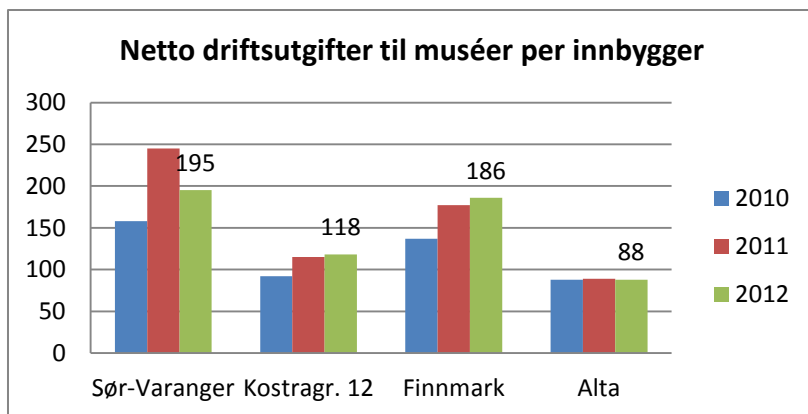
Museet får midler fra staten, fylkeskommunen og kommunene. Staten skal i utgangspunktet bidra med 60 %. Staten indeksregulerer tilskuddet årlig, mens verken fylkeskommunen eller kommunene gjør dette, noe som medfører at tilskuddet i realiteten går ned for hvert år, tatt lønn- og prisvekst i betraktning.

En reduksjon av Varanger museums IKSs tilskudd med 10 % vil utgjøre kr. 160 000,- pr år.

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2016
Overføring til Varanger museum IKS	1 705	1 586	1 608	1 608	1 608	1 608
Overføring ved 10 % reduksjon i 2014	1 705	1 586	1 448	1 448	1 448	1 448

Tilskuddet til Tana og Varanger museumssida er budsjettert med kr. 642 000,- i konsekvensjustert budsjett for 2014. Dette inkluderer også tilskuddet til Øst-Samisk museum som nå er en del av Tana og Varanger museumssida. Tilskuddet er ikke justert med lønns- og prisvekst. En reduksjon på 10 % vil utgjøre vel kr. 64 000,- pr år.

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2016
Overføring til Tana og Varanger museumssida	423	641	642	642	642	642
Overføring ved 10 % reduksjon i 2014	423	641	578	578	578	578

Som oversikten viser ligger vi noe over Kostragruppa og Alta hva angår utgifter til museer pr innbygger, men utgiftene er omlag som Finnmark for øvrig.

Tiltak 6 Reduksjon av driftstilskudd til Barentshallene KF 10 %

Besparelse	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgift	-644	-644	-644	-644
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-644	-644	-644	-644

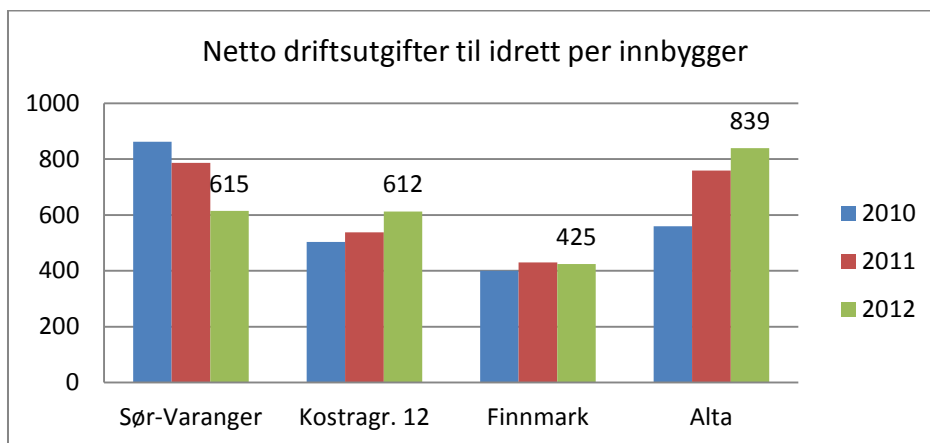
Sør-Varanger kommune har organisert sin drift av kommunale idretthaller og idrettsanlegg samt parker og anlegg i et eget selskap, Barentshallene KF. Sør-Varanger kommune yter tilskudd til driften.

Barentshallene KF fikk i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2013 overført flere driftsoppgaver. Blant annet skal selskapet også forestå drift av alle parker og anlegg samt skiløyper og scooterløyper. Den formelle overtakelsen av disse oppgavene ble effektivt fra og med 1 mai 2013.

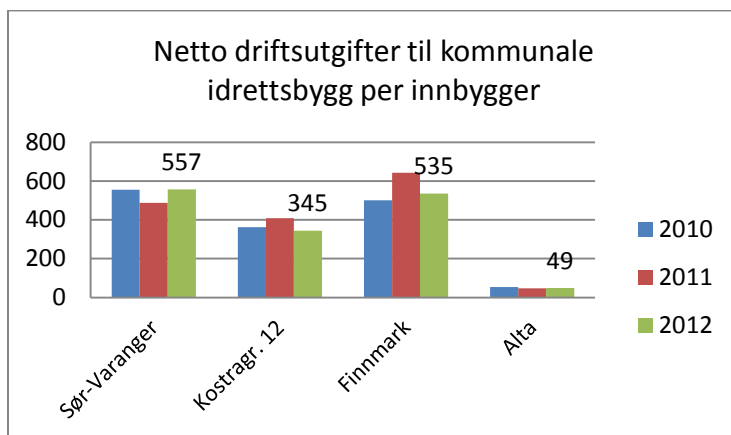
Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett for 2014 innarbeidet ett tilskudd til Barentshallene KF som for 2013, samt helårsvirkning av overføring av de nye oppgavene. Tilskuddet for 2014 vil da utgjøre kr. 6 444 600,-. Tilskuddet er ikke lønns- og prisjustert.

(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2016
Overføring til Barentshallene KF	5 196	6 012	6 445	6 445	6 445	6 445
Overføring ved 10 % reduksjon i 2014	5 196	6 012	5 800	5 800	5 800	5 800

I tillegg foreslår rådmannen å bevilge et investeringstilskudd til opprustning og investering av parker, anlegg og idrettsanlegg med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneopptak.

Oversikten viser kommunens driftsutgifter til idrett pr innbygger sammenlignet med andre. Som oversikten viser bruker kommunen mer enn de øvrige i Finnmark, men omtrent som Kostragruppa.

Dersom vi ser på utgiftene til idrettsbygg ligger disse noe over Finnmark og KOSTRA gruppa. Men langt over Alta som har en annen organisering av svømmehallen og Finnmarkshallen.

Daglig leder for Barentshallene KF har utredet konsekvensene ved 10 % reduksjon av tilskuddet kommunen yter til Barentshallene KF;

I et allerede stramt budsjett for 2013 med foreløpig merutgifter i regnskapet på over en million vil ytterligere kutt på rundt 500.000,- for 2014 ramme bety en kraftig forringelse av vårt tjenestetilbud.

Konkret har vi sett på områder som på minst mulig måte rammer våre brukere. Vi har et enormt spenn i foretaket fra Barentsbadet, Fjellhall og Barentshall til også nå scooterløyper, skiløyper og grøntanlegg sommertid.

Kynisk sett så må vi forsøke å verne om de brukere som legger igjen mest ressurser hos oss og der hovedtyngden av brukere er.

Fjellhallen har vært og er et tema for kostnadsreduksjon all den tid brukergruppene er så små som i dag. Her kan åpningstider, skolen bruk og leiepriser bli påvirket. Utnyttelse av bemanningen på dagtid i Barentsbadet er også et tema i forhold til stillingsreduksjon, all den tid skolen selv står ansvarlig for sikkerheten til sine elever. Erfaringer fra sommerens vedlikeholdskostnader viser også at det her kan være mulig å kutte kostnader uten den store innvirkning for den enkelte bruker. Da tenkes reduksjon i blomsterinnkjøp samt frekvens på gressklipping og til og med begrensning av områder hvor det skal klippes.

Tiltak 7 Eiendomsskatt - reduksjon av bunnfradraget for boligeiendommer

Besparelse (tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgift				
Inntekt	-2 700			
Netto besparelse	-2 700			

Kommunestyre skal hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen vedta kommunens takstvedtekter, promille, eiendomskatteområde samt eventuelle fritak.

Det er ikke innarbeidet noen endringer i eiendomskatteområdet for skatteår 2014. Utvidelse av eiendomsskatteområdet er vedtatt med virkning fra og med 2015.

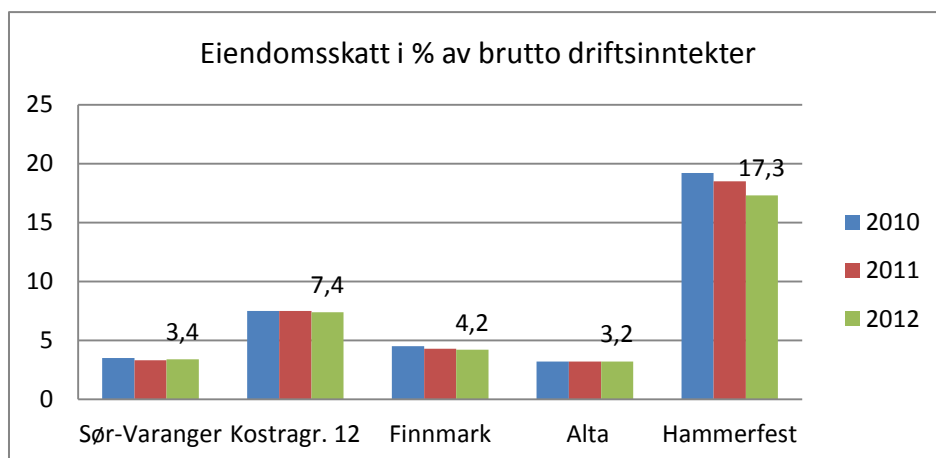
Det er i 10 års perioden, altså perioden mellom takseringer, to muligheter for å regulere inntektsnivået fra eiendomsskatten. Dette kan gjøres ved å regulere promillen samt bunnfradraget på boligeiendommer. Sør-Varanger kommune har innarbeidet maks promille altså 70/00, slik at denne kan ikke økes ytterligere.

Da gjenstår kun regulering av bunnfradraget. Kommunestyret vedtok i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2013 et bunnfradrag på kr. 100 000,- for boligeiendommer. Bunnfradraget kan reduseres eventuelt fjernes i sin helhet.

Pr. i dag har kommunene vel 3800 boenheter innefor eiendomsskatteområdet som betaler eiendomsskatt. Dersom en velger å fjerne bunnfradraget i sin helhet vil hver boenhet få en økt eiendomsskatt på kr. 700,-. Til sammen utgjør dette et inntekspotensial på 2,7 mill.kr. Tiltaket vil kun ha virkning for 2014, da en fra og med 2015 vil fastsette nye takster, promille og eventuelle bunnfradrag.

Gjennomsnitt i landet betalte en eier av en enebolig på 120 kvadratmeter nær et kommunesenter omkring 2 850 kroner i eiendomsskatt i 2012, mot rundt 2 660 kroner året før. Høyeste rapporterte skattebeløp på en slik eiendom i 2012 var 7 000 kroner, og det laveste var 326 kroner. I Sør-Varanger kommune var gjennomsnittlig skattebeløp for en enebolig på 120 kvadratmeter 4 340 kroner i 2012.

Kommunen har for 2014 budsjettert med en inntekt fra eiendomsskatten på totalt 28,5 mill.kr, omtrent lik som for 2012 og 2013. For 2012 utgjør eiendomsskatten 3,4 % av de totale driftsinntektene til kommunen.

Tiltak 8 Avvikle startlånsordningen

(tall i 1000) Besparelse	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgift	-400	-400	-400	-400
Inntekt				
Netto besparelse	-400	-400	-400	-400

Sør-Varanger kommune tilbyr startlån til kommunens innbyggere. Startlån er en behovsprøvd låneordning hvor kommunen og husbanken har et felles ansvar for risiko og utlån. Lånet tas opp av kommunen i Husbanken, under ordinære lånevilkår, for videre utlån til lånesøkere i kommunen. Lånet innkreves og administreres av Lindorff.

Startlån er ikke en lovpålagt oppgave for kommunene, men et frivillig tilbud for å skape muligheter for vanskeligstilte å komme inn på boligmarkedet i kommunen. Dersom ordningen avvikles vil startlån ikke kunne tilbys til kommunens innbyggere da Husbanken ikke har noen egen ordningen på dette området.

Sør-Varanger kommune vedtok i budsjettbehandlingen å ta opp 10 mill.kr i startlån i 2013. Da pågangen var større en først antatt ble startlånsopptaket økt med ytterligere 10 mill.kr i september 2013. Pr utgangen av august var det behandlet 43 søknader om startlån og tilskudd. Det er hittil utbetalt 10 lån på til sammen 10.264.000,-

Ordningen kan avvikles i sin helhet. Pr i dag er startlånsordningen organisert under sosialtjenesten og det benyttes om lag 75 % stilling til oppgavene. En avvikling av tilbudet vil gi en årlig besparelse på om lag kr. 400 000,-.

Tiltak 9 Avvikling av kinotilbudet

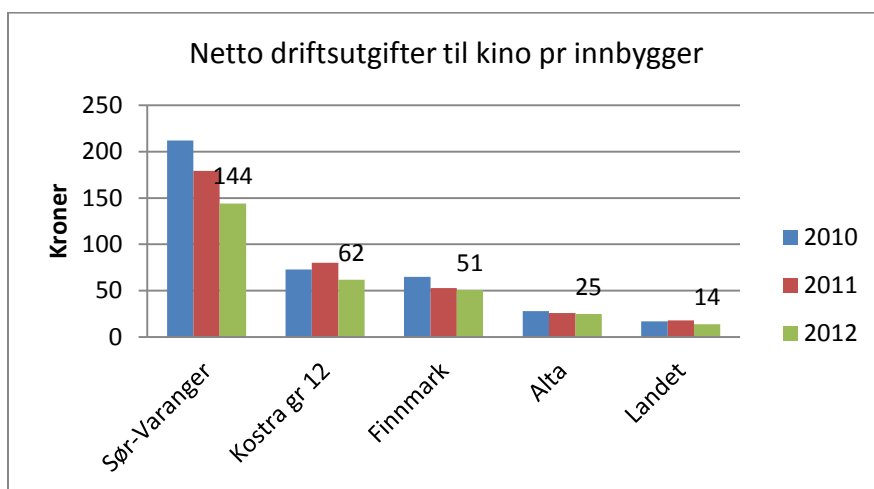
(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	0	-877	-877	-877
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	0	-877	-877	-877

Sør-Varanger kommune er medeier Aurora Kino IKS som skal sikre innbyggerne et godt og variert filmtilbud innefor en gitt driftsramme.

Under følger kommunens budsjett for kinodrift slik kinoen er organisert i dag.

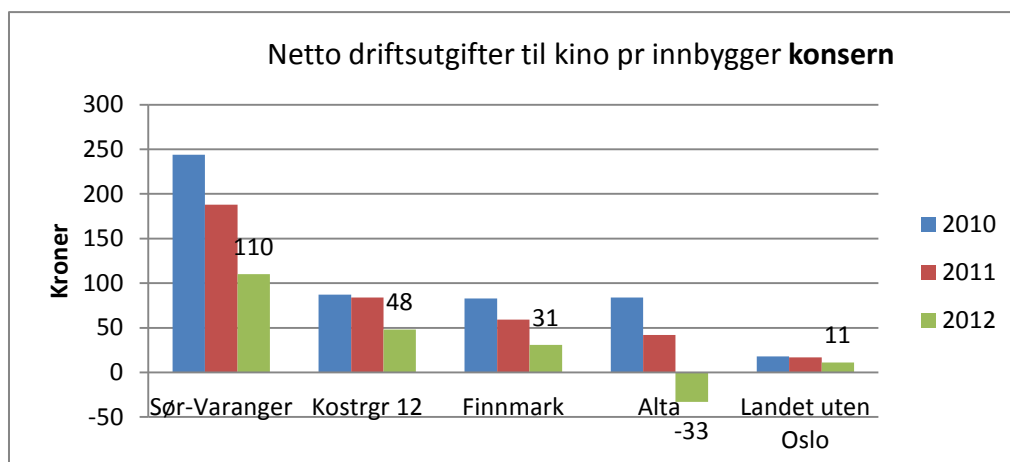
(tall i 1000)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Lønnsutgifter til renhold	329	195	202	202	202	202
Leie av lokaler	630	686	816	816	816	816
Tilskudd til Aurora kino	675	675	675	675	675	675
Bruk av disposisjonsfond	-675					
Nettoutgift kino	630	1 556	1 693	1 693	1 693	1 693

Kino	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter	0,25 %	0,11 %	0,08 %	0,05 %	0,03 %
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	144	62	51	25	14
Netto driftsutgifter til kino per besøkende	60,6	30,3	23	10	5,5
Antall innbyggere per kinosete	30,1	27,2	23	58,8	46,1
Besøk per kinoforestilling	27	23,9	20,4	14,2	31,8

Nøkkeltallsanalysen viser at kommunen har et forholdsvis dyrt kinotilbud. Hele 144 kroner pr innbygger, eller 0,25 % av de totale driftsutgiftene, bruker vi på å gi kommunens innbyggere

et kinotilbud. Dette er langt over Alta kommune som også er medeier i Aurora Kino, som kun bruker 0,05 % av sine de totale driftsutgiftene til kino. Vi ligger også godt over gjennomsnitt i Kostra gruppa og Finnmark.

Dersom vi ser på Kostra oversikten KONSERN, netto driftsutgifter pr innbygger, altså inkludert Aurora kino IKS ser vi at utgiftene til kino pr. innbygger går betydelig ned fra år 2011 til 2012. Dette kan tyde på at Auro kino IKS sin økonomiske situasjon er noe forbedret. Kinoen har også økt antall besøkende i Kirkenes med hele 1355 besøk og omsetningen har økt.

Kinobedrift	Forestillinger	Besøk	Omsetning	Snittbesøk
2011	792	18 480	1 712 108	23
2012	770	19 835	1 866 810	26

Oversikten over er utarbeidet av Aurora kino IKS og viser antall forestillinger og besøkende i 2011 og 2012 for Aurora kino – Kirkenes kino.

Sør-Varanger kommune har vedtatt en selskapsavtale med Aurora kino IKS den 2 april 2008 gjeldende fra og med 1 januar 2009. Ifølge avtalens § 19 om uttredelse kan ikke deltakerne si opp avtalen de første fem år etter vedtakelsen av avtalen. Deretter kan kommunen med etter års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av det. Dette betyr at Sør-Varanger kommune kan si opp sitt deltakerforhold i selskapet med virkning fra og med 2015, dersom dette vedtas før årsskiftet 2013.

Når det gjelder leie for kinolokalet har kommunen en uoppsigelig husleiekontrakt med Coonor tom 15.01.2021. Husleien er for 2013 budsjettert til kr. 816 000,-. Dette medfører at kommunen må betjene husleien selv om kinotilbudet avvikles. Utgiftene til renhold kan avvikles.

Tiltak 10 Redusert tjenestetilbud kultur

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-320	-320	-320	-320
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-320	-320	-320	-320

Enheten kultur og fritid har 4,83 årsverk knyttet til avdelingen allmenn kultur hvorav 1,5 årsverk er administrative stillinger innenfor området andre kulturaktiviteter. Enhetsleder utgjør det ene årsverket. Resterende 0,5 årsverk er i all hovedsak er rettet inn mot å behandle søknader tilknyttet idrettsmidler, spillemidler og kulturmidler. Stillingen har ansvaret for spillemiddelordningen i Sør-Varanger kommune. Stillingen ble nedbemannet fra 1 til 0,5 årsverk i 2013. Stillingen vil være ubemannet fra 1.1.2014.

Dersom en nedbemanner resterende 0,5 årsverk vil det gi en årlig besparelse på kr 320 000.

Konsekvensen ved å nedbemanne stillingen vil være økt saksbehandlingsmengde på gjenværende årsverk i enheten. Noe som igjen medfører mindre ressurser til øvrige oppgaver innenfor tjenesteområdet.

Det har vært en stor økning i antall søknader inn mot 2014. Dette er søknader som er fornyelser for anlegg som er bygd og ferdigstilt. I tillegg er det nå idrettslag som er i ferd med å ferdigstille NYE søknader. Det er i stor grad kommunen som står som søker i sammen med ulike idrettslag.

Redusert saksbehandlerkapasitet i enheten vil gi økt saksbehandlingstid og følgelig vil mengden av saker som behandles tilsi at kvaliteten på arbeidet også reduseres. Dette kan igjen få konsekvenser for anleggene til både nye og gamle idretter.

Tiltak 11 Avvikle kommunens ungdomsarbeid – alternativ I

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-958	-958	-958	-958
Inntekter	34	34	34	34
Netto besparelse	-924	-924	-924	-924

Alt ungdomsarbeidet i kommunen er organisert fra Basen i Kirkenes. Basen er sentral for ungdomssatsningen i kommunen; herfra organiseres Ungdomsrådet, UKM og andre prosjekter som for eksempel Kaos Spektakel og Åpen Hall.

Basen er åpen på hverdager og 3 kvelder i uka for ungdommer. Bjørnevatn Ungdomsklubb er flyttet til Kirkenes på grunn av mangel av lokalteter, og dette utgjør den tredje åpningsdagen i Kirkenes. Gjennomsnittlig besøk på klubbkveldene for høsten 2013 er per dags dato ca 20 personer. Ungdomsklubben på Bugøynes har en åpningsdag i uka.

Nøkkeltall 2012	Sør-Varanger	Kostrgr 12	Finnmark	Alta	Landet u/Oslo
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger	266	232	237	185	166
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år	1 647	1 326	1 420	966	1 000
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-20 år	1 404	1 143	1 213	836	861
Antall årsverk ved kommunalt drevet fritidssenter	3	..	..	4	..
Årlig totale åpningstimer i kommunale fritidssenter per 1000 innb. 6-20 år	2 798	880	1 539	1 059	534

Kosta tallene viser at kommunen har prioritert tilbud rettet mot barn og unge noe høyere enn dem vi sammenligner oss med. Spesielt når det gjelder åpningstimer i kommunale fritidssenter pr innbygger i målgruppen, 6-20 år. Gjør oppmerksom på at nøkkeltallsanalysen er basert på regnskapstall fra 2012 og at til det i budsjett 2013 ble redusert med i overkant av kr 800 000 knyttet til tilbud rettet mot barn og unge.

Dersom en velger å legge ned alt ungdomsarbeid i kommunen vil det gi en årlig besparelse på kr 924 000. Besparelsen omfatter 1,43 årsverk, engasjement, tilskudd til ungdomsrådet, driftsutgifter og bortfall av leieinntekter.

Når det gjelder leie av lokaler til Basen har kommunen en uoppsigelig leiekontrakt med Coonor frem til 1.3.2021. Dette medfører at kommunen må betjene husleien selv om en avviker ungdomstilbudet. Husleien til Basen er budsjettet med kr 582 000.

Konsekvensen ved å legge ned alt ungdomstilbud i kommunen er at aktiviteter for ungdom som Ungdomsråd, Ungdomsklubber, Åpen hall, UKM, Kaos Spektakel og lignende ikke lenger vil arrangeres i kommunal regi. I tillegg vil ungdommer som ikke er i andre organiserte fritidstilbud miste et samlingssted når Basen legges ned. Det vil i større grad ramme ungdommene på Bugøynes, da de har mindre aktivitetstilbud enn på Kirkeneshalvøya.

En nedleggelse av alt ungdomstilbud vil også ramme kommunens omdømme som en kommune med en godt og variert tilbud for barn og unge.

Tiltak 12 Nedleggelse av ungdomsklubbene – alternativ II

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-450	-450	-450	-450
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-450	-450	-450	-450

Med utgangspunkt i Basen arrangeres det gjennom året en del aktiviteter for kommunens ungdommer. Det være seg blant annet Ungdomsrådet, UKM, Åpen hall og ungdomsklubb.

Basen i Kirkenes har klubbkvelder tre kvelder i uken for ungdom bosatt på Kirkeneshalvøya. Klubbkveldene har relativt få besøkende: gjennomsnittelig 20 ungdommer per kveld. I tillegg er det en klubbkveld på Bugøynes i uka.

Dersom en velger å legge ned alle ungdomsklubbene i kommunen vil det kunne gi en årlig besparelse på kr 450 000. Besparelsen omfatter 0,93 årsverk i tillegg til driftsutgifter.

Når det gjelder leie av lokaler til Basen har kommunen en uoppsigelig leiekontrakt med Coonor frem til 1.3.2021. Dette medfører at kommunen må betjene husleien selv om en avvikler ungdomstilbudet. Husleien til Basen er budsjettet med kr 582 000.

Nedleggelse av ungdomsklubbene vil gi et redusert tjenestetilbud til barn- og unge i kommunen. Det gjenværende tilbudet vil være Ungdomsråd, UKM, KAOS, Åpen hall etc.

Konsekvensen ved å legge ned klubbkveldene vil være at de ungdommene som ikke er på organiserte fritidstilbud vil miste et tilholdssted, og kommunen har ikke et tilbud for denne ungdomsgruppen.

Det kommunale barne- og ungdomstilbudet vil bli mer prosjektorganisert gjennom ulike evenementer i løpet av året. For å drifte et redusert tilbud opprettholdes en ressurs på 0,5 årsverk samt driftsutgifter knyttet til de ulike arrangementene.

Tiltak 13 Avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede

(tall i 1000)

	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-652	-652	-652	-652
Inntekter	170	170	170	170
Netto besparelse	-482	-482	-482	-482

Kulturtiltak for funksjonshemmede er et kulturtilbud for kommunens innbyggere over 18 år med utviklingshemming. Tilbudet inneholder i dag tirsdagsklubb, mandags- og onsdags trim samt torsdagsklubb (hobby). Tilbudet gis i dag til ca 20 voksne utviklingshemmede som ikke har noe annet tilbud i sin fritid.

Kulturtiltak for funksjonshemmede er ikke pålagt ved lov, men tilbudet reduserer behov for støttekontakter for dem som benytter seg av tilbudet.

Dersom en velger å avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede vil det gi en årlig besparelse på kr 482 000. Besparelsen omfatter 1,1 årsverk og driftsutgifter.

Konsekvensen ved å legge ned dette tilbudet vil blant annet være at denne gruppen med hjemmeboende funksjonshemmede mister et godt fungerende tilbud. Dette vil kunne medføre at kommunen må tilby støttekontakter til de som har behov for det.

Tiltak 14 Avvikle tilskudd til frivillige lag og foreninger samt andre samarbeidspartnere

(tall i 1000)

	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-700	-700	-700	-700
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-700	-700	-700	-700

I budsjett 2014 og økonomiplanperioden 2014-2017 er det avsatt kr 700 000 til levekårsutvalgets disposisjon til fordeling til idrett og kultur.

Utvalg for levekår vedtok i sak 004/13 følgende fordeling av midlene:

Kulturmidler	300 000
Driftstilskudd til lagseide kultur- og idrettsbygg	70 000
Tilskudd til løypekjøring	30 000
Kultur- og idrettsarrangement	200 000
17. mai	80 000
Samefolkets dag	20 000
Sum	700 000

Tilskudd til lag og foreninger er ikke en lovpålagt oppgave og kommunen mottar ikke midler til staten til dekning av dette og ordningen kan derfor avvikles i sin helhet.

Feiring av 17. mai og samefolkets dag er ikke en lovpålagt oppgave, men faller kanskje mer naturlig inn som en kommunal oppgave. Det har vært avsatt utgifter til dette på i størrelsesorden kr 100 000 de siste årene.

Dersom en velger å redusere avsetningen til levekårsutvalgets disposisjon vil det medføre at frivillige lag og foreninger får en reduksjon i sine midler til å drive ulike aktiviteter. I ytterste konsekvens kan det føre til enkelte arrangementer ikke lenger kan arrangeres på grunn av dårlig likviditet. De arrangementene som får tilskudd fra kulturmidlene har ofte en liten grad av selvkost, og det kan vise seg at det ikke lenger er grunnlag for å opprettholde aktivitetene.

Presset på gratis leie i Kultursalen og Barentshallene KF vil kunne øke. Det vil ikke bety særlig mye for ressursbesparingen – det samme arbeidet med utlysning, saksbehandling og etterarbeid vil fortsette. I noen kommuner har en gitt Idrettsrådet fullmakt til å fordele kulturmidler til idrettslagene (mot en godtgjørelse – de har jo ingen administrasjonsressurs i idrettsrådet i dag).

Dersom en velger å avvikle avsetning til levekårsutvalgets disposisjon i sin helhet vil det medføre at kommunen ikke har midler til å arrangere 6. februar og 17. mai.

Tiltak 15 Redusert tjenestetilbud ved biblioteket

(tall i 1000)

	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-210	-210	-210	-210
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-210	-210	-210	-210

Målsetting med folkebiblioteket er å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet egnet materiale til disposisjon for alle som bor i landet. Folkebibliotekene er et ledd i nasjonalt biblioteksystem.

Oppgaver og samfunnsoppdrag er økt med ny biblioteklov, og kommunen har forpliktelser i forhold til § 1 Målsetting og lovens virkeområde. Det er viktig å ha god nok kompetanse, åpningstider og tjenestetilbud for å innfri krav i lov om folkebibliotek.

Hovedbiblioteket i Kirkenes holder til i Samfunnshusets lokaler ved torget. Biblioteket holder åpent mandag og torsdag kl 10-18, tirsdag, onsdag og fredag kl 10-17 og lørdager kl 11-14. Biblioteket har stengt en lørdag i måneden og redusert åpningstid om sommeren.

Folkebibliotek – sammenligning.	Sør-Varanger	Kostrgr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til folkebibliotek i forhold til kommunens totale driftsutgifter	0,9 %	0,6 %	0,7 %	0,7 %	0,6 %
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	548	378	449	369	270
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	5,9	4,8	4,2	3,5	5
Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt	4,3	3,2	3	2,3	3,4
Barnelitteratur, antall bokutlån barnelitteratur per innbygger 0-13 år	9,6	8,6	7,5	5,7	9,7
Voksenlitteratur, bokutlån voksenlitteratur per innbygger 14 år og over	3,3	2,1	2,1	1,4	2,1
Utlån, andre media i alt fra folkebibliotek per innbygger	1,5	1,5	1,2	1,2	1,5
Omløpshastighet barnebøker i folkebibliotek	1	0,7	0,5	2,2	1,3
Omløpshastighet skjønnlitteratur for voksne i folkebibliotek	1,1	0,5	0,3	1,7	0,8
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger	313	341	420	177	263
Besøk i folkebibliotek per innbygger	5,4	5,1	4,1	5,6	4,3
Medie- og lønnsutgifter i folkebibliotek per innbygger	404	312	363	210	231
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	1 468	2 003	1 632	2 807	2 877

Kostra sammenligning basert på tall fra 2012 viser at Sør-Varanger har høye driftsutgifter til folkebibliotek sammenlignet med andre. Samtidig fremkommer det gode besøks- og utlånstall. Det er i all hovedsak antall årsverk hvor vi ligger høyt. Biblioteket har imidlertid redusert fra med 0,7 årsverk fra 2012. En stor andel av kommunes driftsutgifter er knyttet til husleie.

Det er knyttet 5,8 årsverk til biblioteket i Sør-Varanger hvorav 0,5 årsverk bibliotekar er ubemannet. Ved å nedbemanne med 0,5 årsverk vil det gi en årlig besparelse på kr 210 000.

En nedbemanning av 0,5 årsverk bibliotekar vil ha konsekvenser for den bibliotekfaglige kompetansen. Det vil også medføre redusert kapasitet til bibliotekfaglige tjenester.

Tiltak 16 Redusert tjenestetilbud ved Kirkenes kompetansesenter

Kirkenes kompetansesenter har ansvar for lovpålagte oppgaver innenfor opplæring i norsk og samfunnskunnskap for fremmedspråklige, grunnskole og spesialpedagogisk tilbud for voksne.

Lovpålagte oppgaver

- **Norskopplæring.** Utgifter norskopplæring er knyttet til lønnskostnader for 5,5 årsverk, samt ledelse, administrativ ressurs, generell drift og lokaler. Inntekter er knyttet til statlige overføringer per deltaker for de som har rett og plikt til norskopplæring, hvilket i 2012 utgjorde 4,1 mill kroner. I tillegg har kompetansesenteret inntekter gjennom egenbetaling for de som ikke har rett til statsfinansiert opplæring. I 2012 ga det en inntekt på 500 000 kroner. Totale inntekter norskundervisning i 2012 var på 4,6 mill kroner.
- **Spesialpedagogiske tilbud.** Dette tilbudet representerer ingen inntektsside ut over kommunale overføringer, og utgiftene knyttes til lønnsmidler til i underkant av et halvt årsverk, samt en andel av ledelse og administrative ressurser.
- **Grunnskole for voksne.** Ikke et aktivt tilbud per i dag, men det er et lovpålagt tilbud kommunen plikter å gi.

Ikke lovpålagte oppgaver

I underkant av to stillinger arbeider primært med tolking/oversettelse, russiskkurs, prosjekter og eksterne oppdrag. I tillegg avhjelper disse stillingene ledelsen ved behov, noe som styrker muligheten til utviklingsarbeid i tillegg til drift av kompetansesenteret.

Konsekvens ved kutt av stillinger knyttet til ikke lovpålagte oppgaver

Ved vurdering av kutt i ikke lovpålagte oppgaver må man ta følgende forhold i betraktning:

- Kutt av stillingene vil føre til reduserte inntekter for kommunen, samt at utnyttingsgraden av lokalene vil gå ned.
- Tap av intern ressurs i forhold til interne språklige tjenester og erfaring i samarbeid med Russland.
- Verdifull kompetanse kommunen har bygget seg opp over mange år kan forsvinne ut av organisasjonen.

Slik rådmannen ser det er det sentrale spørsmålet i denne sammenheng hvilke tjenester Sør-Varanger kommune skal tilby utover det lovpålagte.

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-1 225	-1 225	- 1 225	- 1 225
Inntekter	725	725	725	725
Netto	-500	-500	-500	-500

Den økonomiske innsparingen vil bestå av kutt i 2 stillinger som ikke er tilknyttet lovpålagte oppgaver, tilsvarende om lag 1,2 millioner kroner. Ved en reduksjon av stillinger kan man forvente at inntektssiden knyttet til utleie av lokaler til universitetet i Tromsø, Campus Kirkenes, universitetet i Nordland kan videreføres i noe grad, men at inntekter knyttet til tolking, oversettelser og kurs vil falle bort. Det knytter seg noe usikkerhet rundt størrelsen på inntektstapet.

Tiltak 17 Omstillinger i grunnskolen

November 2013 legges ny ressursfordeling i grunnskolen frem til politisk behandling. Det er med utgangspunkt i dette skjemaet rådmannen foreslår et tiltak for å redusere totalrammen for grunnskolen med 3,4 mill kr.

Fremskrivning av antall elever, samt erfaringstall viser at elevtallsutviklingen i Sør-Varanger kommune er negativ. Bare fra skoleåret 2012/2013 og til skoleåret 2013/2014 har det vært en reduksjon på 42 elever i grunnskolen fra 1206 til 1164. Det vi ser at det er en vekst på de sentrumsnære skolene og reduksjon i distriktsskolene.

Ett kutt på 3,4 mill kr. vil få konsekvenser for grunnskolen, men oppleves ikke som et dramatisk kutt da elevtallet har sunket såpass kraftig.

I modellen er det lagt opp til budsjettering per elev, med en fast tildeling på inntil 20 elever hvor de skolene som har færre enn 20 elever får en prosentvis avkorting i henhold til elevtall. Utover dette ligger det per i dag inne en sum per elev på kroner 70 000 fra og med den 21 eleven.

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-3 387	-3 387	-3 387	-3 387
Inntekter				
Netto	-3 387	-3 387	-3 387	-3 387

Ved å øke innslagspunktet på den faste summen fra 20 til 25 elever vil man redusere totalrammen til grunnskolen med 3,4 mill kr. I praksis vil det si at man får en redusert fast tildeling for inntil 25 elever, men at finansieringsordningen fra den 26 eleven vil være som tidligere, det vil si kroner 70 000 per elev.

Med bakgrunn i den desentraliserte skolestrukturen i kommunen vil kostnaden per elev variere. Vi kan dermed ikke bare se på totalsummen gitt til skole samlet på grunn av disse

variasjonene i kostnader pr elev. Det er heller ikke kvalitetsmessig rett å gi en prosentvis reduksjon på hver enkelt skole.

Generelt sett er det slik at det er dyrere per elev å drive en fådelt enn en fulldelt skole, og med et innslagspunkt på 20 elever tar man høyde for dette. Ved å øke innslagspunktet til 25 elever vil alle skoler få en reduksjon, men det kan påvirke de skolene med under 25 elever i noe større grad, da de ikke får en tildeling fra den 21 eleven som ved et innslagspunkt på 20 elever.

Utifra nevnte forutsetninger med synkende elevtall i distriktene, og stigning på de sentrumsnære skolene anser rådmannen dette for å være den mest skånsomme måten å gjennomføre en reduksjon.

En reduksjon vil i praksis bety at den enkelte skole vil ha mindre midler til rådighet til å drive opplæring og drift. Dette kan medføre negative konsekvenser for elevenes læringsprosess og læringsutbytte, samt en reduksjon av kvalitetsarbeidet på den enkelte skole.

Nyere forskning viser at der skolene får marginalt med ressurser, der det kun tillates ordinær opplæring etter minimumstimetallet som er gitt fra nasjonalt hold, og ressurser til avtalefestede oppgaver i skolen, får økt etterspørsel etter spesialundervisning for å ivareta elevenes behov. Der skoleeier legger inn en andel fleksibel ressurs som gir skolene rom for bedre tilrettelegging innen ordinær opplæring, blir ikke kravet til spesialundervisning så prekær. Ved å skjære ned slik at vi ikke har rom for fleksibel bruk av ressurser, vil det i neste omgang gå utover innhold og kvalitet i opplæringa. Dette bekreftes også gjennom deltakelse i nasjonalt prosjekt – Ekstern veiledning og Vurdering for læring.

Tiltak 18 Redusert tjenestetilbud ved PP- tjenesten

(tall i 1000)

	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
1,0 årsverk logoped	- 500	- 500	- 500	- 500
1,0 årsverk saksbehandler	-500	-500	-500	-500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	- 1 000	- 1 000	- 1 000	- 1 000

PP- tjenesten består av 8,5 årsverk hvorav 1 avdelingsleder, 4,5 saksbehandler, 2 logopedstillinger og 1 merkantil.

PP- tjenesten sitt mandat ligger i Opplæringslovens § 5-6 og har to vesentlige hovedområder. Disse områdene er å være sakkyndig instans der loven krever det, med hensyn til barns rett til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Videre å bistå skoler og barnehager i kompetanseutvikling på individ og systemnivå og være en sterk aktør i utvikling av barnehager og skoler som organisasjon.

Samlet saksportefølje i PP- tjenesten var ved utgangen av 2012 totalt 193 saker, hvorav 81 var nyhenvisninger. Sakene fordelte seg med 20 saker fra barnehage, 157 fra grunnskolen og 16 saker på voksne med behov for logopedisk hjelp.

PP- tjenesten er også en meget viktig aktør i oppfølging av Kvello modellen, både på individ og systemnivå.

PP- tjenesten møter forventninger på et bredt spekter av fagområder. Gjennom Meld. St 18 (2010-2011) forventes det at tjenesten skal være tilgjengelig og medvirke til helhet og sammenheng, arbeide forebyggende, medvirke til tidlig innsats i barnehage og skole og framstår som en faglig kompetent tjeneste.

Opplæringsloven har ingen føringer knyttet til krav på antall årsverk, kompetanse og organisering av tjenesten. Det er en nasjonal politisk målsetning å heve kompetansen i PP- tjenesten spesielt med økt fokus på systemrettet arbeid.

PP- tjenesten har 2 vakante stillinger; en logopedstilling barn og en saksbehandlerstilling.

Dersom en velger å nedbemanne PP- tjenesten vil det kunne gi en årlig besparelse på kr 500 000 pr årsverk.

Om logopedstillingene:

PP- tjenesten har hatt en logopedstilling for barn i flere år. Logopedstilling for voksne ble overført fra Kirkenes Kompetansesenter i 2012 sammen med de voksne brukerne som hadde tjenesten. Logoped for voksne jobber utadrettet med slagpasienter, afasi og stemmetrening på voksne samt gir behandling av unge voksne i alderen 20-40 år med stemmevansker som pga denne behandling evner å stå i jobb.

Barne-logopeden ivaretar barn. Denne logopediske oppfølgingen for barn med talevansker, stamming, uttalevansker og lignende er en viktig forebygging av ytterligere vansker i barnehage og skole, sosiale vansker, følelsesmessige vansker og atferd. Disse er det kun logoped som har kompetanse på å jobbe med. I tillegg gir logoped veiledning til foreldre, barnehage og skole. Gjennom Kvello-modellen har foreldre, barnehagepersonale og lærere blitt mer kompetente på å oppdage språkvansker tidlig. Mottak/tiltaksapparatet er da logopedisk kompetanse.

Konsekvenser ved å nedbemanne 1,0 årsverk logoped:

- Tilbudet og ressursene til en stor brukergruppe blir halvert
- Det gis ikke tilbud til unge mennesker som i dag står i jobb. Konsekvens kan bli at manglende behandling gir fravær fra jobb.
- Økte vansker hos barn og unge som ikke vil få den hjelpen de har krav på tidlig nok
- Kommunen må kjøpe deler av denne tjenesten av private aktører

Om saksbehandlerstilling:

PP- tjenesten har tidligere over lang tid hatt ev saksbehandlerstilling vakant. Denne ble utlyst og besatt av en nyutdannet psykolog høsten 2012 og fratrudd høsten 2013. Stillingen er en ordinær saksbehandlerstilling som inngår i PP- tjenestens hele arbeidsområde jfr opplæringsloven, barnehageloven og Meld. St 18 (2010-2011)

Konsekvenser ved å nedbemanne 1,0 årsverk som saksbehandler:

- Barn og unge vil ikke kunne få kvalitativt gode tjenester like tidlig som i dag. Det må opprettes ventelister og intensjonen om tidlig identifisering og intervensjon vil bli svekket.

- PP- tjenesten vil ikke kunne utføre planlagte aktiviteter i Kvello-modellen slik modellen forutsetter
- Systemarbeid i skolene vil ikke kunne gjennomføres med slik tyngde som lovgiver ønsker.

Tiltak 19 Reduksjon i kostnader til skoleskyss

Finnmark fylkeskommune har ansvaret for organisering av skyss for alle elever i grunnskolene i Finnmark, men det er kommunene selv som bærer utgiftene beregnet etter gjeldende bussatser. Kostnader ut over gjeldende bussatser refunderes av fylkeskommunen hvis eleven har rett til slik transport enten ved at avstanden mellom hjem og skole er over den fastsatte avstand eller at skoleskyssen er innvilget av fylkeskommunen på grunnlag skade eller funksjonshemming. Skoleskyss som innvilges på grunnlag av særlig vanskelig eller trafikkfarlig skolevei er etter gjeldende regler kommunens ansvar og kostnader til denne skyssen påfaller kommunen.

Sør-Varanger kommune bruker relativt mye ressurser til skoleskyss. I 2012 utgjorde netto driftsutgifter til skoleskyss 0,8% av netto driftsutgifter totalt.

I 2013 har rådmannen igangsatt et arbeid for å gjennomgå kriterier for innvilging av gratis skoleskyss på grunnlag av særlig vanskelig eller trafikk farlig skolevei. Det er sammensatt en gruppe bestående av to representanter fra trafikksikkerhetsutvalget samt representanter fra administrasjonen. Arbeidsgruppen skal legge fram forslag til kriterier for å bedømme om en veistrekning skal anses som særlig vanskelig eller trafikkfarlig. Kriteriene skal behandles og vedtas av trafikksikkerhetsutvalget i løpet av våren 2014.

Trafikksikkerhetsutvalget skal, på grunnlag av vedtatte kriterier gjennomgå og evaluere alle strekninger der det i dag innvilges skoleskyss på grunnlag av særlig vanskelig eller trafikkfarlig skolevei.

Rådmannen forventer at det gjennom dette arbeidet vil være strekninger der det i dag innvilges skoleskyss, som vil bli omgjort og at kostnader til skoleskyss kan reduseres noe uten at dette går på bekostning av elevenes sikkerhet.

(tall i 1000) Besparelse	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-125	-300	-300	-300
Inntekter				
Netto	-125	-300	-300	-300

På grunn av allerede innvilgede søknader om skoleskyss for skoleåret 2012/2013 vil det ikke være mulig å gjennomføre tiltaket før høsten 2014.

Tiltak 20 Reduksjon i kulturskoletilbudet

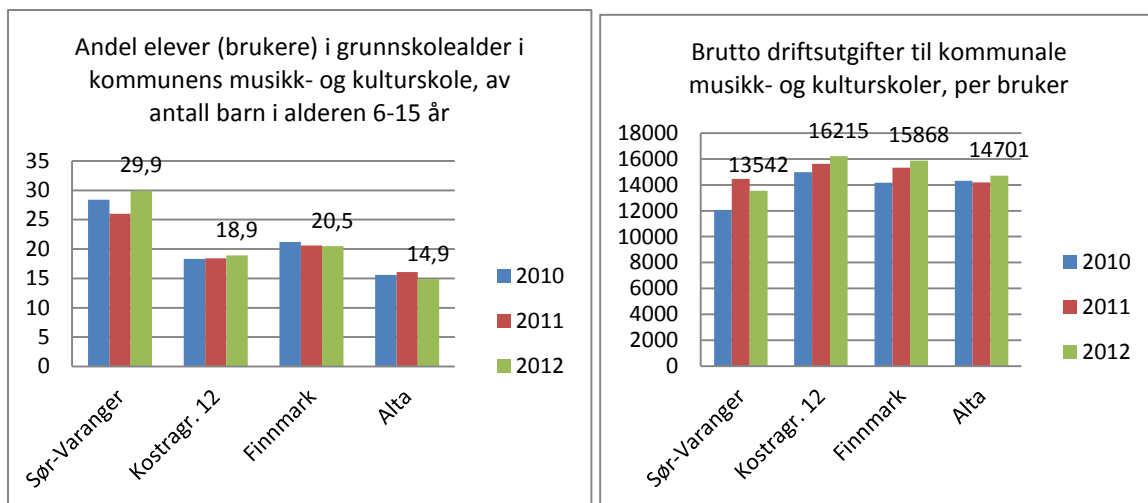
Alle kommuner er gjennom Opplæringsloven § 13-6 forpliktet til å ha en musikk – og kulturskole: **§ 13-6. Musikk- og kulturskoletilbod**

Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.

Kulturskolen i Sør-Varanger drives gjennom egne ansatte og kjøp av tjenester. Det totale budsjett for Kulturskolen i 2014 er på 3,5 mill kroner. Lønns- og driftsutgifter utgjør samlet 4,7 mill kroner og inntekter utgjør 1,2 mill kroner.

(tall i 1000) Besparelse	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter				
Netto	-500	-500	-500	-500

Tall i 1000	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Lønnsutgifter	3 097	3 120	3 120	3 120	3 120
Kjøp av tjenester	1 040	1 040	1 040	1 040	1 040
Driftskostnader	576	576	576	576	576
Inntekter	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Netto utgift Kulturskolen	3 512	3 536	3 512	3 512	3 512

I Sør-Varanger kommune benytter hele 29,9% av barn i alderen 6-15 år seg av musikk- og kulturskoletilbudet, noe som er en langt høyere andel enn de vi sammenligner oss med. Kulturskolen tilbyr ulike aktiviteter som KULA (for de yngste), dans, visuelle kunsthøgskole, piano, gitar, fiolin, tre- og messingblåsere, trommer og teater. I tillegg til to tilbud til psykisk utviklingshemmede på Hesseng og i Kirkenes.

I 2013 er det 353 elever fra hele kommunen som mottar undervisning fra kulturskolen, 247 elever mottar undervisning fra kulturskolens egne ansatte mens resterende 106 mottar undervisning fra Samovarteateret og Musikkgarasjen.

I 2013 ble det vedtatt en reduksjon innenfor Kulturskolen på kr. 500.000. En ytterligere reduksjon vil føre til at et eller flere av tilbudene som i dag gis til elevene vil falle bort. Eventuelt kutt vil bli gjort innenfor de områder som koster kommunen mest per elev.

Tiltak 21 Nedleggelse av Skogfoss barnehage

Skogfoss barnehage har 1 avdeling med til sammen 18 plasser. For 2014 er 8 plasser besatt, 6 barn over 3 år og 1 barn under 3 år. Barnetallet i Skogfoss har vært synkende over år.

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-650	- 1 300	-1 300	-1 300
Inntekter				
Netto besparelse	- 650	- 1 300	-1 300	-1 300

Pasvik barnehage har 2 avdelinger med til sammen 36 plasser. Pr dato er alle plassene besatt.

Med utgangspunkt i dagens barnetall i Pasvik barnehage blir det fra høsten 2014 ledig 11 plasser (barn under 3 år teller 2 plasser)

Dette frigir plasser til barna som nå går i Skogfoss barnehage.

Per i dag finnes ingen totaloversikt om behovet for barnehageplasser blir dekket, da det alltid er usikkerhet knyttet til flytting bl.a. til Pasvik folkehøgskole og Svanhovd.

Dersom det blir for lite plasser i Pasvik barnehage kan det utredes utvide antall plasser i eksisterende bygg ihht lovkrav vedrørende areal og bemanningsnorm.

Det har vist seg vanskelig å rekruttere kvalifiserte barnehagelærere til Pasvik. Pr i dag er det ansatt pedagogisk leder i Skogfoss barnehage, men det har ikke vært mulig å rekruttere pedagogiske ledere til Pasvik barnehage. Dette viser sårbare fagmiljø som får konsekvenser for kvaliteten på tilbudet. Ved sammenslåing blir det ett samlet fagmiljø samt større lekemiljø for barna. Personalets kompetanse er det mest santrale ved barnehagens kvalitet.

Barnehagene i Skogfoss og Pasvik samarbeider i sommermånedene med sammenslåing til Pasvik barnehage.

Per i dag er det et barn ved Skogfoss oppvekstsenter som har SFO-plass. Denne eleven får i dag sitt SFO-tilbud i barnehagen. Skulle barnehagen ved oppvekstsenteret bli nedlagt må det finnes alternative løsninger for denne eleven innenfor oppvekstsenterets egne rammer og ressurser.

Tiltak 22 Nedleggelse av Utsikten dagsenter

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-2 054	-2 054	-2 054	- 2 054
Inntekter	70	70	70	70
Netto besparelse	-1 984	-1 984	-1 984	-1 984

Utsikten dagsenter har 3 årsverk fordelt på 4 ansatte, samt en varig tilrettelagt arbeidsplass i 50 %. Nedleggelse av Utsikten dagsenter vil gi en besparelse på 1,984 mill kr.

Utsikten dagsenter gir tilbud til hjemmeboende demente enten som forebyggende aktivitetstilbud eller avlastning. Dagsenteret har 8 plasser, og de har gitt tilbud til 32 brukere de siste to årene. Det er større etterspørsel etter tilbudet enn Sør-Varanger kommune kan innfri.

Utsikten dagsenter har representert Sør-Varanger som modellkommune i et 3-årig utviklingsprogram hvor målet var å utvikle gode dagtilbud til personer med demens. Dette i regi av Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse på oppdrag fra departementet. Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse presenterer dette arbeidet på ulike konferanser for andre kommuner. Opprettelse av dagtilbud for personer med demens, er ett av tre nasjonale satsningsområder i omsorgsplan 2015. Hensikten med tilbudet er å gi god livskvalitet gjennom blant annet å opprettholde funksjonsnivå, avlastning for pårørende og forebygging/utsettelse av innleggelse i sykehjem med opptil flere år. Dagsenteret har fokus på pårørendearbeid og oppfølging i hjemmet, og er i tillegg med og drifter kommunens

demensteam som utreder personer med demens i samråd med lege. De driver også pårørendeskole.

Konsekvensen av nedlegging er økt press på hjemmesykepleien og mindre avlastningstjenester til pårørende. Dagsenterplass for demente er helt avgjørende for å kunne bo hjemme. En må derfor forvente tidligere innleggelse i sykehjem for disse, og økte kostnader for kommunen. Dagsentertilbud er ikke en lovpålagt tjeneste, helse- og omsorgsdepartementet har foreslått at dette lovfestes som et tilbud fra 2015.

Tiltak 23 Nedleggelse av Kilden dagsenter

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-1 303	-1 303	-1 303	-1 303
Inntekter	135	135	135	135
Netto besparelse	-1 168	- 1 168	-1 168	-1 168

Kilden dagsenter er et avlastende og forebyggende aktivitetstilbud til hjemmeboende eldre. Dagsenter holder til på Eldresenteret og har 10 plasser per dag. Per i dag er det 40 brukere som har tildelt plass ved sentret. Det er 2.4 årsverk og en tilrettelagt arbeidsplass tilknyttet sentret. Fagsammensetningen på de ansatte er 1 høgskoleutdannet og to helsefagarbeidere. På grunn av brukernes funksjonsnivå og sykdomsbilde bør ikke kompetansen være lavere.

Kilden dagsenter er en av støttetjenestene til de hjemmebaserte tjenestene. Dagsenteret bidrar til at brukerne kan bo hjemme lengre og utsette innleggelse i sykehjem. Målsettingen med dagsentret er å gi fysisk og mental aktivitet, forhindre sosial isolasjon, opprettholde god ernæring, forebygge angst og depresjoner og gi muligheten til å opprettholde god livskvalitet.

Kriterier for å få plass ved dagsentret (en eller flere kriterier må være oppfylt):

- at en i liten grad kan oppretthold egen aktivitet/ sosialkontakt.
- er i faresonen for å få redusert helse på grunn av dårlig ernæring, isolasjon eller sykdom.
- har behov for omfattende tilsyn fra hjemmesykepleien.
- Avlastnings opphold

Nedleggelse av dagsentret kan resultere i at kommunen må øke hjemmetjenestene til brukerne. Hjemmebasert omsorg sliter med et forverret sykdomsbilde på de hjemmeboende hvor disse er langt sykere enn tidligere. Dette skyldes samhandlingsreformens intensjon om tidligere utskrivelser fra sykehus. Dersom dagsentret legges ned, kan en måtte øke bemanningen i hjemmesykepleien.

Dagsentret gir også tilbud om felles måltider for beboerne ved Eldresenteret og nærliggende omsorgsboliger. Dersom dagsenteret nedlegges må dette tilbudet opphøre. Det medfører at beboerne ikke har noen organisert sosiale treff i løpet av dagen, dette må eventuelt organiseres av dem selv. De aller fleste er ikke i en situasjon der det er mulig.

Faglig sett bør en øke aktivitetstilbudet til eldre hjemmeboende hvis en ønsker å forebygge sykehjemsinnleggelse. Det er mindre kostnadskrevende å drifte et dagsenter enn å gi tjenester hjemme eller på sykehjem. Rådmannen anbefaler ikke at dagesenteret blir nedlagt.

Tiltak 24 Nedleggelse av Møteplassen

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-500	-500	-500	- 500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Møteplassen er et åpent tilbud for mennesker som har eller har hatt psykiske lidelser eller problemer. Det er et sosialt møtested med meningsfylte aktiviteter.

Psykisk helsetjeneste har 1,0 årsverk som driver dette tilbudet i samarbeid med brukerne. Det er ca 20 faste brukere som er der nesten daglig, i tillegg kommer det noen innom av gamle og nye brukere. Møteplassen er samlokalisert med Frivillighetssentralen og noen benytter begge tilbudene.

Lovpålagte oppgave:

Dagsenter for psykisk syke er ikke er ikke en lovfestet tjeneste.

Et av formålene med helse- og omsorgstjenester er å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid og samvær med andre. Mange av de som bruker Møteplassen vil fylle vilkårene i loven for å få støttekontakt. Møteplassen fyller behovet for meningsfull fritid og samvær med andre for mange brukere.

I psykisk helsearbeid er det viktig å legge til rette for deltakelse i kommunens ordinære lokale tilbud, som kafeer, bibliotek, idrettslag, arbeid, skole med mer. Møteplassen er for mange det første skrittet for deltakelse i disse tilbudene. Noen bruker Møteplassen en kort periode så er de ute i arbeid eller skole. Møteplassen har i samarbeid med Nav, rus/sosialtjeneste, kriminalomsorgen og Fretex laget tilbud til enkeltbrukere der de har brukt Møteplassen som en treningsarena. Fordi Møteplassen er et åpent tilbud kommer det også mennesker innom som ellers ikke har kontakt med hjelpeapparatet og deltar på middag og andre aktiviteter.

Konsekvenser av kutt-tiltak 2013:

Psykisk helsetjeneste fikk i budsjettvedtak 2013 et kutt på kr 500.000,-. Budsjettet til Møteplassen ble kuttet med tilsvarende beløp og åpningstiden redusert med 50 %. Det ble inngått avtale med Mental helse samt brukere av tilbudet om å holde oppe de andre dagene. Erfaringer så langt er at tilbud bare basert på frivillighet viser seg å være vanskelig å opprettholde kontinuitet i. Brukere har opplevd å møte stengte dører og for mange er dette så sårbart at de ikke prøver igjen påfølgende dag.

Konsekvenser av nedleggelse

Brukerne mister en viktig sosial møteplass og et tilbud om aktiviteter. Samtidig mister kommunen en mulighet til å gi tjenester til flere brukere samlet. Resultatet kan medføre økt press på hjemmebaserte tjenester og miljøarbeidertjenester. Flere enkelt vedtak og mer en-til-en jobbing kan bli resultatet.

Det må videre tas stilling til bygningen og hva en eventuelt gjør med de øvrige aktivitetene som finnes i bygget. Psykisk helsetjeneste har småbarnsforeldretreffet der en dag i uka, Mental Helse er der fast, Frivillighetssentralen, Tirsdagsklubben og frivillige lag og foreninger har tilholdssted i bygget.

Nedleggelse av Møteplassen vil gi en besparelse på kr 500.000,- kroner. Det vil da gjenstå kr 95 000,- i budsjettet slik at det er en mulighet for drift av Møteplassen basert bare på avtale med frivillige.

Tiltak 25 Redusert tjenestetilbud ved Psykisk helsetjeneste

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-500	-500	-500	- 500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

De overordnede mål og verdigrunnlag fra Opptappingsplanen for psykisk helse legges fortsatt til grunn for regjeringens politikk ovenfor kommunene.

Det er viktig å opprettholde, videreutvikle og styrke kapasiteten innenfor psykisk helse samt sikre videre drift av tiltak som har vist seg effektive. Dette er særlig viktig i lys av gradvis innføring av kommunal medfinansiering på psykisk helse- og rusfeltene.

Nasjonale mål og hovedprioriteringer for 2013 er blant annet bedre tilgjengelighet, tidlig intervensjon og styrking av kvalitet og innhold. Videre at innsatsen på fagfeltet sees i sammenheng med folkehelsearbeid.

Det er behov for i større grad å dreie innsatsen fra behandling til forebygging. Kommunene har en sentral rolle i å fremme helse og forebygger bedre, at vi tar ansvar tidlig, tett på der vi bor, lever og jobber. I praksis vil det ofte være vanskelig å prioritere forebygging framfor behandling selv om dette på sikt vil gi mer helse igjen for ressursene. Psykisk helsearbeid er i sin natur et relasjonsarbeid, og tidsnød og instrumentelle metoder er lite egnet i møte med mennesker som har alvorlige psykiske problemer. Det er tålmodighet og tid brukerne etterspør.

Avdelingen er en tjeneste som består av:

- Avdelingsleder – 1 årsverk
- Høyskolepersonell med videreutdanning i psykisk helsearbeid, helsesenteret - 3,5 årsverk
- Hjemmekonsulent - 1 årsverk

- Møteplassen - 1 årsverk
- Omsorgsboliger/ miljøarbeidertjeneste. – 9,5 årsverk (turnus)

Totalt har psykisk helsetjeneste 16 årsverk fordelt på 21 ansatte. Ekstravakter og vikarer kommer i tillegg.

Tjenesten er lokalisert på tre steder, på Helsesenteret, på Møteplassen og i Omsorgsboligene i Riiser Larsens gt.

Brukerne blir henvist til tjenesten fra fastlege, spesialisthelsetjenesten, Nav, helsestasjonen, barneverntjenesten, PPT og andre hjelpetjenester. Noen brukere tar kontakt selv.

Hittil i år har tjenesten 183 brukere som det gis tjenester til. Av disse var 54 mellom 0-25 år. Tjenesten mottar flere henvisninger på yngre brukere enn tidligere. I tillegg kommer brukerne av møteplassen. De tre siste årene har henvisningene ligget på 53 til 64 i året. Møteplassen har hatt rundt 100 brukere pr år.

Samhandlingsreformen fører til at pasienter blir skrevet tidligere ut fra institusjoner. Behandlingstiden i institusjon og døgntiltak er kortere. Tjenesten i kommunen får således ansvar for å gi tilbud til syke brukere enn tidligere. Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse (ROP-lidelser) gir anbefalinger om både *utredning, behandling og oppfølging*, samt *kompetansekrav* som må bygges opp i kommunene.

Nesten en fjerdedel av den voksne norske befolkning har en psykisk lidelse, og mellom en tredjedel og halvparten vil bli rammet en eller flere ganger i løpet av livet.

Kommunalt psykisk helsearbeid har hovedfokus på at mennesket i større grad skal kunne mestre sitt eget liv og oppleve verdighet. Psykisk helsetjeneste prioriterer barn og unge. Det er en økende andel av henvisningen som er på yngre mennesker.

Tjenesten har ikke hatt kapasitet de siste årene til å drive gruppetilbud til mennesker med angst, depresjon, eller til de som er pårørende. Tjenesten deltar i Kvello-satsingen og i prosjektet Vold i nære relasjoner.

Lovpålagte oppgave:

Kommunene er lovpålagt til å sørge for at det tilbys nødvendige helse og omsorgstjenester, Jfr § 3-1 i Helse og omsorgsloven. I andre ledd er det presisert at dette også omfatter psykisk sykdom.

Kommunen skal gi psykisk helsehjelp men det er ikke lovpålagt å opprette en egen psykisk helsetjeneste for dette.

Reduksjon av tjenesten:

Dersom tjenesten skal reduseres så må dette gjøres gjennom reduksjon av stilling. Nedbemanning av et årsverk gir en årlig besparelse på kr. 500.000,-.

Ved en nedbemanning vil dette medføre at det blir mindre tjenester til enkelt brukere. Brukere som har krav på nødvendig helsehjelp vil få denne hjelpen redusert. Det vil si at de får færre timer til samtaler, eventuelt med lenger tid mellom hver samtale og tilsvarende med

annen type oppfølging og tjenester. Kutt på dette tilbudet vil på sikt kunne føre til sykere brukere og mer bruk av døgnbehandling.

Videre er en konsekvens at kommunen ikke vil kunne møte nasjonale krav om utredning, behandling og oppfølging, samt kompetansekrav som må bygges opp i kommunene.

Tiltak 26 Avvikle Frivillig sentralen

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-685	-685	-685	-685
Inntekter	385	385	385	385
Netto besparelse	-300	-300	-300	-300

Sør-Varanger kommune har Frivillig sentralen som er lokalisert i tidligere Saviomuseet i Kongens gate. Det er 1,0 årsverk knyttet til sentralen.

Kommunen søker hvert år om statsstøtte til drift av Frivillig sentralen. I 2013 mottok kommunen kr. 310 000,- i statsstøtte. Det er 2 vilkår som må fylles for å få tilskudd; 100 % daglig leder samt 40 % lokal finansiering. Hvis sentralens budsjett reduseres vil statsstøtte reduseres tilsvarende.

Frivillig Sentralen er ikke en lovpålagt tjeneste og tilbudet kan avvikles i sin helhet. Avvikling av Frivillig Sentralen vil gi en netto besparelse på kr 300 400,-.

Frivillig Sentralen hadde i 2012 117 registrerte frivillige som til sammen utgjorde en arbeidsinnsats på ca 5 290 timer. Frivillig Sentralen fungerer som møteplass, koordinator og kontaktpunkt for frivillige og andre. De samarbeider med andre lag og foreninger og kommunale virksomheter. Blant aktivitetene de driver kan nevnes eldrekafe, språkhjelp, "vaktmestertjeneste", transport, internasjonalt arbeid, utstyrsentral og diverse arrangementer.

De nye folkehelseutfordringene tilsier at vi må mobilisere et bredere sett av samfunnets ressurser. Det er viktig å invitere frivillig sektor, arbeidslivets organisasjoner, næringslivet og andre deler av det sivile samfunnet til å engasjere seg og ta større ansvar.

Avvikling av Frivillig Sentralen vil medføre økte utgifter til hjemmebasert omsorg. Noen av tilbudene som gis av Frivillig Sentralen må gis av det offentlige når de vurderes som rett til hjelp.

Også flyktningtjenesten benytter Frivillig sentralen. Samarbeidstiltak som for eksempel språk og arbeidspraksis, språkhjelpen og internasjonale matkurs/kvelder er en del av introprogrammet. Disse tjenestene vil måtte avvikles eventuelt kjøpes av andre. Statens føringer mht flyktninger og frivillig arbeid er viktig, og samarbeidet Frivillig Sentralen og Flyktningtjenesten har styrket kommunens søknad om sentrale midler.

Frivillig sentralen har også busskjøring for barnehager og eldre. Dersom sentralen avvikles medfører dette økte utgifter til transport. Frivillig sentralen disponerer også en utstyrsentral som eventuelt må avvikles eller administreres av andre.

Tiltak 27 Avvikle Frisklivssentralen

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-334	-334	-334	-334
Inntekter	120	20	20	20
Netto besparelse	-214	-314	-314	-314

Kommunestyret i Sør-Varanger vedtok i 2011 opprettelse av Frisklivssentral.

Fra 03.09.12 ble det ansatt en 50 % veileder ved Frisklivssentralen som jobbet med oppstart/etablering og forberedelse av drift/mottak av deltagerne fra 01.01.13. Deltagerne blir henvist av lege til Frisklivssentralen.

Tilbudet gjennom Frisklivssentralen er utformet kunnskapsbasert og er innrettet slik at de når grupper som er spesielt utsatte. Frisklivssentralen er et individ- og grupperettet tilbud og er et helsetilbud til befolkningen.

Deltagerne i helsetilbudet følger et strukturert program med fysisk aktivitet 3 ganger i uka igjennom 3 måneder. De to første gruppene har hatt en gjennomføringsprosent på 70- 75 %. Den siste gruppen pågår nå og en vet ikke eksakt gjennomføringsprosent her.

Frisklivssentralen har som mål å bli et kommunalt kompetansesenter med tilbud til personer og grupper i befolkningen som har behov for nå endre helseatferd. Arbeidet baserer seg på dokumentert effektive metoder for endring av helseatferd.

Folkehelse er en lovpålagt oppgave. Det er opp til kommunen å organisere tilbud under Folkehelseparaplyen. Frisklivssentral som tiltak i seg selv er ikke en lovpålagt oppgave.

Det er satt opp et driftsbudsjett på brutto kr 334.000. Tiltaket er fullfinansiert i 2013 med bruk av fond og tilskudd fra Fylkesmannen. En må påregne større kommunal finansiering i 2014. Slik regnskapstall foreligger pr 01.10.13 vil en kunne finansiere Frisklivssentral med kr 100.000 fra bundet fond "Frisklivssentral" i 2014. Videre kan en velge å bruke kr 234.000 fra ubundet og bundet fond "Folkehelse" slik at tiltaket blir fullfinansiert i 2014.

Dersom en velger å avvikle Frisklivssentralen vil det gi en besparelse for kommunen i 2014 på kr 234.000.

Tiltak 28 Reduksjon innenfor omsorgstjenestene

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	- 5 000	- 5 000	- 5 000	- 5 000
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000

Det pågår for tiden en analyse av omsorgstjenestene. Analysen skal ferdigstilles 9. desember d.å. På bakgrunn av de foreløpige resultater mener rådmannen at det kan være grunnlag for å redusere driftsutgiftene innen tjenesten med anslagsvis 5 mill. kr.

Tiltaket vil være vanskelig å få gjennomført. Det vil kreve at kommunestyret vedtar tildelingskriteringer for på den måte sette rammer for tjenesteleveransen. Turnusplanlegging og turnusutfordringer så som vikarutgifter, kjøp av omsorgstjenester og heltid/deltidsproblematikken er andre eksempler.

Det er videre avdekket distriktvis forskjeller, særlig mellom Bugøynes og Kirkeneshalvøya. Forskjellene er så stor at den ikke kan forklares i brukerbehov. Gjennomgang av kostnader over de enkelte tjenester, dekningsgrader og ressursinnsats pr bruker tilsier at det skal være grunnlag for politisk veivalg som kan gi reduksjon i driftsutgiftene.

Tiltak 29 Redusert bemanning Prestøyhjemmet

(tall i 1000)

	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-400	-400	-400	-400
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-400	-400	-400	-400

I forbindelse med budsjettarbeidet 2013 vedtok kommunestyret å igangsette analyse av helse- og omsorgstjenestene i Sør-Varanger kommune. Etter anbudskonkurranse er Lederskap AS valgt til å bistå kommunen med prosessen. Analysearbeidet ble igangsatt i høst og pågår ennå.

Det er gjort en gjennomgang av turnuser ved Prestøyhjemmet. Lederskap AS anslår at det kan være mulig å redusere variabel lønn med av omlag 2400 timer på 8 turnusperioder. De påpeker at innsparingen vil med størst sannsynlighet kunne gi innsparing ikke på antall årsverk og fastlønn, men i form av redusert behov for vikarer og dermed redusert variabel lønn.

Reduksjonene framkommer ved å samle alle «små brøker» som blir til overs i stillingene, når disse skal tilpasses turnus. Ansatte har krav på klarhet for når de skal arbeide, så «ekstra

tiden» i stillingene må legges inn i turnusen, fortrinnsvis som ekstravakter. Disse ekstravaktene skal ikke inngå i ordinært arbeid på avdelingene, men stå til arbeidsgivers disposisjon og brukes der det er mest behov pga sykdom, ferie osv. Ekstravakten representerer med andre ord vikaren som ellers måtte tilkalles.

Lederskap AS gjør et anslag på at 70 % av innsparingspotensialet, vil kunne gi innsparing i form av reduserte kostnader på variabel lønn. Dette tilsvarer en besparelse på kr 400 000.

Prestøyhjemmet sykehjem består av 5 avdelinger. Sykehjemmet har 47,61 årsverk fordelt på 70 ansatte.

Turnusanalysen er gjort avdelingsvis, og turnusteknisk uten at det ligger faglige vurderinger til grunn.

Hvordan dette skal la seg gjennomføre i praksis i en forutsigbar turnus (på 6 uker) når det utgjør så få timer pr person vil by på utfordringer. Rådmannen finner det riktig å legge frem tiltaket selv om dette ikke er tilstrekkelig bearbeidet med tanke på gjennomføring av innsparingen.

Tiltak 30 Nedleggelse av Bugøynes omsorgssenter

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter Bugøynes	-3 460	-3 460	-3 460	-3 460
Utgifter Prestøyhjemmet	1 140	0	0	0
Utgifter FDV	-220	-220	-220	-220
Sum utgifter	-2 540	-3 680	-3 680	-3 680
Inntekter Bugøynes	370	370	370	370
Inntekter Prestøyhjemmet	-435			
Inntekter FVD	335	335	335	335
Sum inntekter	270	655	655	655
Netto besparelse	-2 270	-3 025	-3 025	-3 025

Bugøynes omsorgssenter har 8 omsorgsboliger med heldøgnsbemanning. Driften er organisert med samdrift med hjemmesykepleien som gir hjemmetjenester til befolkningen i Bugøynes og Bugøyfjord. Per i dag er det 16 tjenestemottakere i området. Flere av disse har behov for heldøgns pleie og omsorg. Disse bor inne på omsorgssentret. Det er 9.0 årsverk og 14 stillinger knyttet til sentret. I bygda Bugøynes er omsorgssentret en stor arbeidsplass.

Det er mulig å legge ned Bugøynes omsorgssenter, men fortsatt opprettholde hjemmesykepleie og praktisk bistand. Dette gir en innsparing på 5.0 årsverk samt deler av driftsbudsjettet til avdelingen Bugøynes omsorgssenter. Netto besparelse ved nedleggelse omsorgssenteret 3,1 mill kroner for denne avdelingen.

Dersom en velger å avvikle tjenestetilbudet ved Bugøynes omsorgssenter vil bygget frigjøres slik at dette kan omdisponeres eventuelt selges. Bygget er på 653 m2 og er bygget i 2007 og

utvidet i 2010. Samlet investeringskostnad er 15 mill kroner. Bygget har 8 rom, felles stue og kjøkken samt kontorer.

Når det gjelder FDV utgifter knyttet til bygget vil de fortsatt løpet med om lag kr 150 000 selv om bygget frigjøres. En vil få besparelse på renhold, men samtidig bortfaller husleieinntekter. For avdelingen FDV vil nedleggelse av Bugøynes omsorgssenter medføre en netto merutgift på om lag kr 115 000 frem til eventuell omdisponering av bygget.

For å kunne oppnå helårs effekt av besparelsen på Bugøynes omsorgssenter må beboerne ved sentret flytte til Kirkenes, enten i omsorgsbolig eller på sykehjem. Det er sannsynlig at beboerne som flytter på sykehjem må bo på dobbelt rom på Prestøyhjemmet en periode. Dette medfører at en må styrke bemanningen ved Prestøyhjemmet med 4,75 årsverk i en perioden det er dobbeltrom. Økt antall beboere gir også økte brukerbetalingen ved Prestøyhjemmet. Netto kostnad for Prestøyhjemmet er beregnet til om lag kr 1 140 000 for 6 måneder i 2014.

Samlet besparelse ved å legge ned Bugøynes omsorgssenter vil være 2,3 mill kroner i 2014, ytterligere kr 755 000 i 2015.

Ved nedleggelse av sentret vil det ikke være døgn kontinuerlige tjenester i Bugøynes. Dette innebærer at en må flytte tidligere på sykehjem eller omsorgsbolig i Kirkenes området hvis en har behov for flere besøk i døgnet fra hjemmesykepleien eller har behov for tjenester hele døgnet.

Det vil også bli større belastning på de ansatte som skal drifte hjemmesykepleien. Fagmiljøet vil bli mindre og en må være alene på jobb i et stort geografisk område.

Tiltak 31 Bruk av næringsfondsmidler til dekking av lønnsutgifter

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter				
Inntekter	-500	-500	-500	-500
Netto	-500	-500	-500	-500

Bakgrunn: Det har tidligere ikke vært tillatt å benytte kommunens næringsfond (kraftfond) til å dekke løpende drift for kommunen, herunder lønnsutgifter til ansatte.

Gjennom endringer i standardvedtektene i november 2011 har imidlertid Kommunal og regionaldepartementet åpnet for at "avlønning av næringsseier eller tilsvarende for forvaltning av fondet" kan dekkes av fondet.

Rådmann anser at kommunens utgifter til forvaltning av fondene (primærnæringsfondet og næringsfondet) kan settes til kr 500 000 og dersom dette dekkes av næringsfondet vil det avlaste kommunenes ordinære driftsbudsjett tilsvarende.

Tiltak 32 Ny brannordning

Kommunens plikt til å etablere og drifte et brannvesen er regulert av brann – og eksplosjonsvernloven av 14. juni 2002 § 9, sist ajourført 19. juni 2009. Lovens § 11 tar for seg brannvesenets lovpålagte oppgaver, herunder oppgaver som er synliggjort i kommunal risiko – og sårbarhetsanalyse.

Når det gjelder dimensjonering av brannberedskapen er dette regulert av Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen av 2003, § 5. Dimensjoneringen gjøres på bakgrunn av tettsteder, innbyggertall og innsatstider. Forskriftens bestemmelser er minimumskrav. Dersom kommunal risiko – og sårbarhetsanalyse avdekker svakheter må, om nødvendig, sikkerhets - / beredskapsmessige tiltak gjennomføres.

Etter Forskriften er dimensjonering av innsatsstyrken avhengig av tettstedets størrelse og klassifisert i 4 alternativer hvor Sør-Varanger kommune faller inn under alternativ 3 Tettsted 8000 – 20 000 innbyggere.

I kommunens brannordning, vedtatt i kommunestyret i 2004, valgte kommunestyret å dimensjonere brannvesenet etter Forskriften for tettsted med mer enn 20 000 innbyggere, dvs kasernert vakt, dog med vaktlag bestående av 3 kasernerte mannskaper og en deltid hjemmevakt.

Kasernert vakt kjennetegnes ved:

- Lag med kasernert vakt
- Heltidsansatte mannskaper
- Døgnskuttinuerlig dreierende vakt
- At styrken deles i vaktlag kasernert på brannstasjonen
- At vaktlagene til enhver tid er operative innsatsenheter, også når mannskapene utfører andre oppgaver
- At normalarbeidstid er på brannstasjonen
- At brannvesenet er i stand til å utføre flere tilleggsoppgaver

Dagens brannvesen har følgende bemanning;

- Brannsjef / leder forebyggende avdeling 100 %
- 4 utrykningsledere 100 %
- 8 brannkonstabler 100 %
- 6 brannkonstabler deltid, hjemmevakt 2,4 % stilling

(tall i 1000)Budsjett Brann og beredskap virksomhet 4800	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Lønnsutgifter	8 746	8 812	8 812	8 812	8 812
Pensjon	1 244	1 253	1 253	1 253	1 253
Driftskostnader	1 355	1 355	1 578	1 578	1 578
Inntekter	-2 195	-2 065	-2 065	-2 065	-2 065
Nettoutgift	9 150	9 355	9 578	9 578	9 578

(tall i 1000)	Sør- varanger	Kostragr. 12	Finmark	Alta
Netto driftsutgifter til forebygging av branner pr. innbygger	66	105	98	35
Netto driftsutgifter til brannberedskap pr. innbygger	846	782	962	711

Det er utredet to alternativer for redusert brannvaksordning.

Alternativ 1 – redusert bemanning etter forskriftens bestemmelser for tettsted 8000 – 20000 innbyggere.

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Lønnskostnader	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Inntekter	1 200	1 200	1 200	1 200
Netto besparelse	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500

Dette innebærer en bemanning av innsatsstyrke med totalt:

4 heltidsansatte utrykningsledere, kaserneret ved ordinær arbeidstid 08 – 16 utenom på helg – og høytidsdager. Utrykningslederne vil, i dreierende turnus, lede vaktlaget under innsats utenom ordinær arbeidstid.

12 deltidansatte deltidsmannskaper i dreierende turnus 16.00 – 08.00 samt på helge og høytidsdager.

I kommunens brannordning er det lagt til grunn at Kirkenes, Hesseng, Sandnes Bjørnevattn og Elvenes ses som et tettsted og at tettstedets innbyggertall derfor er satt til 8000 innbyggere. (Pr. 2012 registrert 8078 innbyggere) For Sør-Varanger kommune ville kravet om størrelse på innsatsstyrken kommet inn under Forskriftens alternativ 3.

Minimumskrav ved dette alternativet: Kombinasjon av kasernert vakt innenfor ordinær arbeidstid og lag (4 personer) med deltidspersonell utenfor ordinær arbeidstid. Utrykningsleder skal ha brannvern som hovedyrke.

Hovedmålsettingen ved slik organisering er å:

- Sikre at førsteinnsats i ordinær arbeidstid skjer med et samlet vaktlag med minst 4 personer
- Sikre høy kompetanse i vaktlaget
- Sikre at vaktlaget med deltidspersonell får profesjonell utrykningsledelse.

Forskriftens § 4 – 8 stiller krav om innsatstid ved brannutrykning dvs tiden fra brannvesenet blir varslet til at de er i innsats på skadestedet. *For Sør-Varanger kommune innebærer det at ved brann i sykehus og kommunale pleieinstitusjoner skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter.*

Forskriftens § 5 – 3 stiller krav om at *dersom kommunen velger å organisere beredskapen med deltidsvakt i turnus skal disse ha oppmøtetid på brannstasjonen innen 4 minutter på dagtid og 6 minutter om natten.*

Dette forskriftkravet er for å kvalitetssikre at mannskapene skal kunne overholde krav om innsatstid og betyr at deltidsmannskapene må bo på Kirkenes.

Med dagens organisering med kasernert vakt har brannvesenet utført tilleggsoppgaver i form av tjenester til andre kommunale virksomheter og til det private markedet. Ved endring av beredskapsordning til en ordning med deltidsvakt i turnus kan ikke lenger flere av disse oppgavene utføres, noe som vil innebære reduserte inntekter.

Konsekvenser ved valg av alternativ 1.

- Reduksjon av fast ansatte: 8 stillinger brannkonstabel 100 %
- Ansette 6 deltids brannkonstabler 2,4% stilling (pr. i dag er det kun 3 av 6 deltidsansatte som bor i Kirkenes og ut fra det ikke vil innfri kravet om fremmøtetid jfr. Forskriftens § 5 – 3.)
- Ansette feier i 100 % stilling
- Reduksjon av inntekter: kr. 1 110.000
- Kompetanseutvikling v / Norges brannskole for nye mannskaper

Alternativ 2 – Endring av dagens brannordning til 2 døgnekasernert.

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Lønnskostnader	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Inntekter				
Netto besparelse	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500

Dette innebærer en bemanning av innsatsstyrke med totalt:

- 4 kasernerte utrykningsledere i dreiende turnus
- 4 kasernerte brannkonstabler i dreiende turnus
- 8 deltidsansatte brannkonstabler på hjemnevakt i dreiende turnus

Denne modellen skisserer en løsning basert på 2 døgnekasernerte mannskaper. Denne løsningen gir totalt sett en større forutsigbarhet og trygghet enn alternativ 1, ikke minst i forhold til å kvalitetssikre at 2 mann + brannmateriell kommer tidlig på plass til brann / ulykkesstedet for å starte klargjøring for innsats. Begrensningen er allikevel at *brann som innebærer røykdykkerinnsats krever minimum 4 mann* jfr. Forskrift om røyk - og kjemikaliedykking kap. 7.

Bemanning.

En endring av dagens brannordning til Alt 2 innebærer:

- Reduksjon av antall faste mannskaper fra 12 til 8 heltidsansatte.
- Økning av antall deltidsansatte fra 6 til 8 ansatte i 2,4 % stilling.
- Tilsette leder beredskap 100 % stilling
- Tilsette feier 100 % stilling.

Bakgrunn bemanning. (Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen)

Forskriftens § 4 – 10 stiller krav om overordnet innsatsledelse i dreierende turnus.

Leder beredskap vil gå inn i overbefalsordning sammen med brannsjef, varabranssjef og 1 utrykningsleder. I tillegg vil vedkommende ha ansvar for opplæring og øvelser, brannmateriell, utarbeide innsats – og beredskapsplaner, være vikar for utrykningsleder ved avspasering, sykdom, ferie osv.

Opprette ny stilling som feier. Ved dagens organisering utfører brannmannskapene den praktiske feietjenesten i kommunen. Denne løsningen vil ikke la seg gjennomføre ved ny organisering. Det må derfor ansettes feier. Feietjenesten er en del av det brannforebyggende arbeid og utgifter til stillingen belastes feie – og tilsyn og dekkes inn av feie – og tilsynsgebyr. Dette innebærer en tapt inntekt på kr. 420 000 ved at beredskapsavdelingen (brannmannskapet) ved dagens løsning har utført tjenesten for forebyggende avdeling.

Mottak av trygghetsalarmer. Denne tjenesten binder opp en person på vakta 24 timer i døgnet. Pr. mann på vakt utgjør dette 14 timer effektiv tid. Totalt utgjør dette ca 2 årsverk. Særavtalen for branntjeneste, SF 2404, regulerer brannmannskapenes effektive tid på vakt til 21 timer av totalt 42 timer pr. uke. Ved å flytte mottak av trygghetsalarm til alternativt alarmmottak vil brannvesenet få mulighet til å utføre tilleggstjenester. For å kunne utføre kontroll med brannkummer kreves det, på grunn av mannskapets sikkerhet, 2 mann til denne tjenesten. Det samme gjelder for å kunne utføre fortøyningstjenesten for havnevesenet. En flytting av trygghetsalarmer vil utredes av rådmannen og fremmes som egen sak i 2014.

Oversikt over dagens tilleggstjenester.

Oppgave	Inntekt dagens ordning	Kan videreføres Alt. 1	Kan videreføres Alt. 2	Kommentar
Mottak av trygghetsalarmer	0	Nei	Nei	Tjenesten kan kjøpes ved annen alarmsentral. Pris: ca kr. 200 000.
Tjenester for havnevesenet.	Kr. 855 000	Nei	Ja	
Daglig matkjøring til institusjoner	Kr. 50 000	Ja Innenfor normalarbeidstid	Ja	Bruk av taxi: kr. 800 pr. gang.
Daglige vaktrunder kommunale bygg	Kr. 60 000	Nei	Nei	Må kunne utføres av skolene selv.
Rottesertifikat	Kr. 55 000	Ja	Ja.	
Salg av kurs / øvelser til Sydvaranger Gruve AS	Kr.100 000	Ja	Ja	SVG foretar nå selv alt av spyleoppdrag som ble utført av BV i 2012.
Postkjøring	Kr. 45 000	Ja	Ja	
Flagging	0	Ja. Normalarbeidstid	Ja	
Kontroll av slukkeapparat husbrannslanger for FDV	0	Ja	Ja	Verdi av arbeid ca. 70 000.- + driftsutgifter transport.
Feietjeneste Berlevåg	140 000	Nei	Ja	
Sum	1 305 000	200 000	1 245	

Oppsummering

Som konsekvensvurderingen viser vil en endring fra dagens brannordning med kasernert vakt 3 + 1 deltid til Alternativ 2 med kasernert vakt 2 + 2 deltid, la seg gjennomføre. De fleste av de tilleggsoppgaver vi i dag gjennomfører vil kunne videreføres jfr. Oversikt tilleggstjenester Alt 2. Men som tidligere nevnt vil det betinge en flytting av sentral for mottak av trygghetsalarm. Dette er uansett en tjeneste som bør vurderes flyttet for å gi rom for andre viktige oppgaver både innenfor beredskap, forebyggende og tilleggsoppgaver.

En annen utfordring kan, for begge alternativer, bli å ansette deltidspersonell med bosted Kirkenes.

Tiltak 33 Innføring av avgiftsparkering

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-300			
Bruk av fond	300			
Netto	0			

I perioden 1994 – 2001 var det kommunal avgiftsparkering i Kirkenes sentrum. Avgiftsparkeringen omfattet kun 66 plasser og avgiften var kr. 2,- pr. time. Få plasser og avgiftens størrelse gjorde at avgiftsparkeringen isolert sett ikke var lønnsom, og ordningen ble avviklet i 2001. Kommunen hadde gjennom ordningen håndhevingsmyndighet for alle typer parkeringsovertredelser i hele kommunen.

Det foreslås utført utredning av parkeringsregulering og avgiftsparkering med sikte på innføring av ordningen i Kirkenes. En parkeringsordning er ikke kun økonomisk begrunnet, men også av trafikale hensyn, jfr økt biltrafikk i Kirkenes.

For å få et godt beslutningsgrunnlag er det nødvendig med en utredning. Utredning av parkeringsregulering og avgiftsparkering er anslått til å koste kr. 300.000,-. Utredningen tar for seg avgrensning av avgiftssoner, avgrensning offentlig – privat, målsetninger, håndheving, avgiftsnivåer, kompetansebehov, organisering, inntekter, utgifter (investering – drift), fremdriftsplan etc. Registreringer av dagens situasjon må gjøres for å ha gode data til utredningen. Utgiften dekkes ved bruk av rådmannens omstillingsfond.

Etter en tilbudskonkurranse kan utredningen tidligst foreligge i april/mai 2014. Erfaringer tilsier at etter beslutning tar det ca 1 år før ordningen er i operativ drift. Vedtak om innføring av avgiftsparkering medio 2014 betyr driftsstart sommeren 2015. Investerings-, driftsutgifter og inntekter avdekkes først når omfang og struktur er beskrevet i utredningen.

Utvalg for plan og samferdsel delegeres ansvar for utredningen.

Tiltak 34 Konkurransetsetting av veidrift og veivedlikehold.

(tall i 1000)	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	-300			
Bruk av fond	300			
Netto	0			

Sør-Varanger kommune ca 160 km kommunale veier og gater, inkl. 3180 gatelys. Netto driftsbudsjett i 2013 er 9,7 mill kr. Innkjøp av varer og tjenester utgjør i dag ca. 70% av driftsbudsjettet. Det meste er bundet opp i kontrakter innen snøbrøyting og drift av gatelys.

Kommunen egendrift omfatter vintervedlikehold av gater og plasser i Kirkenes og Bugøynes. Samt sommervedlikehold av alle kommunale veier.

Rådmannen foreslår at den kommunale veidrift utredes med sikte på konkurranseutsetting av all kommunale veidrift.

Utredningen skal synliggjøre alle sider ved forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veier samt oversikt over utstyr og bygninger som kan avhendes ved avvikling av kommunal egendrift.

Det kjøpes inn nødvendig kompetanse til utredningsarbeidet. Arbeidet utføres i 1. halvdel 2014 og fremmes deretter til politisk behandling innen utgangen av juni 2014.

Det kjøpes inn nødvendig kompetanse til utredningsarbeidet. Arbeidet utføres i 1. halvdel 2014 og fremmes deretter til politisk behandling innen utgangen av juni 2014.

Tiltak 35 Styrking av tjenestetilbudet på Helsestasjon

tall i 1000)

	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Utgifter	500	500	500	500
Inntekter	0	0	0	0
Netto økning	500	500	500	500

Helsestasjons- og skolehelsetjeneste er en lovpålagt tjeneste til alle barn- og unge 0-20 år og til gravide som ønsker å gå til svangerskaps- og barselkontroll.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er svært viktige forebyggende tjenester for barn og unge 0-20 år. Tjenesten når ut til alle og har høy oppslutning. En god helsestasjons- og skolehelsetjeneste er viktig for blant annet å gi nye foreldre trygghet gjennom god svangerskaps- og barseloppfølging, forebygge sykdom og fange opp tidlige signaler på mistrivsel, utviklingsavvik og atferdsproblemer, og bidra til iverksetting av tiltak tidlig i forløpet.

I budsjett 2013 og økonomiplanperioden 2013-2016 er det i henhold til vedtak i kommunestyret innarbeidet en reduksjon av tjenestetilbudet ved helsestasjon med kr 500

000. For å oppnå besparelsen i 2013 har helsestasjon holdt 0,5 årsverk vakant. I tillegg har avdelingen hatt økte inntekter i form av sykelønnsrefusjoner, uten at det har vært hentet inn tilsvarende vikarressurs.

Konsekvensene har vært som varslet i tiltaksutredningen i budsjett 2013;

Helsestasjon klarer ikke å utføre alle anbefalinger som gis i veileder for en god kvalitativ tjeneste, kutt i konsultasjoner skolehelsetjeneste / åpen dør for elevene i skolehelsetjenesten samt manglende bistand til enkeltbrukere, grupper og skoler. Videre er konsekvensene manglende satsning på generell forebyggende og helsefremmende arbeid, ingen nye individuelle koordinatoroppdrag samt redusert mulighet for å gjennomføre Kvello-satsningen.

I konsekvensjustert budsjett for 2014 og økonomiplanperioden er vedtaket om redusert tjenestetilbud ved helsestasjon innarbeidet som varig nedbemanning av 1,0 årsverk helsesøster.

Årsverk 2012	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Årsverk av helsesøstre pr 10 000 innbyggere 0-5 år	68,4	74	76,2	119,9	59,3

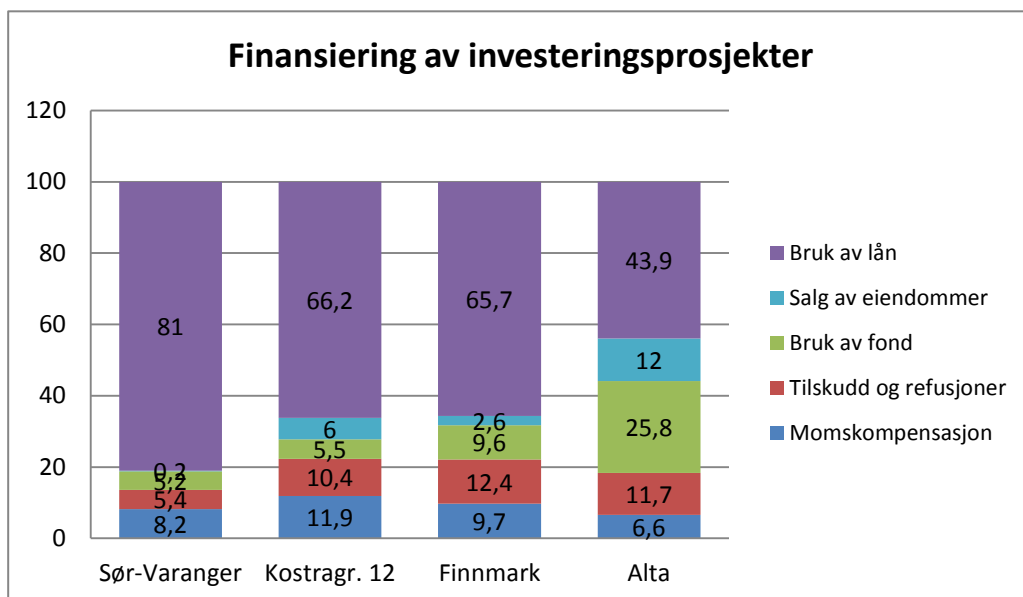
Kostra sammenligningen er basert på grunnlagsdata for 2012. Denne viser at Sør-Varanger kommune, allerede før nedbemanningen som er innarbeidet i konsekvensjustert budsjett 2014, er lavt bemannet med antall årsverk helsesøstre pr 10 000 innbyggere i målgruppen 0-5 år. I 2012 var det kun landsgjennomsnittet som hadde færre antall årsverk i forhold til målgruppen 0-5 år enn Sør-Varanger.

Rådmannen har tidligere meldt at dette tiltaket ville være vanskelig å gjennomføre da helsestasjons- og skolehelsetjenesten er svært viktige forebyggende tjenester for barn og unge 0–20 år.

Dersom en velger å tilbakeføre midler til helsestasjon vil en kunne opprettholde tjenestetilbudet på samme nivå som i 2012.

7. Investeringsplan 2014-2017

For 2014 er det planlagt investeringer i størrelsesorden 48 mill.kr. Dette finansieres i hovedsak med låneopptak, 39,2 mill.kr. Fra og med år 2014 tilfaller all momskompensasjon fra investeringsprosjektene hvert enkelt prosjekt da ordningen med momskompensasjon til driftsregnskapet er avviklet i sin helhet. Dette reduserer låneopptaket til hvert enkelt prosjekt tilsvarende.

Som oversikten viser finansierer Sør-Varanger kommune hele 81 % av investeringene ved bruk av lån. 18,8 % finansieres ved bruk av tilskudd, refusjoner, momskompensasjon og bruk av fond mens 0,2 % av investeringer finansieres ved hjelp av inntekter fra salg av kommunale eiendommer. Sammenlignet med andre kommuner ser vi at en lagt større andel av deres investeringer finansieres blant annet ved hjelp av inntekter fra salg av kommunale eiendommer.

Investeringsbudsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Sum
	2014	2015	2016	2017	perioden
Egenkapitalinnskudd - KLP	2 169	2 169	2 169	2 169	8 676
Sum	2 169	2 169	2 169	2 169	8 676
Kirkebygg - Vedlikeh.og oppgrad.	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Sum politisk	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Digitalisering av byggesaksarkiv	350				350
Sum Plan og byggesak	350	0	0	0	350
It investeringer			1 000	1 000	2 000
Ny sikkerhetskopieringsløsning	200				200
Sentral infrastruktur servedlikehold	300	300			600
Sentral infrastruktur nettverkskomp.	400	400			800
Bredbåndsinfrastruktur	700				700

Digitalt førstevalg	900	900			1 800
Integrerte velferdsteknologiske tjenester	200	150	100	50	500
Meldingsløftet - tiltak i samhandlingsreformen	200				200
Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering - Visma Enterprise HRM-Rekruttering	250	250			500
Sum IT	3 150	2 000	1 100	1 050	7 300
Avløp	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Vann	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Forsegling av gammel søppelfylling	4 000				4 000
Sum Vann, avløp og renovasjon	10 000	6 000	6 000	6 000	28 000
Trafikksikkerhetstiltak	200	200	200	200	800
Komm. veier - oppgrad.og utbedr.	10 000	10 000	2 000	2 000	24 000
Sum Veier, parker og idrettsanl.	10 200	10 200	2 200	2 200	24 800
Utstyrsoppgradering	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Tankvogn til brannvesenet	2 750				2 750
Sum Felles maskinpark	3 750	1 000	1 000	1 000	6 750
Opparbeidelse uteareal barnehager	0	300	300	0	600
Oppgradering inventar skoler	500	500	500	0	1 500
Kommunale bygg oppgradering/brannsikring	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Postgården, oppgradering fasade	3 750				3 750
Wesselborgen, sprinkling	3 600				3 600
Sum FDV - Kommunale bygninger	9 850	2 800	2 800	2 000	17 450
Kirkenes Stadion			3 600		3 600
Rehab.lysanlegg K.nes-Bjørnevatn	3 200				3 200
Ferdigst.lysløypetrase, E105-Bj.vatn	850				850
Lysanl.Tangen bru til lysl. K.nes-Bj.vatn	650				650
Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Sum Idrettsanlegg	6 700	2 000	5 600	2 000	16 300
Sum investering inkl mva	48 169	28 169	22 869	18 419	117 626
Sum investering innenfor mva-omr	34 000	18 000	12 700	8 250	48 150
Moms	6 800	3 600	2 540	1 650	12 940
Finansiering					
Nye låneopptak	-39 200	-22 400	-18 160	-14 600	-94 360
Bruk av lån fra tidligere låneopptak					0
Salg av eiendommer	-7 000				-7 000
Tilskudd fra fylkeskommunen	0				0
Avsetning til fond	7 000	0			7 000
Bruk av fond	-2 169	-2 169	-2 169	-2 169	-8 676
Momskompensasjon	-6 800	-3 600	-2 540	-1 650	-14 590
Sum finansiering	-48 169	-28 169	-22 869	-18 419	-117 626

Egenkapitalinnskudd til KLP

	2014	2015	2016	2017
Investering	2 169 000	2 169 000	2 169 000	2 169 000
Bruk av fond	-2 169 000	-2 169 000	-2 169 000	-2 169 000

Sør-Varanger kommune har som medeier i KLP en forpliktelse til å styrke egenkapitalen i selskapet ved behov. Dette skjer ved årlige innbetalinger over investeringsregnskapet. Innskuddet beregnes med 0,3 % av pensjonsgrunnlaget og vil for 2014 utgjøre kr 2 169 000,- . Det er budsjettert med tilsvarende for hele planperioden.

Det er gis ikke anledning til å lånefinansiere til formålet og rådmannen foreslår derfor bruk av fond til dekning av egenkapitalinnskuddet til KLP.

Opprusting av kirkebygg

	2014	2015	2016	2017
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000

Sør-Varanger menighet har utarbeidet en tilstandsrapport over kirkene i Sør-Varanger og en tilstandsrapport over kirkegårdene. Tilstandsrapporten avdekker et opprustningsbehov for kirkebyggene på til sammen 13,5 mill.kr. Av dette er 8,5 mill.kr klassifisert som strakstiltak. Sør-Varanger menighet har kommet godt i gang med opprustningsarbeidet.

Selv om kirkebyggene er balanseført i menighetens regnskap er kirkebyggene å anse som kommunale bygg og kommunen har således ansvaret for at byggene har en tilfredsstillende standard.

Digitalisering av byggesaksarkiv

	2014	2015	2016	2017
Investering	350 000			
Bruk av lån	-350 000			

Det er et stort behov å få digitalisert kommunens byggesaksarkiv, og arbeidet med dette startet i 2011. De totale kostnadene er estimert til vel 3,5 mill.kr. Gjennomføring av tiltaket vil medføre store lettelser i saksbehandlingen i virksomheten og være et viktig skritt mot full "elektronisk" saksbehandling.

IT investeringer

	2014	2015	2016	2017
Investering			1 000 000	1 000 000
Bruk av lån			-1 000 000	-1 000 000

Rådmannen foreslår å avsatte en generell post til IT-investeringer for 2016 og 2017 på 1,0 mill.kr. Beløpet søkes fordelt etter prosjektbehov i henhold til fremdriftsplan på it-avdelingen.

Ny sikkerhetskopieringsløsning

	2014	2015	2016	2017
Investering	200 000			
Bruk av lån	-200 000			

Ny løsning for sikkerhetskopiering tenkes løst etter 2 prinsipielle metoder – effektiv inkrementell sikkerhetskopiering, og lagringsavlastning i samarbeid med annen drifts-vert (samarbeidende kommune).

Dette sikkerhetstiltaket vil samvirke med annet tiltak, hvor vi er i innledning av et mulig driftssamarbeid med annen kommune for å se på mulig avlastningsdrift, sekundærlokasjon for sikkerhetskopiering/oppbevaring av sikkerhetskopier, og mulighet for krisebasert driftsrekonstruksjon hos samarbeidende drifts-vert.

Sentral infrastruktur servervedlikehold

	2014	2015	2016	2017
Investering	300 000	300 000		
Bruk av lån	-300 000	-300 000		

Utskifting og oppgradering av eldre fysiske servere med tilhørende komponenter. Flertallet av kommunens servere er eldre enn 4 år og har snart nådd sin levetid. Flere av serverne kan virtualiseres, men vi vil måtte påregne ca. 15 fysiske servere operativt i fremtiden. Virtualisering henger også sammen med ny lagringsløsning og kapasitetsutvidelse.

Sentral infrastruktur nettverkskomponenter

	2014	2015	2016	2017
Investering	400 000	400 000		
Bruk av lån	-400 000	-400 000		

SVK har over 100 nettverksswitcher og rutere samt et par hundre trådløse aksesspunkt. Halvparten utstyret er 5-10 år gammelt og er utenfor garanti og vedlikehold og kommunen har nå en feilrate på 10 % i året. Hovedkjerneswitch på rådhuset som betjener ALL kommunikasjon er f.eks over 5 år gammel og må snart byttes. Majoriteten av switchene har i dag for dårlig kapasitet til å betjene økt belastning og datatrafikk som vi i dag bruker. Spesielt de virksomhetene utenfor rådhuset blir berørt av dette.

Eldre utstyr som fortsatt kan benyttes, vil bli flyttet til mindre viktige funksjoner og lokasjoner.

Bredbåndsinfrastruktur

	2014	2015	2016	2017
Investering	700 000			
Bruk av lån	-700 000			

SVK har i dag en bredbåndsinfrastruktur som dekker ett stort areal. Kommunen dekker over 100 lokasjoner med stort og smått fra skoler og sykehjem til barnehager og pumpestasjoner. Antallet lokasjoner er økende og spesielt teknisk infrastruktur som f.eks pumpe og renseanlegg knyttes jevnlig til. Vår IP kommunikasjon går i dag primært på egeneid fiber, mørk fiber og egne radiosamband.

Den fysiske bredbåndsinfrastrukturen med tilhørende anlegg som fiber, trekkerør, radiomaster og stolper trenger jevnlig vedlikehold og oppgradering samt bygging/etablering av nye punkter/traseer til lokasjoner som vi ikke er etablert på i dag. Spesielt på våre lokasjoner ute i distriktene er behovet for oppgraderinger stort. Varanger Kraft som er vår samarbeidspartner tilbyr heller ikke fiber på disse stedene.

Digitalt førstevalg

	2014	2015	2016	2017
Investering	900 000	900 000		
Bruk av lån	-900 000	-900 000		

Sør-Varanger kommune vil videreutvikle tjenesteorienteringen av kommunens nettsted www.sor-varanger.kommune.no. Dette arbeidet er svært omfattende og krever innsats i hele kommunens administrative organisasjon. Denne prosessen og resultatene av prosessen vil kunne endre både den interne samhandling og systembygging, endre på arbeidsbelastning mellom virksomheter inklusive sentrale funksjoner, med det for øyet å bygge en tjenesteorientering på nett for å tilby publikum et helhetlig tjenestetilbud basert på elektronisk førstevalg. Dette vil ikke ekskludere eller redusere det ordinære tilbud av tjenester, som vil bli opprettholdt og i mange tilfeller styrket som følge av tiltaket.

Dette utviklingsarbeidet vil bli ledet sterkt tilknyttet Servicekontoret og Arkivtjenesten som i dag har en svært sentral rolle i sentralt postmottak og ekspedisjon, saksbehandling og saksbehandlingsprosesser.

Prosjektet orienteres sterkt mot publikums- og næringslivsrettet "Digitalt førstevalg" for offentlige tjenester som konsept for offentlig sektor generelt og kommunene spesielt, og organiseres med ei lokal styringsgruppe med IT-sjef og Rådmann, prosjektleder (2-årig engasjement) og arbeidsgruppe som bemannes med representanter fra Servicekontoret, Arkivtjenesten, IT-avdelingen og fra virksomhetene for øvrig etter behov.

Tiltaket vil være sterkt orientert mot Regjeringens "Digitaliseringsprogram – På nett med innbyggerne" som ble lansert i 2012.

Integrerte velferdsteknologiske tjenester

	2014	2015	2016	2017
Investering	200 000	150 000	100 000	50 000
Bruk av lån	-200 000	-150 000	-100 000	-50 000

Sør-Varanger kommune har i 2012-13 oppgradert sine fagsystemer for Elektronisk Pasientjournal, i omsorgstjenesten, Legetjenesten og ved Helsestasjonen. Samtidig har vi også etablert løsninger for meldingsutvekslinger i henhold til meldingsløftet som er en sentral del av samhandlingsreformen.

I 2013 etablerer vi også løsning slik at vårt personale fra felt kan arbeide direkte i relevant EPJ, basert på nettbrett.

Den videre utviklingen i 2014 er å introdusere kvalitetssikret løsning for velferds-/omsorgsteknologi direkte knyttet til våre EPJ-system, i første omgang løst for den etablerte trygghetsalarmtjenesten. Denne løsningen vil deretter utvides til også å ta i bruk øvrige relevante velferdsteknologi-tjenester i hjemmebasert omsorg, som f. esk. fallsensorer, sporingløsninger, dør-kontroll etc.

Vi planlegger også - for å imøtekomme behov for kunnskap om dette feltet, både for eget personale, for publikum og pårørende - å ta initiativ til etablering av et visningssenter for slik teknologianvendelser – og vil invitere til samarbeid om dette, mellom kommunen, helseforetaket og spesialisthelsetjenesten, NAV og andre.

Meldingsløftet – tiltak i samhandlingsreformen-EPJ-Helsenett

	2014	2015	2016	2017
Investering	200 000			
Bruk av lån	-200 000			

Sør-Varanger kommune har allerede etablert felles tilknytning til Norsk Helsenett, som er felles arena for utvikling av kommunikasjon mellom aktørene i helsesektoren. Dette er basis for utvikling av Sør-Varanger kommunes rolle i "meldingsløftet", som er et tiltak i "samhandlingsreformen", som i stor grad avhenger av helhetlige og samvirkende IT-løsninger mellom etablerte fag- og administrative systemer.

I 2012 startet Sør-Varanger kommune utvikling av slik elektronisk samhandling innen helsesektoren via initiativet "Meldingsløftet", for å kunne kommunisere operative meldinger mellom aktører i helsevesenet, basert på deltakernes elektroniske pasientjournaler. Betingelsen for dette er at både våre virksomheter og våre samhandlingspartnere benytter fagsystemer basert på EPJ – elektronisk pasientjournal.

Sør-Varanger kommune samarbeider med Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin, Tromsøs prosjekt FUNNKE, som har ansvar for storskala utrulling av "meldingsløftet" i nord.

Pr 1. juli 2012 har Sør-Varanger kommune gjennomført de interne tiltakene for å bringe kommunen frem til "meldingsdyktig" status. Ettersom kommunens samhandlingspartnere (i første rekke fastleger og helseforetak) er i tilsvarende fase, vil slik meldingsutveksling fortløpende etableres. Dette er en krevende oppgave å kvalitetssikre slik etablering og drift.

Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering – Visma Enterprise HRM

	2014	2015	2016	2017
Investering	250 000	250 000		
Bruk av lån	-250 000	-250 000		

I 2011 har Sør-Varanger kommune oppgradert sentralt støttesystem for økonomi- og Personal/lønn-system med oppgradering av Visma Økonomi og Lønn/personal til Visma Enterprise.

Imidlertid har personalfunksjonens rutiner knyttet til personalsaksbehandling og rekruttering, som er etablert i vårt generelle saksbehandlingssystem Websak, behov for funksjonell oppgradering og forbedring/fornyelse – med etablering av modul Visma Enterprise HRM Rekruttering.

Dette er et prioritert og svært ønskelig tiltak i kommunes personalforvaltning for økt kvalitet og effektivitet i forvaltning og administrasjon av vårt rekrutteringsarbeid.

Dette tiltaket vil imidlertid også ivareta fortsatt integrasjon med vårt digitale arkiv, som samtidig oppgraderes med nødvendige integrasjonsmoduler for integrasjon mellom fagsystem og sentral digital arkivkjerne.

Vann og avløp

	2014	2015	2016	2017
Investering	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Bruk av lån	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000

Det foreslås å sette av en generell pott til oppgradering og vedlikehold av vann- og avløpsnett i Sør-Varanger for 2014 og resten av planperioden. Bruken av midlene fordeles etter en total vurdering av behov ved de ulike anleggene innenfor vann og avløp.

Alle investeringer på VAR sektoren dekkes av gebyrer og vil ikke gå på bekostning av andre investeringer i kommunen.

Forsegling av gammel søppelfylling

	2014	2015	2016	2017
Investering	4 000 000			
Bruk av lån	-4 000 000			

Prosjektet omfatter asfaltering eller tildekking av tidligere «Skittippen» avfallsylling (gammel fylling mellom Spareland og Brendselsutsalget). Arbeidet må utføres for å oppfylle miljømålene for området, dvs. hindre forurensing fra den gamle fyllinga.

Det ble bevilget kr 0,5 mill til prosjektet i 2011, men arbeidet har ikke kommet i gang før i 2013. Det viser seg at arbeidet blir mer omfattende enn først utsatt, da også masser må byttes ut. Forventet økning i kostnaden er 4 mill.kr.

Trafikksikkerhetstiltak

	2014	2015	2016	2017
Til TS-utvalgets disposisjon	200 000	200 000	200 000	200 000
Låneopptak	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000

Det foreslås avsatt 0,2 mill.kr årlig i økonomiplanperioden til investeringer til Trafikksikkerhetstiltak. Midlene disponeres til prosjekter som Utvalg for plan og samferdsel/TS-utvalget prioriterer i henhold til Trafikksikkerhetsplanen.

Kommunale veier – oppgradering

	2014	2015	2016	2017
Investering	10 000 000	10 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-10 000 000	-10 000 000	-2 000 000	-2 000 000

Kommunestyret vedtok i økonomiplan 2012 – 2015 å bevilge 10 mill.kr årlig i 4 år, til oppgradering og utbedring av kommunale veier. Vedtaket er innarbeidet, for 2016 og 2017 er det avsatt 2 mill.kr. Utvalg for plan og samferdsel prioriterer bruk av bevilgningen. Tilstandsregistrering og hovedplan for kommunale veier legges til grunn for prioritering av tiltak.

Utstyrsoppgradering – felles maskinpark

	2014	2015	2016	2017
Investering	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Bruk av lån	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

I Økonomiplan 2012 - 2015 er det årlig avsatt 1,0 mill.kr som en rammebevilgning uten eksakt prioritering på nåværende tidspunkt.

Rådmannen foreslår at bevilgningen opprettholdes i perioden.

Tankvogn - brannvesenet

	2014	2015	2016	2017
Investering		2 750 000		
Bruk av lån		-2 750 000		

Brannvesenets tankvogn er nå "moden" for utskifting. Bilen, en Scania lastebil, modell 1985 med påbygget tank på 7000 liter, ble kjøpt i 2000. Bilen har gått 248 000 km og det har de siste årene påløpt en del reparasjonskostnader.

I vår godkjente brannordning er kommunen satt opp med tankvogn for å kunne dekke behov for slokkevann, hovedsakelig i distriktene.

Vi har undersøkt i markedet for å finne ny egnet tankvogn tilpasset våre forhold og utfordringer. Med 10 000 liters tank er pris innværende år 2,75 mill.kr.

Opparbeidelse av uteareal barnehager

	2014	2015	2016	2017
Investering		300 000	300 000	
Bruk av lån		-300 000	-300 000	

Det er behov for å opparbeide utearealene ved kommunens barnehager. Det avsettes 0,3 mill.kr for 2015 og 2016 for alle barnehagene i kommunen, og beløpet prioriteres etter behov i de enkelte barnehager.

Oppgradering inventar skoler

	2014	2015	2016	2017
Investering	500 000	500 000	500 000	
Bruk av lån	-500 000	-500 000	-500 000	

Med bakgrunn i at det ikke er gjort investeringer på inventarsiden på mange år melder nå behovet for oppgradering seg. Eksempelvis er det ikke oppgradert inventar på Sandnes skole siden 1978 og stoler og bord begynner da naturligvis å bli slitt. Det samme gjelder flere av de øvrige skolene i kommunen. Personalrommene trenger også en del opprustning på inventarsiden. Rådmannen foreslår derfor at det avsettes 0,5 mill.kr hvert år fra 2014-2016 til oppgradering og utbytting av inventar i skolene. Prosjektene skal samordnes og prioriteres av sentral ledelse.

Kommunale bygninger – HMS-tiltak.

	2014	2015	2016	2017
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Det er viktig at kommunale formålsbygninger er egnet for bruksformålet og at bygningene med tilhørende ute områder tilfredsstillende en rekke lover og forskrifter som ivaretar helse, miljø og sikkerhet.

Prioriterte områder er innen brannsikkerhet og miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Nødvendige tiltak innen brannsikkerhet og HMS generelt avdekkes ved at brukerne utfører ROS-analyser, og at bygningsmessige tiltak prioriteres sammen med bygningsforvalter, FDV. Miljørettet helsevern i barnehager og skoler er et samarbeidsprosjekt mellom kommuneoverlegen, barnehager og skoler samt FDV.

Postgården, oppgradering av fasade

	2014	2015	2016	2017
Investering	3 750 000			
Bruk av lån	-3 750 000			

På postgården har deler av veggfasaden mot Rådhusgata falt ned. Denne delen av fasaden må utbedres allerede i 2013. Multikonsult har laget en tilstandsrapport for bygget, og har kommet til at resterende behov for reparasjoner av fasader, vinduer og dører vil ha en samlet kostnad på 3,75 mill.kr.

Wesselborgen – sprinkling

	2014	2015	2016	2017
Investering	3 600 000			
Bruk av lån	-3 600 000			

Brannteknisk tilstandsundersøkelse ble utført på Wesselborgen høsten 2010. Det er ikke pålegg om at sprinkleranlegg må monteres for å ivareta personsikkerheten, men kommunestyret har vedtatt følgende

Målsetting for sikkerhet:

- Ingen skal omkomme i kommunale formålsbygg.
- Skader i kommunale formålsbygg skal begrenses inntil 25 % av byggets verdi eller areal.

Det ble i økonomiplanen for 2013 bevilget 3 mill.kr til prosjektet. Dette anslaget er for lavt, en nærmere gjennomgang viser at det er behov for ytterligere 3,6 mill.kr for å gjennomføre prosjektet, noe som henger sammen med byggets utforming og drift. Uten sprinkleranlegg vil en eventuell brann vanskelig begrenses til «startbranncellen», for eksempel et beboerrom.

Kirkenes stadion

	2014	2015	2016	2017
Investering			3 600 000	
Spillemidler			-680 000	
Tilbakeført mva			-720 000	
Bruk av lån			-2 200 000	

Kirkenes stadion foreslås oppgradert til å inneholde friidrettsdekke med 6 baner på 100 meter på den ene langsiden av fotballbanen, en 5'er bane mot skole med kunstgressdekke, lengdegrep og basketballstativ/bane med asfaltdekke. Resterende areal vil dekket av asfalt. Total investeringskostnad er beregnet til 3,6 mill.kr. Momskompensasjon fra investeringen skal tilfalle prosjektet, og det er beregnet spillemidler på kr 680.000,-. Resterende finansiering gjøres ved låneopptak.

Rehabilitering lysanlegg Kirkenes - Bjørnevatn

	2014	2015	2016	2017
Investering	3 200 000			
Tilskudd	-1 300 000			
Bruk av lån	-1 900 000			

Kommunestyret vedtok i sak 005/12, Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2012-2015, handlingsplan 2012, i uprioritert liste at rehabilitering av lysløype Kirkenes – Bjørnevatn kommer i gang snarest mulig. Det er et viktig lavterskeltiltak relatert til Folkehelsearbeidet.

Lysanlegget i lysløypa Kirkenes-Bjørnevatn må totalfornyes. Dette er det eldste lysløypeanlegget i kommunen. De første 1,5 km ble bygget av AS Sydvaranger først på 60-tallet, resten i 1966-1967. Armaturer er skiftet i senere perioder.

Hele lysløypa må fornyes fra Kirkenes til Bjørnevatn med nye stolper, linjestrekk, armaturer og koblingsskap. Kommunen har pålegg fra tilsynsmyndighet om utbedring av lysløypa, omfanget av mangler er så stort at anbefalingen er at hele lysanlegget skiftes ut.

Lengden på lysanlegget er ca. 6500 m. Med en stolpeavstand på 40 m vil det gi ca 170 lyspunkter. I kostnadsoverslaget er det tatt høyde for at lysløypa blir belyst med LED lamper.

Ferdigstille lysløypetrase, E105-Bjørnevatn

	2014	2015	2016	2017
Investering		850 000		
Tilskudd		-350 000		
Bruk av lån		-500 000		

Traseen fra Kirkenes til E105 er oppgradert, mens traseen fra E105 til Bjørnevatn (2.1 km) gjenstår. Arbeidet foreslås fullført/finansiert i 2014, da også arbeidet med lysanlegget foreslås prioritert. Utbedring av traseen er anslått til 0,85 mill.kr.

Lysanlegg Tangen bru til lysløype Kirkenes-Bjørnevatn

	2014	2015	2016	2017
Investering		650 000		
Tilskudd		-270 000		
Bruk av lån		-380 000		

Det er i dag ikke tilfredsstillende løypetilknypning mellom Hesseng, ved Tangen bru, og lysløypa mellom Kirkenes og Bjørnevatn. Løypa blir kjørt opp, men er ikke belyst. Det foreslås å bygge lysanlegg på strekningen. Lengden er 1 350 m.

Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering

	2014	2015	2016	2017
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-2 000 000	-2 000 000	- 2 000 000	-2 000 000

Rådmann foreslår å bevilge et investeringstilskudd til opprustning og investering av parker, anlegg og idrettsanlegg med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneoptak.

Salg av eiendommer

Salg av Malmklang

	2014	2015	2016	2017
Inntekt	-7 000 000			
Avsetning til fond	7 000 000			

Malmklang ble skadet av brann 12.02.2005. Etter brannen gjorde forsikringsselskapets Skjønnsmenner en vurdering hvor den fremgikk at omsetningsverdien før brannen var 7 mill kr, og etter skaden 4 mill kr.

Bygget har en grunnflate på 600 m², og står i dag som et betongskall hvor det er utført miljøsanering, dvs asbest og andre miljøfarlige stoffer etter brannen er fjernet.

Tomten er eid av kommunen og er på 1200 m². Den er regulert til offentlig formål, men kan søkes omregulert til kontor/forretningstomt.

Tomten ved siden av eies av Sør-Varanger kommune, og dersom en forutsetter at halvparten av denne tilfaller Malmklangtomten, vil verdien øke betraktelig. Tomten ligger sentrumsnært og er derfor attraktiv som kontorlokaler.

Under forutsetning av en økning i tomtearealer kan et salg gi en inntekt på 7 mill.kr.

En rivning av bygget har en stipulert kostnad på ca. 2 mill. kr.

Inntekt fra salg av eiendeler kan ikke benyttes til driftsutgifter, men kan finansiere investeringer.

Salg av Jakobsnes grendehus

Kommunestyret vedtok i møte 21.11.12 følgende:

1. *For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- til styret for Grendehuset på Jakobsnes til dekning av faste utgifter, jfr søknad av 12.04.12. Beløpet belastes disposisjonsfondet.*
2. *Sør-Varanger kommunestyre vedtar å utlyse for salg Grendehuset på Jakobsnes, gnr 29, bnr 22 og fnr 1. (Stålhallen holdes utenfor salget) til høystbydende over takst. Det forutsettes at en del av huset fortsatt vil bli brukt til utleie for arrangementer. Ny eier gis også mulighet til å søke på kommunens årlige utlyste midler til idrettslagseide anlegg og bygg samt grendehus*

Etter vedtaket har Jakobsnes helselag tilskrevet kommunen og anmodet at de fortsatt får drifte huset og at salget utsettes i 2013. Dette har rådmannen sluttet seg til og Grendehuset er driftet av helselaget også i 2013.

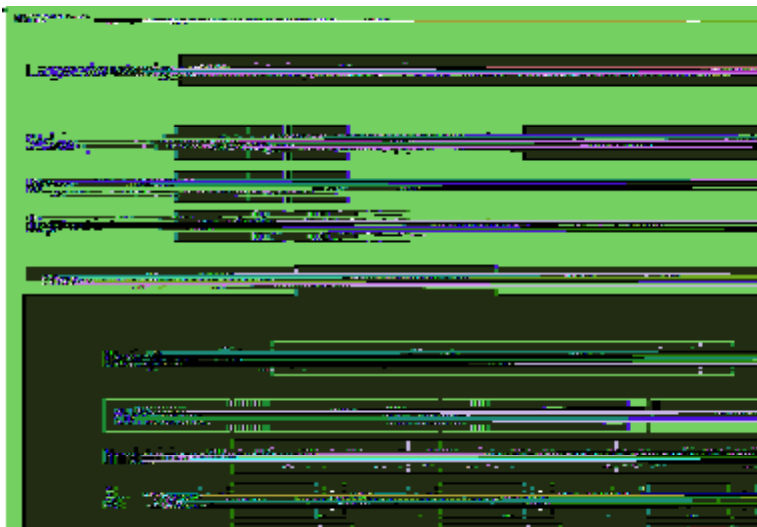
Vedtaket om salg av Jakobnes Grendehus vedtas iverksatt primo 2014.

Salg av «gamle» Bjørnevatn legekantor

Tidligere Helsestasjon og legekantor i Bjørnevatn foreslås solgt. Deler av bygget brukes i dag av TFF (kontor og møterom), mens resterende del står tomt. Tomta er på 1388 m² og er i dag i reguleringsplanen avsatt til område for offentlige bygninger. Eventuell bruk til annet formål vil kreve omregulering.

Bygningen som er på totalt ca. 350 m², utnyttes i dag i svært liten grad. Samt at den ledige delen er uhensiktsmessig og kostbar å sette i stand til eventuell annen kommunal bruk. Rådmannen foreslår at eiendommen selges. TFF skaffes alternative lokaler.

Kommunestyret vedtok å avsette midler til oppussing av den delen av bygget som ungdomsklubben i Bjørnevatn benytter. Det gjenstår i overkant av kr 200 000,- av disse midlene, og disse foreslås tilbakeført til det ordinære disposisjonsfondet dersom bygget selges.

1 SØR-VARANGER KOMMUNE (2014) - År/Periode 2014 1 - 12 18.11.2013

	Budsjett 2013	Buds(end) 2013	Budsjettgrun 2014/V:101
10100 FAST LØNN	349.614	354.939	368.608
10101 FAST AVSETNING	0	0	10.350
10102 VIKAR I FASTE STILLINGER	3.775	3.778	3.298
10103 FASTE TILLEGG	22.027	22.289	23.233
10104 SAMLINGSSTYRER GODTGJØRELSER	50	50	51
10107 BRUKERSTYRT PERSONLIG ASSISENT	69	69	70
10150 LØNN TIL TILLITSVERV	1.061	1.061	1.245
10151 LØNN TIL VERNEOMBUD	230	230	166
10200 VIKAR VED SYKEFRAVÆR	14.888	14.915	14.584
10201 VIKAR VED SVANGERSKAPSPERMISJON	4.216	4.216	4.335
10202 FERIEVIKARER	5.103	5.094	5.081
10203 VIKAR FOR FAST ANSATT MED PERMISJON M/LØNN	2.574	2.563	2.405
10204 LØNN VIKARER FBM OPPLÆRING	601	601	651
10206 FLEKSIBEL ARBEIDSTIDSORDNING	15	15	15
10300 ENGASJEMENTER	2.920	2.920	3.918
10302 LØNN HØYSKOLEEKSAMENSVAKTER	80	80	81
10303 LØNN GRUNNSKOLEEKSAMENSVAKTER	29	29	29
10400 OVERTID	6.344	6.367	6.414
10500 TREKKPLIKTIG HONORAR	297	297	144
10501 LÆRLINGER	1.514	1.514	1.545
10503 STØTTEKONTAKTER/AVLASTNING/LEDSAGER	2.946	2.991	2.845
10506 UTRYKNING BRANN	150	150	151
10508 ARBEIDSGODTGJØRING FOSTERHJEM	2.000	2.000	2.200
10509 TILSYN FOSTERHJEM	30	30	40
10510 OMSORGLØNN	1.664	1.664	1.677
10511 KJØREAVTALER	379	379	461
10515 KOSTGODTGJ. v/PRIV. OVERNATTING (TR.PL)	6	6	0
10651 TELEFONGODTGJØRELSE	26	26	26
10654 BEREDSKAPSGODTGJØRELSER	325	325	387
10657 ØVELSE BRANN	90	90	91
10658 LØNN REISE UTEKONTOR	218	218	220
10659 LØNNSTILLEGG LEGEVAKT FASTE ANSATTE	342	342	345
10800 GODTGJØRING FOLKEVALGTE	384	384	385
10802 GODTGJØRELSE ORDFØRER	735	735	735
10803 GODTGJØRELSE VARAORDFØRER	368	368	368
10890 KVALIFISERINGSSTØNAD	871	871	878
10891 INTRODUKSJONSSTØNAD	5.096	5.096	6.603
10900 PENSJON FELLESDORDNING	39.332	39.903	49.377
10902 PENSJON SPK	12.082	12.167	13.044
10905 AFP-PENSJON	60	60	61
10908 PENSJON ADMINISTRASJONSKOSTNADER	2.750	2.750	3.400
11000 KONTORMATERIELL,(MOMS KOMP/AVG FRI)	1.348	1.415	1.140
11002 ABONNEMENTER, AVISER OG FAGLITTERATUR,(MOMS KO	590	644	357
11003 KONTORMATERIELL,(MVA PLIKTIG)	32	32	32
11004 ABONNEMENT,AVISER OG FAGLITT,(MVA PLIKTIG)	10	10	10
11050 LÆREBØKER, MOMS KOMP/AVG FRI	213	536	213
11051 UNDERVISNINGSMATERIELL,(MOMS KOMP/AVG FRI)	290	446	258
11052 SKOLEBOKSAMLING, (MOMS KOMP/AVG FRI)	6	77	6
11053 ARBEIDSMATERIALER, FORMINGSAKTIVITETER,(MOMS KOM	81	258	81
11054 ANNET FRITT SKOLEMATERIELL,(MOMS KOMP/AVD FRI)	10	207	10
11055 LEKER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	10	124	10
11056 MUSIKKINSTRUMENTER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	79	79	79
11058 LÆRERBIBLIOTEK,(MVA KOMP/AVG FRI)	0	22	0
11059 DRIFTSKOSTNADER SKOLER, BARNEHAGER OG SFO,(MOM	7.051	4.029	7.078
11100 MEDISINSKE FORBRUKSVARER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	1.625	1.640	1.684
11101 MEDISINSK UTSTYR/REKVISITA,(MOMS KOMP/AVG FRI)	20	20	40

1 SØR-VARANGER KOMMUNE (2014) - År/Periode 2014 1 - 12 18.11.2013

	Budsjett 2013	Buds(end) 2013	Budsjettgrun 2014/V:101
11140 MEDIKAMENTER/MEDISINER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	1.092	1.092	1.087
11150 MATVARER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	4.042	4.250	4.070
11151 BEVERTNING, KURS, MØTER OPP OPPLÆRING,(MOMS KO	105	207	113
11153 MATVARER,(MVA.PLIKTIG. 15%)	7	7	7
11154 MATVARER SKOLEKJØKKEN,(MOMS KOMP/AVG FRI)	0	106	0
11200 ANNET FORBRUKSMATERIELL,(MOMS KOMP/AVG FRI)	880	1.006	879
11202 VELFERDSTILTAK	131	203	131
11203 ARBEIDSKLÆR,(MOMS KOMP/AVG FRI)	282	271	271
11204 TEKSTILER, GARDINER ETC.(MOMS KOMP/AVG FRI)	30	30	27
11205 RENGJØRINGSMATERIELL,(MOMS KOMP/AVG FRI)	679	730	694
11206 UTGIFTSDEKNING ANSATTE,(MOMS KOMP/AVG FRI)	90	90	90
11207 MATERIELL,(MVA PLIKTIG 25%)	2	2	2
11208 ARBEIDSKLÆR,(MVA.PLIKTIG 25%)	110	110	110
11209 IKKE OPPGAVEPLIKTIGE OPPHOLDSUTGIFTER,(MOMSKOM	89	89	89
11210 IKKE OPPGAVEPLIKTIG UTGIFTSDEKNING,(MOMS KOMP/AV	682	682	494
11211 VELFERDSTILTAK BRUKERE,(MOMS KOMP/AVG FRI)	994	510	389
11214 VEDLIKEHOLD MUSIKKINSTRUMENTER,(MOMS KOMP/AVG	60	60	60
11215 LYSRØR, PÆRER ECT.(MOMS KOMP/AVG FRI)	124	124	137
11217 KLESGODTGJØRELSE,(MOMS KOMP/AVG FRI)	171	181	165
11218 PERSONALPOLITISKE TILTAK	27	27	22
11222 DIVERSE TILTAK, (MOMS KOMP/AVG FRI)	759	289	239
11223 ANNET FORBRUKSMATERIELL,(MVA 25% PLIKTIG).	10	10	10
11225 TJENESTEFRIKJØP (REF. LØNNSUTG. TIL FAST ARB.GIV.)	353	353	753
11226 UTGIFTSDEKNING FLYTTING, ANSATTE	100	100	100
11227 ANDRE UTGIFTER (TILFELDIGE)(MOMS KOMP/AVG FRI)	0	1	0
11300 PORTO/FRAKTUTGIFTER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	382	388	382
11301 TELEFON (MVA 25% PLIKTIG)	119	119	119
11302 TELEFON TJENESTER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	1.126	1.215	1.165
11303 BANK TJENESTER, UTGIFTER BETALINGSFORMIDL,(MOMS	78	78	73
11304 DATAKOMMUNIKASJON/LINJELEIE,(MOMS KOMP/AVG FRI)	30	30	30
11305 DATAKOMMUNIKASJON/LINJELEIE,(MVA 25% PLIKTIG)	150	150	150
11306 STYRINGSLINJE SD-ANL.(MOMS KOMP/AVG FRI)	10	10	6
11307 LEIE AL-TELELINJER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	40	40	119
11310 LINDORFF GEBYRER/SALÆRER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	135	135	135
11401 ANNONSER (MOMS KOMP/AVG FRI)	509	560	574
11402 INFORMASJON/REKLAME(MOMS KOMP/AVG FRI)	216	216	211
11403 TRYKKING/KOPIERING (MOMS KOMP/AVG FRI)	16	16	16
11404 REPRESENTASJON/GAVER (MOMS KOMP/AVG FRI)	71	74	73
11405 ANNONSER(MVA 25% PLIKTIG)	26	26	26
11406 INFORMASJON/REKLAME(MVA 25% PLIKTIG)	50	50	50
11407 TRYKKING/KOPIERING (MVA 25% PLIKTIG)	4	4	4
11500 KURSAVGIFTER/VEILEDNING/OPPLÆRING (MOMS KOMP/AV	2.883	2.942	2.834
11501 MØTEUTGIFTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	94	94	77
11502 REISE- OG OPPHOLDSUTGIFTER, (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.394	1.462	1.325
11504 BEDRIFTSINTERN ATTFØRING (MOMS KOMP/AVG FRI)	225	225	225
11505 OPPLÆRING INTRODUKSJONSPROGRAM FLYKTNINGER(	55	105	200
11507 MEDISINOPPLÆRING(MOMS KOMP/AVG FRI)	89	89	94
11508 DEMENSOPPLÆRING (MOMS KOMP/AVG FRI)	50	50	55
11600 KOSTGODTGJØRELSE OPPGAVEPLIKTIG	208	222	230
11601 KJØREGODTGJØRELSE OPPGAVEPLIKTIG	1.234	1.251	1.139
11602 KJØREAVTALER	10	10	10
11650 FLYTTEGODTGJØRING	115	115	115
11651 TELEFONGODTGJØRELSE	83	89	79
11653 ANDRE HONORARER/GODTGJØRELSE	20	0	0
11655 FOSTERHJEMGODTGJØRELSE	1.500	1.500	1.800
11660 TILSKUDD TIL FYSIOTERAPEUTER (OPPG.PL.)	2.254	2.254	2.262

1 SØR-VARANGER KOMMUNE (2014) - År/Periode 2014 1 - 12 18.11.2013

	Budsjett	Buds(end)	Budsjettgrun
	2013	2013	2014/V:101
11661 PRAKSISKOMPENSASJON (OPPG.PL.)	616	616	616
11662 BASISTILSKUDD (OPPG.PL.)	3.836	3.836	4.030
11665 KLESGODTGJØRELSE	40	60	67
11700 IKKE OPPGAVEPLIKTIGE REISEUTGIFTER (MOMS KOMP/AV	309	309	389
11701 DRIFTSUTGIFTER EGNE TRANSPORTMIDLER (MOMS KOMP	2.096	2.021	1.956
11702 ÅRSAVGIFTER/FORSIKRING EGNE TRANSPORTMID (MOMS	713	713	774
11703 KJØP TRANSPORTTJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	687	860	825
11704 SKYSSUTGIFTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	4.819	4.981	4.819
11705 DRIVSTOFF-OLJE (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.045	1.045	1.139
11706 DRIVSTOFF-OLJE (MVA 25% PLIKTIG)	284	294	284
11708 DRIFTSUTGIFTER EGNE TRANSPORTMIDLER (MVA 25% PLI	4	4	0
11800 STRØM (MOMS KOMP/AVG FRI)	5.925	5.750	6.097
11801 STRØMM (MVA 25% PLIKTIG)	1.660	1.660	1.660
11802 FYRINGSOLJE (MOMS KOMP/AVG FRI)	520	520	1.255
11803 STRØM EL-KJELER(MOMSKOMP/AVG.FRI)	4.055	4.055	3.060
11804 KJØP AV ELEKTRISK KRAFT FOR VIDERESALG (MVA 25% PL	250	250	250
11850 FORSIKRINGER BYGG/ANLEGG ECT.	2.030	2.024	2.071
11851 FORSIKRINGER PERSONER	2.396	2.396	2.543
11852 VAKTTJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	20	25	20
11853 EGENANDEL FORSIKRINGER	323	323	325
11900 HUSLEIE	6.694	7.049	6.546
11901 LEIE AV LOKALER (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.536	1.533	1.684
11902 FESTEAVGIFTER	28	28	28
11903 HUSLEIETAP	25	25	0
11904 LEIE AV LOKALE (MVA 25% PLIKTIG)	318	318	318
11941 KJØP AV VANN FOR VIDRESALG (MVA.25% PL HAVN)	350	350	350
11950 KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	3.022	3.009	2.745
11951 AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.476	1.520	1.453
11952 KONTINGENTER/BEDRIFTSHELSETJENESTE ECT.	964	1.580	1.601
11953 DRIFTSAVTALER (MOMS KOMP/AVG FRI)	67	67	67
11955 KS - OU MIDLER	550	550	607
11956 AVGIFTER (MVA 25% PLIKTIG)	52	52	52
11958 KONTINGENTER (MVA 25% PLIKTIG)	116	116	116
11959 KONTAINERE (MOMS KOMP/AVG FRI)	0	0	5
12000 INVENTAR OG UTSTYR (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.475	2.102	1.310
12001 REDSKAPER, VERKTØY (MOMS KOMP/AVG FRI)	375	360	375
12002 REDSKAPER, VERKTØY,(MVA 25% PLIKTIG)	242	242	242
12003 TEKNISKE HJELPEMIDLER (MOMS KOMP/AVG FRI)	44	44	44
12004 PC INKL. UTSTYR, PROGRAMVARE(MOMS KOMP/AVG FRI)	938	476	311
12005 BØKER TIL FOLKEBIBLIOTEKER (MOMS KOMP/AVG FRI)	300	300	275
12007 MEDISINSK UTSTYR (MOMS KOMP/AVG FRI)	232	232	257
12008 AV-MEDIA FOLKEBIBLIOTEK (MOMS KOMP/AVG FRI)	80	80	75
12009 AVISER/TIDSSKRIFT FOLKEBIBLIOTEK (MOMS KOMP/AVG F	65	65	65
12010 TRYGGHETSALARMER (MOMS KOMP/AVG FRI)	111	111	111
12011 INVENTAR OG UTSTYR(MVA 25% PLIKTIG)	138	138	138
12020 PROGRAMVARE - IT (MOMS KOMP/AVG FRI)	203	644	528
12021 PC, SERVERE OG UTSTYR (MOMS KOMP/AVG FRI)	508	895	958
12022 INFRASTRUKTUR (NETTVERK)(MOMS KOMP/AVG FRI)	305	305	305
12100 LEASING/LEIE TRANSPORTMIDLER(MOMS KOMP/AVG FRI)	1.567	1.567	1.526
12200 LEIE/LEASING MASKINER (MOMS KOMP/AVG FRI)	35	35	40
12201 KJØP AV MASKINER (MOMS KOMP/AVG FRI)	3	3	3
12202 LEIE AV UTSTYR (MOMS KOMP/AVG FRI)	2	2	2
12203 LEIE/LEASING AV MASKINER (MVA 25% PLIKTIG)	270	270	270
12300 VEDLIKEHOLD BYGNINGER (MOMS KOMP/AVG FRI)	23	25	23
12302 VEDLIKEHOLD ANLEGG (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.295	1.072	998
12303 VEDLIKEHOLD ANLEGG (MVA 25% PLIKTIG)	6.555	9.855	9.480

1 SØR-VARANGER KOMMUNE (2014) - År/Periode 2014 1 - 12 18.11.2013

	Budsjett 2013	Buds(end) 2013	Budsjettgrun 2014/V:101
12304 VEDLIKEHOLD VEIER (MOMS KOMP/AVG FRI)	889	889	889
12305 SNØBRØYTING VED PRIVATE AKTØRER (MOMS KOMP/AVG FRI)	4.428	4.428	4.573
12306 OVERFØRING GRØNTANLEGG (MOMS KOMP/AVG FRI)	59	59	0
12307 MINDRE VEDLIKEHOLD EKSTERNE TJENESTER (MOMS KO)	475	475	520
12308 PLANLAGT VEDLIKEHOLD EKSTERNE TJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	0	0	20
12310 HÆRVERK (MOMS KOMP/AVG FRI)	40	50	0
12400 DRIFSAVTALER KONTORMASKINER (MOMS KOMP/AVG FRI)	64	204	64
12401 DRIFSAVTALER TEKNISK INFRASTRUKTUR/IT (MOMS KOM)	6.467	6.467	6.962
12402 DRIFSAVTALER TEKNISK INFRASTRUKTUR (MVA 25% PLIK)	50	50	50
12403 SERVICEAVTALER BRANN (MOMS KOMP/AVG FRI)	248	248	394
12404 SERVICEAVTALER VENTILASJON (MOMS KOMP/AVG FRI)	146	146	230
12405 SERVICEAVTALER SD-ANL.(MOMS KOMP/AVG FRI)	149	149	11
12406 SERVICEAVTALE HEIS (MOMS KOMP/AVG FRI)	149	149	240
12407 SERVICEAVTALER FYRROM (MOMS KOMP/AVG FRI)	0	0	50
12408 SERVICEAVTALER KIRKENES SKOLE (MOMS KOMP/AVG FRI)	370	370	0
12501 MATERIELL VEDLIKEHOLD MASKINER (MOMS KOMP/AVG FR)	397	405	397
12502 MATERIELL VEDLIKEHOLD BYGG/ANLEGG (MOMS KOMP/AV)	45	37	24
12503 LØPENDE VEDLIKEHOLD MATERIAL (MOMS KOMP/AVG FRI)	550	559	610
12504 PLANLAGT VEDLIKEHOLD MATERIAL (MOMS KOMP/AVG FRI)	842	842	1.220
12505 ISHAVSVEIEN VEDLIKEHOLD (MOMS KOMP/AVG FRI)	62	62	62
12601 RENHOLDSTJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	202	202	262
12602 VASKERITJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	414	424	409
12700 KONSULENTTJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	3.906	4.315	1.312
12702 JURIDISK BISTAND (MOMS KOMP/AVG FRI)	348	348	450
12703 SAKKYNDIG BISTAND (MOMS KOMP/AVG FRI)	198	198	100
12704 MEDISINSK BISTAND (MOMS KOMP/AVG FRI)	10	10	15
12705 LEGETJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	173	518	373
12706 TOLKETJENESTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	224	235	324
12707 KONSULENTTJENESTER (MVA 25% PLIKTIG)	150	150	250
12708 KJØP AV BEDRIFTSHELSETJENESTE (MOMS KOMP/AVG FRI)	620	4	4
12709 VIKARBYRÅ	0	2.900	8.347
12900 INTERNKJØP / INTERNOVERFØRING (AVG FRI)	2.010	2.570	1.996
12902 INTERNE OVERFØRINGER(AVG FRI)	150	150	0
12904 INTERN KJØP HELSETJENESTER (AVG FRI)	263	263	263
12906 INTERN KJØP SOSIALTJENESTER (AVG FRI)	400	700	1.500
12907 INTERN KJØP ADMINISTRATIVE TJENESTER (AVG FRI)	150	150	150
13000 KJØP FRA STATEN (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.670	1.350	2.670
13002 KJØP FRA HELSE FINNMARK (MOMS KOMP/AVG FRI)	15.384	1.584	2.000
13300 KJØP FRA FYLKESKOMMUNEN (MOMS KOMP/AVG FRI)	428	428	622
13500 KJØP FRA ANDRE KOMMUNER(MOMS KOMP/AVG FRI)	3.542	3.042	3.960
13501 KJØP AV INTERKOMMUNALE TJENESTER(MOMS KOMP/AVG FRI)	385	385	385
13502 REVISJONSUTGIFTER (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.030	1.138	973
13504 VANNANALYSER (MVA 25% PLIKTIG)	340	340	340
13700 KJØP AV TJENESTER FRA PRIVATE(MOMS KOMP/AVG FRI)	24.906	30.764	36.965
13701 TILSKUDD TIL SÆRBEDRIFTER(MOMS KOMP/AVG FRI)	212	212	12
13702 KJØP AV SLAMTØMMING SEPARATE ANLEGG(MVA 25% PLIK)	1.200	1.200	1.200
13703 KJØP AV SLAMTØMMING(MVA 25% PLIKTIG)	1.800	1.800	1.800
13710 DISTRIKTSCONTAINERE(MVA 25% PLIKTIG)	350	350	350
13711 BOTILTAK/PENSJONAT/OVERNATTING(MOMS KOMP/AVG FR)	300	300	300
13712 KJØP AV RENOVASJONSTJENESTER,(MVA 25% PLIKTIG)	11.815	11.815	11.930
13713 TROLLEBO BHG DRIFT(MOMS KOMP/AVG FRI)	30	30	30
13714 KOMMUNALT TILSKUDD PRIV. BHG.(AVG FRI)	6.200	6.200	6.200
13715 MATTILSYNET(AVG FRI)	160	160	160
13717 TILSKUDD VETERINÆRVAKT ORDNING (AVG FRI)	0	700	700
13719 CONATAINERTØMMING (IKKE RENOVASJON)(MOMS KOMP/A	0	0	132
13720 KJØP AV TJENESTER FRA PRIVATE (MVA 25% PLIKTIG)	0	0	150

1 SØR-VARANGER KOMMUNE (2014) - År/Periode 2014 1 - 12 18.11.2013

	Budsjett 2013	Buds(end) 2013	Budsjettgrun 2014/V:101
14000 OVERFØRING TIL STATEN	0	14.109	13.400
14290 MVA PÅ VEDERLAG, MVA-PLIKTIGE ANSKAFFELSER (DRIFT)	13.885	14.055	12.056
14300 OVERFØRING TIL FYLKESKOMMUNENE	158	158	153
14500 OVERFØRING TIL KOMMUNER	566	566	566
14501 OVERFØRING TIL BARNEHAGER OG SFO	220	243	400
14700 OVERFØRING TIL ANDRE	4.123	4.833	4.516
14704 PARTISTØTTE	165	165	165
14705 BIDRAG OPPHOLD BARNEHAGE/SFO	670	670	400
14706 TILSKUDD IDRETTSRÅDET	0	0	325
14707 TILSKUDD SVANVIK FOLKEBAD	0	0	440
14708 BIDRAG BARNEVERNTILTAK (MOMS KOMP/AVG FRI)	1.500	1.500	800
14709 BIDRAG LIVSOPPHOLD	1.780	1.930	3.280
14713 BIDRAG BOUTGIFTER	1.727	1.877	3.227
14714 ANDRE BIDRAG SOSIAL FORMÅL	501	501	501
14715 FOREBYGGING, ETTERVERN RUS	60	55	55
14716 TILSKUDD TELEFONHOLD	10	10	10
14717 TILSKUDD FRA UNGDOMSRÅDET	100	100	100
14718 KULTURMIDLER	0	520	0
14723 AVLØSERTILSKUDD LANDBRUK	90	90	90
14724 TILSKUDD FRA FOND	0	830	830
14727 KJØP AV KONSESJONSKRAFT(MVA 25% PLIKTIG)	4.862	4.862	5.145
14732 OVERFØRING TIL BRENSELSUTSALGET	1.261	1.261	1.261
14750 OVERFØRING TIL IKS	0	1.048	0
14801 OVERFØRING TIL BARENTSHALLENE KF	5.191	6.732	6.445
14802 OVERFØRING TIL NORA-SENTERET	2.340	2.340	2.410
14803 OVERFØRING TIL SØR-VARANGER MENIGHET	5.009	5.009	5.009
14900 RESERVERT LØNNSAVSETNING	90	90	90
14905 TIL LEVEKÅRUTVALGETS DISPOSISJON	700	180	700
15000 RENTER PÅ LØPENDE LÅN	31.282	24.782	23.894
15001 RENTER PÅ VIDEREUTLÅN HUSBANKEN	2.200	2.200	2.100
15002 OMKOSTNINGER	15	15	15
15003 FORVALTNINGSGEBYR STARTLÅN LINDORFF	90	90	90
15004 MORARENTER	20	20	20
15006 RENTER NYE LÅNEOPPTAK	886	420	495
15100 ORDINÆRE AVDRAG LØPENDE LÅN	34.583	34.583	34.686
15102 AVDRAG NYE LÅNEOPPTAK	1.200	1.200	660
15200 SOSIALE UTLÅN	317	317	317
15400 AVSETNING TIL DISPOSISJONSFOND	0	370	0
15500 AVSETNING TIL BUNDNE FOND	2.266	4.506	3.309
15700 OVERFØRING TIL INVESTERINGSREGNSKAPET	12.432	12.432	0
15900 AVSKRIVNINGER	41.921	41.921	41.921
Sum utgifter	848.822	869.033	901.937
16000 BRUKERBETALINGER	-30.522	-30.540	-31.410
16001 EGENANDELER	-770	-770	-1.035
16005 KOSTPENGER - BARNEHAGE	-1.045	-1.038	-1.023
16200 SALG AV TJENESTER,(MOMS KOMP/AVG FRI)	-1.595	-1.595	-895
16201 SALG AV MATERIELL	-346	-346	-346
16202 KOMMUNALE AVGIFTER OG GEBYRER	-305	-305	-305
16203 KURS- OG SEMINARINNTEKTER	-855	-855	-805
16205 LEIE MOTORVARMER	-20	-20	-20
16206 ROTTESERTIFIKAT	-75	-75	-75
16208 SALG AV TJENESTER(MVA 25% PLIKTIG)	-620	-620	-140
16209 VIDERESALG LÆREBØKER	-100	-100	-100
16213 OPPMÅLINGSGEBYR	-940	-940	-940
16215 SALG AV BØKER/KART	-5	-5	-5

1 SØR-VARANGER KOMMUNE (2014) - År/Periode 2014 1 - 12 18.11.2013

	Budsjett 2013	Buds(end) 2013	Budsjettgrun 2014/V:101
16217 DELINGSGEBYR	-100	-100	-100
16218 BYGGESAKSGEBYR	-902	-902	-902
16220 BEHANDLINGSGEBYR	-1.048	-1.048	-1.048
16221 GEBYR KOM.FAKT	-150	-150	-150
16222 GEBYRER- REGULERINGSSAKER	-50	-50	-50
16224 INNEKTER FRA SALGS- OG SKJENKEBEVILLINGER	-200	-200	-200
16226 GEBYRER, SKATTEOPPKREVERFUNKSJON	-300	-300	-300
16227 GEBYR PAPIRFAKTURA	-577	-577	-577
16250 ANLØPSAVGIFT(MVA 25% PLIKTIG)	-150	-150	-150
16251 AVLØPSAVGIFT(MOMS KOMP/AVG FRI)	-1.700	-1.700	-1.700
16252 KAIKAVGIFT (MVA 25% PLIKTIG)	-3.200	-3.200	-3.200
16256 VAREAVGIFT (MVA 25% PLIKTIG)	-850	-850	-850
16258 ISAVGIFT (MVA 25% PLIKTIG)	-1.400	-1.400	-1.400
16260 SALG AV TJENESTER HAVN (MVA 25% PLIKTIG)	-1.543	-1.543	-1.543
16263 SALG AV STRØM (MOMS KOMP/AVG FRI HAVN)	-450	-450	-450
16293 BILLETTINNEKTER TEATER O.L.	-105	-105	-105
16300 HUSLEIEINNEKTER	-2.490	-2.820	-2.513
16301 UTLEIE AV LOKALER	-1.455	-1.455	-1.485
16302 FESTEAVGIFTER	-5.174	-5.174	-6.300
16308 UTLEIE AV LOKALER (MVA 25% PLIKTIG)	-76	-76	-76
16400 RENOVASJONSINNT. (MVA 25% PLIKTIG)	-12.108	-12.108	-12.229
16401 VANNAVGIFTER (MVA 25% PLIKTIG)	-13.900	-13.800	-15.100
16402 KLOAKKAVGIFT (MVA 25% PLIKTIG)	-10.800	-14.200	-14.200
16403 SLAMAVGIFT(MVA 25% PLIKTIG)	-1.300	-1.300	-1.300
16404 FEIERAVGIFT (MVA 25% PLIKTIG)	-970	-970	-970
16405 TILKNYTNINGSAVGIFT (MVA 25% PLIKTIG)	-110	-110	-110
16406 RENOVASJONSINNEKTER, (AVG.FRI HAVN)	-300	-300	-300
16500 SALGSINNEKTER(MVA 25% PLIKTIG)	-170	-170	-170
16501 INNT.REPERASJ. VANN/AVLØP(MVA 25% PLIKTIG)	-20	-20	-20
16503 SALG AV VARER OG TJENESTER(MVA 25% PLIKTIG)	-470	-470	-820
16900 INTERNE OVERFØRINGER	-2.554	-2.554	-2.457
17000 REFUSJON FRA STATEN	-25.839	-28.064	-32.325
17001 REFUSJON FRA NAV STAT	-542	-546	-457
17003 FASTLØNNSTILSKUDD FOR LEGER/FYSIOTERAPAU	-1.173	-1.173	-1.192
17005 TILSKUDD TIL SPRÅKOPPLÆRING	-2.500	-3.150	-4.500
17006 UTLEGGSSREFUSJON	-10	-10	0
17010 INVESTERINGSKOMPENSASJON SKOLE	-1.457	0	0
17012 INVESTERINGSKOMPENSASJON SYKEHJEMSPLASSE	-1.489	0	0
17016 RENTEKOMPENSASJON KIRKEBYGG	-140	0	0
17100 SYKELØNNSREFUSJON	-13.820	-14.196	-13.191
17101 SVANGERSKAPSREFUSJONER	-3.957	-4.047	-4.308
17280 KOMP. FOR MVA PÅ ANSKAFFELSER - UTGIFTER I INVESTE	-15.540	-15.540	0
17290 KOMP. FOR MVA PÅ ANSKAFFELSER - UTGIFTER I DRIFT	-13.885	-14.055	-12.056
17300 REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-2.270	-2.270	-2.145
17500 REFUSJON FRA KOMMUNER	-401	-401	-50
17700 REFUSJON FRA ANDRE	-1.927	-2.555	-2.467
17800 REFUSJON FRA FORETAK I EGEN KOMMUNE	-350	-350	0
17900 INTERN SALG/INTERNE OVERFØRINGER	-2.310	-2.310	-2.146
17902 INTEROVERFØRINGER FLYKTNINGTJENESTEN	-663	-1.523	-1.763
18000 RAMMETILSKUDD	-296.520	-296.520	-309.190
18001 INNEKTSUTJEVNING	-3.064	-3.064	-4.910
18100 ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-1.562	-1.452	-1.442
18101 STATSTILSKUDD FLYKTNINGER	-13.910	-16.744	-16.588
18110 STATLIG TILSKUDD TIL VIDERE UT BETALING	-640	-850	-850
18120 RENTEKOMPENSASJON SKOLEBYGG	0	-1.457	-1.500
18121 RENTEKOMPENSASJON OMSORGSBOLIGER	0	0	-435

1 SØR-VARANGER KOMMUNE (2014) - År/Periode 2014 1 - 12 18.11.2013

	Budsjett	Buds(end)	Budsjettgrun
	2013	2013	2014/V:101
18122 RENTEKOMPENSASJON SYKEHJEM	0	-1.489	-1.100
18123 RENTEKOMPENSASJON KIRKEBYGG	0	-140	-140
18500 OVERFØRINGER FRA KOMMUNER	-158	-158	-158
18700 SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-237.376	-237.376	-243.373
18740 EIENDOMSSKATT VERK OG BRUK	-28.325	-28.433	-28.500
18772 KONSESJONSKRAFTAVGIFT	-1.575	-1.575	-1.575
18900 OVERFØRING FRA ANDRE (PRIVATE)	-112	-112	-112
18903 PROSJEKTINNTEKTER	-1.734	-1.734	-689
18904 SALG AV KONSESJONSKRAFT (MVA 25% PLIKTIG)	-9.502	-9.502	-11.153
19000 RENTEINNTEKTER	-2.000	-3.000	-3.000
19001 RENTEINNTEKTER PÅ FORMIDLINGSLÅN	-2.387	-2.387	-2.387
19002 RENTEINNTEKTER SBB	0	-400	-400
19003 RENTEINNTEKTER ANDRE FORDRINGER	-150	-150	-150
19005 RENTEINNTEKTER FINNMARK FK	-400	-400	-400
19007 RENTER AV UTLÅN FONDSMIDLER	-20	-20	0
19050 UTBYTTE FRA SELSKAPER	-16.125	-15.625	-15.625
19201 MOTTATTE AVDRAG SOSIALLÅN	-150	-150	-150
19204 MOTTATTE AVDRAG FINNMARK FK	-550	-550	-550
19205 MOTTATTE AVDRAG SBB	0	-618	-618
19300 BRUK AV TIDLIGERE ÅRS MINDREFORBRUK	0	-370	0
19400 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-50	-4.457	0
19500 BRUK AV BUNDNE FOND	-500	-2.730	-3.350
19900 MOTPOST AVSKRIVNINGER	-41.921	-41.921	-41.921
Sum inntekter	-848.822	-869.033	-874.740
TOTALT	0	0	27.197

SØR-VARANGER KOMMUNE

«Sse_Navn»

Ordfører
Leder for utvalg miljø og næring

Vår ref.: Saksnr.: 13/2372/41	Deres ref.:	Dato: 20.11.2013
Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard	Telefonnr.: 78977541	Epostadresse: postmottak@svk.no

SVAR PÅ SPØRSMÅL ANGÅENDE TANKVOGN TIL BRANNVESENET - INVESTERINGSBUDSJETTET 2014

Det ble i møte den 19 november i utvalg for miljø og næring stilt spørsmål angående pris på ny tankvogn til Sør-Varanger brannvesen.

Spørsmålet er besvart av brannsjefen slik:

1. Dette er markedspris på tankvogn. Vi har valgt å gjøre kostnaden så rimelig som mulig ved å velge en 9000 liters tank i stedet for 12 000 l noe som også gjorde at vi ikke trengte en bil med boggi, dvs dobbelt hjulsett.
Vi gikk bort fra 4 hjulstrekk som vi egentlig skulle valgt på grunn av fremkommelighet.
2. Dette er et utrykningskjøretøy som har krav til kjøreegenskaper og stabilitet og som gjør den dyrere. I tillegg kom det i 2013 krav / nye normer for utslipp / avgasser fra motor som fordyret med mellom kr.90 000 – 100 000 i tillegg til ca. 100 000 i ren prisstigning.
3. Det er mulig å kjøpe brukt, men markedet er uforutsigbart i forhold til pris, kvalitet og størrelse. Det kan og finnes melkebiler med mulighet til ombygging og sertifisering som utrykningskjøretøy. Det må da monteres inn brannpumpe på en slik bil. Kostnad for pumpe med montering: Ukjent. Vi vil og måtte ta hensyn til bilens høyde og lengde for å få bilen inn i vognhallen.
4. Dagens tankbil er en 1985 modell ombygd melkebil som vi kjøpte i 2000 og hvor reparasjonskostnadene de senere år har vært stor så bilen er nå moden for utskifting. Tankbilen er et redskap vi, på grunn av slokkevannsproblematikk, alltid har med ut i distriktet. Lange avstander og ikke minst dårlig veistandard betyr at vi bør ha materiell som er å stole på.

Med vennlig hilsen

Nina Bordi Øvergaard
økonomisjef

Kopi:
Bente Larssen
Kommunestyret

Boks 406

9915

KIRKENES

Sør-Varanger kommune v/rådmann Bente Larssen og ordfører Cecilie Hansen

ANGÅENDE KUTT I MIDLER TIL LÆRLINGER

Vi leser i Sør-Varanger Avis lørdag 9.november forslag til kutt i Sør-Varanger kommunes budsjett for 2014.

På det som omtales som "rådmannens smørbrødtype", finner vi 35 ulike tiltak som skal spare kommunen for 27,2 millioner kroner. Som tiltak nummer en ligger "Avviklingen av lærlingeordningen, 1, 5 millioner kroner i årlig besparelse de neste fire årene".

Næringslivets Hovedorganisasjon i Finnmark og Landsorganisasjonen i Finnmark er gjennom Aksjon Lærebedrift pådrivere for at både privat og offentlig sektor skal øke mulighetene for å gi læreplasser i sine virksomheter.

Lærlinger i bedrift eller offentlig virksomhet er som regel to år i opplæring, hvorav det første året anses som et opplæringsår, og det siste året er et verdiskapingsår der kandidaten til slutt har tilegnet seg nok kompetanse til å ta et fag- eller svennebrev.

Det er i framskrivningen av arbeidskraftsbehov store behov innen særlig helse- og omsorgssektoren som innen få år vil mangle flere tusen hender nasjonalt.

Da er det slik at også kommunene må ta sitt ansvar for å produsere kvalifisert arbeidskraft, og i lys av dette er det ikke lett å forstå at rådmannen ønsker å avvikle lærlingeordningen i Sør-Varanger kommune.

Vi håper Sør-Varanger kommune på nytt vurderer dette, og viderefører lærlingeordningen.

Marit Helene Pedersen, regiondirektør/s/

NHO Finnmark

Bjørn Johansen, fylkessekretær/s/

LO Finnmark

Lærlingeordningen generelt.

Fagopplæring skjer i samsvar med de bestemmelser som til en hver tid gjelder i opplæringsloven, Hovedtariffavtalen kap 6 og Hovedavtalen.

Sør-Varanger kommune har i dag 11 lærlinger. 1 IT-lærling, 4 innen barne- og ungdomsarbeiderfaget (barnehage/sfo) og 6 innen faget som helsefagarbeider.

I hht til tariffavtalen inngår lærlinger lærekontrakt med sikte på fag- eller svenneprøve i fag som har læretid i virksomhet/kommunen.

Læretiden består av opplæringstid og verdiskapingstid. Lønn utbetales bare for verdiskapingstiden. Lønnen til lærlinger fastsettes som en prosentvis andel av minstelønn for fagarbeider. Læretiden i kommunen består av 50% opplæring og 50% verdiskaping. I denne tiden lønnes lærlingen slik:

1. halvår: 30%
2. halvår: 40%
3. halvår: 50%
4. halvår: 80%

Det skal settes av tid til å føre opplæringsbok i den ordinære arbeidstiden. Veiledning skal være en del av dette.

Lærlingen omfattes ikke av arbeidsgivers tjenestepensjonsordning, og lønnen skal derfor utbetales som bruttolønn.

Dersom bedriften vil si opp lærekontrakten må denne begrunnes dette med en eller flere av følgende årsaker:

- lærlingens tilpasning til arbeidet
- ferdigheter/evner
- pålitelighet

Sør-Varanger kommune.

Lærlingene i Sør-Varanger kommune er ikke en del av grunnbemanningen verken i barnehagene eller innen omsorgstjenesten. Lærlingene inngår en 2-årig lærekontrakt og går parallelt med sin veileder (altså «på topp»).

Utover i læreperioden vurderes lærlingen opp mot tilpasning til arbeidet og ferdigheter, og går etter hvert eks. i helgestilling, helst samme helg som sin veileder.

Tiltaket med lærlingeordning er opprettet for å gi ungdom mulighet for et yrkesfaglig utdanningsløp og potensiale for rekruttering spesielt av barne- og ungdomsarbeidere og helsefagarbeidere.

Sør-Varanger kommune har få kvalifiserte søkere til stillinger som helsefagarbeider og barne- og ungdomsarbeidere.

Gevinstene ved å ha lærlinger må også sees i sammenheng med kommunenes vikarbudsjet. Lærlingen kan også benyttes og benyttes som ferievikar. Det betyr redusert behov for eksterne ferievikarer som kan bidra til bedre kvalitet på tjenestene.

Lærlingene er ferdig opplært, brukerne kjenner dem og kan gå rett inn i arbeid.